

EL-ESMÂÜ'L-HÜSNÂ

(Allah'ın (c.c.) Güzel İsimleri)

Birinci Bölüm
(İlk 50 İsim)

Yüksel Şenel
Araştırmacı Yazar

2 • EL-ESMÂÜ'L-HÜSNÂ

Derleyen

Yüksel Şenel

Grafik-Mizanpaj

Hakan Pehlivan

Baskı

ISBN Numarası

İletişim Adresi

Birinci Baskı

Ankara - 2009

elesmâulhusna@gmail.com

İÇİNDEKİLER

05.....	Niçin Esmâü'l-Hüsnâ
08.....	Giriş
09.....	99 El-Esmâü'l-Hüsnâ Sıralaması
13.....	Allah (c.c.)
19.....	Er-Rahmân (c.c.)
25.....	Er-Rahîm (c.c.)
33.....	El-Melik (c.c.)
40.....	El-Kuddûs (c.c.)
48.....	Es-Selâm (c.c.)
56.....	El-Mü'min (c.c.)
66.....	El-Müheymin (c.c.)
75.....	El-Azîz (c.c.)
86.....	El-Cebbâr (c.c.)
95.....	El-Mütekebbir (c.c.)
105.....	El-Hâlik (c.c.)
115.....	El-Bâri' (c.c.)
125.....	El-Musavvir (c.c.)
134.....	El-Gaffâr (c.c.)
146.....	El-Kahhâr (c.c.)
156.....	El-Vehhâb (c.c.)
169.....	Er-Razzâk (c.c.)
181.....	El-Fettâh (c.c.)
192.....	El-Âlîm (c.c.)
205.....	El-Kâbid (c.c.)
205.....	El-Bâsıt (c.c.)
220.....	El-Hâfid (c.c.)
233.....	Er-Râfi' (c.c.)
243.....	El-Mu`izz (c.c.)

4 • EL-ESMÂÜ'L-HÜSNÂ

253.....	El-Müzill (c.c.)
263.....	Es-Semi' (c.c.)
274.....	El-Basîr (c.c.)
285.....	El-Hakem (c.c.)
295.....	El-Adl (c.c.)
304.....	El-Latîf (c.c.)
315.....	El-Habîr (c.c.)
327.....	El-Halîm (c.c.)
338.....	El-Azîm (c.c.)
348.....	El-Gafûr (c.c.)
360.....	Eş-Şekûr (c.c.)
371.....	El-Aliyy (c.c.)
383.....	El-Kebîr (c.c.)
394.....	El-Hafîz (c.c.)
404.....	El-Mukîr (c.c.)
413.....	El-Hasîb (c.c.)
423.....	El-Celîl (c.c.)
432.....	El-Kerîm (c.c.)
443.....	Er-Rakîb (c.c.)
457.....	El-Mucîb (c.c.)
474.....	El-Vâsi' (c.c.)
486.....	El-Hakîm (c.c.)
497.....	El-Vedûd(c.c.)
508.....	El-Mecîd (c.c.)
521.....	El-Bâis (c.c.)
533.....	Eş-Şehîd (c.c.)
546.....	Dipnotlar
556.....	Kaynakça
557.....	Notlar

NİÇİN EL-ESMÂÜ'L-HÜSNÂ?

Bir müminin imanının gelişmesi ve onun kuvvetlenmesini sağlayan şeylerin başında, Allah Teâlâ'nın Kur'an'ında ve hadislerde geçen güzel isimlerini öğrenmek, öğretmek ve bu isimlerin bize verdiği mesajı anlayarak yaşantımızı ona göre yönlendirip Allah'a kulluk borcumuzun ifası gelmektedir.

Yüce Allah (c.c.) ulvi kitabımız Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur: **“En güzel isimler Allah'ındır. O hâlde O'na en güzel isimlerle dua edin ve O'nun isimleri hakkında eğriliğe sapanları bırakın, onlar yaptıklarının cezasını çeceklerdir.”** (Âraf suresi, 180. ayet)

Hadis-i şerifte de şöyle buyrulmuştur: **“Allahu Teâlâ'nın 99 ismi vardır. Kim bu isimleri sayarsa Cennet'e girer.”** (Buhari, s. 345) Bu hadis-i şerif ile kim bu isimleri ezberler, manalarını ve delalet ettiği anlamları iyice kavrar, onlarla Allah'ı över, onlarla Allah'a yalvarır, onlara kesin bir şekilde inanırsa, Cennet'e girer mesajı verilmektedir.

Demek oluyor ki El-Esmâü'l-Hüsnâ'yı bilmek, imanın oluşması ve güçlenmesinin kaynağını teşkil etmektedir. Gelişmiş imanın tahakkuku için de şu merhalelere ihtiyaç vardır:

1. Bu isimleri tek tek okumak ve ezberlemek.
2. Onların manalarını iyice kavrayıp verdiği mesajları öğrenmek.
3. Bu isimlerle Allah'a yalvararak dua etmektir.

Allah'ın bu güzel isimleri, sıfatları ve fiilleri ile tanımak; O'na karşı içimizdeki sevgi yumağının giderek büyümesine yardımcı olmaktadır.

Yüce yaratıcı **“Bâkî”** biz fani olduğumuza göre her canlının Rabbine muhtaç olduğunu, O'ndan bir an bile olsa ayrı kalamayacağını bilmesi ve anlaması dâhil, imanın güçlenmesine yeterli bir sebeptir.

Bu cümleden olarak bu isimleri okumaktan murat onları bilmek, manalarını anlamak, onlara iman etmek, onun delalet ettiği şeylere tam manasıyla teslim olmaktır. Aksi takdirde sadece lafızları ezberleyip, isimleri saymak değildir. Onları hayatımıza yansıtıp yaşantımızı ona göre yönlendirmektir.

Allah'ın isimleri yalnız 99'dan ibaret değildir. Fakat bu saymaya çalıştığımız 99 isim ise İslâm ulemasının üzerinde ittifak ettikleri isimler olmakla birlikte Resulullah'ın (s.a.v.): **“Allah'ın 99 ismi vardır. Yüzden bir eksiktir. O tektir, teki sever.”** şeklindeki buyruğundan kaynaklandığını da söyleyebiliriz.

Bizler de Yüce Rabbimin ve O'nun kıymetli kulu ve Habibimin bu talimatlarından yola çıkarak El-Esmâü'l-Hüsnâ kitabımızı gücümüz ölçülerinde, bu konuda büyük araştırmalar yapmış çok büyü mesajlar vermiştir. Din bilginlerinin hazırladıkları eserlerden başka, İslâm Ansiklopedisi olmak üzere onlardan alıntılar yaparak bazı kısımlarını da aynen alarak hazırlamaya çalıştık.

Bu hazırlık çalışmamızda şu sıralamayı esas aldık:

1. Allah'ın bu ismi celilinin lügat manası nedir?
2. Allah'ın bu ismi celili Kur'an-ı Kerim'de geçen isimlerden midir? Geçiyorsa hangi ayetlerde geçmektedir?
3. Konuya hadisler penceresinden baktığımızda Yüce Allah bu isimleriyle bizlere hangi ufukları açmaktadır?
4. Yüce Allah bu ismi celili ile biz kullarına nasıl bir mesaj vermektedir?
5. Konu ile ilgili dini bir şiir.
6. Konunun daha iyi anlaşılmasında bize yardımcı olacağını düşündüğümüz bir hikâye.
7. Sonunda bu ulvi görevi bize nasip etme lütfünde bulunan Rabbimize şükürümüzü arz etmeye çalıştığımız bir dua ile noktalandık.

Kıymetli Okurlarım,

Allah'ın bu güzel isimlerini, onların mesajlarını anlayıp anlatmak muhakkak ki kolay bir iş değil; hele bizim haddimiz hiç değil... Yalnız sizlere şunu itiraf etmek isterim ki kendi çapımızda, kendi bilgilerimizin ölçüsü dâhilinde anladıklarımızı anlatmaya çalıştık. Muhakkak ki hatalarımız vardır, noksanlarımız vardır; onun için sizlerden peşinen özür diliyor, yüce Rabbimin sonsuz affına sığınıyorum. Kitabımın hazırlanması esnasında, yazımında, tashihinde, tasnifinde ve her safhasında yardımcı olan kardeşlerimden Allah razı olsun. Gerek bu dünyada gerekse ahirette bu güzel isimler her zaman yâr ve yardımcılar olsun.

Kardeşlerim!

Yüce Allah'ın (c.c.) salât ve selamı kıyamete kadar Hz. Muhammed (s.a.v.) Efendimizin ashabının üzerine olsun.

El-Esmâü'l- Hüsnâ, her iki cihanda şahidimiz olsun inşallah.

Yüksel Şenel

GİRİŞ

ESMÂ,¹ HÜSNÂ,² 99 EL-ESMÂÜ'L- HÜSNÂ³

Her ism-i şerîf'te⁴ hadsiz⁵ hasene⁶
Siler kalp pasını, el-Esmâü'l-Hüsnâ
Şükrü Kaya ADALAR

Kâinat, Allah (c.c.)⁷ açılmış bir resmidir.⁸

ESMÂ NEDİR?

Esmâ, insan varlığına üflenene ilâhî⁹ bir nefestir.¹⁰ Esmâ, Cennet'ten çıkarıldıktan sonra yeryüzüne yapayalnız bırakılan Âdem¹¹ (Aleyhi's-Selâm)¹²'in tutunacağı yegâne iptir. Esmâ, varlık kafesinden çıkış için bırakılan biricik kapı, biricik dar geçittir. Onun için Âdem'e esmâ¹³ öğretilmiştir.

İnsandaki akıl ile esmâdaki sır buluşmadıkça, beşer aradığı insanlık manasına; yani eşref-i mahlûkât¹⁴ mertebesine ulaşamaz. Şöyle ki, iki insanın birini şehrin bir yerine diğerini de başka bir yere bırakalım. Ellerinde buluşacakları bir nokta, bir adres olmadıkça; akşama kadar dolaşsalar, birbirleriyle buluşamazlar.

Şu hâlde bizi birbirimizle, bizi Rabbimizle, bizi İslâm'ın güzel yüzüyle buluşturan ve bize ışık tutarak yolumuzu aydınlatan esmânın ışığıdır. El-Esmâü'l-Hüsnâ şerhleri,¹⁵ İslâm düşünce geleceğinin en zengin ve hâli hazırda keşfedilmeyi bekleyen gizli hazineleridir. Onun için bir çok İslâm âlimi, El-Esmâü'l-Hüsnâ ile ilgili, açıklayıcı eserler meydana getirmek için yıllarını feda etmişlerdir. Dünya var olduğu müddetçe bu çalışmalar devam edecektir. Allah (c.c.) onlardan razı olsun.

99 EL-ESMÂÜ'L-HÜSNÂ SIRALAMASI

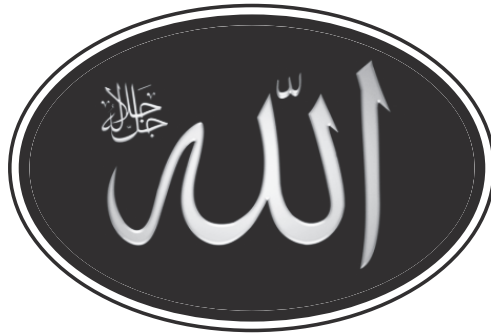
Allah (c.c.): Her ismin vasfını ihtiva eden öz adı.

1. **Er-Rahmân:** Dünyada bütün mahlûkata merhamet eden, şefkat gösteren, ihsan eden.
2. **Er-Rahîm:** Âhirette, mü'minlere acıyan.
3. **El-Melik:** Yaratıcı, kâinatın sahibi...
4. **El-Kuddûs:** Her noksanlıktan uzak.
5. **Es-Selâm:** Her tehlikeden selamete çıkaran.
6. **El-Mü'min:** İman nurunu veren.
7. **El-Müheymin:** Her şeyi görüp gözetten.
8. **El-Azîz:** Mutlak galip, karşı gelinemez.
9. **El-Cebbâr:** Dilediğini yapan ve yaptıran.
10. **El-Mütekebbir:** Büyüklükte eşi yok.
11. **El-Hâlik:** yaratan, yoktan var eden.
12. **El-Bâri':** Her şeyi kusursuz yaratan.
13. **El-Musawvir:** Varlıklara suret eden. Onları birbirinden ayıran özellikte yaratan.
14. **El-Gaffâr:** Günahları mağfiret eden.
15. **El-Kahhâr:** Her istediğini yapacak güçte.
16. **El-Vehhâb:** Karşılıksız nimet veren.
17. **Er-Razzâk:** Her varlığın rızkını veren.
18. **El-Fettâh:** Her türlü sıkıntıları gideren.
19. **El-Alîm:** Gizli açık, geçmiş, gelecek her şeyi, ezeli ve ebedi ilmi ile çok iyi bilen.
20. **El-Kâbid:** Rızıkları daraltan, ruhları alan.
21. **El-Bâsıt:** Rızıkları genişleten, ruhları veren.
22. **El-Hâfid:** Kâfir ve fâcirleri alçaltan.
23. **Er-Râfi':** Şeref verip yükselten.
24. **El-Mu'izz:** Dilediğini aziz eden.
25. **El-Müzill:** Dilediğini zillete düşüren.

26. **Es-Semî'**: Mükemmel işiten.
27. **El-Basîr**: Gizli açık, her şeyi iyi gören.
28. **El-Hakem**: Mutlak hâkim, hakkı batıldan ayıran.
29. **El-Adl**: Mutlak âdil, yerli yerinde yapan.
30. **El-Latîf**: Lütfeden, her şeye vakıf.
31. **El-Habîr**: Her şeyden haberdar.
32. **El-Halîm**: Cezada acele etmeyen, hilm sahibi.
33. **El-Azîm**: Büyüklükte benzeri yok.
34. **El-Ğafûr**: Affı, mağfireti bol.
35. **Eş-Şekûr**: Az amele, çok sevap veren.
36. **El-Aliyy**: Yüceler yücəsi.
37. **El-Kebîr**: Büyüklükte benzeri yok.
38. **El-Hafîz**: Her şeyi koruyucu olan.
39. **El-Mukîr**: Her çeşit rızık yaratan.
40. **El-Hasîb**: Kulların hesabını en iyi gören.
41. **El-Celîl**: Celâl ve azamet sahibi.
42. **El-Kerîm**: Keremi bol, karşılıksız veren.
43. **Er-Rakîb**: Her varlığı her an gözetən.
44. **El-Mucîb**: Duaları kabul eden.
45. **El-Vâsi'**: rahmet ve kudret sahibi,
ilmi ile her şeyi ihata eden.
46. **El-Hakîm**: Her şeyi hikmetle yaratan.
47. **El-Vedûd**: İyiliği seven, iyilik edene ihsan eden.
Sevgiye layık olan.
48. **El-Mecîd**: Zatı şerefli, nimeti, ihsanı sonsuz.
49. **El-Bâis**: Peygamber gönderen, meşherde ölüleri diriltən.
50. **El-Şehîd**: Her an her yerde hazır ve nazır.
51. **El-Hakk**: Varlığı değişmeden duran.
Var olan, hakkı ortaya çıkaran.
52. **El-Vekîl**: Kulların işlerini bitiren.
53. **El-Kaviyy**: Kudreti en üstün ve hiç azalmaz.

54. **El-Metîn:** Kuvvet ve kudret membaı.
55. **El-Veliyy:** Mü'minleri seven, yardım eden.
56. **El-Hamîd:** Hamd ve senaya layık
57. **El-Muhsî:** Varlıkların sayısını bilen.
58. **El-Mübdî':** Maddesiz, örneksiz yaratan.
59. **El-Muîd:** Yarattıklarını yok edip,
sonra tekrar diriltecek olan.
60. **El-Muhî:** Mahlûklara can veren.
61. **El-Mümî:** Her canlıya ölümü tattıran
62. **El-Hayy:** Ezeli ve ebedi bir hayat ile diri.
63. **El-Kayyûm:** Zatı ile kaim, mahlûkları varlıkta durduran.
64. **El-Vâcid:** Hiçbir şey kendine gizli değil.
65. **El-Mâcid:** Keremi, ihsanı bol olan.
66. **El-Vâhid:** Zat, sıfat ve fiillerinde benzeri ve ortağı olmayan,
tek olan.
67. **El-Ehad:** Hiç bir yönden benzeri olmayan, tek olan.
68. **Es-Samed:** Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan,
herkesin muhtaç olduğu merci.
69. **El-Kâdir:** Kudret sahibi, dilediğini yapan.
70. **El-Muktedir:** Dilediği gibi tasarruf eden,
her şeyi kolayca yaratan, kudret sahibi.
71. **El-Mukaddim:** Şerefte birini öne alan.
72. **El-Muahhir:** Dilediklerini tehir eden.
73. **El-Evel:** Ezeli, varlığının başlangıcı yok.
74. **El-Âhir:** Ebedi, varlığının sonu yok.
75. **Ez-Zâhir:** Yarattıkları ile varlığı açık.
76. **El-Bâtın:** Aklın tasavvurundan örtülü.
77. **El-Vâî:** Bütün kâinatı idare eden.
78. **El-Müteâî:** Son derece yüce.
79. **El-Berr:** İyilik ve ihsanı bol.
80. **Et-Tewâb:** Tövbeleri kabul eden.

81. **El-Müntekim:** Asilere ceza veren.
82. **El-Afüw:** Affı çok, günahları yok eden.
83. **Er-Raûf:** Çok merhamet eden, şefkatli.
84. **Mâlike'l-Mülk:** Mülkünde hâkim.
85. **Zül-Celâli Ve'l-İkrâm:** Celâl, azamet, şeref, kemal ve ikrâm sahibi.
86. **El-Muksit:** Mazlumların Hakk'ını alıcı.
87. **El-Câmi':** İki zıddı bir arada bulunduran.
88. **El-Ğaniyy:** İhtiyaçsız. Her şey ona muhtaç.
89. **El-Muğnî:** İhtiyaç gören, fazlıyla doyuran.
90. **El-Mâni':** Dilemediklerine mani olan.
91. **Ed-Dârr:** Elem, zarar verenleri yaratan.
92. **En-Nâfi':** Menfaat veren şeyleri yaratan.
93. **En-Nûr:** Zatı açık ve âlemleri nurlandıran.
94. **El-Hâdî:** Hidayet veren.
95. **El-Bedî':** Misalsiz, örneksiz yaratan.
96. **El-Bâkî:** Varlığı ebedi olan.
97. **El-Vâris:** Her şeyin asıl sahibi olan.
98. **Er-Raşîd:** İrşada muhtaç olmayan.
99. **Es-Sabûr:** Ceza vermede, acele etmez.

ALLAH

(C.C.)

ALLAH (C.C.)

Allah (c.c.); “**kudreti sonsuz,¹⁶ yoktan yaratan, mülkün sahibi olan...**” anlamına gelmektedir. Allah (c.c.), kâinattaki bütün isim, sıfat ve fiilleri kendisinde toplamaktadır. Allah (c.c.); “**lafz-ı kebîr câmiî**”¹⁷ dir. Bütün sıfatlar O’nda cem’îdir.¹⁸ Yani bütün isimlerin manalarını bünyesinde toplayan “**Celâl**”¹⁹ lafzıdır.²⁰

Bu güzel isimlerin hepsi, biz kulların kendi yaratıcısını iyice tanımmasına yöneliktir. O, varlığı yoktan var edendir. Yani, “**varı var eden**”²¹ mutlak yüce bir varlık vardır.

Yüce kitabımız Kur’ân-ı Kerîm’in açıkça îzâh ettiği veçhile, Ârâf suresi, 180. âyetinde şöyle buyurulmaktadır: “**Allah’ın güzel isimleri vardır. Bu isimleri güzel zikrederek dua ediniz.**”

Yine Tâhâ suresi, 8. âyetinde de şöyle buyurulur: “**Allah (c.c.) O’dur ki O’ndan başka ilâh yoktur. O, vardır. Güzel isimler O’nundur.**”

Allah (c.c.) bizi yaratarak, bize ruh üfleyerek²² imtihan yeri olan dünyaya gönderirken, bizden şu iki şeyi istemektedir: “**Zâhirde²³ Hakk’ın emirlerini yerine getirmemizi, bâtında²⁴ ise kalbimizi kendine bağlamamızı...**”

Bir Allah (c.c.) dostu diyor ki: “**Allah (c.c.) kuluna bu iki şeyi nasip ederse, zâhir ve bâtın nimetleri o kulun üzerine nakşedilmiş olur.**”²⁵ demektir.

Allah (c.c.), 99 isminin tamamını kapsar. Allah’ın bu ism-i şerîf’i, Rabbu’l-âlemîn’den²⁶ başka hiçbir şeye isim olarak verilmez. Rabbimize ait bütün isim ve sıfatlar; Allah’ın ismi içerisinde toplanmıştır. Bu isim, İsm-i Âzam’dır.²⁷ Allah (c.c.) ismi esas olup diğer isimleri O’na izafe edilmiştir. Mecâzen dahi olsa Allah (c.c.) ismi, vâcibü’l-vücut’dan²⁸ başkası için kullanılamaz.

Kelime-i şehâdet²⁹ ve Kelime-i Tevhîd³⁰ dahi ancak Allah (c.c.) İsm-i Celâl’i³¹ ile teşekkül etmektedir.

Allah (c.c.) isminde öyle bir sır vardır ki, baştan itibaren harfleri kaldırılrsa, mana yine bozulmaz.

Demek ki bu isim, manasında topluluk olduğu gibi lafzında dahi birlik beraberlik vardır. Çünkü sadece sonundaki **“H”** harfi dahi; Allah (c.c.) manasını taşır. Bu itibarla her canlı varlık nefes alıp verirken, **“Hu”** derken; **“H”** harfini telaffuz etmektedir.

Demek oluyor ki hayatın devamı, Allah (c.c.) ismine bağlı bulunmaktadır. Son nefesimizde **“Huh!”** diyerek yine canımızı, canın sahibine teslim ederiz.

Allah (c.c.) isminin içerisinde diğer El-Esmâü'l-Hüsnâ'dan isimler mevcut olduğundan, **“Yâ Allah!”** diye zikreden bir kimse, en efdal³² şekilde zikirde bulunmuş olur.

Onun için de bize düşen görev, önce bu mübarek ismi, **“Allah'ı (c.c.) iyi bilmek. Bütün dünya yaşantımız içinde O'na layık bir kul olmaktır. O'nun rızası hilâfında³³ herhangi bir davranışta bulunmamaya gayret etmektir.”**

Allah (c.c.), tek bir kelimedir. Bütün Kâinatı yoktan yaratan Cenâb-ı Hakk'ın kendisine mahsus özel bir ismidir. Kendisinden başka kullanılamaz. Allah (c.c.), İsm-i Âzâm'dır. Bütün isimleri, yani 99 ismi bünyesinde toplamıştır.

Latîf (c.c.); O, yumuşaktır. O, güzeldir. O, nâziktir. Her zaman Latîf'tir. Latîf (c.c.); O, lütuf³⁴ sahibidir. Kullarına lütuf dağdır. O, doğmadan önce ana karnında kullarını doyurur. Sonra da her türlü rızıkla rızıklarını verir. Âhir (c.c.); başlangıcı olmadığı gibi sonu da yoktur. O, Evvel ve Âhir'dir. Her şey bittiği hâlde O, yine kalandır. Hayy (c.c.); O, her zaman diridir. Canlıdır ve aramızdadır.

“Ben size can damarınızdan daha yakınım!” buyurur Rabbimiz. Allah (c.c.) lafz-ı Celâl'i, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de 980 defa geçmektedir.

DUA

Allah'ım!

Kâinat seni tarif etmektedir. Bütün isimler seni anlatmaktadır. Bize, güzel isimlerini âşikâr³⁵ etmezsen; ruhumuz karanlıkta kalır. Sana ulaşamayız. El-Esmâu'l- Hüsnâ'na layık gör bizleri!

Allah! Allah! Allah! Sensin bizim Allah'ımız! Sanadır kulluğumuz! Sen Ehad'sin! Sen Samed'sin! El-Esmâu'l- Hüsnâ'na şahit yaz bizleri!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Sensin bizim Rabbimiz! Sanadır kulluğumuz! Sendedir çaremiz! Seninledir varlığımız! Seni arar ruhumuz! Seninle çarpar kalbimiz! Başkalarını değil, her an, seni çağırırız! Rabbim! Esmâna layık gör bizleri! Sen, eşi benzeri olmayan; bir olan Allah'sın! Cemâline çevir yüzümüzü! Elâleme muhtaç eyleme bizi!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Senden başka hiçbir ilâh'ın olmadığı ifade eden **"Kelime-i Tevhîd"** hatırına! Bol rahmet ve mağfiret vaad eden "Hannân" ismin hatırına!

Yine hiç hak etmedikleri hâlde kullarına çeşitli nimetleri lütfetmeyi müjdelediğin; **"Mennân"** ismin hatırına! Keremini Celâl'inle kullarına lütfettiğin **"Zü'l-Celâl-i ve'l- ikrâm"**³⁶ ismin hatırına! Senden istiyoruz dilek ve isteklerimizi!

"Rahmân ve Rahîm" esmâların hürmetine kabul buyur yâ Rabbim!

Ey **"Zü'l-Celâl-i ve'l- ikrâm"** olan Allah'ım!

Bana lütfedip, müsaade ettiğin kadarıyla dilimin döndüğü, aklımın erdiği kadarıyla yine bu konu da çok kıymetli eserler yazmış mü'min kardeşlerimin eserlerinden de yararlanarak, 99 ismini ve anlamlarını, verdiğin mesajları âcizane ve fakîrâne îzâha çalışacağım. Hatalarım ve noksanlarım için peşinen affına sığınırım! **"Afuw"**³⁷ isminin hürmetine, rızana muhatap, lütfuna mazhar kıl Allah'ım! Âmîn.³⁸

ALLAH DEYU DEYU

Şol Cennet'in ırmakları
Akar, Allah deyu deyu
Çıkmış İslâm bülbülleri
Öter, Allah deyu deyu

Salınır Tûbâ³⁹ dalları
Kur'an okur hem dilleri
Cennet bağının gülleri
Kokar, Allah deyu deyu

Kimler yiyip kimler içen
Hep melekler rahmet⁴⁰ saçar
İdris nebî⁴¹ hulle⁴² biçer
Diker, Allah deyu deyu

Altındandır direkleri
Gümüştendir yaprakları
Uzadıkça budakları
Biter, Allah deyu deyu

Aydan arıdır yüzleri
Şekerden tatlı sözleri
Cennette hûrî kızları
Gezer, Allah deyu deyu

Hakk'a âşık olan kişi
Akar gözlerinden yaşı
Pür nûr⁴³ olur içi dışı
Söyler, Allah deyu deyu

Açıldı gökler kapısı
Rahmetle doldu hepsi
Sekiz Cennet'in kapısı
Açar, Allah deyu deyu

Rıdvan durur kapı açan
Hulle donlarını biçen
Kevser⁴⁴ şarabını⁴⁵ içen
Kantar, Allah deyu deyu

Yunus Emre'm! Var yarına
Koyma bu günü yarına
Yarın Hakk'ın divânına
Varam Allah deyu deyu

Yunus EMRE

Ebû Hureyre⁴⁷ (r.a.)'den nakledilen bir hadis-i şerîf'te Yüce Allah (c.c.) Hazreti Peygamberimizin (s.a.v.)⁴⁸ ağzından kullarına şöyle buyurmaktadır: **“Ey kulum! Benim çok acıktığım zamanlar oldu. Fakat sen beni doyumadın. Benim çok susadığım zaman oldu. Fakat sen bana su vermedin. Benim hasta olduğum zamanlar oldu. Beni ziyarete gelip hâlimi ahvâlimi sormadın!”**

Bu hadisten çıkaracağımız çok ders vardır. Demek oluyor ki Yüce Allah (c.c.) bize bizden yakın, her an bizi gözetliyor. Biz de bunun bilincinde olarak hâl ve hareketlerimizi ona göre yönlendirmeliyiz. Yine Yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki, **“Ben kulumun zannına göreyim. Beni andığı an, ben onunlayım.”**

Biz cân-ı yürekten **“Allah!”** deyince; O, hemen **“Buyur kulum!”** diye bize cevap veriyor **“Eğer kulum beni kendi kendine anarsa, ben de onu anarım. Eğer kulum beni bir meclis içinde anarsa, ben de onu daha iyi bir meclis içinde anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. Kulum bana yürüyerek gelirse, ben de ona koşarak giderim.”**

“Kimdir ki Allah’a (c.c.) güzel bir ödünç verecek olursa, Allah da ona onun verdiğiinden kat kat daha artırarak, ona şerefli bir ödül verir.”⁴⁹

Ebû Yezid-el Bestâmî diyor ki: **“Allah (c.c.) bir kulunu severse, o kulunun kulağı, gözü, dili ve tüm azaları olur.”**

İbn-i Arabî: **“Seven Allah olunca, Allah iki elini yummuş bir vaziyette Hazreti Âdem’de tecellî etti.”**

Bir hadis-i şerîf’e göre Allah (c.c.) Âdem’e şöyle dedi: **“Bu iki avucumdan birini seç! Âdem de Rabbim, sağ elini seçtim. Fakat Rabbimin her iki eli de sağ eldir ve mübarektir.”** dedi. Bunun üzerine Allah (c.c.) ellerini açtı ve bast hâli⁵⁰ oldu. Bir de baktı ki sağ avucunun içinde Hazreti Âdem ve Âdem’in zürriyeti var. Hazreti Âdem hem Allah (c.c.) avucunun içindeydi. Hem de dışında duruyordu.

İşte âşık, hem sevgilidir. Hem de sevgilinin dışındadır.

ER-RAHMÂN

(C.C)

ER-RAHMÂN (c.c)

Er-Rahmân, “Kâinattaki bütün canlı mahlûkatı yaratan, mü'min olanı da kâfirleri de rızıklandıran, kendi yarattıklarının rızkını ve nasibini de veren O'dur.” anlamını taşımaktadır.

Kâinattaki bütün canlı mahlûkata hiç ayırım gözetmeden bilâ istisna hepsinin rızkını temin etmesi, Rahmân isminin tecellîsidir.⁵¹

Rızk vermek, merhamet etmek, Rabbimizin sıfat-ı iktizâsındandır.⁵² Yüce Allah (c.c.) kulları üzerindeki rahmeti sonsuzdur. Rahmân isminin tecellîsiyle dünyada yaşayan mü'min olan kulları ile birlikte mü'min olmayan kullarının rızkını kendisinin vereceğini beyân etmektedir.

Yüce Allah (c.c.) zerre kadar dünyaya kıymet vermemektedir. Her fırsatta dünyanın bir imtihan yeri olduğunu, dünyada ne ekerssek âhirette de onu biçeceğimizi bildirmektedir. Şâyet dünyaya zerre kadar önem verseydi, kâfirlere ve kendisinin verdiği nice nimetlere şükür etmeyen o nankör inançsızlara yiyecek, içecek ve barınacak yer verir miydi?

ÂYETLER IŞIĞINDA ER-RAHMÂN (c.c)

Yüce Allah (c.c.), Rahmân esmâsıyla Hakk'ın, yani kendisinin rahmet-i umumisi'ni⁵³ halktan günahkar olanların bile kendi kulları olduğunu ve kendisinden ümit kesilmeyeceğini Kur'an-ı Kerîm'in, Zümer suresi, 53. âyetinde açık dile getirmiştir “**Deki ey kendilerine zulmeden kullarım! Allah (c.c.) rahmetinden ümit kesmeyiniz!**”

Tövbe suresi hariç, Kur'an'daki her surenin “**Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adı ile...**” diyerek başlamamızın anlamı bu konuya açıklık getirmektedir.

Biraz daha açacak olursak, Allah'ın rahmeti kâinattaki bütün canlıları kapsamakta, kucaklamakta ve onları koruması altına almaktadır.

Bir misal verecek olursak, “Havada uçan bir kartal kendisine 5 km. uzaklıktaki yeryüzünü rahat görebiliyor. 1,5 km. mesafeden de avlanacağı avını görebiliyor. 1,5 km. mesafeden avını görünce gözünü avının üzerine dikeyyor. Avını gözündeki bir mercek (büyüteç) vasıtası ile 7,5 kat büyütüyor ve hemen avının üzerine pike yaparak onu avlıyor.”

Yine başka bir misal kurbağayı verelim: “Kurbağaya dikkat edecek olursak, gözü dışarıdadır. Kurbağanın gözü yuvasının içinde 360 derece dönebilmektedir. Avlayacağı sineği hareket etmeden, yani gövdesini sağa sola döndürmeden avını hem büyütüyor, hem de rahatlıkla görebiliyor. Böylece avını kaçırmadan yakalıyor.”

Bunun gibi daha birçok misaller verilebilir. Demek ki onları yaratan, yalnız yaratmakla kalmıyor, rızıklarını temin edebilmeleri için çok büyük kolaylıklar gösteriyor.

Bu mucizeler Rabbu'l-Âlemîn⁵⁴ “Rahmân” sıfatının kâinat üzerindeki tecellîsidir.

HADİSLERİN IŞIĞINDA ER-RAHMÂN (c.c)

“Allah’ı zikretmek, Allah’ın en çok sevdiği kul olmak” demektir.

İslâm âlimleri, Hazreti Musa (a.s)’ın yüce Allah (c.c.) ile konuşması ve O’ndan bazı sorularını ve dileklerini bize şöyle nakletmektedir:

Musa (a.s) bir gün, “Ey Rabbim! Kullarının seni en çok seveni kimdir?” diye sordu. Yüce Allah (c.c.), “Onların beni en çok seveni, en çok zikredenidir.” diye buyurdu. Musa (a.s), “Yâ Rabbim! Kullarının en zengini kimdir?” diye sordu. Yüce Allah (c.c.), “Kendisine verdiğim şeye rıza gösterip razı olanıdır.” diye buyurdu. Musa (a.s), “Ey Rabbim! Kullarının en iyi hüküm vereni hangisidir?” Yüce Allah (c.c.), “İnsanlar Hakkında kendisi için hüküm verdiği gibi hüküm verendir.” Musa (a.s), “Yâ Rabbim! Kullarının senden en çok korkanı kimdir?” Yüce Allah (c.c.), “Onların beni

en iyi bilenleridir.” Musa (a.s), “Yâ Rabbim! Ben sana nasıl şükredeyim ki, bana ihsan buyurduğun nimetlerden en küçük bir nimet bile bütün amellerime denk gelmez.”

ER-RAHMÂN (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Yüce Allah (c.c.), “Ey Musa! İşte sen şimdi bana şükrettin!” diye buyurdu.

Özetleyecek olursak, Rabbu'l-âlemîn; Hazreti Musa'nın sorduğu soruya verdiği cevapla bizlere şu mesajı iletiyor: “Benim sevgimi kazanmak istiyorsanız beni çokça zikrediniz!”

ŞİİR

Yâ Rab! Yöneltiler hak yoluna
Tut elimden, kaldır beni
Merhamet et, kem⁵⁵ kuluna
Rahmetine daldır beni

Nefs elinde bir şikârim⁵⁶
Senden ayrı hiçtir varım
Bunca yıllık günahkârım
Beni bana buldur beni

Yâ Rab! Muradım ver bana
Esrarını⁵⁷ göster bana
Yeter tek damla ter bana
Katre katre doldur beni

Daldırma tamah⁵⁸ malına
Meyve et irfan⁵⁹ dalına

Düşürüp iman balına
Son nefeste güldür beni

Yâ Rab! Kula aklım ermez
İçimdeki şeytanı ez
Ölmeden öncede bin kez
Öldür beni öldür beni
H. Cengiz ALPAY

DİNİ HİKÂYE

HALİL İBRAHİM SOFRASI VE HAZRETİ İBRAHİM'İN MECÛSİ⁶⁰ MİSAFİRİ

Hazreti İbrahim hiç misafirsiz sofraya oturmazmış. Bazen misafir bulabilmek için 1-2 mil şehrin dışına doğru çıktığı bile rivâyet edilir.

Yine bir gün misafiri olmadığı bir akşam dışarı çıkarak misafir aramaya başlar. Uzaklarda bir yerde yaşlı bir misafir bulur. Onun koluna girerek eve getirir ve sofrasına oturtur. Misafir yemeğe besmele çekmeden başlar. Hazreti İbrahim'in dikkatini çeker, **"Sen besmele çekmeyi unuttun!"** der. Misafir, **"Ben besmele çekmem. Çünkü Müslüman değilim, mecusiyim!"** der. Hazreti İbrahim kızar ve **"Ben böyle biriyle yemek yemem!"** diyerek misafiri azarlar ve misafir de sofradan yemek yemeden kalkar gider.

Bunun üzerine Yüce Allah (c.c.), Hazreti İbrahim'e Cebrâîl⁶¹ (a.s) vasıtasıyla vahiy⁶² gönderir: **"Yâ İbrahim! Bana inanmadığını bildiğim hâlde yıllardır ben onun rızkını veriyorum. Ama sen daha yeni öğrendiğin hâlde, bir öğün yemeği ona çok gördün. Hemen çık, mecusiye bul ve af dile!"** Hazreti İbrahim derhâl dışarı çıkar ve mecusiye arar bulur.

DUA

Sen öyle rahmet edersin ki, rahmetinin tecellisiyle her zerre, hayat bulur. Rahmetinin bir cilvesi, tüm günahlarımızı⁶³ silerek, bizi Cennet'ine sokar. Şu çorak gönlümüzü rahmetinle ıslat yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Bizlere rızık vermeyi zaten **“Rezzâk”** isminle üzerine almışsın. Senden maddî ve manevî rızıklarımızı talep ettiğimizde, bizleri onlardan mahrum eyleme! Rızana bizleri kefil, rızkına nâil eyle bizleri! Zira muhannetin⁶⁴ kapısı güçtür. O kapıya bizler muhtaç eyleme yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Sen öyle Rahmân'sın ki, Rahmân esmân ile kâinat rahmete ulaşır. Allah'ım! Gazabından rızana, azabından affına sığınırım! Senden, sana sığınırım! Sen emretmezsen rahmet yağmaz, dal kıpırdamaz!

Güllerin güzelliği, çiçeklerin renkleri, kelebeğin deseni, meyvelerin lezzeti, senin rahmetinin eseridir. Rahmân kapısından bizleri de içeri sokarak, Rahmân sıfatını rahmete çevir yâ Rabbim! Âmîn.

ER-RAHÎM

(C.C)

ER-RAHÎM (c.c)

Yüce Allah (c.c.), **“Rahîm”** İsm-i Celîl ile kendisine iman eden bütün mü'minlere çok fazlasıyla rahmet edendir.

Bu İsm-i Celîl ile mü'min kullarına, bilhassa ebedî âlemde çeşitli nimetler sunarak, aynı zaman da Cennet'iyle Cemâl'iyle⁶⁵ ik-râmı bulunacağını beyân etmektedir.

Yüce Allah (c.c.), rahmetine hamd ve şükürle karşılık veren mü'minlere merhamet edeceğini, Rahmân'ın rahmetini ebedileştireceğini kıymetli kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de defalarca bize müj-delemektedir.

ÂYETLER IŞIĞINDA ER-RAHÎM (c.c)

İşte bunun içindir ki her surenin başlangıcı sayılan **“Bismillahirrahmânirrahîm”**⁶⁶, yalnız Fatiha suresinde birinci âyet olarak alınmıştır **“Rahmân ve Rahîm olan Allah (c.c.) adıyla...”** diye başlar.

Üçüncü âyetinde altını çizerek **“O, Rahmân ve Rahîmdir”** diyerek kendisine inanan ve inanmayanların da Allah'ı olduğunu bildirir ve onun devamı olan dördüncü âyetinde ise, **“O, din gününün mâliki- sultanıdır.”** diyerek, yarın âhirette hesap sorma esnasında rahmetine nâil olmuş, **“Rahîm”** esmâsıyla şerefendirilmiş kullarına merhamet edecek tek varlığın kendisi olduğunu bildirir.

O'nun hükümdarlığı, dünyadaki hükümdarlara benzemez. Hüküm, yalnızca kendisine aittir. Bir yardımcısı yoktur. Bizler her gün kıldığımız beş vakit namazda okuduğumuz Fatiha suresinde bunu kabul ettiğimizi; yüce yaratanın huzurunda tekrar ve teyit ederiz.

Yine yüce Allah (c.c.), bu rahmet lütfunu Kur'an-ı Kerîm'inde bize şu ifade ile duyurmaktadır: **“Ben, o rahmetimi tövbe edenlerle, zekâtını verenlere yazacağım!”**⁶⁷

Böylece yüce yaratıcımız, mü'min kullarına rahmet edeceğini ve herkesin amelleri karşılığında mükâfatlandırılacağını belirtmektedir.

Evet, **“Mal canın yongasıdır”** derler. Ama hayatta iken malının zekâtını vermeye alışmış bir insan can verirken de rahat verir.

Değerli Müslümanlar!

“Veren el, alan elden her zaman evladır.” Kendi elinizle kazandığınız malı verirken elimiz titrerse, ya can verirken ne yapacağız? Can vermemeye imkân var mı?

Bakınız şâir bunu ne güzel dile getiriyor:

GÜCÜN MÜ VAR?

Ölmeyecekmiş gibi davrananlara

Ecel gelir kapın çalar,

Açmamaya gücün mü var?

Azrâîl ister emâneti,

Vermemeye gücün mü var?

Ecel şerbetin içtin,

Ölmemeye gücün mü var?

Yaşadın ömür bitirdin,

Gitmemeye gücün mü var?

Yıkanır kefenin hazırlanır,

Giymemeye gücün mü var?

Musallâ taşına konur cesedin,

Gelmemeye gücün mü var?

Koyarlar derin kabire,

Toprak örterler üstüne,

Terk eder giderler hepsi de,

Kalkmaya gücün mü var?

HADİSLER IŞIĞINDA ER-RAHÎM (c.c)

İmam-ı Taberânî Hazretleri'nden nakledilen bir hadis-i şerif'e göre Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz sohbetlerinde buyurmuşlar ki: "Rabbim bana" ümmetinden 70.000 kişiyi hiç sorgu suale tabi tutmadan Cennet'e alacağını vaat etti. Ben de daha fazlasını kendisinden istedim. Yüce Rabbim de bana her ferdin yanında 70.000 de, sen Cennet'e sokabilirsin diye yetki lütfettiler"

Değerli Müslümanlar!

Bu hesaba göre $70.000 \times 70.000 = 4.900.000.000$ kişi eder. Allah (c.c.) bizleri de bu hesaba dâhil eden kullarından olmayı nasip etsin İnşallah!

Bakınız, Mevlâna Hazretleri bu konuya bir misal veriyor: "Yüce Allah (c.c.), sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) Efendimiz'e öyle faziletler, öyle mükâfatlar, öyle imkânlar vermişler ki, gelmiş geçmiş Peygamberler ümmetlerine böyle benzeri bir imkân tanıyamamışlardır"

Peki, buna layık bir ümmet olabilmek için bize düşen bir vazife yok mu? Tabi ki var! Öyleyse ne yapmalıyız?

Rahîm ism-i şerif'ini sık sık tekrar edeceğiz. Din büyüklerimiz, "Rahîm ism-i şerif'ini okumaya devam edenler ve yazılı olarak üzerinde taşıyanlarında kalpleri yumuşar, iyilik yapma ve merhamet etme melekeleri gelişir ve çoğalır" diye buyurmuşlardır.

Yine din büyüklerimizin tavsiye ettikleri şu altın değerindeki öğütleri hatırlayalım: "258 defa "Er-Rahîm" ism-i şerif'ini tekrar edenler, her türlü tehlikeden kurtulurlar "Er-Rahîm" ism-i şerif'i yazılı bir kâğıdı suyun içine atıp biraz beklettikten sonra, o su ağaç köküne dökülürse o ağacın meyvesi bol olur "Er-Rahîm" ism-i şerif'i bir su bardağının içine koyup onun suyunu içen kimse ile içiren kimse arasında sevgi, muhabbet bağı oluşmuş olur.

ER-RAHMÂN (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Bazı ulema,⁶⁸ “Rahmân” ism-i şerîf’i Cehennem’den kurtaran; “Rahîm” ism-i şerîf’i Cennet’e koyan, anlamı taşıyor diye buyurmuşlardır.

Ebu Hureyreden (r.a) nakledildiğine göre, “Bir kimse, ‘yâ-Rahmâne külli şey’in yâ Rahîme hu’ mübarek ism-i şerîf’leri güzel bir kâğıda yazıp evin bir köşesine koyarsa, o evde çirkin ahlâka sahip insanlar varsa; onlarda hayâ belirtileri oluşur ve ahlâkı düzelir.” diye buyurmuşlardır.

YUNUS EMRE DE ZATEN BUNU DİLE GETİRİYOR

Sensin Kerîm, sensin Rahîm,
Allah, sana sundum elim.
Senden başka yoktur emin,
Allah, sana sundum elim.

Geldi Münkir ile Nekir⁶⁹,
Her birisi sordu bir dil.
İlâhî! Sen cevap verdir!
Allah, sana sundum elim.

İşte, “Rahmeten li’l-âlemîn” olarak gönderilen Peygamber (s.a.v.) Efendimiz şöyle buyurur: “Allah (c.c.) “Rahîm” esmâsı pınarının, hazinesinin musluğu gibidir. Bu sıfatın Resul’de tecellîsi, bir murâd-ı ilâhîdir. Bu musluktan akan murâd-ı ilâhîden her insan ancak hak ettiği kadarını, yani nasibi kadarını alır “

Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi: “Bir çiçeği dalından koparıp bir vazoya koyarak güzelliğini seyretmek ve koklamakla, o çiçeği dalında Allah’ı zikrederken yakalayıp seyretmek arasında büyük fark vardır”

“RAHÎM” YÂ RABBÎ!

Senlik benlik ile kaybettik izi,
Bizi kendimize buldur yâ Rabbî!
İz'ansız akılla şaşı gözümüzü,
Hakikât nurunla gördür yâ Rabbî!

Münkire, zalime bizi ezdirme!
Seraplar peşinde boşa gezdirme!
Hasret kırlarında koyup tezdirmey!
Muhabbet gönlüne kondur yâ Rabbî!

Şükür ile kapat aç günümüzü,
Aratma bizlere hiç dünümüzü,
İlâhî! Mekânın şu gönlümüzü,
İnsanlık aşkıyla doldur yâ Rabbî!

Duygusuz, görgüsüz, hâlsiz bırakma!
İmansız, ikrarsız nârına yakma!
Kulda kusur çoktur, kusura bakma!
Rahîm, rahmetinle güldür yâ Rabbî!

Rıza derki, haksızlığı yalanı,
İsi, kiri, yolsuzluğu gümânı,
Üstümüzden şu toz ile dumanı,
Lütfu ihsanıyla kaldır yâ Rabbî!

Bahattin KARAKOÇ

DİNİ HİKÂYE

Rivâyet edildiğine göre hoca talebelerine, **“Çocuklar bahar geldi, her taraf çiçeklerle süslendi. Bu günkü dersimizi kırdı ya-palım!”** der ve onları kıra götürür.

Aradan biraz zaman geçtikten sonra, **“Haydi, size yarım saat müsaade! Gezin oynayın!”** der. Çocuklar yarım saat paydosta sonra her biri kendisine göre bir çiçek bulur. Kimi gelincik, kimi papatya koparıp hocasına getirir. Fakat bir çocuk vardır ki bir köşeye çekilmiş; mahcup, boynu bükük durur. Gözleri dolu dolu ağlamaklı bir hâli vardır. Çocuğun bu hâli hocasının dikkatini çeker, **“Gel bakalım evladım! Sen beni sevmiyor musun? Bak arkadaş-ların hem oynayıp hem de bana çiçek getirdiler. Sen hiçbir şey getirmemişsin!”** Çocuk, daha da hıçkırarak hıçkırarak ağlayarak, **“Hocam, seni hiç sevmem mi? Lakin hangi çiçeğe koparmak için gittim ise hepsi ‘lâ ilâhe illallâh!’ diye Allah (c.c.) yı zikrediyorlardı. Onun için koparmaya kıyamadım!”** der. Hocası çok şaşırır ve talebesine sarılarak iki yanağından öper. Elleri ile gözyaşlarını siler ve sohbetine devam eder. **“Görüyorsunuz ki evlatlarım kâinatta ne varsa ağaçlar, çiçekler, böcekler, taşlar her şey her an zikir hâlidir ‘lâ ilâhe illallâh!’ diyerek Allah’ı tesbih ederler.”** diye buyurur.

Yalnız Müslümanlara, inananlara mahsus hususiyet ve faziletlerden biri de onlardan birçok kimsenin hesapsız, sorgusuz, sual-siz olarak doğrudan Cennet’e girebileceklerinin müjdelmesidir. İşte bunlar, yüce Allah (c.c.) **“Rahîm”** esmâsından nasibini alıp Allah’ın rahmetine nâil olmuş mü’min kimselerdir.

DUA

Er-Rahîm olan Allah’ım! Rahmân sıfatını rahmete çevir! Senden bildiğimiz ve bilmediğimiz; şimdi ve gelecekte olacak bütün iyilikleri isteriz. Bildiğimiz ve bilmediğimiz; şimdi ve gelecekte her

türlü şerden sana sığınırız. Bizleri koru ve kolla yâ Rabbî!

Senden Cennet'i ve Cennet'e yaklaştıran söz ve amelleri bizlere lütfetmeni niyaz ederiz. Kabul buyur yâ Rabbî!

Kulun ve Resul'ün Muhammed (s.a.v.)'in senden istediği hayrı dileriz. Kulun ve Resulün Muhammed (s.a.v.)'in sana sığındığı şeylerden biz de sana sığınırız! Bizi koru!

Bizim için yazdığın her şeyin sonunu iyi yapmanı senden dileriz!

Ey merhametlilerin merhametlisi! Rahmetinle dileğimizi yerine getir. Sevdiklerimizle birlikte huzurlu, sağlıklı, uzun ömürler ver!

Allah'ım! Bizleri yağmurun gibi rahmetini, toprağın gibi şefkatini saçanlardan et! Âmîn.

EL-MELİK

(C.C)

EL-MELİK (c.c)

El-Melik, bütün mükevenatın,⁷⁰ mevcut olan her şeyin sahibi ve mutlak hükümdarı anlamına gelmektedir. Mevcut âlemlerin ve âhiret âleminin⁷¹ tek hükümdarıdır. Her iki cihandaki eşyanın tasarrufu Allah'a (c.c) aittir.

Merhum Necip Fazıl diyor ki:

“Allah (c.c.) kendi mülkünde dilediği gibi tasarruf edince sana ne düşer!”

O, “OI!” deyince her şey olur, olmasını istemediği hiçbir şey de olmaz. O'nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur, her şeyin varlığı ve devamı O'na muhtaçtır.

El-Melik, göklerin ve yerin, mülk ve melekûtunun sahibidir. Mülk, “Ez-Zâhir” ismine; melekût ise “El-Bâtın” ismine delalet eder. Çünkü o din gününün⁷² mâlikidir.

KUR'AN VE HADİSLER IŞIĞINDA MELİK (c.c)

Kur'an-ı Kerîm'in Âli İmrân suresi, 26. âyetinde bu açık açık bize bildirilmektedir **“De ki: Ey mülkün sahibi Allah'ım! Sen, mülkü kime istersen O'na verirsin. Mülkü kimden dilersen ondan alırsın!”**

Yine Hac suresi, 64. âyetinde **“Semâvâtta⁷³ ve arzda⁷⁴ ne varsa hepsi yüce Allah'ın mülküdür. Allah (c.c.) zengindir. Hiç kimseye ihtiyacı yoktur.”** Evet, bu âyeti kerîmelerin izahından anlaşılacağı üzere, gerek dünya gerekse Âhiret hayatının, her şeyin Rabbi ve Meliki olan Allah'ım! Senin mülkünde yaşayıp, senin evinde misafir olup, senin bizlere ikrâm etmiş olduğun bütün nimetlerden istifade ediyoruz. Hayatımızı sürdürürken kiracı olduğumuzun idraki içerisinde bize düşen görev, mal sahibi olan sana şükür etmek, hamd ve senâlarımızı⁷⁵ sık sık tekrar etmektir. Yüce yaratıcımız Allah (c.c.), dünya ve Âhiret hayatının temsilcisi olarak ve iyice idrak etmemizi teminen, biz insanlara iki göz vermiştir. Bunlardan biri, başımızdaki iki gözdür. Diğeri ise görünmeyen kalp

gözümüzdür. Baş gözümüz dünya, kalp gözümüz de Âhiret Âlemi'ni idrak etmemize yardım eder. Böylece hem dünya hem de Âhiret gününün tek sahibi Allah (c.c.) tır. Dolayısıyla o Mâlik'tir! O, mal sahibi; bizler de memlûk... Yani, kiracı... O zaman ev sahibinin talimatına, kontratına aynen uyacağız.

Esnafların pîri Âhi Evrân Velî Hazretleri, müritlerine⁷⁶ **“neye uyacakları, neden kaçınacaklarını”** şöyle sıralamıştır: **“Elini açık tut! Sofranı açık tut! Kapını açık tut! Gözünü kapalı tut! Dilini kapalı tut! Belini kapalı tut!”** İşte o zaman ev sahibinin kontratına uymuş oluruz. Nasıl kontrat bitince ev sahibi evden kiracısını çıkartıyorsa, vademiz yetince de Melik olan Allah (c.c.), emânetini kendi yanına geri alıyor.

Bir Allah (c.c.) dostu şu dizeleri ile bakın bizi nasıl uyarıyor:

**Mal sahibi, mülk sahibi
Hani bunun ilk sahibi?
Mal da yalan mülk de yalan!
Var biraz da sen oyalan...**

Yalancı bir dünya için ebedi kalacağımız dünyamızı karartmayalım. Buna çok dikkat edelim.

Mısır'da yetişen evliyanın büyüklerinden Leys bin Sa'd Hazretleri bir gün, **“Kardeşlerim! Dünya malı dünyada kalır. O'na gönül bağlamayın!”** buyurdu. Sonra şunu anlattı: Fakir bir adamla zengin birisi, birlikte yolculuğa çıkmış ve bir yerde mola vermişler. Fakir olan, oradaki bir ağacın altına uzanıp uyumuş. Bir müddet sonra zengin arkadaşı uyandırmış onu. Kalk! Karanlık basmadan biraz daha yol alalım! Fakir, gözünü açıp, **“Niye uyandırdın?”** demiş **“Ne güzel rüya görüyordum!”** **“Hayrola! Ne görüyordun?”** **“Sorma! Çok zengin olmuşum. Köşklerim, saraylarım, hizmetçilerim vardı!”** Zengin, alaylı bir tavırla sormuş: **“Yaa! Peki, şimdi**

ne oldu o mallarına?” “Ne olacak? Gözlerimi açınca kayboldu hepsi” Zengin gülmüş, “Ne yapayım ben öyle malı, gözlerini açınca hepsi kayboldu.” Bu defa fakir sormuş ona, “İyi de, sen ölünce malların kaybolmayacak mı sanki?” “Eee! Kaybolacak tabii!” Taşı gediğine koymuş, “O zaman farkımız ne?” “Benim mallarım gözlerimi açınca kayboldu, seninkilerse gözlerini kapayınca kaybolacak.”

Yine bu Allah (c.c.) dostu yaptığı bir sohbetle dinleyenlere şöyle seslendi: “Bu dünyada neşe ve rahatlık arayan varsa, boşuna aramasın!” buyurdu “Çünkü ikisi de yoktur bu dünyada” “Dünyada yoksa nerede vardır?” dediler “Allah (c.c.) ikisini de Cennet için saklamıştır” “Peki, dünyada ne vardır efendim?” “Sıkıntı vardır, hastalık vardır, mihnet vardır. Dert, musibet, çile vardır. Ama bütün bunlar faydalıdır bizim için” “Faydalı mı? Nasıl yani?” “Eğer dünyada bu sıkıntılar olmasaydı, Âhiretteki sonsuz Cennet nimetlerinin tadını alamaz, güzelliğini anlayamazdık!” diye buyurdular.

İnsan noksanını bilmeli ve tamamlamaya çalışmalıdır. Kendisi inşâ olmamış bir kimseye inşaat yap dersin, bu görevi ona verirsen, hem o insana hem de yaptığı o inşaata yazık olur.

Mükevvenatın yaratıcısı ve yegâne sahibi, Melik’i olan Allah (c.c.), insanı yaratırken bütün azalarını yerli yerine koyup eksiksiz olarak yaratmıştır.

Peki, insan sahip olduğu bu paha biçilmez servetin bedelini ödemiş midir? Aslâ ve aslâ ödememiştir. Zaten ödemeye kalksa gücü de yetmez. İşte göz, kulak, el, ayak, mide, kalp, v.s. ona yaratıcısı tarafından diğer bütün azaları ile birlikte hediye edilerek gönderilmiştir.

Bu durumu şöyle bir tefekkür edelim: Bir yazar diyor ki: Tuvalet, tuvaletken görevi bellidir. Mimar projede tuvaletin yerini tespit eder. Müteahhit o yere tuvaleti koyar. Peki, her villada, her sa-

rayda, her evde ve her yerde tuvalet yerini alır da, bu bizi şu düşünceye götürmez mi? İnsan insanken dünyada yerini alıp tuvalet kadar da görevini yerine getirmeyecek midir?

Yani daha açık bir ifadeyle; dünyada Allah (c.c.) kendisine lüt-fettiği bütün yiyecek ve içecekleri âfiyetle mideye indireceksin. Aradan bir vakit geçtikten sonra posasını tuvalet denilen gubura bırakacaksın. O zaman demezler mi adama, “**Sen gubur makinesi misin? Senin işin gubura posa taşımak mı? Yaratıcı o iş için mi seni gönderdi?**” Tabii ki hayır! Hiçbir şeye muhtaç olmadan Rab-bim her şeye muhtaç olan biz kullarına hidâyet nasip etsin İnşallah!

MELİK (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

İnsan istediğini yiyen, istediğini diyen, istediğini yapan başıboş bir yaratık değildir. İnsan, “**Alîm, Habîr, Rahîm ve Kadîr**” olan yüce yaratıcının hüküm ve tasarrufu altında olduğunu, hayatı boyunca iyi-kötü işlediği her şeyden sorumlu tutulacağını bilinci içinde ol-malı, yaşantısını da ona göre dizayn etmelidir.

Mahkeme-i Kübrâ'da⁷⁷ dosyasının açılıp hep bu amellerinden sorguya çekileceğini bilmelidir. İnsan, dünyanın bir gölge gibi ge-çici olduğunu, unutup da ömrünü boş geçirmemelidir. Her türlü nimetleri kendisine lutfedip veren yaratıcısına sık sık şükredip her fırsatta şükranlarını arz etmelidirler.

Melik ism-i şerîf'inden nasibini almış bir kul, o ism-i şerîf'inin sırrına vasil olmuş bir kuldur. Hem kendi nefesine hâkim olmuş hem de başkalarının Hakk'ına-hukukuna... Allah (c.c.) emri Mu-cîbince yüce Rabbimizin emir ve buyruklarına uyarak emredildiği gibi doğru olmak mecburiyetindedir. Çünkü dönüş yine O'nadır. Melik ism-i şerîf'inin tecellîyâtı Allah (c.c.) yarattıkları üzerindeki en şiddetli tecellîsidir.⁷⁸ Rabbim hepimizi bu güzel esmâsından nasibini almış kullarından eylesin İnşallah!

İŞ BU VÜCUT ŞEHRİNE

İş bu vücut şehrine her dem⁷⁹ giresim gelir
İçindeki Sultan'ın yüzünü göresim gelir
İşidürem sözünü, görmezem yüzünü
Yüzünü görmekliğe canım veresim gelir

O! Sultan halvetinin yedi hücresi vardır
Yedisinden içerü cevân urasım gelir
Her kapıda bir kişi yüz bin içerisi vardır
İşk kılıcın kuşanıp cümle kırasım gelir

Erenlerin sohbeti arturur ma'rifeti
Cahilleri sohbetten her dem süresim gelir
Leylâ-i Mecnûn benem, Şeydâ-yı Rahmân benem
Leylâ yüzün görmeye Mecnûn olasım gelir

Dost oldu bize mihmân bunca yıl, bunca zaman
Gerçek İsmâil ilen kurban olasım gelir
Miskin Yunus'un nefsi dört tabiat içinde
İşk ilâ sırrına pinhân varasım gelir.

Yunus EMRE

DİNİ HİKÂYE

Günün birinde bir genç tekkeye gelerek, şeyhe müracaat eder
“Şeyhim! Şâyet müsade ederseniz ben de tekkenize gelip size
tâbi olup, ilim ve irfanınızdan istifade etmek istiyorum! Lütfen,
beni kabul ediniz!” Şeyh, “Hoş geldin evladım! Otur şuraya, se-
ninle biraz konuşalım!” O genci dinledikten sonra, “Hadi bakalım,
ilk görevine başla! Dergâhımız çok kirlendi, baştan aşağı bir te-
mizle bakalım! Temizlik imandandır!” Genç, şeyhinin elini öptük-

ten sonra baştan aşağı dergâhı temizler. Temizlik bittikten sonra dergahtan çıkar ve bir daha dergaha dönmez. Fakat gerek şeyh, gerekse dergahtaki diğer dervişler bu ayrılışa bir anlam veremezler. Aradan seneler geçer dergahtaki dervişlerden biri onu tesadüfen görür: **“Kardeş! Sen hem kendin geldin görev istedin, şeyhim sana görev verdi. Bir daha görünmeden kayboldun, hepimiz merak ettik!”** deyince genç biraz daha olgunlaşmıştır, şu cevabı verir: **“Üstadım! Bir tefekküre daldım; bir de ne göreyim! O dergahta benden başka kirli yok. Onun için önce kendimi temizlemem lazımdı. O dergaha kendimi layık görünce, gerekli nefis temizliğine erince geri döneceğim! Şeyhimden özür diler, ellerinden öperim!”** der.

Evet, bu temizlik; yalnızca vücut temizliği değildir. İnsanlar ruhen de temiz olmalıdırlar. Kap temiz, su kirli olursa; o su içilmez! Su temiz, kap kirli olursa; yine o su içilmez! Her ikisinin de temiz olması lazımdır.

DUA

Ey yücelerin yücesi Allah'ım! Bütün canlı cansız mükewenatın, her şeyin sahibi sensin! Sen dâimsin! Sen Hayy'sın, biz misafir... Misafir ettiğin dünyada bizlere takdir buyurduğun ömrümüz içinde tevazuuyla sana yaklaşmamıza merhamet eyle! Amellerimizi kabul eyle! Hâllerimizi ıslah eyle! Sana ibadet etmeyi, sonunda da ibadetlerimizi kabul etmeyi bizden kabul eyle! Ecelimizi saadetle sona erdir! İşte, içinde bulunup yaşadığımız şu fânî dünyadaki hâlimiz sence ma'lumdur. Hâlimiz sana gizli değil, açıktır. Sen bizleri, bizden fazla düşündüğün için; sen emrettin, biz terk ettik! Sen yasakladın, biz işledik! Yâ Rabbim! Sen Melik'sin! Canımızın, malımızın sahibisin! Dertlerimizi kendisine açacağımız en güzel dostsun! Fazlına güvenerek senden af diliyoruz! Geldik kapına, aç kapını yâ Rabbim! Âmîn.

EL- KUDDÛS

(C.C)

EL- KUDDÛS (c.c)

El- Kuddûs, “Zatında ve sıfatında hiç noksanlık bulunmayan, her türlü kusur ve eksiklikten ârî, sonsuz kutsîyet ve paklık sahibi, kendisine noksanlığın ulaşamayacağı ulu varlık” anlamını taşımaktadır.

İnsanlar her ne kadar bilirlerse bilsinler, mutlaka hataya düşerler. Hata yapmak, hataya düşmek insanların doğasında mevcuttur. Çünkü “Beşer şaşar!” Dünya üzerindeki insanlar çeşitli meslekleri seçmişlerdir. Çeşit çeşit tahsiller yapmışlardır. Meslekî bilgi ve becerileri ile bir noktaya gelmişler ki, işte orada tıkanırlar. Ondan daha fazla ileri gidemezler ve tıkanırlar.

ÂYETLER IŞIĞINDA EL-KUDDÛS (c.c) ESMÂSİ

Bir damla (H2O) suya, ateşi sudan gizleyen, bir buğday tane-sine harmanı gizleyen kutsîyet sahibi yüce Rabbimizin bu gizli sırrını çözmeye biz insanların gücü yetmez “Zira bu terazi bu sıkleti çekmez!” uyarısından anlaşılacağı gibi yegâne kitabımız Kur’an-ı Kerîm’in Haşr suresi,’nin 23’ncü âyetinde buyruluyor ki: “Allah (c.c.) mülk ve saltanat sahibidir. Her türlü noksanlıktan berîdir. Esenlik verendir. Güven verendir. Gözetip kollayandır. Üstündür. İstedliğini yaptırandır. Uludur. Allah (c.c.), onların ortak koştuklarından münezzehtir.”

Yine Haşr suresi,’nin 24. âyetinde devamı buyrulmuştur ki: “O, yaratan-yoktan var eden ve yarattıklarına şekil veren Allah (c.c.) tır. En güzel isimler O’nundur. Göklerde ve yerde olanlar O’nu tesbih ederler. O güçlüdür. Hikmet sahibidir.”

Bu âyeti kerîmelerin izahından da anlaşılacağı üzere Kuddûs olan Allah (c.c.), her türlü kusur ve eksiklikten münezzehtir ve müberrâdır. Sonsuz kutsîyet ve paklık sahibidir. İçinde yaşadığımız dünyada mesken olarak kullandığımız evimizde eşyalar vardır. Masalar, sandalyeler, koltuklar, buzdolabı, çamaşır makinesi, televiz-

yon vs. Bunların her birinin bir yapıcısı, ustası vardır. Misal olarak koltuk falan ustanın, buzdolabı falan firmanın gibi... Zaman gelir o eşyalar kullana kullana eskir ve kullanılamaz duruma gelince atılır.

İşte ömür de böyledir. Kulun yaptığı eşyanın bir ömrü vardır ve bu ömür de biter. Bir de evimizin penceresini açıp o yüce yaratıcının yaptığına bakalım: Güneş, ilk yaratıldığı gibi. Ay, ilk yaratıldığı gibi. Yıldızlar, ilk yaratıldığı gibi. Yine uçan kuşlar, kelebekler, açılan çiçekler hep ilk yaratıldığı gibi zinde ve tazeliğini, güzelliğini koruyor. Ne eksiliyor, ne çirkinleşiyor. Kendisine verilen görevi eksiksiz olarak yerine getiriyor.

Âyet-i Kerîme'de açık açık izah edildiği gibi, **“O, kâdir-i mutlak. Gözler O’nu görmez. O, herkesi, her şeyi görür.”** İşte, kâinatı yaratan ve bizim emrimize sunan yüce Allah (c.c.) kendisini bizâtihi göstermiyor. Ama yarattıkları ile bize kendisini tanıtıyor **“Ben, Kuddûs’üm! Ben yaparım! Ama işte böyle eksiksiz, noksansız yaparım!”** diye her yaptığı şeye bu kâdir-i mutlâk olan imzasını atıyor.

Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi: **“Neylerse Rabbim eyler; eylerse güzel eyler.”**

Yeryüzünde kullana kullana kirlettiğimiz suyu buhar eder, gökyüzüne çıkarırsın. Orada onu bir güzel temizler, filtre eder ve yağmur olarak, kar olarak tertemiz yine bizim yaşamamız için lazım olan o rahmete bizi kavuşturursun. Sen öyle temiz ve pâk tutarsın ki âlemi, her an her şeyin yapılıp yıkıldığı göklerde hiç enkâz ve süprüntü kalmaz. Biz kömür dumanı, kalorifer yakıtları ile senin tertemiz tuttuğun o gökyüzünü kirlletiriz. Sen, bir rüzgâr estirerek; o tozu dumanı alır götürür; pırlı pırlı bir hava bize lütfedersin! Zira sen Kuddûs’sün! Yapınca kendine layık olanı yaparsın! Bizim için hiç karşılık beklemeden, yemediği hâlde bize enva-i çeşit yiyecekleri yediren kendisi, içmediği hâlde bize envâ-i çeşit içecekleri

içiren, her şeyi bizim için, bizim rahatımız için yapan Allah (c.c) şüphesiz bizim de O'nu, O'nun yarattığı dini, O'nun Kur'an-ı Kerîm'ini, O'nun Peygamberlerini sık sık yâd edip, kendisine layık bir kul, Peygamberine layık bir ümmet olduğumuzu sık sık yaptığımız ibadetlerle göstermek mecburiyetimiz vardır. Bu yaratıcımıza kul olmak bizim görevimizdir.

Bakınız bir İslâm düşünürü, kalple Allah (c.c.) ilişkisini ne güzel dile getiriyor: **“Samed⁸⁰ aynası kalpte, sanem⁸¹ misali mahbuplar”⁸²** Sevillemez, sevilmemelidir. Zira sevildiği zaman birer put olurlar. Sen de kendini olduğundan fazla beğenip ve beğendiğini abartırsan, kendini putlaştırırsın. İşte o zaman nefsinin tutsağı olur, onun yolunda gidersin. O zaman kalbindeki Allah (c.c.) sevgisine daha az yer verir, Hüdâ'yı unutursun. Böylece kaybolur bütün o ulvî sırların. Âsîlerden, inkârcılardan olursun **“Maazallah!”** diyor ve devam ediyor: **“Kırılan aynalara bakmam, buz gibi dağılmış ve yüz parçaya bölünmemiş olurum. Böylece kalbimi vahdetle bütünleştirmeye çalışırım. Yüz parçaya ayrılan gönül kâsemi onların çeşmesine sunmam. Çünkü onlar dolduramaz, benim ebede âşık gönlümü.”**

Evet, her zaman yaptığı gibi güzel yapan bu emsalsiz yaratıcımızın çeşmesine Kuddûs kupasıyla yaklaşırsak, kanar kanar içeriz. İşte o zaman hayatımız müemmen olur, kalbimiz mutmain olur.

Büyük şâir Nef'i şu beyiti ile bunu ne güzel dile getiriyor:

Ne dünyadan sefâ bulduk, ne ehlinden recâmız var.

Ne Dergâh-ı Hüdâ'dan maâdâ bir ilticamız var.

Yâ Rabbim! Senin dergâhından başka yerimiz yoktur. Sen, Kur'an-ı Kerîm'inde çizdiğin yoldan bizi ayırma! Sen, güzel yardımcı; Sen, ne güzel dostsun! Dostluğumuzu yüce dergâhında kabul buyur!

HADİSLER IŞIĞINDA EL-KUDDÛS (c.c) ESMÂSİ

Ebu Hureyre'den nakledien bir Hadis-i Şerif'e göre yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki: **"Ben, kulumun zannına göreyim. Beni andığı an, ben onunlayım. Eğer beni kendi kendine anarsa, ben de onu anarım. Eğer beni mecliste anarsa, ben de onu daha büyük bir mecliste anarım. Kulum bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşırm. Kulum bana yürüyerek gelirse, ben de ona koşarak giderim."**⁸³

İşte bizler de gerek evimizde yalnız iken, gerekse bir araya gelerek toplulukta Allah (c.c.)'mızı anarsak, Rabbimizin bu mükâfâtına nâil oluruz İnşallah!

EL-KUDDÛS (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Ebu Said-i Hudrî Hazretleri kendisinden öğüt isteyen birisine buyurdu ki: **"Allah (c.c.) tan kork! Çünkü her şeyin başı Allah (c.c.) korkusudur. Emr-i Ma'rûfa sarıl! Çünkü bu, İslâm dininin dünya zevk ve lezzetlerine kapılmama hissidir. Allah (c.c.) yı zikretmeye ve Kur'an-ı Kerîm okumaya devam et ki, seni gökte melekler, yerde insanlar arasında yaşatacak olan budur. Doğruyu söyle! Bunun dışında da sükûtu tercih et! Bunları yaparsan şeytanı yenersin."**

Kuddûs! Zâtında ve sıfatında hiç noksanlık bulunmayan, her türlü kusur ve eksiklikten ârî, sonsuz kutsîyet ve pâklık sahibi, kendisine noksanlığın ulaşamayacağı ulu varlık olan Allah'ım! Bu İsm-i Celîl'ine layık et bizleri!

ŞİİR

İlâhî! Budur ki sana niyâzım
 Bizi Hâk yoluna gidenlerden et!
 Yâ Allah! Çağırır kalb-i beyâzım
 Lisân-ı mücevher seçenlerden et!

“Allah! Allah!” diyerek kurtulsak pastan
 Gönümüz uyansın gam ile yastan
 Can ki uçuverip gider kafesten
 Bu burçtan o burca, uçanlardan et!

Muhammed'dir cümle kulların hâsı
 İlm ile sâdıklar çekerler yası
 Göğsüne uğrarsa ecel pençesi
 Kuddûs esmân ile candan geçenlerden et!

Ebu Bekir, Ömer, Osman ol Ali
 Hazreti Resul'un çâr-ı yâdları
 Orada görünür Hakk'ın cemâli
 Cemâlin aşkına yananlardan et!
 Süm mânî

DİNİ HİKÂYE ONLAR BENİM MİSAFİRLERİM!

Yaşadığı ulemalarından olan Ebu Said Hudrî, bir araya gelip de Allah (c.c.) yı zikredenler, dini konuları işleyen toplantılarda bulunanlar için Hazreti Peygamberimizden rivâyetle şöyle nakletmektedir: Resulullah Efendimiz'den işittim. Buyurdu ki: **“İnsanların yaptıklarını yazan meleklerden başka melekler de vardır. Yollarda, sokak başlarında dolaşırlar. Allahü teâlâyı zikir edenleri, dine uygun iş yapanları ararlar. Bunları bulunca, birbirlerine seslenirler.”**, **“Buraya geliniz, buraya geliniz!”** derler. Kanatları ile on-

ları sararlar. O kadar çokturlar ki, göğşe varırlar. Kullarının her işini bilici olan Allah (c.c.), meleklerle sorarak: **“Kullarımı nasıl buldunuz?”** buyurur **“Yâ Rabbi! Sana hamd ve senâ ediyorlar ve senin büyüklüğünü söylüyorlar ve senin ayıplardan ve kusurlardan temiz olduğunu söylüyorlar!”** derler. **“Onlar beni gördüler mi?”** buyurur **“Hayır, görmediler!”** derler. **“Görselerdi nasıl olurlardı?”** buyurur. **“Daha çok hamd ederlerdi ve daha çok tespih ederlerdi ve daha çok tekbir söylerlerdi.”** derler. **“Onlar benden ne istiyorlar?”** buyurur. **“Yâ Rabbi! Cennet’ini istiyorlar!”** derler. **“Onlar, Cennet’i gördüler mi?”** buyurur. **“Görmediler!”** derler. **“Görselerdi nasıl olurlardı?”** buyurur. **“Daha çok yalvarırlardı, daha çok isterlerdi.”** **“Yâ Rabbi! Bu kulların Cehennem’den korkuyorlar. Sana sığınıyorlar!”** derler. **“Onlar Cehennem’i gördüler mi?”** buyurur? **“Hayır, görmediler!”** derler. **“Görselerdi nasıl olurlardı?”** buyurur. **“Görselerdi, daha çok yalvarırlardı ve ondan kurtulmak, yoluna daha çok sarılırlardı.”** derler. Allah (c.c.), **“Meleklerle! Şahit olunuz ki, onların hepsini af eyledim!”** buyurur. **“Yâ Rabbi! Onların yanına dünya çıkarı için gelen biri vardı!”** derler. **“Onlar benim misafirlerimdir. Beni zikir edenlerle beraberim. Onların yanında bulunanlar da, zarar etmezler!”** buyurur. Resulullah Efendimiz’den şu hadis-i şerif’i de nakletti: **“Yatağına girdiğinde üç kere ‘Estağfirullâhe’l-azîm, ellezî lâ ilâhe illâ hüve’l-hayyü’l-kayyûm ve etûbu ileyh!’⁸⁴ diyen kimsenin günahları; denizköpükleri veya Temim diyarının kumları veya ağaç yapraklarının sayısı veya dünyanın günleri kadar çok olsa da, Allah (c.c.) onun günahlarını bağışlar.”**

DUA

Bismillâhırrahmânırrahîm. Benim Kuddûs olan Allah’ım! Ben, Rabbim olarak seni seçtim. Din olarak İslâm’ı seçtim. Ben, iman olarak Kur’an-ı Kerîm’e, Peygamber olarak Peygamberler Peygamberi Muhammed Mustafa’ya (s.a.v.), kıble olarak Kâbe’ye ve

kardeş olarak da mü'min kullarına yöneldim! Benim Rabbim Kud-dûs'tür. Zatında ve sıfatında noksanlık yoktur! O, eksiklikten ve noksanlıktan münezzeh ve müberrâdır. Ben, O'na tevekkül ettim. O, büyük arşın sahibi Rabbim! N'olur! Kudûs esmândan bir damla da bizim gönlümüze akıt da, az hata işleyen, az yanılan, saf ve temiz kullarından olalım...

Ey yüceler yücesi!

Ey Rahmân olan!

Ey Rahîm olan!

Ey Melik olan!

Ey Kudûs olan Allah'ım!

Gökyüzünü temiz tuttuğun gibi, yeryüzünü kirlerden uzak tuttuğun gibi, kalbimizi de temiz tutmayı, kötü huylardan bizi uzak tutmayı, nefsimizi arındırıp pâk etmeyi bizlere nasip eyle!

Kirlenen kanımızı, aldığımız oksijenle lütfedip verdiği ciğerlerimizle temizlediğin gibi, tövbemizi kabul ederek gönlümüzü muhabbet süpürgele temizle!

Ey yapınca en güzelini yapan eşsiz yapan Allah'ım!

Sensin Kuddûs!

Kutsîyet sendedir!

Kuddûs esmâna şahit göster bizleri!

Âmîn.

ES-SELÂM

(C.C)

ES-SELÂM (c.c)

Es-Selâm'ın kelime anlamı: “Allah (c.c.), yarattıklarını her türlü engel ve düşmanlıklardan koruyarak selâmete erdirir. Yarattığı canlı cansız her şeyin selâmeti ve emniyeti bizâtihî kendi ukdesindedir. Rahmetiyle yoksulluğa düşmemizden, hikmetiyle her türlü şerre ducâr olmaktan bizi korur, af esmâsıyla bizleri af ederek Cehennem’i n nârından bizi kurtararak, Cennet’in selâmetine erdirir.” anlamı taşır.

Allah (c.c.), ezelde ve ebette her türlü noksanlıklardan uzaktır. O, selâmettir. Bu vasf, yalnızca kendisine mahsustur. Zira beşer, bir gün olur şaşar. O, ezelde de ebette de eksiksiz, noksansız olduğu için saltanatı devamlıdır. Hâlbuki biz insanlar bir gün vezir iken başka bir gün düşkün olabiliriz. Bugün sağlam iken ikinci gün bir kaza geçirerek sakat kalabiliriz. Bir gün zengin iken, iflas edip müflis olabiliriz.

Diğer bir anlamı ile yüce Allah (c.c.) yarattığı kullarına, “**Selâm**” esmâsıyla selâmet vereceğini bildirmektedir “**Hikmetim Cennette, Cennet ehline; bizzat Selâm vereceği.**” bildirmektedir.

Yalnız şunu hatırimızdan çıkarmamamız lazımdır ki, Allah (c.c.) bu lütfünden istifade edebilmek, “**Selâm**” esmâsına layık olabilmek için dünyada iken “**eline, diline, nefsine**” sahip olup, kalbimizi her türlü şüpheden arındırmamız lazımdır.

Allah’ım! Cennette “**Selâm**” vereceğini müjdelediğin kullar arasında olmamızı bize nasip ve müesser eyle!

Senai Demirci, “**Selâm**” esmâsını anlatırken bakınız ne güzel bir benzetme yapıyor: “**Emrini dinler ateş ki İbrahim (a.s) için serin selâmetli olur. İbrahim (a.s) gibi dostluğuna kabul eyle beni! İbrahim (a.s) gibi ateşi gül eyle tenime! Selâmını alır yapraklar ki yaz sıcağında yaş ve diri kalır. Gül gibi ateşten çiçekler açılır ruhumda. Selâmını şebnem gibi dokundur kalbime.**”

ÂYETLER VE HADİSLER YÖNÜNDEN ES-SELÂM (c.c)

Kur'an- Kerîm cephesinden baktığımızda, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesi de selâm'dır. Selâmet, esenlik teriminden türemiştir.

Kur'an'daki anlamı, Allah (c.c.) adı olarak sonu bulunmama (zevalsizlik) anlamında kullanılmış ve şöyle yorumlanmıştır: **“Her çeşit kötülüklerden arınıp sağlam kalan, kullarını her türlü kötülüklerden kurtarıp rahatlığa, esenliğe erdiren Cennetteki mutlu kullarına Selâm veren...”**

Kur'an'da bahsedildiği gibi Kadîr suresi,'nin beş ve sonuncu âyetidir. Şöyle der: **“O gece tanyeri ağarıncaya kadar esenlik sürer.”**, **“esenlik”** gerçekten sağlık, sıhhat, afiyet demektir. Bundan ötürü bize birisi **“Nasılsın?”** diye sorduğunda; **“Sağ ol!”** diye selâm vermemiz bunun içindir.

İbn-i Mes'ud'dan nakledilen bir hadiste Hazreti Muhammed (s.a.v) şöyle buyurur: **“Kesindir ki Allah (c.c.) Selâm'dır”** Bundan ötürüdür ki her namazın bitiminde baş, önce sağa ve sonra sola çevrilerek, **“Es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâh!”**⁸⁵ diye selâm verilir. Her selâmın sonunda şu selâm duası okunur: **“Allâhümme ente's-selâmü ve minke's-selâm, tebârahte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm!”**⁸⁶ denir. Hazreti Peygamber'e de namazlardan sonra **“salâtu selâm”** edilir.

“Allâhümme sallî alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdun mecîd” Anlamı: **“Allah'ım! Sen ulusun ve övülensin. Muhammed'i ve O'na uyanları kayırdığın gibi kayır.”**

“Allâhümme bârik alâ Muhammedin ve alâ âli Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdun mecîd.” Anlamı: **“Allah'ım! Sen ulusun ve övülensin. Muhammed'e ve O'na uyanlara İbrahim'e ve O'na uyanlara verdiğin gibi bereket ver!”**

Ebu Hüreyre'nin naklettiği bir hadiste de Hazreti Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurur: **“Küçük büyüğe, yürüyen oturana, binekteki yerde yürüyene, azlık çokluğa selâm versin.”** Ebu Hüreyre şu hadisi nakletmektedir: **“Allah (c.c.), Âdem'i altmış arşın boyunda yarattı. Sonra da gît, meleklerden şunlara selâm ver! Sana karşılık olarak vereceklerini de dinle! O, senin ve sonunun devamıdır!”** buyurdu. Âdem de bu yeni emri alınca gidip meleklerle **“es-selâmü aleyküm”** dedi. Melekler de karşılık Allah (c.c.) esirgemesini, rahmetini fazlasıyla ifade ettiler.

“Selâm” deyimi Kur'an-ı Kerîm'de birçok surede geçmektedir: Yunus suresi'nin 25. âyetinde şöyle geçer: **“Allah (c.c.) kullarını Cennet'e çağırır.” “Allâhü yed'ü ilâ dâri's-selâm”**

En'âm suresi'nin 27'nci âyetinde de şöyle buyrulmaktadır: **“Onlar için Rablerinin nezdinde Cennet vardır.”**

Hazreti Peygamber (s.a.v.) Efendimizin adının sonunda da **“selâm olsun!”** anlamında (a.s) deyimi takılır.

Cuma günü öğle namazından yarım saat önce müezzinler tarafından cami minarelerinden verilen **“salâ”** da bir selâmlamadır. Bu salât-ı selâm, Cuma'nın farz olan namazın başlamasından önce cami içinde de yeniden okunur. Bu Peygamberimize hürmeten gönderdiğimiz bir selâm (salât)'dır.

Nisa suresi'nin 86'nci âyeti şöyle buyurmaktadır: **“Size selâm verilince, buna ondan daha güzel bir selâmla ya da aynen karşılık veriniz.”**

Yukarıda bahsettiğimiz hadiste, meleklerin Hazreti Âdem'e verdikleri selâm, bu güzel karşılığa örnektir.

Yine En'am suresi, 54'ncü âyetinde şöyle buyurmaktadır: **“Âyetlerimize inananlar sana gelince, onlara deki: Size selâm olsun!” “Selâmünaleyküm!”**

Allah'mız, size acımayı, sizi koruyup kollayıp kendi üstüne borç yazmıştır. **“Aleyküm!”** deyimi, çoğulu ifade eden bir zamirdir.

Bunun tek kişide kullanılmasının sebebi şöyle izah edilmektedir: Her insanın daima yanında iki koruyucu meleği vardır. Selâm veren kişi, selâm verdiği kişi ile birlikte olan o iki koruyucu meleğe de selâm verdiği için **“aleyküm”** denilmektedir. Selâm verene verilecek cevap ise **“ve aleykümü’s- selâmü ve rahmetullâhi ve berekâtühû”** **“Allah (c.c.) rahmeti bereketi senin üzerine olsun! “**

Mümtehine suresi, 4’ncü âyetin sonunda Yüce Rabbimiz, **“Mü’minler bana şöyle dua ettiler!”** diye buyuruyor.

“Rabbimiz! Sana güvendik! Sana yöneldik! Dönüş de sanadır!” diye yalvardılar. O hâlde biz de, her fırsatta kendisine böyle yalvarmamızı tavsiye ettiği şekilde yalvararak diyelim ki: **“Ey Rabbimiz! Bizi yaratıp dünya Âlemîne gönderen sensin! Sana inandık! Sana dayandık! Sana güvendik! Sana yöneldik! “**

ES-SELÂM ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Biz biliyor ve inanıyoruz ki, bir **“Selâm”** esmânla sütliman olan denizler, yine bir **“Selâm”**’ınla tsunami felaketine dönüşüyor. Bir **“Selâm”**’ınla ham olan koruklar helva gibi oluyor.

Bütün yaz, yemyeşil yapraklarla donanmış meyvelerini bizlere sayende ikrâm etmiş olan ağaçlar, çiçeklerin önce yaprakları sarıyor, bize yaşlılığımızı hatırlatıyor. Zümrüt gibi saçlarımızın ağarması ondan değil mi? Sonra yapraklar dökülüyor, ağaçlar kupkuru dallara dönüşüyor.

Bu, bizlere akıbetimizi âyetle bahsedildiği gibi yine kendisine dönüşümümüzün muhakkak olacağını hatırlatılıyor. Sonra bahar oluyor, kuru dallar yeşeriyor, gelin duvağı gibi bembeyaz süsleniyor. Yani ölümden sonra tekrar dirileceğimizi ve ebedî kalacağımızı, dünyadaki tekrar doğuşumuzu bize hatırlatıyor. Hiç bir şey O’ndan gizli değildir ve olamaz. O’nun bir selâmıyla her türlü engelleri aşır yolumuzu düzlüğe çıkarırız. O’nun hikmet-i ilâhî’si ve himmet-i selâmet’e eren Cehennem nârından kurtulup Cennette selâmete

ereriz. O'nun selâmını getiren, gönderilen selâmı alan o selâmla bize verilmek istenen derslerden nasibini alan ve O'nun selâmına layık olarak hayatımızı idame ettirmeyi ve çalışmayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

ALLAH'IM!

Sana yalvarırım cân-ı gönülden
Cümlemize doğru hâl ver Allah'ım!
Çiçekler kurudu, yapraklar döküldü
Kurumayan ağaca dal ver Allah'ım!

Bütün yaratılmışlar sana muhtaç
Rahmet kapılarını kullara aç
Hastalara şifâ, yaraya ilâç
Hayırlı bir servet, mal ver Allah'ım!

Yâ Rab! Doğrulara sen verme zevâl
Üstümüzden eksik olmasın hilâl
Eyleme kimseyi nefesine hamâl
Dergâhında rahmeti bol ver Allah'ım!

Müslüman'a layık Muhammed dini
Günahkâr kulunum, bağışla beni
Dâim zikrederim, aşk ile seni
Kapanan ağza, dil ver Allah'ım!

Sana yönelmişiz kenara atma!
Selâmını gönder, bizi unutma!
Anaya babaya isyankâr etme!
Sen bizlere, doğru yol ver Allah'ım!

Dergâhında boldur, tükenmez vârin
Bilinmez, çözülmaz sırrın esrârın
Her yerde hâzırsın, yoktur izhârın
Arılara tertemiz, bal ver Allah'ım!
Murat ÇOBANOĞLU

DİNİ HİKÂYE RESULULLAH'IN SANA SELÂMI VAR!

Borcunu ödeyemeyen bir fakir Ravza-i Mutahhara'ya⁸⁷ gelip: **"Yâ ResulAllah! Şefaât buyur! Borcumu ödeyemiyorum!"** diye hâlini arz etti. Az sonra uyku bastırdı, uyuyakaldı. Rüyasında Peygamber Efendimizi gördü. Efendimiz (a.s), **"Falan yere git, orada şöyle bir zengin var, ona selâmımı söyle, borcun kadar parayı iste! Doğru söylediğine delil isterse, her gün bana yüz selâvat getirmeden yatmazdı, dün unuttu. Ona hatırlat, bu akşam getirsin!"** buyurdu. Heyecanla uyanan adam, zengin adamı araya araya buldu. Adamın evine vardığında, onu samanlıkta saman elerken gördü. Adam samanın içinde beş kuruş düşürmüş, onu bulmak için bütün samanı elekten geçiriyordu. Onun bu hâlini görünce taaccüp etti, ama yine de **"Ben vazifemi yapayım!"** deyip, Resulullah'ın selâmını tebliğ etti: **"Resulullah'ın sana selâmı var! Salâvat getirmeyi dün akşam unutmuşsun, bu akşam söylesin!"** buyurdu. **"Ben ise borçlu bir kimseyim, benim üçyüz dirhemlik borcumu ödemeniz için Peygamber Efendimiz beni sana gönderdi!"** dedi. Peygamber Efendimiz'den selâm gelmesi, adamın çok hoşuna gitmişti **"Ne dedi! Ne dedi!"** diye adama üç defa tekrarlattı. Adam, **"Benimle alay mı ediyorsun?"** diyerek gerisin geriye döndü. Fakat zengin olan hemen önünü kesti: **"Ben senin ağzından Resulullah'ın selâmını daha fazla duymak için üç defa tekrarlattım. Her söylemene üçyüz dirhem veriyorum. Eğer daha fazla söyleseydin her biri için üçyüz dirhem verecektim!"** dedi ve adama dokuzyüz dirhem verip gönderdi.

DUA

SELÂM'INA MUHTÂCİZİ!

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ım!

Senin uçsuz ve bucaksız hoşgörüne sığınarak senin selâmet ve afiyetinden nasibimizi alarak bu günlere geldik.

Allah'ım! Bizi gördüklerimizden mahrum bırakma!

Senden yardım dileriz!

Bize başka kapı aratma Allah'ım!

Allah'ım!

Bizi dünyada mahrumiyete dûçâr etme!

Muhannete muhtaç etme!

Âhirette şefaatten bizleri mahrum bırakma!

Senin selâmın gelince, senin emrine uyarak Hazreti İbrahim için yanan ateş, gül bahçesine dönüşür.

Hazreti İbrahim gibi dostluğuna kabul et bizleri Allah'ım!

Selâmın gelince ham koruklar helva olur.

Selâmını biz kullarından esirgeme yâ Rabbî!

Âmîn.

EL-MÜ'MİN

(C.C.)

EL-MÜ'MİN (C.C.)

El-Mü'min, Arapça bir kelimedir. Lügat manası; **“güven içinde olmak, korkusuz olmak, inanmak”** anlamına gelmektedir. Mü'min, aynı zamanda Allah (c.c.) 99 isminden biridir.

El-Esmâü'l-Hüsnâ'daki anlamı ise **“İnanıp tasdik eden, başkalarının güvenli olmasını sağlayan, inananların kalplerine iman bağışlayandır.”** anlamını içermektedir. Ve bu dünya hayatında olduğu gibi Âhret hayatı için de söz konusudur.

“Mü'min” olan Allah (c.c.), kalplere iman ışığı sunan, kendine inananları koruyan zâtı zü'l-Celâl'dir.

Allah (c.c.) inananları her türlü dertten, beladan, tereddütlerden, müşküllerden kendine sığınanları korur ve onu muhafazası altına alır. O, kulunu hem dünya hayatında hem de Âhret hayatında korur ve onları muhafaza eder, rahatlatır. Zaten bütün bunları Allah (c.c.) dan başka yapacak bir güç de yoktur.

“Mü'min” iman sahibidir. İman ise Allah (c.c.) insanlara sunduğu, lütfettiği en büyük nimettir. Rabbu'l-âlemîn, eğer bir kuluna iman nasip etmezse; onu hiçbir kimse imana getiremez.

İman sahibi kul, daima şöyle der: **“Elhamdü lillâhi alâ dîni'l-İslâm ve tevfi'î'l-îmân ve alâ hidâyetti'r-rahmân”** Yüce Rabbimiz bize imanı lütfetmeseydi, biz âciz kullar iyiyi kötüyü birbirinden nasıl ayıracaktık?

İbrahim suresi, 34'ncü âyette yaratıcımız buyuruyor ki: **“O size istediğiniz her şeyi verdi. Eğer Allah (c.c.) nimetlerini saymaya kalkarsanız, onu saymaya gücünüz yetmez.”** Tabîî ki yetmez! Allah (c.c.) bize bilâ ücret lütfettiği nimetler o kadar çok ki anlatmakla bitmez. Ancak bizler o nimetlerin kıymetini genellikle kaybettikten sonra anlıyoruz. Bunların başında da sağlıklı, sıhhatli yaşama sevgisi gelmektedir. Bu nimetler karşısında bize düşen vazife, Allah (c.c.) bu büyük nimetinden dolayı Allah (c.c.) ya **“hamdü senâ ve şükür etmek”** olmalıdır. Mü'min bir kul, Allah (c.c.) dan başka

ilâh olmadığını, onun birliğini ve Muhammed'in (s.a.v) O'nun kulu ve Resulü olduğunu, her an kuvvetli bir dil ile ikrar, yine kuvvetli bir kalp ile tasdik ederek imanını tazelemelidir.

Yüce Allah (c.c.), her şeyi bir gaye için yaratmıştır. İnsan olarak tabîî ki bizim de yaratılmamızın bir sebebi ve gayesi vardır. Bu gaye ise, **"Allah (c.c.) yı bilmek, tanımak, O'nun bizim yaratıcımız olduğunu bilerek kulluk statümüzü hiçbir zaman unutmamaktır."**

Kısacası, bir mü'min kardeşimizin buyurduğu gibi, Allah (c.c.) bizi, **"Sensin Allah'ım!"** diyebilmemiz için yaratmıştır.

Zâriyât suresi, 56'ncı âyette, **"Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etmeleri için yarattım."** diye buyuruyor. Tefsir kitapları **"kulluk etsinler!"** tabirini **"Beni tanısinlar, diye yarattım!"** anlamında yazıyorlar.

ÂYETLER VE HADİSLER İŞİĞİNDA EL-MÜ'MİN (c.c)

Allah (c.c.), **"Hâlik"** isminin tecellîsi olarak hayatı yarattığı gibi **"Mü'min"** isminin tecellîsi ile hayatın idamesini de sağlamaktadır.

Gazzâlî, insan hayatından örnekler vermek suretiyle bu hususu açıklamaya çalışır: **"Mü'min"** ismi, Allah (c.c.) dostları olan mü'minlerin Âli İmrân suresi, 3- 68'nci âyetleri Âhîret hayatındaki güvencesinin sağlanması anlamını da içermektedir. Âyet, meâlen aynen şöyledir: **"Doğrusu İbrahim'e en yakın olanlar; O'na tâbî olanlarla, bunlar Peygamber ve mü'minlerdir. Allah (c.c.), inananların dostudur."**

Rabbu'l-âlemîn, **"Mü'min"** esmâsıyla Âli İmrân suresi, 3-18'nci âyetinde de belirttiği vechiyle âyet, meâlen şöyledir: **"Allah (c.c.), melekler ve âdil ilim sahipleri O'ndan başka ilâh olmadığına şahitlik etmişlerdir. O'ndan başka ilâh yoktur. O, güçlüdür, hâkimdir."** âyetinden de anlaşılacağı üzere O, kendisinin bir **"Mü'min"** ve **"Muvahhid"** olduğunu söylemektedir. Bu da ilm-i ilâhî'nin, tev-hîd ilkesine taalluk etmektedir. Bu da Allah (c.c.) **"Mü'min"** es-

mâsı ile kendisinin tek olduğunu ilân ve tasdik etmektedir. Peki, biz insanlar olarak Allah (c.c.) “Mü'min” isminden alacağımız ders nedir? Diğer bir ifade ile yaratıcımız bu ismi ile bize ne mesaj vermektedir?

Gazzâlî, bu konuya da şöyle bir açıklık getirmektedir: “Allah (c.c.) kulları içinde Mü'min ismine en çok layık olan, insanların ebedî azaptan kurtarılmasına vesile olan kimselerdir. Bu ise Peygamberlerin ve âlimlerin yaptığı iştir.”

Mü'min ismi, Allah (c.c.) kendi birliğine şehadet etmesi, yani bizâtihi kendisinin kendisini tarif ve tasdik etmesidir. Fiilî sıfatlar içinde ise iyilik eden, vaadini yerine getiren, kâinattaki bütün işlerini gözetip yöneten “Müheymîn” ismi ile de anlam yakınlığı içinde bulunmaktadır.

KUR'AN MÜ'MİN'İ NASIL TARİF EDİYOR?

Mü'min, Kur'an'da onbirinci surenin adıdır. Mekke'de inmiştir. Seksen beş âyeti kapsamaktadır. Arapça mü'min deyiimi, inanan (iman eden) demektir. Surenin yirmi sekizinci âyetindeki anlamı ile bu sureye Mü'min suresi, denilmektedir.

Âyet, meâlen: Firavun'un ailesinden olup da imanını gizleyen mü'min bir kişi şöyle söyledi: “Siz bir adamı Rabbim Allah (c.c.) dediği için mi öldürmek istiyorsunuz? Hâlbuki o kişi Rabbimden size mucizeler getirmiştir. Eğer o kişi bir yalancı ise yalanı kendisine aittir. Eğer doğru söylüyor ise size vaat ettiklerinden bir kısmı başınıza gelebilir. Şüphesiz Allah (c.c.) aşırı giden çok yalancı kimseyi doğru yola iletmez.”

Yukarıda izah etmeye çalıştığımızı hülâsâ etmek gerekirse, Rabbu'l-âlemîn bu esmâsı ile açık ve seçik olarak söylüyor ki, benim kullarım bana, Peygamberlerime ve onlara gönderdiğim kitaplara inanır, iman eder, mü'min kişi olurlarsa; ben de onlara emân ederim, diyor. Yani, “onların yardıma ihtiyacı olduklarında

yardımlarına koşarım!” diyor. Mü'min bir kul aklını, gözünü, dilini, elini vb. bütün azalarını Rahmânî yerde kullanır. Akıl, Allah (c.c.) insanlara lutfettiği akıllı Cenâb-ı Hak yolunda kullanmayıp nefis hesabına çalıştırırsa, o akıl başa büyük belalar açar. Göz, öyle bir organdır ki ruh bu dünya Âlemîni o göz perdesinden seyreder. Eğer o gözü Cenâb-u Hâk yolunda kullanmayıp nefis hesabına çalıştırırsa; geçici, devamsız bazı güzellikleri, manzaraları seyir ile şehvet ve heves-i nefsânîyeye bir (kavat) derecesinde bir hizmet olur. Eğer gözümüzü Allah (c.c.) rızası yolunda kullanırsak âlemdeki Allah (c.c.) mucizesini, Rabbimizin ilâhî sanatını seyreden ve şu küre-i arz bahçesindeki rahmet çiçekleri üzerine konan arı derecesine yükselirsin. Dildeki kuvve-i zâikayı dil, Allah (c.c.) rızası yolunda kullanmazsa; belki nefis hesabına, mide nâmına çalıştırır; midenin tavlmasına onu kapıcı yapmış olur. Onu rıza-ı ilâhîyenin yolunda kullanırsa; sarayın müfettişi rütbesine çıkarır ve daha bunlar gibi başka âlet ve uzuvlarını kıyas etse anlarız ki, **“Mü'min”**, Cennet'e layık ve kâfir Cehennem'e muvafık bir mahiyet arz eder. Mü'min, imanıyla Hâlik'in kendisine bilâ ücret ikrâm ettiği ve emânet ettiği bu emsalsiz uzuvlarını onun nâmına ve onun izni dairelerinde kullanan kimsedir. Mü'min olup Allah (c.c.) sana lütfettiği o âzâ ve âletleri yine Rabbinin emrettiği yerde kullananlara rûz-i mahşerde hesap terazisi kurulduğunda, en muhtaç olduğumuz o çaresiz ânımızda bize cankurtaran simidi gibi yardımımıza koşacaklardır. Bu âlet ve organlarımızı akıl, kalp, dil, el, göz gibi güzel hediyeleri kötü yolda kullanacak olursak, onlar bize Cehennem kapılarını açacaktır.

Yâ Rab!

Kusurumuzu affet!

Bize kendine mü'min, kul olmayı nasip et ve kabul et!

Emânetini kabzetme zamanına kadar bizi emânette emin kıl!

EL-MÜ'MİN (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Allah (c.c.), “Mü'min” dir. Mü'min ise mü'minin aynasıdır. Yâ Rabbim! El-Mü'min esmâna layık kıl bizleri, mü'min kullarını da bizlere yoldaş eyle!

Abdulkâdir Geylânî Hazretleri buyuruyorlar ki: Kalp, dünya arzularından birine bağlı kaldığı ve geçici lezzetlerden birinin peşine takılıp gittiği müddetçe imkânı yok; Âhiret'i seçmiş olamazsınız. O zaman da iman-ı kâmil olamazsınız. Yine bir Allah (c.c.) dostu buyuruyor ki: **“Kalp, Allah (c.c.) nazargahıdır. Bu sebeple kalp dünya sevgisi ile doldurulmamalıdır.”** İşte, imanı güçlendiren en büyük etkinin Allah (c.c.) sevgisinden geçtiğini bilen Yunus, bakın bunu dizelerinde ne güzel ifade ediyor:

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni

Yunus sözünü, kelamını, işittiği ama yüzünü, cemâlini görmediği Sultan için canını vermeye hazırdır. Ayrılık ateşi ve acısı canını vermekten çok ağırdır. Çünkü:

İş bu vücut şehrine her dem giresim gelir
İçindeki Sultan'ın yüzünü göresim gelir
İşitirim sözünü göremezem yüzünü
Yüzünü görmekliğe canım veresi gelir.

Bu aşkın, bu arzunun güneşi ile aydınlanmayan gönül, taşta benzer. Taştan bir gönlün mahsulü olur mu? Çorak bir gönül sahibinin dili zehir saçır. Ne kadar yumuşak söylese, sözü savaşa benzer. Gönlü yakıp yumuşatan muma döndüren aşktır.

ÖLDÜR BENİ!

Yâ Rab! Yönelit hak yoluna
Tut elimden kaldır beni
Merhamet et kem kuluna
Rahmetine daldır beni

Nefs elinde bir şikâрім
Senden ayrı hiçtir varım
Bunca yıllık günahkârım
Beni bana buldur beni

Yâ Rab! Muradım ver bana
Esrarını göster bana
Yeter tek damla ter bana
Katre katre doldur beni

Daldırma tamah malına
Meyve et irfan dalına
Düşürüp iman balına
Son nefeste güldür beni

Yâ Rab! Kulum aklım ermez
İçimdeki şeytanı ez
Ölmeden önce de bir kez
Öldür beni, öldür beni.

H. Cengiz ALPAY

DİNİ HİKÂYE

Gavs-ı Âzam Abdulkâdir Geylânî, bir gün güzel elbiselerini giyer. Güzel bir ata biner ve şehrin dışına doğru gezmeye gider. Yoldan geçen; sırtında odun taşıyan, ayağı yalın ayak, üstü başı bakıma muhtaç bir adamla karşılaşır. Bu zat Abdükâdir Geylânî'yi görünce tanır ve hemen atının önünü keser **“Yâ Geylânî! Sana bir şey sorabilir miyim?”**, **“Tabî ki sorarsın genç!”**, **“Sizin Peygamberiniz, dünya mü'min bir kul için hapisane, mü'min olmayanlar için de Cennettir, diyor. Bu doğru mu?”**, **“Tabî ki doğru!”**, **“Peki, şimdi ben yahudiyim, mü'min değilim. Şimdi bu hâlimle Cennetteyim de, sen şu şatafatlı hâlinle Cehennem'de mi yaşıyorsun?”** Geylânî, yahudinin bu enteresan suali karşısında biraz durakladı ve hemen Allah (c.c.) ya yalvardı: **“Yâ Rabbim! Ben biliyorum ki yahudinin dediği doğrudur. Bizim Peygamberimizin (s.a.v) sözüdür. Ben bunu nasıl izah edeyim de yahudinin karşısında mahçup olmayayım. Zira sonra o yahudi beni her yerde mahçup eder.”** diye Allah (c.c.) ya yalvarır. Bir himmet, bir yardım diler. Rabbu'l-âlemîn, Geylânî'nin yardım isteğine hemen cevap verir. Geylânî attan iner. Yahudiye yanına çağırır. Sağ kolunu havaya kaldırır, **“Bak bakalım şu kaftanın kolunda ne görüyorsun?”** Geylânî, Cennet içinde öyle bir köşkte oturuyor ki Yahudi şaşırır **“Şimdi bir de sol kolumun içine bak!”** der. Yahudi bir de ne görsün, kendisi Cehennem'de, ateşlerin içinde yanıyor ve feryat ediyor **“Kurtarın! Kurtarın beni!”** diye... Geylânî, **“Ey Yahudi genç! Söyle bakalım gördüklerini, şimdi o gördüğün Cennetteki benle şimdiki beni mukayese edersen, ben dünya Cehennem'i nde sayılır mıyım? Sayılmaz mıyım?”**, **“Doğru söylüyorsun Geylânî! Oraya göre bu dünya Cehennem sayılır”,** **“Peki, Yahudi! Kendini Cehennem'de yanarken gördün. Şimdi dünya yiyip, içip, çalışıp geçiniyorsun. Gördüğün yere göre burası senin için nedir?”**, **“Cennettir efendim!”**, **“O hâlde Peygamberimiz (s.a.v) Cennet'e girebilmek için mü'min**

olmak gerektiğini söylüyor.” Bunun üzerine Yahudi, hemen şehadet getirerek Müslüman oluyor.

Hazreti Muâz anlatıyor: Bir gün Resulullah ile (s.a.v) toplantı hâlindeyken Resulullah (s.a.v) bana seslendi: **“Yâ Muaz! Allah (c.c.) kulları üzerinde ve kulların da Allah (c.c.) üzerindeki hakkı nedir söyler misin?”** diye soruldu. Ben de onu Allah (c.c.) Resulü hepimizden iyi bilirler dedim. **“O zaman dinleyiniz!”** dedi. Allah (c.c.) kullar üzerindeki hakkı: **“Allah (c.c.) ya onun bildirdiği gibi inanmak, beğenerek, severek ibadet etmeleri ve O’na şirik koşturmadır.”** dedi. Kulların Allah (c.c.) üzerindeki hakkı da: **“O’na şirik koşturmayana azap etmemesidir.”** diye buyurdular. Bunun üzerine ben çok heyecanlandım. **“Yâ Resulullah! Bunu insanlara müjdeleyeyim mi?”** diye sorunca, **“Hayır yâ Muaz! İnsanlar buna güvenirlir de iyi amel işlemekten, iyi işler yapmaktan vazgeçebilirler. Diğer emir ve yasaklara riâyet etmeyip felakete düşebilirler!”** diye buyurdular.⁸⁸ Resulullah devamla **“Allah’tan başka ilâh olmadığına, Muhammed’in (s.a.v) Allah Resulü olduğuna ihlâsla şehadet eden ve bunu ihlâsla muhafaza edip Müslüman olarak ölen herkese Allah (c.c.) ateşi haram kıldı.”** diye buyurunca, **“Yâ Resulullah! Bunu insanlara haber vereyim mi?”** dedim. **“Hayır, yâ Muaz! O zaman buna güvenirlir de iyi işler yapmaktan vazgeçebilirler.”** diye buyurdu.⁸⁹

DUA

Allah’ım! Gerek dünyada, gerekse Âhirette senin mü’min kıldığın, mü’min olma şerefine gördüğün kullarınla hemhâl olmayı, onlarla arkadaş olmayı, onlarla komşu olmayı bizlere nasip et! Allah’ım! Benim Rabbim sensin! Senden başka ilâh yoktur. Günah-tan uzaklaşıp ibadete yönelişim yine senin bana lutfettiğin imanın eseridir. Sen, Kâdir-i Mutlak’sın! Senin ilmin her şeyi kuşatmıştır. Mü’min esmâna layık kıl bizi! Ey Allah’ım! Nefsimin şerrinden,

tüm mahlûkâtın şerrinden sana sığınıyorum! Nârından koru, korkulardan uzak, rahat ve huzurlu bir hayat bahşet! Bizi koruyup kollamazsan biz nasıl yaşarız! Yedi kat toprağın altında karınca senin koruman altında olmasa, nasıl yaşar? Şerli kulların şerrinden, belalı insanların belasından, şeytanın bin bir çeşit şerrinden korunmamız için bize âyetler indirerek bizi hıfz eden, saklayan yine yüce Rabbimiz sensin! Yüce Allah (c.c.), El-Mü'min'dir. Mü'min kul ise onun taht-ı emniyeti altındadır. O, korur ve kollar. Mü'min, mü'minin aynasıdır. Sen hidâyetini göndermezsen, bizim kalplerimiz nasıl mutmaîn olur? Sen emretmezsen, emân vermezsen biz doğru yolu nasıl buluruz yâ Rabbî! Şerli kulların şerrinden, belalı kulların belasından, ısırان gözden, pıtraklı dillerden, fenalardan koru bizleri! Ateşinden zaten dünyada iken korktuk. Cehennem'i nde yakma bizleri! Dünyada dünya huzuru, Âhirette huzuru ver! Elemnden, kederden bizleri, ailelerimizi, milletimizi ve tüm İslâm câmiâsını uzak tut! Hevâ ve hevesimizin, nefsimizin eline bırakma bizleri! Yaptığımız ibadetler Cehennem'i n alevini söndürsün. Cennette cemâlini göster bizlere! Mü'min esmâna şahit kıl bizleri! Âmîn.

EL-MÜHEYMIN

(C.C.)

EL-MÜHEYMİN (c.c)

El-Müheymin, Allah (c.c.) doksan dokuz isminden biridir. Sözlük manası: **“Koruyan, gözeten”** anlamına gelmektedir **“Allah (c.c.) Müheymin’dir”** dediğimizde Allah (c.c.), yarattığı bütün varlıkları gözetip, koruyan, onları hakikatlere ulaştıran anlamını kapsamaktadır.

Kâinata canlı ve cansız ne varsa şüphesiz ki yaratıcısı Allah (c.c.)’tır. Allah (c.c.), yalnız yaratmakla kalmıyor, yarattığı her şeyin korumasını o yapıyor. Her şeyi himayesi altına alıyor. Bu ism-i şerîf, bütün yaratılmışlara bir emniyet, bir güvence vermektedir. Kul, kendisini yaratanın yalnız yaratmakla kalmadığını, aynı zamanda kendisini görüp gözetip, koruması altına olan yüce kuvvetin taht-ı emniyeti altında bulunduğunun bilinci içinde olmalıdır **“Beni de koruyan var, beni de gözetip bir gizli güç var!”** diyerek kendisine olan itimadı artırmalıdır.

Şâyet Yüce Allah (c.c.), Müheymin esmâsı ile yarattıklarını koruması altına alıp, onun her hâl ve hareketini korumasa, bu âlem yaşanmaz hâle gelir, nizam, intizam bozulur, her şey birbirine karşı.

ÂYETLER VE HADİSLER IŞIĞINDA EL-MÜHEYMİN (c.c)

Rabbu’l-âlemîn, bu esmâsıyla yarattığı her şeyin gizliliğini ve açıklılığını en ince teferruatına kadar bilir. Kendisine yapılan şükür ve şikâyeti işitir. Vuku’ bulacak zararı ve sıkıntıyı giderir.

Bizleri yaratan ve yaşadığımız müddetçe de bizimle yakından ilgilenen, bizi gözetip ve kollayan Rabbimizin bizden istedikleri vardır. Bu yaratıcının kulunun üzerindeki hakkıdır. Hakk’ın kulları üzerindeki hakkı ise emirlerine uymak, yasaklarından sakınmak, şükrederek ibadetlerini yerine getirmektir.

Bakara suresi, 40’ncı âyette buyurmuşlardır ki: **“Sizinle âhit yaptığım da benim âhdimi yerine getiriniz.”** Ey İsrailoğulları! size

verdiğim nimetleri hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü getirin ki; ben de size vaad ettiklerimi vereyim. Yalnızca benden korkun. Yüce Rabbimiz buyuruyor ki: **“Ben kulumun zannına göreyim.”** Bunun manası şudur: **“Ey kulum! Beni ne şekilde düşünürse O’na göre öyle var olurum.”** Cüneyd-i Bağdâdî de bu konuya şöyle yaklaşıyor **“Suyun rengi kabının rengidir.”** Yani, **“Kap ne renkse; su o renkte görünür.”** Yukarıda anlattıklarımızı bir misalle daha açık ve seçik olarak anlatabiliriz. Şöyle ki, sevdiğimiz bir kimsenin yüzüne iyice baksak ve o sevdiğimiz kişinin etrafına binlerce ayna koysak o sevgili binlerce görünür. Hatta aynaların durumuna göre kiminde doğru dürüst görünür, kiminde yarım, kiminde eğri görülür. O sevgili hatt-ı zatında bir tanedir. Ârif kişi aynada gördüğü her şeyin aslının aynı olduğuna inanır ve tasdik eder. İşte ulemaların **“teklikte çokluk, çoklukta teklik”** dediği sır budur. Bir şâir bakın bunu ne güzel dile getiriyor:

**Nice yüzbin göze gelen hûrî suretmış âşikâr
Kendi hüsnüne, yine kendisi olmuş talepkâr.**

Hak teâlâ bu âlemi ve Âdem’i yarattı ve bunları varlığına ayna kıldı. Şu **“O, âlemi ve Âdem’i yarattı, varlığına ayna kıldı.”** demekten zatını ayna suretinde izhâr etti. Cemâlini o aynada zatına arz etti. Bu yüzden bakar oldu. Kendi hüsnünü yine kendine arz etti ve tecellî buldu. Burada bakan, bakılan, bakmak ve ayna tek şeydir. Aynaya düzenli bakalım ki aynamıza bakan bizi güzel görsün ve Müheymin ism-i şerîf’ine bizi layık görsün.

Gazzâlî, Müheymin esmâsına başka bir boyut daha getirmektedir: Müheymin, Allah (c.c.) yarattıklarının amelleri, rızıkları ve ömürlerinin idaresini de elinde bulunduran, manasını vermiş ve bunun Allah (c.c.) her şeye vâkıf, Kâdir olması, hâkimiyeti altında bulundurması ve korunmasıyla gerçekleştiğini belirtmiştir. Mühey-

min esmâsının etkisini göstermesi ve onun icrâsı, ancak ilâhî ilim, kudret ve fiilin kemal mertebesinde olması ile mümkündür. Bu üstün niteliklerin yegâne sahibi ise yalnız Allah (c.c.)*tır.

Müheymin isminin kulda görülebilecek tecellîsini ise Gazzâlî şöyle izah etmektedir: Kişi iç gözlem yoluyla gönül hayatının sırlarına vakıf olduğu, bunun yanında kendi hâl ve gidişâtının doğruluk, dürüstlük üzerinde seyretmesini sağlayabildiği ve bunu, bu yolun İslâm'a yakışır en doğru yol olduğunun inancına eriştiği ve bunun da devamını sağladığı takdirde kendi kalbine sahip, hâkim olma durumuna erişmiş olur. O kişi bununla da yetinmeyip kalbinin derinliklerine vâkıf ve hâkimiyetinin sınırlarını genişletir de bu sayede Allah (c.c.) bazı kullarını doğru istikamette tutmayı, doğru istikamete çevirmeyi başarabilirse, o kul Allah (c.c.) Müheymin isminin tecellîsine daha yakın olur.

Kula layık olan şey Allah (c.c.) verdiği imanla kendisini gözetici ve koruyucu olduğunu bilerek ona göre hareket etmesidir. Hiç şüphe yok ki yaratıcının kulları üzerinde bazı hakları vardır. Bunlar yaratıcısına ve onun yüce makamına yaraşır bir tarzda hürmet etmek, emrine uymak ve ibadet etmektir.

Hazreti Peygamber (s.a.v.) bir sohbet toplantısında buyurmuştur ki: Ben, Cennet'e tam girmek üzere iken yanıma bir kadın yaklaştı. Benden önce Cennet'e girmek için âdetâ acele ediyordu. Kimdir acaba bu hanım diye merak edince, Cebrâîl'e (a.s) soruyor: "Yâ Cebrâîl! Kimdir bu hanım?" Cebrâîl (a.s) cevap veriyor: "Yâ Allah (c.c.) Resulü! O, dünyada iken kocası ölmüş ve öksüzler onun başına kalmış. O hanım hâline şükürle, iffetli ve namusunu koruyarak, çocuklarına kol kanat germiş ve onları büyütmüş, ne ailesine ne de çocuklarına bir hâlel getirmemiştir. O dünyada kendisi gibi iffet sahibi olan bütün hanımları temsilen orada bulunuyor." diye cevap vermiştir.

Müheymin olan Allah (c.c.) bütün hareketlerimizi işte böyle

takip ediyor. Rızasına uygun olanlarına da böyle mükâfatlandırıyor. Müheymin ismi, Kur'an-ı Kerîm'de de koruyan, korkutan, görüp gözetken anlamında kullanılmaktadır.

Haşr suresi, 22 ilâ 24 ncü âyetlerine göz attığımızda bunu açık ve seçik olarak görebiliriz. Haşr suresi, 22'nci âyet: **"O öyle Allah (c.c.) 'tır ki O'ndan başka ilâh yoktur. Görülmeyeni ve görüleni bilendir. O esirgeyendir, bağışlayandır."**

Haşr suresi, 23'ncü âyet: **"O öyle bir Allah (c.c.)'tır ki O, mine'l-müheymin'dir. Kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur. O mülkün sahibidir. Eksikliklerden münezzehtir. Selâmet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini zorla yaptıran büyüklükte eşi olmayandır. Allah (c.c.), müşriklerin koştukları şeyden münezzehtir."**

Haşr suresi, 24'ncü âyet: **"O, yaratan, var eden, şekil veren Allah (c.c.) tır. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar, O'nun şanın yüceltmektedir. O galiptir, hikmet sahibidir."**

Haşr suresi, 'nin son üç âyeti Hakkında Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmuşlardır: **"Her kim sabahleyin üç defa 'Eûzü billâhi's-semî'il-âlimi mine's-şeytâni'r-racîm' dedikten sonra Haşr suresi, 'nin son üç âyetini okursa, Allah (c.c.) ona, akşama kadar bağışlanmasını dileycek yetmişbin melek görevlendirir. O kimse o gün ölürse şehit olarak ölür. Akşamleyin okursa yine böyledir."**

EL-MÜHEYMİN (c.c) İSMİNİN İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Rabbü'l-Âlemîn, Müheymin'dir. Bütün varlığı yaratmakla beraber aynı zamanda onu görüp gözetken, yetiştiren, varacağı noktaya onu ulaştıran ancak O'dur. Kainâttaki hiçbir zerre, hiçbir şey O'nun bu lütuf ve âfiyetinden ârî değildir. Müheymin olan Allah (c.c.) kendisinin emirlerine uyup da güzel işler yapan kullarının yaptıkları işlerden hep haberdardır. Onların bir zerresini dahi görmemezlikten gelip de sevap mahrum etmez. Sevaplarını fazlasıyla

verir, eksiltmez. Yahut kulları iyilik yapmakta, sevap işlemekte birbirleriyle yarış derecesinde faaliyet gösterecekler, **“Artık yeter! Ben bunların karşılığını veremem!”** demez. Bilhassa hayırda birbirleriyle yarışmasından memnun olur, sevaplarını fazlasıyla artırır. Bir hataya bir ceza, ama bir sevaba en az on mükâfat vermesi işte Müheymin esmâsının insanlara lütfettiği en güzel uyarıdır.

Allah'ım! Bu esmâsından nasibini alan kul yüce yaratıcısının her an kendisini gözeticeğinin bilinci içinde olarak devamlı dikkatlidir. Hata yapmamaya gayret eder ve imanını daima sende tutarak Rabbine karşı müteşekkir olur. Böyle bir kul, kendi kalbini murakabe eder. Hislerini ve duygularını, şeytana ve nefsine uydurmadan hayatını yönlendirir. Rabbim! Bütün bu insanlar adama benzer şeytandan ve şeytana benzer adam şerrinden muhafaza edip Müheymin esmâsına bizleri nâil etsin İnşallah!

DUA

Hamdini sözüme sertâc ettim
 Zikrini kalbime mi'râc ettim
 Kitabını kendime minhâc ettim
 Ben yoktum var ettin
 Varlığından haberdâr ettin
 Aşkınla gönlümü bî karar ettin
 İnâyetine sığındım, kapına geldim
 Hidâyetine sığındım, lutfuna geldim
 Kulluk edemedim, affına geldim
 Şaşırtma beni, doğruyu söylet
 Neşeni duyur, hakîkati öğret
 Sen duyurmazsan ben duyamam
 Sen söyletmezsen ben söyleyemem
 Sen sevdirmezsen ben sevemem
 Sevdire bize hep sevdiklerini

Yerdir bize hep verdiklerini
Yâr et bize erdirdiklerini
Sevdin Habîbini, kâinata sevdirdin
Sevdin de hıl'at-i risâleti giydirdin
Makâm-ı İbrahim'den
Makâm-ı Mahmûd'a erdirdin
Server-i asfiyâ kıldın
Hatem-i enbiyâ kıldın
Muhammed Mustafa kıldın
Salât-ü Selâm, tahiyyât-ü ikrâm
Her türlü ihtiram O'na,
O'nun âline, ashâbına ve etbâına
Yâ Rab!

Elmalılı M. Hamdi Yazır

DİNİ HİKÂYE

ALLAH (C.C.), KUŞU İMDADINA GÖNDERDİ

Velilerden Mâlik bin Dinar hacca gidiyordu. Bir kuşun yol kenarındaki kayalıklara, ağzından ekmekle indiğini gördü. Merak edip kuşa dikkatle baktığında anladı ki, kuş kayalığa iniyor, ağzındaki ekmeği bırakıp havalanarak yeniden ekmek getiriyor.

Burada bir şeyler oluyor galiba, diyerek kayalıklara yukarı tırmandı. Biraz ilerleyince hayrete düşüren bir manzarayla karşılaştı. Eli-ayağı bağlı, çukura atılmış bir adam...

Güneş vücudunu yakmış, yüzündeki deriler pul pul olup yolunmaya başlamıştı. **“Bu ne hâl ey Allah (c.c.) kulu! Sen in misin cin misin?”** Mecalsiz adam, güçlülle cevap vermeye çalıştı: **“Sorma başıma gelenleri?”** **“Ne oldu anlat!”** Meçhul adam başına gelenleri şöyle anlattı: **“Ben hacca gidiyordum. İçinde bulunduğum ka-**

fileye eşkiyalar hücum ettiler. Bütün arkadaşlarımı soyup soğana çevirdiler. Fakat ben güçlü biri idim beni kolayca yakalayamadılar. Sonunda burada arkamdan erişip elimi ayağımı bağladılar. Üzerimde ne var, ne yoksa hepsini aldıktan sonra, beni bu çukura bırakıp gittiler. Tam bir haftadır burada güneş karşısında eli ayağı bağlı kaldım. Her geçen gün biraz daha zayıflıyor, açlıktan, susuzluktan ölüme doğru adım adım yaklaşıyorum. Sonunda dedim ki:

“Ey Rabbim! Biliyorsun ki, senin rızan için yola çıktım, senin emrini yerine getirmek için bu çöle açıldım. İşte görüyorsun ki, zâlim eşkiyâ beni bağlayıp bu çukura attı. Kimsenin hâlimden haberi yok, ama senin ilminden gizlenmek mümkün değil. Sana iltica ediyorum, beni şu açlık ve susuzluk felaketinden kurtar!”, “Ben duamı bitirir bitirmez bu kuşun ağzında ekmek parçasıyla bana doğru indiğini gördüm. Kuş, ekmeği ile göğsümün üzerine kondu, gagasıyla koparıp koparıp bana verdi, karnımı doyurdu. Sonra gitti. Hangi çadırdan kaldırdı ise kaldırmış, bir kap dolusu su getirip yine göğsümün üzerine konarak, kabı ağzıma doğru eğdirip bana su verdi. Böylece beni açlık ve susuzluk felaketinden kurtardı. Yine biraz önce ekmek getirmişti ki, arkasından sen geldin!”

Mâlik bin Dinar hayretler içinde kalmıştı. Adamın elini ayağını çözdü, güçlkle kaldırıp kervana erişirdi. Ancak bu sırada kendisine ekmek ve su getiren kuşun başlarında bir müddet uçarak garip sesler çıkardığını gördüler.

Mâlik, kuşun bu hareketini şöyle izah etti: Bu kuş seni selâmlarken diyor ki, Allah (c.c.)’a tam bir ihlâs ve ilticâ ile dua ederseniz, Allah (c.c.) duanızı kabul eder, görünmezlerden kapılar açar, kuşları bile yardımcı gönderir.

Yeter ki, duanızda tam bir teslimiyet için olun ve Allah (c.c.)’a gönülden yalvarın.

DUA

Müheymin olan Allah'ım! Bütün güzel isimlerin hürmetine, zatına ait isimlerin yüce katında derece itibarıyla en şerefli, sevap yönüyle en bol, kabul olma açısından en süratli isimlerin hatırına elimiz açtık, boynumuz büktük, isteklerimizi bizim hayrımıza olanını kabul buyur Allah'ım!

Bizce malum olmayan gizlenmiş ve saklı ismin, celâleti en yüksek, itibarı en büyük, azameti en yüce olan ve o isimle sana dua edecekleri; seveceğin o ismin hürmetine senden talep ediyoruz. Taleplerimizin bizim hayrımıza olanlarını kabul buyur Allah'ım!

Allah'ım! Senden başka hiçbir ilâhın olmadığını ifade eden Kelime-i Tevhîd hatırına, Hannan (bol rahmet ve mağfiret eden), Mennân (Hak etmeyenlere bile nimetini esirgemedi veren, yeri göğü yaratan) Celâl ve ikrâm sahibi olan, gaybı ve mevcudu bilen sonsuz yücelik sahibi Allah'ım!

Yarattıklarını yalnız yaratmakla bırakmayıp, aynı zamanda onları gözetip, kollayan, yöneten El-Müheymin isminin sahibi olan Allah'ım!

Sana dua ettiğimizde kabul ettiğin, istediğimizde verdiğin, yüceler yücesi olan ismin hatırına senden istiyoruz, elimizi boş çevirme yâ Rabbî!

En izzet ve azametli zâtına mahsus olan, gayb ve varlık Âlemînin sahibi! Seni her an tespih ederiz! Senin şanın ve mekânın çok yüksektir. Ey azametinde bütün noksan sıfatlarından münezzeh olan Allah'ım!

Yönelişimiz hep ve her zaman sanadır, ancak senden korkarız. Diğer isimlerin gibi Müheymin ismine layık gör bizleri. Âmîn.

EL-AZÎZ

(C.C)

EL-AZÎZ (c.c)

El-Azîz, Allah (c.c.) doksan dokuz isminden biridir. Kelime manası **“dengi ve benzeri bulunmayacak derecede değerli ve şerefli olmak, güçlü ve yenilmez, olmak”** İzz veya izzet kökünden gelmektedir. İzzet ise **“değerli, şerefli, güçlü daima üstün gelen”** anlamını taşımaktadır. Azîz, dengi ve benzeri bulunmayan manasıyla tenzihi, güçlü ve daima galip gelen manasıyla da zâtî sıfatları grubuna girer. Azîz ismi izzet ismiyle birlikte birçok âyet ve hadislerde geçmektedir.

ÂYETLER VE HADİSLER IŞIĞINDA EL-AZÎZ (c.c)

Allah (c.c.) Azîm sıfatıyla tavsif ettiği kavramından anlaşılacağı üzere Allah (c.c.) gerek zatı gerekse sıfatları itibâriyle insan idrakinin fevkinde olduğu anlaşılmaktadır. O, öyle yaratıcıdır ki eşî emsali olmayan izzet sahibidir. O’nun hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Ama kâinattaki bütün varlıkların O’na ihtiyacı vardır. Her gün beş vakit namazda okuyup tekrar ettiğimiz aynı zamanda tasdik ettiğimiz Kur’an-ı Kerîm’imizin İhlâs suresi, 1–4 âyetlerinde belirtildiği gibi, **“Ey Muhammed de ki: O Allah (c.c.) birdir. Allah (c.c.), hiçbir şeye ihtiyaç duymayan, her şey kendisine muhtaç olan, O doğurmamış ve doğrulmamıştır. Hiç bir şey O’na denk değildir.”**

İhlâs; samimi olmak, içtenlikle bağlanmak anlamındadır. Yalnız Allah (c.c.) ya tahsis edildiği ve O’nun birliğine hâlis kıldığı için, bu adı taşımaktadır.

İşte Rabbu'l-Âlemîn’in bu âyetin tetkikinden de anlayacağımız gibi bize mesajı, uyarısı şudur: **“Ben, sizin yaratıcınızım. Ben, eşî emsali olmayan, izzet sahibiyim. Benim kâinattaki hiçbir şeye ihtiyacım yoktur. Ama kâinattaki bütün varlıklar bana borçlu ve ihtiyaçlıdır.”**

Murat ettiği her şeyi muhakkak yapar ve bu muradı yerine getirirken asla yapamadığı olmaz. Her istediği şeyi, her istediği anda

yerine getirir **“Ol!”** emrini vererek hiç yokken dünyayı yarattığı gibi. Bu kadar kudret ve kuvvet sahibi iken, kendisine isyan eden, iman etmeyen kullarını hemen anında cezalandırmaz. Çünkü sabır etmeyi kullarına kendisi tavsiye etmektedir. Yoksa eğer isterse onları bir anda yerle bir eder. Yeryüzünde cereyan eden depremler, tsunami hâdiseleri, seller bunun en canlı örnekleridir. Bu kadar kudret ve kuvvet sahibi Allah (c.c.) kendisine dua etmemizi emreder.

Bir âyet-i kerîme’de şöyle buyurmuştur: **“Bana dua edenin duasına icabet ederim.”**⁹⁰ **“Yine bana dua ediniz ki size icabet edeyim.”**⁹¹

Burada Rabbu'l-âlemîn'in biz kullarına çok açık seçik bir daveti vardır. Daha ne duruyorsunuz bana dua etsenize, duanızı kabul etmek için sizi bekliyorum.

Azîz Allah (c.c.) yı, azîz yapan bu âlicenaplığıdır. Nerede yarattıysa kulunu, her an görüp gözettiği için onu günahlarından arındırmak için sık sık bu davetini tekrar ediyor. O Allah ki Azîz'dir, Kerîm'dir. Bu işlerde besmele, yani bir işe **“Allah'ım! Senin izninle işe başlıyorum!”** demek, o işimizin Allah (c.c.) eliyle fethedilmesi, kazanılması demek; bizim elimize verilmiş sihirli bir anahtardır. O anahtar her kapıyı açar, ama yerinde kullanılırsa... O anahtarı kullanabilmek için Azîz olan Allah (c.c.) adını kalbimizde devamlı tutmamız gerek.

EL-AZÎZ (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Allah'ım! Azîz esmâna mazhar olan kullarına bizleri de dâhil et. O, eşsizdir. O'nun gibisi yoktur. İzzet sahibidir. Herkes, her canlı her ihtiyacı için O'na muhtaçtır. O'nun için herkes ihtiyacı için O'na müracaat eder, O'na başvurur. O'nun kimseye ne ihtiyacı ne de minneti vardır. Bu ism-i şerîf, ezeli ve kudret sahibi olan Allah (c.c.) ya verilen izzet, itibar demektir. Allah (c.c.) emri ve

iradesine karşı gelecek kâinatta hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Allah (c.c.) muradına karşı gelinmez, isterse âlî eder, isterse zelîl eder. Bir saniyede nihayetsiz bu varlığı birden söndürür.

Sen öyle Azîz'sin ki izzetine zerre kadar gölge düşmez. Sen dilerse kimse zillete düşmez. Allah (c.c.) izzet sıfatı Kur'an-ı Kerîm'in birçok yerinde azap âyetlerinde yer almıştır. Fakat bu ism-i şerîf'in yerine birçok defa da Hâkim ism-i şerîf'iyle birleştirildiği görülmüştür.

Bunun bize verdiği mesaj ise Allah (c.c.) kudreti gâliptir, fakat hikmeti ise götürülerek cezasını tehir eder. Kötülük etmeye devam eden insanları cezalandırmakta acele etmez, büyük sabır sahibidir.

İzzet, ikbal sahibi Allah (c.c.) bu lutfundan istifade edebilmeyi Senai Demirci bakın nasıl dile getirerek yalvarıyor:

İzzetin bizden saklıyor seni
Hikmetinle görünür eyle kendini
İzzetin bizi uzak tutuyor senden
Rahmetinle yakın eyle kendini
İzzetin bize anlaşılmaz kılıyor seni
Cemâlinle âşinâ eyle kendini
Kalbimiz yalnız sana kanar
Yakınlığınla Azîz eyle kalbimizi
Hâlimiz yalnız sana aşikâr
Başkalarının yanında rezil etme bizleri!

Rabbu'l-âlemîn bu azameti, bu sıfatı yanında sonsuz rahmeti vardır. Ve bu rahmetini de her zaman kulları lehinde kullanır.

Hazreti Musa devrinde yaşanan bu ibret verici olayı inceleyelim:

ALLAH (C.C.) RAHMETİ SONSUZDUR

Allah (c.c.) Peygamberi Musa (a.s.)'a hitap edip: **“Ey Musa! Filan mahallede, bizim dostlarımızdan biri vefat etti. Git onun işini gör. Sen gitmezsen, bizim rahmetimiz onun işini görür.”** buyurdu. Hazreti Musa, emir olunduğu mahalleye gitti. Oradakilere: **“Bu gece, burada, Allah (c.c.) dostlarından biri vefat etti mi?”** diye sorunca: **“Ey Allah (c.c.) Peygamberi! Allah (c.c.) dostlarından hiç kimse vefat etmedi. Ama filan evde zamanını kötülüklerle geçiren fasık bir genç öldü. Fiskının çokluğundan, hiç kimse onu defnetmeye yanaşmıyor!”** dediler.

Musa (a.s.): **“Ben onu arıyorum!”** buyurdu. Gösterdiler. Hazreti Musa, o eve girdi. Rahmet meleklerini gördü. Ayakta durup, ellerinde rahmet tabakları olup, Allah (c.c.) rahmet ve lütfunu saçıyorlardı. Hazreti Musa, yalvararak münacat etti: **“Ey Rabbim! Sen buyurdun ki, ‘O benim dostumdur’ insanlar ise fâsık olduğuna şahitlik ediyorlar. Hikmeti nedir?”** Allah (c.c.), **“Ey Musa! İnsanların onun için fâsık demeleri doğrudur. Ama günahından haberleri var, tövbesinden haberleri yok. Benim kulum, seher vakti, toprağa yuvarlandı ve tövbe etti. Bizim huzurumuza sığındı. Ben ki, Allah’ım! Onun sözünü ve tövbesini kabul ettim. O’na rahmet ettim ki, bu dergâhın ümitsizlik kapısı olmadığı anlaşılsın!”** diye buyurdu.

Yâ Rabbim! Hepimizi bu rahmetine layık gör! O rahmetinin oluşmasına bizleri vesile kıl! O Rahmân’ın dergâhında bizleri şefaatli yap!

Yüce Rabbimiz buyuruyor ki, **“Kulum bana tam teslim olursa ve ibadetlerini bana, benim istediğim şekilde yaparsa, ben de onun gören gözü, duyan kulağı, yürüyen ayağı olurum.”**

Yine buyuruyorlar ki, **“Ben onlara kendilerinden daha yakınım, beni çağırırlarsa hemen gelirim, ancak bana inansınlar, iman et-sinler.”** Bu seviyeye gelmek için de insanın içinde iman çırasının yanmasıyla olur. Şu hususu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmaya-

cağı, insanın olması ile olması gereken yerde olması arasında çok büyük fark vardır. İkisi arasında bir boşluk vardır. İşte din ulemaları bunu “**bilmek, kılmak, olmak**” olarak anlatıyorlar. Bu boşluk, bu üç kavramı bir araya getirirsek ancak dolar ve sağlam bir imana o zaman ulaşırız.

SORDUM SARIÇİÇEĞE

Sordum sarıçiçeğe, benzün neden sarıdur?

Çiçek eydür ey derviş âhım dağlar eridür.

Yine sordum çiçeğe, sizde ölüm var mıdır?

Çiçek eydür ey derviş ölümsüz yer var mıdır?

Yine sordum çiçeğe, kışın nerde olursuz?

Çiçek eydür ey derviş kışın türâb oluruz.

Yine sordum çiçeğe, Cehennem’e girer misiniz?

Çiçek eydür ey derviş ol münkirler yeridir.

Yine sordum çiçeğe, Cennet’e girer misiniz?

Çiçek eydür ey derviş Cennet Âdem şehridir.

Yine sordum çiçeğe, gül sizin neniz olur?

Çiçek eydür ey derviş gül Muhammed teridir.

Yine sordum çiçeğe, Âdem’i bilir misiniz?

Çiçek eydür ey derviş Âdem binde biridir.

Yine sordum çiçeğe, kırkları bilir misiniz?

Çiçek eydür ey derviş kırklar Allah (c.c.) yâındır.

Yine sordum çiçeğe, rengi kandan alırsız.
Çiçek eydür ey derviş ay ile gün nurudur.

Yine sordum çiçeğe, boynun neden eğridir?
Çiçek eydür ey derviş kalbim Hakk'a doğrudur.

Yine sordum çiçeğe, sen Kâbe'yi gördün mü?
Çiçek eydür ey derviş Kâbe Allah (c.c.) evidir.

Yine sordum çiçeğe, bahçene girsem n'ola?
Çiçek eydür ey derviş kokla beni geridur.

Yine sordum çiçeğe, sen sıratı gördün mü?
Çiçek eydür ey derviş cümlemin ol yoludur.

Yine sordum çiçeğe, gözün niçin yaşlıdır?
Çiçek eydür ey derviş bağırıcığım başlıdır.

Yine sordum çiçeğe, Yunus'u bilir misin?
Çiçek eydür ey derviş Yunus kırklar yarıdır.

Yunus EMRE

DİNİ HİKÂYE

İrâşe'den Mekke'ye gelen bir adam deve satıyordu. Müşteriler içinde Ebu Cehil de vardı. Ebu Cehil, adamın devesini beğenip satın aldı. Ancak götürdüğü devenin parasını getirmedi. Deve sahibi beklemekten usanınca parasını almak için vasıta aramaya başladı. Etrafa bakınırken Kâbe'nin yanında toplanmış olan müşrikleri gördü, yanlarına varıp ricada bulundu: **"Sizin büyüklerinizden olduğu söylenen Ebu Cehil benden deve satın aldı, ama**

paramı getirmedir. Ben köyünde işi gücü olan bir adamım. Ne olur araya girin de paramı versin, bir an ewel köyüme gidip işime gücüme bakayım!”

Müşrikler düşünmeye başladılar. Kimse ortaya çıkıp da, “Hakk’ını Ebu Cehil’den alman için vasıta olurum!” diyemedi. Ortalıktaki sessizliği bir müşrikin alaycı sözleri bozdu.

Müşrik şöyle diyordu: **“Şu ilerde namaz kılan bir adam var, onu görüyor musun? Onun adına Muhammed derler. Sen ona git, ondan ricada bulun. Zira o, Ebu Cehil’le çok yakın dosttur. Hakk’ını alır, bir an ewel köyüne dönmeni sağlar.”**

Hiçbir şeyden haberi olmayan deve sahibi yabancı, gösterilen tarafa doğru ümitle gitti. Arkasından müşrikler gülüşmeye başladılar. **“Yine bir cümbüş çıkacak bakın!”** diye alay ettiler.

Masum adam, namaz kılmakta olan Resulullah’ın yanına varıp derdini aynen anlattı: **“Ebu Cehil devemi alıp götürdü, parasını da getirmedir. Ben buranın yabacısıyım, kimim kimsem yok, ne olur vasıta olsanız da paramı alıp beni çocuklarımla yanına elimde para ile gönderseniz!”**

Resulullah, fakir köylünün kimsesiz hâline acıdı. Çoluk çocuğunun neler beklediğini düşündü. Hemen ayağa kalkıp işaret etti: **“Benimle gel, senin Hakk’ını almak için Ebu Cehil’in kapısını çalacağım!”**

Durumu uzaktan seyreden müşrikler, yeniden gülüşmeye başladılar. İçlerinden birini olup biteni anlaması için peşlerine takmak istediler: **“Git, Ebu Cehil’in Muhammed’e nasıl hakaret edeceğine gözlerinle gör, sonra da gel bize zevk ile anlat!”** dediler.

Adam peşlerine takılıp takibe başladı. Resulullah (a.s), Ebu Cehil’in kapısına gelmiş ve sert yumruklarla kapıyı vurmıştu. İçeriden bir ses geldi: **“Kim o?”, “Ben Muhammed’im!”, “Anlamadım sen kimsin?”**

Resulullah Hazretleri sesini daha da sertleştirerek cevap verdi:

“Ben Muhammed'im!” Birkaç dakika sonra kapı yavaşça açıldı. Gözleri faltaşı gibi açılan Ebu Cehil, karşısında Resulüllah'ı görünce ne yapıp, ne diyeceğini şaşırdı. Resulüllah'ın ikazı başında patladı: **“Bu kimsesiz adamın parasını hemen ver. Bunu almak için geldim buraya!”** Resulüllah'ın omuzlarına doğru gözleri dikilmiş olan Ebu Cehil kekeleyerek cevap verdi: **“Derhal, derhal! Sadece bir-iki dakika bekleyin o kadar!”**

Evin içindeki odasına giden Ebu Cehil, devenin parasını getirip adama bir, iki diyerek saydı, borcunu ödedi. Sonra titreyen sesle: **“Tamam mı?”** diye sordu.

Kimsesiz adamın işaretinden sonra hemen kapıyı kilitledi. Garip köylünün yüzü gülmüş, çocuklarına hediye alarak gideceği hayali kendini sevindirmişti. Doğruca müşrik topluluğunun yanına vardı. Gönderdikleri zatın Ebu Cehil'den Hakk'ını aldığını söyleyerek, o zata karşı duyduğu sevgiyi anlattı. Şaşıran müşrikler birbirlerine bakarken gönderdikleri adam da gelip köylünün söylediklerini aynen teyit etti.

Muhammed, Ebu Cehil'den tek kelime ile parayı aldı, ben de hayretle seyrettim durumu, dedi. Bir de baktılar ki, pürtelâş Ebu Cehil kendilerine doğru geliyor. Kızgınlıklarını yenemeden çıkıştılar **“Ey Ebu'l-Hakem! Sana ne oldu ki, Muhammed'in karşısında bir tek kelime itirazda bulunmadan istediğini hemen yaptın, köylünün kendisine sevgi duymasına sebep oldun. Biz seni Muhammed'den korkmaz sanırdık!”**

Ebu Cehil hâlâ üzerinden atamadığı hayretle cevap verdi: **“Ben, Muhammed'den aslında korkmazdım, ama bu defa korkulacak bir durumla karşılaştım. Vallahi deve parasını değil, evimdeki paranın tümünü de istese kuzu kuzu verecektim!”** “Hayrola ne gördün?”, “Ne olacak, aslan”, “Ne aslanı?”, “Ne aslanı olacak, Muhammed'in aslanı”, “Neredeydi bu Muhammed'in aslanı?”, “Omuzları üzerinde!”, “Kapıyı açıp da bakınca

Muhammed'in omuzları üzerinde oturmakta olan aslanı şu iki gözlerimle gördüm. Adeta bana doğru fırlamaya hazırlanmış hâlde bekliyordu. Muhammed'in bir işaretine bakıyordu. Paraya itiraz edecek olsaydım, bir işaretle üzerime atılacak, beni parça parça edecekti. Bunun için köylünün parasını tek kelimeyle verip aslandan kurtuldum!"

DUA

Allah'ım! Sen, bizim ulu yaratıcımızsın, bizler ise senin kulunuz. Dünyada yaşadığımız müddetçe **"Sübhânallâh"** diyerek seni tesbih ederiz, **"Lâ ilâhe illallâh"** diyerek tehlil ederiz. **"Allahü Ekber"** diyerek tekbir getirir, **"Sübhâne rabbiye'l- azîm"** diyerek seni tazîm ederiz. Bizi kulluğuna kabul buyur yâ Rabbim!

Sen gariplerin sığınağı, kimsesizlerin dayanağısın. Sensin hakkı himaye eden, nefsimizi aldatmalara karşı koru, hayırlı helal rızıklar ver, şerli kulların şerrinden, belalı kulların belasından bizleri koru ve kolla, açmış olduğun şemsiyenin altında bizlere de yer ver. Zira bugün, her günden daha fazla sana ihtiyacımız var yâ Rabbî!

"Azîz" esmânı anıyoruz, bu esmânın yüzü suyu hürmetine, gözümüzden gözyaşını, gönlümüzden selâmını, dilimizden doksan dokuz esmânı eksik etme yâ Rabbî!

Sevdir bize sevdiklerini, yendir bize sevmediklerini, hiçbir zaman bizi birbirimizle imtihan etme yâ Rabbî! Aramızda uhuvvet ve muhabbetini artır. Kalbimize sûizân sokma, dilimizi gıybetten, gözümüzü haramdan, nazarımızı tenkitten arındır!

Rabbim! Bizi bağışla, bize merhamet eyle! Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın. Güçlü olan sensin, biz cılızız, kuvvetli olan sensin, biz zayıfız, Azîm olan Allah'ım! Bu yüce ismine şahit kıl bizleri.

Allah'ım! Yüce Hakk'ın ve nur cemâlin hatırına, yüce arşın, Azîm ve azametinin, cemâl ve celâlin, kudret, güç ve kuvvetin ile

arşını taşıyan kürsi'nin hakkı için, yarattıklarından hiçbirinin bilgisinin olmadığı sır hazinelerinin içinde saklı ve gizli olan isimlerinin hürmetine günahlarımızı ayıp ve isyanımızı yüce Kerîm'inle ört yâ Rabbî! Cennette cemâlini göstereceğin kullar ordusuna bizi de ilhâk et yâ Rabbî!

Ey Allah'ım! Senin isminle yaşar ve onunla ölürüz. Azîz (c.c) isminle birlikte doksan dokuz ismine şahit yaz bizleri Yâ Rabbî! Âmîn.

EL-CEBBÂR
(C.C)

EL-CEBBÂR (c.c)

El- Cebbâr, Allah (c.c.) doksan dokuz isminden bir tanesidir. Cebbâr'ın kelime manası, sözlükteki anlamı kırık dökük ve bozuk olan şeyleri düzeltip, onaran, her şeyi düzgün hâle getiren aynı zamanda düzelttiği şeyleri tasarrufu altına alan ve iradesini her durumda yürüten demektir.

Cebbâr, dilediğine dilediğini yaptırır. Kimse O'na karşı gelemmez. O Allah ki dilek ve istediğini zorla yaptırmak kuvvet ve kudretine sahiptir. O bütün âlemlere hükmeder. Allah (c.c.) ne derse o olur. Her mahlûkun yaşayış tarzı ve şekli onun tarafından önceden tayin edilmiştir. Her şey o tayin edilen şekilde tahakkuk eder. Ay, güneş, yıldızlar, bulutlar O'ndan aldığı emri aynen yerine getirir. Yılanın sürünerek yürüyüşü, kuşların kanatlanıp uçuşu, atların koşusu v.s. hep O'nun talimatıyla olur.

Balık denizde suyun içinde yumurtlar. O yumurtadan çıkan yavru yüzmeyi bilir ve hemen yüzmeye başlar. İşte hep bunları Rabbu'l-âlemîn Cebbâr esmâsıyla bizim yaşantımıza sunar. Şâirin dediği gibi, **“Sinek bilir çıkacağı zamanı, yeşil otta beyaz ayran gizlidir.”**

Kainâtın yaratıcısı O'dur. Yarattığı kâinatı hep gözetim ve emri altında tutar. Tek bir zerre bile O'nun emrine karşı gelemmez. Dünya döner, mevsimler gelir geçer, ilkbahar yaza, yaz sonbahara, sonbahar kışa döner.

Hep bu hareketler yaratıcının Cebbâr esmâsının gücünü bize gösterir. Aynı zamanda bu büyük yaratıcı bu kuvvet ve kudret sahibi, kâinatı îmar edip düzeltirken, biz kullarını da hep gözetip kolayandır. Biz kullarını ıslah edip tövbeye döndüren yine kendisidir. O zaman Rabbimiz tam ümitlerimizin kırıldığı, daraldığımız, bunaldığımız anlarda müracaat edeceğimiz tek mercii yine kendisidir. Kırılan ümitlerimizi tamir eden, bizleri şaşırtıp perişan eden şeyleri düzeltip yerli yerine koyan biricik mercii **“Benim, onun için başka**

kapı aramayın ben El-Cebbâr'ım!" diye bize kendi adresini gösteriyor. "Kulsunuz, yanlışlık-hata yapmış olabilirsiniz, tövbe edin. Bana yalvarın, yüz suyu dökün, gözyaşı dökün. Ben sizi doğru yola sokarım!" diyor. Bir büyüğümüzün buyurduğu gibi

**Hak tecellî eyleyince her işi âsân eder
Halk eder esbâbını bir lahza maada ihsan eder**

Yüce yaratıcımız bir şeyi isterse onu muhakkak yaptırır. Dilediğine dilediği her şeyi yaptırır. Kimse O'na karşı gelemmez. Her şey onun karşısında âcizdir. Kudretine zerre miktar katkıda bulunamaz, karşı çıkamaz. **"O Allah ki ilâh yok ancak O vardır. O, Cebbâr'dır."**

İlim adamları bir yere kadar bazı şeylere yine O'nun verdiği akılla açıklık getiriyorlar. Misal; falan fay kırılırsa deprem olur, diyebiliyor ama ne zaman, saat kaçta, nerede, ne şiddette olacağı sorulduğunda; onu ancak Allah (c.c.) bilir diyor ve başka ileri gidemiyorlar. Ama Rabbu'l-âlemîn yeryüzünde, hayatın akışı içinde o kadar bir düzen kurmuş ki güneş her sabah, ay her akşam, yaz kış, bahar sıra ile muntazaman görevini hiç yanılmadan, şaşırmadan yerine getiriyor. Çünkü Rabbu'l-âlemîn ben Cebbâr'ım, diyor.

Allah (c.c.) buyuruyor ki **"Ben kulumun zannına göreyim."** Bunun manası şudur: Kulum, beni ne şekilde düşünürse O'na göre öyle tecellî ederim.

Cüneyd-i Bağdâdî Hazretleri buyuruyor ki suyun rengi kabının rengini aksettirir. Burada anlatılmak istenen insan-ı kâmil'in azametini ve mertebesini açıklamaktadır, dolayısıyla Yüce Hakk'ın yüceliğinin tecellîsidir. Nitekim Hazreti Ali (r.a) buyuruyor ki: **"Sen kendini sandın bir parça küçük, hâlbuki sende âlem var, en büyük"**

Yine bir Allah (c.c.) dostu diyor ki: **"İnsan Âlemîn küçültülmüş**

bir resmidir.” İşte bu bilinçle ancak Allah (c.c.) yüceliğinin bilincine ulaşabiliriz. Yoksa, insan keyfiyetini bilmedikten sonra nasıl ezel sahibi Cebbâr Allah (c.c.)’a varabilir. Cümle ağaçlar kalem, denizler mürekkep, insanlar, melekler, cinlerde kâtip olsa insan-ı kâmilin hâlini anlatamazlar. Kıyamete kadar da çalışsa yine bu faslın yüzündeki ince zarı dahi anlatamazlar.

ÂYETLER VE HADİSLER İŞİĞİNDA CEBBÂR İSMİ CELÎLİ:

Yüce kitabımız Kur’an-ı Kerîm’de ikisi çoğul Cebbâr’ın olmak üzere on âyette geçmektedir. Örneğin, Haşr suresi, 22, 23, 24. âyetlerde buyuruyor ki: **“O, öyle Allah (c.c.) tır ki O’ndan başka ilâh yoktur. Gizli ve açık her şeyi bilir. O mülkün ve melekûtun yegane sahibidir. Münzehtir. Selâmet verendir, emniyete kavuşturandır. Gözetip koruyandır. O, yaratan var eden varlıklara şekil veren Allah (c.c.) tır. O üstün olan ve her şeyi hikmeti uyarınca yapandır.”** diyerek mutlak hâkimin kendisi olduğunu, imanı bağışlayanın, doğru ile yanlış tek ayıranın, eğriyi düzeltip doğruyu ihtiva edenin, bütün ihtişamına sahibinin kendisi olduğunu bildirmektedir.

Yine En’am suresi, 18. âyette buyuruluyor ki: **“O, kullarının üstünde her türlü tasarrufa sahiptir. O, hüküm ve hikmet sahibidir, her şeyden haberdardır.”**

Yüce Allah (c.c.) bütün canlıların aldığı ve verdiği nefesi, kalplerden geçen duyguları izler. Gizli arzuları, korkuları, zan ve şüphe noktalarını takip eden ve bütün bunları akîde nuruyla, iman parlaklığıyla, düşünce aydınlığıyla, ulûhiyyet gerçeğini bilmekten doğan sadakatle aydınlığa kavuşturur.

Allah (c.c.) Resulü’ne (s.a.v) tabi olan bir kişinin, Allah (c.c.) Resulü’nün (s.a.v) davet ettiği gibi davet etmesi O’nun uyardığı gibi uyarması , O’nun yolunun yolcusu olması kaçınılmaz bir görevdir. Resulullah bir hadislerinde de şöyle buyurmuşlardır: **“Allah**

(c.c.) emirlerini tebliğ edin, Allah (c.c.) kitabından kime bir âyet ulaşmışsa muhakkak ona Allah (c.c.) emri ulaşmıştır.”

Hülâsâ edecek olursak, bu ismi Celfî ile gerek âyetlerin gerekse hadislerin bize mesajı şudur: Kulun başlıca görevi, efendisini tanıması ve O'nun yolunun yokuşu olmasıdır. O Allah ki her şeyi yaratıp icad eden, aynı zamanda kahredici güce sahip olan Allah'tır. Verenin de alanın da yüce Allah (c.c.) olduğunu bilerek kahrına da lutfuna da rıza gösterip neylerse Allah (c.c.) en güzelini eyler felsefesiyle O'na teslim olmaktadır.

EL-CEBBÂR İSMİ ŞERİFİNİN İNSANA VERDİĞİ MESAJ

El-Cebbâr ism-i şerîf'inden nasibini alan insan her şeyde cebir muamelesi yapan kimsedir. Bu durum o insanı başkasına uyma derecesinden kendisine uyulma derecesine yükseltmiştir. Halk arasında sevilen sayılan kendisine hürmet edilen bir insan hâline gelir. Öyle ki tavırları hareketleri ve davranışlarının fevkaladelîği ile insanları kendisine uymaya, yaşayışlarını kendi yaşayışına tabi olmaya adeta mecbur eder. Bu hususiyetler ancak insanlığın efendisi önderi Hazreti Muhammed (s.a.v) Efendimize nasib olmuştur. Nitekim bir hadislerinle bu hakikati şöyle tebarruz ettiriyor: **“Eğer Musa sağ olsaydı, bana tabi olmaktan başka çaresi olmazdı. Ben Ademoğullarının efendisiyim. Fakat bununla övünmem.”**⁹²

Kırılan ümitlerin canlanması şaşırtıcı perişanlıkların iyi bir hâle ve yola konması için tek merci, Allah (c.c.) olduğunu bilerek yanlış yola sapmadan, yanlış kapıyı çalmadan direkt olarak O'na yönelmektedir. Şu gerçeği hiç aklımızdan çıkarmamalıyız. Allah (c.c.) kudretine karşı durabilecek hiçbir güç yoktur. Allah (c.c.) azabından yine Allah'a sığınmak lazımdır ki Resulullah şöyle dua edermiş ve bizlere de böyle dua etmemizi tavsiye buyurmuşlardır: **“İlâhî! Cezandan affına, gazabından rızana güvendim ve yine senden**

sana sığındım!” Yüce Rabbim hepimizi El-Cebbâr ismi Celîlinden nasibini almış kullardan eylesin İnşallah.

ÖMRÜM SONA ERENDE

Ömrüm sona erende ben neylerim Allah'ım!

Can alıcı gelende ben neylerim Allah'ım!

Can vermenin vehminden Azrâîl'in hışmından

Şefkât olmasa senden ben neylerim Allah'ım!

Can verme işi çok zor, kolay eyle Ya Cebbâr!

Başka gam gideren yok ben neylerim Allah'ım!

Canım ayrı olanda benim burada kalanda

Tahta üzere konanda ben neylerim Allah'ım!

Âciz olup yatanda ve melekler girende

“Rabbim kimdir?” diyende ben neylerim Allah'ım!

Alıp kabre koyanda yedi adım dönende

Sorgucular girende ben neylerim Allah'ım!

Hoca Ahmet sen bende pişmansın

Mahşer günü olanda ben neylerim Allah'ım!

Hoca Ahmet

DİNİ HİKÂYE⁹³**YAVUZ SULTAN SELİM'İN MİSİR'İ FETHETMESİ**

Yavuz Sultan Selim Şam'da otağı hümâyûnu (padişah çadırını) kurmuş, vezirlerini etrafına toplamış, vezirler ellerini kavuşturmuşlar, başları önde eğik padişahlarını dinliyorlar: **“Paşalarım! Allah (c.c.) inâyeti ile yarın sabah namazını ben kıldıracağım ve ondan sonra da Sina Çölü'nü aşarak Mısır'ı fethedeceğiz!”** Ordu, 365 bin atlı, develi ve yaya askerden ibaret. Yavuz Sultan Selim'in lalası, ellerini oğuşturuyor: **“Lala ne ellerini oğuşturursun! Senin dilinin altında bir şey var, söyle!”** **“Şevketlüm! Söyleyeceğim, yalnız benim fikrimdir.** (Paşalar fikirlerini söylemekten korktukları için fikir padişahın sevdiği laladan çıkıyordu.) **“Şevketlüm! Sina Çölü'nde kum, sıcak, susuzluk var, biz bu çölü ancak 9 günde geçebiliriz. Sahilden (Süveyş kanalı olmadığından) Mısır'a girebiliriz!”** Yavuz, kaşlarını çatarak, **“Lala seni çok severim. Boynun mu kaşınıyor!”** dedi. Çadırdakiler bembeyaz kesildiler. Ertesi günü sabah namazı kılındı. Ordu hareket etti. Önde padişah çöle girdiler. Güneş yükselmeye başladı. Sıcak... Sessiz, ordu yürüyordu. Birden atını durdurdu Yavuz. Öğle oldu. Abdesti olanlar abdesti ile suyu olanlar su ile olmayanlar kum ile teyemmüm ederek, cemaatsiz herkes namazını kılsın, buyurdu. Namaz kılındı, tekrar ordu yola girdi. Bir saat sonra Yavuz atını durdurdu, şimşek gibi yere atladı. Dört elli çölde yürümeye başladı. Kumandanlar, vezirler herkes şaşırды. Padişah dört elli yürüyordu. Üç kilometre böyle devam etti. Gözlerinden yaşlar geldi. Sessiz... Kalktı atına bindi. Yola devam edildi. Çöl dokuz günde geçildi. Ne telefât var, ne susayan var, ne acıkan var. Mısır'a varıldı. Mısır fethedildi. Padişah Mısır'da otuzbir gün kaldı. Sahil yolundan tekrar İstanbul'a dönmüldü. Aradan üç ay geçti. İbni Kemal ve diğer vüzerâ padişahın sakin bir zamanında, **“Şevketlüm! Sina Çölü'nde 3-5 kilometre dört elli yürüdünüz. Sonra oturdunuz, dua ettiniz, ağladınız. Atınıza**

bindiniz, yolumuza devam ettik. Bu hâdiseyi anlayamadık. Bizlere lütfeder misiniz?” Yavuz, diz çöktü ağlamaya başladı. **“Ne görürüm paşalarım bilir misiniz? Yalın ayak başı açık Resulü Ekrem Efendimiz önde yürüyordu. Hicabımdan dört ayak yürümek mecburiyetinde kaldım. Sonra kayboldu.”** buyurdular. Yavuz tekrar ağlamaya başladı. Paşalar yanından parmaklarının ucuna basarak sessizce çekildiler. Ondan sonra Yavuz, emâneti mübareke için yaptırdığı daireye kırk hâfız tayin ederek her gün orada hatim indirilmesini emretmişti. Resulullah'ın mübarek ağzından insaniyete bildirilen vahyin o güzel ulvi nameleri 420 sene devam etti 1940 senesinde kaldırıldı.

DUA

Allah'ım! En güzel isimlerin hürmetine, zatına ait isimlerin, en yücesi, derece itibâr ile en şerefli, sevap yönünden en makbulü, kabul olunma yönünden en süratlisi olan isimlerin hatırına senden istiyor ve sana yalvarıyoruz. Senden başka hiç kimsenin bilmediği, gizli ve saklı olan ismin, celâleti en yüksek, itibarı en büyük, azametini en yüce olan ve senin en çok sevdiğin, o isminle sana dua edildiğinde, dua edeni seveceğin, razı olacağın, duasını kabul edeceğin ismin hürmetine senden talep ediyoruz.

Allah'ım! Sen Cebbâr'sın, güçlüsün. Gücün her şeye yeter, bizim için hayırlı olacak şeyleri yerine getirebilmemiz için bize güç ver. Bizi hayırlara ulaştırmanı senin fazl-ı kereminden istiyoruz. Çünkü sen Cebbâr'sın kudretin her şeye yeter. Yâ Rabbî! sana kimse zor koşamaz. Sana kimse itiraz edemez. Sana kimse karşı gelemez. Sana kimse engel olamaz. Âsîleri cebrinle yola getirirsin. Zâlimleri bir emrinle zelil edersin. Mağrurları, gururluları, kibirliileri hiç sevmezsin. Nemrud'u küçük bir sinek ile firavunu bir âsâ ile mağlup ve mahçup ederek kibir tasmalarını onların boyunlarına takan sensin.

Yâ Rabbim! Senden sana sığınırız, nefsimizin esiri yapma, aklımıza mukayyet olur, akılsızlık yaparak şeytanın sözüne uyarak bizi doğru yoldan saptırma. Senin kapın bizim kapımızdır. Bizi sapıtıp da başka kapı aratma yâ Rabbî!

Allah'ım! Gazabından rızana, azabından affına, senden sana sığınırım! Ne kadar senâ etsem senin yanında yetersiz kalır. Sen dilediğini istediğine yaptırırsın. Çünkü sen Cebbâr'sın. Sen dilemezsen dalda yapraklar kıpırdamaz.

Yâ Rabbim! Sen her şeye kâdirsin. İlminle, irfanınla, azametle, şefkâtinle bizi koru ve kucakla!

Yâ Rabbim! Kendine mûtî bir kul, Habîbine layık ümmet eyle! itaatinden, emrinden bizleri ayırma! Cebbâr esmâna şahit kıl bizleri, âmîn.

EL-MÜTEKEBBİR

(C.C)

EL-MÜTEKEBBİR (c.c)

El- Mütekebbir, “büyüklüğü zatına mahsustur. O, büyüktür. Büyüklük yalnız Allah (c.c.) ya mahsustur.” anlamını taşımaktadır. Allah (c.c.) o kadar büyüktür ki onun büyüklüğü, onun azameti, yüceliği yalnız ve yalnız kendisine mahsustur. Allah (c.c.) zat-ı ilâhîsini: “enne’llâhu lâ ilâhe illâ ene’lcebbâru’l- Mütekebbiru” diye zikreder. Anlamı ve bize verdiği mesaj şudur: “Ben öyle bir ilâhım ki benden başka ilâh yok, kimseden korkmam, hükmümü infaz ederim. Büyüklükte eşim yoktur.” diye buyurur. Kul da Rabbine: “ente’llâhu lâ ilâhe illâ ente’l-cebbâru’l- Mütekebbiru” Anlamı: “Ey Allah’ım! Sen öyle bir ilâhsın ki senden başka ilâh yok, kimseden korkmadan hükmünü infaz edersin. Büyüklükte eşin yok.” demektir.

O Allah ki her şeyde ve her hâdisede büyüklüğünü gösterendir. Onun imzasını taşır kâinattaki bütün zerreler. Güzeli güzel yapan O’dur, onun içindir ki Şâir diyor ki “Güzeli severim senden eserdir diye...”

Rabbu’l-âlemîn Kur’an-ı Kerîm’de Âraf suresi,’nin 180’nci âyetinde bakın bize nasıl açık ve seçik olarak bildiriyor: “En güzel isimler Allah’ındır. O hâlde Allah (c.c.) ya o isimlerle dua ediniz.” Büyüklük, ululuk ancak Allah’a mahsustur. O’ndan başka büyüklük, ululuk olamaz. Her şey onun emrinde ve onun itaatindedir. Hiçbir şey onun emrinden çıkamaz. Büyüklük ancak Mütekebbir olan Allah (c.c.) ismi ve şanıdır. O’nun bu sıfatını mahlûk kullanamaz. Haddini aşmış olur, Maazallah şirke gider, onun cezası çok ağır olur. Bu hikmetten ötürü kibirlinin hasmı Allah’tır. Kendisine büyüklük taslayan ilk defa İblis olmuş, Allah’a isyan etmiş, ile’l-ebet Cennet’ten kovulmuştur.

Ey yüceler yücesi Allah’ım! El- Mütekebbir ismi müsemmâsıyla büyüklüğünü gösteren biz zatı eceli âlâsın sen. Eğer mahlûkat üzerinde birisinin diğeri üzerinde varsa o yine senin eserindir,

senin emrinle olmuştur. Kaldı ki mahlûkat üzerinde ki bu üstünlük farkı geçicidir ve Allah (c.c.) bir lutfudur.

Bir misal verecek ulursak, deve ve aslan diğer hayvanlara göre daha güçlü ve daha kuvvetlidir. Bu hayvanlarda yaşlandıkça kuvvetten düşer, o eski güçlerini kaybeder daha sonra ölürlər. Çünkü fânilerdirler, her canlı bir gün gelecek ve sonunda ölecektir. Mütekebbir olan Allah (c.c.) büyüklüğünün başlangıcı ve sonu yoktur. O hep büyüktür. Kâinatta büyük gibi görünen her şey O'ndan bir zerre hatta zerdende küçüktür. Büyüklük ve büyükmek O'nun hakkıdır. O'na yakışan bir sıfattır. Her şey onun eseridir.

Şâirin dediği gibi **“yaratılmışı severim, O'ndan eserdir diye”** Onun içindir ki Allah (c.c.) kendisinden başka büyük tanımaz, büyüklük taslayanları hiç sevmez, öyle yapacak olanları, Allah (c.c.) kendine has olan Mütekebbir sıfatını kullandığı gerekçesiyle onu gazabına uğratır. Bir anlamı ile de mütekebbir, Kibriyâ kelimesinden gelmektedir. Kibriyâ kimsenin Kâdir olamadığı ve olamayacağı büyüklüğün yanında ihsan lütfunu da içermektedir. O insanlara lütufta bulunur. Ama hiç kimse O'na lütufta bulunamaz. Bu ledunnî sırrı **“ihsan etmeyi”** kendi elinde tutar. Yalnız mütekebbir olan Hakk'ın bu ihsan lutfu, sadece kendisine itaatkâr, kendi emirlerine uyan insanı kâmil dediğimiz sevgili kullarında da tezâhür edebilir. Bu ism-i şerîf'i okumaya devam edenler Rabbu'l-âlemîn katında mükâfatlandırılırlar. Güzel ahlâkla ahlâklandırılırlar ve etrafa da heybetli bir görünüme sahip olurlar. Yüce Rabbimiz bizleri Mütekebbir esmâsına nail olan kullarından etsin.

ÂYETLER VE HADİSLERİN İŞİĞİNDA EL-MÜTEKEBBİR (c.c.)

Rabbu'l-âlemîn Ahbab suresi, 21'nci âyetinde bakınız bizlere bunu nasıl müjdeliyor: **“Andolsun, Allah (c.c.) Resulü'ne sizin için Allah (c.c.) ya ve Âhiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah (c.c.)**

yı çok ananlar için güzel bir örnek vardır.” Yine bu âyeti kerîme'deki mesajı bir hadis-i şerîf'inde kıymetli Peygamberimiz (s.a.v) şöyle bize ulaştırıyor: **“Allah (c.c.), benim sözümü işitip bekleyen, sonrada onu başkasına ulaştıran kimsenin yüzünü kıyamet günü ağartsın!”** İşte o zaman bize düşen vazife Allah (c.c.) elçisinin bize duyurduklarına aynen uyup, onun yolunda yürümektir. Allah (c.c.) ihsan sahibidir, ihsanı elinde tutandır ve bağışlamak O'na mahsustur.

Şunu iyice bilmemiz gerekir ki, O yarattığı bazı kimselere kendine özgü bazı vasıflarını lütfetmiştir. Bunu bir örnek ile açıklamamız gerekirse şu kutsî hadisi gösterebiliriz: **“Acıktım, beni doyurmadın, susadım beni içirmedin, hasta oldum, beni ziyaret etmedin.”** Şâyet Allah (c.c.) bu gibi bir özellik ile mecâzî olarak kendisini isimlendirse veya bununla kendisini nitelese, bunu nedeni sadece ehlinin bilebildiği bir takım sırlardır. Şu hâlde El-Mütekebbir olan Hakk'ın, kulda tecellîsinin hükümleri sadece itaatkâr ve Hakk'a uyan kimselerde tezâhür eder. Allah (c.c.) bu lutfu herkese vermez. Şu ibret verici sözler bunun anlamını bize taşımaktadır:

O'nu kaybeden neyi bulur?

O'nu bulan neyi kaybeder?

Velhasıl **“dedim medet, dedi gayret”** gayret olmadan yalnız medet demek çok saflık olur.

Bir din kardeşimiz Mütekebbir olan Allah (c.c.) 'ya nasıl yalvarıyor?

Sen ki büyüksün, tekebbür sana yakışır, sen ki yücesin büyüklük sana yakışıyor, tekebbür eyleyenlere haddini bildirmek senin şanındandır. Büyüklük taslayanlara dersini vermek senin Kibriyândandır.

Biz âciziz, sen Kâdir'sin
Biz fakiriz, sen Rahîm'sin
Biz ölüyüz, sen Hay'sın
Biz çaresiziz, sen Ehad'sın
Biz sağırız, sen işitensin
Biz körüz, sen görensın
Biz dilsiziz, sen konuşansın
Biz yaratılmış, sen yaratansın
Biz yokken vareden sensin
Biz hiçiz ama emellerimiz büyüktür
Biz yoksuluz ama isteklerimiz çoktur
Biz isteriz, çünkü sen büyüksün
Tanık yaz büyüklüğüne bu küçük kalbimizi.

Senai DEMİRCİ

EL-MÜKEBBİR (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Mütekebbir esmâsında Rabbu'l-Âlemîn'in bize bir mesajı gizlidir. Bu bir uyarı mahiyetindedir. Yüce Allah (c.c.) büyüklük bana mahsus bir sıfattır.

Siz kulsunuz, kendinizin bir yaratık olduğunuzu ve kendinizi bir yaratanın olduğunu hiçbir zaman unutmayınız diyor. Biz de fânî dünyanın emânetçisi olduğumuzu hiçbir zaman aklımızdan çıkar-mamalıyız.

Cahit Sıtkı Tarancı bunu ne güzel izah ediyor:

Kim bilir nerede, nasıl, kaç yaşında?
Bir namazlık saltanatın olacak
Taht misali o musalla taşında...

O'nun için çalışıp çabalayacağız, büyücek yerlere geleceğiz. Fakat bu yerlerde büyüklük taslamayacağız. Kendini bilen büyüklemez, büyüklük ancak Allah (c.c.) ya mahsustur. O'nun Mütekebbir olan bu büyüklük sıfatını kul kullanamaz ve taşıyamaz. Şâyet böyle yaparsa haddini aşmış olur. Böyle insanların cezası ise çok ağır olur. Bu hikmetten ötürü kibirlinin hasmı Allah (c.c.) tır. Allah (c.c.) kibirlenenleri hor görür, onları rezil ve rüsvâ eder. Haddini bilenleri de bilakis mükâfatlandırır.

**Bir kabza-i hak olur bu tenler
Bilmem neye kibr eder edenler**

Bu bilince sahip olduğu için Osmanlı padişahları Cuma günleri camiye tahtıravalli üzerinde giderken önlerinde bir grup insana şöyle seslenmelerini emrederlermiş. **“Mağrurlanma padişahım senden büyük Allah (c.c.) var!”** diye diye camiye götürürler, yine mağrurlanma padişahım senden büyük Allah (c.c.) var diye sarayın kapısına getirirlermiş. O büyük olan Allah (c.c.), sevdiği kulunu bakın nasıl kolluyor, onu nasıl yüceltiyor? O kulunda nasıl tecellî ediyor?

Şu ibret verici olayı beraber inceleyelim ve ders alalım: I.Mahmut Han, Medine-i Münevvere'ye gitmişti. O zaman Medine'de Harem muHafızı olarak bulunan Hacı Beşir Ağa'ya, (Harem-i şerifte, kaldığın bu zaman zarfında önemli bir olay oldu mu?) diye sordu. O da şöyle anlattı: **“Ravza-ı Mutahhara'daki Cibril kapısı bazı geceler seher vakti açılır, fakat içeri kimsenin girdiğini görmezdim. Bir defasında kararımı verdim, her gece sabaha kadar uyanık kalacak, ne pahasına olursa olsun bunun hikmetini öğrenecektim. Epay gün bekledim. Bir gece kapı yine açıldı. Hemen koştum, içeride bir zat vardı. Kim olduğunu sordum. Bana, Konya Hadim'den olduğunu söyledi. İmam-ı Birgîvî'nin (Tarikat-ı Muham-**

mediyye) isimli kitabını şerh ettiğini, şüphe ettiği bazı yerleri Resulullah'ın bizzat kendisinden öğrenmeye geldiğini söyledi. Kendisini odama götürdüm. Bir müddet kaldıktan sonra benden izin isteyerek ayrıldı. Ben, sabah namazından sonra gene odama şeref vermesini rica ettim. (Memleketimde imamlık vazifem var! Bana izin ver) dedi ve ayrılıp gitti. Bundan sonra da ara sırada gelirdi, kendisiyle görüşürdük."

I.Mahmut Han, olayın doğruluğuna iyice kanaat getirmek için de memleketin birçok âlimleri ile beraber Hadimli Muhammed Efendi'yi davet etti. Sonra Hacı Beşir Ağa'yı çağırdı. Hacı Beşir Ağa, o kadar topluluk içinde Muhammed Hâdimî Hazretleri'ni tanıyarak yanına vardı, (Hoş geldiniz!) dedi. Padişah ve orada bulunan zevat da olayın doğruluğuna iyice inanmış oldular. Büyüklük yalnız Allah (c.c.) ya mahsustur dedik, O istediği kimseyi yüceltir, onu saygın hâle getirir, dedik ve devam ediyoruz. Allah (c.c.) severse bir kulunu işte böyle sever.

ŞİİR

Muradım isterim, kabul et duam
Kandili muallâkta yandıran Allah (c.c.)
Kuluna gâipten yediren taâm
Çarh-ı devredip döndüren Allah (c.c.)

Yarattın cümleyi bâkîsin deyi
Ali'yi kevsere sâkîsin deyi
Kullarım hıfzedip okusun deyi
Gökten dört kitabın indiren Allah (c.c.)

İmandan ayırma bizi Ya Rahîm
Yine senden sana döndür bu Rahîm
Kurban ediyorken oğlu İbrahim
İsmail'e bir koç indiren Allah (c.c.)

Kendi kudretinle ördün binasın
Sil imdi kalmasın kalbimin pasın
Kabul eyle Ahmedî'nin duasın
Haydarı düldüle bindiren Allah (c.c.)

Ahmedî

DİNİ HİKÂYE RESULULLAH RÜKÛ'DA ONU BEKLEDİ

Bir gün sabah namazı vaktinde, Hazreti Ali mescide giderken yolda bir ihtiyara rast geldi. İhtiyarın aksakalına hürmet edip, önüne geçmeyip, aheste aheste ardınca yürüdü. Mescid kapısına vardıklarında ihtiyar içeri girmeyip, yoluna devam etti. Daha sonra Hazreti Ali o ihtiyarın Hristiyan olduğunu anladı. Mescide girdiğinde Resulullah Hazretlerini rükûda gördü. Güneşin doğma zamanı yaklaşmıştı ve hemen cemaate uyup namazını kıldı. Namazdan sonra, Sahabe-i Kiram, Resulullah Hazretlerine sordular ki: **“Yâ Resulullah! Birinci rükûda âdeti şerifinizden daha uzun durdunuz. O kadar ki, güneşin doğması yaklaştı. Lütfedip, sebebini beyân ediniz.”**

O Server-i Enbiya Hazretleri bu söz üzerine, âdet miktarı rükû tesbihini eda ettikten sonra, **“Semi'allâhu li men hamideh”** deyip, kıyama kalkmak istediğimde, Cebrâîl (a.s) sidret-ül müntehâdan sûratle gelip, kanadı ile arkamı basıp, başı ile başımı tutup, kalkmama engel oldu. Bundan başka, hikmetinin ne olduğunu ben de bilmiyorum, buyurdular. O an Allah (c.c.), Hazreti Cebrâîl'e emreyledi ki, **“Var Habîbime, sebebini bildir. Ashabına bu sırrı açıklasın!”** O saat Hazreti Cebrâîl, Habîbullah'ın huzuruna gelip, haber verdi ki **“Yâ Resulullah! Mübarek başınızı rükûdan kaldırmak istediğiniz zaman, Allah (c.c.) bana emretti ki, var Habîbimin arkasını tut; rükûdan kalkmasın ki, benim kulum Ali, yolda, bir**

aksakallı ihtiyarın, sakalına hürmet edip, aheste yürümekle, cemaat sevabından mahrum kalıyor. Kalmasın, Habîbime erişsin. İftitah Tekbirinin sevabına nail olsun. Ben de geldim, Sultanımı rûkûda tuttum ve Ali geldi! Hak Sübhânehû ve teâlâ Hazretleri beni sizi rûkûda tutmaya gönderdiği zaman kardeşim İsrâfîl'i de güneşi tutmaya gönderdi ki, çabuk doğmasın ve Hazreti Ali size erişinceye kadar eğlesin. İşte hikmeti buydu.”

DUA

Ey izzeti ve azameti, büyüklüğü yalnız ve yalnız kendisine ait olan, gayb ve varlık âleminin sahibi, ölmeyen ve daima canlı ve kudretli Rabbim! Seni tesbih ederim Rabbim! Senin şanın ne yüce, mekânın ne kadar yüksektir. Sen benim Rabbimsin!

Ey azametle bütün noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah'ım! Yönelişim sanadır, hep böyle olacaktır. Çünkü senin azametinden korkarım. Beni ve sevdiklerini o korktuğumuz şeylere uğratma yâ Rabbî!

Sen ki büyüklük taslayan bütün insanlara padişah, sultanlara, canavarlara, haşarata, eziyet veren bütün canlılara ve yarattığın bütün şeylere azametle boyun eğdirensin. Mütekebbir isminden dolayı ormanların kralı olan aslan gün ağarırken sana şöyle yalvarıyormuş: **“Yâ Rabbim! Bugün beni sevdiğin kullarına musallat etmeyi bana nasip etme!”**

İsmi Kibriyân hürmetine bizlere de şerli kullarına muhatap ettirme Allah'ım!

Allah'ım! Bizi ve bizden önce imanla göç eden aile efradımızın ve din kardeşlerimizi bağışla. Kalplerimizde iman edenlere karşı hiçbir kin bırakma, Rabbimiz sen Mütekebbir'sin. Bu esmâların hürmetine din ve dünya hayatımızda işlediğimiz bütün günahlardan bağışlanmak, arınmak ve selâmet bulmak istiyoruz, arzu ve isteklerimizi, büyüklüğün yalnız sana ait olduğunu bildirdiğin Ya

Mütekebbir esmâna hürmeten bağışlayıver Yâ Rabbim! Mütekebbir esmânın şemsiyesi altına almayı bize nasip ve müyesser kıl Yâ Rabbim! Geceyi yorgan yapıp üstümüze serdiğin gibi, günahlarımızı, ayıp ve isyanlarımızı yüce kereminle örterek bizi aydınlığa ve selâmete çıkar yâ Rabbim! Sen Allah (c.c.) sın, sen Rahmân'sın, sen Rahîm'sin, sen Mütekebbir'sin, sen büyüksün büyüklüğünün şanına yakışır, bizi de günahlarımızı da affediver yâ Rabbî!

Ey Rabbim! Dualarımızı dile çeviren, dilimizi duaya çeviren yine sensin. Kalbimizi sana, senin yönüne çevir. Biz körüz gören sensin. Biz sağırız duyan sensin. Yüzümüze tebessüm giydiren sensin. Biz yoktuk, sen var ettin bizleri, öyleyse varlığımızı aşkına gark eyle yâ Rabbî! **“En güzel isimler Allah’ındır. O hâlde Allah (c.c.) ya o isimlerle dua ediniz.”** diye Ârâf suresi, 'nin 180 'nci âyetinde buyuruyorsun. Şüphesiz ki en güzel isimler senindir, en güzel sözler senindir, en güzel dualar sana yönelen sözlerdir.

Bu âyeti Celîlen hürmetine sözlerimizi duaya tebdil ederek katında makbul eyle yâ Rabbî! Doğduğumuzda ayaklarımız vardı. Fakat yürüyemiyorduk, ayaklarımıza güç verdin, bizleri yürüttüm, ayaklarımızı Sırât-ı Müstakîm yolunda, onun semtine doğru yürütmeyi bizlere nasip ve müesser et yâ Rabbî!

Ey Allah'ım! **“Hak bâkî, ömür fânî, kul âsî, Rab âfidir”** Bunun inancı ve bilinci içindeyiz. Bana benim isimlerimle dua ediniz, ben de size icabet ederim diyorsun. O hâlde ellerimizi açtık, gözyaşlarımızı saçtık. Sen büyüksün, sen El-Mütekebbir'sin diye sana yalvarıyoruz, bizleri yalnız esmâda bırakma müsemmâyı da buldur yâ Rabbî! Âmîn.

EL-HÂLIK

(C.C)

EL-HÂLIK (c.c)

El Hâlik, Allah (c.c.) isimlerinden bir tanesidir. Yaratmak anlamındaki **“halk”** masterından gelmektedir. Yaratın demektir. Hâlik’ı bir işi ölçülü ve ahenkli biçimde, şuurlu bir şekilde yaratan diye tanımlayabiliriz. Bir şâirimizin dediği gibi: **“Bulunmaz Rabbi-min zıddı ve niddi, misli âlemde yoktur. Ve suretten münezzehdir, mukaddestir Teâlallâh.”** Hâlik gerçek anlamıyla yalnız Allah (c.c.) için kullanılan bir isimdir. Başka hiçbir yerde ve hiçbir şekilde kullanılamaz. Çünkü yoktan yaratmak yalnız Allah’a mahsustur. Hâlik kelimesi sekiz âyette doğrudan doğruya, iki âyette ise şekil verenlerin en güzeli **“Ahsenü’l- Hâlikîn”** terkibi içinde geçmektedir.

ÂYETLERİN VE HADİSLERİN İŞİĞİNDA EL-HÂLIK (c.c)

Haşr suresi, ’nin sonunda yer alan ve onyedî ilâhî ismi ihtivâ eden üç âyetin, 22–24 sonuncusunda **“Hâlik, Bâri’ ve Musavvir”** isimleriyle birlikte zikredilmektedir. Âlimlerin çoğunluğuna göre bu kelimeler eş anlamlı olmayıp yaratmanın birbirini takip eden üç safhasını anlatır. Hâlik, yaratılacak şeyin bütün ayrıntılarını takdir eden, Bâri’ onu fiilen meydana getiren, Musavvir de nesnenin kendine has özelliklerini verip fonksiyonel olmasını sağlayan anlamına gelir.

İmam-ı Gazzâlî de bu üç fonksiyonu anlatabilmek için insan planından örnek verir: **“Hâlik’ı proje yapan mîmâra; Bâri’in projeyi uygulayan mühendise; Musavvir’in tezyînâtçıya tekâbül edebileceğini.”** söyler.

Rabbu’l-âlemîn aynı zamanda **“Vâcib’ü-l Vücut’tur.”** Yani kendi kendine var olmuş ve var olmak için hiçbir şeye muhtaç olmamıştır ve varlığı lüzumlu olandır. O öyle bir Allah’tır ki yarattıklarının daha önce benzeri, numunesi, modeli yoktur. Bir zamanlar dünya yoktu. Ama Rabbu’l-âlemîn vardı. Bir emirle kullarını yaratıp, onlara ikrâm ve ihsan etmeyi diledi, içinde yaşadığımız dünyayı, canlı

ve cansız ne varsa yarattı. Zaten bunu şöyle dile getiriyor. Ben gizli bir sır idim, kendimi sizlere tanıtmak için yarattım. Yoktan var etmek ancak benim Hâlik esmâ'mın bir tecellîsidir. Bütün kâinatı canlı ve cansız her varlığı, en mükemmel bir nizam ve intizam üzere yaratan ve yarattıklarını da her an varlıkta tutan O'dur. Şu uçsuz bucaksız olarak gördüğümüz koca kâinatta sadece dünyanın insanlara meskûn olmasını irade etmiş, ilk insan olarak Hazreti Âdem'i bu dünyaya göndermiş ve onu aynı zamanda ilk Peygamber kılmıştır. Binaenaleyh insanlık hayatı sadece içinde yaşadığımız dünyada var diğer gezegenlerde yoktur. Bütün insanlar **"beşeriyet"** Hazreti Âdem ile eşi Hazreti Havva'dan türemiştir. İnsanlık vahşet üzere değil medeniyet üzere başlamıştır. Çünkü dünyaya gelen ilk insan Allah (c.c.) seçilmiş olan bir Peygamberi olan Hazreti Âdem'dir.

Hiç şüphe yok ki Cenâb-u Hâk yarattığı şu mükemmel âlemde kendi varlığını belli ettiği her yere sanki imzasını attığı gibi çok sevdiği, çok acıdığı kullarını yanlışlıklara düşmemeleri için Peygamberler göndermiştir. Rahmân suresi, 29'ncü âyetinde: **"Göklerde ve yerde ne varsa hep ihtiyacını O'ndan ister. O, her bir yaratma faaliyeti içindedir."**

Rahmân suresi, 19–20–21 'nci âyetlerde: **"Birbirlerine kavuşmak üzere iki denizi salıvermiştir. Aralarında bir engel vardır. Birbirlerine karışmazlar. Şimdi rabbinizin hangi nimetini yalanlıyorsunuz."**

Allah (c.c.) yaptığı her işinde zat-ı ulûhiyetine ait bir menfaat gözetmekten veya herhangi bir ihtiyacı karşılamaktan münezzehtir. Kâinat O'nun eseridir. Her şey onun ezeli ve ebedî emrindedir. Biz insanlara düşen görev her şeyde onun Hâlik (yaratıcı) olduğunu bilmek ve O'na kulluk vecibelerimizi yerine getirmektir. Kulluk vazifelerini yerine getireni Rabbimiz bakın nasıl mükâfatlandırıyor?

Hacı Bektâşi Velî Hazretlerinden ibret verici bir olay anlatalım: Bu büyük zat, bir gün namazını kıldı, evradını, sonra halvethaneye girdi. Baş hâlifesi Sarı İsmail'i yanına çağırdı şöyle buyurdu: Sen benim en değerli baş hâlifemsin. Bugün günlerden Perşembe. Allah (c.c.) emri budur. Bugün ben Âhirete göçeceğim. Vefat ettiğimde odanın kapısını ört, dışarı çık. Çile Dağı yönüne yüzünü çevir bak, oradan yüzü yeşillerle örtülü boz atlı bir er gelecek. Bu er atından inip, yattığım odaya girecek ve bana dua okuyacak. Onun selâmını al, onu ağırla. Sakın kendisine kusur etme! Yine bu er Cennet hurilerinin hülle olarak biçtiği kumaştan yapılmış kefenimi de yanında getirecek. Cenazemi o yıkayacak, sen de suyunu dök. Ceviz ağacından yaptığı tabutun içine beni koyacak. O bütün bunları yaparken sen de ona yardımda bulun. Beni yerime götürüp yatırınız, sıralayınız. Sakın ha onunla konuşmaya kakışmayınız.

İşte kelime-i Tevhîd'deki **"Lâ ilâhe illallâh"** taki **"Lâ"** kullar **"illâ"** ise Allah (c.c.) tır. Bu iki derya bir noktada birleşir, kul yaratıcısına **"Lâ ilâhe illallâh"** diyerek yakarır. Bu birleşme yerine **"Merace'l-Bahreyn"** adı verilir. İki denizin buluştuğu yerdir. Damla olan kul, derya olan rabbiyle buluşur. Hâlik olan Allah (c.c.) bu esmâları ile kendinde olan her şeyi insana aksettirmiştir ki, bu durumu ifade eden: **"Her ne ki var âlemde; örneği var Âdem'de"** derim diye buyurmuştur. İşte yaşadığımız şu âlemde şöyle değişiminin sebebi budur:

**Bir zerre yoktur, sensiz cihanda
Sen mücellîsin, her bir zamanda
Hem lâ mekânsın, hem her mekânda...**

Bizleri bir damla sudan yaratarak ete kemiğe büründürerek dünyaya gönderen sensin. Ondan sonra nice sebzeleri, meyveleri,

diğer gıdaları bizim yaşamamızı idame ettirmek için onları yaratıp emrimize veren sensin. Bir tohum tanesine ormanı, bir buğday tanesine harmanı gizleyen, saklayan ve yarattığın canlıların emrine veren gene sensin. Bu yaratıcılığın her an devam ediyor. Bir kuru çöpten üzümü, bir kuru daldan elmayı her sene yaratıp bizim istifademize sokan sensin. Biz mahlûk, sen Hâlik'sın. Bizi yaratıp halk ettiğin gibi doğru yolda yürümeyi de bizlere nasip et Allah'ım!

**Bulunmaz Rabbimsin zıddı ve niddi, misli âlemde,
Ve suretten münezzehtir, mukaddestir teâlâllah.**

İnsan çalışmasıyla, ibadetleriyle yaptığı iyi işlerle Allah (c.c.) ya kendini sevdirse nereye giderse gitsin, Allah (c.c.) da onunla beraberdir. İşte **“Limâ Allah”** (Allah (c.c.) ile beraber olmak) sırrı buradadır. Bu sırra eren kişi darlık, sıkıntı çekmez, onda keder hüznün yoktur. Çünkü artık esmâ-yı hüsnâ'daki **“Veliyy”** ismine mazhar olmuştur.

Allah (c.c.), **“Biliniz ki Allah (c.c.) dostlarına korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.”** Yunus suresi, 62 'nci âyetinde bu müjdeyi vermektedir. Ne mutlu bu mertebeye ulaşanlara...

EL-HÂLİK (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Allah (c.c.), Hâlikiyet esmâsına layık gördüğü için kadınlara doğurganlık hassasını lütfetmiştir. Her ne kadar kadınlar bu işi tek başına yapamazlarsa da yaptıklarında Allah (c.c.) Hâlik esmâsının ve onun izni şarttır. Mevlânâ'nın şu sözü **“Benim o kadınlara Hâlik diyesim gelir!”** bu gerçeğe dayanmaktadır “Cennet anaların ayakları altındadır”

İlk Peygamber Hazreti Âdem'den başlamak üzere son Peygamber olan sevgili Peygamberimiz'e (s.a.v) gelinceye kadar her asırda, dünyanın her tarafındaki insanlar arasından en iyi, en

üstün olarak seçtiği bir zata yani, Peygambere Cebrâîl isimli bir meleklerle haber göndererek kendi varlığını bildirmiştir. Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi **“severim her güzeli eserindir diye...”**, yine bir kardeşimizin dediği gibi **“senin imzanı taşır kâinattaki bütün zerreler.”**

Açık ve seçik anlaşılıyor ki, içinde yaşadığımız dünyanın ve bu dünyada nizamı, intizamı, doğruyu, güzeli anlatmak için gönderilen Peygamberlerin tek hedefi iyi fert, iyi aile, iyi cemiyet, yani güzel ahlâklı insanlar meydana getirmek için oluşmuştur.

Nisa suresi, 165 ‘nci âyette buyrulduğu gibi **“İman edenleri Cennetle müjdeleyici, iman etmeyenleri Cehennemle korkutucu olarak Peygamberler gönderdik ki, bu Peygamberlerin gelişinden sonra insanların yarın kıyamette bizi uyarın, imana çağırın olmadı, diye Allah (c.c.) ya bir hüccet ve bahaneleri olmasın. Allah (c.c.) Aziz’dir, hükümde hikmet sahibidir.”**

Biz kullar da, bizi yaratan Rabbimize şükranlarımızı, O’na saygı, sevgi, hürmet ve yapacağımız ibadetlerle iletmek isteriz. Onun için her gün kıldığımız beş vakit namazda okuduğumuz Fatiha sure-sinde yaratıcımıza şöyle yalvarırız: **“Allah’ım! Ancak sana kulluk eder ve ancak senden yardım dileriz, bizi doğru yola ilet, nimet verdiğin kimselerin yoluna koy, gazaba uğramışların ve sapıkların yoluna değil.”**

İşte bu bize doğru yoldan ayırma mertebesini çok iyi bilmemiz gerektiğini öğretir. Bu mertebe sahibini bak şu dize ne güzel anlatıyor:

**Gâh çıkarım gökyüzüne seyrederim âlemi
Gâh inirim yeryüzüne seyreder âlem beni.**

Yine Allah (c.c.) boyasıyla boyananlarla, bu boyadan mahrum olanları bir Allah (c.c.) dostu nasıl güzel dile getirmiş:

Yaşarlar her yerde Allah (c.c.) çasına
Allah (c.c.) boyasıyla boyanmayanlar
Yaşarlar derbeder ikrahçasına

Allah (c.c.), bizleri de kendi boyasıyla boyananlardan eyler İn-
şallah.

FARKINDA MISIN?

Gökyüzünden damla damla
Düşen yağmur
Yeryüzünde
Sele döner de
Sen seldeki o gücün
Farkında mısın?

Kışın sararıp
Kuruyan dallar
Baharla yetip
Döle döner de
Toprağa cemre düşüp
Bahar tüter de
Sen cemredeki o gücün
Farkında mısın?

Toprak aynı
Bahçe aynı
Bağ aynı
Çiçekler açar
Renkleri ayrı ayrı
Kara toprağa o rengi veren
O ilâhî ressamın
Farkında mısın?

Arı dersin petek dersin
Bal dersin
Arı çalışır çabalar da
Balını sen yersin
Benzinsiz, mazotsuz çalışan
Bu küçük fabrikanın
Farkında mısın?

Gece yattın
Gündüz kalktın
Hem uyudun
Hem seyahat yaptın
Uçaksız, otobüssüz
Dolaştın durdun
Seni yatakta iken dolaştıran
O ilâhî gücün
Farkında mısın?

Doğarken ağlayıp doğdun
Açtın gözünü
Dünyalı oldun
Seni dokuz ay
Misafir eden
O ev sahibinin
Farkında mısın?

Yüksel Şenel der ki
Dünya fânî
Azrâîl gelir de
Almaz mı canı?
Sorunca Münker-Nekir

Ne getirdin, nerede hani?
 Vereceğin cevabın
 Farkında mısın?

Yüksel ŞENEL

DİNİ HİKÂYE

SANA KUL KÖLE OLURUM; ÜÇ ŞARTIM VAR!

Bir padişah, köle satın almak ister. Köle onunla pazarlık yapar. Der ki, **“Senin yanında çalışırım, fakat üç şartım var!”** Birincisi: Namaz vakti olduğunda beni serbest bırakacaksın! İkincisi: Gündüz bana ne istersen emret. Fakat gece işime karışmayacaksın! Üçüncüsü: Bana ayırdığın odaya kimse girmeyecek! Efendisi bu şartları kabul eder. Köle gâyet ıssız bir odaya seçer ve orada sabaha kadar ibadete başlar. Gündüz efendisine, gece Mevlâ'sına hizmet eder. Günlerden bir gün padişah ziyafet verir. Gece yarısına kadar yerler içerler. Herkes dağıldıktan sonra efendi evin etrafını dolaşır. Bir de bakar ki kölesi, gece yarısı aşkla Mevlâ'sına ibadet ediyor. Başında bir nur, gökyüzüne dayalı durmaktadır. Duasında: **“Yâ Rabbî! Gündüz efendime hizmet etmek mecburiyetinde kaldım, eğer böyle olmasaydı hem gece hem de gündüz sana ibadet edecektim. Özrümü kabul et, günahlarımı bağışla!”** diye yalvarmaktadır. Durumu seyreden efendisi, sabahleyin kölesine, **“Sen bundan sonra serbestsin, hürsün!”** Köle: **“Yâ Rabbî! Madem benim durumumu bu zat bildi, bari canımı al!”** diye yalvarır. Akabinde ruhunu teslim eder.

DUA

Ey yerlerin ve göklerin, büyük arşın yoktan var edicisi Allah'ım! Sen Hâlik, biz mahlûkuz. Sen bizim ve her şeyin Rabbisin. Tohumu ve çekirdeği çatlatarak nebâtata can veren sensin. Tevrat'ı,

İncil'i ve Kur'an'ı indirerek biz âciz kullara doğru yolu gösteren yine sensin. Sen başlangıcı olmayan ewelsin, hiçbir şey yokken sen vardın. Sen nihâyeti olmayan âhirsin, senden sonra hiçbir şey yoktur. Sen gözle görülemeyen, elle tutulamayan bir nûr, bir gizli hazinesin. Bizleri de nûruna gark ey yâ Rabbî! Aldatıcı, fânî dünyadaki kötü adamların şerrinden, adama benzer şeytan, şeytana benzer adam şerrinden biz, ailemizi, çoluk çocuğumuzu koru, korut ve muhafaza et yâ Rabbî!

Ey yüceler yücesi Allah'ım! El-Mütekebbir ismi müsemmanla büyüklerin, büyüğü, **"El- Hâlik"** ismi müsemmanla her şeyin Hâlik'ı, yaratıcısı olan sensin. Bu esmâlarına layık kıl bizleri yâ Rabbî! Dünyaya getirdiğin gibi yine tertemiz huzuruna kabul et yâ Rabbî! Ömrümüzün her anında seni anmak dilediğimiz ve isteğimizdir. Lakin hâlimiz el vermez, acze düşeriz, kalbimize zikrini yerleştir, esmâlarınla bizi tanıştır, bizi buluştur. Uyandır, uyuyan, uykuyu çok seven gözlerimizi nurunla aydınlatıver yâ Rabbî! Ölüm anında seni anarak, sen, yaşayarak hayata vedâ etmek isteriz. Lakin mecalimiz yetmeyebilir, Hâlik esmâna kabul ederek, ismini anarak, Kelime-i Şehadet getirerek huzuruna kabul buyur yâ Rabbî! Hâlik esmâna şahit yaz bizleri de yâ Rabbî!

Allah'ım! Bizler din ve dünya işlerinden dolayı günahlara bulaştık. Bu günahlardan arınıp selâmete erip sana layık kul olmak istiyoruz!

Allah'ım! Günahlarımızı, ayıp ve isyanımızı kereminle örtüver yâ Rabbî!

Allah'ım! Yüce Hakk'ın ve nur cemâlin, Hâlik esmân hatıranı, yüce arşın azameti, cemâlin, celâlin, kudret, güç ve kuvvetin ile arşını taşıyan kürsün hakkı için, bizim için sır olan, o gizli ismin hatıranı açtık ellerimizi, yumduk gözlerimizi, afvü esmâna layık görerek günahlarımızı bağışlayıver yâ Rabbim! Âmîn.

EL-BÂRÎ'

(C.C)

EL-BÂRÎ' (c.c)

El-Bârî', Allah (c.c.) doksan dokuz isminden biridir. Bârî' anlam itibariyle mahlûkatı hiç yoktan örneksiz olarak yaratan, aza ve ci-hazlarını birbirine uygun olarak, uyumlu halk eden demektir. Her şeyi ve her azayı yapacağı göreve uygun bir şekilde vücuda getirip, ona göre hayat veren, yönlendiren O'dur. Her şeyin hizmetini ve faydasını umumi ahengine uygun olarak yaratan O'dur. Her şeyi fonksiyonlarına göre uygun, mülâyim yaratan ancak Hâlik'i ve Bârî' sıfatlarının sahibi Allah (c.c.) tır. Kâinata şöyle bir bakacak olursak gerek insanlarda, gerekse hayvanlardaki şekil benzerlikleri göz önüne alınırsa bunlardaki uyumluluk ve azaların yerli yerine yerleştirilmesindeki ahenk hemen göze çarpar. Mesela kahverengi veya ela gözlere o ten rengine uygun saç yaratarak güzellik katmıştır. Sarı saçlara, yeşil gözlere hep birbiri ile uyumlu ten verilmiştir.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Haşr suresi, 24'ncü âyetinde "O Allah ki Bârî', O'dur, O'nundur, en güzel isimler O'na aittir" diye buyrulmuştur. Bu mübarek esmâyı iyice anlamak için kâinata şöyle bir bakalım ve biraz tefekkür edelim.

Her mahlûkun azalarına bakalım. Kuşu uçurmak için yarattığı o kanatlar ve o kanattaki tüyler ne kadar birbirine uygun ve düzgün, kafası, ayakları, gövdesi nasıl birbirine mütenasip yaratılmıştır. Bir Allah (c.c.) dostu diyor ki: "**Kâinat Allah (c.c.) açılmış şeklidir.**" Bunu daha iyi anlayabilmek için insanın fizyolojisini inceleyelim. Göz, kulak, burun, el, ayak ve diğer azalar o vücutta ne kadar güzel ve uyumlu, muntazam ve simetrik olarak yerleştirilmiş ve hepsi de ayrı ayrı görevlerini yapıyorlar.

Olmasa mirâdı suret

Göremezdim yüzümü

Olmasa bir zât-ı sîret

Bilemezdim özümü

Yüce Rabbimiz kâinatı adeta bir ayna gibi yaratmış, o aynadan yarattığı biz kullarını her an seyrediyor. Biz kullarda yine kâinat aynasından bizi yaratan O Rabbimizi hayretle ve büyük hayranlıkla seyrediyoruz. İşte bu mucizeler El- Bâri' esmâsının gücü ile her şeyi yoktan var eden yaratıcının eseridir. Görünen dış uzuvlarımızın dışında iç organlarımız var ki böbrekler, karaciğer, akciğer, kalp vs. bunların hepsi birer fabrika gibi uyum içinde, hepsi müstakil çalışır. Bu fabrikaların dumanı yoktur, kokusu yoktur, gürültüsü yoktur. Hepsı bizim sağlıklı yaşayabilmemiz için Allah (c.c.) tan aldıkları talimatı bir bir yerine getirir, ne istirahat eder, ne izne çıkar, ne de bu cansiperane çalışmalarına karşılık olarak bizden herhangi bir istekte bulunurlar. Bu organların içinde birde kalp vardır ki **“Lâ ilâhe illallâh!”** diyerek hem bizim yaşamamızı sağlar, hem de Allah (c.c.) yı zikrederek çarpar. O zikri yapamayacak duruma gelince yani kalp durunca insanında yaşamı sona erer. O, bütün azaların sultanı ve yöneticisidir.

İnsan vücudu birbirinden müstakil ve uyumlu bir fabrika gibi çalışıyor. Bu uyum o kadar ahenkli ki; iki göz bakıyor Ama o insan tek görüyor, iki kulak birden işitiyor, ama tek duyuyor. Bir an için tersini düşünssek gözün biri başka diğeri başka bir yere baksa görüntü çift olsa insan yürüyemez, kulağın biri başka diğeri başka şeyi duysa insan hangi duyduğu ile hareket edeceğini bilemez, şaşırır kalır. Böyle yaşamaya imkân var mı?

Yüce Allah (c.c.) balığı denizde yarattığı için hayatın idame ettirebilmesi bakımından Ona da yüzebilmesi için yüzgeç vermiş. Deniz tuzlu su, balık o denizde yaşıyor Ama gram tuz balığın içine nüfuz etmiyor, etse zaten balık yenmez. Tuzun balığın içine geçmemesi için onun üzerine öyle pullarla donatmış ki tuzlu suda yüzer, tuz etine geçmez. Tuz deyince tuzun yapısına bakalım. Tuz sodyum ve klordan oluşur. Sodyumda, klorda tek başına zehirdir. Rabbu'l-âlemîn şâirin dediği gibi ikisini birleştirmiş, bir de ona

beyaz elbise giydirmiş, tuz adını ile sofralarımızın başköşesine yerleştirmiştir. Hiçbir yemek ne tuzsuz yapılır, ne de yenir.

Âli İmrân suresi, 191'nci âyette Yüce Rabbimiz bize şöyle sesleniyor: **“Akı ve gönlü işitenler o kişilerdir ki ayakta dururken, otururken, yan yatarken hep Allah (c.c.) yı zikrederler, göklerin ve yerin yaratılışı Hakkında derin derin düşünürler. Ey Rabbimiz! Sen bunu boşuna yaratmadın, şanın yücedir. Senin, ateş azabından koru bizi!”**

İşte âyette bize seslenen Rabbimize bir Allah (c.c.) dostu da cevaben şöyle sesleniyor:

Aşk havası var iken
Başka hava istemem
Aşk ile ben hastayım
Başka dua istemem
Aşk ile ben hastayım
Aşk ipiyle besteyim
Yâr nigâh-ı rukyemdi⁹⁴

ÂYETLER VE HADİSLER IŞIĞINDA EL-BÂRİ' (c.c)

Cenâb-u Hâk Kur'an-ı Kerîm de Tin suresi, 4'ncü âyetinde **“Doğrusu biz insanı ahsen-i tavim üzerine yarattık.”** diyerek insanın yaratılabilecek en güzel şekilde ve biçimde yarattığını bize bildirmiştir.

Bir sarayın nasıl bir kapısı, bir de o sarayı koruyup kollayan kapıcıları varsa, o saraya olur olmaz insanların girmesine mani olurlarsa, insan vücudunun kapısı ağız, kapıcısı, bekçisi de dildir. O dil sevmediği, istemediği maddeleri içeri almaz. Ayrıca kapıcı yanılıp içeri alsa gözcü ve bekçilik görevi yapan göz, dil, iştah, beğenme duygusu gibi organlar hemen müdahâle ederler. Öte yandan muhafızlık, kontrol memurluğu yapan burun kötü kokmuş,

ekşimiş bir maddeyi içeri almaması için amirlik görevi yapan beyne şikâyet eder. Beyin de ağza emir verir, o maddeyi ağız almaz. Ayrıca ağızımızda küçük dil denen bir müfettiş vardır. Onun görevi yiyip içtiklerimizin boğazdan aşağıya yemek borusuna giderken yanlışlıkla nefes borusuna gitmeden mideye gitmesini tef-tiş eder. Çünkü yanlışlıkla nefes borusuna bir madde kaçsa nefes borusu tıkanır, nefes alamayan insan hemen ölür. Onun içindir ki insanın her nefes alıp verişinde Allah'a iki can borcu vardır. Bir ömür boyu alıp verdiğimiz nefesi düşünürsek Allah'a olan borcu-muzun hesabı tutulamaz.

Yine vücudumuzun diğer önemli organları olan karaciğer, akciğer, beyin, böbrekler, mide, bağırsaklar, kalp gibi organların mükemmel, birbirine uyumlu, ahenkli ve sessiz çalıştıklarını düşünürsek Rabbu'l-âlemîn'in Bâri' ismi Celîlinin önemi takdirin üstünde bir takdire layık olduğu kendiliğinden ortaya çıkar. Kısaca izah ettiklerimizi toparlayacak olursak bize bica ücret, bica metelik lütfettiği insan vücudu harika bir sanat eseri ve mükemmel bir antik saray olarak gören gözler, düşünen kafalar, anlayan kalp ve akıllar için keşfedilmeyi ve şükredilmeyi bekleyen El-Bâri' esmâ-sının içinde gizlidir.

Bize düşen görev bu ismi çok çok tespih edip Rabbimize şükranlarımızı bildirerek, bize lütfettiği bu değerli vücudu ve onun organlarını sağlıklı bir biçimde görevlerini yaparak bize sağlıklı bir ömür yaşatmaları için kulluk görevlerimizi eksiksiz yerine getirip bol bol şükredelim. Yüce Allah (c.c.), her şeyin yaratıcısı olduğuna göre ve her şeyde O'nun elinde olduğuna göre O'nun verdiği-ne engel olacak ve vermediğini zorla alacak bir kuvvet yoktur. Ancak rızasını kazanırsan, deyim yerindeyse yakınlaşır, kendini O'na sevd-dirir, gönlünü hoş edersen, O da sana istediğini verir ve senin gönlünü hoş eder. Bu bir inanç işi, teslimiyet işidir.

Nitekim bir hikâye anlatırlar. Hazreti Musa zamanında olmuş

şöyle ki: Hazreti Musa zamanında evli ve çocuğu olmayan bir kadın varmış. Kocasının çocuğu olmamasını sürekli başına kakar dururmuş ve artık kadın dayanamaz hâle gelmiş. Bunun üzerine bir de eşi **“Ben çocuk istiyorum, çocuğun olmazsa seni boşayacağım ve çocuk doğuracak biriyle evleneceğim!”** deyince kadın oldukça üzülmüş ve doğru Hazreti Musa'ya koşmuş: **“Ey Musa! Sen Allah (c.c.) elçisisin, onunla konuştuğunu söylüyorsun, o zaman benim çocuğum olacak mı olamayacak mı Allah (c.c.) ya bir soruver bakalım.”** demiş. Hazreti Musa da **“olur, sorayım”** deyip yüce Allah (c.c.) ya sormuş. Yüce Allah (c.c.): **“Ey Musa ben kadına çocuk yazmadım!”** cevabını verince Hazreti Musa durumu kadına bildirmiş. Bunun üzerine kadın, **“Artık benim için hayatın da yaşamanın da bir anlamı kalmadı, gidip kendimi bir yerden atayım!”** diye yola koyulmuş ve o civarda bulunan yüksek kayalıklı bir tepenin başına doğru tırmanmaya başlamış.

Nihayet tepeye ulaşınca, atlayıp intihar edeyim diye gözüne kestirdiği uçurumda, aksakallı bir dede oturmuş, ayaklarını da aşağıya doğru sarkıtmış. Kadın kısa bir hayret şaşkınlıktan sonra adama: **“Hey dede! Çekil oradan ben atlayıp intihar edeceğim!”** demiş. Demiş ama dede hiç oralı değil... İkinci, üçüncü derken, adam dönüp bakmış, ölmesine kıyılmayacak kadar genç, fakat ümitsiz bir kadın **“Ne derdin var kızım?”** diye sormuş. Kadıncağzı utanarak ve ağlayarak: **“-Bir şeyim yok, ölmek istiyorum sadece, çekil yolumdan!”** demiş. Adam ısrar etmiş ve sonunda öğrenip üzülmüş. Ona da: **“Tamam, artık git, senin çocuğun olacak, hiç merak etme!”** demiş. Kadıncağzı inat ettiyse de dede kadını çocuğu olacağına iknâ edip geri göndermiş. Gerçekten de çok geçmeden kadın hamile kalmış ve doğru Hazreti Musa'nın yanına gidip: **“Sen nasıl bir Peygambersin ki az kalsın beni canımdan**

edecektin! Bana Allah (c.c.) sana çocuk yazmamış, çocuğun olmayacak, dedin ama bak işte hamileyim!” deyince Hazreti Musa da şaşırmış ve hemen Allah (c.c.) ya yönelip; “Ey Rabbim, hikmetinden sual edilmez ama merak ettim. Bana o kadına çocuk yazmadığını söylediğin hâlde, kadın şimdi hamile, beni bağışla ama bu nasıl iş?” deyince yüce Allah (c.c.) Hazreti Musa’ya cevap vermiş: “Ey Musa! Evet sana söylediğim de senin ona söylediğin de doğrudur. Ben o kadının kaderinde çocuk yazmamıştım. Ancak benim çok sevdiğim salih bir kulum vardı. Epeydir bir mesele yüzünden bana küsmüştü. O kadın için barıştı ve ellerini açıp ona çocuk vermem için bana dua etti. Ben de kadının kaderini değiştiren o çocuk verdim.” demiş.

Bu hikâyeden çıkartacağımız ders, Allah (c.c.) istediği şeyi yapma gücüne sahip olması, bunu da duaya ve kendisine olan kulluk görevinin teslimiyete bağlamış olmasıdır. İşte Hâlik olan Rabbu'l-âlemîn'in kul üzerinde tecellîsidir. O kulunu severse hemen onun yanında olur, ona vesileler yaratarak onu sevindirir.

BÂRİ' (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Biz insanlara düşen görevi yüce yaratıcının bu değişmez kanunu ile bize lütfettiği bu güzel vücudumuzu ve onu süsleyen bütün azalarımız, yaratıcının emrettiği yolda kullanılmaktır. O'nun helal ettiği her şeyi bize helal bilip rızıklanmak haram kıldığı her şeyden uzak durmak bir kulluk borcunuzdur. Bunun bilinci içinde yaşamak Allah (c.c.) ya şükretmek bizim görevimizdir. Bize bilâ ücret, bilâ metelik lütfettiği bu vücudunuzu O'nun emrettiği yolda kullanarak El-Bâri' esmâsını sık sık tesbih ederek kulluk görevimizi yerine getirmek bu ismin bize verdiği en çarpıcı bir mesajdır.

ŞİİR

Bulunmaz Rabbimin zıddı ve niddi, misli âlemde,
Ve suretten münezzehtir, mukaddestir Teâlallâh.
Şerîki yok, beridir doğmadan, doğurmadan ancak
Ehaddir, küfvü yok, “ihlas” içinde zikreder Allah
Ne cism ne arazdır, ne mütehayyiz ne cevherdir
Yemez, içmez, zaman geçmez beridir cümleden Allah
Tebeddülden, tağayyürden, dahi elvânu eşkalden,
Muhakkak ol müberrâdır budur selbî sıfâtullah.
Ne göklerde ne yerlerde, ne sağu sol ne ön ardda,
cihetlerden münezzehtir ki hiç olmaz mekânullah
Hudâ vardır velî, varlığına yok ewelü âhir;
yine ol varlığıdır kendinden, ğayrı değil vallah.
Bu âlem yoğ iken ol var idi, ferd ü tek ü tenhâ;
Değildir kimseye muhtaç O, hep muhtaç ğayrullâh.
Âna hâdis hulûl etmez ve bir şey vâcib olmaz kim
Her işte hikmeti vardır, abes fiil işlemez Allah

İbrahim Hakkı

DİNİ HİKÂYE

DİRİLEN DÖRT KUŞUN HİKÂYESİ

Hazreti İbrahim herkese: **“Benim Rabbim öldürür ve diriltir.”** diyor ve kendisi de buna gönülden inanıyordu. Öyle olmasına rağmen Hazreti İbrahim bir gün: **“Yâ Rabbi! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster!”** diye Allah (c.c.) ya yalvardı. Yüce Rabbimiz ona: **“İnandım elbette, Rabbim! Ama bunu göreyim de kalbim iyice yatışsın diye istiyorum!”** dedi. Bunun üzerine Yüce Allah (c.c.) Hazreti İbrahim’e dedi ki: **“Öyleyse dört kuşu tut! Bunları kendine iyice alıştır! Adlarıyla seslendiğin vakit uçup sana gelebilsinler. Sonra da bunları kes! Etlerini doğra ve iyice birbirine karıştır! Bu etleri**

dört parçaya böl ve her parçayı bir dağın başına koy! Sonra da kuşları, alışık oldukları şekilde çağır! Koşup sana geldiklerini göreceksin. Bunu gördükten sonra artık iyice inanacaksın ki, Allah (c.c.) gücü her şeye yeter.” Hazreti İbrahim, dileğinin kabul edilmesine çok sevindi. Hemen bir güvercin, bir tavus kuşu, bir karga ve bir horozu kendine alıştırdı. Artık bu hayvanlar nerede olurlarsa olsunlar, Hazreti İbrahim’in sesini duyar duymaz, ona doğru uçup geliyorlardı. Bir gün Hazreti İbrahim, Allah (c.c.) buyurduğu şekilde onları kesti. Etlerini birbirine iyice karıştırdıktan sonra, dörde böldü. Her birini bir dağın başına koydu. Sonra uygun bir yere çekildi. Daha önce alıştırdığı şekilde kuşlara ve horozla seslendi. Bir anda dirilip canlanan hayvanlar, ona doğru uçup geldiler. Bunu gören Hazreti İbrahim, secdeye kapandı. Rabbine şükretti. O’na olan imanı daha bir güçlendi.⁹⁵

DUA

Ey mahlukatı hiç yoktan örneksiz olarak yaratan, aza ve cihazlarını birbirine uygun olarak uyumlu olarak yaratan Allah’ım! Bize lütfettiğin bu karşılıksız nimetler için sana hamd ediyoruz, sana şükür ediyoruz, sana secde ediyoruz, sana şükranlarımızı arz ediyoruz, kabul buyur yâ Rabbim!

Allah’ım! Yokluğa varlık sureti giydiren sensin. Hiçliğe varlık boyası sürdüren sensin. Güzeli güzel kılan ancak senin tasvirindir, birbirimizin yüzlerini bizlere güzel göster yâ Rabbî!

Allah’ım! Ruhumuz senin elinde bedenimiz senin eserin, daim sensin bunların hepsi senin bize emânetin, emânetine uygun ameller işlememizi bizlere nasib eyle yâ Rabbî! Ey yüceler yücesi Allah’ım! Bu güzel isimlerin hürmetine, yüce kitabımız Kur’an-ı Kerîm’i kalbimizin nuru, gönlümüzün süruru kıl. Adama benzer şeytan şeytana benzer adam şerrinden koru ve muhafaza buyur yâ Rabbî!

Bugünkü dersimizde Bâri' ismine misafir olduk. Bu ism-i şerîf'in hürmetine bizi bütün elem ve kederlerden, belâ ve musibetlerden muhafaza buyur. Yüzlerimize nûr kalbimize ferahlık ve sürûr ver yâ Rabbî!

Ey yüceler yücesi Allah'ım! Sana layık kul, Habîbine layık ümmet olmayı, sağlıklı sıhhatli ve mutî bir kul olmayı bizlere nasib et, yaşantımızı iyi bir kul olarak düzenle iyilikler ve güzellikler nasip ve müyesser eyle bizi. Yarattıklarının hayırlılarından eyle! bizleri razı olduğun ahlâka ahlâklandır. Senin tertemiz lütfedip gönderdiğin ve bizlere lütfettiğin el ,ayak, yüz ve sâir bütün azalarımızdan ettiğimiz günahlar için tövbe ettik pişman olduk tövbelerimizi kabul buyur yâ Rabbî!

Şerlerin def'i, hayırların celbi için el-fatiha! Âmîn.

EL-MUSAVVİR

(C.C)

EL-MUSAVVİR (c.c)

El-Musavvir, Allah (c.c.) doksan dokuz isminden biri de Musavvir'dir. Allah (c.c.) yaratma sıfatıyla ilgili isimlerinden biridir. Hiç örneği olmadan var eden ve yarattıklarına en uygun şekli ve rendir. Musavvir yarattığı her şeye bir biçim ve özellik veren tasvir edendir. Yeryüzünde bunca insan vardır. Her insanın yüzünde ağız, burun, göz ve kulak gibi organlar vardır. Bu organlar birbirine ne kadar çok benzer gibi görünseler de insanların yüzleri birbirine benzemez. Mutlaka farklı oldukları bir taraf vardır. Bu Allah (c.c.) Musavvir esmâsının kullarının üstündeki tezâhürüdür. Bu Rabbi-mizin bize lütfettiği büyük bir nimettir. Şöyle aksini bir düşünelim. Herkes birbirinin aynısı olsaydı, robotlar gibi olurduk. Kimse ne annesini, ne de kardeşini tanırdı. İşte o zaman aile kuramazdık, anne, baba, kardeş, arkadaş hiç kimsemiz olmazdı. Daha da ilginç biliyorsunuz her insanın parmak izi diğerlerinden farklıdır. Geçmiş ve gelecekteki bütün insanların hiç birinin parmak izi diğerine benzememektedir. Hatta ilim adamları hiçbir insanın saçının bir telinin bile diğerlerine benzemediğini söylemektedirler. İşte bu farkları yaratan **“Musavvir”** olan Allah (c.c.) ne yücedir. Bir şâirimiz bakınız bunu nasıl dile getiriyor:

Her şeyde bir uyum var, ne güzel yaratmış Hakk!
Evrendeki muhteşem dengeye bak!
Ne hoş şekil vermişsin, yarattığın her şeye
Muhteşem güzellikler koymuşsun her köşeye!

Musavvir isminin kapsadığı bu manaya kısaca değindikten sonra da âyetler ve hadisler yönünden esmânın sırrını açıklamaya çalışalım.

ÂYETLER VE HADİSLERLE MUSAVVİR ESMÂSİ

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerîm'in Haşr suresi, 24. âyetinde şöyle buyuruyor: **“O, Allah (c.c.) tır. O, yaratıcıdır. O, bütün canlıları yoktan var edendir. En güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nu tespih eder. O, güçlüdür, hikmet sahibidir.”**

Diğer bir ifade ile her şey O'nun emri ile, O'nun gözetiminde cereyan eder. Toprağa atılan tohum çekirdek, ana rahminde büyüüp gelişen cenin tasvir esmâsına uyarak şekillenir ve öylece yaratılır. Toprağın altında ve üstünde yaşayan, denizde yüzen, havada uçan canlılar bu yüce mîmârın emrini yerine getirmek üzere önce tasvir edilmiş, şekilleri belirlenmiş ve sonra da onlara can vererek ol emri ile yaratılmışlardır. Bu durum kıyamet kopuncaya kadar da hiç değişmeden aynen devam edecektir. Her çiçeğe ayrı renk veren, her ağacı baharın gelin gibi süsleyen, her bir kuşa ayrı renk ve şekil veren, gökkuşağına yedi renge boyayan, kara beyaz rengi veren yaratıcı O'dur. O'ndan başka kimse yoktan var edemez.

Günümüzde bir eser ortaya koyan bazı insanlar için **“şu eseri o yarattı.”** deniliyor. Fevkalade yanlıştır. Çünkü yaratma sıfatını insanlar için kullanmak doğru değildir. Çünkü insan hiçbir şeyi yoktan var edemez. Cansız olan hiçbir şeye can veremez. Ancak insan Allah (c.c.) yarattığı malzemeye şekil verir. Bir vazoyu, bir testi bir usta yapar, sonra pişirir, sonra da boyar bir eser ortaya koyar. Ama vazoyu yarattı diyemeyiz. Çünkü toprak, boya, su hepsi Allah (c.c.) yarattığı malzemelerdir. Sanatkâr, ancak o malzemeleri kullanarak bir eser ortaya koyar. Buna yarattı diyemeyiz. Şunu yapmayı başardı demek daha doğru olur. Daha önemlisi çevremize boş boş, uyurgezer gibi bakmamalıyız. Gördüğümüz her şeyin Allah (c.c.) yarattığı mükemmel bir sanat eseri olduğunu düşünmeliyiz. Onun gücüne, kuvvetine ve ilmine hayran olup şü-

kretmeliyiz. O yaratıcıyı her şeyden ve herkes çok sevmeliyiz. Bir şâir bunu ne güzel izah ediyor:

Yaratan sensin Rabbim
Büyük küçük her şeyi
Veren sensin gönüle
Huzuru ve neşeyi

Resulullah (s.a.v.) Efendimiz'den rivâyet edilen sahih bir hadiste Allah (c.c.) Resulü şöyle buyurmuştur: **“Sizden biri annesinin kamında kırk gün nutfe olarak yaratılıp toplanır, sonra bir kan pıhtısı hâline gelir, daha sonra da bu et parçasına şekil verilir cenin hâline gelir, en sonunda ilgili melek gönderilir ve ona ruh üflenir.”**

İnsan denilen canlı daha önceleri anne karnında bir nutfe iken yüce Rabbimizin Musavvir esmâsının bir tecellîsi olarak bu saf-Hâlârdan geçer, sonra o et parçasına ruh üflenerek yaratılış bu şekilde gerçekleşmiş olur. İşte insanları diğer canlılardan ayıran Rabbimizin her varlığa ayrı bir şekil ve özellik vererek yaratma esmâsı böylece tecellî eder. İşte bu yaratma hâdisesi yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Âli-İmrân suresinin 11. âyetinin sonunda açık ve seçik olarak belirtilmiştir: **“sizi rahimlerde dilediği gibi şekillendiren (yussawirukum) O'dur.”**

Yine Ârâf suresi, 11. âyette **“Andolsun ki sizi yarattık (Hâlâknâkum) daha sonra size şekil ve suret verdik (sawarnâkum)”** Hülâsâ edecek olursak Musavvir olan Allah (c.c.) yaratmak istediği bir şeyi istediği biçimde istediği şekilde istediği anda **“ol!”** emrini ve yaratır. Yoktan var etmek yalnız O'na mahsustur.

MUSAVVİR ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJLAR

Kul, Allah (c.c.) bu isim ve sıfatını bilmekle Rabbine daha çok ibadet etmesi, daha çok O'na kulluk etmesi gerektiğini anlamak-

tadır. Kulluk, insanların içtenlikle ve samimiyetle yerine getirilmesi icap eden bir ibadettir. Böyle bir kulluk ancak bütün varlıkları yaratan zamanı evirip çeviren ve varlıkları oluşturan Musavvir olan Allah'a yapılabilir.

Kainâtta bunca yaratılmışları görüp dururken yaratıcı kudreti inkar edenler büyük bir saflık hatta sapıklık içindedirler. Bir makineyi icat edip onu çalıştırana mucid ilim sahibi, bilgili diye unvan verip taltif ediyoruz.

Bütün kainât makinesini kurup işleten onun her zerresini her an yenileyip duran Allah (c.c.) nasıl inkar edilir, bu yüce kainâtı yaratan nasıl hiçe sayılır.

Bir mü'min kardeşimizin dediği gibi, bir buğday tanesine, harman gizleyen, bir tohum tanesine orman gizleyen yüce yaratıcıyı görmemek mümkün mü? Yalnız bunları görebilmek için bakmak yetmiyor.

Bu esmânın biz insanlara verdiği mesajı yine Resulullahın (s.a.v) buyruğu ile noktalamak istiyorum: **“Şüphe yok ki Rabbinizin ömrünüz boyunca güzel kokulu rahmet esintileri vardır. Uyanın o güzel esintilere koşun.”**⁹⁶

Yüce Rabbimiz her şeyden münezzeh olan ve en iyi bilen ve yaratandır. Yalnız bunları görebilmek için bakmak yetmiyor. Bunların hepsi görene köre ne!

Özetleyecek olursak bütün evren ve içindeki her şey mükemmel bir uyumluluk içindedir. Bunlar bilen ve tasvir eden, tasvir ettiğini yaratan sonsuz ilim ve kudret sahibi yüce Allah (c.c.) ya mahsustur. 1

Her suretin tasviri, her güzel şeyin şekil vericisi sensin. Kalbimizi kendi istediğin, sana layık kullarının kalbi istikametine yönelt ve şekillendir. Musavvir esmâna layık gör bizleri!

ALLAH'IM!

Sana yalvarırım canı gönülden
Cümlemize doğru hâl ver Allah'ım!
Çiçekler kurudu, yapraklar döküldü
Kurumayan ağaç dal ver Allah'ım!

Bütün yaratılmışlar sana muhtaç
Rahmet kapılarını kullara aç
Hastalara şifa, yaraya ilaç
Hayırlı bir servet, mal ver Allah'ım!

Yarab doğrulara sen verme zevâl
Üstümüzden eksik olmasın hilâl
Eyleme kimseyi nefsine hamal
Dergâhından rahmet ver Allah'ım!

Müslüman'a layık Muhammed dini
Günahkâr kulunum, bağışla beni
Daim zikrederim aşk ile seni
Kapana ağza dil ver Allah'ım!

Sana yönelmişiz kenara atma
Zalim zulmedenin içine katma
Anaya babaya isyankâr etme
Sen bize doğru yol ver Allah'ım!

Dergâhında boldur, tükenmez varın
Bilinmez, bölünmez sırrı esrârın
Her yerde hazırsın yoktur izhârın
Arca tertemiz bal ver Allah'ım!

Yeter yatma ey gafil insan
 En son yerin olacaktır kabristan
 Son günde nasip et din ile iman
 Kanadımız kırık kol ver Allah'ım!

Çobanoğlu sade yalvarır sana
 Yardımını esirgeme insana
 Günahkârız, bürünmüşüz isyana
 İman bahçesinde gül ver Allah'ım!

Murat ÇOBANOĞLU

HİKÂYE

Peki bizi Bâri' sıfatıyla eksiksiz, noksansız yaratıp, Musavvir sıfatıyla şekil verip dünyaya gönderen Rabbimize bizim vecibelerimiz yok mu? Tabi ki var, hem de çok var.

Bakınız bu vecibelerin bilinci içinde olan fakir ve garip bir Allah (c.c.) dostunun ibret verici hikâyesini dinleyelim: Nalıncı Baba, adsız sansız Allah (c.c.) dostlarından biridir. Asıl adı, Muhammed Mîmî Efendi'dir. Bergamalıdır. 1592 yılında vefat etmiştir. Cenaze hizmetlerini bir rüya üzerine bizzat III. Murad Han görmüştür. Sultan III. Murat Han bir gece garip bir rüya görür. Vezir-i Âzam Siyavuş Paşa ile birlikte tebdil-i kıyafet ederek çıkarlar yola. Padişah gideceği yeri iyi bilir. Seri ve kararlı adımlarla Beyazıd'a çıkar, döner Vefa'ya. Zeyrek'ten aşâğılara sallanır. Unkapanı civarında soluklanır. Etrafına daha bir dikkatli bakınır. İşte tam o sırada, orta yerde yatan bir ceset gözlerine batır **"Kimdir bu?"** diye sorarlar. Ahâlden biri şöyle anlatır: **"Aslında iyi sanatkârdı. Azaplar Çarşı'sında çalışır, nalının hasını yapardı. Ancak kazandıklarını içkiye, fuhşa harcardı. Hem şişe şişe şarap taşır evine, hem de neredede namli mimli kadın varsa takardı peşine."** Padişah gördüğü

rüyada kedisine verilen vazifeyi yapmaya niyetlidir. Cenazeyi alırlar ve gelirler camiye. Siyavuş Paşa sağa sola koşturur kefen, tabut bulur. Padişah bakır kazanları vurur ocağa. Usulü erkânınca bir güzel yıkarlar ki naaş ayan beyân güzelleşir sanki. Bir nurdur aydınlanır alnında. Yüzü şâkîlere benzemez. Hem manalı bir tebesüm okunur dudaklarında.

Vezir sorar soruşturur, nalıncının evini bulur. Kapıyı yaşlı bir kadın açar **“Biliyor musun oğlum?”** diye dertli dertli söylenir, **“Bizim efendi bir âlemde vesselâm. Akşamlara kadar nalın yapar, ama birinin elinde bir şarap şişesi görmesin, elindekini avucundakini verir satın alırdı. Sonra ‘Ümmet-i Muhammed içmesin’ diye getirip dökerdi helâya... Sonra kötü yola düşmüş kadınları ücretini öder eve getirirdi. Ben sizin zamanınızı satın aldım mı, aldım.”** derdi. **“Öyleyse şimdi hanımı dinleyin.”** der, çeker giderdi.

Ben de menkıbeler anlatırdım onlara. Mızraklı İlmihal, Hüccet-ül İslâm okurdum. Uzak mescitlere giderdi **“Öyle imamın arkasında durmalı ki, derdi, tekbir alırken Kâbe’yi görmeli.”** Bir gün **“Bakasın Efendi! Sen böyle böyle yapıyorsun ama komşular kötü belleyecek. İnan cenazen kalacak ortada... Kimseye zahmetim olmasın!”** deyip mezarını kazdı bahçeye **“Vefat edince seni kim yıkasın, cenazeni kim kaldırsın?”** dedim. Önce uzun uzun güldü, sonra **“Allah (c.c.) büyüktür hatun!”** dedi, **“Hem padişahın işi ne?”** İşte benim adam böyle garip biriydi, deyince gelenler kendilerini tanıttılar. Evet, bu sefer şaşkınlık sırası mübarek zatın hanımındaydı. III. Murad Han bu garip mü’mine bir türbe yaptırdı. Türbesi Unkapanı’nda, Haraçzade Camii karşısındadır.

DUA

Ey karşılığı bulunmaz iyiliklerin sahibi, bize sonsuz nimet ve ih-sanlarda bulunan Allah’ım! Kabirde Münker ve Nekir’in gelip de bize sorular sorduğu zaman dillerimizi açmanı, kıyamet günü yeler

sallanır ve insanlar ıstırap içinde kıvrılırken, sıkıntılardan bizleri emin kılmanı zatından başka hiçbir kimseden talep etmeksizin ancak senden ister, senin kapını çalarız, bizi kapı önünde bırakma aç kapını yâ Rabbî!

Yâ Bâri'! Ya Musavvir! Esmâ-yı şeriflerle ve diğer bütün en güzel isimlerin hürmetine, zatına ait isimlerin en yüce katında derece itibarıyla en şerefli, sevap yönünden en bol, kabul olunma açısından en süratli isimlerin hatırına senden istiyor, hatta dileniyoruz, af müjdeni sağır kulaklarımıza fısıldayıver yâ Rabbî!

Allah'ım! Gizlenmiş ve saklı olan ismin, celâleti en yüksek, itibarı en büyük, azameti en yüce olan ve o isminle sana dua edenleri seveceğin, günahlarını affedeceğin, dualarını da kabul edeceğin ismin hürmetine senden bağışlanmamızı diliyor, affını talep ediyoruz, âcizane ve safiyane bu dileklerimizi kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Dünyayı yarattığın günden, kıyametin kopacağı o güne kadar seni **“Sübhânallah”** diyerek tesbih, **“Lâ ilâhe illallâh”** diyerek tehlil, **“Allahü Ekber”** diyerek tekbir ve **“Sübhâne Rabbiye'l-Azîm”** diyerek ta'zîm etme gayreti içerisindeyiz. İbadetlerimizi, hayır ve hasenatlarımızı ekşiğiyle noksaniyle kabul ederek azımızı çoğa say yâ Rabbim!

Yâ Rabbim! Şu anda Yâ Hâlik, Yâ Bâri', Yâ Musavvir esmâlarının şemsiyesi altına girebilmek için huzurundayız. Bu mübarek isimlerin hürmetine biz günahkâr, biz âciz ama size mûtî olan kullarını hıfz-u hümnân'a aliver Yâ Rabbim! Âmîn.

EL-GAFFÂR

(C.C)

EL-GAFFÂR (c.c)

El-Ğaffâr, daima affeden, tekrarlanan günahları bağışlayan, ayıpları örten Allah (c.c.) anlamına gelmektedir. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm, Nuh suresi, 10' ncu âyetinde bize açık açık beyân etmektedir ki: **“Gelin Rabbinizden mağfiret dileyin. Çünkü o Gaffâr'dır.”**

Yine Buruç suresi, 14'ncü âyetinde buyruluyor ki: **“O çok bağışlayan (Gafûr) ve çok sevendir.”** Kur'an-ı Kerîm'de beş yerde geçen **“Gaffâr”** ismiyle, doksan bir yerde geçen **“Gafûr”** isminin arasındaki yakın bağı bazı İslâm Âlimleri şöyle dile getirmektedir: **“Gaffâr”** günahları dünyada örten, **“Gafûr”** ise günahları Âhirette bağışlayan manalarına gelebileceğini kaydetmişlerdir. Ğaffâr'ın **“Settâr”** (örten) manasına geldiği ise açıktır.

Ey ayıpları örten **“Yâ settâru'l uyûb!”** niyazları İslâm âlimlerince çok sık kullanıldığı bilinmektedir. Allah (c.c.) mağfireti sonsuzdur. O yarattığı bütün kullarına tövbe ederek arınma imkânı vermiştir. Her akliselim sahibi insan samimi olarak Kur'an'a dönerek Resulullah (s.a.v) Efendimiz'in gösterdiği doğrultuda Allah (c.c.) emirlerini titizlikle uyguladığı takdirde onu Rahmân, Rahîm ve Ğaffâr olarak bulacaktır.

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-ĞAFFÂR (c.c)

Nisa suresi, 147 'nci âyeti Kerîmesi'nde **“Eğer şükreder ve inanırsanız Allah (c.c.) size ne diye azap etsin.”** diye buyrulmaktadır. İçinde yaşadığımız dünyada çok yanlışlıklar yapılmaktadır. Bu yanlışlıkları hayat tarzı gibi kabul eden gafil, cahil, nankör insanlar vardır. Şâyet bu hâlde iken bile dünya hayatlarını kesintisiz yürütebiliyorlarsa yine Allah (c.c.) çok bağışlayıcı olmasına borçludurlar. Bu durum Kur'an'da açık ve seçik olarak bize bildirilmiştir. Fâtır suresi, 45 'nci âyet-i kerîme, **“Eğer Allah (c.c.) insanları yaptıkları günahlar yüzünden hemen yakalayıverseydi yeryüzünde hiç-**

bir canlı bırakmazdı. Lâkin onları belli bir müddete kadar geciktirir, nihâyet ecelleri geldi mi yapacağını yapar. Çünkü Allah (c.c.) kullarını görmektedir. Amellerine göre hak ettiklerini verir.”

Şunu bilmeliyiz ki Allah (c.c.) kullarına karşı daima bağışlayıcı ve müsamahakâr olmakla nitelendirilmiştir. Her kul O’nun rahmetine ve keremine muhtaç olduğu gibi affına ve mağfiretine de muhtaçtır. Tâhâ suresi, 82 ‘nci âyeti kerîme’de **“Hiç şüphe yok ki ben, tövbekâr olan ve iman edip yararlı iş gören sonra da hak yolunda yürüyen kimse için çok bağışlayıcıyım.”** diye Ğaffâr olduğunu bize bildirmektedir.

Günah işleyenlerin günahını affedebilmek için bize tövbe kapısını açan O’dur, sırf günahlarımızı affedip bizi azabına duçar etmemek için, ulvi günler ve ulvi geceler ihdas ederek bizleri bağışlayacağını müjdeleyen O’dur. Bin aydan daha hayırlıdır dediği Kadîr Gecesi’ni bağışlanmamıza fırsat kılan O’dur.

Elbisesi, eli, yüzü kirli pislik içinde bir insan nasıl kokar ve bu durumdan dolayı bir topluluk içerisinde utanır giremez. İşte bu maddi bir kirliliktir. Bir de manevî kirlilik vardır ki bu günah kirliliğidir. Dünyada iken yapmış olduğu yanlış işlerden dolayı günaha girmiş kimseler vardır ki bunun karşılığı Cehennem azabıdır. Nasıl vücut kirliliğinden yıkanarak temizlenerek kurtuluş varsa, manevî kirden, yani günahlardan da kurtulmak için tövbe ve istiğfâr ederek Rabbu’l-Âlemîn **“Ğaffâr”** ismine sığınarak, af dileyerek kurtulabiliriz. Allah (c.c.) Ğaffâr esmâsına layık olabilmek için, O bizden sevgi bekler, samimiyet bekler, içtenlik bekler. Riyâdan, şekilcilikten, ihlâssız sevgiden hiç hoşlanmaz. Bir kulunu severse, o kulundan hiç ayrılmaz.

Şu ibret verici hikâyeyi hatırlayalım: Hazreti Musa bir gün gezintiye çıktığında bir ağacın altında oturup ağlayan, yalvaran bir çobana rastlar. Merak sâiki ile ondan habersiz çobanı dinler. Çoban der ki: Yâ kâinatı yaratan benim güzel Allah’ım! Aç isen

sana güzel yemekler yapayım. Sütü yeni sağdım. Sana taze süt içireyim. Çamaşırın kirli ise yıkayayım. Ne olur benden bir şeyle iste onu yerine getireyim! Şu âciz kulunu sevindir yâ Rabbim!

Hazreti Musa çobanın yalvarışını dinledikten sonra yanına yaklaşıp, **“Yâ çoban! Sen ne yapıyorsun öyle?”** **“Allah (c.c.) ya yalvarıyorum efendim!”** Hazreti Musa: **“Bak çoban! Allah (c.c.) ya öyle yalvarılmaz. Zira O ne yer, ne içer, ne giyer. Sen boşa yalvarıyorsun!”** der. Çoban, **“Öyle mi?”** demiş ve üzümlere oradan ayrılmış. Bunun üzerine Allah (c.c.) tan (c.c) Hazreti Musa'ya bir vahiy gelir **“Yâ Musa! Benim kulumu niye üzdün? O bana öyle yalvarıyordu, çobanca yalvarıyordu, ben de onu dinliyor, çok hoşuma gidiyordu. Aramıza niye girdin? Sen Peygambersin, Peygamber gibi yalvarırsın. O çoban o da çoban gibi yalvarır. Git onun gönlünü al!”** Musa hemen gitmiş. Çobana, **“Ya çoban! Sen bildiğin gibi ibadet et, Rabbin senden hoşnut!”** demiş. Yer gök Rabbimizin emri ve gözetimi altında yaptığımız her hareket, aldığımız her nefes, yediğimiz her lokma, onun emir ve müsaadesiyle olmaktadır. Bakınız bir Allah (c.c.) dostu buna ne güzel bir misal veriyor:

Yağmur yağınca su olur
Suyu mercan içer, inci olur
Aynı suyu yılan içer zehir olur.
Bu onu takdiri ilâhîsinin bir tecellîsidir.
Neylerse Rabbim eyler
Eylerse de güzel eyler.

Kalp, mazhar-ı ilâhî'dir. Cenâb-ı Hakk'ın sıfatlarına ve dolayısıyla mevcudata aynalık eden bir padişah'tır. Rabbu'l-âlemîn kendi güzelliklerini görmek için kendi cemâl ve kemâliyle muhabbet eyledi ve böylece çokluk aynasından tecellî edip, yaratmış olduğu biz kullarını ilâhî kudretiyle sevdi.

Allah (c.c.) ârif kullarına sırrından bir ayna vermiştir. O kul ne zaman aynaya baksa kendisini görüp gözetken Allah'ı görür. Bunu bir Allah (c.c.) dostu bakınız ne güzel dile getirmiş:

**Ey muhabbet piri dost
Ey gönüller tahtının sultan Yâr
Siretin her kalbe girmiş
Suretin her yerde var.**

Muhyiddîn-i Arabî'nin ifadeleriyle güzel (cemîl) olan Allah (c.c.), âlemi kendi sureti üzerine yarattığı için âlem bütünüyle güzeldir. Âlem, ilâhî güzellikleri yansıtan bir ayna olduğundan, Allah'ı sevenin âlemi de sevmesi, güzel olan âlemi sevenin de Allah'ı sevmesi gerektiğine işaret eder.

İçinde yaşadığımız şu dünya âleminde görülen güzellikler mutlak güzelliğin çeşitli derecedeki tecellîleridir. Bu güzellikleri seyrede seyrede ilâhî güzelliğe ve Hakk'a ermek mümkündür. Bunu bilinci içinde olan Allah (c.c.) dostu ne diyor: **“Güzeli severim, senden eserdir diye...”**

Cennet'i Âlâ'da Allah (c.c.) ü teâlânın mutlak güzelliğini, yani Cemâl-i Âlî'sini seyretmek bir Müslüman'ın en büyük isteği olmuştur. Yine Arabî Hazretlerine göre süslenmek güzelliğe güzellik katar. Namaz kılarken güzel olan Allah (c.c.) huzuruna çıkmış olan kul, kendine çeki düzen vermeli, temiz olmalı ve temiz giyinmelidir. Nitekim Kur'an'da camiye giderken güzel giyinmek tavsiye edilmiştir. Zira **“Allah (c.c.) güzeldir, güzeli sever.”**

Onun içindir ki bizler bir kul olarak gayemiz daima affeden, tekrarlanan günahları bağışlayan Allah (c.c.) Ğaffâr esmâsına layık olmak için gayret sarf edeceğiz. Zaten dünya gelişimizin gayesi de Allah (c.c.) rızasını kazanmaktır. Bütün güzel huylar, güzel hareketler, yaptığımız ibadetler, hasenâtlar hep bizi Allah (c.c.) ır-

zasına ulaştıran yollar ve vasıtalarıdır. Allah (c.c.) menettiği, yasakladığı şeylerden sakınmamak ve kötü ahlâk da insanı Allah (c.c.) gazabına uğratacak çirkinliklerdendir.

İşte esmâ-ül hüsnâ'daki her esmânın anlamını iyice öğrenmek, yüce yaratıcımızın onun bilgisini ve onun sevgisinin tohumunu kalplerimize eker.

Bu gönüle bu tohumdan düşerse, tohum yeşerir, filizlenir. O gönülde şevk ve muhabbet ağacı biter. Bu ağacın meyveleri vardır ki kalpte, ruhta, elde, ayakta, gözde, kulakta, insanın maddi ve ruhi varlığında belirir ve olgunlaşır. İşte insan o zaman kâmil insan olur ve Allah (c.c.) Gaffâr yani affedici esmâsına kendini layık görerek o ilâhî çeşmeden lütuf suyu içmeği o zaman hak eder.

EL-GAFFÂR (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Bu esmâdan çıkardığımız ders şudur: Bizleri ıslah için dünyaya gönderilen Peygamberler bile Allah (c.c.) tan mağfiret istemişlerdir. Örnek: Hazreti Âdem (a.s) Allah (c.c.) ya şöyle yalvarmıştır: Ârâf suresi, 23 ncü âyeti, **“Yâ Rabbe'l-âlemîn! Eğer bize mağfiret ve merhamet etmezsen; hüsrana uğrayanlardan oluruz.”** demiştir.

Örnek: Hazreti Nuh (a.s) Hud suresi, 47 'nci âyet, **“Allah'ım! Ben, Hakkında bilgim olmayan şeyi istemekten sana sığınırım! Eğer beni bağışlamaz ve merhamet etmezsen, ziyana uğrayanlardan olurum.”** diye yalvarmıştır.

Örnek: Hazreti İbrahim (a.s) babası için mağfiret istemiş ve şöyle demiştir: Meryem suresi, 47 'nci âyet, **“Selâm sana senin için Rabbimden bağışlanmanı isteyeceğim. Çünkü O, bana karşı çok lütfkârdır.”**

Örnek: Hazreti Yusuf (a.s) kardeşleri Hakkında Yusuf suresi, 92 'nci âyet, **“Yusuf dedi ki: Bugün sizi kınamak yok. Allah (c.c.) sizi affetsin, O merhametlilerin en merhametlisidir.”**

Örnek: Hazreti Muhammed (s.a.v) Efendimiz ise Haşr suresi,

64 ncü âyet, “Ey Rabbimiz! Bizi ve iman ile daha önden bizi geçmiş olan din kardeşlerimize mağfiret et!”

Biz de Rabbimizin af kapısına mağfiret tokmağı ile sık sık vurup af dileyeceğiz. Şâirin dediği gibi:

**Affet beni Allah'ım! diyeni affedersin
Ne yücesin Yâ Rabbim! günahları silersin
Çok pişmanım Allah'ım! duyuyorsun âhımı
Affin bol, bağışın bol, affeyle günahımı**

Ebu Hureyre'den rivâyet edildiğine göre Resulullah (s.a.v) bir toplantıda şöyle buyurmuştur:⁹⁷ “Yüce Allah (c.c.) rahmeti yüz parçaya bölünmüştür. Bunların doksan dokuz parçasını kendisine saklamış, bir parçasını yeryüzüne indirmiştir. İşte bu bir parçadan yaratıklar birbirlerine merhamet ederler. Hatta her hangi bir hayvan yavrusunu emzirirken onu ezmek için ayağını bu rahmet dolayısıyla kaldırır.”

Kısaca toparlayacak olursak Yüce Allah'ım!

Ğaffâr esmâsı ile bize şu mesajı veriyor: Ey kullarım! Vücudunuzdaki kirlerin temizlenmesi için suyu, sabunu yarattım. Yıkanın ter temiz olun. Ben temizim ve temizliği severim. Manevî kirlerinizi temizlemek içinde istiğfârı sebep kıldım.

İşte size bu benim bir lütufumdur, bu zor değildir. Sık sık istiğfâr edin, benden bağışlanmanızı dileyin. Bana bir adım yaklaşıp bir kulaç yaklaşıp. Bana yürüyerek gelene koşarak gelirim diye bize müjde veriyor.

Yüce Rabbim!

Gaffâr isminin şefaatinde bizleri mahrum eyleme!

Gufrânınla gark eyle! sen affetmeyi seversin, bizleri de affet!

KÂİNATIN TEK İMPARATORU

Cemâline sığındım haşmet-i celâlinden
Sana meftûn gönlümü fânî sevdadan koru
Nâr-ı hicrânla yandım memnu' aşk melâlinden
Son olsun kâinatın tek imparatoru

Şahadet ederim ki tek Allah'tan başka ilâh yok
Son Resulün Muhammed, cevaplandı ilk soru
Kabir azabı verme, sevap cüz'î, günah yok
Ğaffârsın kâinatın tek imparatoru

Sana ait evrenin bu muhteşem îmarı
Semâ eder yıldızlar senin emrine doğru
Sen sonsuz semâvâtın sırlarının mîmârı
Ehadsın kâinatın tek imparatoru

Günde bilmem kaç bin kez tıklattırır durursun
Sol göğsüme koyduğun yürek denen motoru
Ezel sen çalıştırdın ebed sen durdurursun
Amennâ kâinatın tek imparatoru

Ayın, yıldızın şavkı güneşin aksi midir?
O senin ol dediğin vaktin ilâhî nuru
Bu benin inanışım, yanlış mı? Aksi midir?
Ne dersin! Kâinatın tek imparatoru

Kıyamete yaklaştık güyâ Ay'ı keşfettik
Tam kırk milyon metreymiş ölçmüşler ekvatoru
Özenip bezendiğin bir cihânı mahvettik!
Sabrettin kâinatın tek imparatoru

Varlığını tartıştı; Firavun, Musa ile
Rüsvâ ettin, elçine diklenen diktatörü
Koca deniz ikiye bölündü âsâ ile
Hükmettin kâinatın tek imparatoru

Nemrut ki ateşlere atmıştı İbrahim'i
Gülizâra döndürdün yanardağ gibi koru
Habîbinde öğrendik biz Rahmân-ı Rahîmi
O sensin kâinatın tek imparatoru

Kim hamile bıraktı Meryem adlı nisâyı!
Âmâyâ göz, ölüye can bahşeden doktoru!
Kim vahdetti, Ahmet'i müjdeleyen İsa'yı!
Sensin sen kâinatın tek imparatoru

Bir ömür eziyetten işkenceden yorucu
Huzuru mahşerinde ifadenin en zoru
Cümle vebalimizden ibrâ için orucu
Lütfettin kâinatın tek imparatoru

Sedâsı son verecek kulakların pasına
İsrâfîl'in üfleyip çaldığı anda suru
Günahımızı sildir Firdevs'in paspasına
Medet ya kâinatın tek imparatoru

Affet ya kâinatın tek imparatoru!
Rahmet kâinatın tek imparatoru!
Damlana talibiz, deryan içinde
Kabul buyur kâinatın tek imparatoru

Cemâl SÂFÎ

DİNİ HİKÂYE

İYİ ADAM KÖTÜLER LİSTESİNDEN NASIL KURTULUR?

Geceleri sabahlara kadar namaz kılıp gündüzleri de akşama kadar oruç tutan bir zat varmış. Herkes onun bu hâlini ibretle seyrederek, hayretle yâd edermiş. Hatta gökte melekler bile bu iyi insanın durumuna gıpta ile bakmaya başlamışlar. Bir gün Cebrâîl (a.s) demiş ki: Yâ Rabb! Ben bu iyi kulunu ziyaret edip sohbetinde bulunmak istiyorum, bana izin ver! Rabbimizden cevap gelmiş: Sen o kulunu ziyaret et, ama iyi kulların listesine bir bak da ondan sonra ziyaretine git.

Cebrâîl (a.s), iyi kullar listesine bir bakmış, bir türlü bu zatın adını bulamamış. Bir de kötü kullar listesine bakmış ki, adı listenin baş tarafında yazılı. Buna çok üzülen Cebrâîl (a.s), ziyarete varınca durumu aynen anlatmış: Sen, demiş, bunca ibadet ve kulluğuna rağmen kötü insanlar listesinde yazılısın. Yazık olmuş bunca gayretine.

Adam boynunu bükmüş, omuzlarını silkmiş: Ben demiş, O'na karışmam. Orasını Rabbim bilir. İsterse beni iyi kullar listesine yazar, isterse kötü kullar defterine. Ben O'nun hükmüne teslim olmuşum.

İslâm'ın bir manası da teslim olmak değil midir? Bu sözlerden sonra, yine abdestini almış, namazına başlamış, eskisi gibi ibadetine devam etmiş. Durumu hayretle seyreden Cebrâîl (a.s) dönüp Rabbimize sormuş. Yâ Rab! bu ne hâldir? Kötü kullar listesinde yazmana rağmen, o yine ibadetine devam ediyor. Rabbimizden bir hitap gelmiş: **“Yâ Cebrâîl! Bir de şimdi bak sen o listeye. Cebrâîl (a.s) bir de bakmış ki ne görsün? Bu defa da iyi kullar listesinin baş kısmında yazılı.”** Demiş ki: **“Yâ Rabbi! Elbette böyle çok ibadet eden bir kulunun layık olduğu yer burasıdır. Bu zatın ibadeti bunu gerektirirdi.”**

Rabbimizden şöyle hitap gelmiş: **“Onu kötü kullar listesinin ba-**

şından alıp iyi kullar listesinin başına yazdırışımın sebebi, ibadeti değil, çok teslimiyetidir. Sen ona kötü kullar listesindesin dediğin hâlde o teslimiyetini hiç bozmadı, 'Onu Rabbim bilir!' deyip ibadetine devam etti. Onun bu derece benim takdirime teslim oluşu, benim rızamı kazanmasına kâfi geldi. Kötü kullar listesinden alıp iyi kullar listesinin baş kısmına yazdırdım.”

Rabbimiz bundan sonra şöyle hitap etmiş: “Yâ Cebrâîl! Benim rızamı kazanmak isteyen kullar, benim takdirime teslim olsunlar. Onlar takdirime razı oldukları nispette, ben de onlardan razı olur, haklarında hayırlar yazarm.”

DUA

Yüce Allah'ım! Beni ve bütün mü'min kardeşlerimi Peygamberimiz (s.a.v) Efendimize tâbî olup onun sünneti seniyyesi yolunda yürüyerek, o kaçınılmaz hesap gününde kusurları araştırılmadan, ayıbı yüzüne vurulmadan, azar işitmeden, onun şefaatine mazhar olarak açtığı şefaet şemsiyesi altında bulundurmaya bizlere nasip et yâ Rabbî! Ey Gâffâr! Günahları bağışlayan Allah'ım! Senden günahlarımızın affını istiyorum. Hesapsız sevap ve mükâfatların dağıtıldığı o af ve mağfiret gününde bizleri de unutma Yâ Rabbim!

Ey Yüce Allah'ım! Sen Hâlik'sın bizler mahlûk, bizleri rahmetinle andır, sevaplara daldır, günahlarımızdan arındır, Yâ Rabbim! Bizleri yarattığın gibi tertemiz huzuruna kabul etmeyi bizlere nasip et, nasip etmezsen biz hiç bir şey yapamayız. Bizi boynu bükük, gözü yaşlı çağırıp ta huzurunda bizi utandırma yâ Rabbî!

Yüce Allah'ım! Ruhumuz senin elinde, bedenimiz sana emânet, yoklukla, açlıkla, susuzlukla, hastalıkla terbiye etme yâ Rabbî! Yüzümüz gülüyorsa, gözümüz görüyorsa, kalbimiz atıyorsa, hepsi senin eserin, karanlıkta koyma Yâ Rabbim! Yeşil ota beyaz ayran gizleyen sensin, bir tohum tanesine koca ormanı saklayan sensin, bir damla suya ateş-i sûzan gizleyen sensin yâ Rabbim!

Ne bu dünya da, ne de öbür dünyada yüzümüzü kara çıkarma,
Cehennem'in nârına yakma yâ Rabbim!

Adın senin Gaffâr iken
Ay örtücü Settâr iken
Kime gidelim sen var iken
Cürümümüzle geldik sana
Bağışlayıver yâ Rabbim!
Gizli pişmanlıklarımızı bilen sensin
Gözyaşlarımıza değer veren sensin
Sen istediğini bağışlar affedersin
Rahmet denizinde arındır bizleri

Kir olmadan temizlik olmaz. Kirli kalplerimizle huzuruna geldik,
arındırarak âk-ı pâk eyle yâ Rabbim! Günahlarımızı örten sensin,
Gaffâr esmâna talibiz. Günahları dünyada örtensin, Gafûr esmâna
talibiz. Günahları Ahirette bağışlayan sensin. Huzuruna geldik,
boynumuzu büktük, gözyaşı döktük, rahmet denizinde bir damla-
yız, rahmetine gark eyle bizleri yâ Rabbim! Âmîn.

EL-KAHHÂR
(C.C)

EL-KAHHÂR (c.c)

El- Kakhâr, sözlükteki manası “**yenmek, üstün gelmek, zor kullanarak istediğini yapmak**” anlamındaki “**Kahr**” kökünden gelmektedir. Diğer bir ifade ile yenilmeyen, yegâne kudret ve tasarruf sahibi demektir. Büyük din âlimlerinin hemen hemen büyük çoğunluğu “**boyun eğdirip üstün gelmek**” anlamına geldiğini belirtmişlerdir. Bunun da iki şekilde düşünülebileceğini söylemişlerdir. Başkasını ilâhî iradenin dışına çıkmaktan alıkoymaktır. Kişiyi kendi iradesince hareket etmekten menetmektir.

Kur'an-ı Kerîm'in altı âyetinde Kakhâr, iki yerde kahir ismi Allah (c.c.) ya, bir âyetinde de kahir sıfatı insanlar izafe edilmektedir. Din âlimleri Allah (c.c.) yegâne gâlip, sonsuz kudret ve tasarruf sahibi oluşunu şöyle açıklamışlardır. İlâhî hâkimiyete karşı direniş gösterenlere önce akla ve duyulara hitap eden belgeler sunmak, bu yarar sağlamadığı takdirde çeşitli afet ve belalarla kendilerini uyar-mak ve nihâyet onları ortadan kaldırmak. İsteddiği zaman çok kahredici olan Allah (c.c.) her şeyden yücedir ve üstündür. İsterse o kahredici kuvvetini her an gösterme gücüne sahiptir. O isterse alîl, isterse zelîl eder. Her şey onun kudret çemberi içerisindedir. Kimse o çemberin dışına çıkamaz. Bir şâir bakın bunu ne güzel dile getiriyor:

İster iyi ister kötü
Hareketi gören sensin
Dilediğine Cennet'i
Bağışlayıp veren sensin
İster isen mal verirsin
Âşıklara hâl verirsin
Anlara bal verirsin
Her murada eren sensin
Âsîleri niyetinden

**Muhammed'in sünnetinden
O şeytanı Cennet'inden
Uzak tutup süren sensin.**

Rabbu'l-Âlemîn, Kakhâr esmâsından korunup Ğafûr esmâsına muhatap olmalıyız. Bunun içinde Rabbu'l-Âlemîn bize akıl vermiş, doğru yolu gösteren Peygamberler göndermiş, dini kitaplar yollamış ki, aklımızı da kullanarak yanlış yola sapmayalım diye.

Bir gazete kupüründe yazılan şu ibret verici tabloyu okuyup ta hâlimize her gün binlerce şükür etmemek akıllı bir insanın harcı değildir.

Eğer bu sabah sağ olarak uyanmış iseniz, dün ölen 330 milyon insandan daha şanslısınız.

Eğer bu sabah hastalıklı değil de sağlıklı uyanmışsanız, dünyada şu anda hasta olan bir milyar insandan daha şanslısınız. Ülkeniz bir harp tehlikesi ile işkence görmek ihtimali ile sağ kalma korkusu ile büyük tehlike ile karşı karşıya değilseniz 500 milyon insandan daha iyisiniz demektir.

Kilerinizde veya buzdolabınızda yiyeceğiniz mevcutsa, üstünüze giyecek bir elbise, ayağınıza giyecek bir ayakkabınız varsa, birde başınızı sokacak ve rahat uyuyacağınız bir eviniz varsa dünyadaki 3 milyar insandan daha zenginsiniz.

Cebinizde veya bankada paranız varsa, birde işiniz varsa dünyanın en şanslı bir milyarı arasındasınız demektir.

Eğer bir şeyler okuyabiliyorsanız, bu demektir ki okuma yazma bilmeyen 2 milyar insandan biri değilsiniz.

Anneniz ve babanız sağ ise ve boşanmamışlarsa, eşiniz, çocuklarınızla mesut bir aile içinde yaşıyorsanız siz bu dünyada nadir insanlardan, hatta gıpta edilecek insanlardan birisiniz.

O hâlde ne duruyorsunuz hâlinize şükredin.

Bir Allah (c.c.) dostu bakını ne güzel dile getiriyor:

Cana cefaya kıl sefâ
 Kahrında hoş, lütfünde hoş
 Ya dert gönder ya da devâ
 Kahrın da hoş, lütfün da hoş
 Ey lütfü hem, kahrı güzel
 Senden hem ol hoş, hem de bu hoş

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-KAHHÂR (c.c)

Kur'an-ı Kerîm'imizin Râ'd suresi, 16'ncı âyetinde Yüce Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: **"De ki Allah (c.c.) her şeyin Hâlik'idir. Vâhid ve Kahhâr'dır."** Nitekim Peygamberimizden önce birçok kavimleri yanlışlarından, azgınlıklarından dolayı verdiği afetlerle helâk etmiştir. Hatta kendi emirlerine riâyet etmeyen, taşkınlık yapan, azgınlık yapan kavimlere verdiği cezalarda aynı değildir. Peygamberler tarihini incelediğimizde Allah (c.c.) gönderdiği Peygamberlere karşı gelen kavimlerin her birini azaba uğratarak helâk ettiğini görmekteyiz. Bunlardan birkaç misal verelim:

1. Nuh Tûfânı: Olay en ayrıntılı şekilde Hud suresi, 49'ncü âyetinde anlatılmaktadır. Nuh Peygamber puta tapan kavmini Allah'a ve onun kulluğuna çağırması, Allah (c.c.) birliğine inanmayanların başlarına azap geleceğini bildirmiş fakat kavmin ileri gelen zengin takımı, ona şaşkın olduğunu söyleyerek alaya almışlardır. Yüce Allah (c.c.) da bu putperestleri verdiği bir tufan ile yerle bir etmiş, elçisini ve inanların ise koruyup kollamıştır.

2. Hazreti Hud'a baş kaldıran Ad kavmi: Rablerinin âyetlerini inkâr ettiler, Hud Peygambere inanmadılar, karşı geldiler, bunun üzerine Allah (c.c.) Hazreti Hud'u ve inananları kurtarmış ve yalanlayanların neslini kesmiştir.

3. Hazreti İbrahim'in ateşe atılışı: Enbiya suresi, 51, 72 ve 73'ncü âyetlerinde izah edildiği üzere, kavminin heykellere tapıtı-

ğını gören Hazreti İbrahim, puttan ilâh olmayacağını söyleyerek kavminin bulunmadığı bir sırada putları kırdığı için, bu yüzden kavminin kendisini ateşe attığı fakat Allah (c.c.) buyruğuyla ateşin İbrahim Peygamberi yakmadığı bilinmektedir.

4. Hazreti Şuayb kavminin helâkı: Şuayb (a.s) da Meyden hal-kına Peygamber olarak görevlendirilmiştir. Meydenlilerin en kötü alışkınlıkları ölçü ve tartıda hile yapıp, çalmak, ticarete hile karıştırmak idi.

Hazreti Şuayb onları doğru yola getirmek için ne kadar uğraştıysa da çare etmedi. Sonunda Allah (c.c.) ilâhî tokadı geldi. Allah (c.c.) o kavme bir deprem verdi, hepsi de helâk olup gittiler. Tarihimiz bu ibret verici hâdiselerle doludur.

Özetleyecek olursak Rabbu'l-Âlemîn buyruklarına uymayan kimi kavimleri suda boğmuş, kimilerine taş yağdırmış, kimilerini deprem ve rüzgârla yerle bir etmiştir.

Mesela, Nemrut kavmine sivrisinek, Musa kavmine leş, bela etmiş sonunda devasız hastalığa yakalatarak perişan etmiştir. Peygamber Efendimiz'in doğumuna iki ay kala Kâbe'yi yıkmaya gelen Ebrehe'nin ordusuna Yüce Allah (c.c.) ismine ebâbîl denilen kuşları yöneltmiş, o kuşlar Cehennem'den aldıkları taşları Ebrehe'nin ordusunun üzerine yağdırarak onları helâk etmiştir.

Bu ibret verici hâdise çok düşündürücüdür. Cehennem'den aldıkları taşları küffârın üzerine atarak onları yakıyor, o ateşi ağzında taşıyan kuşa hiçbir şey olmuyor.

Sonunda bir gün gelecek, dünyada hayatımız sona erecek. Kıyamet kopacak, dünya üzerinde hiç canlı mahlûk kalmayınca Cenâb-u Hâk soracak **“Bu gün bu mülk, bu saltanat kimindir?”** Fakat o suale cevap verecek hiçbir canlı olmadığı için yine kendisi **“Vahid, Kahrâr olan Allah'ındır”** diye kendisi cevap verecektir.

EL-KAHHÂR (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

İşte Yüce Allah (c.c.) gönderdiği kitaplara, Peygamberlere ve hesap gününe inanan insanlar Rabbu'l-âlemîn tarafından şimdi sıra bende, sizlere vereceğim azap ve cezanın günü geldi diyerek El- Kakhâr esmâsının gereği olarak kahredici azapla ve her türlü cezalarını çekmek üzere Cehennem'e gönderilecekler, cezaları bitince Cehennem'den çıkarılacaklardır. Allah'ım! Yaptığımız ibadetlerden, ettiğimiz tövbelerden dolayı bizleri affet! Kakhâr isminin hışmına uğratma! Uzak tut bizleri! Sen hem Rahmân, hem Rahîm'sin Ğafûr, Kakhâr ismine layık kıl bizleri!

EVVEL BENİM, ÂHİR BENİM

Evvel benim, âhir benim, canlara can olan benim
Azıp yolda kalanlara, hazır meded eden benim
Bir karara tuttum karar, benim sırrımı kim duyar
Cahil beni nerde görür, gönüllere giren benim
“Kün!” deminde nazar eden, bir nazarda dünya düzen
Kudretinden han döşeyip, aşka temel uran benim
Düz döşedim bu yerleri, çöksü urdum bu dağları
Sayvan eyledim gökleri, geri tutup duran benim
Dahi acep âşıklara ikrar-u dîn iman oldum
Halkın dahi gönlündeki küfrü İslâm gümân benim
Bir niceye verdim emir devet ile sürdürdüm ömür
Yanan kömür, kızan demir, örse çekiç salan benim
Kar yağdıran, buz donduran, hayvanlara rızgın veren
Şöyle bilin ol mahlûka ol Rahm-ü Rahmân benim
Halk içinde dirlik düzen, dört kitabı doğru yazan
Ak üstüne kara dizen, ol yazılan Kur'an benim
Dost ile birliğe biten, buyruğu ne ise tutan
Mülk bezeyip dünya düzen, ol bahçıvan hemen benim

Dünyada ben ol Rüstem'im, dünya içinde bostanım
Karşımdaki sensin benim seni sende gören benim
Benim hakkım kudret eli benim beli aşk bülbülü
Söyleyip her türlü dili halka haber veren benim
Hamza'yı kaftan aşırın elin ayağın şeşüren
Çokları tahtan düşüren hikmet ıssı sultan benim
Yağmur olup yere yağın bulut göğşe ağın
Gözsüzlerin gözündeki boz pusarık duman benim
Yunus değil bunu diyen kendiliğidir söyleyen
Kâfir olur inanmayan ewel ahir hemen benim

Yunus EMRE

DİNİ HİKÂYE

BİR KIRAAT ÜSTADİ İZZEDDİN TÜRKMÂNÎ

İzzeddîn Türkmânî Hazretleri, büyük velilerdendir. İsmi Mahmud bin Mevdûd bin Ahmet, künyesi Ebü'l-Hasan, lakabı İzzeddin'dir. Soyu Mısır hâkimi Aybek Türkmani'ye ulaşır. İzzeddîn Türkmânî Hazretleri, Mısır'da doğdu. Doğum tarihi bilinmemektedir. 1424 (H.828) senesinde Meraga'da vefat etti. Dergahındaki bahçeye defnedildi. Bu mübarek zat hâfız olup, Kur'an-ı Kerîm'i çok güzel okurdu. Bir gün birisi içinden; **"İzzeddîn Türkmânî Hazretleri acaba beni de okutur mu?"** diye içinden geçirdi ve talebelerin arasına karıştı. Sonra birisi gelip kendisini İzzeddîn Türkmânî Hazretlerinin çağırdığını haber verdi. O da varıp onun huzuruna çıktı. Ona **"Kur'an-ı Kerîm'i öğrenmek ve okumak lazımdır. Hatırına getirir lakin öğrenmezsin!"** buyurdu. Sonra okutmaya başladı. Zamanında Timur Han oraları ele geçirmişti. Bir gün İzzeddîn Türkmânî Hazretlerini çadırına davet etti ve otururken hizmetçisine şöyle tembih etti: Şimdi siz gasp edilmiş bir kuzu veya tavuk yakalayıp pişirin ve bu zatın önüne getirin. İkram ede-

lim. Tabîî ki parasını sonra ödeyeceğiz. Bakalım bu zat bunu yiyecek mi? Hizmetçi hemen ilk gördüğü kuzuyu tutup getirdi ve İzzeddîn Türkmânî Hazretlerinin önüne koydu. O mübarek de kızarmış kuzudan besmele çekip yemeye başladı. Timur Han: Efendi Hazretleri, **“helal ise yiyorum demeyi unuttunuz!”** dedi. O zaman İzzeddîn Türkmânî Hazretleri: **“-Bu bize helaldir!”** buyurdu. Timur Han yanındakilere tam **“Gördünüz mü gasp edilmiş kuzu etini yedi!”** diyecekken o mübarek hemen **“Birazdan her şey anlaşılır!”** buyurdu.

Tam o anda bir kadın feryat ederek yanlarına geldi ve şöyle dedi: **“Sultanım! Bahçemde birkaç kuzu beslerdim. Onlardan birini İzzeddîn Hazretlerine vermeyi adamıştım. Adamlarınız onu elimden zorla aldılar!”**

Timur Han bu sözleri duyunca, hayretler içinde kaldı. O zaman Türkmânî Hazretleri başını kaldırıp: **“Ey Hatun! Allah (c.c.) sana çok mükâfat versin. Adağın sahibini buldu. İşte yediğimiz kuzu odur!”** buyurdu. Kadıncağız sevinçle geri döndü.

O zaman Timur Han, İzzeddîn Türkmânî Hazretlerinin büyüklüğünü anlayıp hürmet ve ikrâmlarda bulundu. İzzeddîn Türkmânî Hazretleri vefatı yaklaşınca Vasiyet edip, ben filan gün vefat ederim. Musallaya koyun. Bir zat gelip namazımı kıldırır, buyurdu. Deddiği gibi oldu. Tanımadık biri gelip cenaze namazını kıldırıp ve defnettiler.

DUA

Sen öyle Kakhâr'sın ki senin celâlinden, hışmından kâinatta her şey titrer. Allah'ım! Sen öyle Kakhâr'sın ki dünyadaki bütün ateşler, Cehennem'in ancak bir kıvılcımına eşittir. Cehennem'in nârından bizi uzak tut Allah'ım!

Senin ne rüzgârına, ne seline, ne yıldırımına, ne zelzelene gücümüz yetmez, kahrına değil lutfuna muhatap kıl bizleri Allah'ım!

Büyüğümüze ve küçüğümüze, erkeğimize ve kadınıma, çoluk çocuğumuza, aramızda olan ve olmayan mü'min kullarına mağ-firet tohumunu saçiver yâ Rabbî!

Sana şükürler olsun. Hamd ve senalar olsun bizleri İslâm dini üzerine İslâm olarak dünyaya getirdin, yaşantımızı da İslâm üze-rine yönelt, vefat ettiğimizde iman üzerine vefat ettir Allah'ım!

Senden bağışlanmamızı, affımızı talep ediyoruz, âcizane ve sâ-fiyane bu dileklerimizi kabul buyuruver Allah'ım!

Allah'ım! Senden başka hiçbir ilâhın olmadığını ifade eden **"Kelime-i Tevhîd"** hatırına bizlere bol rahmet ve mağfiret lütfeden **"Hannân"**, bizlere hak etmediğimiz hâlde çeşitli nimetler lutfeden **"Mennân"**, her şeye hükmünü geçiren **"El- Azîz"**, her şeyi yoktan var eden **"El-Bâri"**, hiç örneği olmadan yaratığın canlı ve cansız herşeyin yaratıcısı olan **"Müsavvir"** Allah'ım!

Bizlerce gizli, senin için ayân beyân olan isteklerimizden bizim için hayırlı olanlarını kabul buyurarak bizlere nasip et Allah'ım!

Ey izzet ve azameti zatına mahsus olan, gaybı bilen varlık Âle-mînin sahibi, ölmeyen daima Hayy olan ve Hayy olarak da kalacak olan Allah'ım! Seni tesbih ederiz. Senin şanın ne yücedir, mekâ-nın ve makamın ne yüksektir.

Sen bizim Rabbimizsin, Ey azametinde **"Kahhâr"** sırrını gizle-yen, bütün noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah'ım! Yöneliş-i-miz sanadır ve senden ister, senden korkarız.

Doksan dokuz ismin hatırına, azgın şeytandan, şeytana benzer adamların şerrinden bizi koru ve kurtar Allah'ım!

Şahitlik ederiz ki, sen kendisinden başka ilâh olmayan Allah (c.c.) sın. Birsin, Bâri'sin, Musavvirsin, kötü gördüğün şeyleri biz-den uzak tut, kalbimizi temiz tut, kalbimizi sen olmasaydın dün-yayı yaratmazdım dediğin Muhammed Mustafa (s.a.v)

Efendimiz'in kalbi istikametinde yönlendirmeyi bizlere ilham ve nasip et Yâ Rabbim! Kendine layık kul, Resulü'ne layık ümmet olmayı bizlere nasip ve müyesser et yâ Rabbim! Şüphesiz sen çok şefkatli ve merhametlisin. Bizleri affeyle doksan dokuz ismine şahit yaz. Dünyada yaşarken kemalini, Âhirette cemâlini bizlerden esirgeme yâ Rabbî! Allah'ım! Kakhâr isminin hışmından korkarız, biz Ğafûr isminin lütfüne mazhar eyle bizleri! Âmîn.

EL-VEHHÂB

(C.C)

EL-VEHHÂB (c.c)

El- Vekhâb, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası her çeşit nimeti hiç karşılık istemeden veren anlamına gelmektedir. Allah (c.c.) verir ve verdiği karşılığında hiçbir şey beklemeyiz. Bunun için kul, haktan başkasına ümit bağlamaz. Herhangi bir sıkıntıya düştüğünde sadece O'ndan ister, O'na dua eder. Tevekkül eden sadece Hakk'a tevekkül eder, ihtiyacını sadece Hakk'a arz eder. İçinde yaşadığımız dünyada da cömert insanlar vardır, sıkıntıya düşen insanlara yardım ederler. Onlar bile maddi bir karşılık beklemese de bir teşekkür beklerler. Hâlbuki Allah (c.c.) bizi meccanen karşılık beklemeden yaratmıştır.

Yine meccanen büyütüp, sıhhat vermiş, geliştirip büyüttmüş, yine karşılık beklemeden çeşitli nimetlerle mükâfatlandırmıştır. Denizde, karada ve havada ayrı ayrı canlılar yaratarak bizim emrimize sunmuş. Bunlardan daha ötesi de var, verdiği bu nimetler için şükredip, Kur'an'ın ahkâmına, Peygamberlerin buyruklarına uyan inançlı, imanlı insanlara yine meccanen Cennet'ini vermeyi taahhüt etmiştir.

Eğer verdiği bu çeşitli rızıkların, nimetlerin karşılığında ibadet etmemizi şart koşsaydı hiçbir kimse Cennet'e giremezdi. Ancak Allah (c.c.) yine lütfü, merhameti ve bağışlaması sayesinde Cennet'e girebiliriz.

Kendi yaşantımızdan bir örnek verelim: Bize milyarları bağışlasalar da bunların karşılığında ya bir gözümüzü ya bir ayağımızı, ya da bir elimizi vermeyi bize şart koşsalardı, kim razı olurdu. Hâlbuki onları yüce Allah (c.c.) bizi dünyaya getirirken hiç karşılık beklemeden getirdi. Yalnız inanlara değil inanmayanlara da, şükredenlere değil, nankörlere de karşılık beklemeden nefes verir, rızık verir, yaşatır. Çünkü o hem Rahmân hem de Rahîmdir.

Ömer bin Abdülazîz bir gün Hasan-ı Basrî Hazretlerine bir mektup yazar. Yâ Hasan-ı Basrî, bana bir mektup yaz, bu mektubun

içine öyle bir nasihat yaz ki bu nasihat kısa ve öz olsun. Ancak o nasihati unutmuyayım, bana rehber olsun, der. Hasan-ı Basrî mektubu okuyunca hemen eline kalemı alır ve şu tavsiyede bulunur. Yâ Ömer bin Abdülazîz Hazretleri! İzzet ve Celâl sahibi Allah (c.c.) seninle olunca kimden korkuyorsun? Eğer izzet ve celâl sahibi seninle değilse o zaman kime güveniyorsun?

Ebu Süleyman el-Hattâbî buyuruyorlar ki: Sonsuz cömertliğini ve keremini yarattığı mahlûkatının üzerinde her an sürdüren, hastalara şifâ ve âfiyet, dertlilere devâ, doğru yoldan şaşmış olanlara hidâyet verme gibi sonsuz ihsan bahşeden yüce Allah (c.c.) Vehhâb olarak anılması gerekmektedir.

El-Vehhâb ismi yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de, Sad suresi, 9. âyette, El-Azîz ismiyle birlikte, iki âyette de münferit olarak kullanılmıştır. Âli İmrân suresi, 8. âyette, **"Rabbimiz, bizi doğru yola ilettikten sonra kalplerimizi kaydırma, bize katından rahmet ver. Şüphesiz sen çok bağışlayansın."** Sâd suresi, 35. âyette, **"Süleyman, Rabbim! Beni bağışla! Bana benden sonra hiç kimsenin ulaşamayacağı bir hükümlerlik bahşet! Şüphesiz sen, çok bağışta bulunan yalnız sensin!"** dedi.

ÂYET VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-VEHHÂB (c.c)

Bu konudaki âyetlerin tetkiklerinden anlaşılacağı üzere Vehhâb, karşılığını istemeden veren veya bağışlayan anlamına geldiği aşîkârdır. Kur'an'ın âyetlerinden sonra hadisler ışığında Vehhâb'ı incelediğimizde şu hakikatle karşılaşırız: İman ile dolu bir kalp sapıttıktan sonra eriştiği hidâyetin değerini takdir edeceği gibi, gözü kapalılıktan kurtulup gerçeği apaçık görebilmenin, şaşkınlıktan sonra doğru yolu bulmanın, tereddütten sonra huzura kavuşmanın değerini muhakkak bilecektir. Çünkü Allah (c.c.) bütün nimetleri iman sayesinde vermektedir. Bunun bilinci içinde olan mü'minler Rablerine yönelerek şöyle dua ederler: **"Ey Rabbimiz!**

Bizi hidâyete erdirdikten sonra kalplerimizi saptırma, katından bize rahmet ihsan eyle! şüphesiz Vehhâb olan, en çok bağışlayan sensin!”

Mü'minler imanlarında aldıkları ilham ile biliyorlar ki Allah (c.c.) lütuf ve rahmeti olmadıkça hiçbir başarıya ulaşamazlar. Kalplerine bile sahip olamazlar.

İşte o da Allah (c.c.) yed-i kudretindendir. Bu durumdan kurtulmak için Allah (c.c.) yardımına ihtiyaçları vardır. Onun için Allah'a yönelip dua etmeleri gerekmektedir.

Hazreti Ayşe, Ümmi Seleme'den rivâyet edildiğine göre şöyle diyor: Resulullah dualarında sık sık, **“Ey kalpleri döndüren, kalbimi kendi dinin üzerine sahip kıl!”** derdi. Ben **“Ey Allah (c.c.) Resulü kalplerde döndürülür mü?”** diye sordum. O **“Allah (c.c.) âdemoğullarından kimi yarattıysa kalbi Allah (c.c.) iki parmağı arasındadır. Dilerse onu düzeltir, dilerse kaydırverir.”** diye buyurdular.

Allahü teâlâdan bize hidâyet bahşettikten sonra kalplerimizi kaydırmaması, katından bize rahmet bahşetmesi en büyük dileğimizdir. Elbette ki o Vehhab'tır. Çok bağışlayıcıdır, hibe edicidir.

Ca'feri Sâdık Hazretleri buyuruyor ki: **“Benim günahım çok idi. Onun için çok üzüliyordum. Fakat baktım ki Allah (c.c.) affı, şefkâti benim günahımdan çok daha büyük. İşte o zaman rahatladım.”**

Kalp, hem insana hem de küfre yönelmeye elverişlidir. Bu iki taraftan birisine ancak Cenabu Hakk'ın yaratacağı bir irade ve sebep olması hâlinde meyleder.

Bunun bilinci içinde olan Allah (c.c.) Resulü:⁹⁸ **“Ey kalpleri ve gözleri evirip çeviren Allah'ım! Kalbimi dinin üzerine sebatlı kıl. Ey Rabbimiz bizi hidâyetine erdirdikten sonra kalplerimiz saptırma! Vehhâb olan sensin sen!”** diyerek Allah (c.c.) dan kalbinin hidâyete erdirilerek doğru yolda saptırmadan yürütülmesi için Rabbine yalvarırdı.

EL-VEHHÂB (c.c.) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Vehhâb ismine vakıf olan ve bu ismin içeriğini bilen insan Allah (c.c.) dan başkasına ümit bağlamaz. Bu ismin hükümleriyle bezenen kul, sıkıntılı anlarında sadece Hakk'a tevekkül eder. Muhtaç ihtiyacını sadece Hakk'a arz eder. Râbiatü'l- Adeviyye gibi.

Râbiatü'l-Adeviyye'nin bir keresinde şöyle dediği rivâyet edilir: **"Bir gece Allah (c.c.) ya dua ettim. Sonra uyudum. Rüyamda anlatılamayacak kadar güzel, büyük yaprakları olan parlak yeşil bir ağaç gördüm. Ağacın üzerinde dünyada emsaline hiç rastlanmadığım birisi beyaz, birisi kırmızı, birisi yeşil renkte üç çeşit meyve vardı. Onları çok beğendim ve bu kimin dedim. Rüyamdaki şahıs bu meyvelerin birisi yatmadan önce yaptığı dualara karşılık se-nindir dedi. O zaman ağacın etrafında yürümeğe başladım. Yerde on sekiz tane altın renginde meyve vardı. Keşke bu meyvelerde düşme de ağacın üstünde olsalardı dedim. O zat bana o meyvelerde ağacın üstünde olacaklardı fakat dua ederken, hamur mayalandı mı yoksa mayalanmadı mı diye düşündüğün için meyveler yere düştü."** dedi. Bu anlayanlar için bir uyarı Allah'a (c.c.) ibadet edenlere ibret verici bir nasihattir.

Allah (c.c.) Vehhâb'tır. Allah (c.c.) cömerttir ve ihsan sahibidir. Bize sunulan sayılamayacak kadar bitmez, tükenmez hazineler bu ismin eseridir. O'nun hibe bağışlarında sınır yoktur. O, kullarına iyilik ve ihsanda bulunurken karşılığında hiçbir fayda beklemez. Kullarından istediği dini yükümlülükler ise kendisi için değil, yine kullarının menfaatini ve iyiliği içindir. Allah (c.c.) bir ismi de El-Ganîyy'dir.

Yani o hiçbir şeye muhtaç olmadığı için onun ikrâmları hep lüt-fun, kereminin ve rahmetinin ifadesidir. Bir Allah (c.c.) dostu buyuruyor ki: **"O zatlara ikrâmdan sana da vermesini iste. Çünkü senin de onlarında Mevlâ'sıdır, Mevlâ'mızdır."**

Yalnız Allah (c.c.) Kerîm'dir, istediğini isteyene verir. Fakat kul haddini bilecek, istemenin de, yalvarmanın da bir adabı vardır. Bunu hiç unutmayacak. Bakın bir akil adam bu ince nüansı nasıl satırlarla izah ediyor: **“Kamış, benim içim boş doldur Allah'ım! diye Rabbine yalvardı. Rabbi içini tatlandırdı, adı şeker kamışı oldu. Kavak, ben güzelim, boyum var diye kibirlendi. Rabbi onu keresteye layık gördü ve onun için baltayı yedi.”**

Azîz mü'minler! Ömür uzun gibi görünüyor ama çabucak geçiyor. Yarısı zaten uykuda geçiyor. Onun içinde bulunduğumuz zamanın kıymetini bilelim. Dünya misafir hanesi hiç kimseye kalmamış ki bize kalsın. Daim olan ve olacak olan yalnız Allah'tır. Şâirin dediği gibi:

**Ben bilmez idim, gizli âyân hep sen imişsin.
Tenlerde, vücutlarda nihân hep sen imişsin.
Senden bu cihan içre nişân isterdim ben,
Âhir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin.**

Allah'ım! Cahile bilgiyi, garibe ilgiyi gönderen sensin, hibedir bize tüm verdiklerin, sen yaratan, sen yaşatan, sen yönlendirirsin, Vehhâb esmâna layık kul eyle bizleri!

AŞKIN ALDI BENDEN BENİ

Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarın dün ü günü
Bana seni gerek seni

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni

Aşkın âşıklar öldürür
Aşk denizine daldırır
Tecellî ile doldurur
Bana seni gerek seni

Aşkın şarabından içem
Mecnun olup dağa düşem
Sensin dün ü gün endişem
Bana seni gerek seni

Sûfilere sohbet gerek
Âhîlere Âhiret gerek
Mecnunlara Leyla gerek
Bana seni gerek seni

Eğer beni öldüreler
Külüm göğsü savuralar
Toprağım anda çağıra
Bana seni gerek seni

Cennet Cennet dedikleri
Birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver sen onu
Bana seni gerek seni

Yunus ger bir gece seni
Eğer düşte görse idi
Terk ederdi mülkleri
Bana seni gerek seni

Yunus' durur benim adım
 Gün geçtikçe artar odum
 İki cihanda maksûdum
 Bana seni gerek seni

Yunus EMRE

DİNİ HİKÂYE DAYISINDAN ALİ'YE SÜRPRİZ

Sana müthiş bir sürprizim var Ali. Ali dayısının gülen yüzüne sevgiyle bakarak sordu. Nasıl bir sürpriz bu? Nasıl olduğunu söylersem sürprizliği kalır mı? Kalmaz ama beni de merakta bırakma dayıcığım, ne zaman görebilirim bu sürprizi? Dayısı Ali'ye göz kırparak cevapladı onu: **“Ne zaman istersen?” “O hâlde hemen görmek istiyorum.” “Tamam, hemen sahile yürümeye başla o zaman.” “Sahilde ne var?” “Ee! Oraya gidinceye kadar sabret bakalım.”**

Ali hızla sahile doğru koşmaya başlayınca dayısı arkasından seslendi. **“Hey! Delikanlı yavaş ol biraz, yanında ben olmazsam sürprizi nasıl bulacaksın.”** Ali durdu, geriye döndü ve nazlanarak; **“çok merak ettim dayı”,** dedi. **“Hızlı yürü lütfen. O hâlde anlaşalım; ben hızlı yürüyeyim ama sen de koşma, oldu mu?” “Oldu!”**

Biraz sonra sahildeydiler. Ali çevresine dikkatle bakarak kendisine söylenen sürprizin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Dayısı ise onun elinden tutmuş hızla yürümeye devam ediyordu hâlâ. Birden bir geminin önünde durdu ve Ali'ye dönerek, **“işte sana söylediğim sürpriz bu!”**, dedi.

Ali şaşkınlıkla gemiye doğru baktı. Dayısını sözlerinden bir şey anlamamıştı. Soran gözlerle O'na bakarak, **“sefere mi çıkıyor-sun?”** dedi. **“Bu muydu sürprizin?”** Ali'nin dayısı ünlü bir kaptandı. Ali'nin başını sevgiyle okşayarak, **“evet”,** dedi. **“Bir sefere çıkıyo-**

rum ve sen de benimle geliyorsun.” Ali sevinçten ve mutluluktan ne diyeceğini şaşırmişti, kekeleyerek; **“bee be ben mi”**, diye sordu. **“Evet, sen!”** **“Peki, ama annem ve babam ne der bu işe?”** **“Onlar izin verdiler.”** **“Elimde tuttuğum bu bavulda senin eşyaların var. Annen hazırladı. Birazdan onlarda seni uğurlamaya gelecekler.”**

Ali'nin gözleri sevinçle parladı. Onu sevgiyle kucaklayarak; aslan dayıcığım, dedi. Sürpriz dediğin işte böyle olur. Annesi ve babasıyla vedâlaşıp, gemiye binen Ali geminin güvertesinden denize bakarken son derece mutluydu. Bu sırada yanına bir görevli; kaptan sizi yanına çağırıyor, deyince kaptan köşküne gitti. Dayısı ona; gel bakalım delikanlı, dedi. Sen benim özel davetlimsin. Sağol dayıcığım, bu güzel sürprizden dolayı sana ne kadar teşekkür etsem azdır. Benden daha önce teşekkür etmen gereken birisi var. Kim? Onu sen bileceksin artık. Annemle babam mı? Annenle babana da teşekkür edeceksin tabii ama onlardan önce teşekkür etmen gereken birisi var. Annemle babamdan bile önce teşekkür etmem gereken kim olabilir? Sen söyle kim olabilir? Bir ipucu verebilir misin dayı? İstedğin ipucu olsun, nasıl bir ipucu istiyorsun? Niçin teşekkür edeceğim O'na? Annen babanda dâhil sahip olduğun her şeyi sana verdiği için. Elini, ayağını, gözünü, kulağını, nefes aldığı havayı, içtiğin suyu, yediğin birbirinden güzel meyve ve sebzeleri yoktan var ettiği için. Şimdi anladın mı kim olduğunu? Evet, anladım. Herkesten önce Allah (c.c.) ya teşekkür etmem gerek. Yani Allah (c.c.) ya şükretmek gerek. Evet. Sana bir şey sormak istiyorum. Dayısının kendisine sevgiyle bakıp, başını salladığını görünce; ama bana gülmeyeceksin, oldu mu dayıcığım, diye ekledi. Gülmem merak etme! Biz insanlar gemiden çok daha hafif olduğumuz hâlde yüzmeyi bilmezsek suya batıyoruz değil mi? Evet. O hâlde bu koskoca gemiler üstelik birçok ağır yükler taşıdıkları hâlde nasıl oluyor da batmayıp, denizin üstünde kalabili-

yorlar? Çünkü Allah (c.c.) suya kaldırma kuvveti vermiş. Yüzen insan denize batmadığı gibi, usulüne uygun yapılan şeylerde denizde batmaz, yüzerler. Peki, suyun kaldırma kuvveti olmasaydı. Ne olurdu? O zaman su her şeyi içine çekerdi ve her şey suyun tabanına çakılır, hiç kimse ve hiçbir şey suyun üstünde kalmazdı. Ne kötü olurdu. Çok kötü olurdu. Denizde seyahat etme imkânı olmazdı ve biz de seninle bu yolculuğu yapamazdık. Birbirlerine bakarak güldüler, sonra dayısı Ali'nin başını okşayarak; suya kaldırma kuvvetini veren Allah (c.c.) ya ne kadar şükretsek az değil mi Ali, diye sordu. Ali içtenlikle başını salladı. Peki, Ali bende sana bir şey sorayım mı ne dersin? Sor. Allah (c.c.) bize verdiği bütün nimetleri saymaya kalksak, sayabilir miyiz? Ali bir an düşündü sonra; bilmem ki epeyce zor olur herhâlde. Neden? Çok da ondan, sadece meyveleri sebzeleri bile saysak bir sürü eder. Öyle çok meyve ve sebze, öyle çok bitki ve hayvan var ki sayması zor mu diyorsun? Evet. Doğru söyledin Ali. Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'de **"Allah'ın size verdiği nimetleri saymaya kalksanız buna gücünüz yemez!"** buyuruyor. Allah (c.c.) kulları için sayısız nimetler yaratmıştır. Gündüz bizi aydınlatan güneş, gece bizi aydınlatan ay ve gökyüzünü süsleyen yıldızlar bu nimetlerden bir kaçıdır sadece. Ali o sırada batmakta olan güneşi ve onun deniz üzerinde meydana getirdiği son derece güzel manzarayı göstererek; şu manzaraya bak dayıcığım, dedi. Öyle güzel ki insan bakmaya doyamıyor. Haklısın. Allah (c.c.) bizim için ne güzellikler yaratmış. Bu sırada akşam yemekleri geldi. Mercimek çorbası, etli pilav, cacık ve tatlıdan ibaret olan menü çok güzel görünüyordu. Görevli yemekleri masanın üzerine bırakıp gidince Ali şakacı bir tavırla; çok acıktım, dedi. Allah (c.c.) bize verdiği şu güzel nimetleri yesek artık. Dayısı yardımcı kaptana yerine geçmesini işaret ederek Ali'nin yanına geldi. Yemekleri ikisi birlikte iştahla yediler. Ali içtiği suyun bardağını yerine koyarken dayısına: Gemide her zaman

içme suyu bulunuyor mu dayı, sordu. Evet, yolculuğa çıkmadan önce gerektiği kadar içme suyu almaya dikkat ederiz. Biz hep suyun üzerindeyiz, ama deniz suyu tuzlu olduğu için içilemez, biliyorsun. Peki, ama yine de suyunuz biterse? En yakın liman uğrayıp, su alırız. Soru sorma sırası şimdi bende tamam mı? Ali gülümseyerek O'na baktı. Kaptan konuşmasına devam etti: Yağmurun nasıl oluştuğunu okulda öğrendiniz değil mi? Evet öğrendik. Nasıl oluşuyor? Yeryüzünde denizlerden, göllerden, akarsulardan çıkan buhar gökyüzüne yükseliyor. Orada soğuk hava katmanlarıyla karşılaşınca yağmura dönüşüp, yeniden yeryüzüne yağıyor. Peki, yağmur tuzlu mu? Hayır. Ama denizden buharlaşan sular tuzlu sular değil mi? Evet, tuzlu sulardı. Nasıl oluyor da yağmur suyu tatlı bir içme suyu oluyor o zaman? Ali biraz düşündü, sonra; bu dediğini hayatımda ilk defa duyuyorum, dayı dedi. Merak ettim doğrusu denizin tuzlu suları nasıl tatlı su olarak dönüyor yeryüzüne? Çünkü Yüce Allah (c.c.) suyun tuzunda arınmış olarak dönmesini sağlıyor yeryüzüne. Bu sayede dünya yaşanır oluyor. Böylece binlerce, milyonlarca bitki ve hayvan yetişiyor dünyada. Bu sayede Allah (c.c.) bizim pek çok nimete kavuşmamızı sağlıyor. Evet Ali. Yeryüzüne tuzlu su yağsaydı ne olurdu biliyor musun? Yeryüzündeki toprak çölleşir ve ürün vermeyen kırıç bir toprak olurdu. Dünyada ürün yetişmez, içme suyu diye bir şey bulunmaz ve dünyada hiçbir insan ve bitki yaşayamazdı. O hâlde tüm dünya ve dünya üzerinde yaşayan her canlı varlığını Allah'a borçlu. Tüm evren ve evrende var olan canlı cansız her şey varlığını Allah'a borçlu. Ne kadar bilgilisin, dayı. Ben de gelecekte senin gibi bilgili bir kişi olmak istiyorum. Sadece bilmek yetmez Ali. Bildiğimiz gerçeklere uygun bir hayat yaşamak gerek. Bütün bu nimetleri bize veren Allah'ı çok sevmek ve O'nun sevdiği bir kul olmaya çalışmak gerek. Aliciğim! Allah (c.c.) en güzel isimlerinden birisi El-Vehhâb ismidir. Çeşit çeşit nimetleri daima ba-

ğışlayıp duran anlamına gelir. İhtiyaç duyduğumuz en önemsiz şeylerden en önemlilerine kadar bütün ihtiyaçlarımızı daima karşılayan O'dur. Ben kaptanlık yapıyorum, karşılığında bana maaş veriyorlar. Sen ders çalışıyorsun karne alıyorsun, sınıf geçiyorsun. İnşallah gelecekte güzel bir meslek sahibi olacaksın. Dikkat edersen bir şey verip, karşılığında bir şeyler alıyoruz. Oysa Allah (c.c.) bizden hiçbir şey almadan bizi yoktan var etti. Sayısız nimetler verdi. Her an vermeye devam ediyor. Vehhâb olan Allah (c.c.) ya sonsuz şükürler olsun!

**Ne nimetler verdin bize hiç karşılıksız,
Gönlümüz şükür dolu sana sonsuz sayısız.**

DUA

Ey Allah'ım! Hayy Allah'ım! Vehhâb Allah'ım!

"Sizi ve yaptıklarınızı Allah (c.c.) yarattı." mealindeki Saffat suresi, 96. âyetinde bize buyuran Allah'ım!

Hiçbir kulundan hiçbir fiil, hareket, söz, senin emrin olmadan sadır olamaz. Ancak senin ilmin, senin bize uygun gördüğün, kaza ve kader çerçevesi içinde yaşamımızı idame ettirebiliriz. Senin emrinle son nefesimizi verince, o dünyadaki rızklarınızı bir yarattım, diyorsun. Hayırlı ömür, hayırlı rızk ver yâ Rabbî!

Sen Hâlik'sın, biz mahlûk senden günahlarımızın bağışlanmasını, ayıplarımızın örtülmesini istiyoruz bağışlayıver yâ Rabbî!

Sen bizleri mutlu etmek için hesapsız sevap ve mükâfatlarını dağıttın. O ulvi gün ve gecelerin yüzü, gözü hürmetine amellerimizi, dua ve isteklerimizi kabul etmeni, bilerek veya bilmeyerek, yanlışlıkla yaptığımız hata ve günahlarımızı bağışlayarak Cennet'ine kabulünü istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî!

Günahlarımız sana malumdur, lutfun ve keremin de bizce malumdur. O hâlde lütfunu ve şefkâtini üzerimizden eksik etme, Veh-

hâb esmânı bizlere Ahirette yardımcı kıl yâ Rabbî! Allah'ım! Dünya-
yada iken yüzünü görmekten mahrum olduğumuz iki cihan sultanı
olan Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz'in Âhirette
mübarek yüzünü göstermeyi bizlere nasip eyle yâ Rabbî! Bizleri
kıyamet günü yüzümüzde parlayan abdest sularından tanıyacak
olan hamd edenleri açacağı Livâ-ül Hamd bayrağı altında topla-
yacağını vaad eden Peygamberimiz'e yolladığımız salâtu selâmları
kendisine ulaştır yâ Rabbî!

Allah'ım! Kuşa yuva, derde deva, yorguna safa veren sensin.
Hibedir bize verdiğin her şey, karşılıksız veren sensin, kalplerimize
de hidâyet lütfeyle Allah'ım!

Vehhâb esmâna layık kıl bizleri yâ Rabbî!

Dağlara kar, gönüllerimize yar, kula bahar veren sensin, dallara
bar güllere har, hastaya nar veren sensin, geldik kapına Vehhâb
isminin şanına dualarımızı kabul, günahlarımızı affet yâ Rabbî!

Yoku var eden sensin, nankörlerin rızkını kesmezsin, inkâr
edenlere de nefes verirsin. Varlığımız senin lutfudur, lutfuna daim
eyle bizleri! Günahımız sana malumdur, Vehhâb senin adındır,
şefkâtini bol eyle! Azımızı çoğa tut yâ Rabbî!

**Gözeten sen, gören sensin
Cümle sırrımızı bilen sensin
Bizler fânî, sen daimi
Bizler mahlûk, sen Hâlik'sın.**

Yâ Rabbim! Karşılıksız lütfettiğin şu vücudumuz senin Vehhâb
esmânın eseridir. Lutfunu esirgeme, şefkâtini üzerimizden eksik
etme!

Yarın Rûz-i mahşerde huzuruna çıkacağız, El- Vehhâb esmâna
şahit yaz bizleri, utandırma yâ Rabbî!

Âmîn...

ER-REZZÂK

(C.C)

ER-REZZÂK (c.c)

Er-Rezzâk, Allah (c.c.) 99 isminden birisidir. Lügat manası bütün yaratılmışların rızkını veren ve ihtiyaçlarını karşılayan anlamına gelmektedir. Hiç şüphe yok ki Allah (c.c.)⁹⁹ yarattığı her canlının rızkını ihtiyaç duyduğu anda ve hiç ummadığı bir zamanda verir.

Yeryüzünde olsun, yerin altında olsun, denizde olsun, gökyüzünde olsun onların rızkını vermeyi Allah (c.c.) üzerine almıştır. Hud suresi, 16. âyet buyrulmuştur ki: **“Yeryüzündeki bütün canlıların rızkı ancak Allah (c.c.) ya aittir. Allah (c.c.), o canlının durduğu ve emânet bırakıldığı yeri de bilir. Hepsi Levh-i Mahfuz’da yazılmıştır.”** Bu âyete göre rızkı veren Allah’tır. Herkese ne kadar vereceğine de tayin eden yine kendisidir. Tüm evreni doyuran anlamına gelen Rezzâk-ı âlem de denir. Ancak şunu unutmamak gerekir ki Allah (c.c.) insana akıl, fikir vermiş onu kullanıp düşünüp taşınsınlar, işine gücüne çekidüzen verip hayatlarını kolaylaştırsınlar diye. Yüce yaratıcımız yarattığı her mahlûkatın ve canlıların yaşamlarını idame ettirecek yiyecekleri yaratmış, hem de her canlının hoşlanacağı ve lezzetini ağzında hissedeceği şekilde yaratmıştır. Mesela bazı canlılar et yemekten hoşlanır, et yerler, bazı canlılar ot yemekten hoşlanır, ot yerler, biz insanlar hem et hem de sebze yeriz. Bütün canlıların ağız yapıları, diş yapıları ve mide-leri rızklarını temin edecekleri bu yiyeceklere göre tanzim edilerek yaratılmışlardır. Bir Allah dostunun buyurduğu gibi:

**Canlıların rızkına kefilisin ey Rezzâk
Bu takdirde olduk rızkına müstahak.**

Ancak insanından, kurduna, kuşuna, böceğine kadar her canlı kendisi için ayrılan rızkı kazanmak, hak etmek için çalışacaktır. Yoksa rızka talip olmadan çalışıp çaba göstermeden Allah (c.c.)

kimsenin rızkını ayağına getirmez. Çeşmeden su istiyorsak elimize bir kova alıp çeşmenin başına gitmemiz lazımdır. Yoksa su kendiliğinden gelip bizim kovamıza dolmaz. Ancak Kur'an-ı Kerîm ve yüce Resulümüzün hadisi şerifleri ve diğer tasavvuf ehlinin haberlerine göre bütün canlıların yeme içme gibi rızkları, ruhlarımız yaratılırken beraberce yaratılmıştır. Böylece her canlı varlık kendisine mahsus olan rızkı yiyip bitirdikten sonra, yine yüce Mevlâ'nın taktir ettiği ömrü yaşayacak ve sonunda ölecektir. Demek oluyor ki her canlı varlık, karıncasından kurduna, kuşuna ve diğer mahlûkata kadar rızkını yemeden ölmeyecektir. İçeceği su ve yiyeceği bitince ömrü de sona erecektir.

Rızkı arayıp bulmak yakınımızda değilse gezip, arayıp bulmak Allah (c.c.) Rezzâk sıfatının icabıdır. Kim tam samimiyetle, içten Ya Rezzâk esmâsını okur ve rızkına koşarsa Allah (c.c.) ilâhî yardımına mazhar olur. Rızk için gam çekme bu âlemden Rezzâk ismi şerif'i varken Levh-i Kalem'de.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA ER-REZZÂK (C.C)

Cenâb-u Hâk yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de buyuruyor ki: "Ben cinleri de insanları da ancak bana kulluk etsinler diye yarattım!" diye buyurmasındaki anlam ben kendime ibadet etsinler diye seçip gönderdim. Rızkları da bana aittir demekle kendisinin Rezzâk olduğunu gösteren Lafzatullah'ı kullanarak **"Şüphesiz Rezzâk Allah (c.c.) kendisidir."** buyurmuştur.

Açıkgası Rabbu'l-âlemîn buyuruyor ki rızkı da, rızk verileni de yaratan benim. Ben Rezzâk'ım, o verdiğim rızklardan yararlanma yolları da yine benim tasarrufum altındadır. Yine kendileri En'am suresi, 90. âyette buyuruyorlar ki: **"Resulüm deki buna karşılık sizden herhangi bir ücret istemiyorum."**

Yine Mülk suresi, 15. âyette buyuruyor ki: **"Sizin faydanız için yeryüzünü işlemeye müsait kılan O'dur. Artık yeryüzünde, dağ ve**

ovalarda istediğiniz gibi gezip dolaşın. O'nun rızkindan yiyeceğin. Unutmayın ki son dirilip gidiş ancak O'nadır.”

Rızkı iki kısımda mütalaa etmemiz gerekmektedir. Maddi Rızık, Manevî Rızık.

Maddi Rızık: Bedenin helal rızık ile rızıklandırılmasıdır. Kul yaratıcısına her an şöyle yalvarmalıdır **“Allah’ım! Beni helal yoldan rızıklandır. Yarın hesabını veremeyeceğim şeyleri bana nasip etme!”**

Manevî Rızık: Kalplerin ilim, iman ile imanının hakikatleri ile rızıklandırılmasıdır. Maddi rızık sayesinde insanlar yer, içer ve yaşarlar. Bu rızık dünyevi rızıktır. Bir de bize Âhiret hayatımızda lazım olacak rızık var ki o da manevî rızıktır. Manevî rızıkımızın kaynağı ise insanları ihya etmek için gönderilen Kur’an’dır ve Resulullah Efendimizin hadisleri ve ulemalarımızın bize lûtfettikleri manevî feyizlerdir.

Kula düşen vazife maddi ve manevî hayatta Kur’an’ın emrettiği Peygamberimizin tavsife ettiği yoldan yürümek, maddi ve manevî rızıklarımızı helal yoldan her türlü harama bulaşmadan temin etmektir.

**Ya ilâhî her şeyi sen tefrik edip ayıransın
Mazlumları, öksüzleri, güçsüzleri kayıransın
Rezzâk olan yalnız sensin, yarattığın her canlıyı
Sana isyan etse bile rızkın ile doyuransın.**

Rızkın temininde en mühim husus helal yoldan elde edilmesidir. Bakara suresi, 168. âyet bunu açık açık izah etmektedir **“Yeryüzündeki şeylerden helal ve temiz olmak şartıyla yiyeceğin.”** Kul bu âyete riâyet etmeden hırsına, nefesine uyarak rızkını helal olmayan yoldan arayınca Allah (c.c.) da ona rızık haram yoldan verir. Fakat Allah (c.c.) emrine karşı gelerek rızık yanlış yoldan yürüyerek

temin ettiği için onu cezalandırır. Kumar oynayarak insanları kötü yola sürükleyen, uyuşturucu maddeler satarak, fuhuşa teşvik ederek kazanılan paralar haram rızklardır. Dinimizce yasaklanmıştır.

HADİSLERİN İŞİĞİNDA ER-REZZÂK (C.C)

Bir hadisi şerifte Resulullahın şöyle buyurduğu Hazreti Enes'ten nakledilmektedir: **“Helal kazanç peşinde koşmak her Müslüman için vaciptir.”**

Ebu Vakkas Hazreti naklettiğine göre Resulullah **“Zikrin en hayırlısı gizli olanı rızkın en hayırlısı da ihtiyacı karşılayacak kadar olanıdır.”** diye buyurmuşlardır.

Yine Hazreti Fatma'nın şöyle söylediği rivâyet edilmektedir: **“Sabahleyin yatmış uyuyordum. Babam yanıma geldi. Beni ayağı ile hafif uyardı.”** Sonra buyurdu ki: **“Ey kızım kalk Rabbinin rızkını taksim etmesine şahit ol. Gafillerden olma, şüphesiz ki Allah (c.c.) Azze ve Celle insanların rızklarını tan yerinin ağarması ile güneşin doğması arasındaki zamanda taksim eder.”**

Burada ailelere düşen vazife çok mühimdir. Her aile çocuğunu helal yoldan kazancını temin etmesi için uyarmalıdır. Bir yazarın dediğini sık sık tekrarlamalıdır **“Kumar ocak söndürür, içki öldürür.”**

Bunlara sakın bulaşmayınız. Allah (c.c.) kullarını helal yoldan kazanmalarını emretmektedir. Bu hususta naklederler ki: **“Sehl. b. Abdullah'ın bir çocuğu olur. Çocuk büyüyünce ne zaman annesinden yiyecek bir şey istese, annesi O'na; bunu Allah (c.c.) tan iste derdi. Bunun üzerine çocuk camiinin mihrabına gider, orada secde eder, isteğini Allah (c.c.) ya arz ederdi ve annesi de o gelinceye kadar ihtiyacını hazırlar önüne koyar, bak yavrum Allah (c.c.) dileğini kabul etti derdi. Çocuk bunun annesi tarafından konduğunu bilmezdi. Onun bir şey isteyeceği zaman Allah (c.c.) dergâhına yönelirdi. Çocuk bir gün mektepten geldi ve o**

anda annesi evde değildi. Çocuk yine bir şey istemek için Allah (c.c.) dergâhına yöneldi, secde etti. Hak teâlâ da O'na lazım gelen her şeyi orada peydah etti. Annesi eve gelip oğlunu bu vaziyette görünce, yavrucuğum bu nereden geldi, kim getirdi, diye sordu. Çocuk hiç tereddüt etmeden cevap verdi. Her zamanki yerden...”

Bir Allah (c.c.) dostu bunu şöyle dile getiriyor:

**Rezzâk'sın yüce Rabbim! Rızkı sensin yaratan
Sensin hem fikri hem de karıncayı yaratan.**

Resulullah Efendimiz buyuruyor ki: İhtiyaç sahibi dilenci izzet ve celâl sahibi Rezzâk olan Allah (c.c.) kuluna gönderdiği bir hediyedir.

Mü'min bir yoksulun kendisine başvurup, bir şey istemesinden nasıl sevinç duymasın ki, o Allah (c.c.) vasıtasıyla gelen bir yoksulun kendisinden borç istediğini bilmektedir. Bunlar mü'min adabıdır.

Resulullah bir kutsî hadiste buyuruyor ki: **“Allah (c.c.) mü'min kullarına hitaben kıyamet günü buyuruyor ki: Âhiretinizi dünyanıza tercih ettiniz. Bana kulluğu nefsanî heves ve arzularınıza tercih ettiniz. İzzetim ve celâlim hakkı için söylüyorum ki: Cennet'i ancak sizin için yarattım.”**

Demek oluyor ki kul Allah (c.c.) mahlûkudur ve onun sanat eseridir. Rabbi ise kulun yaratıcısı ve sahibidir. Bizler çalışmaya devam edeceğiz. Allah (c.c.) âdildir ve adaleti dağıtandır.

Âyeti Kerîme'de buyurduğu gibi: **“Onların dünya hayatındaki geçimlerini biz taksim ettik.”** diyerek nasiplerinin taksimini kendisinin yaptığını söylüyor.¹⁰⁰ Her akıl bir olsa koyunları güdecek çoban bulunmazdı. Yeryüzünde her meslek sahibine ihtiyaç vardır. Akıllar, zevkler, kuvvetler, kabiliyetler ve beceriler denk değildir, denk olsa herkes aynı şeyi yapar, dünya çekilmez olurdu. Rabbi-

mizin taksimine razı olacağız, isyana düşmeyeceğiz. Çünkü helalinden kazanmak için çalışmak mü'minin ibadetidir.

ER-REZZÂK (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Havas Âlimleri Rezzâk isminin Hazreti Mîkâîl (a.s)'ın tesbihi olduğunu Hazreti Mîkâîl'in bu tesbihi çektiğini ifade etmişlerdir. Ulemânın bu esmâ ile ilgili görüşlerini sıralayacak olursak: Borçtan maddi sıkıntıdan kurtulmak isteyenler Rezzâk ismini sık sık zikretmelidirler.

Kalbi manevî bakımdan sıkıntıda olan kimseler Rezzâk esmâsını zikrederek, sıkıntılarını giderir ve ruhen rahatlarlar. Rezzâk vekfini üzerinde taşıyan insan, sabah namazından sonra güneş doğarken, kâinat uyanıp yeni bir güne başlarken 308 kere Rezzâk esmâsını tesbih edip zikreden hiç ummadığı bir şekilde rızık sahibi olur ve çeşitli nimetlere gark olur.

Sabahleyin namaza kalkan, daha namaz kılmadan abdest alıp ta evin dört köşesine **“Yâ Rezzâk! Celle Celâluhû”** diye okuyup üfleyen kimsenin rızıkı genişler.

21 gün her sabah, sabah kahvaltı yapmadan yâ Rezzâk esmâsını okuduktan sonra kahvaltı yapan kimsenin Hafızası kuvvetlenir, anlama kabiliyeti artar, işleri kolaylaşır.

Zâriyât suresi, 58. âyetinde bahsedildiği gibi şöyle Allah (c.c.) ya dua edecek olursak hiç şüphesiz Allah (c.c.) Rezzâk'tır. Bol, bol rızık verir. O kuvvet sahibidir. O metindir. O güçlüdür. Ve o dayanıklıdır. Diyerek, yalvararak dua edersek Yüce Allah (c.c.) hoşuna gider.

Bu şekilde ilim ve bilgi yolunu takip ederek Allah (c.c.) rızasını isteyip, onu razı etme gayreti içine girmiş oluruz. Yâ Rabbim! Rezzâk esmâna hem maddi olarak, hem mana olarak talibiz, isteklerimizi yüce kabul buyur, Rezzâk esmâna misafir et bizleri.

YÂ MEVLÂ!

Kullarını od'a yakma
Kerem eyle ya Mevlâ
Eksiklerime bakma
Kerem eyle ya Mevlâ

Çünkü ihsan eyledin
Ehl-i iman eyledin
Bunca ihsan eyledin
Kerem eyle ya Mevlâ

Dertli âşıklar için
Yolda sadıklar için
Bağrı yanıklar için
Kerem eyle ya Mevlâ

Yoluna tevfik eyle
Fazlını refik eyle
Rahmetine gark eyle
Kerem eyle ya Mevlâ

Kutbu evliya için
Sadr-ı asfiya için
Fahr-ı enbiya için
Kerem eyle ya Mevlâ

Hâlimize âlemsin
Af edersin ekremsin
Anamızdan ehramsın
Kerem eyle ya Mevlâ

Daim sebâtın için
 Rezzâk sıfatın için
 Şol güzel zatın için
 Kerem eyle ya Mevlâ

Hüdâyî'ye ihsan et
 Rahmet ile gufran et
 Her işini âsân et
 Kerem eyle ya Mevlâ

Azîz Mahmut HÜDÂÎ

DİNİ HİKÂYE

Allah (c.c.) dostlarının isteklerini geri çevirmez, yeter ki istenilen arasındaki bağ kuvvetli olsun. Azîz Mahmut Hüdâyî Hazretleri ile hocası Üftâde Hazretleri arasında geçen bir olayın hikâyesidir. Üftâde Hazretleri bir gün dergâhında talebeleri ile sohbet ederken şöyle buyurdular. Evlatlarım canımız şu anda taze üzüm istedi, aransa bulunur mu bu gece vaktinde acep dedi. Talebelerinden Azîz Mahmut'un kalbinden şöyle bir düşünce geçti. Mevsim kış her yerde kar var, gece karanlık nasıl taze üzüm bulunur diye geçti. Fakat sonra hemen aklından şöyle bir düşünce daha geçti. Hocam bizden yapılamayacak bir şey istemez, o hâlde hocamın canı üzüm istedi. Bizde aramalıyız der. Azîz Mahmut ayağa kalkarak efendim müsaade ederseniz ben bulup getireyim dedi. Hocası müsaade etti, peki getir evladım müsaade senindir dedi. Azîz Mahmut sepeti kaptığı gibi yola düştü, Çekirge denilen semte kendilerinin bir bağı vardı, yürüyüp o bağa ulaştı. Mevsim kış olduğu için her yer kar altında idi, üzüm asmaları da karla kaplı idi. Bir asma dalına elini uzattı. Bismillah-i Destur dedikten sonra karları silkeledi, salkım, salkım üzümler hemen göründü. Bu

hocam Üftâde Hazretlerinin kerametidir diyerek sepeti üzümlerle doldurdu, sevinç içinde Allah (c.c.) ya şükrederek hızlıca dergâh dönmeye başladı. Adeta sevinçten uçuyordu. Sanki sepet dolusu bir mücevher bulmuş gibi seviniyordu. Biraz sonra dergâha varacağı üzümleri hocama sunacağım, onun hayır duasını alacağım diye hayal kuruyor, hem yürüyüp hem düşünüyor. Bir Allah (c.c.) dostunu sevindirmek ne demek? Dünyaları versen de çok zor bunu elde etmek, işte bu fırsatı Allah (c.c.) bana lütfetti, diye seviniyordu. Tabi olay gece olduğu için bir çukura rastladı. Tabi göremediği için o çukura düşüverdi. Çaresizlik içinde kıvranıyordu. Bir türlü çukurdan çıkamıyordu, hemen kalben hocası Hazreti Üftâde'den yardım istedi. Hemen o çukurun başında temiz yüzlü, iyi giyimli bir ihtiyar çıkıverdi karşısına, O'na yalvararak, çıkart beni buradan dedi. İhtiyar elini uzatıp çıkardı çukurdan Aziz Mahmut Hüdâyî'yi. Sonra ihtiyar kayboldu, gitti. Teşekkür etmek için çok aradı ama o ihtiyara bir daha rastlamadı. Sepeti omuzlayıp yoluna devam etti ve dergâhın yolunu tuttu. İçeri girince hocası sordu O'na "Evladım o çukurdan çıkmana kim yardım etti?" diye sorunca Aziz Mahmut bilmiyorum efendim beyaz sakallı, temiz yüzlü bir ihtiyardı. Elimden tuttu ve beni yukarıya çıkarttı. Evladım sen benden yardım isteyince bende Hızır (a.s.)'dan yardım istedim. İşte sana yardım elini uzatan, sana yardım edip çıkartan Hızır (a.s.)'dı dedi. Allah (c.c.) bir kulunu severse işte böyle sever, onun gören gözü, işiten kulağı olur.

DUA

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ım! ey yeri göğü rahmetiyle donatan, ol emriyle kâinatı yaratan Allah'ım! Senin hazinende yok, yoktur. Yok, kelimesi senin lügatinde de yoktur. Hazinen ise çoktur. Bu uçsuz bucaksız Rezzâk hazinenden bizleri de nasiplendir Allah'ım! Ey Vehhâb (karşılıksız bolca veren), ey Ğaffâr (günahları

bağışlayan), ey Rezzâk (bütün yarattıklarının rızkını veren) Allah'ım! Lutfuna erip de hesapsız sevap ve mükâfatların dağıtıldığı o günde bu mazhariyete eren kulların arasına bizi de kativer Allah'ım! Yüce cemâlini doyasıya seyretme nimetine nail olmuş kulların arasına bizi de kabul buyur Allah'ım! Yapmış olduğumuz duaları, ibadetleri, hayır ve hasenatları eksiğiyle noksanıyla kabul buyur yâ Rabbî!

Bilerek veya bilmeyerek veya hata ile yapmış olduğumuz günahları bağışla, Afüvv esmâna layık kıl bizleri. Allah'ım! senin sofran kâinat sofrasıdır. O sofrada yok yoktur. O sofran Rahmân olana da, Rahîm olana da hatta inancı olmayanlara da açıktır. Yarattığın her canlının rızkı hazırdır. Bizler senin fakiriniz seni sevdik, sana güvendik, sana inandık, Rezzâk esmânın sırrından müstefit olabilmek için sofrana yaklaştık, sofranda bizlere de yer açiver yâ Rabbî!

Yâ Rabbim! Elin verdiği azık olmaz, o da vaktinde bulunmaz derler, muhannetin kapısı güçtür, bizleri o kapılara muhtaç eyleme Allah'ım! Gıdaları bize veren sensin, onların tadını tattıran sensin, o gıdaları enerjiye çevirip bize güç kuvvet veren sensin, yoldan nasip ettiğin dünyada lütfettiğin helal dünya taamlarına müteşekkiriz, Âhirette Cennet taamlarını tattırmayı da bizlere nasip ve müesser eyle yâ Rabbî! Allah'ım! biz senin fakiriniz, sana muhtaç olmak en büyük zenginliğimizdir. Senin fakirin eyle bizleri Allah'ım!

Allah'ım! Vermene bahanen çoktur, ikrâmına sebep çoktur. Senin verdiği helal rızklarla doymak bizim en büyük lezzetimizdir. Rezzâk sofranda ağırla bizleri Rahmân ve Rahîm olan Allah'ım! Okuyup anlatmaya çalıştığımız isimlerden, çektiğimiz tesbihatlarından, iki cihan selveri Hazreti Peygamberimiz Efendimizin Azîz ve muhterem ruhlarını haberdar et Allah'ım! Nebilerin sonuncusu, Resullerin imamı olan Efendimiz Muhammed Mustafa (s.a.v)

Efendimize ve onun âline, ashabına salâtı Selâm eyledik, ulaştı-
rır Allah'ım!

Allah'ım! Suçlu boynumuz büküktür. Günahkâr dilimiz tutuktur,
yüzsüz yüzümüz soluktur. Ancak sana yalvaran elimiz açıktır, bil-
diğimiz 99, daha nice bilmediğimiz gizli ve saklı isimlerin hürme-
tine günahlarımızı bağışla, rızığımızı artır, ülkemizi, vatanımızı,
ailemizi ve çocuklarımızı Kur'an'ın gösterdiği, Peygamberlerin öğüt
verdiği Alîm ve ulemânın tavsiye ettiği yolda yürümeyi bizlere nasip
et yâ Rabbî! Nasip etmek senin Rezzâk isminin içinde gizlidir. Sen
Rezzâk-ı âlemsin. Bu gün Rezzâk isminin misafiriyiz, kapındayız,
maddi ve manevî rızıkına talibiz, aç kapını bizi kapının önünde bı-
rakma, senden başka kapımız mı var bizim, bize başka kapı
aratma Yâ Rabbî! Âmîn...

EL-FETTÂH

(C.C)

EL-FETTÂH (C.C)

Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesi de El-Fettâh'dır. Lügat manası her türlü müşküleri çözen, kullarının kapalı işlerini açan anlamına gelmektedir **“Feth”** kökünden gelmektedir. İyilik kapılarını açan, bütün anlaşmazlıkların âdil hakemliğini yaparak mutlak adaleti yerine getirendir. Hak ile batılı birbirinden ayırıp, durumu açıklığa kavuşturan, mazlumlara yardım edip, mü'min kullarını zafere ulaştırandır.

Fettâh esmâsı Kur'an-ı Kerîm'de, İslâm Ansiklopedisi'nde de belirtildiği üzere otuz sekiz yerde geçmektedir. On sekiz yerde muhtelif fiil sigalarıyla, dört yerde ise fetih şeklinde Allah (c.c.) ya izafe edilmektedir. Diğer yerlerde ise Allah (c.c.) hükmedenlerin en hayırlısı, yine bir âyette adaletle hüküm veren ve her şeyi hakkıyla bilen şeklinde tavsif edilmektedir. Fethin asıl anlamı olan açma dış duygularımızla algılandığı gibi kalp gözümüzle de idrak edilebilir.

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-FETTÂH (c.c)

Hicr suresi, 14-15. âyetlerde buyuruyor ki: **“Onlara gökten bir kapı açsak da oradan yukarı çıksalar yinede gözlerimiz boyandı, daha doğrusu biz büyülenmişler zümresiyiz, diyeceklerdir.”** Âyeti Kerîm'e içinde geçen kapı açma olayını iki kısımda mütalaa etmek gerekmektedir.

Maddi olarak kapıların açılması

Manevî olarak kapıların açılması

Maddi rızık kapısıdır. Rızık kapılarımızın anahtarı yüce Allah (c.c.) elindedir. Yarattığı kullarına rızık kapılarını açan sensin. Senin sayende insanlar yiyerek, içerek, nefes alarak hayatiyetlerini devam ettirirler. Bir kapıyı açmadan, diğer kapıyı kapatmayan

Allah (c.c.) bu işleri güzel isimlerinden Fettâh isminin tecellîsiyle yapar. Ben sizin nefeslerinizle rızklarınızı bir yarattım diye buyuruyor. Ebu Bekir İbnü'l Arabî Hazretleri Fettâh'ın üç ilgi alanı olduğunu söylüyor. Yokluk kilidini açıp nesne ve olaylara varlık kazandırmak. Bilinmeyeni kelamı ile açıklamak ve her müşkülü çözmek. Rızık ve nasip kilitlerini açmak. İşte bu üçüncü tecellî ile Rabbu'l-Âlemîn istediği anda, istediği kimsenin rızkını açar, nasibini bollaştırır. Fakirlikten sonra zenginliğe ulaştırır. Bakınız bir şâir bunu ne güzel dile getiriyor:

Bir kulun huzurunda alın vurursa yere
Eser kışına bahar
Açılır önünde cümle kapılar
Sen lütfedersinde açılmaz mı?
Açılmaz sanılan çelik kapılar
İnandık ey ilâhî
Şerîki olmayan Allah (c.c.) sensin
Açan sensin her kapıyı
Fettâh sensin yâ ilâhî

Sadettin KAPLAN

Şurası muhakkak ki Allah (c.c.) dilediği kullarına hayır kapısını açar. Elbette ki kendine kul, Peygamberine ümmetlik yapan hâlis muhlis kullarına hayırlı kapılar açar. Yeter ki kul Rabbinden istemesini, yalvarmasını bilmeli. Bir hadisi şerif bakınız bunu ne güzel izah ediyor: **“Ben Allah (c.c.) hakkımdaki kısmetine razı oldum ve işimi Hâlikime ısmarladım. Allahü zü'l-Celâl Hazretleri geçmiş gibi güzel yaptığı gibi geleceği de güzel yapar.”** Yeter ki o rızka talip olalım. Onu helal yoldan kazanıp gerisini Rabbimize bırakalım.

Mevlâna Hazretleri Fihî Mâfih'de şöyle bildiriyor: Demirden ya-

pılmış bir yüzük üzerine padişahın ismi yazılmıştı. Bu demirden yapılmış yüzük altından yapılmış yüzüğe dedi ki: Senin üzerinde böyle nakışların var mıdır? Altın yüzük cevap verdi: Hayır, yoktur. Demir yüzük: O hâlde ben senden kıymetliyim. Altın yüzük sordu: Senin adın nedir? Demir yüzük cevap verdi: Demirdir. Altın yüzük sordu: O üzerindeki nakış seni demirlikten kurtarır mı? Demir yüzük cevap verdi: Hayır. Altın yüzük şöyle dedi: O hâlde otur oturduğun yerde. Altın yere düşse de altın yine altındır. Hiçbir zaman demir olmaz, diyerek demire haddini bildirir. İşte Allah (c.c.) isimlerini zikrederek, işaret edilen o yüce varlığı tanımaktır, iyice anlamaktır.

Amaç isimler değildir, müsemmadır. Yani o ismin manası ve bizlere verdiği mesajdır. Yalnız ismi ezberleyip o ismin çevresinde dolaşanlar ömürlerini boşa harcamış olurlar. Okumak demek okuduğunun anlamını bilip, kavrayıp, idrak edip, hissedip onu yaşantısına geçirmek demektir. Rızkı Allah (c.c.) verir, Allah (c.c.) nasip etmedikten sonra bir lokma bile boğazımızdan geçmez. O nasip ettikten sonra da hiç kimse O'na mani olamaz. Feth manevî rızk kapılarının açılmasıdır.

Tasavvuf erbabı diyor ki: **“Fazl-u ihsan yemekleri ile beslenen vücuda bela uğramaz.”** İşte bu manevî rızktır. Semadan yeryüzüne açılan bu kapılardan kulun İslâm'ı yaşayıp yaşamayışı, hayır ve şer ile ilgili yaşantısı, kendini takip eden melekler tarafından yazılarak kaydedilir. Kul yeryüzünde hangi hayatı yaşıyorsa, Allah (c.c.) o kuluna yaşadığı hayatla ilgili kapıları açar. Rızkını da ona göre belirler.

Kulların İslâm'ı kabul etmiş ise yaşantıları da o yolda tecellî eder. Kalp kapısı, göz kapısı, kulak kapısı, şehvet kapısı ve diğer azaları ile ilgili kapılarını insanlar küfre, isyana, delalete, ihanete, rezalete açarlar ise yüce Allah (c.c.) da onlara şer, bela kapılarını açar. Dünyada vezirde olsa Âhîret hayatında rezil olarak ceza ka-

pılarından Cehennem'e girerler. Demek oluyor ki, Feth kapısının Cennet'e açılan kısmından girmek istiyorsak, İslâm dininin emrettiği şekilde kalbimizi, gözümüzü, kulağımızı Allah (c.c.) yolunda, Tevhîdine, zikrine açmak mecburiyetindeyiz. İşte o zaman hem dünyamız hem de Âhiretimiz mamur olur. Tarlaya hangi tohumu ekersek harman da onu biçeriz. Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi:

**Bülbüle münasip gülün olmazsa,
Arabî Fârisî bilgin olmazsa,
Bir meslekte elin olmazsa,
Dava ile sultan olsa fayda ne?**

Fetih de zafer de yüce Allah (c.c.) elindedir ve onun iznine tabiidir. Kur'an-ı Kerîm'in en başına Fatiha suresi,'nin koyulması da bu hikmete tabiidir. Fatiha suresi, Kur'an'ın anahtardır, Kur'an'ın kapısı fatiha anahtarı ile açılır. Hazreti Ali'nin söylediklerini bazı Âlimler şöyle nakletmişlerdir:

**Kur'an'ı Fatiha'da
Fatiha, besmele'de
Besmele, be de
Be, ise altındaki noktada toplanmıştır.**

Yine Hazreti Ali'den nakledilen “İlim bir nokta idi, cahiller için çoğaltıldı.” Fetih suresi,'nin ilk âyeti de malum olduğu üzere “Şu bir gerçek ki biz sana apaçık bir fetih nasip ettik” şeklindedir. Bu durumda her türlü maddi ve manevî erişmenin yolu Allah (c.c.) ya müracaat ve münacattan geçmektedir. Gerek kişisel gerekse toplumsal zafer elde etmek, Allah (c.c.) yardım ve himayesine bağlıdır. Kapalı gönülleri açan, bağlı dilleri çözen, kapalı perdeleri açan onun Fettâh sırrı ilâhîsidir.

EL-FETTÂH (c.c.) ESMÂSININ İNSANA VERİĞİ MESAJ

Kulun El-Fettâh ism-i şerîf'inden nasibini alabilmesi için kul daima çalışmak, hiç ümidini kesmemeli, durmadan gayret göstermeli, ya okumalı ilim sahibi olmalı veya okuyanlardan dinleyerek ilme ulaşmalı, kendisini kâmil insanlar seviyesine çıkarmalıdır. İşte o zaman o kulun manevî fetih kapıları açılır. Rabbim Fettâh esmâna layık kıl bizleri.

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri Marifetname'sinde diyor ki; **"Allah (c.c.) insanın kalbine bakar, kalp ilâhî marifetin yazıldığı yerdir"** Kalp imanın madeni, Allah'ı bilme ve anmanın makamıdır. Temiz kalbin kıblesi Allah'tır. Kalbin âdeti (yaratılış gayesi) onun kazasına boyun eğmektir."

Bir mü'min Allah'tan geleni kabullenmiyorsa o kalbin tamire ihtiyacı vardır. Bir âlimin buyurduğu gibi üç çeşit kalp vardır. Birisi verileni, biri Allah (c.c.) rızasını, biri de onu görmeyi bekler.

Gafilin gönlü dünyaya, ârifin gönlü Allah'a bağlıdır. En makbulü kalbin Allah (c.c.) ile olması, kalıbın ise halkta kalmasıdır. İnsanın kalbi Allah (c.c.) sıfatlarını taşır. Sen çözersin bağlı dilleri, sen açarsın kapalı gönülleri, sen aralarsın perdeleri, yeter ki biz istemesini bilelim, senden istemeğe yüzümüz olsun. Allah (c.c.) Fettâh esmâsıyla açmış olduğu rahmet kapısını hiç kimse kapatamaz.

Hazreti İbrahim rahmeti ateşte buldu: **"Ateşe emir geldi, ey ateş İbrahim'e karşı serin ve selâmet ol!"**¹⁰¹

Hazreti Yusuf bu rahmeti kedisinin kardeşleri tarafından atıldığı kuyuda ve sonra hapiste buldu.

Hazreti Yunus iç içe üç karanlık içerisinde yunus balığının karında buldu. Bu rahmeti Resullullah Efendimiz ve Hazreti Ebu Bekir kendisini takip eden müşriklerden kurtaran mağarada buldu. Hazreti Ebu Bekir'e buyurdu ki **"Yâ Ebâ Bekir! Üzülme, mahzun olma! Allah (c.c.) bizimle beraberdur!"** Demek oluyor ki

bütün kapıları bir tarafa bırakıp sadece ve sadece gerçek Fettâh olan Allah (c.c.) kapısına yönelerek bu rahmete sığınan herkes bu rahmete ulaşır.

Kıymetli okuyucularım!

Her türlü müşküleleri çözerek bizleri selâmete kavuşturan, kapalı kapıları açarak gerek maddi gerekse manevî rızklara gark eden Rabbimize binlerce şükür olsun. Allah (c.c.) vermeyi çok sever, affetmeyi çok sever. O hâlde bize düşen vazife sabah namazını kıldıktan sonra sağ elimizi sol göğsümüzün üzerine koyarak tam içtenlikle, ağzımızla ikrar kalbimizle tasdik ederek 15 kere **“Yâ Fettâh!”** diyerek kalbimizin aydınlanmasını, işlerimizin kolaylaşmasını ve rızkımızın bollaşmasını dileyelim **“Fettâh”** esmâna misafir olmaya geldik, aç kapını yâ Rabbî!

Fettâh olan Allah (c.c.) bir kuluna kapı açmak isterse bir başka kulunu ona vesile kılar. Kapıyı açtırınca işte böyle açtırır. Medine-i münevvere de saatçilik yapmakta olan Ali Osman isimli İzmirli bir Türk vardı. Bu zat Medine-i münevvereye hicret ettikten bir süre sonra, mesleği olan işi yapmak üzere bir dükkân açmak için izin almaya çalışır. Uzun süre bunu sağlayamadı. Parası bitti. Bir gece Allah (c.c.) ya iltica ile yalvardı. O gece rüyasında esmer, kır sakallı, uzunca boylu bir zat; **“Evladım, resmi daireye girdiğinde sağ tarafında gördüğün üçüncü şahsa müracaat et. Gerisine karışma!”** buyurdu. Ali Osman Efendi sabahleyin doğruca denilen şahsın yanına gitti. O şahıs Ali Osman Efendi'ye; **“Seni Kuddûsî Hazretleri mi gönderdi? Git hemen dükkânını aç, işine başla!”** dedi. Ali Osman hemen gidip dükkânı izin almış gibi açtı. O şahıs izin belgesini sonradan gönderdi. Bir müddet sonra rüyasında aynı zatı gördü. O zat: **“Oğlum bana Kuddûsî derler. Cebine bir hediye koydum, onu al ve amel et.”** dedi.

Ali Osman Efendi uyandığında cebinde Kuddûsî Hazretlerinin şu şiiirinin yazılmış olduğu kâğıdı buldu:

ŞİİR

Ey rahmeti bol padişah,
Cürmüm ile geldim sana,
Ben eyledim hadsiz günah,
Cürmüm ile geldim sana.

Hadden tecavüz eyledim,
Deryâ-yı zenbi boyladım,
Ma'lûm sana ki neyledim,
Cürmüm ile geldim sana.

Senden utanmayup hemân,
Ettim hata gizlû ayân,
Urma yüzüme el-emân
Cürmüm ile geldim sana.

Aslım çü bi katre menî,
Halk eyledin andan beni,
Aslım denî, fer'im denî,
Cürmüm ile geldim sana.

Gerçi kesel fisku-fücûr,
Ayb-ı zeel çok hem kusur,
Lakin senin adın Gafûr,
Cürmüm ile geldim sana.

Zenbim ile doldu cihan,
Sana ayân zâhir nihan,
Ey lutfü bi-had Müste'an,
Cürmüm ile geldim sana.

Hiç sana kulluk etmedim,
Râh-ı rızana gîtmedim,
Hem buyruğunu tutmadım,
Cürmüm ile geldim sana.

Bin kere bin ol padişah,
Etsem dahi böyle günah,
Lâ-taknetû yeter penâh,
Cürmüm ile geldim sana.

İsyanda Kuddûsî şedid,
Kullukta bir battal pelîd,
Der kesmeyip senden ümid,
Cürmüm ile geldim sana.

Ali Osman Efendi, o günden sonra bu şiiri okumadan işine gîtmedi ve verilen vazifeleri devamlı yaptı.

DİNİ HİKÂYE

Yâ Fettâh esmâsının sahibi yüce Allah (c.c.) isterse bir padişaha bir dervişin sırtını keseletir. Doğu Anadolu'dan, Habîb Baba isimli bir şahıs, 4. Murat devrinde gemiyle hacca gidebilmek için İstanbul'a gelir. Fakat ne yazık ki hacca giden gemiyi kaçıır **"Hayırlısı!"** der içinden... Aylarca yürüdüğünden vücudu toz toprak içerisinde kalmıştır. Uyuz olur, sırtı yaralar içinde kalır **"Bir hamama gidip güzelce yıkanayım, ondan sonra da memleketime döneyim!"** diye düşünür.

Hamama gider, yıkanmak istediğini söyler **"Olmaz!"** der hamamcı. Sebebinı sorar. **"Celâlli Sultan 4. Murat'ın vezirleri hamamı kapattı, başka kimseyi almamamı tembihlediler. Baba, bir hışımlarına uğramayım, benim kellemlle oynama!"** **"Şuracıkta ses-**

siz sedasız yıkanırım, onlara görünmem!” der Habîb Baba. Hamamcı, Habîb Baba’nın ısrarına dayanamaz, yüzü yumuşak bu Anadolu insanını geri çeviremez ve kabul eder. Bir köşede görünmeden yıkanmasını tembihler. Biraz sonra hamama tebdil-i kıyafet yapmış olduğu hâlde haşmetli sultan 4. Murat gelir. Hamamcıya, yıkanmak istediğini söyler. Hamamcı bu gence de durumu anlatır, **“Aman başıma iş açma!”** der. Genç, **“Şuracıkta, babanın yanında sessizce yıkanırım!”** diye ısrar edince, hamamcı aynı tembihlerle, tanımadığı 4. Murat’ı da kabul eder. Beraber yıkanırken bir Habîb Baba gencin sırtını keseler. İnsan iyiliğin kölesi... Mukabele etmek ister 4. Murat ve o da Habîb Baba’nın sırtını keseler. Keselerken âdeta bir yoklama çeker ve **“Baba”** der, **“kaderde vezir olmak da varmış. Bak, insana Allah (c.c.) suyunu bile çok görecekler!”** **“Ah be evladım!”** der Habîb Baba, **“Öyle bir sultana vezir olsan ne olacak? Öyle bir sultana vezir ol ki vezirlerin bile karşısında titrediği sultana senin uyuzlu sırtını keseletsin!”**

DUA

Elhamdû lillâhi kable külli Ehad **“Yüce Allah’ım! Her şeyden önce sana hamd ederim.”** Elhamdû lillâhi ba’de külli Ehad **“Yüce Allah’ım! Her şeyden sonra sana hamd ederim.”** Elhamdû lillâhi alâ külli hâl **“Yüce Allah’ım! Her hâlükarda sana hamd ederim.”** Hamdû senalarımızı yüce katında kabur buyur Allah’ım! Ey ihsanı ve nimeti bol, sonsuz olan fazlu kerem sahibi Allah’ım! Bizi fitnelerin şerrinden koru, adama benzer şeytan, şeytana benzer adam şerrinden koru, kalbimizi kin ve hasetten koru, üzerimizde kul hakkı bırakma yâ Rabbî! Ey güvenenlerin güvenini boşa çıkarmayan Allah’ım! Senin iyi dediğin şeyleri yapmak, menettiğin şeylerden kaçmak istiyoruz, bu konuda bize yardımcı ol ve Fettâh esmânın kapılarını bize açiver yâ Rabbî! Ey istediğini istediğine veren, ol emriyle kâinatı yaratan, kâinatın sahibi, helalinden ver-

diğin rızkına talibiz, senin verceğın bu maddi ve manevî rızkımıza kefil olmanı istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî! Allah'ım! Biz biliyor ve inanıyoruz ki seninle bizim aramızda bilinen, kullarının bilmediğı, senin bildiğın günahlarımız var. Sana inananlarla açtık ellerimizi, kırdık dizlerimiz Afuvv esmânın kapısı önündeyiz, affettiğini kulaklarımıza üfle de bizleri sevindir yâ Rabbî! Sen olmasaydın dünyayı yaratmazdım, dediğın iki cihan selveri Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz'in hürmetine, şerefine kalplerimiz nurlandır, ruhumuzu temizle, bizleri muteber işlerle meşğul eyle! Evhamdan, hastalılardan koru ve muhafaza buyur yâ Rabbî! Ey kundaktaki bebeğın rızkını, kara toprağın altındaki karıncanın rızkını veren Allah'ım! **"Şüheda fıskırır toprağı sıksan şüheda!"** diye şâirimizin tarif ettiğı şehitler, toprağı olan bu ülkemizi karınla, yağmurunla, nurunla bereketlendir. Bizleri küffâra muhtaç eyleme yâ Rabbî! Ordumuzu ve güvenlik kuvvetlerimizi karada, havada ve denizde, her zaman ve her yerde muaffak ve muzaffer kıl, rahlemizden Kur'an'ı gönderimizde dalgalanan bayrağımızı eksik etme yâ Rabbî! Bütün kapıları açan Vehhâb ismi Celîlin hürmetine gençlerimizin bahtını aç, rızkını bolca saç, onları eşsiz vatana layık birer evlat olarak yetiştirmeyi bizlere nasip eyle yâ Rabbî! Allah'ım! Azamet, kudret, celâl ve izzet saltanatın adına, sana dua ettiğımızde kabul ettiğın gizli ve ayan ismin hürmetine Livâü'l- Hamd sahibi Muhammed Mustafa (s.a.v.) Efendimiz adına günahlarımızı affet, rızkımızı bol et, kendine layık kul, Habîbine layık ümmet etmeğı nasip et yâ Rabbî! Âmîn...

EL-ALÎM
(C.C)

EL-ALÎM (C.C)

El-Alîm, Allah (c.c.) doksan dokuz isminden bir tanesidir **“her şeyi hakkıyla bilen, ilmi ebedi ve ezeli olan Cenâb-u Hâk anlamına gelmektedir.”** Canlı veya ölü, küçük veya büyük, gizli veya açık, kalpte, kafanın içinde veya dışı vurulan her şeyi en ince teferuatına kadar hakkıyla bilen O’dur. Hiçbir şey Allah (c.c.) ilminden gizlenemez. O ezeli ve ebedi bilgilerin tümüne vakıftır. Bu bilgileri öğrenmek için herhangi bir alet ve edevâta, aracıya muhtaç değildir. O mutlak ilim sahibi Alîm’dır. İlmi kendindendir ve bütün ilimler de onun ilminin küçük bir parıltısıdır. Kalplerden geçenleri de kafalarda hayal ve tasavvur edilenleri hemen anında bilir.

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-ALÎM (C.C)

Bunu yüce Allah kıymetli kitabımız Kur’an-ı Kerîm’in Neml suresi, 74’ncü âyetinde açık seçik bizlere bildirmektedir **“Ve senin Rabbin, onlardan göğüslerinin saklandığını da açığa vurduğunu da çok iyi bilir.”**

Yine aynı mealde Mü’min suresi, 19’ncü âyetinde **“O bilir, gözlerin hain bakışını ve göğüslerin saklandığını.”** Bu âyetlerden açık ve seçik olarak anlaşılacağı üzere Yüce yaratıcımız **“Ben her şeyi bilirim. Ben mutlak Alîm’im!”** diye bize hatırlatmalarda bulunuyor.

Bir Allah dostu bakınız şu satırlarda bunu nasıl dile getiriyor:

Gayb açılır ilmin ile sana gizli mekân yoktur.

Akan şu zaman içinde sana müphem bir an yoktur.

Alîm sıfatındır senin sır aşikârdır ilmine...

Düşünceyi bile senden gizlemeğe imkân yoktur.

Saadettin KAPLAN

Herkes tatlı uykusunda iken, gece karanlığında kalkıp abdest alıp iki rekât namaz kılan kulunun yaptığı belki hiçbir kimse bile-

mez. Ama yalnız onu yaratan ve o ibadeti ona nasip eden Allah (c.c.) bilir. Yine gece karanlığında her türlü kötülüğü yapan, insanların haberi olmadan bütün yolsuzlukları yapan, hatta kara tarlada gece gezen karıncayı gören, hatta ayak seslerini dahi işiten O'dur. Bir kutsî hadiste şöyle buyrulmaktadır: **“Allah (c.c.) insanların kalbinin derinliğinde, ötesinde en gizli zikrini ve fikrini bilir.”** Kalp et parçasıdır. Vücudun bir köşesine yerleştirilmiştir. Burası sol göğsün dört parmak altındadır. Bütün vücut azalarını yönetir, kan dolaşımını, can dolaşımını, hareketini, yönünü o yönetir. Kendi küçük görevi büyük bu et parçası durunca, onu taşıyan vücutta durur. Adına ölüm dediğimiz olay cereyan eder. Allah (c.c.) hiçbir mekâna ve zamana sığmaz iken kulunun kalbine sığar, oradaki en ufak bir fısıltıyı bilir.

Bir Allah dostu bakınız bunu ne dile getiriyor:

Ruh ise sağ memenin altındadır.

Sır ise sol memenin altındadır.

Hafî¹⁰² ise sağ memenin altındadır.

Ahfa¹⁰³ ise göğüstedir.

Bu dört letâifin her ne yaptığını en ufak teferruatına kadar Yüce Allah (c.c.) bilir. Rahmân ve Rahîm olan Allah (c.c.) **“Alîmü'l-hafıyyâtır.”** Gizli saklı her şeyi bilen Allah (c.c.) tır. İlmî sonsuz olan Allah (c.c.), noksan sıfatlardan münezzehtir. O, Alîm'dir. İlmî her şeyi kuşatıcıdır. Varlığı zorunlu olanları, imkânsız olanları ve mümkün olanları, her şeyi ilmî ile kuşatmıştır. **“Allah (c.c.), her şeyi bilendir.”** Ben bilginim diye bilgiçlik taslayan insan, bırakın dış dünyayı kendini nefsinin bile bilmemektedir. İnsan Alîm olan Allah (c.c.) kendisine lütfettiği kadar ilim sahibi olabilir. Bir misal verecek olursak dünyanın en büyük ilim adamı da olsa yaşadığı müddetçe nelerle karşılaşacak, ne zaman hasta olacak, ne kadar

yaşayacak ve ne zaman ölecek v.s. bunların hiçbirini bilemez. Çünkü onun aklının, onun bilgisinin dışındadır. Bunları ancak onu yaratan bilir. İnsanların ilmi sahibi olabilmesi, Allah (c.c.) lutfuyla olduğu kadar kendisinin gayretinin de olması gerekmektedir.

Mevlâna diyor ki:

Ya ilmi tahsil et âlim ol!

Ya âlimin derslerini okuyarak bilgin ol!

Ya da âlimin eserlerini anlatandan dinleyerek dinleyici ol!

İşte o zaman karanlıktan kurtulur aydınlığa kavuşuruz. Bir filozof diyor ki: **“Karanlığa kızıncaya kadar kalk da bir mum yakarak aydınlığa kavuşsana!”**

Osmanlı Devletinin kurucusu Ertuğrul Gazi'nin oğlu Osman Gazi oğlu Orhan Bey'e şu nasihatte bulunmaktadır: Osman Gazi hastadır, ölüm döşegindedir. Oğlu Orhan Bey'i yanına çağırır ve derki bu nasihatimi tutman, yapman ve tatbik etmen içindir ve şu nasihati verir: Benim iki gözüm oğlum! Milletine yararına ışık tutan ilim adamlarına, millete pak ahlâk yolunu gösteren süle-hâya, millet için can vermiş olan şehitlerin evlatlarına hürmet ve itibar göstermekten asla ayrılma, bunları her zaman gör ve gözet. Allah'ı tanımayan, kazancını içkiye veren ve zina eden kimselere devlet işlerinde vazife verme; verirsen yüzün kara Âhirete gelirsin. Zira bu tip insanlar Allah (c.c.) gazabına müstahak olduklarından işlerinde hayır ve başarı olmaz. Bunlar, halka hüsnü muamele etmezler ve rüşvet almaya meyil olurlar. Memleket ve millet de bundan zarar görür. Bilmediğini bilenden sor. Sana sadık olanları hoş tut. Askerlerine bol ihsanda bulun.

Osman Gazi'nin oğlu Orhan Bey'e bundan 6 asır önce yapmış olduğu Vasiyyetinde ne kadar haklı olduğu günümüzde daha iyi anlaşılmaktadır.

Yunus diyor ki:

**İlim, ilim bilmektir.
İlim, kendin bilmektir.
Sen kendini bilmezsen,
Bu nasıl okumaktır?**

Evet, okumak kâfi değildir. Anlayarak okumak lazım, anlamakta kâfi değil, anladığımızı yaşantımıza geçirmek, onunla amel etmek lazımdır. Bunun için Allah (c.c.) bize her şeyi vermiştir. Gören göz, yürüyen ayak, çarpan kalp, her şeyi ine teferruatına kadar düşünen bir aklımız vardır. Öyleyse edindiğimiz bilgilerle iyiyi kötüyü birbirinden ayırt etme melekesine sahibiz. Yeter ki Hacı Bektâşî Velî'nin şu dörtlüğünü iyice okuyalım, anlayalım, anlatalım ve yaşantımıza koyalım:

**Harâret nârdadır, saçta değildir.
Kerâmet hırkada taçta değildir.
Her ne arar isen kendinde ara
Kudüs'te Mekke'de hacda değildir.**

Yalnız bilmek, ilim sahibi olmak, mevki sahibi olmak yetmiyor. Bu bilgileri insanlığın iyiliği, selâmeti için kullanmak lazımdır. İşte o zaman ilim ve bilgi bizi selâmete götürür. Yoksa faydasız ilimden ne sahibine ne de başkalarına bir fayda gelmez.

Behlül Dâne'nin şu ibret verici hikâyesi ne kadar düşündürücüdür: Abbasi hâlifesi Hârûn Reşîd'in kardeşi Behlül bir gün kimseye görünmeden sarayın taht odasına girer; Hârûn Reşîd'in tahtına çıkar oturur. Bir süre sonra odaya giren muhafızlar tahta üstü başı dökülen, saç sakalı birbirine karışmış birisinin oturduğunu görünce, üstüne saldırırlar. Sille tokat döve döve tahttan in-

dirirler. Behlül'ün feryatları ve muhafızların bağrıış çağırışları sarayın koridorlarında yankılanır. Gürültünün sebebini öğrenmek isteyen Hârûn Reşîd, taht odasına girer. Hâlifeyi gören muhafızlar Behlül'ü bırakırlar. Hârûn Reşîd ağlayan Behlül'ün yanına gelerek: **“Ey benim kardeşim ne oldu, niçin ağlıyorsun?”** diye sorunca muhafızlar durumu anlatırlar. Behlül'ü tanıyamadıklarını söylerler. Bunu üzerine Hâlife: **“Bak seni tanıyamamışlar. Bir yanlışlık olmuş. Hadi artık ağlama!”** diyerek Behlül'ü teselli etmeye çalışır. Behlül: **“Ey Abbasi Sultanı! Vallahi ben dayak yediğim için ağlamıyorum! Biraz önce senin tahtında birkaç dakika oturmak gafletinde bulundum, bunun karşılığında dünyanın sopasını yedim. Ben birkaç dakika için bu kadar dayak yersem, sen yıllardır bu taht üzerinde oturmaktasın, kim bilir sen yarın mahşerde ne sopalardan yiyeceksin. Senin o hâlini düşünüp de ağlamamak mümkün mü?”**

Bir hadisi şeriflerinde Resulullah Efendimiz şöyle buyuruyor: **“İstedığınız kadar okuyun. Bildiğinizle amel etmedikçe Allah (c.c.) teâlâ size mükâfat vermez.”**

İbrahim Ethem Hazretlerinin şöyle söylediği nakledilir: **“Yolda yürüyordum, yola atılmış bir taş gördüm. Üzerinde şöyle yazılıydı ‘Beni çevir ve oku’ Hemen taşı çevirdim, şöyle bir yazı gördüm. Sen ki bildiğinle amel etmiyorsun, nasıl olur da bilmediğini öğrenmek istersin. Sen bildiğin amel et ki bunun bereketi sayesinde bilmediğini de öğrenebilirsin.”**

El-Âlîm olan Allah (c.c.) nâmütenâhî ilmi karşısında cüz’î ilme sahip olan mecâzî ilme sahip olan insan, önce nefsini bilecek bilâhare ma’rifetullâh tahsil edecek. Fatır suresi, 28 ‘nci âyetinde **“Kullarından sadece âlim olanlar gereğince Allah (c.c.) tan korkarlar.”** Aynı mevzuda Resulullah Efendimiz şu nasihatte bulunmuştur: **“İlim öğrenin. Zira Allah (c.c.) için ilim öğrenmek sizin Allah (c.c.) tan korkmanızı sağlar.”**

İlim talep etmek ibadettir.
İlmin müzâkeresi tesbih,
İlim tahsili ise cihattır.
Bilmeyenlere ilim öğretmek sadakadır.
İlmi ehline vermek de Allah'a itaattir.

İlim helal ve haramın neler olduğunu gösteren işaret olduğu için, Cennetliklerin yollarını aydınlatan kandillerdir. Allah (c.c.) ilim sayesinde toplumları yükseltir ve onları daima iyiliklerde önder yapar. İlim, vaaz edilen yerlere ve sohbetlere melekler katılmak isterler ve o sohbetlerdeki insanları kanatları ile okşar ve severler. Karada, havada ve denizde yaşayan bütün canlılar hep o insanların bağışlanmasını Rablerinden dilerler. İlim öğrenirken düşünmek oruç sevabına eşit bir ibadettir. İlim öğretmek ise oruç tutan bir kişinin gece teheccüd namazı kılmasının sevabına eşittir.

Bizim dinimiz bize ilim Çin'de ise gîdin, o ilmi öğrenin, diye emrediyor. Demek ki ilmi öğrenmek için çalışmak, gayret sarf etmek, büyüklerimizin söylediği gibi dirsek çürütmek lazım. Yoksa ilim lokma olup ağızımıza düşmüyor. Çalışan mükâfatını buluyor, yalnız kendini değil etrafını da aydınlatıyor.

Mevlâna'nın dediği gibi, **"Bir mum on mumu, on mum yüz mumu yakar."** İşte o zaman etrafımız aydınlanır.

Şu hikâye çalışanın gördüğü mükâfatı ne güzel anlatıyor: Olay bir kralın ülkesine görkemli bir yol yaptırmasıyla başlar. Yol hem uzun hem geniş hem de iki yanı ağaçlarla donatılmıştır. Kral açılışa tüm halkı davet eder. Ortaya bir de ödül koyar. Ama ne olduğunu söylemez. Yolu tam kateden bunu kazanacaktır. Açılış ve yarışma bir şölene dönüştürülür. Ülkenin tüm halkı açılışa gelir. İnsanlar, en güzel, en yeni, en temiz bayramlık giysilerini giymişler sevinç içinde yarışmanın başlayacağı yolun başında toplanır. Çoğunluk yarışa katılır. Ancak bir zaman sonra hepsi yolun yarısın-

dan geri döner. Zira o noktada tam yolun ortasında moloz yığınları, taş, toprak bulunmaktadır. Yolun öbür tarafına geçmek olası değildir. Bir kişi hariç, insanların tamamı buradan geri dönerler. Hayal kırıklığına uğramışlardır. Yol tam bitmemiştir. Üzüntülü bir şekilde ve usulüne uygun olarak bu krala aktarırlar.

Kral bu yakınmaları kızmadan dinler ve **“Bekleyin!”** der. Zira yarışa katılanlardan bir kişi henüz dönmemiştir. Güneşin batmasına kısa bir süre kala beklenen yolcu gelir. Üstü başı toz toprak içindedir. Sirtında bir torba taşımaktadır. Kralın önünde durur ve konuşur: **“Kralım! Bu güzel yolun ortasında bir toprak yığınıyla karşılaştım. Yolun sonuna ulaşmak için bu yığının ortasından geçmenin ötesinde bir çare yoktu. Ellerimle toprağı kazıp bir yol açtım. Öte tarafa ulaştım. Çok güzel yol yapmışsınız. Yolun sonuna vardığımda bu torbayı buldum. Size ait olduğunu düşünerek alıp getirdim!”** der. Kral gülümseyerek, **“O torba senin. İçi altın dolu, bu yarışmanın ödülüydü. Bir tek sen bu güzel yolun ortasına yığdığım engeli aştın. Yarışmayı kazandın. Yoldan en güzel geçen kişi, arkasından gelenler için engeli kaldıran kişidir.”** der.

Burada kral, hem yol açılışını yapıp halkına hizmet ettiğini gösteriyor hem de çalışmanın mükâfatını bu olayla halkına anlatıyor **“Çalışın, sizde kazanın!”** diyor.

Şunu dikkatten kaçırmamamız lazım: Faydası olmayan ilim için Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerîf’inde **“Faydasız ilimden sana sığınırım yâ Rabbî!”** diye buyurmuştur. Yine diğer bir hadisi şerifte **“Kim Allah (c.c.) rızasından başka maksat için ilim öğrenir veya ilmini dünya menfaatine âlet ederse, Cehennem’de yerini hazırlasın!”** diye buyurmuştur.

Hazreti Ali bir gün büyük bir mescidin önünden geçerken mescidin dışına kadar taşmış bir cemaat gördü. Merak ederek yaklaştı. Vâiz efendi vaaz veriyordu. Cemaat de onu dinliyordu. Bir süre dinledikten sonra, Hazreti Ali vâiz efendiye yaklaşıp sordu:

“Nâsuh ve Mensûhu biliyor musun?” Vâiz efendi “Hayır bilmiyorum!” dedi. O hâlde “Helekte ve ehlekte! Hem kendini hem de dinleyenleri helâk ettin!” diye buyurdu. Konuşmak, dileyenlerin mes’uliyetlerini yüklenmek demektir. Kolay bir iş değildir, mes’uliyeti vardır. Sapmadan, saptırmadan, insanların zihinlerini karıştırmadan doğruyu söylemek şartı vardır.

EL-ALÎM (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Alîm’in Tanımı: Ulemâ, ümmetin yol göstericisidir. Delili, dinin direğidir. Ümmeti kaplayan cehâlet karanlıklarından aydınlığa çıkarır. İslâm’ın ve cemiyet meclisinin şeref üyesidir.

Kur’an ve sünnet hükümlerinin güvencesidir. İslâm ümmetinin mütehassıslarıdır. Kur’an ilminin taşıyıcılarıdır. Her gittikleri yere ışık tutar, orayı aydınlatırlar. Süfyan bin Uyeyne Hazretleri şöyle buyuruyor: “İnsanların en cahili, bildiği hâlde yapmayan ve insanların en faziletlisi ise, Allah (c.c.) tan en çok korkandır!” Bir din bilgininin dediği gibi “Âlimler Peygamberlerin varisleridir.”

Özetleyecek olursak Cenâb-ı Hâk Alîm’dir, allâmdır. O’nun ilmi bütün kâinatı kuşatmıştır. İnsan-ı kâmil de Allah (c.c.) kendisine verilen istidât nispetinde bu ilimden nasibini alır. Bir âlimin dediği gibi “İlmin kalpteki durumu, paranın eldeki durumu gibidir.” Onu isabetli yerlerde harcayıp faydalanmakta mümkündür. Uygunsuz yerde harcayıp zarar görmekte mümkündür.

ŞİİR

Gönül evinin esrarın bilip, sezen, duyan gelsin.
Derûnu ateşi aşka yanıp, visâl olan gelsin.
Erenler sözün işüdüp, hicâb perdesin açanlar
Gusledip aşk şarabından, pâk ü tâhir olan gelsin.
Elhamdülillah, işaretle fenâ buldu kesretimiz
Bekâ bezmine eriştik, küntü-kenzi duyan gelsin.

Kâb-ı kavseyn zümresini görenler, hep bekâ buldu
 Ev ednâ esrârın, tende manayı, hak gören gelsin.
 Uzak durma gel dediler, Hilâfet mührün verdiler
 Var git irşâda dediler, ağlayıp yaş döken gelsin.
 Ledünnî ilmi okunan Mekteb-i İrfân'ı bulduk
 “Enel-hak!” sözü edilir, bu rumuzdan duyan gelsin.
 Nice menziller kat ettik, şeyhimi hazırda bulduk
 İkilikten olup âzâd birliğe yetenler gelsin
 Can tohumu saçanların, biz biliriz işlerini
 Makamını tamah edip, edep-erkân bilen gelsin
 Kudret eli bize yetti, kandilleri yaktık burada
 Binbir yüzden bir görünen kendi özün bilen gelsin
 Bu kubbe içinde Kemâl, günahkâr yok senden gayrı
 Aşk zincirini boynuna takıp canını veren gelsin.

H. Kemal AKDENİZ

DİNİ HİKÂYE

ALLAH (C.C.) SEVDİĞİ ÇOCUKLAR

Aksakallı âlim, seccadesinden başını kaldırmış Allah (c.c.) ya yalvarıyordu: “Ey Rabbim! Yaşım ilerledi, ömrümün sonuna geldim. Bana lütfeylediğin bu ilmi, kütüphanemdeki şu güzel kitaplarımı kime vereyim ki, kıymetini bilsin, içindeki hakikatlerden istifade sağlasın?” Dualarla yatağına uzanan âlimin o gece gördüğü rüya çok mânidardı. Yeşil kanatlı bir melek gelmiş kendisine şöyle diyordu: “Sen, zengin kütüphanedeki güzel kitaplarını kime vereceğini mi soruyorsun? Üzülme, vereceğin yeri sana bildirmek üzere Rabbim beni gönderdi. Sabah namazından sonra bitişikteki üç komşu evine gideceksin, bu evlerin çocuklarını alıp kütüphanene getirecek, kitaplarını onlara taksim edeceksin. Senin kitaplarına layık olanlar bu çocuklardır!” Melek bunları söyledikten

sonra pır diye uçar gider. Gözlerini açan âlim, gördüğünü yeniden hayalinden seyretmeye çalışır. Meleğin sözlerini bir bir yeniden düşünür ve şeytani bir rüya değildir, diyerek söyleneni yerine getirmeye karar verir. Sabah namazından sonra ilk işi tarif edilen komşu çocukları toplamak olur. Üç komşunun küçüklerini evindeki kütüphanesinin önüne oturtur ve sorar: **“Sevgili çocuklar! Sizler muhakkak Allah (c.c.) sevdiği gençlersiniz. Allah (c.c.) sizi seviyor, ama neden seviyor, bilemiyorum. Bana söyle misiniz, gündüzleri boş zamanlarınızda neler yapıyorsunuz?”** Birinci çocuk şöyle konuşur: **“Ben sabahları kalkıp ormanlara, ağaçların yeşilliklerine, bağ, bahçelere bakıyorum. Bunlar kışta kupkuru, yapraksız, meyvesizken baharda yemyeşil. Çiçekler açıyor, meyveler veriyorlar. Düşünüyorum, bu ağaçların içinde bunları yapacak bir makine olmadığına göre kim yapıyor bunları? Bunu ancak bizi nimetleriyle besleyip sevindirmek isteyen Allah’ımız yapıyor, diyor. Allah’a olan sevgimi daha da çoğaltıyorum. Bu düşüncelerle dini kitapları daha çok okuyor, okudukça da Allah’a olan sevgimi daha çok kuvvetlendiriyorum. Kitap sevgim çok fazla...”**

Aksakallı âlim şöyle izah eder: **“Yavrucuğum! Bu söylediklerin çok güzel şeyler, demek Allah (c.c.) da seni bunun için seviyor olmalı. Etrafına bakıp ibret almak, her gün boş zamanlarında dini kitap okumak fevkalade güzel şey!”** İkinci çocuk da şöyle konuşur: **“Ben geceleri yıldızlarla süslü gökyüzüne bakıyor, boşluğu aydınlatan ayı seyrediyorum. Sonra bizlere yağmurlar indiren bulutları düşünüyör, canlanan sebzeleri hatırlıyorum. Bütün bunları bizim için yaratan Rabbimize olan sevgim ve bağlılığım daha da artıyor. Bu sebeple ben de dini kitapları daha çok okuyor, her gün boş zamanımda İslâmi bilgimi artırıyorum.”**

Nur yüzlü âlim bunun sözünü de şöyle izah eder: **“Evladım! Bu senin yaptığın Rabbimizin hoşuna giden şeydir. Boş zamanlarında yaratıkların ibretli durumlarını inceleyip, dini kitapları okuyarak**

dindarlığını kuvvetlendirmek kadar Allah (c.c.) hoşuna giden bir şey olmasa gerekir.” Üçüncü çocuk da şöyle konuşur: “Efendim, arkadaşımın biri gökyüzünü, diğeri de yeryüzü-nü inceliyormuş. Ben de yerde, gökte gördüğüm her şeyi, kuşları, hayvanları inceliyorum. Mesela bunca kuşların rızklarını veren Rabbimiz ayrıca yerde yaşayan koyunların, kuzuların da rızklarını veriyor. Hata onların memesinden bizlere de rızk gönderiyor. Nitekim koyun yediği ottan hem et yapıyor, hem süt veriyor, hem de gübre meydana geliyor. Yediği tek şey, ama neticesi çok çeşitli tek ottan değişik şey meydana gelmesi, koyunun, ineğin, mandanın karnında bir fabrika bulunduğundan değildir. Bunları düşününce Rabbimize olan sevgim daha da çoğalıyor, çoğaldıkça da boş zamanlarımda ben de arkadaşlarım gibi dini kitap okuyor, Müslümanlığımı daha da kuvvetlendiriyorum.”

Âlim ondan da çok memnun olur. Kitaplarını üçe ayırır, her birini birine verir ve der ki: “Çocuklar, bu gece yeşil kanatlı bir melek geldi, Allah (c.c.) tan çok sevdiği çocuklara kitabını vereceksin diyerek sizleri tarif etti. Ben de Allah (c.c.) sizi neden sevdiğini merak ettim. Şimdi anladım ki, sizler cidden Allah (c.c.) seveceği bir tutum içindesiniz. Kitaplarımı size seve seve veriyorum. Alın, okuyun, sizde parmakla gösterilen âlimlerden olun.”

Sevinen çocuklar evlerine kucak kucak kitap taşıyarak ana-babalarını da hayrette bırakırlar. Allah (c.c.) kendilerini daha çok sevmesi için o günden sonra daha çok dini kitap okurlar, kâinat-taki varlıkları ibretle incelemeye devam ederler.

DUA

Allah'ım!

İlim ilim bilmektir.

İlim Allah'ı bulmaktır.

İlim lütfet bizlere senin ilminin sonu yoktur.

Bildiğimizi bildin, bilmediğimizi de bildin.

Kalbimizi ilminle doldur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî!

Bizi bizden çok bilensin, bizi bizden saklayansın, bize bizden sırdaşsın. Sence malum günahlarımızı yüzümüze vurupta utan-
dırma yâ Rabbî!

Sen hem Alîm, hem Rahmân, hem Gaffur'sun, 99 esmâna
layık kıl bizleri!

Ey Allah'ım! Ey Hâlık'ım! Ey Rabbim!

Senden başka ilâh yoktur.

Sana inandık! Kur'an'ına yöneldik! Peygamberlerine inandık!
Meleklerine inandık! Ba'sü ba'de'l-Mevt'e inandık!

Kiblene yöneldik! Mikrabına durduk! Secdeye vardık Allah'ım!

Bizleri anne ve babalarımızı, ebe ve dedelerimizi, bütün Müs-
lûmanların ölülerini, dirilerini bağışlayiver yâ Rabbî!

Allah'ım!

Yüce kürsinin, azametinin celâlin, izzetinin, kudretinin, 99 ismin ve
bizim bilmeyip senin bildiğin isimlerin hürmetine senden af dili-
yoruz. Affettiğini söyleyerek biz âciz kullarını sevindiriver yâ Rabbî!

Allah'ım!

Arşın, kürsün ve etrafında yazılmış isimler hürmetine, iki cihan
serveri Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimiz,
Âdem (a.s), Hazreti Musa, Hazreti İsa, Hazreti İbrahim ve
124.000 Peygamberin sana dua ederek dualarını kabul ettiğin
isimlerin hürmetine gecenin bu saatinde huzuruna geldik.

Af diliyoruz, sağlık diliyoruz, sıhhat diliyoruz, rızık diliyoruz ve
ilim diliyoruz.

Memleketimiz için selâmet diliyoruz.

Dilekçelerimizi verdik kabul buyur yâ Rabbim!

Âmîn.

EL-KÂBİD

(C.C)

EL-BÂSİT

(C.C)

EL-KÂBİD (C.C), EL-BÂSİT (C.C)

El-Kâbid, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası lütuf ve hikmetiyle istediğinin maddi ve manevî rızkını daraltan, sıkı, daraltan anlamını taşımaktadır. Kabd veya inkibad hâli, yani ruh veya can sıkıntıları, Allah (c.c.) El-Kâbid isminin bir çeşit uzantısıdır. Her şeyi yaratan Rabbu'l-âlemîn olduğu gibi Kabz-ı Ervâh, yani ruhları kabzetmeye Azrâîl'i görevlendiren de O'dur. Yani canı veren de kendisi, alan da kendisidir. Bu dünya bir imtihan yeridir. Allah (c.c.) kullarına çeşitli şekilde tecellîde bulunur. Verdiği nimetleri bazen sıkı daraltır, o kimseyi zorluklara düşürür eder. Mesela elinde malı varsa malını elinden alır. O şekilde rızkını daraltır. Kalbi de daraltır, dünya kendisine zindan olur. Hiçbir maddî zevki sefâ derdine çare olamaz. İşte böyle anlarda Allah (c.c.) büyüklüğünü hatırlamalı ve Sabır esmâsına dört elle sarılmalıdır. Kula düşen görev bu imtihanı çok iyi şekilde verip Kâbid vaktinde elden çıkan nimetler, dolayısıyla hüsrâna düşüp, daralıp gücenmeden, müteessir olmadan şâirin dediği gibi **"Ağlasam Rabbim yine güldürür!"** deyip sabretmektir. Çünkü her müşkülü açan, genişleten Allahü zü'l-Celâl aynı zamanda Bâsit'tir. Bütün kapalı kapılar, kilitler onun esmâsında yatan sırla açılır. Yeter ki Allah (c.c.) istesin.

**ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA
EL-KÂBİD (c.c) ve EL-BÂSİT (c.c)**

Yani o Allah (c.c.) öyle bir Allah ki El-Kâbid esmâsıyla sıkı, daraltır, El-Bâsit esmâsıyla her şeyi açar ve genişletir. Bakınız bir Allah (c.c.) dostu bunu ne güzel dile getiriyor:

**Murat etsen kullarına acıları bal edersin
Bast edersen bir kuluna Sâhib-i Emvâl edersin
Diler isen Kabzedersin serveti devleti ruhu
Verirsin bin bir ızdırap, vurup pâyi mâl edersin.**

Hazreti Şakik Belhî, İbrahim Ethem'e şöyle bir soru sormuş: **"Ya İbrahim! Siz geçim konusunda ne düşünürsünüz, geçiminizi nasıl temin edersiniz?"** İbrahim Ethem şöyle cevap vermiş: **"Bulunca şükrederiz, bulamayınca sabrederiz!"** Şakik Belhi şu irşâdî cevabı veriyor: **"Ya İbrahim! Bu senin yaptığını bizim Horâsân'ın köpekleri de yapar. Yani onlar bulunca yerler, bulamayınca sabrederler!"** İbrahim Ethem şaşırır ve sorar: **"Peki, hazret siz ne yapıyorsunuz?"** Hazreti Şakik Belhi: **"Biz bulunca dağıtınız, bulamayınca şükrederiz!"** İbrahim Ethem: **"Çok doğru söylüyorsunuz. Sayenizde bir şeyi daha iyi öğrendim!"** diyerek teşekkür eder.

Kâbid ismi canlıların ruhunu alan manasına geldiği gibi, onların rızkını tutan, daraltan anlamına da gelir. Ancak Kur'an-ı Kerîm'deki bu kullanılış rızkı genişletmek manasındaki **"Bast"** kelimesiyle beraber olmuş, hadiste de **"Kâbid ve Bâsit"** isimleri yan yana zikredilerek canlıların rızkını hem daraltan hem de genişleten anlamında bir dengeye işaret edilmiştir. Din alimleri onun için **"Kâbid-Bâsit, Zâr-Nâfî, Muîz-Müzill"** gibi dengeli mana ifade eden isimlerin tek başına kullanılmasının hatalı olacağını ifade etmişlerdir.

Kâinattaki bütün canlı ve cansız varlıklar yüce Allah (c.c.) kabza-i kudretindedir. O istediği an istediği kulundan ihsan ettiği serveti, evlat ve iyâli veya yaşama zevkini, gönül ferahlığını alıverir. O kişi zengin iken birden fakir olur. Yahut evladını kaybederek evlat acısına dūcâr olur, ızdırap ve sıkıntı içine düşer. İşte bu benzeri hâller Allah (c.c.) El-Kâbid esmâsının sır ver hikmetindendir. Tam bunun tersine istediği kuluna da yepyeni bir hayat nasip eder, neşe verir, ona bol rızk lütfeder. Bu da Allah (c.c.) El-Bâsit isminin tecellîyatıdır. Allah (c.c.) hâkimdir. Kuluna bazen Bast ile bazen de Kabz ile muamele buyurur. Bast ettiğinde de Kabz ettiğinde de hikmeti vardır. Hayat bir imtihandan ibarettir. Allah (c.c.)

her kulunu bir çeşit imtihana tabii tutarak onun sabrını ölçer. Kul-larım sadece geçici olan dünya hayatına mı, yoksa gerçek yurdu-muz olan Âhîret hayatına mı inanmaktadırlar diye bizi imtihana tabii tutar. Eğer kişi bu gerçeğin farkına varmaz elindeki şeyin hepsinin kendisinin olduğuna inanıp cimrilik yapıp Allah (c.c.) em-rettiği, dilediği şekilde harcamazsa Allah (c.c.) onun elindekini daraltır. Kâbid Esmâsına muhatap eder ki o kulun vay hâline.

İşte bir şâir bu acıklı hâli bakın nasıl ifade ediyor:

Kimseye etmem şikâyet
Ağlarım ben hâlîme
Titrerim mücrim gibi
Baktıkça istikbâlîme
Perde-yi zulmet çekilmiş
Korkarım ikbâlîme
Titrerim mücrim gibi
Baktıkça istikbalime

Allah (c.c.) bazen cemâlini bazen de azametini göstererek kalpleri kabzeder, daraltır. Bazen de cemâlini ve lütfunu göstere-rek onları Bast eder, yani açar ve genişletir. Mühim olanı, her hâ-lükarda ikisi de bizi yaratanın emri olduğuna göre bize düşen lutfunda bir kahrında bir deyip tevekkül etmektir. Bu bizi yaratana kulluk borcumuzun gereğidir.

Cüneyd-i Bağdâdî Hazretleri buyuruyor ki **“Allah (c.c.) ne zaman beni sıkça bunaltsa o zaman beni bende yok eder!”** Nite-kim insanların Cennet’i almaları karşılığında can ve mallarını ver-meleri de yüce kitabımız Kur’an-ı Kerîm’in Tevbe suresi, 111. âyetinde alışverişe benzeterek bize bir mesaj veriyor. Allah (c.c.) yolunda infak etmeye (yardıma) bizi çağırıyor ve teşvik ediyor: Yüce Allah (c.c.) sadaka vermeyi muhtaçlara yardım etmeyi teşvik

etmek üzere her türlü ihtiyaçtan münezzeh olan yüce zatını kinâye yoluyla fakir gibi ihtiyaç sahibi göstermiştir. Nitekim her türlü eksiklilerden ve acılardan takdis edilmiş olan yüce zatını da hasta, aç ve susuz diye kinâye yoluyla ifade ederek, bize uyarıda bulunuyor, dikkat edin ha! diyor.

Sahih hadiste yüce Allah (c.c.) tan haber verilerek şöyle buyrulmaktadır. **“Ey âdemoğlu! Ben hastalandım, sen benim ziyaretime gelmedin. Senden yiyecek istedim, su istedim bana vermedin.”** Âdemoğlu da buna cevaben, **“Rabbim sen Âlemlerin Rabb’isin ben sana nasıl su verebilirdim?”**

Yüce Allah (c.c.) şöyle buyuruyor: **“Filan yerdeki kulum senden su istedi, sen O’na su vermedin. Şâyet sen O’na su vermiş olsaydın elbette bunun karşılığını ben sana verecektim.”** Diğerleri Hakkında da aynı şekilde soru sorunca Yüce Allah (c.c.) o şekilde cevap verecektir. Bütün bunlar kendisine hitap edileni teşvik etmek içindir.

Hazreti Peygamberden rivâyet edildiğine göre **“Allah (c.c.) yolunda yapılan infak yedi yüz kata ve daha fazlasıyla katlanır.”** Bakara suresi, 261. âyetti kerîmede şöyle buyrulmaktadır: **“Allah (c.c.) yolunda yapılan harcamada, Allah (c.c.) ü teâlânın vereceği sevabın bir sonu, bir sınırı yoktur.”**

Yine Resulullah buyuruyor ki: **“Miraç’a götürüldüğüm gece, Cennet’in kapısı üzerinde şunun yazılı olduğunu gördüm. Sadaka on kat fazlasıyla mükâfat görür. Ödünç ise on sekiz kat fazlasıyla mükâfat görür.”** diye yazıldığını gördüm.

Cebrâîl’e, **“Ödünç verme neden on sekiz kat fazlasıyla mükâfatlandırılıyor diye sordum.”** Cembrâîl şu cevabı verdi: **“Çünkü dile’nci dilenirken az çok bir şeyleri vardır, onu çoğaltmak için dilenir. Ödünç alan kimse ise ihtiyacı dolayısıyla ödünç alır.”** diye cevap verdi, buyuruyor.

İslâm'ın şu güzelliğine, şu âlicenaplığına bakın. Bir zengin ile bir fakir bir araya gelirler. Aralarında şu konuşma geçer. Zengin şöyle der: **“Allah'ı çok şükrederim ki benim derecemi o kadar yükseltmiş ki benden borç isteme lütfunu bana göstermiştir.”** Fakir de şöyle der: **“Ben de Allah'ı ma çok şükrederim ki aslında Allah (c.c.) benim derecemi yükseltmiştir. Çünkü benim için zenginden borç istemektedir. Çünkü kendisinin hiçbir şeye ihtiyacı yoktur. Ben ve benim gibilerin ihtiyaçlarının karşılanması için sizden borç ister.”**

Burada Allah (c.c.) bize verdiği mesaj fakire, yoksula duyulan şefkât ve lutfun derecesini anlatmaktır. Yani Allah (c.c.) bazı kalpleri sıkar El-Kâbid esmâsıyla, o zaman insanlar isteseler de bu tâate yönelemezler. Bazı kalpleri de El-Basit esmâsıyla genişletir. İşte o zaman insanları bu tâate yöneltir. Rabbimizi isteyince âlîl, isteyince zelîl eder.

Yüce Allah (c.c.) insanların canını almak için gönderdiği Kabz-ı Ervâh (ruhları kabzedene) Azrâîl'in şu şikâyetlerini dinleyelim: Ölüm meleği Azrâîl bir gün Peygamberimiz'e gelerek **“Ya Resulullah ben bu insanlardan şikâyetçiyim!”** der. Resulullah **“Hayrola sen bir meleksin kolay, kolay şikâyetçi olmazsın, anlat bakalım şikâyetinin sebebi hikmeti nedir?”** der. Azrâîl: **“Ben Allah (c.c.) emri ile hareket eden bir meleğim, onun emirlerini yerine getirmekle yine onun emriyle bu vazifemi yapmaktayım. Vazifem icabı bir insanın canını almağa gittiğimde orada bulunan yakınları ağlarlar, sızlarlar, çok gençti. Daha vakti değildi, zamanı değildi, erken gitti, Azrâîl'in pençesinden kurtulamadı gibi beni suçlayan laflar ederler. Ben bu laflardan çok üzülüyorum. Hâlbuki ben ancak bir emri yerine getirmekle mükellef bir meleğim.”**

Şunu unutupuyorlar, ben her eve günde beş kere uğrarım, ölüm var dikkatli olun, gaflet uykusundan uyanın diye beş vakitte beş kere onları uyarırım. Ama bazıları beni hiç dinlemez, daha gencim

bu vazifeleri sonra yaparım diye benim uyarılarıma kulak asmazlar. Sanki o yaşa geleceklerini biliyorlarmış gibi ahkâm keserler.

Ya Resulullah siz biliyorsunuz ki ben bir sivrisineğin ruhunu gasbetmeyecek kadar yufka yürekliyim ben bir meleğim Ama ban o emir yine o canı o kuluna verip dünyaya gönderen Rabbu'l-Âlemînden geliyor” diyerek Azrâîl üzüntüsünü Peygamberimiz’e böyle arz eder.

Şunu da hatırlatmak lazım ki o son anı tevekkülle karşılayıp ölüm bize tozlu yol gelir, seve seve gideriz, canana kavuşma zamanıdır. Bugün benim bayramımdır, ağlamayın, düğün yapın diyen Mevlânalar, Bilâl-i Habeşîler gibi daha neler var.

İşte bir misal: Hazreti Bilal Habeşi yorgundur, benzi sararmış, gözleri artık eskisi gibi parlak ve canlı değildir. **“Hanım! Üstüme bir şilte getir, biraz sedire uzanacağım!”** der. Hanımı, **“Baş üstüne!”** der ve örtüyü üstüne örtmeye çalışırken Bilal bir şeyler fısıldamaktadır. Yüzünde bir tebessüm belirir, yüzünde güller açar **“Selâm sana hüznün! Selâm sana gelen rahmet hoş geldiniz, sefalar getirdiniz!”** Hanımı, **“Yâ Bilal! Ne diyorsun, kiminle konuşuyorsun, anlamıyorum? “,** **“Yâ hanımım! Görmüyor musun? Bu akşam bir düğünün daveti var. Hazreti Muhammed Mustafa ile Hazreti Ömer hanemi şereflendirip beni o düğüne götürmeğe geldiler, orada biraz muhabbet yapacağız!”** der ve derin bir uykuya dalar, bir daha uyanmaz.

Kıymetli okuyanlarım!

Allah (c.c.) 99 isminden biri olan El-Bâsit; dardan, sıkıntıdan kurtaran bu esmâsına layık olabilmek için verilen sadakanın, borcun muhatabının başına kakmak, bütün bu ulvî güzellikleri yakıp kül ettiği Allahü teâlâdan uzaklaşmasına sebebiyet verir. Halk arasında çok sık kullanılan bir atasözü vardır: **“Kaşıkla verip sapıyla gözünü çıkartandan olma!”** denir. Yapacağını Allah (c.c.) rızası için yap ve hiçbir karşılık gözetmeden yap, mükâfat sana o serveti

veren Rabbin versin! Minnet altında bırakmanın ne kadar kötü bir şey olduğunu bakın şu şiir ne güzel dile getiriyor:

**Minnet beklenen ekmeğin olur mu hiç değeri?
Taş üstüne tohum eken eli böğründe kalır.
Minnet lokmaları yakar zehir gibi ciğeri,
Hak rızası için veren ecrini Allah'tan alır.**

Allah (c.c.) kullarından temiz ve güzel olan şeyleri almayı kabul eder. Kötü ve çirkin şeyleri kabul etmez. Veren elin alan elden evla olduğunu bize bildiren dinimiz ve bu dinin mensupları olan bizler şunu iyice bilmeliyiz ve hayata da tatbik etmeliyiz. Güzel el veren insan elidir. Borç ve sadakayı alan elin Allah (c.c.) eli olduğunun bili'nci içinde olmalıdır. Böylelikle veren kul öğrenir ki borç ve sadaka El-Kerîm ve El-Hafîz'ın eline düşmüştür. Bunun içindir ki o karşılık beklemeden sadaka ve borç verir.

EL-KÂBİD (c.c) ve EL-BÂSİT (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

İçinde bulunduğumuz dünyada insanı sıkı, bunaltan olaylar cereyan etmektedir. Çünkü ruh ızdırap çektiği zaman sıkıntı hâli ortaya çıkar, yani bu hâle kabz hâli diyoruz. Bu durumda sıkı olayı yaratanı bulmak, yine çözüm için O'na müracaat etmemiz gerekir. Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi:

**Kimi kimden etmeliyim şekvâyı
Kim görüp de bitirecek davayı**

Yine davamızı, bizi o sıkıntıya sokan Rabbimiz hâlledecek. Dilekçemizi kendisine arz edeceğiz. Peki, kendi kendimize soralım: Acaba bizi bu ruhi sıkıntıya sokan sebepler ne olabilir? Birincisi

işlediğimiz günahlar. Ama isteyerek, ama istemeyerek işlediğimiz günahlardan ruhumuz sıkılır, vicdanımız sızlar, azap duyarız. Bu bizim ruhumuzun sıkılmasına sebebiyet verir. Hayatietini İslâmî esaslara göre yürüten bir insanın, istemeyerekte olsa bir günah işlese işlediği günahın tesiri ile ruhu sıkılır, boğazı sıkılırcasına bunalır. Bir din felsefecisinin dediği gibi **“Ruhun yerçekimi günahlardır.”** İkinci sebep ise içinde yaşadığımız dünyada istemediğimiz olayların cereyan etmesidir. Onlar moralimizi bozar, ruhumuzu daraltır. Doktorların stres dedikleri ruh bunalım ve sıkıntılardır. Her iki hâlde de konu bizi aştığı için müracaat yine Rabbimizdir. Onun için önce tertemiz bir abdest alıp, sonra hulusi kalple tövbe istiğfâr edip, ruhumuzu sıkıan Kabz hâlinde kurtulup rahatlatan, genişleten Bast hâline geçebilmemiz için niyet edip,

11 Fâtîha, 11 İhlâs, 11 Salâvat-ı Şerife

100 Estağfirullâh, El-Azîm, El- Kerîm, ve etûbü ileyh

100 Lâ ilâhe illallâh

100. de Muhammedun Resulullâh,

diyerek Allah'ımıza yöneleceğiz. İnşallah bizi kırmaz, bizi darda koymaz.

Kısaca özetleyecek olursak, biz insanlar şunu iyice bilip bütün hâl ve hareketlerimizi yaşantımızı O'na göre ayarlamalıyız. Bütün kâinat Allah (c.c.) kabza-i kuvvetindedir. Onun tasarrufu altındadır. Mülk O'nundur, dilediğini genişletir, dilediğini daraltır. Varlığını elindedir, dilerse darda koyar, zelil eder. Dilerse genişletir, abad eder. Sen Allah'ı mızsın, bizlere bizden daha yakınsın. Her iki hâlde de gönlümüzü sana dönük, senin rızana layık ve senin hoşnutluğunu kazanacak yöne çevir. Bu biz âciz kullarının senden arzu ve isteğidir.

HOR GÖRMEYİNİZ TOPRAĞI

Hor görmeyiniz toprağı,
Gördünüz kimler yatar.
Hani bunca evliyâlar,
Yüzbin Peygamber yatar...

Cennet'te buğday yiyen,
Gaflet gömleği giyen,
Kâ'be'yi bünyâd eden,
Âdem Peygamber yatar...

Oİ Tûr dağına çıkan,
Mevlâ ile söyleşen,
Binbir kelimât kılan,
Musa Peygamber yatar...

Oİ şahin gibi duran,
Devlere hüküm kılan,
Tahtını yel götüren,
Süleyman Peygamber yatar...

Oİ bezirgânlara satılan,
Kuyuda tutsak olan,
Yakup Peygamber oğlu,
Yusuf'u Kenan yatar...

Arkasıyla kum çeken,
Gözyaşıyla yoğuran,
Kâ'beye bünyad uran,
Hâlil İbrahim yatar...

Kurban için emrolan,
Emre itaat eden,
İbrahim Peygamber oğlu,
İsmail kurban yatar...

Buraka binip giden,
Yedi göğü seyreden,
Varuben didar gören,
Görgülü Peygamber yatar...

Gündüz taam yemeyen,
Dün uykusun görmeyen,
Ümmetini kayıran,
Server Muhammed yatar

Dört kitabı okuyan,
Şeytanı hem dokuyan,
Sineler dolu Kur'an,
Ebubekir, Ömer, Osman yatar...

Selasil şehri yıkan,
Kâfirin od'a yakan,
Zülfikârını çalan,
Ali o arslan yatar...

Ali'nin nesilleri,
Kur'an okur dilleri,
Fatma ana oğulları,
Hasan'la Hüseyin yatar...

İğnesin denize atan,
Balıklara getirten,
Tac u tahtı terk eden,
İbrahim Ethem yatar...

Gündüzleri saim olan,
Geceleri kaim olan,
Evliyalar arifi,
Beyazid Bestam yatar...

Hakikat erenleri,
Geçti dünyadan her biri,
Konya'da Mevlâna,
Hüdâvendigar yatar...

Çoktur Hakk'ın has kulları,
Fikreylesen hep bunları,
Zikreylesen erenleri,
Görsen ne sultanlar yatar...

Seyit NİZAMOĞLU

DİNİ HİKÂYE

Ebu Ümâme'den rivâyet edildiğine göre Resulullah Efendimizin şöyle buyurduğu rivâyet edilir **“Size Hızır’dan bahsedeyim mi?”** Ashab (r.a.): **“Evet bahset, yâ Resulullah!”** dediler. Hızır bir gün İsrâiloğullarına ait bir çarşıda yürürken mükateb (azat edilmek üzere anlaşmalı köle) bir adam onu görerek: **“Bana sadaka ver. Allah (c.c.) sana hayır ve bereket versin!”** dedi. Hızır da: **“Allah (c.c.) ya inanıyorum ki bir şeyi dilerse olur. Yanımda sana verecek bir şey yok!”** dedi. Bunun üzerine dilenci: **“Allah (c.c.) rızası için**

senden mutlaka bana sadaka vermeni istiyorum. Zira senin yüzünde cömertlik gördüm ve yanında çok mal olduğunu umdum!” deyince Hızır: “Allah (c.c.) ya inandım. Yanımda sana verecek bir şey yok, ancak beni alır satarsın!” dedi. Dilenci de: “Bu doğru olur mu?” dedi. Hızır: “Evet, sen benden büyük bir şey karşılığında istedin. Faka ben Rabbimin rızasına mukabil seni istediğine kavuşturacağım. Beni sat!” dedi. Dilenci, Hızır’ı (a.s) pazara götürdü ve dört yüz dirheme sattı. Hızır, alıcısının yanında bir müddet kaldığı hâlde, onu hiçbir işte kullanmadı. Bunun üzerine Hızır: “Sen beni benden faydalanmak amacıyla aldın, bana bir iş göster!” dedi. Adam: “Sen yaşlı ve zayıfsın, sana meşakkat vermek istemiyorum!” dedi. Hızır: “Bana meşakkat olmaz!” dedi. Adam: “Kalk şu taşları çek!” dedi. Bu taşlar altı kişi ile bir günde nakledebilirdi. Adam bazı ihtiyaçlarını görmeye gitti. Sonra geri geldi. Taşları Hızır bir saat içerisinde taşımıştı. Adam: “Güzel yaptın, gücün yetmez sandığım şeyi yapabildin!” dedi. Sonra, adamın bir yolculuğa çıkması icap etti. Bunun üzerine: “Ben, seni emin bildim, ben yokken çoluk çocuğuma iyi bir şekilde bana vekâleten bakmanı istiyorum!” dedi. Hızır: “Bana bir iş göster!” dedi. Adam: “Senin zorlanmanı istemiyorum!” dedi. Hızır: “Zorlanmam!” diye karşılık verdi. Adam: “Ben gelinceye kadar evim için kerpiç dök!” dedi ve yolculuğa çıktı. Döndüğünde Hızır kerpiç dökmüş, evini de yapmıştı. Adam: “Allah (c.c.) rızası için senden soruyorum. Senin durumun başka, bunun sebebi nedir?” dedi. Hızır: “Benden Allah (c.c.) rızasını ileri sürerek sordun. Hâlbuki beni, bu köleliğe düşüren Allah (c.c.) rızasıdır. Sana kim olduğumu bildireceğim. Ben Hızır’ım. Sen beni duymuşsundur. Benden bir muhtaç sadaka istedi, yanımda ona verecek bir şey yoktu. Bunu üzerine Allah (c.c.) rızası için benden müsaade ettim, beni sattı. Sana bildireyim ki, kim kendisinden Allah (c.c.) rızası için bir şey istenir de isteyene vermezse, o kıyamet gününde iskelet gibi durur ve

sesli olarak hareket eder” Adam derki: “Allah (c.c.) ya inandım ki ey Allah (c.c.) Peygamberi, sana bilmeyerek meşakkat verdim!” Hızır: “Zararı yok, iyi yaptın!” deyince adam: “Anam babam sana feda olsun ya Nebiyallâhü! Hizmetçilerimden ve malımdan dilediğini al veya istediğini seç! Serbestin!” dedi. Hızır: “Ben Rabbime ibadet edebilmek için beni serbest bırakmanı istiyorum, başka bir şey istemem!” Adam da serbest bıraktı. Bunun üzerine Hızır: “Beni kölelikte tutan, sonra da ondan kurtaran Allah (c.c.) ya hamdolsun!” dedi.¹⁰⁴ İşte bu Hızır (a.s) kıssası, Kabz ve Bast’a çok güzel delil teşkil ediyor. Önce Kabz sonra da Bast eden Allah (c.c.) ya sonsuz hamd ve şükürler olsun.

DUA

El-Kâbid, El-Bâsit olan Allah’ım! Dara düşürürsün genişlik verdiği sana şükretmeyi, genişletirsin dara düştüğünde sana şükreden, takdir senindir, dara düşürme bizleri yâ Rabbî! Her şeyin takdiri senin elindedir. Sen ki imkânsızı mümkün kılar, darda koyma bizleri yâ Rabbî!

Dara düştüğünde şükredenlerden eyle bizleri. İstedığın anda kabzedersin bizleri, lütfettiğin emânet olarak verdiği ruhları imanı kâmil bir kul olarak emânetini almayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Allah’ım! Azamet, kudret, celâl, izzet ve saltanatın adına yedi kat göklerden daha yüce olan kürsin hürmetine, zatını kendisiyle isimlendirdiğin ve Kur’an-ı Kerîm’in içine yerleştirdiğin gayıp ilminde seçip ayırdığın gizli olan yüce ismin hatırına, kulun, Resulün, Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimize salât ve Selâm ediyoruz, ulaştırıver yâ Rabbî!

O kıyamet gününde ananın evladını tanımadığı o mahşer yerinde Livâü’l- Hamd’in atında aldığımız abdest sularından hâsıl olan o nurlu parlak yüzümüzden bizleri tanıyacak olan iki cihan serveri Peygamberimizin sancağı altında olan kullarından et bizleri

yâ Rabbî! Rızkımızı daraltma, yolumuzu karartma, rızkımızı bolca ver, bize muhabbet kapısı aratma yâ Rabbî! Helal rızk ver, yalnız maddi değil manevî rızkla rızıklandır bizleri. Kabirde Münkir ve Nekir gelip de bize sorular sorduğunda dillerimizi açmanı, suallere doğru cevap vermemizi zatından başka hiç kimseden istemiyoruz. İzzet ve celâl sahibi Allah'ım! Yalnız sana inandık. Senden isteriz, doksan dokuz esmân layık kul olmayı bizlere nasip eyle Allah'ım! Âmîn...

EL-HÂFID

(C.C)

EL-HÂFİD (C.C)

El-Hâfid, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası yukarıdan aşağıya indiren, alçaltan anlamına gelmektedir. Diğer bir ifade ile gururlananlara haddini bildirir. Büyüklük taslayanları küçültür. İnanmayanları, inatla inkâr edenleri yokluğa, zilletle düşürür, ateşe mahkûm eder.

Müfessir Taberi burada zikredilen alçaltma ve yükseltme kavramını şöyle izah etmektedir: Dünyada yaşarken hakkı düşünmeyen, böbürlenene, kibirlenenleri öbür dünyada Allah (c.c.) Cehennem'e düşürür. Dünyada yaşarken hakkı batıldan ayırıp, hakkı benimseyerek hak yolunda yürüyenleri Allah (c.c.) rahmetine kavuşturarak Cennet'ine yükseltir.

El-Esmâü'l-Hüsnâ ile ilgilenen diğer âlimlerin aşağı yukarı ittifak ettikleri mana şudur. Allah (c.c.) zorbaları ve zalimleri alçaltır, Allah (c.c.) dostlarını yükseltir, anlamındadır. Hâfid ismi Kur'an-ı Kerim'de dört yerde geçmektedir. Bunların ikisinde Hazreti Peygambere hitaben mü'minlere merhamet kanatlarını indirmesi¹⁰⁵ birinde mü'min kişilere hitaben anne ve babaya alçak gönüllülükle merhamet kanatlarını germesi önerilmektedir.¹⁰⁶ Kıyametin kopuşunu tasvir eden diğer bir âyette¹⁰⁷ kıyametin müşfikler için alçaltıcı, düşündürücü, mü'minler için ise yükseltici olduğu ifade edilmektedir.

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-HÂFİD (C.C)

Kur'an ve hadislerdeki kullanılış anlamını iyice tetkik ettiğimizde Hâfid isminin insanı muhatap alan, insanların ne yapıp, neyi yapmayacaklarını bildiren isimlerden olduğu çok açık olarak anlaşılmaktadır. El-Esmâü'l-Hüsnâ ilmi ile uğraşan âlimlerin tavsiyesi karşıt kavramları ifade eden (Kâbid-Bâsit)-(Muiz-Müzil)-(Hâfid-Râfi) isimlerinin beraberce kullanılarak belirttikleri dengeye dikkat edilmesi tavsiye edilmektedir. Cenâb-ı Hâk zulümden hiç

hoşlanmaz ve kendiside zerre kadar kimseye, hiçbir mahlûkata zulmetmez. Hatta dünya denen kendi yarattığı mülkünde yaşayıp, yiyip, içen buna rağmen inkâr ve isyan eden şükürsüzlere, nankörlere bile zulmetmez. Kimseye hak etmediğini vermediği gibi kimsenin hak ettiğini de vermemezlik etmez.

Bu konuda ne din, ne renk, ne dil hiç ayırım yapmaz. Hatta ayırım yapanlara karşı öfke duyar. Allah (c.c.) rahmeti, merhameti ve sevgisi olduğu kadar azabı, kini, nefreti ve gazabı da vardır. Sabrı sonsuzdur. Ama ısrarla zalimlik yapanlara, haksızlık yapanlara değildir. Aynı zamanda merhameti sonsuzdur. Ama acımasızlara, ezip geçenlere değil, şefkâti sonsuzdur, Ama şefkât etmeyenlere, sevgisizlere değil. Bu tip kimseleri er geç cezasız bırakmaz. Bu fânî dünyaya misafir olarak geldiğimizi unutarak ebedi kalacakmış gibi davranan, kendisini vezir gibi hissedenlere, burada vezir olsalar bile öbür dünyada rezil olacakları bu Rabbimizin Hâfid esmâsının sırrını teşkil etmektedir.

Yine asırlar boyunca elleri ile yaptıkları putları ilâh tanıyıp onlara tapan müşrikler, kendilerini ilâh diye tanıtıp kendilerine inanları kul köle yapan münkirleri yüce Mevlâ'mız cezalarını çekmek üzere Azrâîl'in pençesine teslim etmiştir.

Mesela Nemrut denilen kâfir, **“Ben İbrahim’in ilâhı ile harp edeceğim!”** hâşâ **“Onu öldüreceğim!”** diye büyük bir sahaya askerlerini toplamış. Hazreti İbrahim’e, **“Şimdi senin inandığın ilâh benim karşıma çıksın!”** diye küstahlığını ve kâfirliğini kusmuştur. Bu hainin, bu durumuna karşı yüce Allah (c.c.) bir sivrisinek ordusunu onun askerleri üzerine hücum geçiriyor, gelen bu sivrisinek ordusu öyle bir bulut gibi geliyor ki ortalık sanki güneş tutulmuş gibi oluyor. O sivrisinek ordusu Nemrutun askerleri üzerine hücum ederek, onları bir kül hâline döndürüp, pis ve çürük bir çöplük hâline getirdikten sonra sivrisinekler yerlerine dönüyorlar.

Yine bu arada eşi ve benzerine zor rastlanan bir olay Allah (c.c.) bir sineğe emir veriyor. O sinek Nemrutun burnundan girerek, aheste aheste ilerleyerek Nemrutun beynine giriyor. Onun beynini tırmalamaya başlıyor. Bu acıya tahammül edemeyen Nemrut, askerlerini çağırarak kafasına tokmakla vurularak bu sineğin kaçmasının sağlanmasını istiyor. Bu hazin durumu gören halk daha önce kendilerine zulmeden bu hainin durumun görünce alay etmeye başladılar. Nemrut artık perişan bir vaziyette idi. Sinek beynin içinde Rabbinden aldığı emir ile gâyet rahat bir şekilde hem yaşıyor, hem de tırnakları ile hainin beynini tırmalıyordu. Bu acıya tahammül edemeyen Nemrut bir muHafızını çağırarak tokmağı kafasına hızlı vurmasını emretti. MuHafızda hızlı vurunca Nemrut'un kafası karpuz gibi yarılarak ikiye bölündü. Beyni etrafa dağıldı ve hemen oracıkta öldü. Sonra kafasında bir kuş kadar büyümüş sivrisinekte uçarak kaçtı ve kurtuldu.

İşte Rabbine karşı gelen, onu yaratana unutan böyle hainlerin sonu da böyle felaket olur.Yine Kur'an'da Kârûn adıyla kısası nakledilen, zenginliği ve cimriliği ile dillere destan bir kişi, Hazreti Musa ve Hârûn'un dini otoritesini yıkmaya çalışmış ve bir isyan, bir yok etme hareketine kalkışmıştır. Bu durumda Hazreti Musa secdeye kapanarak dua etmiş ve kararını ilâhnın vereceğini bildirmiştir. Rabbi ise kendisine isyan edenleri helâk edeceğini Hazreti Musa'ya haber vermiştir.

Bu kadar güçlü, bu kadar zengin olan bu şahı kurtaramamış, hatta tam tersine sahibinin helâk olmasına sebebiyet vermiştir. Yunus Emre bunu şu dizelerle dile getiriyor:

Ne kadar çok ise malın

Ecel sana sunar elin

Demekle inançsız bir insanın bir gün ecelin pençesine düşeceğini unutmaması gerektiğini anlatıyor. Yine halk şâiri Kul Hikmet'te bunu şu dizelerle anlatıyor.

Kul Hikmet üstadım gelse otursa
Hakk'ın kelâmını dile getirse
Dünya benim diye zapta geçirse
Kârûn kadar malın olsa ne fayda

Bakınız bir Allah (c.c.) dostu yazarımız Hâfid esmâsının ilâhî sırrını şu dizelerle ne güzel izah ediyor:

Hâfid vasfınla ilâhî neşeyi elem edersin
Düşürüp kulu zillate rüsvâyı âlem edersin
Er-Râfî'sin yüceltirsin dilediğin kullarını
Zelil olan zamanları en şerefli dem edersin.

Hâfid ismi: Allah (c.c.) fiilî sıfatları ve kevnî isimlerindedir. Bu-hârî'den nakledilen bir hadiste rızık terazisinin Allah (c.c.) elinde bulunduğu, dilediğine az (hafid) dilediğine de çok (ref) rızık verdiği anlatılır.

EL-HÂFİD (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Düşünüp öğüt alanlar Allah (c.c.) ü teâlânın yücelttiği kişilerdir. O insanlar ki insan olmanın gereğini tam olarak yerine getirenlerdir. İşte bu yönleriyle insanlar canlı varlıklardan ayrılırlar. Diğer gurup düşünüp öğüt almayanlar ise insani yeteneklere sahip olmalarına rağmen bunları kullanamazlar, basit bir hayat sürerler. Yalnız yiyip, içip, gezip tozup bir nevi hayvanlar gibi yaşamlarını sürdürürler. Biz onlara bir nevi gubur makinesi tabirini kullanıyoruz.

Hâlbuki Hâfid esmâsının kul üzerindeki tecellîsini görebilmemiz için o kulun hakkı görünce yükselten, çoğaltan, yeşerten kul olduğu, batılı görünce ondan uzaklaştığı, onu küçülttüğüne şahit oluruz. Allah (c.c.) düşman ilan ettiğine o da düşman gözüyle

bakar, hatta ona buğzeder. Allah (c.c.) dostlarına da yakınlaşır, onları kucaklar, onları yükseltir. Bir kutsî hadiste Cenâbu Hâk şöyle buyurmuştur:

“Dünyadaki zühdün kendi rahatsızlığın içindir. Beni anman, benimle teşerrüf etmen içindir. Benim için dostuma dost, düşmanıma düşman oldun mu? Sen ondan haber ver!”¹⁰⁸

Selmân-ı Fârisî Hazretlerinin şu hikmetli sözlerine bakınız. Bizi nerelere götürüyor. Neleri düşünmemiz icap ettiğini hatırlatıyor? Şu kimselere ben hep şaşmışımdır: Dünyaya hırsla sarılır, Âhireti, ölümü unuttur. Ama ölüm onu hiç unutmaz, hep takip eder. Kendisi unutmıştır, Ama unutulmuş değildir. Hep güler, kahkahâlar atar, Ama bilmez ki Rabbi ondan razı mıdır, değil midir? Onu hiç düşünmez.

Mü'min doktoru her daim yanında olan hastaya benzer. Çünkü doktor ona yarayanı ve yaramayanı bildiği için hasta kendine zararlı bir şeyi isterse, ona mani olur. Yersen ölürsün, der. Mü'minin hâli budur. O birçok şeyleri arzular. Ama Allah (c.c.) ü teâlânın rızası yok, diye nefisine hâkim olur. İşte Hâfid esmâsı onu yükseltir, yüceltir, sonra Cennet'e götürür.

Yine Selman-ı Farisi bir sohbetinde diyor ki: Şu üç kimse beni daima hayrete düşürmüştür. Bunlar şu kimselerdir. Ölüm kendini yakalamak üzere, her gün adım adım onu takip ettiğini bildiği hâlde buna hiç aldırmadan kendini gaflete düşürüp akıbetini unutan kimseler. Bunlar unutmıştır, Ama unutulmamışlardır. Bir gün gelip hesaba çekileceklerdir. İkinci hayret ettiğim kimseler Rabbinin kendisinden rızası olup olmadığını bilmediği hâlde katıla katıla gülen kimselerdir. Günah işlediği hâlde işlediği günahı bildiği hâlde tövbe edip günahının affını istemeyip günah işlemeye devam eden kimselerdir. Yine Selmân-ı Fârisî, **“Şu üç şey beni ağlatmıştır!”** diye buyurmuşlardır: **“Resulullahın vefatı, bu ayrılığa hiç dayanamadım ve onun için durmadan ağlarım. Kabirden kalk-**

tiğim zaman hâlimin ne olacağını bilmediğim için çok korkar ve o anı hatırladıkça hep ağlarım. Allah (c.c.) beni sorguya çekince neticesinde Cennet'e mi gideceğim? Yoksa Cehennem'i mi? O zaman hâlim ne olur, diye düşünür ve ağlarım!"

Hâfid esmâsı ile ilgili görüşlerimizi hülâsâ edecek olursak şunu iyice bilmemiz gerekir ki kişiyi yücelttiği gibi şan, şeref ve kadri kıymetten düşüren de Allah'tır. Fakat sebep yine insanın kendisidir. Herkesin bildiği bir şey vardır ki bir insanın, kendisinin, kendisine yaptığını düşmanları bir olsa yapamaz. Mü'minlere düşen vazife Allah (c.c.) düşürdüğünü O'ndan başkasının kaldıramayacağını bilmek ve bu kötü akıbete düşüren şeylerden kendisini uzak tutmaktır.

Yâ Rabbim!

Öyle Hâfid'sin ki, alçaltırsın tekebbür eyleyen

Öyle Hâfid'sin ki, küçültürsün büyükleneni

Öyle Hâfid'sin ki, yokluğa yuvarlarsın varlıkla gurura düşeni

Öyle Hâfid'sin ki, zillete düşürürsün kendini yücelteni

Gururdan azat et nefsimizi

Zillete düşürme kalbimizi

Senai DEMİRCİ

Kıymetli okuyucularım!

El-Esmâü'l-Hüsnâ ile uğraşan âlimlerin bize tavsiyesi El-Hâfid ism-i şerîf'ini tek başına değil, Er-Râfi' ism-i şerîf'i ile beraber okumaktır.

Biz de bu fikre yürekten katılıyoruz.

Yâ Rabbim!

El-Hâfid ism-i şerîf'inden bizleri koru!

Er-Râfi' ism-i şerîf'ine misafir et bizleri!

ÇANAKKALE ŞEHİTLERİNE

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi.

Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyada eğilmez başlar,

Vurulup tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!

Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdat inerek öpse o pâk alını değer.

Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîdi...
Bedri'n aslanları ancak, bu kadar şanlı idi.

Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
"Gömelim gel seni tarihe" desem, sığmazsın.

Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitâb...
Seni ancak ebediyetler eder istiâb.

'Bu, taşındır' diyerek Kâ'be'yi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;

Sonra gök kubbeyi alsam da, ridâ namıyla,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyla;

Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;

Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,

Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile âvizeni lebriz etsem;

Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.

Sen ki, son ehl-i salibin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultân-ı Salâhaddin'i,

Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsrân,

O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, rûhunla beraber gezer ecrâmı adın;

Sen ki, a'sâra gömülse taşacaksın... Heyhât,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...

Ey Şehîd oğlu Şehîd, isteme benden makber,
Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber.

Mehmet Akif ERSOY

DİNİ HİKÂYE

Rahmân ve Rahîm olan Allah (c.c.) inanan ve inanmayan herkesin rızkını vermeyi taahhüt ederek canlı varlıkları dünyaya göndermiştir. Yalnız onlardan tek isteği rızkı verenin kendisi olduğuna inanmaları ve onun karşısında şükür etmeyi bilmeleridir. Allah (c.c.) verdiği servetin şükrüne eremeyip de ben kazandım, ben yaptım, diyen bir gafilin Allah (c.c.) Hâfid esmâsının hışmına nasıl uğradığının ibret verici, yaşanmış bir öyküsünü beraber inceleyelim:

ZEKÂT VE SA'LEBE

Peygamberimizin arkasında beş vakit namazını kılan Sa'lebe adında bir zat, devamlı namazdan sonra hemen evine giderdi. Sa'lebe'nin maddi durumu çok zayıftı. Gâyet fakir ve yoksuldu. Bir gün gelip Peygamberimiz'e: **"Yâ Resulullah! Dua buyur da Allah (c.c.) bize biraz dünyalık, zenginlik versin!"** dedi. Resulü Ekrem: **"Hâline şükret, ya Sa'lebe!"** dedi. Sa'lebe: **"Şükrediyorum ya Resulullah! Ama biraz da zekat vererek, sadaka vererek sevap kazanmak istiyorum!"** Resulullah: **"Şükrü ödenen az mal, şükrü ödenmeyen çok maldan hayırlıdır."** buyurdu. Sa'lebe ısrarla: **"Yâ Resulullah! Bir tek entarimiz var, doğru dürüst namaz kılmak için. Ben camiye gelirken giyiyorum. Cemaatten sonra hemen eve gidiyorum. Ben çıkartıp ailem namaz kılıyor."** dedi. Resulullah devamlı hâline şükretmesini tavsiye etmesine rağmen Sa'lebe, ısrar ediyordu. Bir gün Resul-ü Ekrem, Sa'lebe'ye, **"bir koyun al!"** buyurdu. Sa'lebe bir koyun aldı. Resulullah dua etti. Sa'lebe az zamanda çok zenginledi. Yavaş yavaş vakit namazlarına gelemez oldu. Sonra Cuma namazlarına da gelemez oldu. Resulullah, **"Sa'lebe nerede? Ne oldu bizim Sa'lebe'ye?"** diye soruyordu. Ashab: **"Yâ Resulallah! Sa'lebe çok zenginledi. Koyunları Medine'de sığmaz oldu. Sa'lebe, Medine dışına çıktı, orada karargâh**

kurdu.” dediler. Resulullah: **“Yazık oldu Sa’lebe’ye!”** buyurdular **“Egimu’s-salâh ve âtü’z-zekâh”** âyeti nazil oldu. Hem Müslüman zengin, hem namaz kılacak, hem zekât verecek emri gelince. Resulü Ekrem, zekât memurlarını Sa’lebe’ye gönderdi. Memurlar Sa’lebe’ye malının kırkta birini zekât vereceksin, dediler.

Sa’lebe düşündü: **“Kırkta bir verirse şu kadar koyun eder.”** diye. Memurlara çıktı **“Biliyor musunuz siz? Ben bu koyunları ne zor kazandım. Bu kadar zekât veremem!”** dedi. Memurlar, **“Allah (c.c.) emri bu!”** dediler. Sa’lebe, **“Ben gelip Peygamberle konuşurum!”** dedi.

Memurlar gelmeden, Cebrâîl Resulullah’a geldi. Cenâbı Hâk Peygamberine bildirdi **“Habîbim! Önce Allah (c.c.) bize verse biz de şöyle hayır yaparız, böyle hayır yaparız, derler de Allah (c.c.) fazlından, kereminden verince cimrilik yaparlar. Bu insanların mallarından zekât almanı menederim!”** buyurdu. Sa’lebe, kendine geldi. Gafletten kurtuldu. Hemen Resulullah’a koştu **“Malımın zekâtını al!”** dedi. Fakat Resulullah almadı.

Hazreti Ebu Bekir ve Hazreti Ömer devrinde yaşadı. Hiçbiri Sa’lebe’nin zekâtını kabul etmedi **“Resulullah’ın almadığı maldan biz zekât alamayız!”** dediler. Sa’lebe başını taştan taş a vura vura helâk olup gitti. Saleb’nin hayırsız malı Sa’lebe’yi helâk etti.

Sa’lebe Hakkında Tevbe suresi,’nde âyetler vardır. Resulullah, **“Yâ Sa’lebe! Hâline şükret!”** diye buyurmuşlardı.

Sa’lebe düşünemedi.

Dünya malına ehemmiyet verdi. O zenginlik, onun gözünü bürüdü, ibadetlerden uzak kaldığı gibi malı vereni unutup, benim, dedi.

Nefs-i Emmâresi onu zekât vermekten bile menetmeyi emretti. Sonunda Allah (c.c.) hayırsız malı kimseye nasip etmesin. Malın hayırlısı Allah (c.c.) yolunda harcanan maldır.

DUA

Yâ Rabbi! Yâ Rabbi! Yâ Rabbi!

Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler, sen güzel isimlerinle aydınlatmazsan ruhumuz karanlıkta kalır. 99 isminin nuru ile aydınlat kalbimizi, El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri.

Allah! Allah! Allah!

Sen bizim Rabbimizsin! Sanadır kulluğumuz! Sendedir çaremiz! Seninledir ruhumuz! Seni arar kalbimiz, kalplerimizi kendi istikametine çevir yâ Rabbî! Sen öyle rahmet edersin ki rahmetin tecellîsiyle her abad olur. Sen isteyince öyle rahmet edersin ki, rahmetinin bir damlası bizim Cennet'imiz olur. Cehennem'i nden uzak tut, Cennet'ini, nasip et bizlere yâ Rabbî! Bin bir mücadele vererek içinde yaşadığımız şu fânî dünyada korkularımızdan arı eyle bizleri.

Yâ Rabbî! Bizi ateşe atacak kötü davranışlardan uzak tut, rahmetinle kucakla, merhametinin kucağına al bizleri. Ey karşılığı bulunmaz iyiliklerin sahibi Allah'ım! Kabirde Münkir ve Nekir'in gelip de bize sorular sorduğunda dillerimizi açmanı, salih ameller işlemeye bizleri muvaffak kılmanı, dünyada dünya nimetlerinden, Âhrette şefaatten mahrum etme bizleri Allah'ım!

Bütün güzel isimlerin en yüce katında derece itibarıyla en şerefli, sevap yönünden en bol isimlerin hürmetine, kabul olma yönünden en süratlisinin hatırına senden sağlık, sıhhat, saadet, barış, bereket, nezaket, şefaet istiyoruz, hayırlı ömür diliyoruz. İşteklerimizi kabul defterine yazıver yâ Rabbî!

Rahmân ve Rahîm olan Allah'ım!

Zikrettiğimiz her biri birbirinden güzel isimlerini, getirdiğimiz salâvatları, iki cihan selveri sevgili Peygamberimizin ruhu şeriflerine hediye ettik, bağışladık ulaştırıver yâ Rabbî! Günahlarımızı bağışla, borçlarımızı ödemeyi kolaylaştır! Hâlimiz ıslah eyle yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Kalbimiz sana kanar, ruhumuz seni arar, hâlimiz

başkasınca gizli sana aşikâr, tövbelerimizi kabul et! Başkalarının yanında utandırma, rezil rüsvâ etme yâ Rabbî! Bütün güzel isimler senindir, en ufak şüphemiz yoktur. Şunu söylemeliyiz ki Hâfid esmânın zilletinden korkuyoruz, içimiz titriyor, uykularımız kaçıyor, o esmâna ne olur muhatap kılma bizleri! Râfi' esmâna talibiz, açtık ellerimizi, yazdık dilekçemizi, dilekçemizi kabul buyuruver yâ Rabbî! Âmîn...

ER-RÂFI'

(C.C.)

ER-RÂFİ'

Râfi', Allah (c.c.) 99 isminden biridir. Sözlük anlamı, **"Dilediği kişinin makam ve mertebesini yükselten, dostlarını yücelten, dilediğini azîz kılan.¹⁰⁹"** demektir. Râfi' olan Allah (c.c.), istediği kulumu zilletten¹¹⁰ kurtarıp, izzete¹¹¹ terfi ettirendir. Düşeni kaldıran ve derecesini artırandır. Yüce Allah (c.c.) dilerse azîzi zelîl, zelîli azîz yapar. O'nun güç ve kudreti, iktidarı hiçbir zaman sarsılmaz. Kimse O'na istemediği bir şeyi yaptıramaz. İsteddiği bir şeyi de yapmasına engel olamaz. Allah (c.c.) yükselttiği kişiler; çok defa melek huylu, güler yüzlü, latîf dilli insanlardır. Bunlar yemekten ziyade yedirmekten zevk alır, kötülük yapmaktan kaçınır, iyilik yapmayı severler. Onlar, kötülük yapmayı sevmedikleri gibi kötülük yapanların hatalarını da örtmeğe çalışırlar. Mevlânâ Hazretleri şu yedi altın öğüdü verir bizlere:

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol!

Şefkât ve merhamette güneş gibi ol!

Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol!

Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol!

Tevâzu' ve alçak gönüllülükte toprak gibi ol!

Hoşgörülükte deniz gibi ol!

Ya olduğun gibi görün, ya da görüldüğün gibi ol!

Şurası muhakkak ki Allah (c.c.), **"Ben size can damarınızdan da yakınım!"** demekle, kullarının içinde yükselmeye layık olanları da, olmayanları da bilir. Her işi yerinde, zamanında ve hikmetli olarak yapar.

Kula, yakışmayan kötülüklerden daima kaçınıp uzak durmasıdır. Ancak böyle kullarına Allah (c.c.) yardım eder. Onu yükseltir. İşte o kulumu Râfi' esmâsına muhatap kılar.

ÂYETLER VE HADİSLER IŞIĞINDA ER-RÂFİ' ESMÂSİ

Peygamberimizin diğer Peygamberlerden üstünlüğünü bildiren âyet ve hadisler: **“Biz, bu Peygamberlerin kimine diğerinden üstün meziyetler verdik. Allah (c.c.), onlardan bir kısmıyla konuşmuş, kimini de çok üstün derecelere yükseltmiştir.”**¹¹³

Bu âyette Hazreti Peygamber Efendimiz'in diğer Peygamberlerden üstünlüğü bildirilmiştir. Başka bir âyette: **“Ey Muhammed! Biz seni ancak âlemler için bir rahmet olarak gönderdik.”**¹¹⁴ **“Senin şanını yüceltmedik mi?”**¹¹⁵ buyrulmuştur. Bu âyet, Hazreti Muhammed Hakkında söylenmiştir. Çünkü yüce Allah (c.c.), Hazreti Muhammed'in adını Kelime-i Şahadet'te, ezanda, teşehhütte¹¹⁶ kendi adı ile birlikte zikretmiştir. Diğer Peygamberlerde ise böyle bir durum yoktur. Yine bir kutsî hadis-i şerif'te **“Sen olmasaydın ben bu dünyayı yaratmazdım!”** ifadesiyle Hazreti Peygamber'e yüce Allah (c.c.) verdiği önemin anlamı açıkça belirtiliyor. **“Biz seni ancak insanların tamamı için Peygamber olarak gönderdik.”**¹¹⁷ Hazreti Enes'ten rivâyet edilen bir hadiste Resulullah şöyle buyuruyor: **“İnsanlar dirildiği zaman, kabirden ilk çıkacak benim. İnsanlar mahşerde toplandıklarında onların hatîbi benim. Ümitsizliğe düştüklerinde ben onların müjdecisi olacağım. ‘Livâü'l-Hamd’ benim elimdedir. Ben, Rabbimin yanında âdemoğullarının en kıymetlisiyim, ama övünmüyorum.”**

İbn-i Abbas, Hazreti Peygamber'in bir gurup insana şöyle söylediği bildirmektedir: Hazreti İbrahim, Allah (c.c.) Halîlidir.¹¹⁸ Onun için Halîlullah'tır, doğrudur. Hazreti Musa, Allah (c.c.) konuştuğu kimsedir. Tur Dağı'nda Allah (c.c.) lutfuna mazhar olmuş ve Allah (c.c.) ile aracı olmadan konuşmuştur. Onun için Hazreti Musa'nın ismi **“Kelîmullah”** dir.¹¹⁹ Bu konuşmadan sonra Hazreti Musa kavmine¹²⁰ on emir altında Allah (c.c.) kurallarını bildirmiştir. Hazreti İsa, **“Rûhullah”** dir.¹²¹ **“Meryem oğlu İsa Mesih, sadece Allah (c.c.) Peygamberidir. Biz O'na ruhumuzdan üfledik.”**¹²² diye buyuruyor.

Allah (c.c.) sevgili kulu Hazreti Muhammed, **“Habîbullah”** dir.¹²³

Hazreti Peygamberimiz bizzat kendileri buyurdular ki: **“Ben Habîbullahım”**¹²⁴ **“Ben kıyamette Livâü'l-Hamdım!”**¹²⁵ Bu makam yalnız O'na aittir. Adı da **“Makâm-ı Ahmed”** tir.

Yine şöyle buyuruyor: **“Ben, kıyamet günü şefaati edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olanım, fakat bununla övünmüyorum.”**, **“Cennet kapısını ilk ben açacağım. Fakir mü'minler yanımda olarak oraya ilk ben gireceğim. Ben, gelmiş geçmiş insanların en şereflişiyim. Fakat övünmüyorum.”**

Beyhâkî'nin¹²⁶ rivâyet ettiğine göre Hazreti Peygamber, Ali İbni Tâîp'i¹²⁷ uzaktan görününce **“Bu, Arapların seyididir.”**¹²⁸ demiştir. Yanında bulunan eşi Hatice ise bunun üzerine, **“Arapların efendisi sen değil misin?”** diye sormuştur. Peygamberimiz de, **“Yâ Hatice ben bütün âlemlerin, o ise Arapların efendisidir.”** diye buyurmuştur.¹²⁹ İşte bu yükseliş yüce Allah (c.c.) Râfî' esmâsının Peygamberimizin üzerindeki bir tecellîsidir.¹³⁰ İsrâ ve Mi'raç olayı öyle ulvî, öyle kutsî bir olaydır ki, Cenâb-ı Hak böyle bir olayı hiç kimseye değil, iki cihan serveri Hazreti Peygambere lutfetmiş, yalnız O'na nasip etmiştir. Cenâb-ı Hak, kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de şöyle buyurmaktadır: **“Kulunu bir gece Mescid-i Harâm'dan âyetlerimizi göstermek için etrafı mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah (c.c.) şânı ne yücedir.”**¹³¹ Peygamberimiz Mi'raç hâdisesinde dünya Âleminden sıyrılarak cismi ile mele-i âlâ'ya¹³² yükselmiştir.

Denilir ki, Hazreti Peygamberimiz bu ulvî yükselişte nefisini gökte, kalbini **“Sidretü'l-Müntehâ”** da, ruhunu **“Kâb-ı Kavseyn”** de bırakmıştır. Sadece geride onun sırrı ve Rabbi kalmıştır.

Nefis sorar: “Kalp nerede?”

Kalp sorar: “Ruh nerede?”

Sır da sorar: “Sevgili nerede?”

Hak teâlâ nefse şöyle seslenmiştir:

Nefse: "Nimet senindir"

Kalbe: "Muhabbet senindir"

Ruha: "Görmek sana aittir"

Sırta: "Ben seninim"¹³³

Râfi' esmâsını âyet ve hadisler ışığında ibret verici hikâye ile noktalayalım:

ALLAH (C.C.) MURAD EDERSE GEDALARI¹³⁴ SULTAN EDER

Hızır¹³⁵ ile Sadreddin Konevî¹³⁶ Hazretlerinin Karşılaşması

Bir gün Hızır, Sadreddin Konevî Hazretlerinin evine girmiş. Bu esnada bir hırsız da Konevî Hazretlerinin evine girmiş ve bir yere saklanmış. Hızır, Konevî Hazretlerini uyku hâlinde görünce, onu uyandırmış ve O'na şöyle demiş: **"Ey devrin kutbu! Kalk ki sana bir haberim var, onu söyleyeyim. Yedi kıtaya bakanlardan bir muhterem vefat etmiş ve bu dünya Âlemînden göçmüştür. O'ndan boşalan yere kimi tayin edeceksin?"** Konevî Hazretleri Hızır'a şöyle der: **"Ya Hızır! Git bak, uyanık bir kişi bulursan bana getir"** Hızır, bütün her yeri arar ve kimseyi uyanık bulamaz. Hazret'in evine geri döner ve evdeki hırsız yakalar. Hırsız alır ve Konevî Hazretlerinin yanına getirir. **"Yâ Hazret! Kimseyi uyanık bulamadım. Yalnız senin evini soymaya gelen şu hırsız yakaladım!"** der. Konevî Hazretleri hırsız baştan aşağı bir süzer ve der ki: **"Bu yaptığın hem ayıptır, hem de günah! Bunu sen de biliyorsun. Benim evimde, benim ve Hızır'ın yanında pişman olduğunu bildirip tövbe edermisin?"** Hırsız, **"Evet efendim!"** deyince, Konevî Hazretleri hırsıza tövbe istiğfâr ettirir ve zikir telkin eder. Sonra Hızır 'a: **"Al götür bunu Yediler¹³⁷ Câmîâsı'na kat!"** der **"Allah (c.c.), feyzini mutlak, işlerini de âsân kılın!"** buyurur.

Bu ibret verici kıssada da görüldüğü gibi, en aşağılardan en yücelere **"Ref"** eden¹³⁸ Allah (c.c.) bu yüce lutfuna hamd olsun.

Şah olmak isteyen gam ile müptelâ olmak gerek
Âlemde saltanat talep eden geda¹³⁹ olmak gerek.

RÂFÎ' İSMİNİN KUL ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Allah (c.c.) insanlara “Ben size şah damarınızdan da yakınım.”¹⁴⁰, “Sizin içinizdeki yükselmeye layık olanları da bilirim, olmayanları da bilirim”, “İstediğimi âbâd eder yükseltir, istediğimi zelil ederim.” diye buyuruyor. Allah (c.c.), her işi hikmetli bir şekilde ve zamanında yapar. Mü'min bir kula düşen görev, her türlü düşünme ve yüceltmenin yalnızca Allah (c.c.) tasarrufunda olduğunu bilmek ve bunun idraki, rızası içinde olmaktır.

Güvenmesin hiç kimse, mala, mülke, tahta
O dilerse indirir, en yüksekten en alta
İsterse eriştirir, en alttan en yukarı
Yükseltir yüce Mevlâ'm dilediği kulları.

Allah (c.c.) düşürdüğünü O'ndan başkasının kaldıramayacağını, onun kaldırdığının da başkası tarafından düşürülemeyeceğini idrak etmek ve sadece Allah (c.c.) ya yönelip onu razı edip rızasına kavuşmak insanların ideali olmalıdır. Diğer bir ifade ile izah etmemiz gerekirse, insan Allah (c.c.) katında kendisini değer ve kıymet sahibi yapan özelliklere ve güzelliğe şükür edip, kendisini Allah (c.c.) katında küçük düşürecek tavır ve hareketlerden kaçınmalıdır. İşte o vakit Allah (c.c.) o kuluna yardım eder, onu sever, Râfi' esmâsına onu muhatap eder. Râfi' esmâsının zikir saati güneş doğduktan sonra, günü ise Pazar günü olduğu ulemânın¹⁴¹ tavsiyesidir. Zulmünden korkulan bir kimsenin yanına gitmeden önce 70 defa Râfi' zikredilerek girilirse, o kimsenin zulmü ortadan kalkar. Yine din âlimlerinin tavsiyesi 100 defa bu esmâyı zikreden kimsenin Allah (c.c.) işlerini kolaylaştırır, onu

seçkin kulları arasına sokar. Yaptığımız secdelerle yücelt bizleri!
Kulluğunla şereflendir bizleri! Katında rütbelerle taltif et, iyiler ara-
sına kat bizleri! Râfi' esmâna layık bul bizleri...

KANDİL MUMU

Bugün yine huzur bulmuyor ruhum
Hiçbir uzlaşmaya gelmem efendim
Senin özleminle öyle doluyum
Kül olsam da ben üzülmem efendim

Bitse yağmurlarım, kurusa terim
Her an çırpınmaktan kalmasa ferim
Küf tutsa kapıda parmak izlerim
Yine başka durak bilmem efendim

Çatladı direkler, yıkıldı tavan
Çok sitemler ettim, utandı zaman
Böğrümü delse de bir ağaçkakan
Aksın yerlere kan, silmem efendim

Hayat pınarımsın, yaşamam sensiz
Ekmek kadar mühim, su kadar azîz
Tıkar hançeremi, ağıttır her söz
Sana kanmayınca gülmem efendim

Zaman oldu hep aradım izini
Zaman oldu besteledim ismini
Kandil mumu gibi beklerim seni
Sana yanmayınca ölmem efendim!

Hüseyin ÖZKAYNAKÇI

DİNÎ HİKÂYE**HASAN-I BASRÎ¹⁴² VE MECÛSÎ¹⁴³ KOMŞUSU**

Hasan-ı Basrî Hazretlerinin Şem'ün adlı mecûsî komşusu hastalanmış. Onun, bu hastalıktan kurtulamayacağını anlayan Hasan-ı Basrî Hazretleri, yanına gider ve O'na Kelime-i Tevhîd'i telkin eder, ardından şöyle buyurur: **"Ey Şem'ün! Uzun yıllar ateşe taptın, gece ve gündüz yaratıcı sanarak O'na secde eyledin. Bu sebeple yerin ateş olacaktır. Ancak şimdi ölmeden 'Lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullah' deyip, Hakk'ın dergâhına vardığında kendine Cennet'i mekân bulasın!"** Mecûsî bahâneler ileri sürerek îmân etmek istemez. Hasan-ı Basrî Hazretleri buyurur ki: **"İmanla şereflenenler Cehennem ateşine girseler bile elim azâba uğramazlar. Hatta Cehennem ateşi bile imanı kuvvetli bu kişilere pek tesir etmez. Cehennem, mü'minlere şöyle hitâb eder: Günaha müptelâ olanlara günahları kadar azâb olursa da sonra çok sevaplara kavuşurlar. Ama kâfirler ebedî, sonsuz azâb içinde nice bin türlü eziyete duçar olacaklardır."**

"Ey Şem'ün, Hak teâlâ mü'minleri dünyada da keramet ehli kılıp, hakikati göstermek için Peygamberlerin vârisleri olarak onları kuvvetlendirmiştir. Eğer diğer ateşe tapanlar gibi acıklı bir azâba uğramak istemiyorsan, gel ikimiz elbiselerimizi çıkarıp yanan fırına girelim. Bakalım hangimizin bedenini ateşin alevleri yakmayacak!" Hasan-ı Basrî orada yanan bir ateşin içine kollarını sivar ve sokar: **"Ey Şem'ün! Ateş dünya ve Âhîret mahlûkudur ve Hakk'ın emriyle yakar. Allah (c.c.) emriyle ateşin mizacı su gibi, suyun mizacı ateş gibi olur."** buyurarak kor hâlindeki ateşten kollarını çeker. Fakat ellerinde en ufak bir yanma alâmeti görülmez. Bu hâl karşısında kalbi yumuşayan mecûsî, İslâm'a meyleder ve ardından şöyle der: **"Ey Hasan! Bu kadar telef edilmiş ömürden ve işlediğim kötülüklerden sonra, Kelime-i Tevhîd'i söylemekle affa ve merhamete lâayk olur muyum?"** Hasan-ı Basrî Hazretleri, **"Evet!"** buyurur. Me-

cusî: “Eğer bir ahitname yazıp bana kefil olursan, imana gelirim. Yoksa korkarım.” der. Hasan-ı Basrî gereken teminatı verir onun Kelime-i tevhîd ile iman etmesine vesile olur. Şem’ûn Hakk’ın afına kavuşur. Sonra da vefat eder. İsteği üzerine ahitname ile¹⁴⁴ birlikte mezarına koyup defnederler.

DUA

Yüce Allah’ım! Sen’in imzanı taşır kâinattaki bütün zerreler, seni tarif etmektedir bütün isimler, o güzel isimlerinle âşikâr etmezsen ruhumuz karanlıkta kalır, El- Esmâü'l-Hüsna’na şahit kıl bizleri...

Yâ Râfi’! Yâ Râfi’! Yaptığımız secdelerimizle sultan eyle bizleri! Kulluğumuzla şereflendir bizleri! Katında rütbelendir, iyiler arasında an bizleri! Güzel yüzlü meleklerin, bin bir çeşit çiçeklerin, iman dolu yüreklerin, Hak yolunda şehitlerin ordusuna gark eyle bizleri yâ Rabbî! Kur’an’ının kâinatı okuyarak, kâinatı da Kur’an’ının okuyarak anlayarak, hayatımıza geçir! Kur’an’ın aydınlattıkları aydınlık yollardan yürüyerek ayaklarımıza taş dokundurma yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Çöldeki küçücük bir mağarada en zayıf iki mahlûkatın olan güvercin ve örümcekle koruduğun Habîb-i Ekrem’ini koruduğun gibi; bizleri şerli kulların şerrinden, haset, iftira ve fitneden de öyle koru! Allah’ım! Dünya ve Âhiret işlerimizde bütün günahlardan bağışla! Âfet ve kederden kurtar! Selâmete ermek istiyoruz, af eyle bizleri! Allah’ım! Günahlarımızı ayıp ve isyanlarımızı yüce kereminle ört! Allah’ım! Yüce Hakk’ın ve nur cemâlin hatırına, yüce arşın, azametinin, celâlin, cemâlin, kudret, güç ve kuvvetin, arşı taşıyan “Kürsî” nin¹⁴⁵ hakkı için, yarattıklarından hiçbir kimsenin bilgisinin olmadığı sır hazinelerinin isimleri hürmetine senden talep ediyoruz, kapından çevirme bizleri!

Allah’ım! Arşın etrafında yazılmış olan isimler ve “Kürsî” nin

çevresinde yazılmış isimler hatırına, senden iyi bir kul, iyi bir ümmet, iyi bir insan olmak istiyoruz, dileğimizi kabul et! Allah'ım! Nebin, Peygamberimiz Muhammed Mustafa Efendimizi ve diğer Peygamberleri sana dua vesilesi edip, istediği ismin hatırına biz de aynen istiyoruz kabul buyur! Yâ Rabbî! Yâ Rabbî! Yâ Rabbî! Yokluğu varlık yapan sensin, karanlıkları aydınlık yapan sensin, göğü yükseltip yıldızlarla süsleyen sensin, yeryüzünü çiçeklerle süsleyen sensin. Sen öyle Râfî''sin ki şerefini artırırsın şükredenin, sen öyle Râfî''sin ki derecesini yükseltirsin hamd edenin, sen öyle Râfî''sin ki başını göğe erdirirsin haddini bilenin, Râfî' esmânla bizleri de yücelt, Râfî' esmâna şahit yaz bizleri! Âmîn...

EL-MUIZZ

(C.C.)

EL-MUIZZ (c.c)

El-Muizz, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası, istediğine izzet ve şeref verip yükselten, ağırlayan, onurlandıran anlamına gelmektedir. Bütün izzet ve şerefler Allah (c.c.) ya aittir. Şeref ve onur veren yine O'dur. Onur arayanlar, onurlandırılmak isteyenler hep O'na müracaat edip O'ndan talepte bulunurlar. Kendisinden değil de başkasından isteyenler ve başka şeylerde onur ve şeref arayanlar, aradıklarını bulamazlar ve hüsrana uğrarlar. İzzetin zıddı zillettir, izzet kelimesinde şeref ve haysiyet, zillet kelimesinden küçüklük, aşağılık, alçaklık manası vardır. Bunlar hep Allah (c.c.) mahlûkatı üzerindeki tasarrufları cümlesindendir. Allah (c.c.) istediği kuluna izzet ve itibar vererek o kulunu haysiyet ve vekar sahibi yapar. İşte o kul ölür de yine Allah (c.c.) rızası olmayan yola sapmaz. Çünkü izzet-i nefsi buna manidir. Bakınız bir Allah (c.c.) dostu bu durumu şu mısraları ile ne güzel dile getiriyor: "Sensin Muizz olan! Yâ Rab! Erdiren sensin! İzzete Muzill olan yine sensin! Gark edersin bin zillete şeref verdin kullarına, eşrefi mahlûkat kılıp düşürme bizleri Yâ Rab! Ne zillete, ne de illete."

ÂYETLERİN VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-MUIZZ (c.c)

Nisa suresi, 139. âyette Rabbu'l-âlemîn bizi uyarıyor ve buyuyor ki: "Onlar öyle kişiler ki mü'minleri bırakıp da küfre sapanları dostlar ediniyorlar. Onların yanında onur ve yücelik mi arıyorlar? Onur ve yüceliğin tamamı Allah'ındır." Yine Münafikun suresi, 8. âyette "Asıl üstünlük izzet Allah'ın, Peygamberlerin ve mü'minlerindir." diye altını çizerek bize şu mesajı veriyor: Eğer siz izzet, itibar sahibi olmak istiyorsanız; Allah (c.c.) ya tabi olun. O'nun bu sıfatının üzerinizde tecellî etmesini isteyiniz. Âli İmrân suresi, 26. âyette daha da açık ve seçik olarak, "De ki mülkün gerçek sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin, dilediğinden de geri alırsın. Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın, her türlü iyilik

senin elindedir. Gerçekten sen her şeye Kadîrsin.” demekle “El-Muizz” ve “El-Müzill” isimlerinin açıklamasını yaparak bizi uyarıyor. Dikkatimizi bu noktada toplamamızı istiyor. Yaşadığımız dünyada öyle insanlar var ki hâşâ Allah (c.c.) yı tanımaz, bilmez, onun tekelinde bulunan hazinesine ait özel mülkiyeti olan “şeref ve onur” gibi şeyleri başka yerlerde ve başka şeylerde arar. Oysa el açıp yalvardığı şeyler sadece kendisini küçültmeye, alçaltmaya yarar. Yükseltmeye, şereflendirmeye yaramaz.

Gazzâlî diyor ki: **“Gerçek mülk, ihtiyaç zilletinden kurtulmakla, şehveti kırmakla, cehâleti ortadan kaldırmakla elde edilir.”** Cenâbu Hâk her kimin kalbinden perdeyi kaldırmışsa, cemâlini müşahade ettirmek fırsatı vermişse, o kuluna kuvvet ve teyit bahşederek nefsine onu ezdirmemişse, işte o kulunu **“Muizz”** esmâsına layık görür. Onu yükseltir, azîz kılmış olur. Dünyada onu mülke kavuşturmuş, Âhirette hiç şüphe yok ki onu kendisine şu ebedi hitap ile yaklaştıracaktır. **“Ey güven ve huzura kavuşmuş insan! Sen O’ndan, O senden hoşnut olarak Rabbine dön! Haydi, Cennetlik kullarının arasına katıl! Gir Cennet’ime!”**¹⁴⁶

Allah (c.c.) insanların kalplerini insanların eline teslim etmiyor. Kalpler yalnız ve yalnız Allah (c.c.) emrindedir. Kalplerde olanı sadece O bilir. İnsanları da buna göre hesaba çeker. Bir de dış görünüş itibarıyla Müslüman gibi görünüp haddi zatında İslâm’ı yaşamayan münafıklar vardır. Hazreti Peygamber onları bilirdi. Öldüklerinde cenaze namazlarını kılmazdı.

Allah (c.c.), izzetle imanı mü’minin kalbine yan yana koydu. Çünkü mü’minin kalbindeki izzet, yüce Allah (c.c.) **“Muizz”** esmâsının o kul üzerinde tecellî etmesidir. O tecellî edince; kul yükselir, izzet ve itibar sahibi olur. Münafıklar bunu bilmezler, nasıl bilsinler ki onlar? Bu izzetin zevkine ermemiş, ana kaynağın sahibi Allah (c.c.) ile bağlantı kurmamıştır. Vay hâline o kulların! **“Ben, seni insanlığa rahmet için gönderdim!”** dediği rahmet Peygamberinin

böyle bir kimsenin namazını kılmaması ne hazin, ne acınacak bir hâldir. İzzetle kibiri birbirinden ayırmak lazımdır. Kibir insanı zelil hâle düşürür. O hâlde izzet, insanın kendisini iyi tanınması; dünyevi bir takım hâdiseler için şahsiyetini, gururunu ayaklar altına almak-tan kendisini koruması, muhafaza etmesidir. Kibir ise insanın ken-disini tanımaması ve kendini hak etmediği makamın üzerine çıkarmasıdır. İşte böyle kibir sahiplerine Allah (c.c.) uyarısı şu şe-kildedir: **“İşte size tatbik edilen bu azap, yeryüzünde haksız yere kibirlenmenizden dolayı verilmiştir.”** İşte bu durumu açık ve seçik olarak Cenâb-u Hâk bize şöyle duyuruyor. **“Ey Muhammed! Rab-bini tazîm ederek O’na tevekkül ederek, O’na şükrederek işlerini O’na havale ederek deki: Ey mülkûn sahibi olan Allah’ım! Bütün mülk senindir. Sen mülkû dilediğine veririsin. Sen mülkû dilediği-nin elinden alırsın. Sen dilediğini azîz edersin, dilediğini de zelil edersin.”**

Bu âyetten de açık seçik olarak anlaşılacağı üzere Allah (c.c.) bazı kimseleri iman ve mağfiretle azîz kılar. Bazı kimseleri de küfür ve delalet ile zelil kılar. Tevazu ve alçak gönüllülük insanı daima yücelttir. Kibir ve böbürlenmek, **“hep benim, ben bilirim!”** demek insanı küçültür, zillate sokar. Bakınız, şu ibret verici iki örnek olay bunu bize nasıl doğruluyor.

Örnek:1

Allah (c.c.) DOSTLARININ DERECESİ BÜYÜKTÜR

Allah (c.c.) dostlarından biri Mısır’a ziyarete gider ve bir ihtiya-rın abdest aldığı görür. Fakat ihtiyar abdesti hiç intizamlı almaz. Ona, şeyh şöyle söyler: **“Sen bir ihtiyarsın, aynı zamanda Mısır gibi büyük ve İslâmî bir şehirde yaşıyorsun. Niçin böyle abdest alırsın?”** dedi. İhtiyar şeyhe: **“Ey insan, sen Mısır’a ne zaman gel-din?”** der. Şeyh: **“Şimdi geldim!”** der. İhtiyar: **“Sence en mukad-des mekân hangisidir?”** diye sorar. Şeyh: **“Mekke’dir!”** der. İhtiyar

“Mekke ne taraftadır?” diye sorar. Şeyh, parmağı ile olduğu tarafı gösterir. İhtiyar perdeyi kaldırır ve Mekke’yi şeyh efendiye gösterir. O zaman şeyh: **“Anlayamadım!”** diyerek ihtiyardan özür diler ve onun yanında on iki sene kalır. Ona hizmet yapar ve onun kera-metini kazanır. İhtiyar öleceği zaman şeyhe, **“Şu parayı al, beni filan yere göm ve bana şu kadar para masraf et!”** der. Şeyh aynen dediği gibi yapar ve cenazesini götürürken bir bakar ki, gökyü-zünde kuşlar uçmakta... Ve kanatlarıyla yeryüzünü doldurmuş va-ziyette gökten bir şahıs yeryüzüne iner. Şeyh hayretler içinde kalır. Gökten inen ona **“Hayret etme, şu gördüğün kuşlar, şehitlerin ruhlarıdır. Kılıç şehitleri ve bir de tasavvuf şehitleri vardır. Bunların cesetleri Cennet, ruhları ise arşı âlâ’dadır.”** der.

Örnek: 2

İlim ehlinin birinden şöyle hikâye olunmuştur. Ben Kâbe’yi tavaf ederken bir adam gördüm. Önünde koruyucuları vardı. O koruyucular öndeki ve yandaki insanları sağa sola iterek o zatın rahat etmesini sağlamaya çalışıyorlardı. Aradan zaman geçti. Ben bu adamı Bağdat Köprüsü üzerinde el açıp dilenirken gördüm. Adamın tavaf yaparken adam olup olmadığını anlamak için yanına yaklaşıp yüzüne iyice baktım. Adam bana, **“neden benim yü-züme böyle dikkatle bakıyorsun?”** diye sordu. Ben de dedim ki **“seneler önce tavaf ederken bir adama rastlamıştım. Muhafızları, yardımcıları vardı. Ona benzettim de onun için bakıyorum!”** dedim. Adam, **“işte ben oyum!”** dedi. **“Hiç şüpheden olmasın ki ben insanların tevazu gösterdiği yerde gururlandım, insanlara yüksek-ten baktım. Allah (c.c.) da beni insanların yüceldiği yerde beni al-çalttı.”** dedi. Bu durum bize şunu gösteriyor ki izzetin zıddı zillettir. İzzet kelimesinde şeref, haysiyet, tevazu vardır. Zillet kelimesinde ise alçaklık, küçüklük manası vardır. Allah (c.c.) bir kuluna izzet nasip eder; onu taltif eden, ağırlayan olur. Bir kuluna da zillet

nasip eder, onu küçültür. Bir Allah (c.c.) dostu şöyle yalvarıyor: **“Bir kul ki yaratıcısının emirlerine kulak verir, onun yap dediğini yapar, yapma dediğini yapmazsa Allah (c.c.) o kuluna “El-Muizz” isminden ve isminin payından övülen bir pay isabet eder. Çünkü o, Allah (c.c.) kullarının kalplerini, Hakk’ın katına yakışmayan şeylerin orada yerleşmesinden sakınırsın. Binaenaleyh bu özellikteki bir kul hak adına izzetlidir. Hak sayesinde azîzdir. ”**

MUIZZ (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Âyet ve hadislerle **“Muizz”** esmâsını inceledikten sonra bu esmânın kul üzerindeki tesiri ve etkisi üzerinde duralım: Harraz¹⁴⁷ Hazretleri buyuruyor ki: Allah (c.c.) kullarından birisini kendisine dost ve veli kılmak istediğinde, onun önüne zikir kapısını açar. O kimse zikirden zevk aldıysa **“Kurb”** (yakınlık) kapısını açar, sonra onu bu sayede **“Üns”** (Allah (c.c.) insan gönlünde görünmesi) meclisine yükseltir. O insanı **“Tevhîd”** kürsüsüne oturtur. Daha sonra da aradaki perdeleri kaldırarak **“Ferdâniyyet”** evine sokar. O zata celâl ve azameti kendi üzerine düşünce, benliğini kaybeder. Bu hâlde âlimler, **“bi-lâ-hüve’l-Allahü ile bâkî kalmak”** derler. Kul fânî hâlde gelir, hareketsiz kalır. İşte iki cihan selveri Peygamberimiz bu murada erenlerdendir. Kendisine lütfedilen **“Miraç mucizesi”**, yine kendisine hitaben **“Kalbini açmadık mı? Sırtına ağırlık veren yükü indirmedik mi? İsmi yüceltmedik mi?”** diye kendisine bizzat buyrulmuştur. Aynı şekilde Hazreti Musa’ya Tur Dağı’nda Rabbine yalvarırken **“Ne olur Rabbim göster bana bir defa göreyim cemâlini!”** diye yalvarıyor. Hak teâlâdan cevap, **“Yâ Musa! Beni göremezsin, benim nurum seni yakar.”** diye buyurarak Musa, Rabbi ile muhatap olma mertebesine ulaşıyor. Yalnız burada şu ince noktayı görmemezlikten gelemeyiz: Allah (c.c.) Hazreti Musa’ya **“Len terâni”** (beni göremezsin) dediği hâlde Hazreti Pey-

gambere **“Elem tere ilâ rabbike?”** (Rabbini görmedin mi?) demekle Rab ile görüştüğünü hatırlatmasıdır. Bir kul zillet ve haka-
retten kurtulup, şerefli, haysiyetli ve kuvvetli olmak istiyorsa şunu
bilmeli ki, her türlü izzet ancak Allah (c.c.) ya mahsustur. Allah
(c.c.) emrindedir. Ancak O’na yalvararak, O’ndan isteyerek bu
lutfa nail olabilirler. Allah (c.c.) **“Muizz”** izzetli kulu olabilmek,
O’nun rızasın kazanmakla olur. İnsanları yücelten kanaattir.
Tamah insanı alçaltır ve küçültür. Münkir dünyada malı ile yük-
selse bile Âhirette ise her hâliyle alçaltır ve Cehennem’e atılır.
Başkalarının servetine el uzatanlar, başkasının namusu ile oyna-
yanlar daima horlanır ve alçaltılarak zelil edilir. Haram servetten,
haram şehvetten, haram şöhetten uzaklaşanlar ise her iki
âlemde izzet bulur. **“Muizz”** (izzet) bulur. Gönlü imanla, akıl ilim
ve izanla dolar. **“El-Muizz”** ve o esmânın sırrını bilen kimse, Allah
(c.c.) ya hizmet ile kendisini, mağfiret ile de kalbini ve müşahede
gözünü azîz kılmıştır. Allah (c.c.) hepimizi **“Muizz”** esmâsına mu-
hatap edip, izzetle, ikballe huzuruna kabul etmeyi nasip etsin!

ŞİİR

Bu dünya yalandır bunda kalınmaz,
Yürü dünya yürü, murat alınmaz,
Gafil olma gafil, geri dönülmez,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

Mabudun dururken mahlûka tapma,
Şeytana uyup da yolundan sapma,
Dünyayı yapıp da Âhireti yıkma,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

Azığın var mı yola çıkmaya?
Döşeğin var mı varıp yatmaya?
İki melek gelir sual sormaya,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

Ölünce çözerler belin kuşağın,
Gözüne görünmez oğlun, uşağın,
Yakasız gömlektir örtün, döşeğin,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

Suyunu koyarlar kazan dolunca,
Kefenin biçilir boylu boyunca,
Dağlır seni kabre koyunca,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

İki melek gelir çınarlar gibi,
Gözleri yanıyor şimşekler gibi,
Birisi sorar gök gürleri gibi,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

Cehennem'i üstündedir kapısı,
Ateştendir duvarının yapısı,
Seksen yıllık yoldan gelir kokusu,
Yürü dünya yürü, sonu virandır,
Medet şimdi sonra ahir zamandır...

DİNİ HİKÂYE

Peygamber Efendimiz, arkadaşı ve damadı Hazreti Osman tarafından verilen bir yemeğe katıldı. Zengin ve varlıklı bir sahabe olan Hazreti Osman, Peygamber (a.s) bu yemeğe gelene kadar attığı her adım başına bir köleyi azat edip özgürlüğüne kavuştu-rarak duyduğu sevinci ve memnuniyeti belirtti. Aynı günlerde, Pey-gamberimizi yemeğe davet etmek, diğer damadı ve yeğeni Hazreti Ali'nin de içinden geçti. Fakat bu cesaret sembolü sahabe, fakir-liğinden duyduğu endişe nedeniyle, belki de ilk ve son kez bir şeye cesaret edemeyip, vazgeçmişti. Peygamberimizin kızı Fatıma an-nemiz, o gün Hazreti Ali'deki durguluğu fark ederek: **“Evimizde ve elinizde ne varsa onu ikrâm ederiz!”** diyerek Hazreti Ali'yi Resu-lullah'ı davet etmeye ikna etti. Bunun üzerine Hazreti Ali, Pey-gamberimiz'e koştu. Allah (c.c.) Resulu daveti memnuniyetle kabul buyurdu. Ertesi akşam Hazreti Ali'nin evine doğru yola çıkan Peygamber Efendimiz'in yürüyüşü birden bire değişiverdi. Resu-lullah, o kadar küçük adımlar atıyordu ki, sanki bu yolun bitmesini hiç istemiyordu. Bu böyle Hazreti Ali'nin hanesine varana kadar devam etti. Sahabeler bu acayip hâlin hikmetini merak edip sor-dular: Âlemlere Rahmet vesilesi, onlara şöyle cevap verdi: Davet için yola çıktığımız anda, Melek Cebrâîl gelerek; **‘Yâ Resulullah, Cenabu Hak, sadece kendi rızası için verilen bu davetten o kadar memnun kaldı ki; atacağınız her adım için ümmetinizden yüzbin kişiyi Cehennemden azat edip, kurtaracağım’** buyurdu, dedi. İşte ben de bunun için adımlarımı sıklaştırdım ve küçük adımlar at-maya başladım.

DUA

Yâ Rabbî! Yâ Rabbî! Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler. Sen, güzel isimlerinle aşikâr etmezsen ruhumuz ka-ranlıkta kalır. El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri! Yâ Mûizz! Yâ

Mûizz! Sen dilediğini azîz eyler, dilediğini zelfî eylersin. Her türlü izzet ve heybet senin eserindir. Yalnız sana inanır, yalnız senden isteriz **“Mûizz”** esmâna misafir eyle bizleri! Senin güzel isimlerinle sonsuz rahmetine sığınıyoruz! Onları şefaathçi yaparak sana yalvarıyoruz! Bizim için hayırlı olan dilek ve isteklerimizi kabul buyur yâ Rabbî! Ey hata ve kusurları bağışlayan, ey bela ve musibetleri uzaklaştıran, ey varlıkların küçük büyük, gizli açık bütün seslerini işiten Allah'ım! Bizler de şu anda sana **“Mûizz”** esmânla sana sesleniyoruz, izzetine gark eyle! Cürümümüzle küçültme, azametinle büyüt yâ Rabbim! Ey karşılığı bulunmaz iyilikleri bize nasip eden, her türlü noksan ve kusurdan münezzeh olan Allah'ım! Senden başka ilâh yok ki bize imdat etsin! **“El-Emân, El-Emân, El-Emân!”** diyoruz! Bizleri Cehennem'in azabından muhafaza eyle Allah'ım!

Allah'ım! Allah'ım! Kabirde Münkir ve Nekir meleklerin gelip de bize sorular sorduğunda; dillerimizi açmanı, dünyada yaşarken salih ameller işlemekle muvaffak kılmanı, kıyamet günü yerler salınlansın, insanlar ıstırap içinde iken, El-Esmâü'l-Hüsnâ'nı imdadımıza yetiştir yâ Rabbî!

Allah'ım! Bütün güzel isimlerin hürmetine, hayır sahibi resul-lerin ziyneti, Peygamberler Peygamberi, gözümüzün nuru, kalbimizin süruru¹⁴⁸, iki cihan serveri¹⁴⁹ Hazreti Muhammed Mustafa (s.a.v) Efendimize getirdiğimiz salâvatı şerifleri kendisine ulaştır yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Resulünün kapısına intisap ettik, bizleri bu ulvi ve kutsî kapıdan uzaklaştırma, yakınlaştır. Senin kapına geldik, tevazuuyla sana yaklaştık, günahkâr ellerimizi açtık yalvarıyoruz, kapından kovma bizleri yâ Rabbî!

Kendine layık kullar eyle! Muhammed'ine layık ümmet eyle! Dünyada Kur'an'dan, Âhirette imandan ayırma yâ Rabbî!

Sensin Rahmân, sensin Rahîm, sensin **“Aliyy”**, sensin Mûizz, yakışır kudretine, yakışır devletine, muhtâciz inâyetine, vardır bizi imanin lezzetine, erdir bizi ulu izzetine, sensin **“Mûizz”** olan yâ Rab! **“Mûizz”** esmâna şahit yaz bizleri yâ Rabbim! Âmîn...

EL-MÜZİLL
(C.C)

EL-MÜZİLL (C.C)

El-Müzill, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası zillete düşüren, alçaltan, hor ve hakir eden demektir. İzzetin zıddı zillettir. İzzet kelimesinde şeref, haysiyet, yücelik vardır. Zillet kelimesinde ise alçaklık, küçüklük, aşağılık vardır. Bu isim mazlumların ümit kaynağı, zalimlerin de korkulu rüyasıdır. Tarih boyunca zayıf ve korumasız insanlar karşısında parasıyla, gücüyle, etrafı ile saltanat kurup onları ezmeye çalışanlara yüce Allah (c.c.) **“Müzill”** esmâsıyla kalkan olmuş, zalime karşı mazlumu daima korumuştur. Bu dünyada fakir ve zelil gibi görünenler, dünyada işledikleri salih amelleri sebebiyle ebedi hayatta büyük izzetlere sahip olacaklardır. Kendisini zengin ve güçlü sanan ve çevresinde öyle zannedilenler ise kötü amelleri sebebiyle zelil ve perişan olacaklardır. Halk arasında şöyle bir söyleyiş vardır. **“Zalimin zulmü varsa, garibin (mazlumin) Allah'ı vardır.”** Buradaki ince uyarı, **“sakın mazluma, zayıfa zulmetmeye kalkışma! Allah (c.c.) onun yardımcısıdır. Daima onun koruması altındadır, yoksa Rahmân'ın zulmüne uğrarsın!”** denilmektedir. İçinde yaşadığımız şu fânî dünyada onur, yücelik isteyen bilsin ki onur ve yüceliğin tümü Allah (c.c.) ya, O'na aittir.

ÂYETLER İŞİĞINDA MUZİLL (C.C)

Fatır suresi, 10. âyette şöyle buyrulmaktadır: **“İzzet ve şeref isteyen bilsin ki; izzet ve şerefin tümü Allah (c.c) aittir. Güzel bir söz O'na yükselir. Onu da iyi işler yükseltir. Kötülükleri planlayanlara gelince, onlar için şiddetli bir azap vardır ve onların planı boşa çıkar.”** Malı mülkü ile hava atanları da hiç sevmez ve hiç beklemediği bir anda her şeyini elinden alır. Dünya malı ile övünmek, kibirlenmek asla doğru değildir, bir kıvılcımla hepsi yok olup gider. Her Cuma günü Cuma hutbesinin arkasından imam hatiplerimizin okuduğu Nahl suresi, 90. âyete kulak verelim: **“Şüphesiz Allah**

(c.c.) adaleti, iyiliği, akrabaya yardımı emreder. Hayâsızlığı, kötülükü ve azgınlığı da meneder. Düşünüp tutasınız diye size öğüt verir.” Burada Allah (c.c.) üç şeyin altını çizerek bizi uyarıyor: **“İyilik ve yardımı emrediyor. Bunları yapın, benden size emirdir!”** diyor. Malum olduğu üzere Allah (c.c.) emir ve buyruklarına uymak imanın şartlarından. Hayâsızlığı, şımarıklığı, kötülüğü men ediyor, yani yasaklıyor. İşte bu **“yasaklarıma uyun, yoksa “Müzil” esmâî karşıınızda bulursunuz!”** diyor. O, tutasınız diye öğütler verir. Yani Allah’ınız, yaratıcınız olarak aklınızı kullanın. Benim bu öğütlerimi dinleyin **“Sizin Rabbiniz hiç şüpheniz olmasın, en doğruyu söyle!”** diyerek bizi uyarıyor. Bize düşen görev, **“Rabbim ne söylese bizim iyiliğimiz için söylemiştir.”** diyerek, bu emir ve yasaklara harfiyen riâyet etmektir. İşte Rabbu’l-âlemîn kendi emir ve buyruklarına uyanları koruyarak onları yüceltir, **“Mûizz”** esmâsına nail eder, sonra onları rahmeti ile mağfiret eder ve onları hürmet evine nakleder. Sonra da onlara Cennet’inde cemâlini göstererek şerefendirir. Ancak şunu hiçbir zaman unutmamak lazımdır ki; yüce Allah (c.c.) izzetinin ve yüceliğinin sonu olmadığına gibi, O’na karşı duranların da zillete uğrayacakları bilinci içinde olmaları lazımdır.

Bir mütefekkir diyor ki: **“Allah (c.c.) bir adamın içinde iki tane kalp yaratmamıştır, herkesin kalbi bir tanedir. Mü’minin kalbindeki meyile dikkat etmemiz gerekmektedir.”** Muhabbeti neyedir, kimedir, meyli hangi yönedir? Bir kalpte iki yol olmadığı gibi, iki sevgi de birleşmez. Allah (c.c.) dostluğunu, Resulünün sevgisini taşıyan bir kalp de Allah (c.c.) ve Peygamberin düşmanlığını taşıyan aynı kalpte yer edemez ve barınamaz. Ya iman, ya da imansızlık vardır. İkisi birlikte bir kalpte katiyen olamaz. Zira birisi girince öteki o kalpten çıkar. Bir âyeti kerîmede şöyle buyruluyor **“Dünyadan ve dünya zevklerinden hepsini almak, yalnız zevk ve sefa için yaşamak Cehennem’e gideceklerin bâriz özelliklerindedir.”** Akli başında her mü’minin bundan kaçınması lazımdır. Hâl-

buki Âhiret hayatını, ölümü düşünerek, Âhirette elde edilecek sevabın dünyada kazanılacağını umarak dünya lezzetlerinden uzak durmak bir mü'minin en bâriz vasfıdır. Mü'minler iman etmiş olmaları sebebiyle nimet verenin şükrünü eda etmişlerdir. İşte dünya nimetleri onlarda kınanmaz. Bunun delili **“De ki Allah kullan için çıkardığı ziynetleri ve güzel, hoş şeyleri kim haram kılabilir?”** âyetinde açıklanmıştır.

HADİSLER IŞIĞINDA EL-MÜZİLL (C.C)

Hazreti Ömer'den rivâyet edildiğine göre Resulullah (s.a.v) bir hasır üzerinde uyurken yanına girdi. Yattığı hasırın izleri mübarek Efendimizin yüzünde iz bırakmıştı. Bunu görünce Hazreti Ömer ağlamaya başladı. Resulullah (s.a.v), **“Ya Ömer niçin ağlıyorsun?”** deyince; Hazreti Ömer, **“Kisra'yı, Kayzer'i ve onların içinde bulundukları dünya ile yaşadıkları hayatı düşündüm. Hâlbuki sen âlemlerin Rabbinin elçisisin. Hasır iki yanında iz yapmış. Onu görünce dayanamadım ağladım.”** der. Bunun üzerine Hazreti Peygamber (s.a.v), **“Yâ Ömer! Onlara lezzetleri dünyada yaşarken peşin olarak verilmiş. Biz ise lezzeti Âhirete bırakılıp, orada taltif edileceklerdeniz.”** diye buyurmuşlardır. İki cihan serveri Peygamberimizin şöyle buyurdıkları ifade edilir: **“Yâ Rabbim! Dünyayı benim için yay ve beni onda zahid kıl!”** Yani önce dünyayı genişlet, sonra onun afet ve zararından beni koru, demektir. Burada şükür ve sabır esmâları tecellî etmiş olur.

Padişahların yanında çalışanları küçük görmeleri, zenginlerin fakirleri hor görmeleri, kuvvetlinin zayıfı âciz görmesi, o şahıslarda **“Muzill”** esmâsının tecellîsindendir **“Muzill”** zillet, hakir ve hor değerlerle meydana gelir. Allah (c.c.) sevgisine mazhar olarak can gözüne mağfiret sürmesi çekmiş Muhyiddîn-i Arabî Hazretlerinin şöyle dediği ifade edilmektedir: Bağdat'ta bir camide namaz kılmıştım. Namazdan sonra müezzin cemaate şöyle seslendi: **“Ey**

Müslümanlar! Siz nasıl insanlarsınız? Burada bir garip adam öldü, cenazesi üç gündür burada yatıyor, kimi, kimsesi olmamalı ki, ne arayan var ne soran! Haydi, bir araya gelip şu garibi kabre götürüp defnedelim!” Bunun üzerine cemaatten üç beş kişi toplandı. Ben de onların arasına karışıp o zavallıyı kabre götürdük. Cenaze kabre indirilirken avucuma bir parça toprak aldım. Toprak elimde, naa-şına yaklaştım. Toprağa okuyup, üfleyip onun üstüne saçtım. Ve, “Ey garip, kimsesiz adam!” dedim “Hor ve hakir olup zillate uğramışsın!” dedim. Ben de, “Daha önce okumuş olduğum 70.000 kelime-i Tevhîd vardı. Onu senin ruhuna bağışlıyorum, haydi Allah (c.c.) rahmeti üzerine olsun.” dedim. Adam gözlerini açıp bana sert sert bakarak dedi ki: “Vah sana vah! Allah (c.c.) ile olan hiç zillate düşer mi? Fakat ne olur bu konuştuğum söz ikimizin arasında kalsın. Kimse duymasın!” dedi ve gözlerini tekrar kapattı. Meğer bizim garip bildiğimiz adam bir Allah (c.c.) dostuymuş. Onun yanında rütbesi azîz ve şeref sahibi imiş. Allah (c.c.) ile olan mü'min zillate düşmez. Rabbinin dergâhına gönül veren hiçbir saadetten mahrum kalmaz. Zira her türlü izzet, ancak Allah (c.c.) dır ve O'nun emrindedir.

Reddederek senin bize gönderdiğin delilin
Unutursak senin “Müzill” olan ismi Celîlin
Senin yüce şanın olan “Rahmân” aşkın
“Müzill” vasfınla eyleme bizi rüsvâ ve zelil
Sesin “Muizz” olan Yâ Rab!
Yakışır kudretine, yakışır devletine
Bizler ki her dem muhtâcız senin inâyetine
Vardır bizi sana olan inancın lezzetine
Erdi bizi ya ilâhî o ulu izzetine...

MÜZİLL İSMİ ŞERİFİNİN İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Mü'min olan bir Müslüman bilir ki yeryüzünde büyüklük taslayan kim olursa olsun, her kul haksız yere bu davranışta bulunur. Çünkü büyüklük yalnız Allah'a mahsustur. Allah (c.c.) tan başka hiçbir kul büyüklük iddia edemez. Allah (c.c.) **"Muizz"** esmâsı ile nasıl insanları yüceltir, izzet ve ikbal sahibi yaparsa, yine Allah (c.c.) kendi nizamından çıkıp, sapıtanları, azgınlık yapanları, münkirleri bu defa da **"Müzill"** esmâsına muhatap ederek onu zelil, rezil eder. Allah (c.c.) yine pek çok âyetinde, Âhirette inkârcıların dünya hayatındaki kibir ve büyüklenmelerine karşılık Allah (c.c.) takdir ettiği cezaları alacaklardır. Çünkü bu gibi kimselerin en büyük hedeflerinden biri, başka insanların kendilerini takdir etmeleridir. Bu sebeple de hayatını Allah'ı hamdu sena ile değil kendisine övgü toplamakla geçirmiştir. Allah (c.c.) da Cehennem'deki azaplarını bunun üzerine kurmuştur. Bu gibi kimseler Cehennem'de en ağır şekilde cezalandırılır ve rezil edilir. En büyük yıkımı ise insanların karşısında küçük düşüp, aşağılanınca yaşar. Yüzlerini bir zillet sarıp kaplar. Kim de Allah (c.c.) ya itaat edip, emirlerine uyarsa Allah (c.c.) onu yüceltir ve yükseltir.

Dinimizde çalışıp kazanmak ibadettir. Zengin olmak günah değildir. Zira Allah (c.c.) zengin olup da şükredenleri sever. Yalnız zenginlik, güzellik, şöhret sahibi olmak iki tarafı keskin bir bıçak gibidir. İnsanı azîz ettiği gibi zelîl de edebilir. Kârûn, Musa (a.s)'ın akrabası idi. Musa (a.s) Kârûn'a hayır dua edip, ona kimya ilmini öğreterek onu zengin etti. O öyle zengin oldu ki hazinesinin anah-tarlarını kırk katır taşırdı. Birkaç kuruş zekât vermediği için ve Allah (c.c.) ya şükretmediği için Allah (c.c.) onu, bütün malı ile birlikte yerin dibine soktu. Salabe, sahabe arasında en çok ibadet eden, sevilen bir insandı. Camiden çıkmazdı. O da zengin olunca sözünde durmadı malının zekâtını vermedi. Sahabelik şerefine kavuşmadan öldü. Resulullah Efendimiz buyurdu ki: **"Cennet,**

nefsin istemediği şeylerle; Cehennem ise nefsin arzuları, şehvetleri ile ihata olundu.”

Şunu hiçbir zaman unutmamamız gerekir ki Allah (c.c.) izzet vermesi, yani **“Muizz”** esmâsı ile taltifi veya zillet verip **“Müzill”** esmâsı ile cezalandırması hâşâ gelişigüzel ve keyfî değildir. Bir kanun-u ilâhî iledir. Şâir Bâkî'nin ifadesiyle **“Ma’kûl olan gök kubbede, hoş bir sedâ bırakmaktır.”**

Rabbim bizleri içinde yaşadığımız şu fânî dünyada, zillet illetinden koruyup, izzet makamına layık kullarından eylesin.

ŞİİR

Âlem denen Hakk'ın yüzü
Açabilen gelsin berü
O yüz ise kendi özü
Seçebilen gelsin berü

Haber alan o yârandan
Seçmez bu günü yârandan
Bu benlikler diyarından
Kaçabilen gelsin berü

Âlemde gören vârını
Görür Hakk'ın dîdârını
Yâr uğruna hep vârını
Geçebilen gelsin berü

Aşkî bile ehli kemâl
Kenzî ile olur hemhâl
Kaf dağında ankâ misal
Uçabilen gelsin berü

Bilen vücut kitâbını
Duyan Hakk'ın hitâbını
Aşkın acı şarâbını
İçebilen gelsin berü

Kenzî bu sırrı mübhemi
Derk eylemez her âdemi
Candan olup da mahremi
Yüce bilen gelsin berü

Kenzî¹⁵¹

DİNİ HİKÂYE

Rabbim isteyince sevdiği bir kuluna Cennet'ten meyve bile gönderir. Sahabelerden Hazreti Dıhye, devamlı ticaret için sefere gider gelirdi. Çok güzel yüzlü idi. Cebrâîl (a.s) çok defa Resulullahın huzuruna Dıhye şeklinde gelirdi. Bir gün Cebrâîl (a.s), Fahr-ı âlem Hazretlerinin huzurunda bulunuyordu. O zaman henüz küçük olan Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin, Cebrâîl (a.s)'ı Dıhye zannedip ellerini Cebrâîl (a.s)'ın cebine soktular. Resulullah Efendimiz, torunlarının bu hareketini görünce hicap edip mani olmak istedi. Cebrâîl (a.s), Resulullahın mahcup olduğunu görünce dedi ki: “Yâ Resulullah! Niçin sıkılıyorsunuz? Fatıma teheccüd namazını kılarken, Hak teâlâ beni gönderir, bunların beşiklerini sallardım. Böylece Hazreti Fatıma rahatça namazını kılardı. Bazen de bunların anneleri namazdan sonra uyurken, bunlar ağlardı. Hak teâlâ yine beni gönderir, anneleri uyanmasın diye, beşiklerini sallardım, ağlamazlardı. Çocukların bu hareketini bana karşı edepsizlik saymayın. Bunların yanıma gelip, ellerini cebime sokmalarında bir mahzur yoktur. Daha sonra Cebrâîl (a.s), “Yâ Rabbi! Beni Habîbinin yanında utandırma!” diye dua etti. Otur-

duğu yerden ellerini Cennet'e uzattı. Bir yeşil salkım üzüm, bir kırmızı nar eline geldi. Hazreti Hasan üzümü, Hazreti Hüseyin de narı aldı. Bunları yerken, bir dilenci gelip o da istedi. Resulullahın yüksek yaratılışlı torunları, dilenciye vermek istediklerinde, Cebrâîl (a.s) mani olarak dedi ki: **“Yâ Resulullah! O dilenci şeytandır. Cennet meyveleri ona haram iken, hile ile ondan yemek istiyor, ona verme!”** dedi. Şeytanın hilesine mani oldu.

DUA

Yâ Rabbim! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler. Sen, güzel isimlerinle aşikâr etmezsen ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine aşikâr yaz bizleri.

Yâ Müzill! Yâ Müzill! Sana boyun eğişimiz en tatlı sevincimizdir. Senin kapına gelmeyen sonsuz çaresizlik içindedir. Sana muhtaç oluşumuz en büyük şerefimizdir. Dileklerimizi cevapsız bırakma yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Sen istediğini alîl¹⁵², istediğini zelîl¹⁵³ edersin, senin kapına gelmeyen, senden istemeyen âcizdir, gafildir. Bizler günahkâr ellerimizle, mahcup yüzlerimizle kapının önündeyiz, af diliyoruz, aç kapıyı yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Kerîm sensin, Kadîr sensin, Ehad sensin, Mahbûb sensin **“Müzill”** esmândan korkarız, hatta titreriz, zillele düşürme bizleri yâ Rabbî!

Allah'ım! Arşın etrafına yazılmış olan isimlerin, kürsün çevresine yazılmış isimlerin hatırına senden sağlık, sıhhat, izzet, ikbâl, bereket diliyoruz kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Kalbimizi ilimle nurlandır. Bedenimizi sana ibadet ve itaat için kullan!

Ruhumuzu fitnelerden temizle, fikrimizi muteber ve meşru işlerde meşgul eyle! Vesvesesinden bizleri koru, ey rahmeti bol Allah'ım!

Ey semaları yaratan, gökyüzünü üzerimize direksiz kubbe yapan, gizli ve aşikâr yaptıklarımızı bilen Hayy, Kayyûm, Deyyân, Hannân, Mennân Vâris, Zü'l-Celâli ve'l-İkrâm sahibi Allah'ım! Kalplerimiz senin kudretin elindedir. Onları istediğin yöne çevirirsin, onlara dilediğinde hayır, dilediğinde şer verirsin, bizleri hayır işleyen kullarının safına dâhil et yâ Rabbî!

Allah'ım! Resulün Peygamber Efendimizin kapısına intisap ettik. Bizleri o ulu kapından uzaklaştırma! Senin kapına geldik, bizleri kovma! Ancak senden yardım ister, senden şefkât bekleriz. Deryaların hiç kaldığı şefkât ve merhametinden bizleri mahrum etme! Af kapısından huzuruna kabul eyle yâ Rabbî!

İşte acınacak hâlimiz, huzurunda bellidir. Hâlimiz ise sana gizli değil. Sen emrettin, biz terk ettik. Sen yasakladın, biz işledik. Bizleri ancak senin affın kurtarır. 99 esmâna layık bularak affeyleyiver yâ Rabbî! Âmîn...

ES-SEMÎ'

(C.C.)

ES-SEMÎ' (C.C)

Es-Semî', Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası, **"gizli-açık, alçak-yüksek, küçük-büyük, her varlığın bütün seslerini ve hareketlerini duyan, her sesi, her yalvarış ve yakarışı dinleyip işiten"** anlamına gelmektedir. Cenabu Hakk'ın görmek için göze ihtiyacı olmadığı gibi, işitmek için de kulağa veya herhangi bir duyma, dinleme cihazına ihtiyacı yoktur. O'nun duymasının sınırı yoktur. Kâinatta bulunan canlı-cansız, küçük-büyük bütün varlıkların en küçük hareketlerini, en hafif seslerini ve fısıltılarını duyar. Yalvarış ve yakarışlarını, ağlayıp inleyişlerini, kalplerinden ve kalfalarından geçirip ifade etmekte zorlandıklarını...

Kısacası her şeyi duyar, işitir ve ihtiyaçlarını görür. Bu bakımdan **"Es-Semî'"** ismi Allah (c.c.) ü teâlânın zâtî sıfatlarındandır. Yüce Allah (c.c.) gecenin o ıssız ve sessiz karanlığında, sert taş üzerinde yürüyen kara karıncanın ayak sesini işitir. İşte bunun bilinci içinde olan bir insan; gâyet dikkatli ve basiretli olup, yalandan, iftiradan, gıybetten; yılandan kaçır gibi kaçmalıdır. Peygamber Efendimizin şu değerli uyarısı kulaklarımıza küpe olmalıdır: **"Allah (c.c.) ya ve Âhiret gününe iman eden kimsenin ya hayır söylemesi ya da susması..."** gereklidir. Bir Allah (c.c.) dostu da bunu şu satırlarla dile getirmiştir.

**Hâşâ zulmetmez kuluna hüdâsı
Herkesin çektiği kendi cezâsı**

Yine Kaşgarlı Mahmut'un şu veciz kelamı, **"Dil ile düğümlenen, diş ile çözülmez."** Bir duyanın, bir bilen bizi dinlediğini hiç unutmadan; elimize, dilimize, gözümüze sahip olmalıyız. Her duadan sonra söylenen **"Âmîn!"** duanın kabulü için söylenen sözcüktür. Çünkü kul bilir ki kim Rabbine bir dua ederse o duanın bir işiteni, bir kabul edeni vardır. Kul da duasının kabulü için **"Âmîn!"** der.

İslâm inançlarına göre Peygamber (s.a.v), Fatiha suresini okurken **“Ve le'd-dâilîn”**¹⁵⁴ deyince, Cebrâîl kulağına **“Âmîn!”** demesini fısıldamış. O günden bugüne, Fatiha suresi, bitince cemaat **“Âmîn!”** diyerek, **“Rabbim duamızı işit ve kabul et!”** diye niyaz etmektedir. Günlük yaşantımızda devam eden, içinde yaşadığımız şu dünya âlemindeki bütün hâdiseler, onun El-Esmâü'l- Hüsnâ'nın bir tecellîsidir. Mü'min, onu bu isim ve sıfatlarla tanımaya çalışırsa; kâinatta olup biteni okur. İşte o zaman ilâhî mağfirete¹⁵⁵ mazhar olup, vuslat¹⁵⁶ kapısına varmış olur.

Allah (c.c.) bütün bu isim ve sıfatlarından birazını kullarına ihsan için buyurmuştur. Fakat şu üç sıfatı kullarına bahşetmemiş kendisine mahsus tutmuştur. Bu üç sıfat canlı veya cansız hiçbir mahlûkatta mevcut değildir. Yaratmak: Allah (c.c.) tan başka hiç kimse yoktan hiçbir şeyi var edemez. Yaratmak yalnız ve yalnız Allah (c.c.) ya mahsustur. Kibriyâ: Büyüklük ve üstünlük demektir. Allah (c.c.) tan başka büyük yoktur. En büyük O'dur. Onun için kibirlenip büyüklük taslayanları sevmez. Hatta şöyle buyurmaktadır. Bütün günahlara sıfatlarımla, kibirlilere ise zatımla düşmanımdır. Ğanî olmak: Başkalarına muhtaç olmamak, her şeyin O'na muhtaç olduğunu bilmek demektir. Rabbu'l-Âlemîn, Kur'an'ın, Tâhâ suresi, 46. âyetinde, **“İşitir ve görürüm”** diyerek kendi şahsını nadir olarak ileri sürdüğü âyetlerden biridir. Yine kitabımız Kur'an-ın, Hazreti İbrahim ile babası arasında geçen bir konuşmayı nakleden Meryem suresi, 42. âyette, **“Babacığım! İşitmeyen ve görmeyen şeylere niçin tapıyorsun?”** sorusuna muhatabın herhangi bir cevap verememesi, ibadetin ancak Semi' ve Basîr olan Allah (c.c.) ya yapılacağını, çünkü o vasfın yalnız ve yalnız Allah (c.c.) ya mahsus olduğunun altı çizilmektedir. Hazreti İbrahim gerçekten doğruluktan ayrılmayan, her vakit doğru hareket eden bir Peygamberdi. Onun için, Hazreti İbrahim için o Allah (c.c.) Halîli'dir. Sıdkı¹⁵⁷ bütün bir Peygamberdir. Yüce Allah (c.c.) ona, **“Sen benim Halîlimsin.”**¹⁵⁸ buyurmuştur.

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA ES-SEMÎ' (C.C)

Âyetler yönünden Es-Semî' esmâsını incelediğimizde görürüz ki, Rabbu'l-âlemîn şöyle buyuruyor: **“Ey Muhammed! Hatırla ki bir zamanlar Hazreti İbrahim’in babası Âzer’e, kendisini Hak yoluna davet etmek için demişti ki: Ey babacığım! İbadet sırasında senin övgün ve yalvarmalarını işitmeyen, huzurundaki tevazu ve saygıyı görmeyen, sana dünya ve Âhirette hiçbir fayda sağlamayan Allah (c.c.) azabını senden uzaklaştırmayan şeylere niçin tapıyorsun?”** demekle sizin taptığınız, elinizle yaptığınız bu putlar, kendilerine faydaları yok ki size olsun. Hâlbuki Allah (c.c.) yarattığı bütün canlı ve cansız her yaratığın kendisine yönelttiği, yaptığı bütün istek ve duaları aynı anda işitir ve icabet eder. Namaz kılanlar için kullanılan **“Rabbenâ Leke'l-Hamd”** (Allah (c.c.), kendisine hamd edeni işitti), demeleri Allah (c.c.) mü'minlerden hamd edenlerin hamdlarını kabul ettiğinin bildirilmesidir.

Allah (c.c.) görmesi göz ile değildir, işitmesi kulak ile değildir. Kur'an-ı Kerîm'de geçen **“Yedullâh”**¹⁵⁹ kelimesindeki **“Yed”** hiçbir zaman organ olan **“el”** anlamında değildir **“İstivâ”** da **“oturmak”** anlamında mecazidir. Yani **“Allah (c.c.) arşın hâkimidir.”** âyetinde **“istivâ”**, **“egemendir”** anlamındadır **“Oturdu”** anlamındaki bir ifade, mecazidir. Te'vili gerektirir. Allah (c.c.) ü teâlâyı en iyi tanıyan, onun eserlerini kâinattaki nizam ve intizamı, ondaki ince ve eşsiz sanatı görüp, Allah (c.c.) ü teâlânın büyüklüğü ve yüceliği karşısında hayran olup hayrete düşen kimsedir.

Dünya bir derya-ı deniz
İnsanlar bu denizde yolcu
Gemi takvâ, Âhret ise sahil

Akıllı insan, bu ucu sonu olmayan dünya denizine takva gemisi ile çıkarsa, o gemideki bütün yolcular Âhret sahiline sapasağlam

varırlar. Ama bir de şeytanın gemisi var, takva gemisinden şatafatlı, oyalı, boyalı, sazlı, sözlü, içkili, kumarlı, işveli, zinalı... İşte o gemiyi tercih edenler denizde batar, dalgalara karışıp kaybolurlar. Yüce yaratıcımız takva gemisine binen **“kulumun bakan gözü, işiten kulağı, tutan eli olurum!”** diyor. Yine **“bana bir adım atana, ben yedi adım atarım, bana yürüyerek gelene ben koşarak giderim!”** diye buyuruyor. Ancak kul istemeli ve ne istediğini bilmeli. Bakınız şu ibret verici hikâye bu konuya nasıl bir açıklık getiriyor: Osman Bedreddîn,¹⁶⁰ dokuz yaşında Hafız oldu. Meşhur lakabı **“Hâfız”** dır. Gençliğinde bütün vakitlerini, ilme tahsis etti. Zâhiri ilimleri¹⁶¹ öğrendi. Tefsir, fıkıh, hadis... Ve bir gün, hocası Mehmet Tahir Efendi evine çağırdı onu bir gün **“Hafız!”** dedi **“Sana, bütün bildiklerimi öğrettim. Bendeki bilgilerin hepsini aldın. Benden bu kadar, sana tavsiyem, daha ‘büyük âlim’ bul, onun dersine devam et!”** Hafız Osman ayrılmak istemediyse de, **“peki!”** dedi mecburen. Elini öpüp ayrıldı medreseden. İyi de, o büyük âlimi nerede bulacaktı? Bulmak için ne yapacaktı? Odasında için için ağlıyor **“Dertliyim, derdim derin. Derdime derman için sana geldim yâ Muîn!”** diye Rabbine yalvarıyordu. İşte o, تنها köşesinde kendisini yetiştirecek bir âlimi bulmak için Rabbine yalvarırken, Hak teâlâ onun bu dileğini **“Gönül ehli”** birine duyurdu. Buhârâ’da, Seyyid Ahmed Merâmî¹⁶² Hazretlerine... Mübarek, camide ders verirken duymuştu bu içli yakarışı. Bildiğimiz kulakla değil tabii ki... **“Kalp kulağıyla”**¹⁶³ işitmişti bunu... Ve bıraktı dersi. O gün ayrıldı Buhârâ’dan. Manevî işaretini almıştı çünkü... Sessizce çıktı yola... İlâhî irade ile Erzurum istikametine doğru gidiyordu. Çünkü Osman Bedreddin onu orada bekliyordu. Onun bu ânî ayrılışına, çok üzüldü cemaat. Zira çok seviyorlardı kendisini. Anlayamadılar niçin gittiğini? Lakin kalpgözü açık olanlar, onları teselli ettiler **“Hak dostlarının işlerine akıl ermez.”** dediler **“Onların her işinde bir hikmet vardır. Hocamız da mutlaka manevî bir işaret al-**

miştir.” Bu zat, ince, uzunca boylu, beyaz sakallı, sevimli bir zattı. Uzun bir yolculukla vardı Hasan Kale’ye... Oradan da **“Bevel Kâsım”** köyüne. Orada Osman Bedreddin ile buluştular. Demek ki Rabbimiz her an bizden, **“ya kulum, söyle ne istiyorsan, vereyim!”** diye haber bekliyor.

Resulullah Efendimiz bir gün ashabına şöyle buyurmuşlardır **“Allah (c.c.) ya günahsız bir dille dua edenin Allah (c.c.) duasını kabul eder.”** dinleyenler ya Resulullah günahsız dili nereden bulalım.

Bu söz üzerine Resulullah şöyle izah buyurdular: **“Sizin diliniz kendiniz hakkında günahlıdır. Ama din kardeşiniz hakkında günahı yoktur. Binaenaleyh siz kardeşinize dua edin, onlarda size dua etsinler. Böylece günahsız dille dua etmiş olursunuz.”** duanın en makbulü, başkasının iyiliği için yapılan duadır diye buyurmuşlardır. Es-Semî’ esmâsının bu kısmını yine kıymetli Peygamber Efendimizin çok okuduğu bir dua ile bitirelim: **“Allah’ım! En hayırlı ömrümü, ömrümün son kısmı yap. Amellerimin en hayırlısını, son amellerim yap. Sana kavuştuğum günü, günlerimin en hayırlısı yap!”**

ES-SEMÎ’ (c.c) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Allah (c.c.) göğüslerdeki bütün gizlilikleri bilir. Bütün fısıltıları işitir. Hiçbir şey O’na gizli kalmaz, dedik.

Yalnız şu noktayı hiçbir zaman unutmamamız lazımdır ki o duyar. Ama bizim gibi kulakla değil. Yapar, ama elle değil. Konuşur, ama dille değil. O, insanlarda mevcut olan bu azalardan münezze ve müberrâdır. O’nun işitmesi ve duyması bizimkine benzemez, bambaşkadır.

İşte o sır **“Es-Semî’”** esmâsında gizlidir. Bizim görmemiz, işitmemiz Allah (c.c.) bu esmâsının bir zerresinin biz insanlarda tecellî etmesi, bizi gördürür, işittirir, yaptırır hâle getirmiştir.

İbrahim Hakkı Hazretleri Rabbimizdeki bu ilâhî sırrı şöyle dile getiriyor:

**Bulunmaz Rabbimin zıddı ve niddi, misli âlemde
Ve surette münezzehdir, mukaddestir. Teâlullâh
Şer'îki yok, ber'îdir doğmadan doğurmadan ancak
Ehad'dir; küfrü yok, ihlâs içinde zikreder Allah (c.c.)
Yemez, içmez, zaman geçmez ber'îdir cümleden Allah (c.c.)
Ne göklerde, ne yerlerde, ne sağ u sol, ne ön arkada**

Rabbu'l-âlemîn nasıl bizim yalvarış ve yakarışlarımızı, gece gündüz demeden, 24 saat ve her dakika işitip dinliyorsa, bizim de kendi kelâm-ı ilâhîsini işitmemizi, duymamızı ve müşahede etmemizi bekliyor. Kulak verip dinleme sırasında huzur-u kalp içinde olmamızı **“Ebu Saîd Harraz”** şöyle izah ediyor: **“Kur'an'ı dinlemenin ilk şekli Kur'an'ı sanki Resulullah okuyormuş gibi o hâleti ruhiye içerisinde olarak dinlemektir. Kur'an'ı dinlemenin ikinci şekli bu hâli biraz daha aşarak sanki Kur'an'ı Cebrâîl okuyormuş da biz dinliyormuşuz gibi dinlemektir. Kur'an'ı dinlemenin üçüncü şekli ise ikinci hâli de aşarak sanki Kur'an'ı Cenâb-u Hâk okuyor da biz dinliyormuşuz gibi dinlemektir.”**

Buradan çıkan mana Hakk'ın işiten ve konuşan oluşuna dikkat çekilmekte ve bize o işitene layık lafızları ulaştırırken dikkatli olmamıza işaret edilmektedir. İşitme yönünden kulun bu sıfattan alacağı nasibi vardır. Alacağı dünyevî ve uhrevî haz vardır. Bu haz iki çeşittir. Kul, Allah (c.c.) her şeyi duyduğunu, onun için gizli kapaklı hiçbir şeyin olmadığını bildiği için dilini ona göre muhafaza eder. Bir nevi fren vazifesi gördürerek, kötü niyet ve teşebbüste bulunmaz. Kendisine verilen kulağın, yalnız Allah (c.c.) kelimasını dinlemek için, Allah (c.c.) hoşuna giden şeyleri dinlemeye yönelir. Allah (c.c.) kitabını dinler, onun Resulünün nasihat ve tavsiyelerini dinler. Allah (c.c.) ve onun Peygamberinin emir ve

buyruklarının dile getirildiği sohbet toplantılarına katılarak, hidâyet yolları bulmak için ona gönülden sarılır. Bir de madalyonun öbür tarafı var. Allah (c.c.) kendisine yönelenleri dinlediği gibi, isyan edenlerin kalpleri isyanda direnenlerin seslerini de kurdukları en ince noktasına kadar işiterek bilir. Onun ilmi her şeyi kuşatır. Hiçbir canlı ondan gizli tek bir söz edememiştir ve edemeyecektir. Bunu Âhiret'te ağzından çıkan her sözün karşısına getirildiğini görünce daha iyi anlayacaktır.

Maide suresi, 76. âyette **“Deki: Size zararda vermeyecek, yarar da vermeyecek, Allah (c.c.) dan başkasına mı kulluk ediyorsunuz? Her şeyi işiten ve bilen yalnız Allah (c.c.) dır.”** diye buyrulmuştur. Her türlü eksiklik ve noksanlıktan münezzeh olan Allah (c.c.) her şeyi işiten, gören ve gözetendir. Kısaca özetleyecek olursak **“Gönülden çıkan söz, başka gönüle girer.”** bunu hiçbir zaman unutmamalıyız. Bir Allah (c.c.) dostunun şu veciz sözleri ile konumuzu noktalayalım:

**Yâ Rabbî! Yakışır kudretine, yakışır devletine
Bizler ki her dem muhtâcız inâyetine
Vardır bizi, sana olan imanın lezzetine
Erdi bizi, yâ ilâhî “Semi” esmânın lezzetine
Sadettin KAPLAN**

DAHÎLEK YÂ RESULALLAH¹⁶⁴

Gönül hûn oldu şevkinden boyandım yâ Resulullah
Nasıl bilmem, bu nîrâna dayandım yâ Resulullah
Ezel bezminde bir dinmez figandım yâ Resulullah
Cemâlinle ferahnâk et ki yandım yâ Resulullah

Yanar kalbe devasin sen, bulunmaz şifasin sen
Muazzam bir sehasın sen dilersen runümansın sen

Habîb-i Kibriyâsın sen Muhammed Mustafasın sen
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Gül açmaz çağlayan akmaz îlâhî nurun olmazsa
Söner âlem nefes kalmaz felek manzurun olmazsa
Fırak ağlar visal ağlar ezel mesrurun olmazsa
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Eriş canlar o gülbuy-ı revanbahşın hevasından
Güneş titrer yanar didarının ihtirasından
Perişan bir niyaz inler hayatın müntehasından
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Susuz kalsam yanar çöllerde can versem elem duymam
Yanardağ yanar bağrımda Ummanlarda nem duymam
Alevler yağsa göklerden ve ben masseylesem duymam
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Ne devlettir yumup aşkınla göz rahında can vermek
Nasib olmaz mı Sultanım Haremgâhında can vermek
Sönerken gözlerim âsân olur ahında can vermek
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Boyun büktüm perişanım bu derdin sende tedbiri
Lebim kavruldu aşkından döner pâyinde tezkîri
Ne dem gönlüm murad eylerse taltif eyle kıtmîri
Cemâlinle ferahnak et ki yandım yâ Resulullah

Yaman DEDE¹⁶⁵

DİNİ HİKÂYE

Bir gün Resûlullah Efendimiz oturmuş idi. Cebrâîl (a.s) geldi. Cehennem kıssasını söyledi. Ümmet-i Muhammed'in günahkârlarının Cehennem'e gideceklerini söyledi. Resulullah buna çok üzüldü. Cihâr-ı yâr-i güzîn¹⁶⁶ birbirine bakiştılar. Dediler, **"ne dersiniz?"** Ebu Bekir buyurdu: **"Ben onların günahlarının yarsını götürürüm."** Ömer buyurdu: **"Ben de yarsını götürürüm."** Osman buyurdu: **"Ben Allah (c.c.) ya dua ederim. Ta beni onlara feda etsin. Beni o kadar büyük (iri) yapsın ki, Cehennem'de onların yerlerini doldurayım. Onlara girecek yer kalmasın."** Ali buyurdu: **"Allah (c.c.) bana o kadar kuvvet versin ki, sıratın köşesini düz tutayım. Ta ki, onlar selâmetle sıratı geçsinler."** Allah (c.c.), Mer-yem suresi, 85. âyet-i kerîmesi'nde meâlen, **"O gün müttekîleri¹⁶⁷ Rahmân huzurunda elçiler olarak haşr ederiz."** buyurmuştur. Âyet-i Kerîmesi'ndeki **"Vefd"** kelimesi, sahabelerdir. Kıyamet günü olunca, Resulullah Efendimiz'in hizmetinde ve Ümmet-i Muham-med'in şefâatinde kıyam gösterirler. Kim ki farz namazı kılıp selâm verip namazdan çıktıktan sonra **"Yâ Rabbî! Ebû Bekir es-Siddîk, Ömeru'l-Fârûk, Osmanu zi'n-nûreyn ve Aliyy "ü'l- Murtazâ'ya rahmet et!"** diye dua ederse, Allah (c.c.) o kimseye ne kadar mücrim ve günahkâr dahi olsa da rahmet eyler.

DUA

Allah'ım! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler. Sen güzel isimlerinle aşîkâr etmezsen bizleri, ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri. Allah'ım! Bütün güzel isimlerin hürmetine, gizlenmiş ve saklı olan ismin, celâleti en yüksek, itibarı en büyük, azameti en yüce, sana dua edildiğinde dualarımızı kabul edeceğin ismin hürmetine, sende günahlarımızın afını diliyoruz kabul buyur yâ Rabbî! Ey izzeti ve azameti zatına mahsus olan, gayb ve varlık âlemînin sahibi, ölmeyen, canlı olan,

“Hayy” olan Rabbim! Hep yaptıklarımızı duyan **“Semi”** olan Rabbimiz! Yanız sana ibadet eder, senden yardım isteriz. Seni tesbih eder kalbimiz. Senin makamın yücedir, yönelişimiz sanadır ve ancak senden korkar, yine sana sığınırız. Aç kapını, bizi kapının önünde koyup da kurda kuşa yem etme Allah’ım!

Yâ Rabbim! Kendi esmândan lütfedip işitelim diye bizlere kulak verdin. Sevgililerin en sevgilisi Peygamberimiz Efendimiz Muhammed Mustafa’nın (s.a.v) mübarek dudağından kulağımıza ve kalbimize seslendin. İki cihanda bizleri âbâd edecek bu seslerin kendimizin, ailemizin, çocuklarımızın, konu komşu ve akraba-i taallukatımızın kulaklarına girecek, şekilde sağır kulaklarımızı aç yâ Rabbî! İçinde yaşadığımız şu dünya, bugün dünden daha muhtaç bu seslere, duyduklarımızı kuvveden fiile çıkararak yaşantımıza ve ibadetlerimize yansıt yâ Rabbî! Duyuşun essizdir senin! Sensin **“Semi”**, Semi, sensin! Gizli saklı arzularımız sana aşikârdır. Senin isteyip de bizim yüzümüzce yaptığımız günahlarımızı işitip de bizi utandırma yâ Rabbî! Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi

“Yâre açık yâre, yare açmağa yâre ne hâcet!

Derman eyle derdimi, ince ince merhem kıl.

Feryâdım duyulan âşikâre dile dökmeye ne hâcet.

Gizlidir sızılarım, hece hece dua kıl.

Güllerim döndü hâre, hâre küsmeğe ne hâcet!

Kalbim kanıyor, damla, damla devâ kıl.

Dil âvâre, dudak bîçâre pârelenmeye ne hâcet,

Sendedir her hâcet bir, bir çâre kıl!”

Yâ Rabbim! Sen Muizz’sin, işitirsin, bizler de şuanda senin manevî huzurundayız. Açtık ellerimizi, diktik gözlerimizi, döktük gözyaşlarımızı, senden sağlık, sıhhat, hayırlı rızık, şifa, muvaffakiyet, hepsinden de âcili af diliyoruz. Semi’ esmâna şahit kılarak affeyle bizleri Âmîn...

EL- BASÎR

(C.C)

EL- BASÎR (c.c)

El-Basîr, Allah (c.c.) 99 isminden bir tanesidir. Lügat manası her şeyi bütün incelikleriyle gören anlamına gelmektedir. Cenâbu Hâk, bütün varlıkların en ufak hareket ve davranışlarını, îmâ ve işaretlerini bilir ve görür. Onun görmesi için gece gündüz, karanlık ve aydınlık fark etmez. Herhangi bir ışığa da ihtiyacı yoktur. Bütün kâinat içinde yarattığı her varlığın tavır ve hareketini bilir ve görür. Nisa suresi, 134. âyetinde bu durum açık ve seçik olarak şöyle buyrulmuştur: **“Kim dünya nimetini isterse bilsin ki, dünya ve Âhîretin nimeti Allah (c.c.) katındadır. Allah (c.c.) işitir ve görür.”** Bir Allah (c.c.) dostu **“Basîr”** esmâsının sırrını bakınız ne güzel dile getiriyor:

Görmemiz için âlemi, bizlere göz veren sen
Görülmeyen ücrâlarda her zerreye erensin sen
Uzak değil nazarından yarattığın hiçbir nesne
Basîr olan vasfın ile ne mükemmel görensın sen

Kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in, Yusuf suresi, 108. âyetinde şöyle buyrulmaktadır **“Ey Muhammed! Deki: İşte benim yolum budur. Ben ve bana uyanları, insanları, Allah (c.c.) yoluna körü körüne değil, basîretle (bilgiyle) davet ederiz.”** İlim adamları diyorlar ki: **“İnsanlardan her biri Allah (c.c.) isimlerinden her bir isminin mazharı olmuştur. Ve bu ilâhî isimler her bir kulda tezâhür ettiği şekliyle sessiz bir tebliğ, uyarı, davet niteliği taşımaktadır.”** Yüce Allah (c.c.) bu esmâsıyla bize şöyle sesleniyor: **“Biz gönüle bakarız. Su ve topraktan yapılmış surete değil.”** Biz insanlar her şeyi göremeyiz. Allah (c.c.) neleri görmemizi istemişse ve neleri görmemiz lazımsa ancak o kadarını görmemize müsaade etmiştir. Mesela gündüzleri gözlerimiz gördüğü hâlde gece karanlıkta aynı gözlerimiz göremez. Her şeyi görmek veya bilmek bazen bizim için

hayırlı ve faydalı olmayabilir. Bu yüzden bize Allah (c.c.) lütfettiği görme yeteneğine şükretmeli, görmeyenlerin durumunu düşünerek manevî körlükten kurtulmalıyız. Bir kimse Allah (c.c.) sıfatlarından birine sarılırsa, o sıfat onun elinden tutar ve onu Allah'a götürür. Bir kimse Allah'ın güzel isimlerinden biriyle O'na giderse, mutlaka O'na ulaşır. Bir kimse Allah'ı severse, O'nun isimlerini ve sıfatlarını da sever. Kalplerin hayatı, Allah'ın varlığını ve birliğini onaylamak ve O'nu sevmektir. Dilin olgunluğu Allah'ı anmakta ve O'na hamd etmektedir. Buhârî, Müslim'den rivâyet edildiğine göre Hazreti Muhammed (s.a.v) Allah'a şöyle yalvarıyordu: **"Allah'ım! Kalbimi, gözümü, kulağımı, dilimi, sağ ve sol, ön ve arka, alt ve üstümü nurlandır. Allah'ım! Bana nur ver."**

Yine İbrâhîm Ethem buyuruyorlar ki: **"Seni Allah'tan korkmaya çağırıyorum. Çünkü O'na itaatsizlik edilmez ve senin tek umudun O'dur. Allah (c.c.) dan kork! Çünkü Allah (c.c.) dan korkan, yüce ve cesurdur. Açlığı doyurulmuş, susuzluğu giderilmiş ve akli dünyanın üzerine yüceltilmiştir. Bedeni fiilen bu dünyanın insanları arasında görülse de, kalbi Âhiretle yüz yüzedir. Göz, bu dünya sevgisini taşıyorsa gözü söner; bu nedenle bu dünyanın gayr-ı meşru şeylerinden hoşlanmayacak ve şehvî şeylerden uzak duracak ve hatta beline bağlayacağı ve çıplaklığının örteceği örtüler dışında meşru ve saf olan şeylerden bile uzak kalacaktır. İşte o zaman en sağlam ve en dayanıklı olanı bulabilir. Allah (c.c.) dan başka hiç kimseye güvenmez ve umut bağlamaz; onun imanı ve umudu, yaratılan her şeyin üzerine yüceltilir ve Allah'a ulaşır. Allah (c.c.) rızası için çalışır ve kendisini bitirir ve bedenini bu uğurda tüketir. Böylece gözleri çöker ve kaburgaları çıkar. Bu nedenle Allah (c.c.), onun aklının ve kalbinin gücünü artırır ve ayrıca dünyada onun için takdir edileni bulacaktır."**

İşte kalp gözünün sönmemesi için bir Allah (c.c.) dostunun şu rubâisine bir göz atalım:

Bilmez idim gizli âyân hep sen imişsin
 Tenlerde vü canlarda nihân hep sen imişsin
 Senden bu cihânda için nişân ister idim ben
 Âhir bunu bildim ki cihân hep sen imişsin.

Ahmet B. Câmi'

ÂYETLER VE HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-BASÎR ESMÂSİ

En'am suresi, 103. âyette: "Gözler onu görmez, ama o gözleri görür. O Latîftir, her şeyden haberdardır." buyrulmuştur. Rabbu'l-âlemîn bu kadar net ve açık seçik olarak bize îzâh etmişken, hâlâ anlamazlıktan gelip, âyetlerini görmemezlikten, duymazlıktan gelenler yüce Allah (c.c.) kıyamet günü "kör" olarak yaratacak. Sonra onlar bu hâllerine itiraz edecek ve diyecekler ki: "Ey Allah'ım! Biz dünyada iken gözlük bile kullanmadan gâyet iyi bir şekilde görüyorduk. Neden şimdi burada kör olarak dirilttin?" Yüce Allah (c.c.) da onlara, "Sizler dünyada iken âyetlerimi, sizler için yaratıp ortaya koyduklarımı, işaretlerimi kendi varlığıma ait delilleri görmemezlikten geldiniz, bunlar hep tabiat olayları deyip geçtiniz. Bakar kör olarak yaşadınız, size verdiğim gözün hakkını kıymetini bilemediniz, şimdi de ben onları sizden geri alıyorum." diye buyuracaktır. Tâhâ suresi, 124-127. âyetler: "İsraf eden, haddini aşan ve rabbinin âyetlerine inanmayan kimseleri, işte biz böyle cezalandırırız ve Âhiretin azabı çok daha şiddetli, çok daha kalıcıdır."

İmam Gazzâlî diyor ki: "Görme olayından kulun nasibine düşen iki mühim şey vardır. Birincisi, kul bilmelidir ki kendisine verilen bu görme gücü âfâkî ve enfüsî âyetlere baksın diye verilmiştir. İkincisi is, kul bilmelidir ki kendisi her an Yüce Allah (c.c.) ın gözünün önünde kulağının dibindedir. Öyle yakındır ki, kulunu hem görür, hem işitir." Biri bunu bile bile yanlış hâl hareketlerine devam ediyorsa, bu cehâletin verdiği cesarettir, ne kadar da za-

rardadır. Eğer Allah'ın kendisini görmediğini, işitmediğini zannediyorsa küfre girmiştir. İşte böyle insanların gözlerinde bir perde vardır. Bakar ama, göremezler. Bir sûfî diyor ki: **“Bu uyarıda kâinatı temaşa ederek görene, bakıp da görmeyen köre ne Allah (c.c.) bakıp da görenlerden, görüp de uyanlardan etsin bizleri İnşallah.”**

Senin emrinle görür gözlerimiz, senin emrinle aralanır kâinat perdemiz, güzel gözlerimizi güzel Cemâl'ine döndür yâ Rabbim!

EL-BASÎR İSMİNİN KUL ÜZERİNDEKİ NASİBİ

Allah (c.c.) kulunun açık ve gizli her yaptığı işini bilen ve görendir. Kul da yaptığı her işin Allah (c.c.) tarafından bilindiğini ve görüldüğünü bilerek ona göre hareket edecek, sonunda pişman olacağı, utanacağı hâl ve hareketleri yapmayacak, yaşantısını ona göre düzeltecek ve düzenleyecektir. Allah (c.c.) yarattığı canlılara iki göz vermiştir. Bilindiği gibi kendisinin de gözleri olduğunu bildirerek: **“Dikkat edin! Yaptığınız her hareket tarafımdan görülüp gözlenmektedir.”** demiştir. Tûr suresi, 48. âyette Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“Ey Muhammed! Rabbinin hükmüne karşı sabırlı ol! Çünkü sen gözetimimiz altındasın.”** Hak teâlâ kullarının gözleridir. Çünkü insanlar farkında olmasalar da sadece Allah (c.c.) sayesinde ve Allah'ın verdiği gözle görebilirler. Yine Allah (c.c.) görmesinde fayda gördüğü şeyleri görebilirler, görmesinde fayda olmayan şeyleri göremezler. Allah (c.c.) beş duyumuzdan biri olan görmenin, görme lutfunun farkında olmayıp da o gözleri Rabbinin rızası hilafına kullananlar için sufiler şöyle der: **“Allah (c.c.) onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir.”** Yani damgalamıştır. Şeytan onları doğru yoldan çıkartmış, tamamen kendisine itaat eden emir eri yapmıştır. İşte bunun üzerine Allah (c.c.), onların kalplerine, kulaklarına ve gözlerine perde koydu. Onlar hidayeti göremezler, duyamazlar, anlayamazlar ve düşünemezler. Din

âlimlerinin bildirdiklerine göre, her işlenen günah kalbin üzerine kara bir leke gibi düşer. Günahlar işlendikçe bu günahlar büyür, öyle bir hâle gelir ki kalbin tamamını kaplar. İşte bu kalbin mühürlenmesidir. Bakınız bu durumu çok iyi bilen Resulullah bir hadisi şerîflerinde aynen şöyle diyor: **“Bir mü'min günah işlerse kalbinde hemen siyah bir nokta oluşur. Eğer tövbe eder o günah-tan vazgeçerse ve bağışlanmasını Rabbinden dilerse kalbi temizlenir. Yok, bu yolu tercih etmeyip o günahında ısrar ederse kalbindeki o siyah nokta çoğalır, neticede o noktalar kalbin üstünü tamamen kapatır.”**

Yine başka bir hadisi şerîfte şöyle buyruluyor: **“Günahlar ardı ardına yapılmaya devam ederse, onlar kalbi kapatır. Günah onu kapatınca Allah (c.c.) tarafından mühürleme ve damgalama gelir. Bu takdirde iman kalbe girecek yol bulamadığı için küfürden kurtaracak bir kurtarıcı da bulamaz. İşte Allah (c.c.) böyle kullarının kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir.”** İhsan sahibi bir insan bunu bildiği için daima günahları işlemekten kaçınmıştır. Çünkü bilir ki kilit ancak anahtarla açılır, anahtar da o kilidi kilitleyeninin elindedir. Onun gönlü olmadan o kilit açılmaz. Resulullah'a sormuşlar: **“Ya Resulullah! İhsan nedir?”** Resulullah cevap veriyor: **“İhsan, senin Allah (c.c.) yı görüyormuş gibi ibadet etmendir. Sen onu görmesen de bil ki o seni görüyor.”** İhsan ile yaşayan, her neye baksa yücelik izzet görür. Bedenî amellerde iyilik, kalbî düşüncelerde kerâmet görür. Sır dili ile de sır tutanla birlikte şöyle der:

Senin yüzünü görünce senden başkasını görmedim.

Birçok mahlûk önüne geçti, senden başkasını görmedim.

Mekân görünmektedir, ama ben senden başkasını görmedim.

Zaman ortadadır, ama ben senden başkasını bilmiyorum.

Göreyim diye bin defa gözümü çevirip baksam, senden başkasını göremiyorum.

Rabbim hepimize böyle göz ve böyle görme nasip etsin. Böyle bir gönül gözünü büyük ihsan sahibi bir yazar şöyle dile getiriyor:

Pâk eyle gönül çeşmesini tâ durulunca
Dik tut gözünü, gönlüne gönlün göz olunca
Efkârı ko, dil testisin o çeşmeye tuttur
Ol âb-ı safâ bahş ile ol desti dolunca

İhsan makamına erişmiş insanın iki gözü vardır. Bunlardan birisi baş gözü anlamındaki göz. Buna **“Basar”** diyoruz. Diğeri ise gönül gözüdür. Buna da **“Basîret”** diyoruz. İki gözde arife göre terazinin iki kefesi gibidir. Bunlardan biri yükselirse, diğeri alçalır; birisi alçalınca diğeri yükselir. Bunun nedeni kâmil ârifin mertebeleri ve mertebelerin gerektirdiği hükümleri bilmesidir. Böylece ârif hiçbir zaman bu mertebeleri aşmaz. El-Basîr esmâsının sırrını açıklayacak olursak, bizi yaratan yaratıcımızın her hareketimizi görüp, gözlediğini bilerek hâl ve hareketlerimizi kontrol altına almamız gerekmektedir. Allah (c.c.) görmeyeceği, işitmeyeceği hiçbir yoktur. O gönüllerin tamamına vakıftır. Mü'min suresinde îzâh edildiği gibi: **“O gözlerin hâin bakışlarını görür ve bilir, kalplerin gizliliğini bildiği gibi”** Yâ Rabbim! Kafa gözümüzü gönül gözümüze, gönül gözümüzü de kendine çevir. Bizleri **“El-Basîr”** esmâna şahit kıl.

YÂ RABBÎ!

Seni görmeye muktedir değil iken verdiğin göz,
Yarattığın her nesneyi elbette görensın sen.
Görürsün göklerin sonsuzluğuna
Yaydığın cümle zerrâtı,
Görürsün toprakta haşr-ı neşir
Lûtfunla kımıldayan haşerâtı...
Büyütleğe görünmeyen nice canlı,

Senin himmetinle yaşar etli ve kanlı...
 Yaratan sensin kürreyi,
 Yaratan sensin zerreyi,
 Bu sınırsız kudretini âciz akıl nasıl çeksin?
 Yarattığın her varlığı elbet göreceksin...
 Gören sensin, kanat kanat görünmeden uçanları,
 Gören sensin, rahmetinden yudum yudum içenleri,
 Gören sensin, gönlümüzden geçenleri...
 Güneş doğar, aydınlanır yeryüzü,
 Güneş batır, karanlıklar karalar ak gündüzü,
 Sen ki karanlıklarda her şeyi âşikâre
 İlâhî kudretinle görensın...
 Sen ki görelim diye bize aydınlık verensın,
 Sen ki ağarsın diye geceyi güne serensın,
 Sen ki bizim görmemizi murat ettiklerini,
 Göz verip de bizlere gösterensın...
 Sensın “Basîr” olan yâ Rab!
 Bizleri her lahzâ görensın.
 Görürsün gariplerin aczini,
 Lütfünle muktedir olanların iktidarını...
 Lütfeyle ya İlâhî!
 Bizi iman ile haşret.
 Alma kulların elinden verdiğin medârını,
 Bizler ki istemeyiz dünya iktidarını,
 Sen ki hep gördün bizleri, göstermedin Cemâl’ini
 Kabul edip dergâhına, göster bize dîdârını...

Saadettin KAPLAN

DİNİ HİKÂYE

İki cihan güneşi Peygamberimiz devenin üstünde giderken bir bulutun ve iki meleğin onu takip ettiğini gördüler. Peygamber Efendimiz ve Hazreti Hatice'nin kervanı hazırlandı. Mekkeliler yakınlarıyla vedalaşmak üzere, büyük kalabalıklar hâlinde toplandılar. Ebû Talip de oradaydı. Resulullah Efendimizin, mübarek gözlerinden inci gibi yaşlar döküldü ve buyurdu ki: **“Beni sakın unutmayın! Gurbet elde gam ve keder çektiğimi yâd eyleyin!”** Bu sözleri işitenlerin hepsi ağlaştı. Nihayet kervan yürüyüp, Mekke görünmez olunca Meysere, aldığı emir üzerine kıymetli elbiseleri sevgili Peygamberimiz'e giydirdi. Çeşitli kumaşlarla örtülmüş ve pek güzel süslenmiş deveye bindirdi. Yularına da kendi eline aldı. Bu yolculukta, kervandakiler, âlemlere rahmet olarak gönderilen sevgili Peygamberimizin üzerinde, onu gölgeleyen bir bulutun ve kuş şekline giren iki meleğin, onunla birlikte, sefer bitinceye kadar hareket ettiğini gördüler. Yolda yürümeyecek derecede yorulup, kervandan geri kalan iki devenin ayaklarını, eliyle sığamasından sonra, develerin birden süratlenmesi gibi ince hâllerini görünce, onu son derece sevip, şanınin çok yüce olacağını anladılar. Meysere, Resulullah Efendimiz'de gördüğü ve hakkında duyduğu her şeyi zihnine nakşediyor ve ona olan hayranlığı gitgide artıyordu. Meysere'nin kalbinde, âlemlerin Efendisine karşı büyük bir muhabbet hâsıl olmuştu. Artık ona, zevkle ve hürmetle hizmet ediyor, en küçük bir işaretini büyük bir aşkla yerine getiriyordu. Götürülen mallar satılmış, Peygamber Efendimiz'in bereketi ile her zaman-
kinden kat kat fazla kâr edilmişti. Kervan dönüşü geçti. Murru'z-zahrân mevkiine geldikleri zaman, Meysere sevgili Peygamberimiz'e, Mekke'ye müjde haberi gönderilmesini teklif etti. Efendimiz de kabul buyurarak, kervandan ayrılıp, Mekke'ye doğru devesini süratlendirdi. Nefise binti Münîyye Hatun anlatır: **“Kervanın gelme zamanı yaklaşmıştı. Hatice Hatun, her gün hiz-**

metçileriyle evinin üzerine çıkıp, kervanın yollarını beklerdi. Böyle bir gün Hatice'nin yanında idim. Ansızın, uzaktan deveye binmiş bir kimse görüldü. Üzerinde bir bulut ve kuş şeklinde iki melek ona gölge yapıyor, Peygamberimizin mübarek alnındaki nur, ay gibi parlıyordu. Hatice Hatun gelenin kim olduğunu anlayıp, ferahladı. Fakat bilmezlikten gelip, "Bu sıcak günde gelen kim olabilir?" diye hizmetçilerine sordu. Hizmetçiler, "Bu gelen Muhammedü'l-Emîn'e benzer." dediler ve gördüklerinden dolayı hayrete düştüler. Az sonra Resulü Ekrem Efendimiz, Hatice validemizin yanına geldi ve durumu anlattı. Verdiği müjde ile onu çok sevindirdi.

DUA

Yâ Rabbî! Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler, sen güzel isimlerinle aşikâr etmezsen ruhum karalıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri! Yâ Rabbî! Körüz, körlüğümüze bile... Yâ Rabbî! Körüz, gördüğümüze bile... Yâ Rabbî! Körüz, gösterdiklerine bile... Vaad ettiğin Cennet'ine bile körüz...

Senin "gör!" emrinle görür bütün gözler! Aç gözlerimize de göster Cemâl'ini yâ Celîlullâh! Yâ Rabbî! "Sen olmasaydın dünyayı yaratmazdım!" dediğin sevgili kulun, Resulün, iki cihan serveri Hazreti Muhammed (s.a.v)'in gördüğü gözlerle zatını bizlere göstermeyi nasip eyle! Allah'ım! Bizi onun sünnetiyle canlandır, onun dininde hayat sürerek öldür, onun şefaatine erenlerden eyle bizleri! Bizi Kevser havuzuna ulaştır. Havuzun kadehlerinden ayıplarımızı yüzümüze vurmaktan içir. Allah'ım! Efendimiz İsrâfîl (a.s)'ın alnında yazılı olan isimler ve Efendimiz Cibrâîl (a.s)'ın alnında yazılmış olan isimler hatırına, melekler üzerindeki yazılmış isimler hürmetine, senden bağışlanmak, af olmak, beraat etmek istiyoruz. Mübarek gecelerin ve ulvi gecelerin yüzü suyu hürmetine beraatlarımızı sağ elimizden almayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Dünyada iken yüzünü görmekten mahrum olduğumuz, iki cihan sultanı Peygamber Efendimiz'in o mübarek yüzünü görmeyi bizlere nasip eyle yâ Rabbî!

Bizleri o kıyamet gününde, ananın evladı, babanın oğlunu tanımadığı o rûz'-i mahşerde Peygamberimizin açacağı Livâü'l-Hamd sancağı¹⁶⁸ altında toplanmayı bizlere nasip eyle Yâ Rabbî!

Biz körüz körlüğümüze, körüz gördüğümüze, sen Basîr'sin. Gecenin karanlığında, kara taş üzerinde yürüyen karıncayı görürsün **"Basîr"** esmâna bizleri de misafir ederek, baktığı hâlde görmeyen bakar kör gözlerimizi esmân hürmetine aç yâ Rabbî!

Şu an açtık ellerimizi, yumduk gözlerimizi, kırdık boynumuzu kapının önünde af diliyoruz aç kapını **"Basîr"** esmâna misafir eyle bizleri yâ Rabbî! Âmîn...

EL- HAKEM

(C.C)

EL- HAKEM (C.C)

Hakem, Allah (c.c.) 99 isminden birisidir. Lügat manası, hüküm verme yetkisini elinde tutan hakkı yerine getiren anlamına gelmektedir. Allah (c.c.) gerçek hüküm sahibidir. O'nun hükmüne itiraz edilmez, karşı çıkılmaz. Nihâî karar sahibidir. Verdiği bütün kararlar âdilânedir. Ârâf suresi, 87. âyetinde, **“O, hüküm verenlerin en hayırlısıdır.”** buyrulmuştur. Allah (c.c.), verdiği hükmü denetleyecek bir merci yoktur. O hükmeden ve hesabı çabuk görendir. Allah (c.c.) dan başka gerçek hâkim yoktur. O şüphesiz hâkimlerin hâkimidir. Kâinata nasıl hükmediyorsa ve bu hükmü hiç kimse değiştiremiyorsa, kalplere, kafalara, vicdanlara hükmeden de O'dur.

Yalnız hâkim sıfatı ile hakem sıfatı arasında bir benzerlik var ise de tam değildir. Hakem, hüküm vermekte maharet, tecrübe kazanmış bir kişi olup, verdiği hüküm diğer şahısları bağlayıcıdır. Hâkim ise verdiği hüküm bağlayıcı değil itiraz üst merciler vardır. Abdulkâdîr El-Bağdâdî'ye göre hakem; kanun koyup, hükmeden- dir ve hem kanunu kendi koyan, hem de bu kanuna itiraz edilmeden hükmünü emreden tek yetki sahibi Allah (c.c.)'tır **“Hâkim”** de ise kanun yapma yetkisi yoktur. O yapılmış kanunlara göre hüküm verir. O'nun hükmünün temyizi ve itirazı vardır. Bunun bilincinde olan din bilginleri şu veciz sözü söylerler **“Kimi kimden etmeliyim şekvâyı, kim görüp de bitirecek davayı”** Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'i tetkik ettiğimizde Allah (c.c.) ya izafe edilen hakemlik türleri içinde dünyadaki hakemlikten daha çok Âhiretteki hakemliğin ağırlık kazandığı göze çarpmaktadır. Çünkü mutlak adaletin, nihâî adaletin tecellî edeceği yer ve hak ile batılın ayrılacağı sahne olan imtihan dünyası değil, her türlü tavır ve hareketlerimizden dünyada iken lehte ve aleyhte her şeyden imtihan olacağımız yer ebediyet âlemidir. Kudret kaleminde ömür mürekkebi tükenip fânî âleminden daimi olan Âhiret Âlemîne göç ettiği-

mizde **“Hakem”** in vereceği âdil karara göre ya Cennet ve yahut ta Cehennem’e sevk edileceğiz. İşte o son anda Allah (c.c.) vereceği hükmü bozacak hiçbir kuvvet ve merci yoktur.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA HAKEM İSMİ ŞERİFİ

Yüce Allah (c.c.) Kur’an-ı Kerîm’in, En’am suresi, 114. âyetinde bu esmâyı bakınız nasıl dile getiriyor: **“O kitabı, size ayrıntıları ile açıklayarak indirmişken, ben Allah’tan başka bir hakem mi arayacağım? Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler Kur’an’ın gerçekten Rableri tarafından indirildiğini bilirler. Sakın kuşkulananlardan olma!”** Bu âyetin açık ve seçik anlamı Rabbimiz biz kullarını uyandırıyor hatta emrediyor. Dünya ve Âhiret Âlemînde karşılaşacağınız hayati meselelerin hâlli için başvuracağınız kitap Kur’an’dır. Zira Kur’an’ı ben size indirdim. Dedikten sonra bir de dikkatimizi çekecek şekilde uyarıyor, **“Yoksa bir şüphemiz mi var?”** diye.

Rivâyet edilir ki, Hak teâlânın bu âyeti Celîlesi nazil olunca, **“Sana indirdiğimiz şeylerden şüphede isen önce indirdiğimiz kitabı okuyanlara sor gerçekten Rabbin tarafından hakikat gelmiştir. Öyle ise sakın şüpheyeye düşenlerden olma!”** Bunun üzerine Efendimiz buyurdu ki: **“Ne şüpheyeye düşerim, ne bir başkasına sorarım!”** diyerek Rabbu’l-Âlemîn’nin emrine aynen sadık kaldığını ifade etmiştir. Buna rağmen Mekke’nin müşrikleri Hazreti Peygambere gelip **“Ey Muhammed! İstersen Yahudi bilginlerden, istersen Hristiyan piskoposlardan bizimle senin aranda hakemlik yapacak ve haklıyı haksızdan ayıracak bir hakem seç. Çünkü onlar senden önceki kitapları okumuşlar!”** dediler. Bunu üzerine yüce Allah (c.c.) bu âyeti indirdi ve Hazreti Peygambere de onlara **“Sizinle benim aramda hükmedecek Allah (c.c.) tan başka hakem mi arayayım? Böylece haktan mı sapayım?”** demesini emretti. Böylece müşriklere **“Rabbin hak olarak indirdiği kitap Kur’an’dır, ben de onu sizlere tebliğ etmekle mükellefim, ne başka kimseye**

ne de başka hakeme ihtiyaç yoktur. Yegâne ve tek hakem Allah (c.c.) dir.” diyerek son sözünü söyleyerek noktayı koydu. Yine En’am suresi, 57. âyetinde, **“Hüküm ancak Allah (c.c.) ’ındır. O hükmedenlerin en iyisi olarak gerçeği anlatır.”** âyetini âlimlerimiz şöyle yorumlamışlardır:

Kulun, Allah (c.c.) takdir ve hükmettiği şeyler dışında, hiçbir yetkisi yoktur, hiçbir şeye kâdîr olamazlar. Zira Allah (c.c.) hükmedince, kul ona aynen uymak mecburiyetindedir. İnkâr edemez. Son söz Allah (c.c.) dir, hüküm verme yetkisi onundur. Çünkü o **“El-Hakem”** dir. Allah (c.c.) hakemliği âdildir. Verdiği her karar adaletin tecellîsidir. Allah (c.c.) bir hadisi kutsîde şöyle söylüyor: **“Kaza ve kadere razı olmayan, beğenmeyen ve gönderdiğim belalara sabretmeyen benden başka Rab arasın. Yeryüzünde kulum olarak bulunmasın.”** diye buyurmuşlardır.

Kulun hakemliği ile Rabbinin hakemliğini ince bir hâdisle ile dile getiren Mevlâna, şu hâdiseyi talebelerine nakleder:

Nişabur kasabasında ilim tahsil eden bir ilim talebesi ile yine orada tüccarlık yapan bir şahısla tesadüfen yol arkadaşı olurlar. Çok fakir olduğundan talebenin ayakkabısı yoktur.

Yalın ayak yürürken, tüccar bir çift ayakkabı verir ve talebeye ikide bir, **“Ey talebe! Yolun düzgün yerinden yürü, sivri taşlara basma, ayaklarını sürme, dikenli yerlerden gitme, ayakkabıyı eskitme!”** diye tembihlerde bulunur.

Bu tembihler talebeyi usandırır. Sonunda talebe dayanamayıp ayakkabıları çıkartır, tüccarın önüne koyar ve: **“Al şu kıymetli ayakkabılarını, ben yalın ayak yürümeye razıyım. Çünkü onu bana hiç karşılıksız veren Allah (c.c.) şöyle yürüyeceksin, şöyle basacaksın diye bu güne hiçbir şart koşmadı. Şimdi emâneten verdiğin bu ayakkabılar için sana mahkûm olamam!”** dedi.

Ve Mevlâna şöyle devam etti. Allah (c.c.) âdildir, adaletle hükmeder, verdiği şeyler için karşılık beklemez.

HADİSLERİN İŞİĞİNDA EL-HAKEM ESMÂSİ

Çeşitli hadis kitaplarında yer verildiği üzere şu hüküm yer almaktadır.

Hak teâlâ, **“Hakemdir”** Her şeyden önce kullarına zulmetmekten, haksız yere azap ve gazabına çarptırmaktan münezze ve müberrâdır.

Gerek dünya gerekse Âhirette kulları üzerinde hakemlik yapmaktadır. Dünyada bu hakemliğini kâinata koyduğu kanunlarla yürütmektedir.

Mesela güneş herkesin, hatta inanan ve inanmayanın üstüne aynı ısıyı ve aynı ışığı yansıtır, ay, yıldızlar, yağmur gibi bütün nimetlerini adalet çizgisi üzerinde âdil olarak tevzi etmektedir.

Âhiretteki o büyük mahkemede ise hakemliği ve hâkimliği biz-zat kendisi, perdesiz doğrudan yapacaktır. Hükümü o verecek ve onun hükmüne göre ya mükâfatlandırılacağız veya cezalandırılacağız. Son hüküm onundur, itiraz yoktur.

Resulullah Efendimiz şöyle buyuruyor: **“Allah (c.c.) dünya ve Âhirette kulları arasında adaletle hükmeder. O hakemdir, hükümünde adalet vardır. Kulları arasında verdiği hükümler âdil hükümlerdir. Ne cezai hükümlerde ne de mükâfata taalluk edecek hükümlerde hiç noksan yoktur.”**

Hazreti Ayşe'den rivâyet edilen bir hadiste şöyle buyrulmaktadır: **“Resulullah Efendimiz, adaletle hüküm veren hâkim, kıyamet günü huzura çağrılır. Göreceği hesabın karşısında onun şiddetinden o kadar korkar ki, keşke iki kişi arasında dahi hüküm veren birisi olmamayı ne kadar isterdim.”** der.

Yine Ahmet b.Hambelî'den rivâyet edilen bir hadiste üzüntü ve sıkıntıyı gidermek için şu duayı öğretmiştir: **“Allah'ım! Ben senin âciz kulunum. Yine senin kulun olan bir baba ile annenin evladım. Bütün varlığım senin elindedir. Benim için verdiğin hüküm daima geçerlidir. Hakkımdaki kararın daima adaletlidir.”**

EL-HAKEM İSMİ ŞERİFİNDEN KULUN NASİBİ

Allah (c.c.) insanları yaratmış, içlerinde iyilik yapanlarla, kötülük yapanları ayırt etmek üzere imtihan yeri olan dünyaya yerleştirmiştir. Ancak gönderdiği o insanları uyarmak için onlara elçiler, elçilerine de kitaplar göndermiştir. Onları doğru olan hak yoluna davet etmiştir. En son olarak da cihan şümül Peygamber Efendimizi bir rehber olarak da Kur'an'ı indirmiştir. Hicr suresi, 9. âyette, **“Hiç şüphesiz zikri (Kur'an'ı) biz indirdik. Onun koruyucuları da elbette biziz.”** diyerek Kur'an'ın hükümlerinin sahibinin kendisi olduğunu ve kıyamete kadar da koruyacağını vaat etmiştir. Bu uyarılara rağmen, dünya, bazı kişiler için rağbet kaynağı olmuş, dünyanın allı pullu, aldatıcı tesirinden, kendilerini ondan ayıramamışlardır. Dünya, bazı kişiler için Âhirete rağbet konusu olmuş kendilerini Âhirete adanmışlar, ona rağbet etmişleridir. Üçüncü olarak bazı kişiler de **“Azîz”** ve **“Cefîl”** olan Allah'a rağbet etmişlerdir. Bu kişiler sarsılmaz iman sahibi olan ârif, Allah'ı seven, Allah (c.c.) dan korkan, kuldan utanan, yüzü Allah'a dönük mü'min kişilerdir. Bunlar öyle topluluklardır ki **“Azîz”** ve **“Cefîl”** olan Allah (c.c.) dan gıyaben korkan, kafa gözleri ile dünyayı ve dünya nimetlerini görüp her an şükrederken, kalp gözleri ile de Allah'ı müşahade eden kişilerdir.

İşte bu kişiler, **“Komşunun aç olarak yattığını bilerek uyuyan bizden değildir.”** diyen, yine **“Hiç ölmeyecek gibi dünyaya, yarın ölecekmisin gibi Âhirete hazır olun.”** diyen Resulullahın izinden yürüyen mü'min kişilerdir.

Bu konuya son noktayı yine Resulullah Efendimiz koymuştur: **“Ben Allah (c.c.) dan başka hakem arar mıyım? Elbette aramam.”** İşte **“El-Hakem”** ismi şerîfinden kulun haz ve nasip alması için çalışması ve gayret göstermesi gereken hususlar özet olarak bunlardır.

Yunus şu dizeleri ile bakın bu esmâyı nasıl tarif ediyor:

**Ol periveş kim Melahat mülkünün sultanıdır
Hüküm onun hükmüdür, ferman onun fermanıdır.**

Özetleyecek olursak; her şeye hakkıyla hükmeden, her şeye hâkim olan, her hakkı eksiksiz yerine getiren Allah (c.c.), imtihan için dünyaya gönderdiği kullarından iyi hakemlik yapmalarını, âdil karar vermelerini, taraf tutmamalarını bu esmâsı ile bize açık ve seçik olarak tavsiye ve emreder. İşte buna riâyet eden kul, Allah (c.c.) tarafından sevilir, bu esmâsına nail olur, kulları tarafından da sevilen, sayılan bir insan olur. Yüce Rabbimiz bu ulvî **“El-Hakem”** esmâsına şahit yazsın bizleri.

EL-HAKEM’SİN

Yâ Rabbî!
Hükümünü bozmak kimin haddine?
Kul erişse bile verdiği kudretin serhaddine,
Cirmince yer yakar, hükmünce hükmeder;
Bırakır fânî bedeni, toprak olur gider...
Zalimin yaptığı zulüm,
Hükümdarın hükmettiği beldeler,
Gider ilâhî hükmünle ellerinden birer birer...
Nerde varsa karanlık
Elbet gün üstündedir,
Senin ilâhî hükmün, her hükmün üstündedir...
Bulutları sesiyle titreten tayyareyi,
Ovada büklüm büklüm sessiz akan dereyi,
Salarken avazeyi yırtılan hançereyi,
Gül dalında dinlenen meltemin nefesini
Yeraltında inleyen bir yılanın sesini,
Baştan omuza düşen bir saç kılını,
Yaprakta kımıldayan bir bahar tırtılını,

Döne döne iniyorken fısıldayan kar tanesini,
Çatlayan kabuğundan yere düşen nar tanesini,
Sana ulaşır yuvadan yem bekleyen kuşun sesi,
Sana gelir müjde için Şehîd eden kurşun sesi,
Sana gelir efil efil uyuyan bebeğin sesi,
Sana uçar vurulup da kanadından,
Bir turnanın yelpе yelpе
Yere düşürdüğü incecik teleğin sesi...
Ulaşır sana Yâ Rabbî! , sana açık ellerden,
Yüce katına salınan incecik dileğin sesi.
Sana dalga dalga gelir,
Göklerdeki yıldızların,
Canlıların, cansızların,
Devreden feleğin sesi...

Selahattin KAPLAN

DİNİ HİKÂYE

Beyazıd-ı Bestâmî vefat ettikten sonra onu rüyasında gören bir dostu kendisine soruyor: **“Ya Bestâmî, orada ne yapıyorsun, ne hâldesin, nelerle karşılaştın?”** Bestâmî şöyle cevap veriyor: **“Bir sual melâikesi geldi. Bana “Ey ihtiyar, bunca sene yaşadığın saçını, sakalını ağarttığın dünyadan buraya ne getirdin?” dedi. Ben de dedim ki: “Bir fakir, padişahın kapısına gelince ne getirdin diye sormazlar, ne istiyorsun diye sorarlar, doğrumu dedim. Melek, doğrudur, dedi ve işittiğim şu hikâyeyi müsaadelerini alarak anlattım”** Derler ki: Nişabur kasabasında ismi Irakiyye olan bir kadın varmış. O kadın kapı kapı dolaşıp dilencilik yaparmış, öldükten sonra o kadını komşusu rüyasında görmüş **“Ne hâldesin komşum!”** diye sorunca ihtiyar kadın şöyle anlatmış: **“Ölünce sual melâikeleri geldi. Ne getirdin? diye sordular. Ben de ey güzel**

meleğim dünyada iken ben hep dilenirdim. Onlarda bana inâyet olsun, Allah (c.c.) versin, diye hep beni buraya havale ederlerdi. Şimdi de siz ne getirdin? diye soruyorsunuz, dediğimde gaipten bir ses geldi. İhtiyar kadın doğru söylüyor. Onu serbest bırakın ilişmeyin, dediler. Bende serbest kalıp rahata erdim.” demiş.

Bu hikâyenin sonu gelmek üzere iken bana da öyle bir nida geldi. Bu ihtiyarda doğru söylüyor, bırakın dediler, benden serbest kaldım, rahata erdim, diye cevap vermiş.

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif eder bütün güzel isimler, sen güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, **“El-Hakem”** isminle birlikte bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri.

Yâ Rabbî! Senin imzanı taşıır Kâinattaki bütün zerreler, Kur'an-ı Azîmü's-şân'ı Kâinatı okuyarak, Kâinatı da Kur'an'ı okuyarak anlayanlardan, anlatanlardan, bizleri de onlardan nasibini alanlardan et yâ Rabbî!

Sen, **“El-Hakem”** sin ya ilâhî, hükmü verecek sensin, hükümdarlara da hakemsin, hesabı düreceksin, senin hükmüne mani olacak yoktur.

Sen hükmedenlere de hükmedersin, âlemin yedi kudretine son hükmü veren sensin, senin vereceğin her hükme razıyız kabul buyur yâ Rabbî!

Biliriz ya ilâhî, cezada yok acelen, affına mazhar olur sana tövbe eden, günahkâr ellerimizi açtık sana affı mağfiretine talibiz, müjde-i affını damla damla avuçlarımıza bırakıver yâ Rabbî!

Sen hakemsin, her işi hikmetli ve anlamlı eylesin, hakem sensin, kendimizi, kendimize faydalı eden sensin.

Yâ Rabbî! Rahmetinle, aşkınla kuşat bizi, rızana nail olan kul gibi yaşat bizi yâ Rabbî!

Nefsimize eyleme bizleri râm, sensin Celîl ve Kerîm, sensin

zü'l-Celâli ve'l-ikrâm, ikrâmından mahrum eyleme Yâ Rabbî!

Koşarız rahmetine, ta Merve'den Sefa'ya, Muhammed Mustafa'ya bağışla bizleri yâ Rabbî!

Rahmetinle, aşkınla kuşat bizleri, huzuruna imanla gelecek şekilde dünyada yaşat bizleri yâ Rabbî!

Mâlikî sensin mülkûn, sahibi sensin yerin göğün, bu dünyada dünya nimetlerinden, Âhirette sevgi ve şefaatten ayırma bizleri yâ Rabbî! Âmîn...

EL-ADL

(C.C)

EL-ADL (C.C)

El-Adl, Allah (c.c.) 99 isminden birisidir. Lügat manası hakkı ve gerçeği bilerek doğru hüküm veren, mutlak adalet sahibidir. Her türlü noksanlılardan münezze olan Allah (c.c.) mutlak hâkim ve sahibidir. Her şeyi hakkıyla gören, her şeyin içini, dışını, önünü, arkasını hakkıyla bilen ve gören odur. Varlığımız tamamen onun eseridir. Sağlımız, servetimiz yine onun eseridir. O kime ne ver-diyse bilerek vermiş, vermediyse de bilerek vermemiştir. Verdikleri mi hayırlı, vermedikleri mi hayırlı onu bilemeyiz. Onu bilme şan-sımız yoktur. Onun verdiği her şeye şükretmek bizim kulluk bor-cumuzdur. Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretlerinin ifadesiyle:

Hak şerleri hayreyler
Zannetme ki gayreyler
Ârif onu seyreyler
Mevlâm görelim neyler
Eylerse güzel eyler.

Kul, gerek kendisi, gerekse de başkaları hakkında Allah (c.c.) ne takdir etmişse, ne muameleye tabi tutmuşsa, onun muhakkak bir adalet ve hikmet dahilinde olduğuna inanmak ve O'na razı olmak ve asla şikâyetle bulunmamak, Allah (c.c.) dan geldi ise bunun bir hikmeti vardır demek mecburiyetindedir. Çünkü zulme uğrayanların dayanağı O olduğu gibi, mahzun kalplerin sığınağı yine O'dur. Biz kullara düşen görev, bir Allah (c.c.) dostunun söy-lediği gibi:

“Kara taşta karıncayı görürsün
Şefkatinle anneleri bürürsün
Küçük kuşa alçacık dal verirsin
Kırma bizim dalımızı yâ Rabbî!
Boş çevirme elimizi yâ Rabbî!”

Diyerek tam bir teslimiyet içinde her hâlükarda emirlere boyun eğmek, büyük bir sabır ve metanet içerisinde olayları karşılamak mecburiyetindeyiz. İşte hakiki Müslüman kendini yaratan Allah'a kayıtsız şartsız teslim olandır.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL-ADL (C.C)

Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerim'in En'am suresi, 115. âyetinde şöyle buyurmaktadır: **"Rabbinin sözü hem doğruluk hem de adalet bakımından tam kemalindedir. O'nun kelimelerini değiştirecek hiç kimse yoktur. O hakkıyla işiten ve kemaliyle bilendir."** Âyetin anlamı açık ve seçiktir. Allah (c.c.) kelamında şüphe olmadığı gibi vaadinde de asla şüphe yoktur. O bir şeye ol derse hemen olur. Nitekim yüce Allah (c.c.) Peygamberine şöyle beyân ediyor: **"Ya Muhammed senin Rabbinin sözlerinde ve adaletinde de asla bir noksanlık yoktur. O vaadinden asla dönmez, vaadi ve sözü haklır."** Yüce Allah (c.c.) Peygamberlerine ve mü'min kullarına yardımı ve neticesinde de Cennet'i, kâfirlere ve inanmayanlara da Cehennem'i vaat etmiştir. Onun vaadi asla değişmez ve hükmü bozulmaz. Çünkü O **"El-Adl"** dir. Adaletle hükmeder, hiç kimseye haksızlık yapmaz.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-ADL (C.C)

Nahl suresi, 90. âyetinde nüzulü hakkındaki hadisi Osman bin Maz'un şöyle rivâyet ettiği nakledilmiştir: Osman bin Maz'un şöyle ifade etti: Ben önceleri Hazreti Muhammed'den utandığımı için Müslüman olmayı kabul etmiştim. İslâmiyet tam manasıyla kalbimdeki yerini almamıştı. Günler böyle devam ederken, bir gün Hazreti Muhammed ile beraber yürüyor, o bana bazı şeyler anlatıyordu. Birden gözünü gökyüzüne dikti, sonra gözünü sağa ve sola çevirmeye başladı. Sonra bu hareketi tekrar tekrar yapmaya devam etti. Ben merak ettim. Hiçbir anlayamadım. Ona, **"bu ha-**

reketlerin sebebi nedir?” diye sordum. Ya Osman! Ben seninle konuşurken Cebrâîl sağ tarafıma indi ve şu talimatı getirdi: **“Allah (c.c.) adaleti ve ihsanı emreder.”** Adalet Allah (c.c.) tan başka ilâh olmadığına şahadet etmek, ihsanda farzları yerine getirmek, akrabaya yardım etmek, akrabayı ziyaret etmektir **“Yine Allah (c.c.) fahşâyı, yani zinayı, münkeri yani inkâr edeni; bağıy yani başkasının hak ve hukukuna tecavüz edeni; zulmü ve kendini beğenmişliği men eder.”** diye buyurdu, dedi. İşte o anda kalbimde iman ateşi yandı. Bunun üzerine doğruca Ebu Talip’e geldim. Şahit olduğum bu hâdiseyi kendisine anlattım. Ebu Talip bunun üzerine, **“Ey Kureyş topluluğu! Kardeşim oğlunun dediği doğrudur. Ona uyun. O size Allah (c.c.) emirlerini naklediyor. Yemin ederim ki o size ancak güzel ahlâkı emrediyor.”** dedi. Yine başka bir hadiste Abdullah bin Amr Resulullah’ın şöyle buyurduğunu rivâyet etmiştir: **“Gerek verdikleri hükümlerde, gerek aile fertleri Hakkında ve gerekse üzerlerine aldıkları işlerde âdil davrananlar Rahmân olan Allah (c.c.) indinde nurdan minberler üzerindedirler. İşte onlar Allah (c.c.) katında yüce mertebelere ulaşacaklardır.”**

Yine adaletin tecellîsi Hakkında bir sahabenin şu hikâyeyi naklettiği bildirilmiştir: Bir gün Hazreti Peygamberle yürüyorduk. Bir adamın, kölesi olduğunu tahmin ettiğimiz zavallı bir adamı dövdüğünü gördük. Resulullah yavaşça adamın arkasına yaklaştı **“Senin nasıl gücün yetiyorsa, şunu iyi bil ki Allah (c.c.) da sana gücü yeter.”** diye buyurdu. Adam şaşkın bir vaziyette bu sesin sahibi kim ki diye arkasına döndüğünde Resulullah’ı görünce şaşırdı. Hatasını anladı ve Resulullah’a dedi ki **“Peki, ben bu hatamı nasıl affettirebilirim?”** Resulullah’da, **“Hemen tövbe et ve o köleyi azat et, köle de sana Hakk’ını helal etsin. İşte o zaman adalet yerini bulur, Allah (c.c.) Adl’dır, adaleti sever, kullarını âdil olmaya davet eder”** diye buyurdu.

Kıymetli okuyanlarım!

Şunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayacağımız gibi sosyal yaşantımızı buna göre yönlendireceğiz. Allah (c.c.) zulmedenlere mühlet verir. Asla ve asla affetmez. Boynuzsuz koyunun, boynuzlu koyunda hesap soracağı o ânı hiç unutmayalım.

EL-ADL (C.C) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Şüphesiz ki insanoğlunun yaşam boyu işlediği fiiller muhakkak Allah (c.c.) adaletine göre değerlendirilecektir. Zulüm yapanların zulümleri elbette karşılıksız kalmayacaktır. Hayırlı ve iyi iş yapanlar, bir tek sözün dahi mükâfatının verileceği, Allah (c.c.) tarafından Kur'an'da bildirilmiştir. İyi ile kötünün bir olmayacağı, dünyadaki işlediğimiz her türlü iyi ve işlerin âdilce karara bağlanacağı sonsuz adaletin tecellî edeceği yer Âhirettir. Buna inancımız tamdır. Çünkü mülkün sahibi O'dur. Dilediğine dilediği kadar verir. Dilemediğine de vermez. Hiç kimse O'na hesap soramaz. Kul şunu iyice bilmelidir ki ve aklına koymalıdır ki her şey bir sebebe bağlıdır, o şekilde tertiplenmiştir. Allah (c.c.) tarafından nasıl tertip edilmiş ise öyle hâdiseler cereyan edecektir. Allah (c.c.) tertibinde haksızlık olamaz. Allah (c.c.) her dediği ve her yaptığı âdildir. Adalet zulme karşı en büyük hareket, zulme karşı en büyük kalkandır. Allah (c.c.) da zulme karşıdır. Bu suretle Allah (c.c.) âdildir, kullarının da âdil olmasını istemektedir. Zulmü sevmez, zulüm edenleri ise hiç sevmez. Zalimlere karşı mazlumu daima korur. Hak arasında şöyle bir darbı mesel vardır: **“Zalimin zulmü varsa, mazlumum Allah (c.c.) 'ı vardır.”** Yani mazlumu zulmedenlere karşı daima korur, onun yanında yer alır. Zalimleri her türlü adaletiyle sorgu ve suale tabi tutup, âdil muhakemesinde yargılar ve cezasını çekmek üzere Cehennem'i ne atar, orada ateşte yakar. Camilerimizde her Cuma namazından önce hocalarımız Cuma hutbesinin arkasından Rabbu'l-Âlemîn şu emrini cemaate

bildirir ve uyarıda bulunurlar. Hud suresi, 90. âyet **“Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla! Şüphe yoktur ki Allah (c.c.) adaleti, iyilik yapmayı ve yakınlarla yardım etmeyi emreder. Hayâsızlığı, şımarıklığı men eder, duyup tutasınız diye size öğüt verir. Allah (c.c.) en doğrusunu söyler.”** Rabbu’l-âlemîn bu âyetinde biz kulları açık ve seçik olarak uyarıyor. Adaletten ayrılmayınız, her konuda âdil davranmayı, eşe, dosta, akrabaya yardım etmeyi bize emir ediyor. Burada bir emir var. Biz kullar bu emre uymak mecburiyetindeyiz. Emre uymayınca Hâlâ Allah (c.c.) ya karşı gelmiş oluruz ki bunun sonu azaptır. İkinci uyarı, hayâsızlığı, edepsizliği, şımarıklığı sevmediğini, insanı kâmil bir kimsenin bu hareketleri yapmayacağını, dolayısı ile bu gibi hareketlerden hoşlanmadığını ve onunu içinde yasakladığını bize bildiriyor. Üçüncü olarak bu uyarılara dikkat edin, bunlara uyun diye bize uyarıda bulunuyor ve öğüt veriyor. Arkasından da bunları size Allah’ınız söylüyor. O söylerse doğru söyler diye emrini noktılıyor. Allah (c.c.) yaptığı her iş için tam bir adalet çerçevesinde cereyan eder. Biz kullar o emre uymak mecburiyetindeyiz. Nitekim dünyada adaleti yerine getirmek ihdas edilmiş adli makamların girişinde büyükçe yazılmış şu ibare dikkatimizi çeker **“Adalet mülkûn temelidir.”** İşte bu ibare ile dünyada rahat yaşamamız için adaletin şart olduğunu kabullenmiş oluruz. Özetleyecek olursak Rabbu’l-âlemîn **“El-Adl”** ismi celâliyle bize ne takdir etmişse, ne muameleyi bize layık görmüş ise tam manasıyla adaletli yapmıştır. Buna biz kulların böyle inanması gerekmektedir. Çünkü yüceler yücesi yaratıcımızın adaleti tam ve bizlere sevgisi sonsuzdur. Biz inanır ve kabul ederiz ki zorda kalmışların imdadına, çaresiz kalmışların feryadına yetişen sensin, senin adaletin sayesinde, zalimler zulmüyle kalmaz. Mazlumların ahları da zayı olmaz. Hazreti Ömer (r.a.) dahi o muhteşem ve muazzam adaletiyle dahi Allah (c.c.) emrettiği adaletin yanında kendi adaletinin aczini şu satırlarla ifade etmiştir:

Yol üstünde bir karınca ezilse
Yine Ömer mesul, değil hiç kimse

Ne mutlu senin emrettiğin adaletin tecellî yolunda yürüyenlere,
ne mutlu Adl ismine layık yolda yürüyenlere...

İSMİNDEN

Birliğin nişanıdır bu düzen
Yaratılmış bunca âlem isminden
Kaplamışsın ilmin ile cihanı
Görünen sen, bilinen sen, bilen sen.

Ne gördümse bu varlıkta hep senden
Ruhlarda sen, canlarda sen, ten de sen
Anladım ki hayalmiş bu âlem
Görünen sen, bilinen sen, bilen sen.

Önü yoktur varlığının ezeli
Sonu yoktur zatın ebedi
Rahmetindir her ilâhî tecellî
Görünen sen, bilinen sen, bilen sen.

Yusuf Kemalettin ÖZGÜR

DİNİ HİKÂYE PEKİ, ŞAHİDİNİZ VAR MI?

Allah (c.c.) âdildir. Adaletin sahibidir. Bursa evliyasından Molla Yegân Hazretleri, bir gün şunu anlattı sevdiklerine: Resulullah Efendimiz'in yanına develi bir köylü geldi bir gün. Ardından kalabalık bir grup sükun ettiler. Köylü gayet sakin, öbürleri telaşlı ve kızgındılar. Efendimize şikâyet ettiler o köylüyü: "Ya Resulullah!

Bu adam devemizi çalmış. Lütfen ondan al, bize ver devemizi Efendimiz sordu: **“Peki, şahidiniz var mı?”, “Var tabii!”** deyip birilerini gösterdiler. Onlar öne çıktı. Resulullah tam onları dinleyecekti ki o köylünün hâli dikkatini çekti. Zira adamcağız hiç konuşmuyor, başını öne eğmiş, bir şeyler mırıldanıyordu kendi kendine ona doğru bakarak: **“Sen bir şey söylemeyecek misin?”** diye buyurdular **“Bak bunlar, senin için hırsız diyorlar. Doğruysa develerini ver. Yoksa müdafaa et kendini!”** Adam fevkalade sakin ve rahattı **“Ne diyeyim?”** gibilerinden omuzlarını kaldırdı. O sırada mucize olarak devesi başladı konuşmaya: **“Ya Resulullah! İzin verirsiniz ben söyleyeyim!”**, **“Peki konuş!”** buyurdular. Deve, o köylüye bakarak: **“Ben bu zatın yanında dünyaya geldim”** dedi **“Bugüne kadar da hep bunun yanımdaydım. Beni büyüten, yemimi veren budur. Öbürleri iftira ediyorlar.”** Bunun üzerine o kişiler fena hâlde mahcup olup, başlarını öne eğdiler. Efendimiz o köylüye dönüp: **“Sen haklı çıktın!”** buyurdular. Ardından sordular: **“Ama merak ettim. Az önce neler mırıldanıyordun?”, “Ya Resulullah! Bir iftira ile karşı karşıyaydım. İçimden, ‘Yâ Rabbi! Suçsuz olduğumu yalnız sen biliyorsun Habîbin hürmetine, adaletin hürmetine bana yardım et!’ diyordum. Efendimiz öbürlerine döndüler: ‘Haydi, gidiniz davanız boşa çıktı!’ dedi.”** Böylece adalet yerini buldu ve iftiracılar boynu bükük olarak ayrıldılar.

DUA

Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri.

Yâ Rabbî! Adaletinle dengelersin âlemi, elbette mutlak adalet senin eserin, sen âdilsin yâ İlâhî!

Kara taş üzerinde karıncayı görürsün. Şefkatinle kâinatı bürürsün. Küçük kuşa alçacık dal verirsin. Kıрма bizim dalımızı yâ

Rabbî! Boş çevirme elimizi yâ Rabbî!

Adl'in ile kemter kula yine gufran olan sensin. Tüyü kanada çevirip uçuran sensin. Ruhu pervan eden yine sensin. Sen Rahmân ve Rahîm'sin. Sen Âdil ve Latîf'sin.

Son nefesimizde Kelime-i Şahadet getirerek çene bağlamayı, Âhirette şefaatine nail olmayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Yüce Allah'ım! Sensin zulme uğrayanların dayanağı, sensin mahzun kalplerin sığınağı, senin adaletindir sığındığımız, senin mizanındır güvendiğimiz, boynuzsuz koçun, boynuzlu koçtan hesap soracağı o mahşer gününde bizi boynu bükük koyma yâ Rabbî!

Kabirde Münker ve Nekir'in gelip de bize sual sorduğu o anda dillerimizi açmayı, bülbüller gibi şakımayı, senden başak hiç kim-seden istemeden, ancak senden istiyoruz.

Ey izzet ve celâl sahibi, ey adalet ve lütuf sahibi, adaletinle bizi kucakla yâ Rabbî! Allah'ım!

Resulünün Efendimizin kapısına intisap ettik, bizleri o kapıdan uzaklaştırma. Senin kapına geldik, bizleri kovma, ancak senden yardım istiyoruz bizleri mahrum etme yâ Rabbî!

Adaleti emreder, kötülüğü ve şımarıklığı men eden sensin. Nefsimize esir eyleme, adaletinle razı eyle bizleri Allah'ım!

Gün batır, hava kararır, yıldızlar söner. Padişahların, sarayların kapıları dahi kapanır. Yalnız ve yalnız senin kapın açıktır.

Rahmân ve Rahîm olan kapından bizleri de içeriye aliver yâ Rabbim!

Allah'ım!

Hakkı hak bilip, hak yolunda yürümeyi, batılı batıl bilip o yolda yürümeyi bizlere nasip eyle!

“El-Adl” esmâna şahit yaz bizleri yâ Rabbî! Âmîn...

EL-LATÎF

(C.C)

EL-LATÎF (C.C)

El- Latîf, lügat manası çok lütuf sahibi, her şeyi en ince noktasına kadar bilendir. İnsanoğlunun aklının eremediği, her ince noktayı, her ince sırrı ve gizlilikleri bilen, insanoğluna lazım olan her şeyi temin eden “**Latîf**” sahibi lütfeden Allah’tır.

Latîf ismi Kur’an-ı Kerîm’de yedi yerde geçmektedir. Kur’an-ı Kerîm’deki kullanışlarında hiçbir kimse tarafından bilinip, sezilemeyen en ince noktalara vakıf olma lütfunun sahibinin yalnız Allah (c.c.) olduğu vurgulanmaktadır. Özellikle Allah (c.c.) insanların bütün gizli konuşmalarını, zihinlerinde, gönüllerinde sakladıkları düşünce ve duygulara vakıf olduğu görülmektedir. Mülk suresi, 67/ 13-14, Ahzap suresi, 33-34 ve Hac suresi, 22/63 âyetleri okunup incelendiğinde “Latîf” isminin Allah (c.c.) çok ikrâm ve ihsan sahibi olduğunu anlattığı açıkça görülmektedir. Mesela ana rahmine yeni düşmüş bir çocuğun, dünyaya geldikten sonra ne iş yapacağı, amir mi alacak, memur mu olacak, işçi mi olacak yoksa patron mu olacak onu ancak lütuf sahibi Allah (c.c.) bilir. Yine doğduktan sonra kâfir gibi mi, yoksa Müslüman gibi mi hayatını yaşayıp, hangi amel üzerine öleceğini, kaç yaşına kadar yaşayacağını lütuf sahibi Allah (c.c.) bilir. Bir Şâir bunu ne güzel dile getirmiş:

Fakir hâlin izhar etme Hâlik’in bilmez mi hiç?

Âleme ihsan ederde sana vermez mi hiç?

Ta ciğerden ağlar isen gözyaşını silmez mi hiç?

Allah (c.c.) öyle “**Latîf**” tir ki her şeyi başka bir şeye hazine yapmıştır. Mesela sedef dediğimiz deniz böceğini inciye, arıyı bala, tırtıl böceğini ipeğe hazine yaptığı gibi, insanoğlunun gönülünü de kendi marifetine hazine yapmıştır. El-Esmâü'l-Hüsnâ üzerinde çalışma yapmış din âlimlerinin hemen hemen hepsinin

ittifak ettikleri Latîf esmâsının iki manası vardır. O her şeyden haberdardır. O'nun ilmi her türlü gizli ve saklı şeyleri, geleceği, geçmiş, bir şeyin hem ön hem arka planını en ince teferruatına kadar bilendir. Kuluna iyilik yapmak istediği dostuna karşı son derece lütufkârdır. Onu cömertliği ile kucaklar, yüksek mertebelere çıkarır. Önce onun hoşuna gitmeyen ve meşakkat veren çeşitli sıkıntılar vermek suretiyle onun sabrını imtihan eder, bu sıkıntılar aslında onun iyiliğine ve hayrınadır ve onu saadete götüren şeylerdir. Bunun en canlı misali Allahü teâlânın Kur'an'da verdiği bilgilere göre, Hazreti Yusuf (a.s) başına gelen hâdiselerle nasıl bir imtihana tabi tutulmuş sonrada onu nasıl yükselterek Allah (c.c.) lutfuna mazhar etmiştir. Bu olayın neticesinde Hazreti Yusuf Allahü teâlânın takdir ettiği şey tecellî etmiş, dünya ve Âhirette en güzel mertebeye erişmiştir.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL LATİF (C.C)

Yüce Rabbimiz, kıymetli kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Lokman suresi, 16. âyetinde buyuruyor ki: **"Oğulcuğum işlediğin şey bir hardal tanesi kadar da olsa, bir kayanın içinde veya göklerde yahut yerin derinliklerinde de bulunsa, Allah (c.c.) onu ortaya çıkarır. Muhakkak ki Allah (c.c.) Latîf'tir, Habîr'dir."** Bu âyetler insanların iyice okuyup, anlayıp ve bu uyarılara riâyet etmeleri için yüce Allah (c.c.) Lokman Hekim'in dilinden nakledilmiş olduğu faydalı öğütlerdir. Bir gün Lokman Hekimim oğlu babasına şöyle bir sual sorar: **"Babacığım ben hiç kimsenin bulunmadığı, hiç kimsenin beni görmediği yerde herhangi bir günah işlesem Allah (c.c.) benim işlediğim günahı nasıl bilip, bana azap edecekti?"** Lokman oğluna şu cevabı verir: **"Oğulcuğum işlediğin şey bir hardal tanesi kadarda olsa, bir hardal tanesinin ağırlığında da olsa, bir hata ve bir zulmü Allah (c.c.) getirip ortaya çıkarır."** Adalet terazisinin ortaya konulacağı o kıyamet gününde Allah (c.c.) onları

ortaya çıkarır. Hayır işleyen yaptığı hayrın mükafatını, şer işleyen, günah işleyen yaptıkları için cezasını muhakkak görecektir. Bu imanın değişmez esasıdır. Nitekim başka âyetlerde de Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: **“Biz kıyamet günü adalet terazilerini kurarz. Hiçbir kimse, hiçbir şeyle haksızlığa uğratılmaz. Kim zerre kadar hayır yapmışsa onu görür. Kim zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür.”**¹⁶⁹ Latîf ismi Celîlinin bir manası da yerde ve gökte hiçbir şey Allahü teâlâyâ gizli değildir. Evet, bu âyeti Kerîme Allahü teâlânın bilgisiyle her şeyi kuşatmış olduğunu, her şeyi sayı ve miktarı ile tek tek tespit etmiş olduğunu göstermiştir **“Latîf”** ism-i şerîf’ine şu manada verilmiştir. Allah (c.c.), Latîf ve Habîr’dir. Yani yaratıkları hakkında çok lütuf sahibidir. O lütfkârdır. Şöyle bir düşünecek olursak Allah (c.c.) lütfetmese insan ve diğer canlılar acaba yürüyebilirler mi? Duyabilirler mi? Görebilirler mi? İşte bu nimetler lütuf sahibi **“Latîf”** olan Allah (c.c.) lutfu sayesinde olmaktadır. Allah (c.c.) bu lutfu keremi yalnız canlılara değil bütün cansız bitkilere de vardır. Bir şâirin dediği gibi:

İstiridyede inciye, anda balı verensin.
Kuru ağaç gövdesinde, çiçekli dalı verensin.
Küçük tırtıl salya salya örüp kozasını ölür.
Dilediğin kullarına, ipekten şalı verensin.

Biraz daha izahat vermemiz gerektiğinde şu ibret verici olay hemen gözümüzün önüne gelir. Mesela gül ağacı; gül bülbüle âşıktır, bülbüle güle âşıktır. Allah (c.c.) bu güzel esmâsı biri canlı olan bülbül ile diğeri cansız olan gülde tecellî etmiş, her ikisi birbirlerine âşık olmuştur. Gülün dikenli olmasına rağmen yinede gül bülbüle âşıktır. Seher vakti bülbül uyumaz, gülün çiçek açmasını bekler, gül açtığı anda Allah (c.c.) lutfuna mazhar olduğu için kendi lisanı ile rabbine hamdeder. Bülbül güle sorar: Ey bülbül

sen beni seviyorsun Ama benim dikenim var. Vücuduna batarak senin canını yakar, yinede beni bırakmıyorsun. Bülbül cevap verir: **“Ben seni bu hâlinle sevdim, gülü seven dikenini de sever!”** der. İşte halk arasında gülü seven dikenine katlanır sözü bunu ifade etmektedir.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-LATİF (C.C)

Ebu Hureyre (r.a)’nın rivâyet ettiği bir hadiste Resulullah hikmet mevzuunda şöyle buyurmuştur: **“Kişinin işiteceği bir hikmetli söz, bir sene ibadetten, bir saat ilim meclisinde oturup ilmi müzakerede bulunmak bir köle azat etmesinden hayırlıdır.”** Tabîî ki bu mükâfatlar işitip unutanlar için değil, istifade ederek onu yaşantısına yansıtanlar içindir. Allah (c.c.) **“Latîf”** tir. Lütfeder ve lütuf sahiplerini çok sever. Bir toplantı anında Allah (c.c.) Resulü şöyle buyurdular **“Şâyet bir kimse hikmetli sözlerden bir kelimeyi kavrar iyice manasını öğrenir ve onu Müslüman kardeşine naklederse kul için ne güzel fayda ve ne güzel bir hediyedir.”** Ancak dikkat edilecek husus riyâ ve gösterişten uzak olacak. Allah (c.c.) için öğrenilenler yine yalnız Allah (c.c.) rızası için başkalarına nakledilecek ve öğretilecektir. Allah (c.c.) lutfuna mazhar olmak **“Latîf”** esmâsının kutsîyetinden istifade edebilmek için, güler yüzlü olacağız, İslâm’a ve mü’mine yakışır şekilde yaşayacağız. Nisa suresi, 80. âyetteki şu tavsiyeye aynen uyacağız: **“Peygambere itaat eden kimse, Allah (c.c.) ya itaat etmiş gibidir.”** Yumuşak şey söyleyip kimseyi incitmeyeceğiz.

Cüneydi Bağdadi buyuruyor ki: **“Latîf, senin kalbine hidâyet nuru veren bedenini gıda ile besleyen, bela sırasında seni koruyan, senin me’vâ Cennet’ine koyandır.”**

Horasan’da ve Bağdat’da yaşamış büyük velilerden Bîşr-i Hafî Hazretlerinin şu örnek yaşantısını beraber okuyalım: Bîşr-i Hafî Hazretleri Horâsân’ın Merv şehrinde doğdu. Bağdat’ta vefat etti.

Kabri orada olup ziyaret yeridir. Çocukluğu ve gençliğinin bir kısmı bolluk, refah içinde geçti. Gençliğinde kendisini oyun ve eğlenmeye verdi. Bir gün eğlence âlemlerinden sonra sarhoş ve bitkin olarak evine dönerken yolda üstünde Besmele yazılı bir kâğıt buldu. İçi sızlayıp yerden aldı. Öpüp, çamurlarını silerek, temizledikten sonra, güzel kokular sürüp, evinin duvarına astı. O gece âlim ve veli bir zata, rüyada, **“Git Bişr’e söyle! İsmimi temizlediğin gibi seni temizlerim. İsmimi büyük tuttuğun gibi, seni büyültürüm. İsmimi kokulu yaptığın gibi, seni güzel ederim. İzzetime yemin eylerim ki, senin ismini dünyada ve Âhirette temiz ve güzel eylerim.”** dendi. Bu rüya üç defa tekrar etti. O zat sabah Bişr-i Hafî’yi arayıp, meyhanede buldu. Mühim haberim var, diye içerden çağırdı. Bişr geldiğinde, **“Kimden haber vereceksin?”** dedi. **“Sana Allah (c.c.) dan haber vereceğim.”** deyince, ağlamaya başladı. **“Bana kızıyor mu, şiddetli azap mı yapacak?”** dedi. Rüveyı dinleyince arkadaşlarına, **“Ey arkadaşlarım! Beni çağırdılar, bundan sonra bir daha beni buralarda görmeyeceksiniz.”** dedi. O zatın yanında hemen tövbe etti. Bu anda ayağında ayakkabı bulunmadığı için, hiç ayakkabı giymedi. Sebebini soranlara, **“Allah’a tövbe ettiğim, günah işlememeye söz verdiğim zaman yalın ayaktım. O zaman giymediğim ayakkabıyı şimdi giymeye hayâ ederim.”** dedi. Bu zamandan sonra ayakkabı giymediği için kendisine yalın ayak manasında **“Hafî”** lakabı verildi. Vefatı yaklaşınca, kendisini büyük bir ıstırap kapladı **“Galiba hayatı seviyorsun!”** diyenlere, **“Hayır!”** dedi: **“Lakin Padişahlar Padişahının huzuruna çıkmak cidden zor bir iş.”** Naklederler ki, hayatta olduğu müddetçe yalın ayak gezdiği için hayvanlar ona hürmeten sokaklarda hiç terslemezlerdi. Bir gün bir şahıs sokakta hayvan tersi görünce: **“Eyvah! Bişr gitti!”** diye fer-yadı bastı. Araştırdılar, adamın dediği doğru çıktı. **“Bunu nasıl anladın?”** diyenlere: **“Çünkü,”** dedi; **“O hayatta olduğu sürece, Bağdat’ın hiçbir sokağı hayvan tersiyle kirlenmemişti. Bu sefer ise alışılmışın aksine bir durum gördüm. Anladım ki, Bişr artık hayatta değil.”**

EL-LATÎF (c.c.) ESMÂSININ İNSANA VERDİĞİ MESAJ

Yüce Allah (c.c.) bu ismi Celîli ile bize şu mesajı iletiyor: Ben lütfedenim, bilenim, işlerin enini, boyunu, önünü, arkasını, hayrını, şerrini bilen benim. Şu bilin ki yaptığım her işte bir hikmet, bir lütuf vardır. Siz hemen bir hâdise karşısında galeyana gelip, heyecanlanıp karar vermeyin.

Şunu bilin ki bizzat kendisi, kendini şöyle tarif ediyor. **“Kendimi tanıtmak için sizleri yarattım. Sizler benim, ben de sizlerin sırrıyım.”** Onun için bize düşen görev yüce Allah (c.c.) sevinçleri ve üzüntüleri birlikte yaratmış olduğunu görmemizdir. Hatta öyle görmemiz gerekir ki, en ızdıraplı anlarda dahi bir başkasının tesellisine ihtiyaç duymadan kendi kalbimizde Cenabu Hakk'ın tesellisini duymaktır.

Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi, **“Neylerse Mevlâ'm eyler, eylerse güzel eyler.”** deyip hoşgörü ile karşılamalıyız.

Gönül toprağına Allah (c.c.) muhabbet tohumu düşmüş bah-tiyarılardan Nakşibendî, Tâhâ suresi, 44. âyete dikkatimizi çekerek diyor ki: **“Ey hakikat nurunun Musa'sı, ona yumuşak söz söyleyin.”**

Yüce Allah (c.c.) ilâhlık iddiasında bulunsa kendi yarattığı kulu olan firavunun kapısına Musa Peygamberi göndermezdi. Hâlbuki onu hak dinine davet ederken dahi yumuşak bir tarzda onu incitmeden, kırmadan ikna yolu ile konuşmasını tavsiye ediyor.

İşte burada Rabbu'l-âlemîn bize şu mesajı veriyor, bize şu uyarıda bulunuyor.

Ben onun yani firavunun Allah'ı olduğum hâlde, o bana karşı geldiği, hatta ilâhlık iddiasında bulunduğu hâlde ben ona Peygamberimi göndererek onu **“Latîf”** çe, kibarca, yumuşakça doğru yola gelmesini tavsiye ediyorum, diyor.

İşte biz kullara bundan daha büyük bir örnek, bir ders olabilir mi?

EVVEL BENİM, AHİR BENİM

Evvel benim, ahir benim, canlara can olan benim,
Azıp yolda kalanlara hazır meded eden benim.

Bir karara tuttum, karar benim sırrımı kim duyar,
Cahil beni nerde görür, gönüllere giren benim.

“Kün!” deminde nazar eden, bir nazarda dünya düzen,
Kudretinden han döşeyip, aşka bünyad eden benim.

Düz döşedim bu yerleri, çöksü urdum bu dağları,
Sayvan eyledim gökleri, geri tutup duran benim.

Dahi acep âşıklara ikrar u din iman oldum,
Halkın dahi gönlündeki küfrü İslâm güman benim.

Bir niçeye verdim emir, devlet ile sürdüm ömür,
Yanan kömür, kızan demir örse çekiç salan benim.

Kar yağdıran, buz donduran hayvanlara rızkın veren,
Şöyle bilin ol mahlûka ol Rahîm ü Rahmân benim.

Halk içinde dirlik düzen, dört kitabı doğru yazan
Ak üstüne kara dizen ol yazılan Kur'an benim.

Dost ile birliğe biten, buyruğu ne ise tutan,
Mülk bezeyip dünya düzen, ol bahçıvan hemen benim.

Dünyada ben ol Rüstem'im dünya içinde bostanım
Karşımdaki sensin benim seni sende gören benim.

Rüstem

DİNİ HİKÂYE

Allah (c.c.) Latîf ismi Celîlinin, kâinatta gelmiş ve gelecek en canlı timsali olan Resulullahın hayatta iken yaşadığı şu ibret verici olayı beraber inceleyelim. Bir gün Resulullah alış veriş yapmak için çarşıya çıkar. Resulullahın cebinde o günün parası ile on lirası vardır. O paranın iki lirası ile bir gömlek alır. Cebinde sekiz lirası kalır. Eve dönerken bir adam Resulullahı rastlar. Ne güzel gömlek almışsınız, **“Çok beğendim.”** der. Resulullah adama gel beraber eve kadar gidelim, der. Eve gidince o gömleği ayrı bir pakete sararak O'na hediye eder. Tekrar gömlek almak için dükkâna giderken bir kız çocuğuna rastlar. Çocuk bir köşeye çömelmiş, ağlamaktadır. Resulullah kızın yanına yaklaşır, **“kızım neyin var senin, niçin ağlıyorsun?”** deyince kız efendim ben köleyim, patronum beni bir şeyler almak için çarşıya gönderdi. Elime iki lira verdi, fakat ben bu parayı kaybettim. Şimdi patronuma ne diyeceğim, onun için ağlıyorum, der. Al şu iki lirayı ihtiyaçlarını al ve evine git, der. Kız hem çok sevinir, hem de ağlamaya devam eder. Peki, şimdi niye ağlıyorsun? Diye sorunca, kız efendim patronum bu defada niçin bu kadar geciktin? Diye beni döver, deyince hadi kızım öyleyse eve beraber gidelim, der. Kızın elinden tutarak beraber eve giderler. Resulullah evin kapısının önüne gelince üç defa vurur ve üç defa **“Es-selâmü aleyküm”** diye selâm verir. Evin sahibi üçüncü selâmdan sonra **“ve aleykümselâm”** diye içerden selâm vererek kapıyı açar. Resulullah sorar: **“Neden kapıyı üçüncü selâmımdan sonra açtın, çok mu meşguldün, yoksa seni rahatsız mı ettim?”** deyince, ev sahibi ya Allah (c.c.) Resulü sen her selâm verişinde evimin beti bereketi arttı, bu bereket her selâm verişinde ikiye, üçe katlandı, onun için diye cevap verir. Resulullah eve gelişinin sebebini anlatınca, evimin bereketle dolmasına bu kız sebep oldu diye ya Resulullah benim evime gelmene bu çocuk sebep olduğu için onun şerefine bende bu kız

çocuğunu azat ediyorum, der. Peygamber Efendimizde kız çocuğu da patronda çok mutlu olmuşlardır. Resulullah içinden, **“Yâ Rab! Sen Latîf’sin, ne büyük lütuf ve ihsanın var. O ne bereketli on lira imiş. Bir gömlekle bir insanı sevindirdin, iki lirası ile bir köleyi azat ettirdin, yine cebimde altı lira var çok şükürler olsun.”**, der. Allah (c.c.) Latîf’tir lutfu boldur. Kullarını da bu esmânın sırrı ile lütfkâr olmaya davet eder.

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir. Bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerini aşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri. Sen Latîf’sin lütfedersin, yarattığın bütün canlı ve cansız mahlûkata sen uçsuz bucaksız göklerden, yeryüzüne sayısız nimetler indirirsin, bizimde kalbimize lutfunu sağanak yağmurlar gibi yağıdır yâ Rabbî!

Allah’ım! Allah’ım! Allah’ım! Yüce Hakk’ın ve nur cemâlin hatırına, yüce arşın azametini, celâlin, cemâlin, kudret, güç ve kuvvetin ile arşını taşıyan kürsinin hakkı için lütfet de günah defterimizde yazılı günahlarımızı **“Latîf”** silginle siliver yâ Rabbî!

Allah’ım! İçinde yaşadığımız şu fânî dünyada kafalarımız karışık, kalplerimiz hastadır. Senin lütfü şifası çok **“Latîf”** hastanene şifa bulmaya geldik, lutfunla şereflendir, hastalığımızın şifasını ver günahlarımızı bağışla yâ Rabbî!

Ecelimiz gelmeden, münkir ve nekir sual sormadan, aklımızı başımıza devşir, sana ibadet edecek güç ver, sevgi ver, vücudumuza kuvvet ver, hasta kalplerimiz senin lutfunla şifa bulacaktır. Şifa tohumunu hasta kalplerimizin üzerine saçiver yâ Rabbî!

Yüceler yücesi Allah’ım! Sen Latîf’sin, lütuf sahibisin, her şeyi bilen gören sensin, sen biliyorsun ki Âhiret ağızımız azdır, yarın huzuruna varınca aç bakalım ne getirdin, deyince lutfunla, affınla merhamet et, azımızı çoğa tut, âlemi mahşerde anamızın, baba-

mızın, çocuğumuzun önünde bizi utandırma yâ Rabbî! Hazreti Ali'nin ifadesiyle senin affın iyileri kapsıyorsa ancak onları af edeceksen, biz gibi günahkârları kim affedecek? Senden başka kapımız mı var bizim? Kapının önüne sıralandık, gözümüz yaşlı, boynumuz bükük, yüzümüz solgun bekliyoruz, kapından kovma bizleri aç kapını yâ Rabbî! Dünyada Kur'an'dan, Âhirette imandan bizleri ayırma, kendine layık kul, Muhammed'ine layık ümmet olmayı bizlere lütfet yâ Rabbî! Âmîn...

EL-HABÎR

(C.C)

EL-HABÎR (C.C)

El-Habîr, Allah (c.c.) ın 99 isminden birisidir. Lügat manası olmuş, olacak ve olmakta olan her şeyi daha önceden bilen, haberdar olandır. O Habîr'dir, her şeyden haberi vardır, haber almak, bilgi edinmek için herhangi bir araç ve gerece, herhangi bir araştırmaya ihtiyacı yoktur. O her şeyi bilen, gören ve duyardır. Onu her şeyi elinin altındadır. O'ndan hiçbir şey saklı ve gizli değildir. Her şey onun indinde açık ve seçiktir. Yaratan yarattığını bilmez mi hiç? Yalnız o bilir, duyar, görür, dedik. Bu konuyu biraz açalım. Evet, Allah (c.c.) görür, dedik. Görür Ama göz ile değildir, duyar Ama kulak ile değildir. Kur'an-ı Kerîm'de geçen **"Yedullah"** kelimesindeki **"Yed"** hiçbir zaman organ olan el anlamında değildir. **"Vech"** bizim bildiğimiz yüz anlamında değildir. **"İstiva"** da oturmak anlamında değildir.

Cenâbı-Hâk, Âraf suresi, 180. âyette buyuruyor ki: **"En güzel isimler Allah'ındır. O hâlde Allah (c.c.) a o isimlerle dua ediniz."** Sevgili Peygamberimiz (s.a.v) Efendimiz buyuruyor ki: **"Allahü teâlânın 99 ismi vardır. Onları ezberleyen, Cennet'e gider. Allah (c.c.) tekdir, teki sever."**

Ebû Hureyre'den (r.a) rivâyet ediliyor. Hazreti Peygamber buyurdu ki: **"Allah (c.c.) ü teâlânın 99 ismi vardır. Kim onları sayar, kim onları okursa, günahları af olarak Cennet'e girerler."**

Sohbetime şu anlamlı ve uyarıcı hikmetli söz ile başlamak istiyorum. Kâinattaki bütün zerreler, hepsi Allah'ın emrindedir ve onu zikrederler. Her şey insana hizmet etmekle yükümlüdür. İnsan Allah'ın emrinde olursa her şeyde insanın emrinde olur. Yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki: **"Ben gizli bir hazine idim. Kendimi tanıtmak için sizi yarattım."** Kâinat içindeki canlı ve cansız bütün yaratıklara şöyle bir dikkatle bakalım. Bir gül, bir kelebek, bir papatya, bir arı, bir ağaç, bir deniz, bir rüzgâr, bir balık v.s. nasıl yapılmadan görevlerini yapıyorlar. Bakalım benim kullarım, bu

benim yarattıklarına baka baka bütün bunları yaratan, bana bakmayı öğrenecekler mi? Çünkü o baktıkları canlı ve cansız varlıkların hepsi bize yaratanı gösterir. Cenâbu Hâk kendi vasıflarını kendisi bizzat koymuştur. Onun kendisine layık rahmeti, kendisine layık muhabbeti, kendisine layık gazabı vardır. İnsan Cenabu Allah'ın ilim ve sıfatlarından ders almaya, onunla ahlâklanmaya gayret gösterirse el-esmâü'l-hüsnâ'yı böyle kavarsa, işte o zaman Allah (c.c.) indinde kemale erer. O öyle bir nur, öyle bir cevherdir ki; onun her yeri göz, her yeri el, her yeri kulaktır. Biz küçük aklımızla onu tarif edemeyiz. Zira bir Âlimin dediği gibi **“Zira bu terazi bu sıkleti çekmez.”** Ancak bize düşen Kur'an-ı Kerîm'deki kendi ifadesiyle **“Hiç yaratan yarattığını bilmez mi?”** âyeti Celîldeki sırrı ancak böyle çözebiliriz. Sosyal hayatta da öyle değil mi? Otomobil üreten mühendisler, ustalar o aracın kaç km. sürat yapacağını, nasıl çalışacağını bilmezler mi? Tabîî ki bilirler. Çünkü kendileri imal etmişlerdir. İçinde yaşadığımız şu uçsuz bucaksız dünya devamlı dönmektedir, gök âleminde dünyadan büyük ve küçük sayılamayacak kadar çok seyyareler vardır. Atom çekirdeğinin içindeki, atom zerrecikleri devamlı hareket hâlinde dirler. Cisimler bu hareketlerle devam edip, durmaktadırlar. Herkesin kalbinden, kafasının içinden nice düşünceler geçmektedir. Bütün bunları bir kulun bilmesi, sebebini çözmesi mümkün değildir. Bunlardan haberdar olan sadece ve yalnız Habîr olan Allah'tır.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA HABÎR İSMİ ŞERİFİ

Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerîm'in Ahzab suresi, 2. âyetinde buyuruyor ki: **“Allah (c.c.) tarafından vahiy yoluyla bildirilenlere tabi ol. Çünkü Allah (c.c.) sizin amellerinizden haberdardır. Her şeyinizden haberi olan Allah (c.c.) amelinizi ıslah eder. Küfrünüzü ne hiy eder, yasaklar.”** Bu âyeti Celîleyi kısaca açıkladığımız zaman karşımıza şu hakikat çıkar: İnsanlar kendilerine bir yol ha-

ritası çizmiş. O çizdiği istikamete doğru yürümektedirler. Fakat ileride ne olacağını, kendilerini lehte veya aleyhte hangi hâdiselerin beklediğini bilmezler. Kendi içinden geçenin dahi ne olacağını sezip haberi olmaz. Ancak bütün canlıların her hareketini işiten, her işten haberi olan, o işin nihâyetinin ne olacağını bilen tek Allah'tır. Çünkü o Habîr'dir. Şöyle bir misal verecek olursak, farz edelim ki bir kuş yuvasından çıkar. Gayesi yavrularının karnını doyurmak için yiyecek temin etmektir, yolda bir avcıya rastlar. Avcı onu öldürür. Bu olayın böyle cereyan edeceğinden kuşun haberi yoktur. Habîr, Allah'ın zâtî isimleri gurubuna girer. İslâm âlimlerinin tespitine göre **"Habîr"** ismi Kur'an'da 26. âyetten 28. âyete bazen aynen, bazen de dolayısıyla îmâ edilerek geçmektedir. Bu âyetlerde bize şu mesaj iletilmektedir. Allah (c.c.) yaptıklarımızdan ve yapamadıklarımızdan haberdardır ve yarın kıyamet günü bu hareketlerden dolayı insanların sorguya çekilecekleri haberini iletmektedir. Nitekim bize uyarı mahiyette Kur'an-ı Kerîm'in, Bakara suresi, 24. âyetinde şu haber iletilmektedir. Bu biz insanlara uyarı mahiyetinde bir bildiri, bir talimattır. Ey kullarım! Yakıtı insan ve taş olan Cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır. Bu durumu bilin ve dünyadaki yaşantınızı ona göre tanzim edin. Uyarısı kulağımıza küpe olacak bir bildiri, bir uyarıdır, önceden verilmiş bir haberdur. Bu haberi de **"Habîr"** olan Allah (c.c.) dan başkası hem bilemez, hem de bildiremez. Yine Kur'an-ı Kerîm'in Bakara suresi, 25. âyetinde şu müjdeli haber veriliyor: **"Allah (c.c.) inananlarla, iyilik edenlere müjdeli haberi ver. İşte bu kullanıma içinde ırmaklar akan Cennetler vardır. Bu Cennetlerin ürünleri onlara yedirilecektir. Onlar hep orada kalacaklardır."**

Şu üç olayı Rabbimiz bizden gizli tutmuştur. Bunları ancak kendisi bilir, biz bilmeyiz. Çünkü o Habîr'dir. İnsanlar ne zaman öleceğini bilmez. Başına neler geleceğini bilemez. Ne hâl üzerine ve nerede kalacağını bilmez. Bunların böyle olmayıp da insanlar ne

zaman öleceklerini, başlarına neler geleceğini bilseler, dünya nizamı değişir, insanlar hiç çalışmazlar, taş üzerine taş koymazlardı. Böylece daha sonra gelecek nesillere hiçbir şey bırakmazlardı. Velhasıl dünyanın nizamı bozulur. Yalnız Cenâbu Hâk her an başımıza neler geleceğini düşünerek tedbirli olmamızı tavsiye etmiştir. Her şeyden haberi olan ancak Habîr olan Allah (c.c.) tır. Veli bir kul Allah (c.c.) dan gelene lehte veya aleyhte razı olur, Rabbim neylerse güzel eyler, demek ki benim için güzel olanı, iyi olanı böyleymiş diye rıza gösterir. Yahya bin Muaz'a (r.a) veli bir kulun özellikleri nelerdir diye sorduklarında o şu ibret verici manası çok derin olan şu cevabı vermiştir. Veli bir kulun:

- a. Sabır iç elbisesidir.
- b. Şükür dış elbisesidir.
- c. Kur'an yardımcısıdır.
- ç. Hikmet ilmidir.
- d. Fakirlik iftihar,
- e. Takva bineği,
- f. Üzüntü arkadaşı,
- g. Zikir meclisi dostudur.
- h. Allah (c.c.) ise yoldaşdır.

“Kulun yaptığı her şeyden Allah (c.c.) hakkıyla haberdardır.”
 Rabbimiz burada bizi uyarıyor, siz ne yaparsanız benim ondan haberim vardır. Yani o bizim bütün amellerimizi, maksadımızı ve niyetimizi bilen ve onlara, eğer hayır ise hayır olarak, şer ise şer olarak karşılık vermeye **“Kadîr”** olandır. İşte bu durum biz kullarını günaha yöneltmekten alıkoyacak şeylerin en büyüğüdür. Bunu düşünerek, Allah (c.c.) bize ne der, bu yaptığımız iş doğru değildir, Allah (c.c.) yarın bunu n hesabını bizden soracaktır, diye günah işlemeden vazgeçmemizi sağlar. Bakınız bir mü'min kardeşimiz El-Habîr esmâsının sırrını şu güzel şiiriyle nasıl dile getiriyor:

Yarattığın cümle zerrat öz sırrını eder ihbar
Elbet sana aşikârdır bilinmeyen cümle esrar
Senden gizli değil yarab, içimdeki emeller
Mahiyetinden ef'alın yalnız sensin tek haber
Saadettin KAPLAN

HADİSLERLE EL-HABÎR

Allah (c.c.) dost edindiği kimseleri lüzumsuz endişeden ve tutkulara mağlup olmaktan korur. Böyle insanların kalbi O'nun ruhani ve nurani nimetleriyle öylesine dolar ki, bu lezzetle kendilerini Cehennem'e atsalar yandıklarını farkına bile varmazlar. Yine onlar Cennet'in ortasına koysalar başlarını kaldırıp da oradaki nimetlere ve güzelliklere bakmak akıllarından geçmez. Başına bir musibet geldiğinde Resulullah (s.a.v) şu duayı okumamızı bizlere tavsiye ediyor. Resulullah Efendimiz şöyle buyuruyor: **"Size bir şeyi haber vereyim mi? Sizden bir adama dünyada başına bir sıkıntı veya musibet geldiğinde şu şekilde dua ederse o kimseden musibet kaldırılır."** Bu dua Yunus (a.s) duasıdır. **"Lâ ilâhe illâ ente sübhâ-neke innî küntü mine'z-zâlimîn."** diye dua ediniz buyurdular.

Bir gün Yunus (a.s) Cebrâîl'e, **"Ey Cebrâîl! Bana bu zamanda ibadetiyle Allah'a en yakın olmuş bir kulu gösterebilir misin?"** dedi. O da Yunus (a.s)'a elleri ve ayakları cüzzam hastalığı sebebiyle kesilmiş, burnu ve kulakları dökülmüş bir kimseyi gösterdi. O zat, o cüzzamlı hâli ile Allah'a şöyle niyaz etmekte idi: **"Allah'ım! Bana önceleri sıhhat verdin, sağlıklı olarak yaşarken, arkasından hastalık verdin. Benim maksadım bunlarla ilgilenmek değildir. Biliyorum ve inanıyorum ki sen benim için ne gerekiyorsa onu yaparsın. Allah'ım! Allah'ım! Yüceler yücesi Allah'ım! Benim maksadım sensin, senden başkası değildir. Ey vuslatı engin ve iyiliği nihâyetsiz olan Allah'ım! Beni de vuslatına erdirdiklerinden eyle!"**

Yine derviş Yunus da Allah'a şöyle niyazda bulunuyor:

Sufilere sohbet gerek

Zahitlere Cennet gerek

İsteyene ver onları

Bana seni, gerek seni

Bu Allah (c.c.) dostları şunu iyice biliyor ve inanıyorlar ki her şeyden haberi olan **“Habîr”** olan Allah (c.c.) hakkımızda ne hayırlısı ise onu verecektir. Yeter ki sen istemesini bil, yalvarmasını bil.

EL-HABÎR İSMİ ŞERİFİNDEN KULUN NASİBİ

Kulun bu ismi şerîften alacağı ders şu olabilir. Kul yaşadığı dünyada kendi âleminde cereyan eden her şeyi bilmektedir. Kulun kendi dünyası ise hiç şüphesiz ki kalbi ile bedenidir. Kalpte gizlenen şeyler kin, ihanet, kıskançlık, haset, kötü düşünce, dünyaya karşı aşırı istek, hem yaşadığı dünyada O'na zarar verir, hem de Âhirette azap verir. Onun kendisini bilen, akıllı olan, her şeyde haberi olan El-Habîr olan Allah'ın bu esmâsı karşısında kendisine çekidüzen verip, bu yaptığım hareket başkalarınca bilinmiyor ama bunu bilen Allah (c.c.) ne der, Allah'a yarın ne cevap veririm, diye kendini frenlemeyi bilir ve o günahı işlemekten sarfı nazar eder. Bu bilinç içinde olan kul O'na karşı yalandan, hilekârlıktan, aldatmaktan, terbiyesizlikten sakınmalı, gizli yaparız da cezasız kalırız sanmamalı, onun razı olmayacağı şeylerden son derece sakınmalı ve çekinmelidir. Çünkü onu izleyen **“Habîr”** olan bir Allah (c.c.) var. İşte bu idrake sahip insanlar **“Habîr”** ismi şerîfinden hissesini almış şanslı kişilerdir. Bir Allah (c.c.) dostu bunu ne güzel dile getirmiş:

Allah'ı bilen neyi bilmez

Allah'ı bilmeyen neyi bilir.

Marifet âlemînin önde gelenlerinden Yahya bin Muaz: “Ben benden gafil olmayana karşı nasıl gaflet içinde bulunayım. Kim Allah (c.c.) ’ı tanırsa onunla Cehennem ateşine, kim de Allah (c.c.) ’ı tanımiyorsa Cehennem ateşi ile azap edilir.” diye bu konuya açıklık getiriyor. Birinde ateşe azap ediyor, Allah (c.c.) ateş yakamıyor, insana azap edip Cehennem ateşi yakıyor. Kul dünyada yaşarken bütün davranış ve hareketlerine vakıf olan Allah (c.c.) ya tam samimiyetle güvenip teslim olursa, her şeyin O’ndan geleceğine inanma şuuruna sahip olursa, Allah (c.c.) böyle bir kulun dili ile istemese bile kalbinden geçeni bilir ve onun dilek ve ihtiyaçlarını karşılar. Çünkü O Habîr’dir, her şeyden haberi vardır.

GÖNÜL SANA DEMEDİM Mİ?

Gözün aç uykudan uyan
Gönül sana demedim mi?
Kalır yoldan çok uyuyan
Gönül sana demedim mi?

Tembel deryasına daldın
Ki nevmin tadını aldın
Erenlerden geri kaldın
Gönül sana demedim mi?

Emân gönül dedim sana
Gel gidelim haktan yana
Edelim bendelik O’na
Gönül sana demedim mi?

Dedim gel edelim gayret
Ki elde varken fırsat
Tutup durmaz seni sıhhat
Gönül sana demedim mi?

Bu dünyaya gelen ölür
Ölüm acısını bulur
Seninde başına gelir
Gönül sana demedim mi?

Olur, bir gün beden üryan
Kabir içinde divan
Ederler malını talan
Gönül sana demedim mi?

Atan anan edemez yâd
Kavim kardeş ayal evlat
Edemez kimse hiç imdat
Gönül sana demedim mi?

Beni sen çok incittin
Rızasız yollara gittin
Siva-yı Hakk'a meyl ettin
Gönül sana demedim mi?

Ne sen kadrini bilirsin
Ne benden öğüt alırsın
Yarın sözüme gelirsin
Gönül sana demedim mi?

Giden günler geri gelmez
Bu demler hep geçer kalmaz
Çalışmayan murad almaz
Gönül sana demedim mi?

KUDDUSÎ

DİNİ HİKÂYE

“El-Habîr” olan Allah (c.c.) kullarının ne düşündüğünü, kalbinde neyi tasarladığını bilir. İşte örneği:

MAKSADIM DÜNYA DEĞİLDİR

Peygamber Efendimiz, sevgili kızı Hazreti Fâtıma'nın düğün vakti yaklaştığında, **“Eğer annesi hayatta olsaydı, şimdi onun çeyizini hazırlardı.”** diye düşündü. Bu düşüncede iken, Cebrâîl (a.s) gelip dedi ki: **“Ya ResulAllah! Hak teâlâ sana Selâm ediyor. Hiç merak etmesin. Kızı Fâtıma'nın bütün ihtiyaçlarını, çeyizini ben temin edeceğim.”** buyurdu. Peygamber Efendimiz bu sözleri duyunca, şükür secdesi yaptı. Daha sonra Cebrâîl (a.s), elinde üzeri bir bohça ile örtülü altın bir tepsi ve yanında bin melek geldi. Mikâîl, İsrâîl ve Azrâîl (a.s) da aynı şekilde gelmişlerdi. Bunların ellerinde de birer altın tepsi vardı. Peygamber Efendimiz, bunları görünce sordu: **“Ey kardeşim Cebrâîl Hak teâlânın emri nasıldır? Bu altın tepsiler de nedir?”**, **“Ey Allah'ın Resulü! Allah (c.c.) sana Selâm ediyor.”** **“Habîbimin kızı Fâtıma'yı, Ali'ye ben verdim. Arş-ı a'zamda nikâh ettim. Habîbim de eshab-ı arasında nikâh etsin! Tepsilerin birinde, Cennet elbiseleri vardır. Onu Fâtıma'ya giydirsin. Diğer tepsilerde Cennet yemekleri vardır. Onlar ile de eshabına ziyafet versin!”** buyurdu. Resul-i Ekrem Efendimiz, bu müjdeyi işitince, yine şükür secdesi yaptı. Sonra, dört yüz dirhem mehr ile nikâh yapılacaktı. Haberciler Hazreti Fâtıma'ya müjdeyi götürdüler. Fakat O, razı olmadı. Bunu üzerine Cebrâîl (a.s) gelip dedi ki: **“Ya Resulallah! Fâtıma dört yüz dinara razı olmuyorsa, dört bin dinar olsun!”** buyurdu. Hazreti Fâtıma'ya bunu haber verdiler. O yine razı olmadı. Peygamber efendimiz, kızının esas maksadının ne olduğunu öğrenmek için, yanına gitti. Esas maksadının ne olduğunu sordu. Hazreti Fâtıma dedi ki: **“Babacığım, ben dünyalık bir şey istemiyorum. Benim maksadım dünya değildir. Benim**

isteklerim âhiret ile ilgilidir. Sen âhirette, ümmetinden günahkârlara şefaathane edeceksin. Ben de ümmetinden günahkâr kadınlara şefaathane etmek istiyorum. Muradım budur. Bu isteğim kabul edilirse, razı olurum.” Cebrâîl (a.s), Hazreti Fâtıma’nın arzusunun kabul edildiğini, âhirette, ayrıca onun da şefaathane edeceğini bildirdi. Peygamber Efendimiz gelip bu haberi kızına bildirdi. Hazreti Fâtıma **“Babacığım, benim şefaathane edeceğime dair delil nedir?”** diye sordu. Peygamber Efendimiz, durumu Cebrâîl (a.s)’a tekrar bildirdi. Bunun üzerine Cebrâîl (a.s) beyaz bir ipek getirdi. Bunun üzerinde şöyle yazıyordu: **“Kıyamet günü mü’min kadınlara Fâtıma kulumu şefaathane tayin ettim bu hüccet elinde bâkî kalsın.”**

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri. Sen Habîr'sin, yaptıklarımızdan da yapamadıklarımızdan da senin haberin var, sen Habîr'sin. İlk haber sana gelir, senin müjdeli haberlerinle ruhumuz Selâmete erer. Günahlarımızın affedildiğini günahkâr kulaklarımıza bildiriver yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Rahmân ve Rahîm olan Allah'ım! Senin ilâhî nurun ışık salmasa, senin haberin olmadan gül açmaz, sular akmaz, güneş doğmaz, Efendimiz Cebrâîl (a.s)ın alnında yazılı ismin hakkı için, arşın ve kürsin etrafında yazılı isimlerin hürmetine, sana açtığımız elleri boş çevirme yâ Rabbî! Sen olmasaydın, bu dünyayı yaratmazdın dediğin, hiç görmediğimiz hâlde görmüş gibi inanıp iman ettiğimiz, ey Hazreti Muhammed, sen bizim her şeyimizsin, sen bizim gururumuzsun, sen bizim umudumuzsun, seni çok seviyoruz. Seni canı yürekten kucaklıyoruz. Sende bizleri sev, sende bizleri kucakla, Rûz-i mahşerde bizleri yüce Allah (c.c.)'ımızın huzurunda kucaklamayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Ey karşılığı bulunmaz, iyiliklerin sahibi Allah'ım! Kabirde Münkir ve Nekir gelip de bize sorular sorduğu zaman dillerimizi açmanı, dünyada iken salih ameller işlemekle muvaffak kılmanı, kıyamet günü yerler sallanıp ve insanlar ızdırap içinde kıvranırken senin affettim. Lutfune ihtiyacımız var. Afüv esmâna muhatap kıl bizleri yâ Rabbî! Âmîn...

EL-HALÎM

(C.C)

EL-HALÎM (C.C)

Halîm, hilim sahibi, yarattıklarına son derece yumuşak davranan, suçların cezasını hemen vermeye muktedir iken, yumuşak davranıp cezaları geriye bırakan anlamına gelmektedir **“Halîm”** kudreti yettiği hâlde bir hikmete binaen hemen cezalandırmayıp beklemeyi tercih edendir. İşte o ismi Celîlinin tecellîsi olarak suç işleyene mühlet verir. Ona zaman tanır, belki yaptığı suçtan nadim olup da tövbe eder diye. Şâyet Allah (c.c.) **“Halîm”** olmasa idi, kendisine isyan edenleri hemen helâk ediverseydi, yedi kat semadan dünyada kimse kalmazdı. Allahü teâlânın bu surette mühlet vermesi büyüklüğünün şanıdır. Kula düşen vazife ise kulluğunu bilip, Allah (c.c.) **“Halîm”** ismi şerîfinden faydalanarak yaptığı hatalardan, yanlışlıklardan rücu' edip, pişman olup, tövbe etmektir. Yüce kitabımız Kur'ân'ı Kerîm'in İnfitar suresi, 11-12. âyetlerinde buyruluyor ki: **“Pek değerli yazıcılar vardır. Bunlara “Kırâmen Kâtibîn”** derler. Bunlar sizlerin her yaptığınız şeyleri yazarak kaydederler” İnsanların, biri sağ, diğeri sol omzunda oturup yaptığı hayırlı işleri, sevaba nail olmuş işleri yazan meleğin adı Rakîb'dir. Sol omzunda oturup kötü işler yaparak günah eylemiş insanın günahını yazan meleğin adı Atîd'dir. Sevapları yazan melek Rakîp, günahları yazan Atîd'in âmiridir. Zira sevap meleği yapılan her sevaba mazhar olmuş işi yapınca onun amel defterine hemen yazar, günah işleyen insanın işlediği günahı hemen yazarken Rakîp olan sevap meleği, günah yazan Atîd'e yazma belki işlediği günahtan pişman olurda tövbe eder diye, o insan yatıncaya kadar günahını yazdırmaz. Çünkü Rakîp, Atîd'in âmiri durumundadır. Rabbu'l-âlemîn sevap yazan meleğini, günah yazan meleğine âmir yaparak kullarını nasıl sevdiğini burada da göstermiştir. Zira Halîm olan Allah (c.c.) işlenen suçların cezasını hemen vermez. Ona yumuşak davranarak belki güzel bir iş yaparda, o günahını silerim diye cezasını geriye bırakandır. Bir Allah (c.c.) dostu bunu ne güzel ifade ediyor, şu satırlarda:

EL-HALÎM

Gizleyensin kullarının yüz kızartan hicabını
 Hilminle erteleyensin hışmın ile gazabını
 Halîm sensin ya ilâhî, yoktur azapta acelen
 Lakin er geç verecektir, sana her kul hesabını

Saadettin KAPLAN

El-Halîm kelimesinin kısaca lügat manasını inceledikten sonra yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerîm'deki âyetleri ile bize bu ismi Celîli ile ne mesaj vermektedir. Bu ismi Celîlden biz nasıl ders alarak, onun lutfuna mazhar oluruz, onu incelemeye çalışalım.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL-HALÎM İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

Kur'an-ı Kerîm'in Fetih suresi, 11. âyetinde buyrulmaktadır **"Allah (c.c.), yaptıklarınızdan haberdardır."** Şüphesiz ki bize şah damarından daha yakın olan Allah (c.c.), gizli, saklı, ayan ve beyân bütün yaptıklarımızdan haberdardır. Ondan bir şeyi saklamak, gizlemek mümkün değildir. Çünkü o El-Habîr'dir. Yani o biz kullarının bütün amellerini, maksatlarını gâyet iyi bilir. O gaye ve maksatlarımız hayır ise veya bir hayra yönelik icraat ise hayır olarak, yok şer ve günaha yönelik bir hâdise ise şer olarak karşılık vermeye muktedirdir. İşte her şeye muktedir olan Habîr olan yüce Allah (c.c.) bu yetkisini şâyet günah işledi ise hemen kullanmaz. O kuluna **"El-Halîm"** esmâsı ile yaklaşır, yumuşak davranır, cezasını geriye bırakır. İşte Rabbinin kul üzerindeki bu âli cenaplık **"Halîm"** esmâsı ile tecellî etmiş olur. İslâm âlimlerinin **"Halîm"** ismi etrafında yaptıkları yorumlar, şu noktada birleşmektedir: Cenâbı Hâk bu ismin tecellîsi olarak tövbeleri kabul eder ve günahların bir kısmını affedebilir. Allah'a karşı nasıl hürmet gösterileceğini bilmeyenlerin kaba davranışları ve asilerin azgınlıkları onu öfkelenendirip harekete geçirmez ve aceleye sevk etmez.

Allah (c.c.) hilim gösterir. Cahiller onun olup bitenden haberdar olmadığını sanırlar, basireti bağlananlarda onun görmediğini sanırlar. Hac suresi, 47. ayet ve Ankebût suresi, 53 âyetlerinde görüleceği üzere Hazreti Peygamberimiz'e bu tür meydan okumalar karşısında sabırlı olması tavsiye edilir. Ancak Kur'an'ın ısrarla üzerinde durduğu ve âlimlerin de önemle vurguladığı üzere hak ve adalet eninde sonunda gerçekleşecektir. Onun yüce yaratıcımız Ra'd suresi, 40. âyetinde buyuruyor ki: **"Onlara vaat ettiğimiz azabın bir kısmını sana göstersek de veya onu görmeden senin ruhunu alsak da sana düşen ancak tebliğdir. Hesap görmekte bize düşer."** Halîm kelimesi İslâm ansiklopedisinde de belirtildiği üzere Kur'an-ı Kerîm'in on beş yerinde geçmektedir. Bunların on birinde Allah'a, ikisinde Hazreti İbrâhîm'e, birinde Hazreti Şuayb'e ve birinde de Hazreti İsmail Peygambere izafe edilmiştir. Kur'an-ı Kerîm'deki ilgili âyetler incelendiğinde **"Halîm"** isminin **"Ğafûr"** ismiyle beraber kullanıldığı yerlerde kulların işleyebileceği günahlardan söz edilmekte, bu tür günahları işleyenlerin acilen cezalandırılması düşünülmeyp tövbe ederek onlara bir fırsat tanınacağı müjdesi verilmektedir. Yalnız şunu hiç unutmamalıyız ki yarın Allah (c.c.) huzuruna çıktığımızda cezalandırılacağımız, utanacağımız bir hareketi dünyada yaşadığımız müddetçe yapmamalıyız **"Halîm"** ve acıması, merhameti bol olan Allah'ım! Kıyamet kopup da mahşerin kurulacağı o günde de bizlere bütün ümmeti Muhammed'e Hilm sıfatı hürmetine bizleri yüce Resulümüzün şefaati ile Cennet'ine nail eyler İnşallah.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-HALÎM İSMİ CELÎLİNİN SIRRİ

Yüce Peygamberimiz bizim için yüce Allah (c.c.) ya nasıl ağlayarak yalvardığını ve Rabbimizin O'na ne söz verdiğini anlatan bir hadisi şerîfi nakledelim. Abdullah ibni Amr'in naklettiğine göre:

Resulullah Hazreti İbrâhîm'in duası olan: **“Ey Rabbim şüphesiz ki o putlar pek insanı saptırmıştır. Kim bana uyarsa muhakkak ki o bendendir. Kimde emirlerime karşı gelirse, şüphesiz ki sen çok bağışlayıcı, çok merhametlisin.”** İbrâhîm suresi, 36. âyeti ile Hazreti İsa'nın duası olan Maide suresi, 13. âyeti okudu. Meâlen, **“Eğer onlara azap edersen, onlar senin kullarıdır. Eğer onları bağışlarsan, elbette sen dilediğini yapmaya kâdirsın ve sen her şeyi hikmetle yaparsın.”** âyetini okuyarak ellerini yukarı kaldırarak yüce Allah'a şöyle yalvardı: **“Allah'ım! Ümmetime mağfiret et, onları bağışla, Allah'ım! Ümmetime mağfiret et, onları bağışla!”** diye ağlayarak yalvarırken Rabbu'l-âlemîn Cebrâîl'i görevlendirdi. Yâ Cebrâîl git, benim sevgili kulum Resulüme sor bakalım niçin ağlıyormuş? Cebrâîl bu emir üzerine Resulullah'a geldi. Rabbin niçin ağladığını soruyor, dedi. Cebrâîl Rabbinin Muhammed'in ne söylediğinden haberi olduğu hâlde yine sordu ve Muhammed'den ümmetimin mağfiretini istiyorum, cevabını alıp, iletince Allah (c.c.) Hazretleri Cebrâîl'e şöyle talimat verdi. Yâ Cebrâîl Muhammed'e şöyle söyle ki: **“Biz seni ümmetin hususunda razı edeceğiz, onu asla kederlendirmeyeceğiz.”** İşte buradan bizim alacağımız ders Rabbu'l-âlemîn iki cihan selveri Hazreti Peygambere açık çek veriyor. Ümmetin için tasalanma, onlar için ben seni üzmeyeceğim, diyor. Yine bizlere nakledilen şu hadisi şerîfe göre Hilim sahibi Rabbu'l-âlemîn ile Hazreti İbrâhîm arsında geçen şu olaya kulak verelim. Hazreti İbrâhîm yoldan geçerken bir köşede bir insanın Rabbine isyan etmesine şahit oldu ve o da Rabbine şöyle dua etmeye başladı. **“Yâ Rabbim! Senden utanmayan şu kimseye haddini bildir, bu kimseyi helâk et.”** dedi. Cenâbu Hâk onun duasını kabul etti. Bu durum aynen iki'nci ve üçüncü defa devam ettiğinde, yani Hazreti İbrâhîm üçüncü defa kulun helâk olması için dua ettiğinde; Cenabu Hak'tan Hazreti İbrâhîm'e şu nida geldi. **“Ey İbrâhîm, her günah işleyeni, her isyan edeni helâk edecek**

olursam yeryüzünde kimse kalmaz. Benim bir ismimde El-Halîm'dir. Ben cezaları ertelerim. Ya tövbe ederler affederim, ya da Âhirete bırakır orada ona azap ederim.” diye buyurdular.

Bir Allah dostunun dediği gibi “Cenâb-u Hâk ihmal eder ama ihmal etmez.” Bizler de ümit edelim, gayret edelim, dua edelim, yalvaralım, yakaralım, Rabbimiz, Peygamberine açtığı bu büyük şemsiyenin altına bizleri de alsın. Biz de Peygamberimizi mahcup etmeyelim, O'na layık bir ümmet olup, onun yüzünü kızartmayalım, onu utandırmayalım. Affı, mağfireti ve bağışlaması bol olan Rabbimiz bizleri de geniş ve sonsuz olan rahmetinden “El-Halîm” ismi Celîlinden istifade ettirdiği talihli kulları arasına ilhâk eylesin.

EL-HALÎM İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Bu esmâsı ile yüce Allah (c.c.) biz insanlara şu mesajı vermektedir. İlâh, zalimi hemen cezalandırmaz. Mazlumun duasını kabul etmekte acele göstermez. Yaşadığımız şu dünya Âleminde hâkim olan bu ilâhî nizam insanın irade hürriyetinin ve sorumluluğunun temelini oluşturur.

Kur'an-ı Kerîm'de insanların yaptıkları zulüm ve kötülüklerden dolayı, insanlar Allah (c.c.) tarafından hemen cezalandırılacak olsaydı, yeryüzünde hareket eden hiçbir canlının kalmayacağı, bütün düzenin bozulacağı, onun için bu tür cezaların belli bir süreye kadar erteleneceği haber verilmektedir.

“Halîm” ismi ile yukarıda zikredilenlerden başka günahları bağışlayan, tövbeleri kabul eden, Afüv, Ğaffâr, Ğafûr, Tewâb isimleri arasında yakın bir ilmi ve içtimai anlam yakınlığı vardır. Affı, bağışlaması, rahmeti ve merhameti sınırsız olan, sürekli affeden ve affetmekten bıkip usanmayan yüce Allah (c.c.) kullarına karşı son derece yumuşak huylu davranmaktadır ki, karar verirken acele etmiyor, bizim gibi sabırsızlık göstermiyor, hata ve günahları hemen anında cezalandırmıyor.

Bir iyilik yaptığımızda, sevap bir iş işlediğimizde hemen sevap defterine yazdırdığı hâlde bir günah işlediğimizde, yaptığı hatanın farkına varsın, tövbe etsin ve desin ki:

Allah'ım! Biliyorum ki benim yaptığım hatadır, günahtır, sana karşı edepsizlik ve terbiyesizliktir. Ama ne yapayım ki irademin zayıflığı beni yanılttı. Bir anlık gaflete düşürdü ve bu günahı bana işletti. Ama biliyorum ki sen Rahmân ve Rahîm'sin, senin affın ve merhametin benim günahlarımdan çoktur, onu hiçbir şey geçemez.

O hâlde işlediğim bu günahtan dolayı senden af diliyorum, affımı kabul et Allah'ım! Beni bağışla. Ben günahlara gark oldum, çamura battım, isyan ettim, hata ettim. Meğer benim bal sandığım, yerken hoşlandığım şeyler zehirmiş, anladım, anladım. Ama geç anladım.

Babamız Âdem gibi **“Şuna dokunmayın!”** dediği hâlde **“Ben ona dokundum. Şeytana ve nefsim uydum. Fakat bir kurtuluş yolu olarak yine sana geldim. Kapının önündeyim, lütfen aç kapını içeri al beni rahmetinle, merhametinle yargılayıp bağışla!”** diyerek yüce yaratıcımıza pişman olduğumuzu bildirerek affımızı talep edeceğiz. Çünkü gidecek başka bir yerimiz, çalacak başka bir kapımız yok ki...

İşte Rabbu'l-âlemîn bu ismi Celîli ile bize şu mesajı veriyor. İnsan beşerdir, şaşar, isteyerek de, bazen istemeyerek de hata eder, yanlışlık yapar, siz siz olun, hemen fevri hareket ederek cezalandırmaya kalkmayın, belki bir yanlış anlama olmuştur. Belki o hatayı yapan gelip sizden özür dileyecektir.

Ben sizin Rabbiniz iken birden cezalandırmıyorum, size af olmanız için özür dilemenizi, tövbe etmenizi bekliyorum.

Siz de öyle yapın, mesajını veriyor. Halk arasında bir atasözü var, bunu ne güzel îzâh ediyor: **“Ceza vermek her kişinin, af etmek er kişinin işidir.”**

VARLIĞIN DİLİ

Gördüğün bütün eşya Hakk'a burhandır bize;
Sayfa sayfa bu varlık ayn-ı furkandır bize.

Seyreden hayran olur kâinat meşherini;
Sunduğu her mânâ açık irfandır bize.

Mest ü mahmurdur ey Rabb görenler Cemâlini,
Tek bir şuâi O'nun bütün cihandır bize.

Sensin bütün eşyayı kendine şahit kılan;
Şahitler doğru söyler, sözler ayândır bize.

Bildiğimiz ne varsa, tek zerredir irfandan,
Zerresi o irfanın tıpkı ummândır bize.

Rengârenk bu atlasa saçılan engin mânâ,
Sözlere taç giydiren sessiz beyândır bize.

İbretle bakanlara her varlık fasih lisan,
Duymayan bu lisanı gizli düşmandır bize.

DİNİ HİKÂYE

Bir defasında İsa (a.s) bir yere gidiyordu. Bir ırmak kenarına vardı. Bir müddet dinlendi. Abdest alarak birkaç rekât namaz kıldı. Daha sonra, ırmaktan birkaç yudum su içti. Su çok tatlı ve hoş idi. Dört tarafına bakındı. Bu sırada, ırmağın kenarında içi su dolu bir küpün kısmen toprak içine yerleştirilmiş olarak durmakta olduğunu gördü. Canı bu küpteki sudan içmek istedi. Fakat ondaki suyun, ırmaktaki suyun tersine acı olduğunu fark etti. Bu işe şaşıtı.

Zira su, bu küpe de o ırmaktan geliyordu. Acaba bu durumda neden ona gelen su acı oluyordu da ırmağın suyu tatlı kalıyordu. Bir müddet bunun sebebini düşündü. Bir neticeye varamadı. Bu sırada vahiy meleği Cebrâîl (a.s) geldi ve kendisine hitaben şöyle dedi: Allah (c.c.) nebisi, şanı mübarek ve yüce olan Allah (c.c.) sana selâm etti ve küpün suyunun niçin acı olduğunu küpe sormanı, onun sana cevap vereceğini söyledi. Vahiy meleğinin bu haberi üzerine Hazreti İsa içine gelen suyun niçin acı olduğunu küpe sordu. Allah (c.c.) iradesi ve emri ile dile gelen küp dedi ki: “Ey Allah’ın nebisi! Vaktiyle ben ulu bir hükümdar idim. Dünyada üç yüz yıl hüküm sürdüm. Üç yüz bin kişilik ordum vardı. Ülkemde üç yüz büyük şehir vardı. Her bir şehirde de büyük ve muhteşem sarayım vardı. Bu sarayların her birine zaman zaman uğrar ve zevk-u safa sürerdim. İşte bu zevk- safa âlemlerinde ömrümü tüketirken bir gün aniden hastalandım. Azrâîl geldi. Bir darbe ile canımı aldı. O andan itibaren de bütün o saltanat, devlet, zevk-u safa hepsi de elimden uçup gitti. Hiçbirinin bana en ufak bir faydası olmadı. Bütün görüp geçirdiklerim bana bir gün kadar bile gelmedi. Beni bir yere gömdüler. Üzerime de büyük bir türbe yaptılar. Üç yüz yıl bu türbe de kaldım. Çok ah-vah ettim, feryadı figan ettim. Fakat hiç kimseden ve hiçbir şeyden en ufak bir fayda gelmedi. Bir ara bir zelzele oldu. Benim türbem de yakınımıdaki şehir de yıkıldı üç yüz yıl kadar bu şehir bir harabe olarak kaldı. Sonra onu yine îmâr ettiler. Benim türbemin bulunduğu yere de bir kiremitçi geldi. Oradaki topraktan tuğla-kiremit yapıp pişirerek satmağa başladı. Bir gün o yerlerin hükümdarı da geldi ve oraya büyük bir saray yaptırmak istedi. O kiremitçiye kiremit ve tuğlalar ısmarladı. Bu arada benim türbemin bulunduğu yerden toprak kazdılar. Benim bedenimin karışmış olduğu topraklarda bu arada kazıldı. İşte benim etimle kemiklerimin karışmış olduğu bu topraktan kiremitler, tuğlalar yaptılar, pişirdiler. Sonra da onlarla hü-

kümdarın sarayını yaptılar. Ben de yıllarca kiremit olup hükümdarın sarayının damında bulundum. Aradan bir hayli zaman geçti. O hükümdar öldü. Saltanatı da sarayı da yıkıldı. Sarayın kiremitleri kırıldı. Daha sonra oraya bir küpçü geldi. Sarayın bulunduğu yeri küp imalathanesi yaptı. O kırk kiremitleri tuz-buz ederek eritti, dövdü, balçıkla karıştırarak küp yaptı. Sonra da sattı. Bir müddet böylece evlerde dolaştım. Nihâyet bir gün sel afeti oldu. Beni bulduğum evden sürükleyerek getirdi. İşte buraya bıraktı. Nice yıllardan beri buradayım.”

Küp, hikâyesini anlatmıştı. Fakat İsa (a.s)ın asıl merakı tatmin olmamıştı. Zira onun asıl merak ettiği şey, ırmağın suyu tatlı olduğu hâlde, O'ndan küpe dolan suyun acı olmasıydı. Sordu: “Peki, şu ırmağın suyu gâyet tatlı ve hoş olduğu hâlde, ondan sana dolan suyun acı oluşunun sebebi hikmeti nedir?” Küp, cevaben dedi: “Ey Allah'ın nebisi, Azrâîl (a.s) canımı almak üzere hamle edince ölüm acısı bütün varlığıma öyle bir yayıldı ki, onu hâlâ duyarım. İşte bu acılık onun tesiridir. Suyu acılaştıran odur. İmdi ey azîz Müslümân kardeşim, cefalarla dolu bu vefasız fânî dünya hiçbir kimseye yar olmaz, hiçbir kimseye kalmaz. İster padişah olsun, ister köle olsun, gelen, mutlaka gider. O hâlde sen de ölecek, sen de gideceksin.”

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerinle aşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri. Yüceler yücesi Allah'ım! Sen El-Halîm'sin, biz günahkârız, senin hilmindir sığındığımız, senin hilmin olmasa günah kuyusuna yuvarlanırsın, ateşin narında yanarsın. Efendimiz Cebrâîl (a.s)ın alnına yazılmış olan ismin hakkı için, Efendimiz İsrâîl (a.s)ın alnındaki yazılı ismin ve bütün meleklerin üzerinde yazılı isimlerin hürmetine yüksek huzurunda sı-

ralandık, kıblene döndük senden af diliyoruz, affettiğini günahkâr kulaklarımıza üfleyiver yâ Rabbî!

Arşın ve kürsinin etrafında yazılı isimlerin, yüce zatını bizzat isimlendirdiğin bizce meçhul, sence malum olan isimlerin hürmetine sağlık, sıhhat, saadet, hayırlı servet, hayırlı evlat istiyoruz. Bu masumane dileklerimizi kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Sen Rahmân ve Rahîm'sin, sana hamd edenlerin, sana şükredenlerin seni **"Lâ ilâhe illallâh!"** diyerek tehlil edenlerin, seni **"İnneke Hamîdün Mecîd"**, sen methedilmeye layık azamet ve şeref sahibi olansın diyerek temcid edenlerin, sayısınca yüce Peygamberimiz Muhammed Mustafa Efendimize salât ve Selâm ettik ulaştırıver yâ Rabbî!

Ey **"Halîm"** olan Rabbim, bizleri bağışlamayı bizlere merhamet etmeni, tövbelerimizi kabul etmeni gökten gelen yağmur, yıldırım, dolu gibi, yerden çıkan yangın, deprem, kıtlık gibi afetlerinden bizleri koru ve muhafaza etmeni senden âcizane talep ediyoruz, sen rahmetinle her şeye güç yetirensin, sana alçılan ellerimizi geri çevirme yâ Rabbî! Yarın Rûz-i Mahşer'de¹⁷⁰ bütün yaratıklar senin huzurunda rahmetini ümit ederek, azabından korkarak, tir tir titreyerek hüküm vermeni beklerken, Hilminle bizleri kucaklayıver yâ Rabbî!

Allah'ım! Sana hamd edenlerin, sana şükredenlerin, seni **"Lâ ilâhe illallâh!"** diyerek tehlil edenlerin, seni **"İnneke Hamîdün Mecîd"**, sen methedilmeye layık azamet ve şeref sahibisin diyenlerin, yüce zatının Allah (c.c.) olduğuna şahâdet edenlerin sayısınca yüce Peygamberimiz Muhammed Mustafa Efendimize salât eyle! Onu taahhüt ettiğin makamı Mahmud'a ulaştır Yâ Rabbî! Âmîn...

EL-AZÎM
(C.C)

EL-AZÎM (C.C)

Azîm ismi Celîlinin lügat manası büyüklüğünün ölçüsü, sınırı, emsali olmayan anlamına gelmektedir. Yüce Allah (c.c.) bütün sıfatlardan münezze ve mukaddestir. O her şeyden ulu, herkesten yüce, şanı büyük ve azametlidir. Çünkü o yâ Azîm'dir. Bu ismi Celîl, yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de altı yerde geçmektedir. Bakara suresi, 255. âyeti, Şura suresi, 44. âyeti, Vakıa suresi, 74. âyeti ve Hâkka suresi, 33. âyetleridir. Bu âyetlerin biz insanlara vermek istediği ilâhî mesaj şudur: O Allah ki Azîm'dir. Zâtının ve sıfatının mahiyeti anlaşılamayacak kadar ulu bir varlıktır. Bu isim ancak ve ancak Allah (c.c.) ya ad olarak verilebilir. Çünkü, **"El-Azîm"** olan ancak ve ancak Allah'tır. Şüphe yoktur ki yüce olan Allah'tır. Çünkü o hepimizin yaratıcısı, biz ise onun yarattığı kuluz. Onun için kul kusurludur, çok eksiği vardır, ölümlüdür. Yani bir gün kaybolup gidecektir. Ama yaratıcımız, Hâlikimiz Allah (c.c.) ezeli ve ebedi olduğu için onun sıfatları da ezeli ve ebedidir. Yani bir başlangıcı ve bitiş noktası yoktur. Küçük bir yaprağa baktığımızda, kâinata baktığımızda, yüce yaratıcının büyüklüğü, azameti görülür. Her kul, bu yaratılışı görünce ancak büyükler büyüğünü bilmeli, kendi kulluk vazifesini hatırlamalı, büyük bir tevazu ile her an yaratıcısına şükretmelidir. Çünkü o tek ümit kapısıdır. Her şey O'ndan ümit edilir, her şey O'ndan istenir. Her namazda okuduğumuz Fatiha suresinde **"Yâ Rab! Ancak sana kulluk ederiz ve yalnız senden medet umarız!"** diyerek, müracaat kapımızın kendisi olduğunu, başka çalacak kapımızın olmadığını tekrar, tekrar kendisine arz ederiz. Azameti büyük ve yüce olan Allah'ı anlamak için, yarattığı kâinatı güzelce seyredip, sonra tefekküre dalmamız gerekir. O zaman anlarız ki, Allah (c.c.) **"Azîm"** dir, Allah (c.c.) büyüktür, Allah (c.c.) dan başka büyük yoktur, şuuruna sahip oluruz. İşte böylece imanımız kuvvetlenir. Büyük ve azametli olan Allah (c.c.) buyuruyor ki: **"Ey Habîbim Muhammed benim büyüklüğümü**

anlamak ve bilmek isteyenlere ve büyüklüğünden şüphe edenlere, müşriklere deki yeryüzünde gezin, dolaşın ve seyredin ki sizlerden ewel geçen ümmetlerin halleri nice oldu. Kendileri toprak, mal ve mülkleri harap oldu, onlarda işte inanmayanlardı.” diye buyurmuştur. Her gün beş defa Allah (c.c.) huzuruna çıktığımız Huzur-u İlâhî’de yani namazda, kul namaza durunca Rabbinin huzurundadır, yalvarmaya başlar. Fatiha suresini okurken Allah’ım! Biz yalnız sana inanır, yalnız senden yardım isteriz, diye yalvarıp, rûkû hâline geçtiğimizde üç defa **“Sübhâne Rabbiye’l-Azîm”** derken, Allah’ım! Seni tespih eder, noksan sıfatlardan tenzih ederim, senin şanın ne yücedir, diyerek Allah (c.c.) azametini, tasdik ve tekrar edip, o azamet karşısında hürmetle eğiliriz. Sonrada onun büyüklüğünü tasdik için secdeye kapandığımızda bu defa üç defa **“Sübhâne Rabbiye’l-Âlâ”** derken yine Allah’ım! Sen ne yücesin, sen ne Âlâ’sın, seni tespih eder, noksan sıfatlardan tenzih ederim. Sen yücelerin yücesisin, sen uluların da ulususun, diyerek büyüklüğünü tasdik ederiz. Çünkü yüce Rabbimiz buyuruyor ki: **“Kulumun bana en yakın olduğu an secde anıdır.”** Yalnız Allah (c.c.) sadece dünya yaşantımızda kendisinden bir şeyler beklediğimiz, umduğumuz değil, öbür dünyada da kendisinden umduğumuz, beklediğimizdir. Her iki cihanda da umulan ve beklenen **“Padişah-ı Zü’l-Celâl’dir.”** Bakınız bir kardeşimiz bu anlatmaya çalıştıklarımızı şu güzel satırları ile ne güzel ifade ediyor:

Yaratılmış hiçbir şeyde yoktur, senin azametini,
İlmin ulu, şanın büyük, pek yücedir adaletini,
Azîm olan sensin Yâ Rab! Tazîm eder seni yer gök,
Sarar sonsuz azametle, her varlığı merhametini.

Saadettin KAPLAN

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL-AZÎM (C.C) İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

Âyetlerin ışığında “El-Azîm” ismini incelediğimizde büyük ve azametli olan Allah (c.c.) şu buyruğu ile karşılaşırız: **“Ey Habîbim! Muhammed benim büyüklüğümü anlamak ve bilmek isteyenlere ve büyüklüğümden şüphe eden müşriklere deki, yeryüzünde gezin, dolaşın ve seyredin ki sizlerden evvel geçen ümmetlerin halleri nice oldu. Kendileri toprak, meskenleri ise harap oldu, onların çoğu da sizin gibi inanmayan müşriklerdi.”** Yani onlar maddi refaha ve güce taptılar, böylece bütün manevî değerleri yitirdiler ve sonuçta helâk olup gittiler. Azîm ve azameti büyük olan Allah (c.c.) büyüklüğünü tefekkür edip, seyredenlere müjdeler olsun ki, her yaratılan eşyayı, yeri, göğü, dağı, taşı, canlıyı, cansızı seyredip Allah (c.c.) büyüklüğüne karşı kendi küçüklüğünü kabul eden, onun rızasına ve büyük kapısına iltica eden kullara, her saniye ettikleri tefekkür için yetmiş yıllık ibadet sevabı verilir. İşte burada Rabbu'l-âlemîn bu ismi Celîl ile açık ve seçik olarak kendisi beyân ediyor. Yeryüzüne bak, gökyüzüne, denizlere bak, güneşe, aya, yıldızlara, çiçeğe, böceğe bak. Zaten benim büyüklüğümü, azametimi görmemeniz mümkün değil, benim siz kullanımdan istediğim, benim bu büyüklüğümü görüp, takdir edip, şükürle, huşu içinde, benim kapıma iltica etmenizdir. İşte o zaman azametim kadar şefkatimin de olduğunu, size göstereceğimden emin olmanızdır, diye buyuruyor. Her akıl sahibi insanın düşünmesi gerekir ki, Hazreti Âdem'den bu yana milyarlarca insan gelmiş geçmiş, yaşamış ve ölmüşlerdir. Şimdi sessiz, sedasız toprak altında yatıyorlar. Ne sesleri var, ne sedaları ne de bir haber iletiyorlar. Bir şâirin dediği gibi

**Birçok gidenin hepsi memnun ki yerinden
Birçok seneler geçti dönen yok seferinden.**

Bu böyle iken yeryüzünde de milyarlarca insan yaşıyor, akıbetlerinin onlar gibi olacağını bile bile. İşte, “**El-Azîm**” olan azameti çok büyük olan Allah (c.c.) hem ölüyü, hem diriyi kudret elinde tutuyor ve azametiyle muhafaza ediyor.

HADİSLERİN IŞIĞI ALTINDA EL-AZÎM (c.c) İSMİ CELÎLİNİN SIRRI

Hadisi şerifte şöyle bildiriliyor: “**Yüce Rabbinin ismini tespih et!**”¹⁷¹ âyeti nazil olunca, Hazreti Peygamberimiz şöyle buyurdu: “**Rükûlarnızda şöyle bu âyeti okuyun.**” Âlâ suresindeki “**Yüce Rab-bini en yüce adıyla tespih et!**” âyeti nazil olunca da, “**Bunu da secdenizde okuyun!**” diye buyurmuşlardır. Kulun Allah (c.c.) ile buluşması ancak namazda olur. Kul, “**Allahü Ekber!**” deyip, Allah (c.c.) huzuruna durup, layığı ile namazını kıldıktan sonra Allah (c.c.) ya ellerini açıp yalvarınca Hak teâlâ sanki, “**Ey kulum sen vazifeni yaptın, şimdi sıra bende! Ey kulum iste benden vereyim!**” diye buyur ki, bir kul için bundan büyük bir nimet olamaz. Onun için namaz dinin direğidir. Namaz kulun miracıdır denilmektedir. Halk arasında bir darbı mesel vardır. “**Namaz, yolda bırakmaz!**” Yukarıda kulun Allah (c.c.) ya yakın olduğu an namazdır, namaz kulun Allah (c.c.) ile buluşmasıdır, kulun Allah (c.c.) ile konuşmasıdır, dedik. Şimdi birazcık şu konuya açıklık getirelim: Rükû hâlinde iken kulun, “**Sübhâne Rabbiye’l- Azîm.**”¹⁷², secde hâlinde iken “**Sübhâne Rabbiye’l-âîlâ.**”¹⁷³ denmesinin hikmeti şudur. Kul rükû hâlinde iken kendini yaratan Rabbi karşısında, sen ne büyüksün, sen ne azametlisin, diye o celâli ve manevî cemâli karşısında iki büklüm olarak eğilir. Bu Allah (c.c.) azamet ve cemâline karşı kulun saygıyla eğilmesinin göstergesidir. Kul sanki Rabbine şöyle söylemektedir, “**Ey Rabbim sen zorbaların boyun eğmesi gereken Rabbimsin. Ben senden başkasına boyun eğmem, iki büklüm olmama, ancak senin huzurunda sana karşı böyle duru-**

rum.” demektedir. İkinci olarak tevazu ve teslimiyetin zirve noktası olan secde hâlinde ise kul **“Sübhâne Rabbi-el âlâ”** diyerek, şunu dile getirmektedir. Ey yüceler yücesi Rabbim seni tüm noksanlılardan tenzih ederim. Senin bu büyüklüğün, bu noksansızlığın karşısında en kıymetli organım olan yüzümü yere koymak suretiyle kulluğun en kâmil, en makul şeklini anlatmak istemektedir. Sanki kul bu kapanışı ile sonsuz büyüklük ve yücelik karşısında kendi sonsuz saygı, sevgi ve itaatini dile getirmektedir. Bu durumun daha açık izahı için Hadid suresi, 4. âyetinde buyrulduğu gibi **“Siz nerede olursanız olun, Rabbiniz sizinle beraberdir.”** Bundan dolayı kul namazda **“Sübhâne Rabbiye'l-Âlâ”** dediğinde, Allah (c.c.) o kuluna şöyle mukabele eder **“Kulum âlâ demekle doğrusunu söyledi. Ben gerçekten en yüceyim, her şeyden üstünüm, benden üstün hiçbir şey yoktur. Ey meleklerim kulumla benim aramda geçen bu söyleşiye şahit olun, ben kulumu bağışladım.”** Namaz ibadetinin kulun miracıdır denmesinin sebebi işte burada yatmaktadır. Kul Allah (c.c.) yı ile namazda randevu verip, onunla buluşup, konuşmaktadır. Hem de bu randevu günde beş kere olmaktadır. Kul, Allah (c.c.) ya şükrünü namazda arz ederek yaratıcısından affını talep etmektedir. Ne mutlu namazı namaz gibi kılarak bu sırra vakıf olanlara... Rabbim hepimize böyle makul namazlar nasip eylesin!

EL-AZÎM (c.c) İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Allah (c.c.) büyüklüğü ve azameti bir insanın aklına mantığına sığmayacak kadardır. Çünkü insanın aklındaki küçük terazi bu büyük sıkleti çekme gücüne sahip değildir. Kâinat kitabını okuyan insan küçük bir yaprağın, küçük bir böceğin yaratılışındaki sır dahi anlayacak güçte olmadığını, o sırra dahi sözünü geçiremeyeceğini anladığı zaman secdeye kapanmalı, bu heybet karşısında Rabbine dua edip, onun lütuf ve merhametini istemelidir. İşte o zaman

insan kendisini hayrete düşüren, kâinata hâkim olan, azamet sahibi yaratıcıya kulluk etmeye davet edildiğini anlayabilir, fark edebilir. Bakara suresinin 258. âyetinde açık açık izah edilen **“Onun kürsüsü bütün gökleri ve yeri kaplayıp, kuşatmıştır. Onları korumak O’na güç gelmez. O pek yüce, pek büyüktür, azamet sahibidir.”** diyerek Rabbim bu esmâdaki azametine dikkatimizi çekiyor ve adeta bizi uyarıyor. Bize düşen görev ise en büyüğümüzü dahi bir damla sudan yaratan Rabbimize hamd edip, şükür edip, her türlü azamet sebebi senin azametindir, sana karşı büyükmekten, gururdan, kibirden bizi koru **“Yâ Rabbî!”** diye dua etmektir. Çünkü kul mahlûk, Allah (c.c.) Hâlik’tir. Hazreti Ömer Resulü Ekrem’in şöyle buyurduğunu rivayet etti: Allah (c.c.) kullarından biri **“Yâ Rabbî! Zâtının ululuğu ve saltanatının yüceliğinin gerektiği şekilde sana hamd olsun.”** dedi. Bu söz iki yazıcı meleğe ağır geldi. Nasıl yazacaklarını bilemediler. Hemen semaya çıkıp: **“Ey Rabbimiz bir kulun böyle bir şey söyledi. Nasıl yazacağımızı bilemedik, bize ne emredersiniz, ne yazalım?”** dediler. Allah (c.c.) kulunun ne demek istediğini bildiği hâlde bir daha sordu meleklerine **“Söyleyin bakalım kulum ne dedi.”** Melekler yukarıda yazdığımız tesbihi söylediler. Bunun üzerine Allah (c.c.) meleklerine **“Onu kulum benimle karşılaşınca kadar dediği şekilde yazınız, onun mükâfatını o zaman ben veririm.”** diye buyurdular.¹⁷⁴

HÂKİMSİN SEN ALLAH’IM!

Sen ki, şu kâinatı nakış-nakış örensın,
Bilensın cümle sırrı; işitensın, görensın...

Sensın cümle âlemi, “ol!” emrinle yaratan,
Sensın derdi verip de, dermanını aratan...

Nedir yarattığının, indindeki değeri?
Dilersen yok edersin bir anda gök ve yeri...

Sığındık dergâhına, isyanımızı affet,
Kim karşı durabilir sana ey yüce kudret?

Dilersen yok edersin, dilersen var edersin,
Kahrınla kullarına dünyayı dar edersin...

Biliriz, yâ ilâhî, cezada yok acelen;
Affına mazhar olur, sana tövbeyle gelen...

Azminle, rahmetinle, aşkınla kuşat bizi,
Rızana nail olan kul gibi yaşat bizi...

Koşarız rahmetine, tâ Merve'den Safâ'ya;
Bağışla bizi yâ Rab, Muhammed Mustafa'ya...

Mâliki sensin mülkün, sahibisin her demin,
Merhamet eyle bize, sen ey Rabbü'l-âlemîn...

DİNİ HİKÂYE GÜLLERİN YARATILIŞI

Allah (c.c.) Mi'raç gecesi, Resulullah Efendimizin mübarek terinden kırmızı gül yarattı. Allah (c.c.), Lut kavmini helâk etmeye Cebrâîl'i (a.s) gönderdi ki, o zaman da Hazreti Cebrâîl o gecenin şiddetinden terledi. Allah (c.c.) onun mübarek terinden ak gülü yarattı. Mi'raç gecesi Resulullah Efendimiz, Burak'a binip, Burak da, göklere götürürken terledi. Burak'ın o terinden Allah (c.c.) sarı gülü halk etti. Hazreti Ebu Bekr-i Sıddîk¹⁷⁵ İslâm ile şereflenince, nübüvvet¹⁷⁶ heybetinden terledi. Allah (c.c.), onun mübarek te-

rinden sümbülü halk etti. Hazreti Ömer İslâm ile şereflenince; Resulullah Efendimiz, kucaklayıp, şiddetle sıktığında, o ızdıradan terledi. Onun terinden menekşeyi yarattı. Hazreti Osman da İslâm ile şereflenince, Resulullah Efendimiz'in ayağının tozuna yüzünü sürdüklerinde, hayâsından, terledi **"Rabbü'l- âlemîn"** o terden yasemini halk etti. Hazreti Ali dünyaya gelip, Resulullah Efendimiz şerefli beşikleri üzerine, devlet ve saadetle müteveccih olunca, **"Aliyyü'l-Mürtezâ¹⁷⁷"**, beşiklerinde uyurken, Resulullah'ın emsaline rastlanmayan güzel kokusunu alıp, Hakk'ı gören gözlerini açıp, Resulullah'ın nur saçan mübarek yüzünü görünce terledi. Allah (c.c.) onun terinden zambağı yarattı. Her zaman vücudu şerifleri bu zikir olunan güzel kokular gibi kokardı. Terledikçe mübarek terleri de öylece kokardı. Yanlarında bulunanlar bu kokuyu duyarlardı."

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerinle aşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. El-Esmâü'l-Hüsnâ'na şahit yaz bizleri. Allah'ım! Sen Azîm'sin, sen Kebir'sin, sen Cebbâr'sın, sen Kadîr'sin, sen Kaviyy'sin, sen mukaddes ve münezzehsin, seni her an, gece gündüz tespih ederiz, senin şanın yücedir, diyerek yüceliğini tekrar tekrar tasdik ederiz, yönelişimiz sanadır ve ancak senden korkar, senden isteriz, isteklerimizi kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! **"Azîm"** olan Allah'ım! Cismimizi sağlam kıl, ismimizi iyiler defterine yaz, iyilerin kalplerinde bizleri sevdire, salihlerin gözlerinde bizleri büyüt, zalimlerin şerrinden koru bizleri yâ Rabbî!

Münafıkların hilelerinden bizleri uzak kıl, adama benzer şeytan, şeytana benzer adam şerrinden muhafaza buyur Allah'ım!

Allah'ım! Sana dua ettiğimizde kabul buyurduğun ismin hür-

metine arz edeceğimiz hacetlerimizi sadece ve sadece söylüyoruz, senden talep ediyoruz. Dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik ederiz ki, sen kendisinden başka ilâh olmayan Allah'sın, birsın, doğmayan ve doğurmayansın, eşi benzeri olmayan, her şeyin sana muhtaç olduğu, senin hiçbir şeye muhtaç olmadığı **"Samed"** sin. Ey Azîm, ey Kerîm, ey Cebbâr, ey Kadîr, ey Kaviyy olan Allah'ım! Büyük ve tam bütün sıfatların kemalatını toplayan **"El-Esmâü'l-Hüsnâ"** hürmetine cinleri ve insanları, inatçı zalimlerin, azgın şeytanın, haset eden insanın, şeytan kılığına bürünmüş insanın, insan kılığına bürünmüş şeytanın şerrinden bizleri muhafaza buyur yâ Rabbî!

Ey Allah'ım! Hazreti Muhammed Efendimiz'in ve diğer nebilerin ve resullerin hürmetine onların müracaatta bulundukları ve dua edip de dualarını kabul buyurduğun isimlerin hürmetine açtık ellerimizi, diktik gözlerimizi, döktük gözyaşlarımızı, senden hem dünyadaki nimetlerini, hem de Âhiretteki şefaatin istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî! Çoluğumuzu, çocuğumuzu, ailemizi, vatanımızı ve milletimizi koru, rahmetini üzerimizden esirgeme, **"El-Azîm"** esmâna yakışır şekilde bizi koru ve kucakla yâ Rabbî!

Ey **"Erhame'r-Rahimîn"** olan Allah'ım! Senin Rahmân ve Rahîm olan uçsuz bucaksız, sonsuz rahmetin mahlûkların hayırlısı olan Muhammed Mustafa ve onun bütün ashabının üzerine olsun.

Allah'ım! Şüphesiz ki biz senin bildiğin hayırlardan ister, senin bildiğin şerlerden sana sığınırız. Umduklarımıza nail, korktuklarımızdan emin eyle! Allah'ım! İçinde yaşadığımız şu fânî dünyada, şu zamanda fitnelere düşmekten, cüret ehli şerli kulların bize satışmasından ve bizi zaafa düşürmekten bizleri koru, bizlere merhamet eyle! Bizlere acı, **"El-Azîm"** esmâna şâhid ya bizleri yâ Rabbî! Kendine layık kul, Muhammed'ine layık ümmet olmayı bizlere nasip et yâ Rabbî! Âmin...

EL-GAFÛR

(C.C)

GAFÛR (C.C)

Gafûr, mağfireti, affı çok olan Allahu zü'l-Celâl'dir. Kullarının günahlarını, hatalarını ve kusurlarını çokça bağışlayan, bağışlamaktan ve örtmekten bıkip usanmayan, affı ve bağışlaması sonsuz anlamına gelen Cenabu Hakk'ın isimlerinden birisidir.

Allah (c.c.) mağfireti boldur. Kullarının günahlarını örter. Kulunun günahı ne kadar olursa olsun, Allah (c.c.) dilerse hepsini saklar. Açıklayıp da kulunu insanların önünde utandırıp rezil etmez.

Bir mü'min kardeşimiz bakın bu esmânın sırrını nasıl izah ediyor?

Yâ ilâhî gölgellersin her günâh gufrân ile
Oysa bizler zulmederiz her nimete küfrân ile
Biliyoruz ey padişah salih değil amelimiz
Tek teselli son nefeste sana gelmek iman ile

Gafûr esmâsının aynı kökten gelen istiğfâr kelimesi, **“kişinin kusurunun bağışlanmasını Allah'tan talep etmesi”** anlamına da gelir. Rağıp el-İsfahânî'ye göre bu isteğin hem söz ile ikrarı hem de fiil ile tatbiki yapılmalıdır **“Yaptığım işten çok pişman oldum!”** deyip istiğfâr edip de o sözde durmayıp o günahı tekrar işlemek, kişiyi yalancı makamına düşürür.

Kur'an-ı Kerîm'de beş yerde geçen **“Gaffâr”** ismiyle, doksan bir yerde geçen **“Gafûr”** ismi, Kur'an-ı Kerîm'in tamamı göz önünde alındığında **“Gufrân”** kavramının yer almadığı sureler hacim bakımından %13 civarında kalır. Bu kavramı içeren son suredeki ayetin meali ise şöyledir: **“O, çok bağışlayan (Gafûr) ve çok sevendir.”**¹⁷⁸

Bazı İslâm âlimleri **“Gaffâr ile Gafûr”** un arasındaki anlam farkını şöyle ifade etmişleridir: **“Gaffâr”** olan Allah (c.c.), kulun dünyada işlediği günahları örten, **“Gafûr”** ise kulun işlediği günahı

ahirette bağışlayan, anlamına gelebileceğini kaydetmişlerdir.

İmam-ı Gazzâlî ise **“Gaffâr”** olan Allah (c.c.), **“kulun tekrar eden hata ve günahlarını bağışlayan”**, **“Gafûr”** ise **“her nevî günahı bağışlamayı ifade etmektedir.”** diye izaha çalışmıştır. Tâbi ki şirk ve inkarın bağışlanması söz konusu değildir. Allah (c.c.) ’ın **“Gafûr”** esmâsının **“Halîm, Afûv, Rahîm, Şekûr”** isimleriyle yakın alakası olduğu dikkate alındığında, bu isimlerin tamamının El-Esmâ-ül Hüsnâ’nın insanla ilgili olduğu aşikârdır. Çünkü, fânî olan kul daima günah işlemeye meyyal olduğu için **“Bâkî”** olan Allah (c.c.), **“Gafûr”** esmâsı ile onun işlediği günahları yüzüne vurmaktan gizli olarak örten, utandırmayan; esmâsı ile onu korur ve gözetir. O Allah ki çok Gafûr’dur, çok Rahîm’dur.

Esmânın lûgat manasına kısaca değindikten sonra **“Gafûr”** esmâsını ayetler ışığında, Rabbu’l-Âlemîn’in bu ismi Celîli ile ne mesaj verdiğini gücümüz nispetinde incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-GAFÛR İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

El-Gafûr ismi, Kur’an-ı Kerîm’de doksan bir defa geçmektedir. Bu isim, ya müstakil olarak ya da bazı isimlerle birlikte terkip oluşturmak suretiyle tekrarlanmaktadır. Bu isim, sadece iki ayette tek başına geçmektedir. Örneğin, Mülk suresi, 2. ayette, **“O Aziz ve Gafûr’dur.”**

Allahu tealanın **“Aziz ve Gafûr”** olması, ancak her şeye kadir ve her şeyi bilen olması ile tam mükemmellik kazanmaktadır. Allah (c.c.), herkese yaptığının karşılığını; gerek mükâfat, gerekse ceza olarak eksiksiz verebilmesi için mutlaka tam ve mükemmel kudrete sahip olması lazımdır. İtaat edenin kim, isyan edenin kim olduğunu bilir. Tam ve mükemmel bir ilme sahiptir. Allah (c.c.), kendisine karşı gelip, isyan edenden intikam alışımda güçlü esmâsı **“El-Azîz”** tecelli eder, tövbe edip bağışlandıklarında ise **“El-Gafûr”** esmâsı tecelli eder. Muamelesini ona göre yapar. Daha

açık bir ifade ile izah edecek olursak, Hazreti Ömer'in iman etmesine sebep olan şu olayı, olayı yaşayanın ağzından dinleyelim:

HAZRETİ ÖMER'İN, AMELLERİNİN KARŞILIĞININ VERİLECEĞİNE KESİN OLARAK İMAN ETMESİ

Muhammed b. Münteşir anlatıyor: Adamın biri, Ömer b. Hat-tab'a, "Ben Allah'ın kitabındaki en ürpertici ayeti kesinlikle biliyorum!" deyince, Hazreti Ömer kamçıyla adama vurdu ve: "Ne diye ayetler üzerinde bu kadar inceleme yaptın da onu öğrendin?" dedi ve gitti. Ertesi gün, Hazreti Ömer o şahsa: "Dün bahsettiğin ayet hangisidir?" diye sordu. Adam da, "Allah'ın vaat ettiği mükâfat, ne sizin temennileriniz ne de ehli kitabın temennileri ile elde edilir. Kim, kötü iş yaparsa onun cezasını bulur ve Allah'tan başka kendisin azaptan kurtaracak ne bir hâmîi, ne de bir yardımcı bulabilir."¹⁷⁹ ayetini okudu ve, "Demek ki içimizde kötülük yapan herkes cezasını çekecek!" dedi.

Hazreti Ömer, "Bu ayet indiğinde o kadar üzölmüştüük ki, ne yediğimiz yemeğin ne de içtiğimiz suyun tadını alabildik!" derken Allah (c.c.), kurtuluş kapısını araladı ve şu ayeti inzal buyurdu: "Kim kötölük eder veya günah işleyerek nefesine zulmeder de sonra Allah'tan af dilerse, Allah (c.c.) 'ı Gafûr ve Rahîm (affi ve merhameti bol) bulur."¹⁸⁰ dedi.

Allah (c.c.), dilediğini tövbesi sebebiyle veya kendi fazlu kere-miyle bağışlayıcıdır. Çünkü o Gafûr'dur. Günah işleyen kulunu töv-beye teşvik için buyuruyor ki: "Ben, bana yönelenleri, yaptığı kötü işlerden pişman olup dönenleri, en iyi şekilde karşılarım." diye beyan ediyor. Nitekim bunun en canlı misali, "Bana yürüyerek ge-lene, ben koşarak gelirim!" diye buyurarak "Gafûru'r-Rahîm" ol-duğunu bildiriyor. Erzurumlu İbrahim Hakkı hazretleri, Rabbimizin bu azizliğini, bu bağışlayıcılığını "Tefviznâme" sinde bakın ne güzel dile getiriyor:

Hak şerleri hayr eyler
Zannetme ki gayr eyler
Ârif ânı seyr eyler
Mevlâ görelim neyler
Neylerse güzel eyler.

Zümer suresi, 53. ayette, **“Ey Muhammed! Kullarıma benim tarafımdan de ki, ‘Ey nefislerini günah üzere sarf eden kullarım! Benim rahmetimden ümidinizi kesmeyin!’ Allah’ın rahmetine dönen bütün kulların günahlarının tümünü affeder, o çok bağışlayan ve çok esirgeyendir.”**

Rabbu’l-Âlemînin bu cömertliğine, bu âli cenaplığına layık olabilmek için de bizim ona layık hâl ve hareketlerimizi kontrol etmemiz gerekmez mi?

Onun için biz insanlar dünyadan gelen seslere karşı kulak ses düğmelerimizi biraz kısıp iç bünyemizdeki ses düğmesini biraz açarak dinlememiz gerekmez mi? İçimizden gelen Yunus’un dediği gibi **“Bir ben var bende, benden içeri.”**

O içerdeki uyarıcı sese kulak vermeyip de, **“Allah (c.c.) Ğafûr’dur, affeder!”** diye günah işlemeye devam etmek, günaha davetiye çıkarmak ve günah üstüne günah eklemek değil midir?

Bir rivayete göre şeytan diyor ki, **“Ben insanları ‘Allah (c.c.) Ğafûr’dur, affeder!’ diye diye Cehennem’e gönderirim.”** Allah (c.c.), o şeytanın şerrinden, aldatmacasından hepimizi muhafaza buyursun.

HADİSLERİN IŞIĞI ALTINDA EL-GAFÛR İSMİ CELÎLİ

Buhârî ve Müslim’in de dâhil bulunduğu muhaddisler grubunca nakledilen bir hadiste şu husus açıklığa kavuşturulmuştur: Abdullah b. Ömer’den rivayet edilen bir hadise göre ahiret gününde Cenabu Hak, mü’min kulunu kimsenin görmeyeceği bir şekilde

kendisine yaklaştıracak, kula günahlarını bir bir hatırlatarak ikrar ettirecek, kul artık öyle bir durumda mahvolduğuna hükmedecek. Fakat, Allah (c.c.) kulun bu şaşkın âcizliği karşısında, **“ben bu yaptıklarını dünyada iken nasıl gizli tutmuşsam, bu gün de burada seni bağışlıyorum!”** diyerek ve bu mü'mine sadece sevap defteri verilecektir. Onun için hadis ilmi ile uğraşan hadis âlimlerinin büyük bir kısmı **“Gaffâr”** olan Allah (c.c.), günahları dünyada örten ve saklayan, **“Gafûr”** olan Allah (c.c.) ise günahları ahirette bağışlayan anlamını taşıdığını bildirmişlerdir.

Ebu Bekir Es-Siddîk'dan nakledilen bir rivayete göre, Hazreti Ebu Bekir bir gün Hazreti Peygamberimizin yanına gelerek **“Ey Allah'ın Resulü! Bana öyle bir dua öğret ki namazda o duayı edeyim!”** dedi. Resulullah bunun üzerine, **“Ey Allah (c.c.) im! Ben nefsimi çok zulmettim. Senden başka günahları bağışlayacak kimse yoktur. Tarafı ilâhiden bir mağfiretle, beni bağışla, bana acı, şüphesiz ki sen bütün günahları bağışlayan pek çok merhamet sahibisin!”** diyerek dua et!” diye buyurdular.

Yüce Allah (c.c.) bir kutsî hadiste şöyle buyuruyor: **“Ey meleklere! (siz de şahit olunuz ki) ben artık bu kulumdan utanır oldum. Ben kovuyorum, o ısrarla geri geliyor. Onu kayıtsız şartsız affettim!”**¹⁸¹

Kul günah işler Allah (c.c.) onu diğer kullarından saklıyor, sakladığı ile de kalmıyor, o günahını affediyor, **“Gafûr”** olan Allah (c.c.) kulunun üzerine adeta bir yorgan atarak o günahının, o ayıbının başkası tarafından bilinerek onun rezil ve rüsvâ olmasına mani oluyor. İşte **“Gafûr”** esmâsının sırrı burada gizlidir.

Mısırî hazretleri bakın bu durumu şu veciz şiiriyle nasıl dile getiriyor:

Kalmışım zindân-ı cism içre bugün تنها garib
Bu kafeste rûz-u şeb zâr olmuşam ya Rab, medet!

İşte Rabbinin de o kulunun günahını affedebilmesi için kul, kul olduğunun bilinci içinde olarak Rabbine ve onunu emir ve buyruklarına uyacak, uyamadıkları için ise sık, sık tövbe ederek, **“Yâ Rab! Medet!”** diyerek hatalarından arınmak için Rabbinden yardım isteyecektir.

Adamın biri bir gün Râbiatü'l-Adeviyye'ye gelerek, **“Yâ Râbia! Benim hatalarım ve günahım çok, tövbe etsem Allah (c.c.) kabul eder mi?”** diye sordu. Râbia, **“Hayır! O, sana tövbeyi nasip ederse ancak o zaman tövbe edebilirsin.”** dedi.

Bir gün Rabbu'l-Âlemîn tarafından Hazreti Musa'ya **“Ya Musa! Kavmin arasından salih kimseleri diğerlerinden ayır!”** diye emir geldi. Musa, bu emir üzerine kavmine seslenerek, salih kimselerin bir adım öne çıkmasını istedi.

Halktan birçok kimse kendini salih addederek öne çıktı. Rabbinden ikinci bir emir daha geldi. Onların arasından da salih olanları seçmesi emredildi.

Musa da onlar arasından yetmiş kişiyi seçti. Rabbinden bir emir daha geldi, **“onlar arasından yedi kişi daha seç!”** dedi. Musa, yedi kişi seçti. Sonra bir emir daha geldi, **“onlar arasından üç kişiyi seç!”** Musa üç kişi seçti. Bunun üzerine Allah (c.c.) Musa'ya şöyle vahiy etti. **“Ey Musa! Şunun bilmeni isterim. Bu seçtiğin üç kişi benim mahlûkatımdan bana en uzak olanlardır. Çünkü bunlar salihler ortaya çıksınlar denildiğinde kendilerini salihlerden addedip ortaya çıkanlardır.”** diye buyurdu. Mesnevi de şöyle buyuruyor Hazreti Mevlâna:

Haberlerin haber vericisinden bîhaber
Tövben günahından beter
Ey geçen hâllerden tövbe etmek isteyen
Bu tövbe etmekten ne vakit tövbe edeceksin söyle!
Kâmillerin tövbesi budur işte.

EL-GAFÛR İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Allah (c.c.) rahmetinden ümit kesmeyeceğiz. Kul kusursuz olmaz, herkes hata işleyebilir. Bu hataların hemen ardından tövbe, istiğfâr edip, yüce Allah'tan bizi bağışlaması için ısrarla niyaz edeceğiz. O'nun rahmetinin, gazabından daha çok olduğunu bileceğiz.

Kutsî bir hadiste şöyle buyruluyor: “Kulum benim hakkımda nasıl bir zan yürütürse ben öyleyimdir. O, beni zikredince ben onunla beraberim. O, beni içinden geçirirse ben de onu içimden geçiririm. O, beni bir cemaat içinde anarsa, ben de onu onunkinden daha hayırlı cemaatle anarım. O bana bir karış yaklaşırsa, ben ona bir arşın yaklaşıyorum. O bana bir arşın yaklaşırsa, ben ona bir kulaç yaklaşıyorum. O bana yürüyerek gelirse, ben ona koşarak giderim.” diye buyrulmuştur.

Allah (c.c.) biz kullarına kendini şöyle takdim ediyor: “Enellâhü, lâ ilâhe illâ ene'l-afuvvü'l-ğafûr” Manası: “Ben, öyle bir Allah (c.c.)'ım ki, benden başka ilâh yok, af ve mağfiret edici benim!” diye buyuruyor. Kul da Rabbine: “Enellâhü, lâ ilâhe illâ ente'l-afuvvü'l-ğafûr” Manası: “Ey Allah'ım! Sen öyle bir ilâhsın ki, senden başka ilâh yok, af ve mağfiret edici yalnız sensin.”

Cenabu Hak ümmeti Muhammed'in duasını kabul, ibadetini makbul kılsın.

GAFÛR'SUN!

Yâ Rabbî!

Nice olur hâlimiz bizim?

Küfrân-ı nimetiz, başlarımız dik.

Bilmeyiz ne idik, nereden geldik.

Nice bin çirkefe bulaşır durur.

Duaya açılan elimiz bizim...

Dualar riyaya karışır gider,

Kibir gerdân gerdan kırışır gider,
Tevâzu' tül gibi buruşur gider,
Haddin ser haddini aşar gideriz;
Karınca kartalla yansır gider,
Nefis İblis ile barışır gider...
Sonra bin nedâmet yaş olur gözde,
Gönülden gelmeyen ses olur sözde;
Ve bin bir yalanı yalar dilimiz,
Düzen tutmaz gönül telimiz.
Ğafûr'sun!
Merhametle setr edersin suçları,
Bağışlarsın kalbden gelen
Bir âha bin günâhı...
Yâ İlâhî açıktır dört yanımız,
Yalnız gözümüzde gaflet perdesi...
Sen ki, bir ananın evlâdı için
Beslediği merhametten de öte
Rahîm'sin kullarına...
Sultan ile kölesi bir arada,
O büyük hesap günü, Mahkeme-i Kübrâ'da,
Ğufrân denizinde bir kum olaydık...
Yâ Rabbî! aydınlat karanlıkları,
Bizlere lütfeyle nurlu sabahı...
Biz şaşkın kullara sen acımazsan,
Çeker mi bu omuz bunca günâhı?
Yâ Rabbî! nice olur hâlimiz bizim?
Sensin darda kalanların penâhı...

Saadettin KAPLAN

DİNİ HİKÂYE

İslâm âlimleri bizi uyarıyor: “Kul, kulun ayıbını örtmeyi bilmedikçe asla mü'min olamaz.”

HAZRETİ ÖMER İLE

YAŞLI BİR ADAM ARASINDA GEÇEN HADİSE

Ebu's-Şeyh Süddî'den naklediliyor. Hazreti Ömer, bir gece do-laşırken yanan bir ateşin ışığını fark etti. Hazreti Ömer'in yanında Abdullah b. Mesud da vardı. Işığın geldiği yere doğru yaklaştı, yaklaştı; sonunda bir eve ulaştı. Vakit gece yarısıydı, eve girdi. Bir de ne görsün! Yaşlı bir adam, elinde şarap ve yanında da şarkı söyleyen bir cariye! Hazreti Ömer dayanamadı ve adamın üzerine yürüyerek şöyle dedi: **“Bu geceye kadar, senin gibi ecelini bekleyen bir adamın şu hâlimden daha çirkinini görmedim!”** Adam, başını kaldırdı ve, **“Evet ey Mü'minlerin Emiri! Haklısın! Ama senin yaptığın benimkinden daha fena! Tecessüs, yasaklandığı hâlde sen tecessüste bulundun ve bir de izinsiz olarak evime girdin!”** dedi. Hazreti Ömer, **“Haklısın!”** diye cevap verdi ve elbisesini ısırarak gözü yaşlı bir şekilde oradan ayrıldı. Giderken de kendi kendine şöyle diyordu: **“Eğer Rabbim affetmezse, Ömer'in hâli haraptır! Bu adam, yaptığı işi kendi ailesinden dahi gizliyordu. Şimdi ise, ‘Nasıl olsa Ömer beni gördü!’ diyecek ve işlediği bu günaha daha çok dalacak.”** Bir süre, bu yaşlı adam Hazreti Ömer'in cemaatine gelmedi. Bir gün, Hazreti Ömer otururken o adamın, cemaatin gerisinde saklandığını fark etti. Dedi ki: **“Şu yaşlı adamı bana çağırın!”** Adamın yanına giderek: **“Haydi gel! Seni Ömer çağırıyor!”** dediler. Adam, kalktı. Giderken Hazreti Ömer'in kendisini malum günahından dolayı, cemaat içinde rezil edeceğinden endişe ediyordu. Hazreti Ömer, **“Yaklaş bana doğru!”** dedi. Adam, o kadar yaklaştı ki Hazreti Ömer'in yanına kadar vardı. Hazreti Ömer, **“Kulağını bana doğru yaklaştı!”** dedi ve **“Muhammed'i hak peygam-**

ber olarak gönderen Rabbime yemin ederim ki, ne ben ne de yanımdaki İbn Mesud senin hakkında bir şey söyledik!” Adam da Hazreti Ömer’e, “**Sen de bana kulağını yaklaştır!**” dedi ve Hazreti Ömer’in kulağına şöyle dedi: “**Vallahi, ben de o zamandan bu yana içki kadehine elimi bile sürmedim!**” Hazreti Ömer, yüksek sesle tekbir getirdi. Fakat insanlar onun niçin “**Allahu Ekber!**” diye haykırdığını anlayamamıştı.

DUA

Yâ Rabbî! seni tarif etmektedir bütün güzel isimler! Sen o güzel isimlerinle aşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. El-Esmâ-ül Hüsnâ’na şahit yaz bizleri. Ey Allah’ım! Sen öyle bir ilâh-sın ki, senden başka ilâh yoktur. Sen Ğafûr, Rahîm’sin. Af ve mağfiret edici sensin. Her günahımızı ğufrânın ile gölgeler, yorgan gibi kapatırsın. Bizim de bilerek veya bilmeyerek ettiğimiz günah-ları bağışla yâ Rabbî!

Allah’ım! Hacetlerimizi, arzu ve isteklerimizi arz edeceğimiz ilk ve son kapı senin kapındır! Dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik ederiz ki, sen kendisinden başka hiçbir ilâh olmayan Allah’sın! Sabredenlerin şükrünü, sadık kullarının tövbesini kabul eden sensin. O kullarının arasına bizleri de kativer yâ Rabbî!

Allah’ım! Allah’ım! Yüceler Yücesi Allah’ım! Sen Rahmân’sın! Sen Rahîm’sin! Sen Azîz’sin! Sen Azîm’sin! Sen Ğafûr’sun! Sen Ğaffâr’sın ve sen, celâl ve izzet sahibisin! Okuduğumuz, anlattığımız, ismi şeriflerin adına günahlarımız ört, günahlarımızı bağışla, rûz-i mahşerde yüzlerimizi kızartma! Rahmet ve merhametinle doyur yâ Rabbî!

Evlerimize huzur, gönüllerimize, nur yağdır! Yâ Rabbî! Hastalara şifa, dertlilere deva, borçlulara edâ nasip eyle! Yavrularımıza hayırlı istikbâl nasip eyle! Ana babaların sözünü dinleyen, Allah’ına, peygamberine, ailesine mûtî kullardan et yâ Rabbî!

Allah'ım! Sana dua edildiğinde duasını kabul ettiğin, onunla bir şey istendiği zaman verdiği, sence malum, bizce gizli ismi Celîlin hatırına biz de senden af, mağfiret, sağlık, sıhhat istiyoruz. Bizim bu sâfiyane dilek ve isteklerimizi yüce katında kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Gece ve gündüz, sabahın seher vaktinde, gül bülbüle yalvarırken, bizler de iki cihan serveri Hazreti Muhammed efendimize salât ve selam ediyoruz. Getirdiğimiz salâvatı şerifeler hürmetine kalplerimizi aç! İşlerimizi kolaylık ver! Keder ve üzüntülerimizi gider! Günahlarımızı bağışla! Borçlarımızı ödemeyi nasip eyle! Hâlimizi ıslah eyle! Sence makul olan emellerimize bizleri ulaştır! Tövbelerimizi kabul eyle! Dillerimizi ve gönüllerimizi temizle! Zavallılığımıza merhamet et! Bize acı, bizi gör ve gözet! **“Gafûr”** esmâna şahit yaz bizleri yâ Rabbî! Âmîn!

EŞ-ŞEKÛR
(C.C)

EŞ-ŞEKÛR (C.C)

Şekûr, Allah'ın 99 isminden biridir. Kelime manası, **“iyiliği bilen, iyiliği iyilik ile karşılayan, az iyiliğe çok mükâfat veren”** dir. Diğer bir ifade tarzı ile **“Eş-Şekûr”, “kullarını rızıklandıran ve onlar istediklerinde -adeta üzerine borçmuş gibi- istediklerini veren”** anlamına gelmektedir.

Şekûr esmâsı ile Rabbu'l-Âlemînin bize verdiği mesajı iyice anlayabilmek için şu üç nimeti çok iyi kavramamız lazımdır:

Bizi gerek dünyada gerekse ahirette birçok nimetlerle mükâfatlandıran yüce Allah (c.c.), bu nimetler karşısında bizden ne ister? Özet hâlinde sıralayacak olursak: **“Zikir, Şükûr, Fikir”**

Birincisi olan **“zikir”** besmeledir. Bir işi başarmak için gerekli olan başlama işaretidir **“Bağışlayan ve esirgeyen Allah'ın adıyla!”** diye yaratıcıdan müsaade alarak başlamak anlamındadır. Peygamber Efendimiz besmelesiz başlayan bir işin iyi sonuç veremeyeceğini söylemişlerdir. Onun için bir şey alıp verirken **“Bismillah”** diyerek Allah (c.c.) adına alıp verdiğimizizi tekrarlamalıyız. Her şeyin anahtarı **“Bismillah”** tır.

İkincisi **“şükûr”** dür. Görülen iyilik karşısında verdiği nimetler karşısında Allah'a şükrederek yapılan iyilikten memnun olduğumuzu bildirerek bir nevi teşekkür ederek Allah'a övgü yağıdır.

Üçüncüsü **“fikir”** dir. Bize bu mucize-i dünyayı yaratan, harika bir sanat eseri olan dünyayı yaşamamız için bizim emrimize veren **“Ehad ve Samed”** olan Allah'ın bir kudret-i mucizesi olduğunu anlamak ve idrak etmektir.

Yüce Allah (c.c.) İbrâhîm suresi, 7. âyetinde şöyle buyuruyor: **“Şükredenin mükâfatını artıracağım. Eğer nankörlük ederseniz, şüphesiz azabım şiddetlidir.”**

Şurası o kadar açıktır ki Rabbimiz hem bizlere nimet veriyor, hem de verdiği bu nimetlere şükredenleri ayrıca mükâfatlandırıyor.

yor. İşte çifte mükâfat budur. Bu da ancak “Eş-Şekûr” olan Allah’a mahsustur.

Yüce Allah (c.c.) verdiğim onca nimete, verdiğim her şeye şükür edenlere ben aynı zamanda “Ğafûr-Halîm” ismi Celîlim ile de mukabelede bulunurum. Güzel iş yapanların ecrini zayi etmem, fazlasıyla mükâfatlandırırım, diye buyuruyor. Kur’an-ı Kerîm’de ve peygamberlerin sünnetlerinde bir tek iyiliğin on ilâ yedi yüz misli ile hatta daha fazlasıyla mükâfatlandıracağı müjde edilmiştir. Bu durum Allah’ın yarattığı kullarına bir müjdesi aynı zamanda bir mükâfatıdır.

Bakınız bir Allah (c.c.) dostu bunu ne güzel ifade ediyor:

**Yâ ilâhî! Muhtâcız hep, senin her dem himmetine,
Şüphesiz ki bir şükürle, ereriz bin nimetine,
Nereden gelir ise gelsin, her nimeti gönderirsin,
“Şekûr” sensin, yakma bizi nâdân kulun minnetine.**

Biz insanlar aklımızı başımıza alıp, şu hakikati hiç unutmamamız gerekmektedir: Kâinattaki canlı cansız envâi çeşit mahlûkatı yaratıp bizim emrimize sunan, bütün isteklerimize “Lebbeyk! (buyurun emrinizdeyiz!)” dedirten zat-ı zü'l-celâl bizi bilmesin, tanımasın, görmesin bu mümkün mü? Öyleyse Allah (c.c.) bizi biliyor, bizi görüyor, bizi duyuyor. O zaman bize düşen görev, bizim de onu bilip, hürmetle, muhabbetle ve samimiyetle bildiğimize kendisine bildirmektir. Bu da neyle olur? Hâlis bir şükürle olur.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EŞ-ŞEKÛR ESMÂSİ

Bu esmâ ile Rabbim bizlere hangi kapıyı aralıyor, hangi kapıdan girmemizi öneriyor, ona bakalım. Yüce Allah (c.c.) Kur’an-ı Kerîm’de hayatı ve ölümü bir imtihan unsuru olarak hangimizin daha güzel iş ve ibadetler yapacağını görmek için yarattığını açık seçik olarak bildiriyor.¹⁸²

Buna göre dünya bir imtihan yeri, bu imtihanı başarı ile verenler Cennet'e, kaybedenler ise Cehennem'e gidecektir. Bakara suresi, 152. âyetinde Rabbu'l-Âlemîn bize şu mesajı veriyor: **“Siz beni duâ ile zikredin. Ben de duânızın kabulü için zikredeyim. Siz beni hamd ve sena ile zikredin. Ben de sizi nimet vermekle zikredeyim. Siz beni dünyada iken zikredin, bana şükür edin. Ben de sizi ahirette zikredeyim, zikrinize ve şükürünüze karşılık ben de sizi bağışlayım. Siz beni geniş zanda zikredin ve şükredin. Ben de sizi dar zamanınızda zikredeyim. Siz beni ihlâs ile zikredin. Ben de sizi azaptan kurtarmakla ve Hâlâs etmekle zikredeyim. Sizin zikrinize ve şükürünüze karşı ben de sizleri dünya ahirette korkulardan kurtarayım.”**

Başka bir tefsir sahibi de bu âyete şöyle açıklık getiriyor: **“Ey kullarım! Siz beni tenhada anın, zikredin, şükredin, ben de sizi sizden daha hayırlı melekler topluluğunda anayım, sizi onların yanında takdir edeyim. Siz beni gizlice zikredin, şükredin ve ben de sizi açıktan zikredeyim. Siz beni geniş ve serbest bir zamanda zikredin ve şükredin, ben de sizi en dar kaldığınız zamanda sizi dardan, sıkıntıdan kurtarmak için zikredeyim .”**

Allahu teâlâ Şekûr olduğu için verdiği nimeti kötüye kullanmayan, kendisine sıtkı sadakatle bağlanan kullarını sever. Sevdiği içinde onlara yardım eder. İşlerini rast getirir, rızklarını artırır. Çünkü şükürü yerine getiren kullarının nimetlerini artıracığına dair Allah'ın kat'î ve kesin vaadi vardır. Kur'an-ı Kerîm'in birkaç yerinde bize uyarılarda bulunur: **“Hâlâ şükretmez misiniz?”** veya **“Ne kadar az şükrediyorsunuz?”** Allah (c.c.) bizleri **“Şekûr”** esmâsına şahit yazarak şükürü kabul olunan kullar arasına katsın!

Allah'tan sakınan, ona çok şükür edenin, Allah (c.c.) daima yanında ve daima yardımcıdır. İslâm tarihinde çok mühim yeri olan **“Bedir Savaşı”** bunun en canlı misalidir. Adet itibarıyla hem çok, teçhizat itibarıyla daha kapsamlı olan Mekkeli putperestlerle,

Hazreti Muhammed'in emrindeki Müslümânların savaşıdır. İslâm'ın en büyük düşmanlarından Ebû Cehil bu savaşta öldürüldü. Ondan başka 70 Mekkeli putperesti öldüren Müslümânlar 14 şehit verdiler. Putperestlerden 70 kişi de esir alınmıştır. Âl-i İmrân suresi, 123-124. âyetlerinde bu savaşta inanan ve çok şükreden Müslümânlara yüce Allah'ın emriyle meleklerini yardıma gönderdiği Kur'an'da şöyle ifade edilmektedir: **"Andolsun, sizler güçsüz olduğunuz hâlde Allah (c.c.), Bedir'de size yardım etmişti. Öyle ise, Allah'tan sakının ki, O'na şükretmiş olasınız. O zaman sen, mü'minlere şöyle diyordun: İndirilen üç bin melekle Rabbinizin sizi takviye etmesi, sizin için yeterli değil midir?"**

Bedir Savaşı şükreden Müslümânlarla karşı şirk koşan küffârın mücadelesidir. Bu mücadele İslâm ordusuna büyük itibar kazandırmıştır. Onun için İslâm tarihinde yeri çok şereflidir.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EŞ-ŞEKÛR ESMÂSININ SIRRI

Bir hadisi şerifte şöyle buyruluyor: **"Kim bir hastayı akşam vakti ziyaret ederse, onunla muhakkak yetmiş bin melek çıkar ve sabaha kadar onun için istiğfârda bulunur. O şahsa Cennet'te bir bahçe hazırlanır. Kim de bir hastayı sabahleyin ziyaret ederse, onunla birlikte yetmiş bin melek çıkar ve akşam oluncaya kadar ona istiğfârda bulunur. Ona Cennet'te bir bahçe hazırlanır."**

Yine başka bir hadisi şerifte Tirmizi'den nakledildiğine göre bin katından fazla verilen bir mükâfattan bahsediliyor. Hazreti Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **"Bir saat ilim meclisinde oturmak, bin rekât nâfile namaz kılmaktan, hastayı ziyaret etmekten, bin cenazeyi uğurlamaktan daha faydalıdır."**

Burada Rabbu'l-Âlemînin ilme, bilgiye ne kadar büyük bir ehemmiyet verdiğinin bariz delilidir. Bunu dinleyen sahabe soruyor: **"Ya Resulullah! İlim meclisinde bir saat oturup, ilimle meşgul olmak Kur'an okumaktan da mı hayırlıdır?"** Hazreti Peygamber

de “Evet, çünkü Kur’an’ın insanlara verdiği mesaj ancak ilim sayesinde anlaşılır ve ilim sayesinde anlatılır. İşte o zaman insanlığa fayda verir.” diye buyurmuşlardır.

Basit şeylerle büyük mükâfatlar vererek adeta bizleri Cennet’e sokabilmek için, mükâfat üzerine mükâfat yaratan “Eş Şekûrüm!” diye bize kedinin tanıtan Rabbimize çok çok şükür etmek bizim bir kulluk borcumuzdur.

Yine başka bir hadisi şerifte buyrulduğu gibi “Kalbinde hardal tanesi kadar (az ve küçük) bile olsa iman bulunan insan Cennet’e girecektir.” Bu da “Eş-Şekûr” olan rabbimizin biz inanan kullarına müjdesidir.

Hulâsatü'l-Beyân isimli bir tefsirde şöyle denilmektedir: Mevlâ bizleri iltifata layık, âbid takvası, sâlih ve duâları şükür ve ibadetleri kabul olmuş seçkin ve bahtiyar kullarından etsin! Mevlâ’nın verdiği nimetlere nankörlük eden ve ne yaptığını, nereden geldiğini, nereye gideceğini bilmeyen kimselerden etmesin!

Aslında kulların üç günleri vardır. Birisi geçen gündür, o geçmiştir. Artık geri getirilemez. İkinci gün, içinde bulunduğumuz gündür. İşte aklımızı çalıştırarak bu günü ihlâsla çalışarak zikir ve şükürle geçirirsek hem bu dünyamızı hem de öbür dünyamızı kazanmış oluruz. Üçüncü gün ise yarınki gündür. Bu güne kavuşacağımız belli değildir. Şâirimiz Necip Fazıl, bakınız bu durumu ne güzel îzâh ediyor:

Büyük randevu bilmem nerede saat kaçta?

Tabutumun tahtası bilsem hangi ağaçta?

Yine başka bir hadisi şerifte Tirmizi’den nakledilen iki cihan güneşi buyuruyorlar ki: “Rabbim bana ümmetimden yetmiş bin kişiyi hesap ve ceza görmeden Cennet’e koymayı vaat etti.” Bu çok az

değil mi diye Resulullah'a sorduklarında, **“Affedilen yetmiş bin kişinin her birine de yetmiş bin kişiyi affetme yetkisi verildi.”** diye buyurmuşlardır. $70.000 \times 70.000 = 4.900.000.000$ kişi eder. Rabbim bizleri de çok şükür ederek af kapsamına alınan bu kullar arasına sokar İnşallah!

EŞ-ŞEKÛR İSMİ CELİLİNDEN KULA VERİLEN MESAJ

Şükür nimeti artırır. Bu ayetten maksat Allah'ın verdiği nimetlere şükreden kuluna ben de senin nimetini artıracığım, diye müjde vermesidir. Şüphesiz ki Allah verdiği sözde duracağına göre, kula düşen vazife, çok çok şükrederek nimetin artırılmasına talip olmasıdır. İşte böyle kullara şükran, Allah'ın verdiği nimete şükreden kul denilmektedir. Kullar ne kadar şükrederse etsin, Allah'ın kendisine lütfettiği o sayısız nimetler karşısında bir hiç sayılır. İslam âlimleri buyuruyorlar ki: Allah'ın verdiği nimete, ihsana şükredene **“Şâkir”** denir. Çok şükredene yani verilene de verilme-yene de şükredene ise Şekûr denir. Allah hepimize **“Şekûr”** olmayı nasip etsin. İmam Kuşeyri (s.115 Şükür Mad.) diyor ki: Şâkir, faydası dokunana şükreder, Şekûr reddedildiği, verilmediği zamanda şükreden demektir. Yani Şâkir, ihsana şükreder, Şekûr ihsanla birlikte belaya da şükreder. Fuzuli bunu ne güzel dile getiriyor: **“Ya Rab! Belayı aşk ile kıl aşına beni! Bir dem belayı aşktan kılma evlâ beni!”**

Bir İslâm âlimi bunları şu misallerle ne güzel toparlamış. Şu dört sınıf insanın amelinin meyvesi yoktur. **“Sağıra fısıldama! Şükretmeyene ihsanda bulunma! Çorak yere tohum atma! Güneşte çıra yakma!”** Çünkü Şekûr olan Allah şükürü çok sever. **“Talihte devlet olmasa hidmet ne fâide! Haktan inayet olmasa taat ne fâide!”** Nişânî

Rabbimizin inayeti hepimizin üzerine olsun.

DİNİ HİKÂYE

Yüce Rabbimize şükrederiz ki Müslüman bir ülkede, Müslüman bir ailede, Müslüman olarak yarattığı için, şu ibret verici hikâye bunu ne güzel dile getiriyor.

YANMAYAN HIRKA

Hazret-i Mevlâna zamanında kırk rahip birleşir, Konya'ya gelirler. **“Şu Mevlâna'ya haddini bildirelim!”** derler. Nasıl mı? Kırk çetin sual seçmişlerdir İslâmiyet'ten. Güya imtihan edeceklerdir bu büyük veliyi. Yola çıkar, Mevlâna dergâhına yönelirler. Yol boyunca, **“Bu sualleri cevaplaması imkânsız!”** derler. Derken bir fırının önünde anîden karşılaşırlar kendisiyle. Ne diyeceklerini şaşırırlar. **“Eee! Şeyy!”** der bir tanesi. Sizi ziyarete geliyorduk. Büyük velî, **“Buyurun!”** der. Biliyorum niyetinizi. Ve ilâve eder: **“Haydi, sorun bakalım.”** İlk darbeyi yemişlerdir. Ayaküstü sorarlar: **“Siz diyorsunuz ki Kur'ân'da, ‘Her nefis, Cehennem'den geçecektir.’** buyuruyor Cenâbu Hak. **“Evet, öyle!”** buyuruyor. **“Yâni kâfirler de, Müslümanlar da Cehennem'den geçecek, öyle mi?”**, **“Elbette!”**, **“Peki, madem Müslümanlar da Cehennem'den geçecekse, İslâm'ın üstünlüğü nasıl belli olacak?”**, **“İyi ama Cehennem ateşi, Müslümanları yakmayacak ki...”**, **“Nasıl yani?”**, **“Şöyle ki: Müslümanlar Sırat'tan geçerken, Cehennem onlara, ‘Ey mü'minler, çabuk geçin ki, nurunuz ateşimi söndürüyor!’ diye seslenecek. Hatta ateş, o nurlara dayanamayıp sönecek. Ama aynı ateş kâfirleri yakacaktır.”** Rahipler itiraz edip, **“Hayır, olmaz öyle şey!”** derler. Buyurur ki: **“İsterseniz deneyelim!”**, **“Nasıl?”**, **“İşte fırın. Çıkarın gömleklerinizi!”** Çıkarırlar. Mevlâna, onları top yapar, üzerlerine kendi hırkasını sarıp atar fırına. Az sonra çıkarıp bakarlar. Netice mi? Mübarek hırkada yanıktan iz bile yokken, içindeki gömleklerin hepsi yanmıştır. Bunu görüp hepsi de insafa gelir. Kırkı da imanla şereflenir.

BU VÜCUDUM ŞEHRİNE

İşbu vücudum şehrine, bir dem giresim gelir
İçindeki Sultan'ın, yüzün göresim gelir
İşitirem sözünü, görümezem yüzünü
Yüzünü görmekliğe, canım veresim gelir

Maşuka halvetinin, yedi kapısı vardır
Ol kapıdan içeri, seyran kılasım gelir
Her kapıda bir kişi, yüz bin çerisi vardır
Aşk kılıcın kuşanıp, cümle kırasım gelir

Erenlerin sohbeti arttırır marifeti
Bi dertleri sohbetten, her dem süresim gelir
Leyli-i Mecnun benim, Şeyda-i Rahman benim
Leyli yüzün görmeğe Mecnun olasım gelir

Dost oldu bize mihman, bunca yıl bunca zaman
Gerçek İsmail gibi kurban olasım gelir
Erenlerin nazarı toprağı gevher eyler
Erenler kademinde toprak olasım gelir

Yarımdan elçi gelir canımdan ulak diler
Merkebden inübeni yayan varasım gelir
Miskin Yunus'un nefsi, dört tabiat içinde
Aşkla can sırrına, pinhan varasım gelir.

Yunus EMRE

DUA

Allah'ım! Allah'ım! Şekûr Allah'ım! Kâinatta ne varsa seni tes-
pih eder, seni anlatır bizlere, sen güzel isimlerinle aşikâr etmezsen
bizleri, ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz

bizleri. Allah'ım! Hz. Ayşe'nin sana yalvardığı gibi biz de sana yalvarıyoruz. Allah'ım! hayırların hepsini senden istiyoruz, dünyadakine de ahirettekini de bu hayırlardan bildiğimizi de bilmediğimizi de senden diliyoruz, kabul buyur ya Rabbî! Allah'ım! Bütün şerhlerin hepsinden sana sığınıyoruz, dünyadakinden de ahirettekinden de bu kötülüklerden bildiğimizi de bilmediğimizden de sen muhafaza buyur Yarabbi! Allah'ım! Senden Cennet'i ve ona yaklaştıracak söz ve amelleri, iş ve hareketleri istiyoruz. Cehennem'den ve ona yaklaştıracak söz ve amellerden, iş ve hareketlerden sana sığınırız, muhafaza buyur ya Rabbî! Allah'ım! İki cihan serveri Hz. Muhammed Mustafa efendimizin senden istediği hayır ve iyilikleri bizde senden isteriz ve kulun ve peygamberin Hz. Muhammed efendimizin sana sığındığı kötülüklerden biz de sana sığınırız, kabul buyur ya Rabbî! Allah'ım! Bizim için takdir ettiğin her işin sonun iyilik, güzellik ve sevap olarak neticelenmesini senden ve senin merhametinden dileriz. Ey merhamet edenlerin en merhametlisi olan Allah'ım! Hz. Ayşe validemizin senden istediklerini bizde aynen senden istiyoruz, kabul buyur ya Rabbî! Allah'ım! Sen şükür edenleri çok seversin, bizler de verdiğin nimete, verdiğin devlete, verdiğin servete, verdiğin sıhhate hamd ve senalar ediyoruz, şükrünü kabul buyurduğun insanlar listesine bizi de kaydet ya Rabbî! Sayısız nimetler içinde bulunuyor, seni gönlümüze koyduğun nurla tanıyoruz, bizleri bu nurundan mahrum bırakma ya Rabbî!

Bir şairin dediği gibi:

Ezan içtik, pınarından seherin

İnancımız sana tamdır Allah'ım!

Secdede yücelen şu gönüllerin

Tadına sen bizi kandır Allah'ım!

Gök senin, yer senin, kâinat senin
En güzel isimler ve sıfatlar senin
Cemalini gören kutlu gözlerim
Aşkıyla sen bizi yandır Allah'ım!

Allah'ım! Allah'ım! Yüce Allah'ım! Nefeslerimizin sayılı olduğunu, ömür kandilimizin bir gün gelip söneceğini biliyoruz. Şu dünya âlemine Müslüman olarak geldik, Müslüman olarak dönmek istiyoruz. Son nefesimizde Kelime-i Şahadet getirerek ruhumuzu teslim etmeyi bizlere nasip et ya Rabbî!

Allah'ım! Bizlere dara düştüğümüzde SABIR, sabrı bulunca ŞÜKÜR, şükre erince RAHMET, rahmete dalınca SEVGİNİ İHSAN ET, Şekûr ismi celilin ile el-Esmâü'l- Hüsnâ'na misafir et bizleri ya Rabbî! ÂMİN...

EL-ALİYY
(C.C)

EL-ALİYY (C.C)

“Aliyy”, izzet, şeref, kuvvet ve kudret bakımından en yüce olan anlamına gelmektedir. İslâm inanç ve esaslarına göre “Aliyy” ismi El-Esmâu'l-Hüsnâ içinde yücelik ve hükümrânlık bakımından kendisinden daha üstün bir varlık bulunmayan mutlak olarak en yüce anlamına gelmektedir.

Ragib El-i İsfehani içerisinde “Aliyy” isminin geçtiği bir âyeti açıklarken şöyle buyurmuşlardır. Allah (c.c.) öylesine büyük, öylesine yüce, öylesine “Aliyy” dur ki âlimlerin tanıtımı, âriflerin bilgisi onu anlatmaya yetmez. Zat-ı mahiyet sıfat bakımından beşerin, idrak gücünü aşan yücelik ve mükemmellikte olan varlıktır. İnsan aklının düşünebileceği bütün yücelikler, en mükemmel derecede Allah'ta, sadece onda bulunmaktadır. Yine en üstün, en kudretli olan “A'lâ” ismi de meşhur El-Esmâu'l-Hüsnâ hadisinde yer aldığı gibi Hazreti peygamberimizin tavsiyesiyle kıldığımız namazlarda secdeye vardığımızda “Sübhâne Rabbiye'l-Âlâ” diye Rabbimizin yüceliğini tekrar tekrar anarız.

“Aliyy” ismi Kur'an-ı Kerîm'de sekiz yerde geçmektedir. Yaratıkların hiçbirisi Allah'ın bu sıfatının ifade ettiği manaların küçük bir kısmını bile kapsayamaz. Yine yüce Allah (c.c.) ulvî kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Tâhâ suresi, 15. âyetinde şöyle buyuruyor **“onların ilmi bunu kapsayamaz.”** Bütün canlı ve cansız varlıkları yaratan O'dur. Onların mukadderatı O'nun elindedir. O neyi isterse, O neyi dilerse o olur. Hiçbir şey buna mani olamaz. Bütün mahlûkat ona muhtaçtır. O ise hiçbir şeye muhtaç değildir. Bir şeyi isterse **“ol!”** emriyle yoktan yaratır. Biz canlılar mahlûk, O ise Hâlik'tir. O zamandan ve mekândan münezzehtir.

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL-ALİYY (C.C.)

Ulvi kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Bakara suresi, 255. âyetinde yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: **“O çok yüce, çok büyüktür.”** Yani

tâhâyûl dışıdır, her şeyden, eş ve benzerlerden yücedir, münezzehtir. O çok büyüktür, büyüklüğü tarif edilemez. O, yegâne ulu ve tek başına âzâmet sahibidir. Kullardan her kim bunu idrak etmemek küstahlığına düşerse mutlaka Allah (c.c.) onu dünyada alçaklığa ve meşakkate, ahirette de hüsrana uğratıp elim bir azaba uğratır.

O kâinatın tek sahibidir. Onun izni olmadan bir damla su gökyüzünden düşmez, bir yaprak yerinden oynamaz. Onun izni olmadan kimse kimseye fayda veremez. Her şeyi bilen O'dur. Açık olanı da gizli olanı da ancak O bilir. Onun büyüklüğünün insan idraki ile kavrayamayacağını bilen Hazreti Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **“Şüphesiz Kur'an'da en büyük âyet Âyet el Kürsî'dir.”** Âyet el Kürsî şöyle bitmektedir. **“Ve hüve'l-aliyyül azîm”, “O çok yüce, çok büyüktür.”** Âyetle ifade edilen büyüklük ve yücelikten kasıt ne cisim itibarıyla ne de şekil itibarıyla büyüklüktür. O, insanoğlunun aklının ermediği, dilinin söyleyemediği kadar yüce ve büyüktür, anlamını taşımaktadır.

Yine Râd suresi, 9. âyetle buyrulduğu gibi **“O, görülmeyeni de görüleni de bilendir. O çok büyüktür, yüceler yücesidir.”** O, kudreti ile her şeyin üstündedir.

Büyük âlim Kurtubî diyor ki: Bu âyeti kerîme ile şanı yüce Allah (c.c.) kendi zatını övmektedir. O, insanların ve mahlûkatın görmediklerini de, gördüklerini de bilendir. Gerek kudreti gerekse kahrı ile her şeyin üstündedir. O, ilâhî kudret ve ölçüler açısından büyüktür. Yine yüce Allah (c.c.) kendini **“El-Müteâl”** (yüce) her şeyden yücedir diye vasıf etmiştir.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-ALİYY (C.C.)

“Aliyy” ismi şerîfini âyetler kısmında işlerken Âyet el-Kürsî'nin son cümlelerini almıştık. Hadis bölümüne de yine Âyet-el Kürsî'nin faziletinden bahseden hadislerden devam edelim.

Sahih bir hadisi şerîfte bu âyetin Allah'ın kitabındaki en faziletli âyet olduğu belirtilmiştir.

Ubey b. Ka'b (r.a)'dan nakledildiğine göre Allah'ın Resulü bir toplantıda şu suali sormuştur: **“Ey Ebû Münzir! Yanında duran Allah'ın kitabından hangi âyet daha büyüktür, biliyor musun?”** Ebû Münzir ise, **“Allah'ın Resulü daha iyi bilir.”** dedi ve şu âyeti okudu: **“Allahu lâ ilâhe illâ hüve'l-hayyu'l-kayyûm”** Yani Allah O'dur ki kendisinden başka ilâh yoktur. **“Hayy ve Kayyûm”** dur. Bunun üzerine Resulullah göğsüne vurarak şöyle buyurdu: **“Ey Ebû Münzir! İlim sana kutlu olsun!”**

Sufilerden biri diyor ki, **“Kim Allahu teâlâdan bir dilekte bulunur da o hacetinin yerine getirildiğini müşahade ederse, onun akabinde derhal Allah'tan Cennet'i istesin, umulur ki o gün duâlarının kabul günüdür.”**

Ebû Ümâme Resulullah'ın bir toplantıda şöyle buyurduğunu rivâyet etmektedir: **“Kim her namazın sonunda ‘Âyet el-Kürsî’ yi okursa Cennet'e girmesine ancak ölüm engel olur, ölünce de mutlaka Cennet'e girer.”** Taberânî de **“Âyet el-Kürsî”** den sonra İhlâs suresini ilave etmiştir.

Neden İhlâs suresi, Mekkeli müşriklerin Hazreti Peygambere gelerek **“Bize Rabbinin soyunu anlat!”** demeleri üzerine Rabbu'l-Âlemîn Hazreti Peygambere bu âyeti indirmiştir. Surede İslâm dininin temel ilkesi olan **“Tevhîd ilkesi ve inancı”** açık ve seçik olarak vurgulanır. Devamında yüce Allah'ın başlıca sıfatları tanıtılır. Bu âyetle Tevhîd ilkesi, özlü bir şekilde ifade edildiği için Hazreti Peygamber tarafından şöyle ifade edilmiştir **“Canım kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, bu sure Kur'an'ın üçte birine denktir.”**

Surede yüce Allah'ın isimlerinden olan **“Ehad ve Samed”** terimleri üzerinde durulur. Ehad, eşi benzeri olmayan tek varlık anlamına gelmektedir. Bu kelime onun birliğini, tekliğini, eşsizliğini,

benzeri olmayan tek olduğunu ifade eder. Samed, kâinatın yegâne sahibi olduğunu, her şeyin varlık sebebini ve o varlıkların devamının kendi olduğunu, her şeyin kendisine muhtaç olduğunu, kendisini ise hiçbir şeye muhtaç olmadığını vurgusu yapılmaktadır. Ayrıca surenin üçüncü âyetinde doğurmaz ve doğmaz ve ona hiç kimse eş ve uygun bulunmaz. Yani eşi emsali yoktur ve olamaz. İşte âyetin tetkikinden anlaşılabacağı üzere Rabbu'l-Âlemîn'in bu sıfatları sanki **“Aliyy”** sıfatının ne kadar büyük, ne kadar yüce, îzâhı mümkün olmayacak kadar büyük olduğunu adeta altı çizilmektedir.

Duâda ihlâsın samimiyetin, kul olmanın şükrü içinde yapılacak duânın kabul göreceğinin bilinci içinde olan din âlimleri bize şu uyarıda bulunuyorlar ve dikkatimizi çekiyorlar. Diyorlar ki: İslâm âlimleri derler ki kabul edilmesi en fazla olan duâ **“Kâl ile değil, hâl ile”** yapılan duâdır. Hâl ile yapılan duâ, duâ edenin duâ ile istediği hususta mutlak olarak ihtiyaç hâlinde olması ve sıkıntı içinde bulunan kulun başka çaresi olmamasıdır. Yunus bakınız bunu ne güzel dile getiriyor:

**Ol dürr-i yetimem ki görmedi beni ummân
Bir katreyim illâki ummâna benem ummân**

İlyas b. Seleme'nin babasından naklettiğine göre Resulullah buyurmuşlar ki: **“Sübhâne Rabbiye'l-aliyyü'l-a'le'l-Vehhâb” ile başlamayan hiçbir duâ işitmedim.”**

Allah'ın isim ve sıfatlarından bahseden kitaplarda anlatıldığına göre Resulullah isrâ gecesi göğün en yüksek yerinde bir tesbih işitmişti.

Bu tesbih şu idi: **“Sübhâne'l-aliyyü'l-a'lâ, Sübhânehû ve teâlâ”** Onun içindir ki namazda secde hâlinde iken üç defa **“sübhâne Rabbiye'l-âlâ”** diye söyleriz.

ALİYY ESMÂSIYLA İLE KULA VERİLEN MESAJ

Rabbu'l-Âlemîn “**Aliyy**” esmâsı ile biz kullarına şu mesajı vermektedir: Allahu Zü'l Celâl'in pek yüce bir yaratıcı olduğunu duyduktan, anladıktan sonra biz kulların şanına yakışanı bunun idraki içinde olmak, onun hiç benzeri olmadığını, onun şanına yakışır ulûhiyyet olduğunu, kendisinin hiçbir şeye muhtaç olmayıp, her şeyin ona muhtaç olduğunu bilerek ona layık bir kul olmanın çabası içinde olmamızdır.

Yüce Allah (c.c.) bu ismi celâlinin hürmetine, onun eşsiz ve emsalsiz isminin şerefine yol alıp yücelmek ve yükselmek isteyen kimseleri o da bu ismi hürmetine yüceltir. Çünkü dünyevî ve uhr-evî bütün makamlar ve mevkiler O'nundur. Dilediğini azîz eder, dilediğini zelil eder. Kulun haddini bilmesi ve hiçbir şekilde şımarıklığa ve kibire kapılmaması lazımdır. Böyle bir kul kim olduğunu, kimin eliyle yükseldiğini asla unutmamalıdır. Çünkü sonunda dönüş yine kendisine olacaktır. Bir şairin dediği gibi:

Ne gördümse bu varlıkta hep senden
Ruhlarda sen, canlarda sen, tende sen
Anladım ki bir hayalmiş bu âlem
Görünen sen, bilinen sen, bilen sen

Yusuf Kemalettin ÖZGÜR

Bir seminerde konuşmacı yüce Allah'ın bu ulviyyetini anlatıyormuş. İnancı zayıf bir dinleyici alaylı bir şekilde hocaya şu suali sormuş: “**Hocam! Her şey iyi, güzel de acaba Allah (c.c.) evreni yaratmadan önce ne işle meşguldü?**” demiş. Hoca gâyet sakin bir vaziyette şu cevabı vermiş: “**Senin gibi düşünen inkârcıları atacağı Cehennem'i hazırlıyordu.**”

MÜNÂCÂÂT

İlâhî budur ki niyazım
Bizi Hak râhına gidenlerden et!
“Yâ Allah (c.c.) çağırır kalb-i beyâzım
Lisân-ı mücevher seçenlerden et!

“Allah! Allah!” diyerek kurtulak pastan
Gönlümüz uyansın gam ile yastan
Can ki pervaz edip gider kafesten
Bu burçtan o burca uçanlardan et!

Muhammed'dir cümle kulların hası
İlm ile sâdıklar çeker yası
Göğsüne uğrarsa ecel pençesi
Elma ile candan geçenlerden et!

Ebûbekir, Ömer, Osman, ol Ali
Hazret-i Resul'ün Çâr-ı Yârları
Orada görünür Hakkın Cemâli
Cemâli aşkına yananlardan et!

Kavim kardaş seni yalnız koyunca
Uryan edip her libâsın soyunca
“Rabbin nebin kimdir?” diye sorunca
Orada hak cevabı verenlerden et!

Ben beni bilirim Hakkın kemteri
Öldür âsî nefsin o şerden berî
Mahşerde dağılır amel defteri
Sağ taraftan açıp verenlerden et!

Sümmânî söyledi kendi özünden
Ders almış üç dervişin sözünden
Ballar akar Bismillah'ın gözünden
Kevser şarabın içenlerden et

SÜMMÂNÎ

DİNİ HİKÂYE

Kul bunalmayınca Hızır yetişmez der ya işte hikâyesi

HIZIR'I GÖRMEK İSTERİM

Devrin çok zengin devlet başkanlarından birisi, çok merak ediyor ve Hızır (a.s)'ı dünya gözüyle görmek istiyormuş. Bunun içinde bütün yurdundaki bilginlere, erginlere haber salarak ve sokaklarda çığırtkanlar dolaştırarak ilan etmiş: **“Beni Hızır’la buluşturan kişiye her istediğini verir ve yaparım!”** Fakat günler, haftalar geçmiş, ne gelen var, ne de giden. Günün birinde, çok fakir ve yoksul bir ihtiyar gelmiş günün padişahına: **“Dileğini ben yaparım ey başkan!”** demiş. Ama sana bir teklifim var. Onu kabul edersen, bu iş olur **“Söyle bakalım, neymiş teklifin?”**, **“Pek fazla bir şey değil!”**, **“Ama ne, nedir ki?”**, **“Tam üç yıl, beni rahat ve huzur içinde yaşatacak, her arzumu yerine getireceksin. Bu üç yılın sonunda da benim delaletimle Hızır (a.s)’ı göreceksin ve onunla konuşacaksın.”**, **“Teklifini kabul ettim ey fakir kişi. Fakat benimde sana bir şartım var!”**, **“Söyleyin de bileyim”**, **“Eğer, zamanı gelip de vaadini yapmazsan, cezan ölmek olacaktır!”**, **“Razıyım efendim! Sözümde duracağıma da emin bir hâldeyim”** Emirler verildi, her şey fakirin keyfince hazırlandı ve o da sonsuz bir rahata, huzura kavuştu o andan itibaren ama verdiği sözü nasıl yerine getireceğini düşündükçe de, ecel terleri döküyor, durmadan yalvarıp yakarıyordu Allah’a hatta sık sık gözyaşları döktüğü bile oluyordu. Fakat neye yarar, zaman

gelip geçmişti işte, göz açıp kapanıncaya kadar. Ve son yıl dolmasına iki gün kalmıştı. Adamcağız evi barkı terk edip bir mağara-ya kapanarak saklandı ve orada ağlamaya, sızlanmaya başladı. Tam son gündü artık, vakit de dolmuştu ki, mağara kapısında ak saçlı bir ihtiyar belirdi ve selâm vererek girdi içeriye: **“Kimdir burada o içli içli ağlayan?”**, **“Benim yolcu! Derdim çok uzun ve çok güçlü!”**, **“Çekinme, korkma dostum, anlat bana da her soruna belki bir çare bulabilirim!”** Bundan cesaret alan fakir kişi, bu belirsiz misafire her başından geçeni olduğu gibi anlattı ve son derece üzüle üzüle, **“İşte! Bu gün de son günü geldi çattı o mühletin. Elbette arıyorlardır beni de bıraktıkları yerde!”** **“Meraklanma! Meraklanma!”** dedi aksakallı ve ak saçlı misafir. **“Hele önüme düş de beni şu başkanın yanına götür bakayım!”** Ama misafir, adam beni öldürecek! **“Korkma! Korkma! Bir şeycikler yapamaz ve derhal çıktılar dışarıya!”**

Daha birkaç sokak geçmeden sarayın muhafızları sarmışlardı fakirin etrafını, onu alıp da götürmek için. Yanındaki aksakallıyı görünce onu da hemen sarmışlardı. **“Yürüyün bakalım önümüzden!”** Nihâyet saraya geldiler ve padişahın huzuruna çıkarıldılar **“Ee! Gel bakalım!”** dedi padişah fakire **“Hani vaat ettiğin söz? Hani Hızır (a.s)?”** Fakir kıvrandı ve yalvararak: **“Ey ulu başkanı-mız!”** dedi, **“Affınıza muhtacım, yokluk, yoksulluk ve fakru zaruret canıma tak ettiğinden iki üç yıl olsun rahatlıkla yaşamak için bu yalanı ve hileyi düşünerek aldattım siz padişahımızı!”**

Fakirin bu apaçık ve dobra dobra cevabı padişahın olmaktan ziyade, hazırlanmış bulunan baş veziri ile diğer ikisini hiddetten köpürtmüş, âdeta kudurtmuş gibi. Bu durumu fark eden padişah, önce baş ve birinci vezirine bakarak: **“Ne dersin, birinci baş vezirim?”**, **“Bu bizi aldatan yalancıyı nasıl cezalandıralım! Parça parça doğrayalım ve her parçasını da birer çengele asalım ayrı ayrı. Bütün yalancılara ibret olsun.”** Bu sözlere karşılık verdi, fakirin

yanı başında duran aksakallı ihtiyar: **“Her insan aslına çeker!”** Padişah bir şey anlamadı, hayretle bir baktı ona, fakat aldırmadan döndü ikinci vezirine sordu **“Yâ sen ne dersin, ey ikici vezirim!”**, **“Bir kazana atıp fokur fokur kaynatmalı, padişahım! Ben bu fikir-deyim!”**, Ak saçlı ve sakallı ihtiyar yine aynı sözleri tekrarladı karşılık olarak: **“Her insan aslına çeker!”** Padişah yine döndü baktı, fakat ona bir şey demeden üçüncü vezirine sordu: **“Sana gelince üçüncü vezirim, ya senin fikrin nedir?”**, **“Bana kalırsa, bu yalancıyı büyük bir tepsiye yatırıp fırına sürmeli, kebabını yapmalı!”** Ona aynı sözleri ekledi ak saçlı ihtiyar: **“Her insan aslına çeker!”** Padişah bu defa dördüncü vezirine döndü: **“Yâ sen ne dersin dördüncü vezir?”** Yokluğa, yoksulluğa tâhâmmül edemediği için yalan söylediğini açıklıyor ve affedilmesi için yalvarıyor siz padişahımıza. Siz ki onu Hızır (a.s) aşkına tam üç yıl fî sebîlillâh beslediniz ve sevabını kazandınız. Bu defa yine Hazreti Hızır adına af buyurunuz da, hakkınızı helal ediniz ey ulu padişah! Bağışlayınız bu fakiri!” Bu defa aksakallı daha gür bir sesle: **“Her insan aslına çeker!”** deyince, padişah dayanamadı artık ve, **“Sen ne demek istiyorsun ihtiyar?”** diye sordu. **“Hem bizim aramızda ne işin var? Seni de bu yalancı fakirle neye getirdiler huzuruma?”**, **“Bunu kendi mu-Hafızlarınıza sorun!”**, **“Peki, anladık herhâlde bir yanlışlık olmuş. Fakat daha çok merak ettiğim şey, her sözden sonra hep “Her insan aslına çeker!” deyişinizdir. Ne kast ediyorsunuz bu deyiş-minle? Tüm vezirlerin asıllarına çekmişler. Bunu anlatmaya çalıştım. Ama ben yine bir şey anlamadım ihtiyar. Anlatayım ey mürüvvetli padişah! Önce baş vezirinin babasını tanıtayım. O kaptı, oğlu da küçüklüğünden beri babasından ne görmüş ise, onu tekrar etti fakirin ceza şekli için. Onu doğrattı, her parçasını da ayrı bir çengele taktı işte. İkinci vezire gelince, o da bir aşçının oğludur. Babasından ne görmüşse, öyle olsun istedi, biçare fakiri, kazana koyup kaynattı. Üçüncü veziriniz ise, bir kebabçının oğlu**

olduğu için o da tepsiyle fırına sürülüp kebab yapılması için teklifte bulundular. Fakat dördüncü vezir, hâlinden de anlaşıldığı gibi köklü ve asil bir ailenin evladıdır, onun görgüsü de köklü ve asilânedir. Bunun içindir ki, fakirine af ve müsamahanızı diledi siz hükümdarından. Herkes başta padişah olmak üzere, hayretler içinde dinliyor ve bütün bunları nereden biliyordu, hepsinin soyunu sülalesini? Hâlbuki onların hiç birisi tanıımıyordu ihtiyarı, hatta bir kere bile olsun görmüşlükleri yoktu onu. Fakat ihtiyar devam ediyordu sözlerine ve etrafa, bilhassa padişaha nasihat ediyor, tavsiyelerde bulunuyordu. İşte ünlü padişah, size baş vezir olmaya layık bu zat der ve baş vezirlik teklif eder. İhtiyar padişahım herkes kendi işni yapsın, sen işine biz işimize der ve saraydan ayrılır. Padişah arkasından muhafızlarını yollar ama kimse saraydan böyle birinin çıktığını görmez.

DUÂ

Allah'ım! Sen, **“Aliyy”** sin. Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler. Sen güzel isimlerinle aşikâr etmezsen bizlerin ruhu karanlıkta kalır. Bütün güzel isimleri şahit yaz bizleri. Yâ Rabbim! Sen **“Aliyy”** sin, Aliyyu'l-a'lâ'sın. Senin büyüklüğünü tarife denizler mürekkep, ağaçlar kalem olsa yetmez. Sen büyüksün. Senin büyüklüğünü kıldığımız namazda tespih ederiz. Yine açtık ellerimizi, diktik gözlerimizi affını istiyoruz. Senin şanına yakışana da af yakışır. Bizim gûnahtan kararan yüzlerimizi âk-ı pâkına çevir yâ Rabbî!

Ey yüceler yücesi Allah'ım! Senden bildiğimiz, bilmediğimiz, şimdi ve gelecekte her türlü iyiliğine tâlibiz, kabul buyur yâ Rabbî! Yine senden bildiğimiz, bilmediğimiz, şimdi ve gelecekteki şerden, bela ve musibetlerden sana sığınıyoruz, kucağını aç yâ Rabbî!

Senden Cennet'ini, Cennet'te de Cemâlini görmek istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî! Kulun ve Resulün Muhammed'in senden

istediği hayırları aynen biz de istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî!

Kulun ve Resulün Muhammed'in sana sığındığı şeylerden biz de sana sığınırız hıfzına kabul buyur yâ Rabbî!

Her sabah, sabahın seherin vaktinde bülbüller sana yalvarırken kâinatın tılsımını bize açan efendimize ve onun âl ve ashabına salat ve selâm ediyoruz, amel defterimize kaydettir yâ Rabbim!

Ya Rabbim! Yokluğa varlık sureti giydiren sensin. Hiçliğe varlık boyası çalan yine sensin. Güzeli güzel yapan sensin. Sen sevdirmezsen, biz sevemeyiz. Sevdirdi bize sevdiklerini, yerdir bize verdiklerini, dost et bize erdirdiklerini. Sen **“Aliyy”** sin, sen büyüksün, sen yücesin, ailemizi, vatanımızı, milletimizi, ordumuzu, çoluk ve çocuğumuzu sen koru. Minarelerimizi ezansız, ehli imanı Kur'an'sız, gönderlerimiz bayraksız, ülkemizi rahmetsiz bırakma Yâ Rabbî! **“Aliyy”** esmâna misafir olduk kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

EL- KEBÎR

(C.C)

EL- KEBÎR (C.C)

Kebîr, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası Celâlinin büyüklüğüne ve şanının yüceliğine hudut yoktur. O pek büyüktür, hiçbir şeyle ölçülemeyecek, mukayese edilemeyecek derecede büyük ve uludur.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in ayetleri içinde **"Mütekebbir, Kibriyâ, Ekber"** sıfatları ile bağlantılı olarak geçmektedir. Ancak bütün İslâm âlimlerinin hem fikir olduğu nokta kebir ilminin **"şanı yüksek, azametli, büyük kuvvet ve kudret sahibi"** olduğu anlamına geldiği görüşündedirler. İslâm ansiklopedisinde izah edildiği üzere büyüklüğünde sınır bulunmayan Allah (c.c.) hiçbir şeye muhtaç değildir, yaratılmışlara benzemez. Ancak her şeyin kendisine muhtaç olduğu, kebîr-i kibriyâ'dır.

Gök kubbeyi dairesiz, güneşi, ayı, yıldızı dayanaksız tutmakta, suları, dereleri elsiz ve ayaksız yürütmekte dünya tam hızla dönerken içinde yaşayan biz canlılar onun **"Kebîr"** esmâsı sayesinde başımız dönmeden, midemiz bulanmadan hayatımızı yaşamaya devam etmekteyiz.

Deryaları birinden diğerine dolaştırıp da birbirine karıştırmayan yüce Allah'tan başka hangi kuvvet olabilir.

Büyüklik sıfatlarından biri de kullarına karşı zulmü haram kılmasıdır. Kul ne kadar isyan eder, hatada bulunursa, bulunsun, kulunun hatasından dönmesini bekler, hatanın cezasını hemen vermez.

Yüce Rabbimizin emriyle sevap işlediğimizde hemen amel defterine o sevap yazılırken, günah işlediğimizde kul yatıncaya kadar günahı yazılmaz. Çünkü belki tövbe eder diye melekler yazmazlar. Kul, **"Allah'ım! Allah'ım!"** diye nida ettiğinde hemen **"Kebîr"** olan Allah (c.c.) **"Lebbeyk!"**, yani **"buyur kulum ne istiyorsun, hemen vereyim!"** der. Yüce Rabbim **"Kebîr"** esmâsına şahit yazsın bizleri.

Bakınız bir Allah (c.c.) dostu bunu ne güzel dile getiriyor:

**Hiç acele etmezsin, ihtiyacın yok senin,
Ne yücesin Allah'ım! Sabrın ne de çok senin,
Hemen ceza vermezsin, tanırsın kula süre,
Akıllı olan sana kul olmalı seve seve.**

Aysel ZEYNEP

Gönüllerimize su serpecek şu kıssayı sizinle paylaşmak istiyorum: **“Bir Hintli yetmiş yıldır sanem isimli bir puta taparmış. İstedikleri olmayınca da bu yalancı bir tanrı hiçbir istediğini yapmıyor, muhakkak ki gerçek yaratıcı olsa er veya geç de olsa istediğimizi yerine getirirdi. Herhâlde isteklerimizi yerine getiren bir tanrı vardır!”** diye düşünürken, yüce Allah (c.c.) o zatın kalbine nazar eder. Bu sırada hemen o putperest biricik yaratıcı Allah (c.c.) ’tır, diyerek iman eder ve hakiki Rabbini bulmanın sevinci ve gururu içinde şöyle yalvarır: **“Yâ Allah! Yâ Samed! İsteddiğimi ver! Yâ Ehad!”** Bunu işiten yüce Allah (c.c.) **“Lebbeyk! Lebbeyk!”** yani, **“buyur kulum ne istiyorsan vereyim!”** Bu kula karşılık veren Allah’ın huzurundaki melekler sorar: **“Yâ Rabbî! Hikmetinden sual edilmez ama bu kulun yetmiş yıldır ismi sanem olan puta tapmaktaydı, neden bu kulun bir kere yalvarmasına cevap verdin?”** Yüce Allah (c.c.) **“Evet, ey meleklerim! O kulum bana öyle inandı, öyle iman etti ki, bir daha puta tapmayacak hâle geldi. O imanı artık hiç kimse yıkamaz. Çünkü ben onun kalbine rahmet nazarı ile baktım, kulluğuma da kabul ettim. Ben bana küfürden, isyan ve gafletten dönen kullarıma zulüm etmeyi kendime haram kıldım.”** diye buyurdular.

Yine meleklerine şöyle hitap etti: **“Ey meleklerim! Ben o kulumu cevap verip istediğini kabul etmeseydim, put olan sanem ile Samed olan Rabbi arasında ne fark kalırdı?”** Ey Kebîr olan Allah’ım! Bizi de Samed esmâna kabul buyur.

Bir yazarımız bu büyüklüğü şu satırlar ile ne güzel dile getiriyor:

Sığmaz yarattığın akla seni anlatan sıfatlar

Büyüklüğünü anlatır yarattığın kâinatlar

Ululuğun karşısında küçülür cümle büyüklük

Acze düşen düşünceler akıl çizgisini atlar.

Saadettin KAPLAN

AYETLERİN İŞİĞİNDA EL-KEBİR İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in İsra suresi, 111. ayetinde buyruluyor ki: **"Hamd, çocuk edinmeyen, hükümdarlığında ortağı bulunmayan, düşkün olmayıp, yardımcıya da ihtiyaç duymayan Allah'a mahsustur. Tekbir getirerek onun şanını yücelt."**

Din âlimleri bu ayetin iniş şeklini şöyle izah ediyorlar: İsra suresi, 110. ayet inince mealen **"De ki, ister Allah (c.c.) diye dua edin, ister Rahmân diye, hangisi ile dua ederseniz edin, en güzel isimler O'nundur."**

Daha önce yalnız, **"yâ Allah!"** diye dua ederken, bu ayetten sonra **"yâ Allah (c.c.), yâ Rahmân"** diye dua ve niyaz etmeye başlayınca bunu duyan Mekke'nin müşrikleri Muhammed bugüne kadar bir ilâha dua ediyordu, şimdi ise Allah'tan başka Rahmân diye bir ilâh daha edildi. Böylece iki ilâhı oldu, dediler. Hâlbuki biz Yemame'nin sahibi Müseylemetü'l-Kezzâb'tan başka Rahmân tanımıyoruz. Ancak Rahmân O'dur, biz O'na dua ederiz, demişlerdi. Bunun üzerine Allah (c.c.) İsra suresi, 111. ayetini indirdi ve peygamberine şöyle buyurdu: **"Ya Muhammed! De ki Hamd, çocuk edinmeyen, mülkünde hiçbir ortağı olmayan, düşkün olmayıp, yardımcıya da ihtiyaç duymayan Allah'a mahsustur. Tekbir getirerek yücelt. Onu gereği gibi tesbih et!"**

Her varlık kendi lisaniyla yüce Mevlâ'yı tesbih eder. O'nu tesbih etmeyen hiçbir varlık yoktur. İzzetin tamamı Allah'a aittir, bunun bilinci içinde **"Tekbir getirerek O'nun şanını yücelt!"** Allah (c.c.)

en büyüktür **“Allahu Ekber”** de ve onu tam ve eksiksiz olarak an.

Rabbu'l-Âlemîn bu ayet ile bizi uyarıyor, bize şu mesajı veriyor: **“Beni güzel isimlerimle anınız ve bana dua ediniz.”** Kendisine nasıl hamd etmemiz gerektiğini bize hatırlatıyor.

Kendisinin evlat edinmemiş olduğunun altını çizerek **“İsa Allah'ın oğludur.”** diyen, Hristiyanlar ile **“Üzeyir Allah'ın oğludur.”** diyen, Yahudileri reddettiğini açık açık bildiriyor.

Cenabu Hak, **“mülkün yegâne sahibi benim, benim hiçbir ortağım yoktur.”** diyerek kâinatın tek imparatoru olduğunu ilan ediyor.

“Benim hiçbir şeye ve hiçbir yardıma ihtiyacım yoktur. Ben yardım almam, yardım ederim.” diye bizi uyarıyor.

Yani kısaca bizi uyarıyor. **“Beni, ‘Allahu Ekber!’** diyerek tam ve eksiksiz bir şekilde anın!” diyor. Bunun bilinci içinde olan Hazreti Ömer şöyle diyor: **“Kulun, ‘Allahu Ekber!’ demesi dünyadan ve dünyadaki her şeyden daha hayırlıdır.”**

Rivayet olunduğuna göre Cebrâîl, Muddesir suresinin, üçüncü ayeti olan, **“Sadece Rabbini yücelt!”** anlamındaki ayeti indirdiği zaman, Hazreti Peygamber ayağa kalktı ve **“Allahu Ekber Kebîrâ!”** dedi. Bunun efendimize gelen bir vahiy olduğunu anlayarak sevindi.

HADİSLERİN IŞIĞI ALTINDA EL-KEBİR İSMİ CELİLİNİN SIRRI

Ka'b b. Ucre'den nakledildiğine göre Resulullah'ın şöyle buyurduğu rivayet ediliyor: **“Namazın sonunda söylenen bir takım dualar vardır ki, onlar her farz namazının sonunda söylenir. Bu duayı yapanları hiçbir zaman eli boşa çıkmaz. Bunlar, 33 defa söylenen Sübhânallah, 33 defa söylenen Elhamdülillah ve 33 defa söylenen Allahu Ekber'dir.”**

Yine İbrahim b. Hakem hazretleri dedesinden şu hadisseyi nak-

leder. Peygamber Efendimizin yanına bir kişi gelerek **“Ey Allah’ın Resulü! Benim çok borcum vardır. Bir gün olsun bu borçtan kurtulamadım. Bana tavsiyen nedir?”** der.

Resulullah o zata şu cevabı verir **“İsra suresinin son ayetini oku ve her okuyuşunun sonunda 3 defa şöyle dua et!”** **“Tevekkültü ‘ale’l-hayvillezî lâ yemûtü”** Samimiyetle, ihlâsla peygamberimizin tarif ettiği şekilde okuyan kimseyi Allah (c.c.) kul borcundan kurtarır.

Bazı irfan sahipleri derler ki, **“Eğer mü’minin Allah (c.c.) katındaki gerçek yüzü halka gösterilseydi, hemen ona ibadet edeceklerdi. Eğer mü’minin kalbindeki gerçek nur, dünyada ortaya çıksa yeryüzünde hiçbir şey sabit kalmazdı.”**

**Hak tecellî eyleyince her işi âsân eder,
Halk eder esbâbını bir lahzada ihsan eder.**

Bir bilginin şöyle söylediği ifade edilir: **“Allah (c.c.) ismini hakıyla söyleyeni getir de görelim!”**

Bir gün adamın biri Şeyh Ebu Hatem’in konağına geldi. Konağın kapısının tokmağını tutarak birkaç kere çaldı.

Şeyh içeriden seslendi: **“Kimdir, o kapıyı çalan?”** dışarıdaki cevap verdi: **“Allah (c.c.) diyen bir derviş!”**

Ebu Hatem hizmetçisine fırsat vermeden fırlayıp kapıyı kendisi açtı. Kapıda perişan kılıklı, ayağı çıplak bir derviş duruyordu.

Derviş şaşkın bakışları arasında kapıdan dışarı çıkarak dervişin çıplak ayaklarını öptü.

Sonra ayağa kalkarak doğruldu. Yüzünü enginlere çevirerek şöyle dedi: **“Ey insanlar! Başka Allah (c.c.) diyen var mı? Gelsin ayağını öpeceğim!”**

İşte **“Kebîr”** olan, kibriyası yüksek olan Allah (c.c.) böyle sevilir **“Kebir”** olan Allah’ın azameti her şey için sonsuzdur.

EL-KEBÎR İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

El-Kebir esmâsından nasibini alıp da yolunu ve yöntemini ona göre düzenleyen insanları Gazzâlî şöyle tarif ediyor: **“Onlar olgun kimselerdir. Bu kimseler herkese örnek olurlar. Kiminle bulunur, kiminle oturur kalkarlarsa, onlara hem maddî, hem de manevî alanda faydalı olurlar.”**

O kullar ki Rabbinin **“Kebir”** esmâsından nasiplerini aldıkları için onlarda etrafındaki eş, dost, akraba ve arkadaşlarına, ilim ve iman sahibi oldukları için faydalı bilgiler vererek onlar irşad eder.

Onlar, öyle insanlardır ki etrafa saçtıkları ilim ve irfanla, feyiz içerisinde herkese örnek olurlar. İlmi ile âmil olan âlimi, melekler âleminde (azîm) büyük diye çağırırlar.

Kula yakışan malından, mülkünden, nüfuzundan dolayı korktuğumuz, çekindiğimiz kimseler değil, Allah (c.c.) emir ve fermanlarını, yasaklarını yerine getiren, ilmi ile amel eden kimseler büyüktür. Mü'min bir kul için en büyük sevap Allah'ı sevmesi ve kendini de Allah'a sevdirmesini bilmesidir.

Allah (c.c.) yanında makul olmayan bir kimseye de bütün insanlar hürmet ve tazim etse neye yarar! Nazarlar ancak Allah'ın razı olacağı yöne çevrilmeli, gönüller ancak onun razı olacağı şeylerle ferahlamalıdır.

Onun için yüce Peygamberimiz diyor ki, şu üç tip insanla oturup kalkınız: **“Ulemâ (ilim irfan sahipleri) ile otur. Hükemâ (konuşma hâkim, bilgili kişiler) ile sohbet et. Küberâ (Allah'ın kebir esmâsından nasibini almış, büyük saygın kimseler) ile güzelce anlaş!”** diye buyurmuşlardır.

İnsanlar kendilerinden daha üstün, daha bilgili kimselerle düşüp kalkmalı ki karşısındakinin ilminden, bilgisinden istifade etsin. İşte böyle âlimlerle, bilgililerle oturup kalkan kullarına yüce Allah (c.c.) şöyle buyuruyor ki: Arşın altında ve üstünde arşı tavaf eden sayısız melekler vardır. İşte bu melekler Allah'ın has, sadık

kulları için şöyle dua eder ve şöyle yalvarırlar: ‘Önce Rabbini se-
verek tesbih ederler. Sonra mü’minler için şöyle yalvarırlar: “Ey
Rabbimiz senin ilmin ve rahmetin her şeyi içine almıştır. Tövbe
edip senin yolunda yürüyenlerin günahını affet, onları Cehennem
azabından koru! Ey Rabbimiz! Sana iman edenlerin soylarından,
akrabalarından iyi olanlarını da kendilerine vaat ettiğin Adn Cen-
net’ine sok. Şüphesiz ki güçlü sensin, hüküm ve hikmet sahibi
olan ancak sensin. Onları da kötülük edenlerden, azaptan koru!
Ey Rabbimiz! Sen o hesap günü kimi fenalıktan korursan, şüphe-
siz ki ona rahmet etmiş olursun. İşte bu en büyük kurtuluştur.”¹⁸³

Yüce Rabbim, bu meleklerin yalvardıkları safın içerisine bizleri
de dâhil etsin ve “El-Kebîr” esmâsına bizleri de şahit yazsın.

AŞKIN DELİ ETTİ BENİ

Aşkın deli etti beni, cümle âlem bildi beni,
Kaygım sensin gece gündüz bana sen gereksin sen.

Ne hoş mana Yüce Tanrı, sen yarattın cismi ve canı,
Kulluk etsem gece gündüz, bana sen gereksin sen.

Gözüm açtım seni gördüm, bütün gönlü sana verdim,
Akraba terk eyledim, bana sen gereksin sen.

Söylesem ben dilimdesin, gözlesem ben gözümdesin,
Gönlümdede hem canımdasın, bana sen gereksin sen.

Feda olsun sana canım, döker olsan benim kanım
Ben kulunum sen sultanım, bana sen gereksin sen.

Âlimlere kitap gerek, sûfilere mescid gerek,
Mecnun'lara Leyla gerek, bana sen gereksin sen.

Gâfillere dünya gerek, âkillere ahiret gerek,
Vâizlere minber gerek, bana sen gereksin sen.

Âlem bütün Cennet olsa, hep hûriler karşılasa,
Allah (c.c.) bana nasip kılrsa, bana sen gereksin sen.

Cennet'e girip dolaşam, ne hûriye nazar kılam
Onu bunu ben ne yapam, bana sen gereksin sen.

Hoca Ahmed benim adım, gece gündüz yanar oldum,
İki cihanda umudum, bana seni gerek seni.

DİNİ HİKÂYE PEYGAMBERLERLE ARKADAŞ

Bir defasında Süleyman (a.s) Allahu teala'ya niyazda bulunarak dedi ki: "Yâ Rabbî! Bu fakirlerin sâlihlerini bu kadar seviyorsun? Acaba yarın ahirette onlara ne gibi dereceler vereceksin?" Şanı mübarek ve yüce olan Allah (c.c.) Süleyman (a.s) niyazına cevaben buyurdu ki: "Ey Süleyman! Fakir ve salih olan kullarıma neler ikrâm edeceğimi ben bilirim. Onların bazılarını Cennet'te peygamberlerle arkadaş edeceğim. Her fakir bir peygamberle aynı tahtta oturacaktır. Onunla beraber yiyip içecektir." Bunun üzerine Hazreti Süleyman sordu: "Yâ Rabbî! Cennet'te benim arkadaşım olacak fakiri bana bildir misin?" Allah (c.c.) buyurdu ki: "Ey Süleyman! Eğer Cennet arkadaşını öğrenmek istersen, ikinci vakti şehrin kuzey tarafına çık, orada rastlayacağın kimse Cennet'teki arkadaşın olacaktır." Hazreti Süleyman, ikinci vakti o tarafa gitti. Orada ihtiyar bir fakir gördü. Sirtında odun yükü vardı. Üzerinde de eski bir elbise vardı. Dinlenmek maksadıyla biraz durdu. Hazreti Süleyman ihtiyarın yanına vararak selam verdi. İhtiyar da: "Ve aleyküm selam, ey Allah'ın nebisi!" diyerek Süleyman (a.s) selâ-

minı aldı. Aralarında şöyle bir konuşma geçti. Süleyman (a.s), “Sırtındaki bu odun nedir?” İhtiyar, “Ben fakir bir kimseyim. Her gün dağa gider, sırtımda odun getirip satar, onunla çocuklarımla nafakasını temin ederim.” “Ey ihtiyar! Bu şekilde çalışmakla çok yoruluyorsun. Gel bundan sonra da odun satmaktan vazgeç. Benim yanıma gel, sarayımda benimle beraber yiyip içersin. Seninle aynı tahtta oturalım, sen de benimle beraber sultan ol! Bu ihtiyar yaşında zahmet ve sıkıntıdan kurtul!” “Ey Süleyman! Bu geçici dünyada ben, saltanata talip olmak istemem. Ben hâlimden memnunum. Allah (c.c.) sana saltanat vermiş, bana da fakirlik ihsan buyurmuş. Sultanlığın sana mübarek olsun, bana fakirlik yeter. Saltanat herkesin yapabileceği bir iş değildir.” “Mademki saltanatımı paylaşmak istemiyorsun, sana maaş bağlayayım. Bu yaştan sonra, sen ve çoluk çocuğun rahat etsin!” “Ey Süleyman! Benim fakirlikten dolayı bir şikâyetim yoktur. Ben hâlimden memnunum, bunun şükrünü yapmaya çalışıyorum. Sen sultanlığına devam et, ben de fakirliğime devam edeyim. Ben bu hâlimle daha rahatım, huzurluyum. Beni dünya işlerine karıştırıp da huzurumdan etme!” İhtiyarın bu cevabı üzerine Hazreti Süleyman buyurdu ki: “Ey İhtiyar! Burada teklifimi kabul etmedin, fakat ahirette, Cennet’te arkadaşım olacaksın, benimle beraber bulunacaksın!”

DUA

Allah’ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen o güzel isimlerinle âşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. El-Esmâü’l Hüsnâna şahit yaz bizleri.

Sen büyüksün, büyüklüğünü bilenlerden eyle bizi. Sen “**Celle Celâluhû**” sun! Celâlini görmekle donat kalbimizi! Sen duyurmazsan biz duyamayız, sen gördürmezsen biz göremeyiz, sen söyletmezsen biz söyleyemeyiz, sen sevdirmezsen biz seveyemeyiz, sen

Kebir'sin. Kibriyân çok büyük, sevdire bize sevdiklerini, yerdire bize yerdirdiklerini, yâr et bize erdirdiklerini Allah'ım!

“El- Kebîr” esmâna misafir geldik, aç kapını, kabul buyur bizleri yâ Rabbî! Allah'ım! Yüce hakkın ve nur cemâlin hatırına, yüce arşın, azametinin, Celâlin, cemâlin, güç ve kuvvetin ile arşını taşıyan kürsînin hakkı için yarattıklarının bilmediği, senin bildiğin sır hazinelerinin isimleri hürmetine dünyada dünya, ahirette ahiret güzelliğini vererek Cennet'te, cemâlini göstermeyi nasip et bizlere yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Kebîr olan Allah'ım! geceye koyduğunda zamanı, karartan, gündüzün ise aydınlatan, gökyüzünü direksiz tutan, yeryüzünde sapa sağlam duran, dağların üzerine koyduğunda dağları yerine çakan kuvvetli ve zalim kimselere baş eğdiren sensin. Semâdan rahmet yağdıran o gizli ismin hürmetine senden sağlık ve sıhhat, çocuklarımıza iyi bir istikbâl, evlerimize muhabbet, ülkemize refah-saadet diliyoruz, bahşeyle yâ Rabbî!

Allah'ım! Bu safiyâne fakat içten duygularla açtık ellerimizi, diktik gözlerimiz, akıttık gözyaşlarımızı. Dualarımızı Rahmân ve Rahîm ismin hürmetine kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! ilk peygamber Hazreti Âdem efendimiz ve son peygamber Hazreti Muhammed Mustafa efendimiz ve bunların arasında gelip geçmiş bütün peygamberlerin sana dua ettiği isimleri yüzü gözü hürmetine bizde senden aynını istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî!

Sevdin, habîbin olan Muhammed'i, Kâinata da sevdirdin! Makâm-ı İbrahim'den, Makâm-ı Mahmûd'a erdirdin. Kâinata örnek son peygamber Muhammed Mustafa kıldın! Salât ve selamlar, tahiyât ve ikrâmlar, her türlü saygılar O'na ve onun mübarek nesline ve dostlarına ve tâbî olanlara olsun! Ulaştırver yâ Rabbî! Bizi de ona ümmet kıldığın için şükürlerin en büyüğü ile şükranlarımızı arz ediyoruz kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

EL-HAFÎZ

(C.C)

EL-HAFÎZ (c.c)

Hafîz, Allah'ın doksan dokuz isminden biridir. Lügat manası, gizli ve açık olarak yapılan bütün davranışları, bütün incelikleri ile bilen, zapt edip saklayan, koruyandır.

Bütün kâinatta ne varsa onun kontrolü ve muhafazası altındadır. Dünya üzerinde ne varsa canlı ve cansız her şeyi koruyup, kollayan, gözetip, muhafaza eden O'dur. Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de buyuruyor ki: **“And olsun, insanı biz yarattık. Nefsinin kendisine fısıldadıklarını biliriz ve biz ona şah damarından yakınız.”**

Bu konuda çalışma yapan âlimler **“El-Hafîz”** esmâsının izahında aşağı yukarı şu üç noktada birleşmişlerdir. Kâinatın düzenini koruyup sürdüren O'dur. Yeryüzünü, onun üzerindeki eşyalar, dağlar, dereler, taşlar, vadiler, güneş, ay, yıldızlar, insanlar, cinler, bütün hayvanlar vb. yüce Rabbimizin kontrolü ve muhafazası altındadır. Yine insanoğlunun ibret kaynağı olan güneş her gün doğudan doğacak, dünyayı ısıtacak ve aydınlatacak bu görevini her gün yapacak ve sonra zamanı gelince batıdan batacaktır. İşte bu görevi her gün yapan güneş Allah'ın gözetimi ve kontrolü altında yapmaktadır. Bu işi kim yapabilir, ancak **“Hafîz”** esmâsının sahibi olan Allah (c.c.) onu korur ve muhafaza eder.

İlâhi mesaja muhatap olan insanları çeşitli tehlikelerden korur. İnsanları yaşadıkları, kendilerine takdir edilen ömür içinde koruyup, kollayan, gözetken O'dur. Kulun tek sığınak ve dayanağı yine kendisini yaratıp, yaşatan yüce Allah (c.c.) 'tır. O'ndan daha güzel koruyup, gözetken yoktur ve olamaz. Bakınız şair bunu ne güzel dile getiriyor:

Hıfzındadır mükâfatlar, hıfzındadır rûz-i ceza
Muhafazan altındadır, son vakte dek arz ve feza
Yapılan cümle işleri tutansın dengede ya Rab!
Kullarını her beladan eden sensin muhafaza
Saadettin KAPLAN

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'i dünya var olduğu sürece tah-riften, unutulmaktan veya ihmal edilmiş olmaktan koruyan O'dur. Burada yüce Allah (c.c.) bize şu mesajı veriyor. Kur'an benim ke-lamımdır. Kim onun bir satırını yazmaya muktedir. Dünya var olduğu müddetçe onu koruyup, kollamak ve daima yüceltmek benim **"Hafız"** isminin görevleri arasındadır. Ben Kur'an'ı indir-mekle kalmadım, aynı zamanda onun koruyucusu, kollayıcısıyım mesajını veriyor.

"Hafız" esmâsının lügat manasına değindikten sonra ayetler indinde esmânın sırrına değinelim.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-HAFİZ İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

Kâf suresi, 50/16-18. ayetlerde Rabbimiz şöyle buyuruyor: **"And olsun, insanı biz yarattık. Nefsinin kendisine fısıldadıkları bi-liriz ve biz ona şah damarından daha yakınız.¹⁸⁴"** **"İnsanların sa-ğında ve solunda oturan iki melek yaptıklarını yazmaktadır.¹⁸⁵"** **"İnsanlar hiçbir söz söyleyemez ki yanında onu gözetleyen, yaz-maya hazır bir melek bulunmasın."¹⁸⁶**

Rabbu'l-Âlemîn burada bize çok açık ve çok net iki mesaj ve-riyor: Birinci mesaj, kulların yaptıkları her şey kayıt altına alınmak-tadır. Bunları kaydetmek üzere **"Kirâmen Kâtibîn"** isimli melekleri görevlendirmiştir. Bunların sağ tarafımızda bulunanı sevapları, sol tarafımızda bulunanı günahlarımızı kaydetmektedirler.

Yüce Allah'ın bütün bunları yapmaktaki maksadı, mahşer gü-nünde kullarını hesaba çekerken herkese ne yaptığını amel def-terini açarak göstermesi, sonra da lütuf ve adaletiyle gerekli kararı vereceğini kapsamasıdır. İkinci mesaj, Allah (c.c.) kullarını hoş-lanmadıkları her şeye karşı koruma görevini üstlenmesidir. Onun yaratıklarını koruması iki türlü olmaktadır: **"Genel Koruma"**, Allah (c.c.) yarattıkları kullarını güçlerinin yeteceği ve niyetlerine koy-dukları şeylere kavuşabilmelerini teminen onları koruyup, göze-

tendir **“O gökleri ve yeri yok olmaktan koruyandır.”** Yarattıklarına verdiği nimetlerle, rızklarını temin ederek onların hayatlarının idamesini sağlamaktır. İnsanlara koruyucu melekler görevlendirmiştir. O melekler o insanları her türlü gelecek zarara karşı korurlar. Basit bir misal verecek olursak, yılan zehir taşıyan bir hayvandır, onun zehri bir insanı öldürür. Fakat yılan bu zehrini insanı öldürmek için kullanmaz, tâ ki kendisine sataşıp, ona zarar verileceğini anlayınca, ancak bu silâhını kullanır. Halk arasında **“Bana dokunmayan yılan bin yaşasın!”** lafı bunu teyit etmektedir. Aynı zamanda o yılanın zehri tıpta ilaç olarak da kullanılmaktadır **“Özel Koruma”**, Allah'ın kendi dostlarını özel olarak koruması altına almasıdır. Allah (c.c.) kullarının imanına zarar verecek, onların inançlarını değiştirecek, şüphe, fitne ve şehvetlerden korur. Aynı zamanda o kullarını cin ve düşmanın şerrinden de korur. Onlara yardım eder. Yüce kitabında Rabbimiz bunu şöyle ifade ediyor **“Allah (c.c.) şüphesiz inananları savunur.”**¹⁸⁷ Yine **“Ardından ve önünden takip edenler vardır. Allah'ın emriyle onu gözetirler.”**¹⁸⁸ Yani, Rabbu'l-Âlemîn bu ayetinde açık açık bize bildiriyor ki: **“İnsanlardan ayrılmayan devamlı onları takip eden benim meleklerim vardır.”** Bunlar Hafaza melekleridir. Her biri kendi görevleri sırasında kulların yapmış oldukları amelleri, hayır ve şerri muhafaza ederler. Görevleri bittikten sonra da durumu yüce Allah'a arz ederler. Netice itibarıyla Rabbimiz her şeye **“Hafız”** dir. Rabbimiz korur ve gözetir. Buna rağmen bu yoldan sapanlar, sapmış olarak iblise tabi olurlar. Allah (c.c.) omların şerrinden korusun bizleri.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-HAFİZ İSMİ CELİLİNİN SIRRI

Yüce Peygamberimiz şu hadisinde şöyle bildiriliyor: “Gecenin melekleri ile gündüzün melekleri sizin aranızdadır, biri diğerini izler, dururlar. Bu melekler o insanı Allah'ın emri ve izniyle korurlar. Allah (c.c.) Resulü yine bir hadisinde şöyle buyurmuştur: **“Siz-**

den hiç kimse yoktur ki, cinlerden bir arkadaşı ve meleklerden bir arkadaşı onunla görevli olmasın.”

Hiçbir insan yoktur ki onunla birlikte onu koruyan bir melek olmasın. Tâ ki kendisi için takdir olunana, onu teslim edinceye kadar **“Yani yaşadığı müddet zarfında”** Rabbinin ona verdiği ömür müddetince o melek, kulunu koruması altına almıştır. Yine başka bir hadiste aynı konuya değinilmektedir: **“Muhakkak ki sizinle beraber, sadece helâ da ve cinsi birleşme hâlinde iken onlar sizden ayrılır. Onlardan utananın ve onların hoşlanmayacağı şeyleri yapmamak suretiyle onlara ikrâmda ve saygıda bulunun.”**¹⁸⁹

Bu hadislerin bize verdiği mesajlara hakkıyla vakıf olan Resulullah şöyle dua ederdi: **“Allah’ım! Bizi sana çok hamd edenlerden ve seni çok zikredenlerden kıl! Nasihatini tutalım, emirlerini öğrenip yapalım...”**¹⁹⁰

Ebu Hureyre şöyle rivayet ediyor: **“Semadan yeryüzüne inen ve yeryüzünden semaya çıkan hiçbir melek yoktur ki ‘Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâh’ demesini, yani kuvvet ve kudret Allah (c.c.)’tadır.”**

Yine Resulullah’tan İbn Ömer’in rivayet ettiği kutsî bir hadiste Allah (c.c.) meleklerle benzeyen bir genci şöyle tarif ediyor: **“Kaderime inanan, yazıma razı olan, rızkıma kanaat eden, benim için şehveti terk eden genç, işte o benim indimde meleklerimden bazısı gibidir.”** Kısacası bu hadislerden çıkaracağımız ders şudur. Yüce Allah (c.c.) diyor ki: **“Emirlerime aynen uyun, yasaklarımdan kaçının, koyduğum sınırları aşmayın, beni gözetin ki, ben de sizi koruyup gözeteyim.”** Bakınız Sultan Ahmet Han bunu şu veciz dörtlüğü ile ne güzel dile getiriyor:

Varımı Hakka verdim, gayrı varım kalmadı,
Cümlesinden el çekip, bes dü cihanım kalmadı,
Çünkü hubbullah erişti, çekti beni kendine,
Açtı gönlüm gözünü, gayrı gümanım kalmadı.

Rabbimiz **“El-Hafîz”** esmâsı hürmetine bizimde kalp gözümüzü açmayı ve bu vesile ile El-Esmâü'l-Hüsnâsına layık kul olmayı bizlere nasip etsin.

EL-HAFÎZ İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Yüce yaratıcımız, yarattığı ve gözü gibi sevdiği eşrefi mahlûkat diye şerefleştirdiği insanları maddi ve manevi zararlardan koruyup, kollamak için onlara akıl, fikir, basiret verip, onları uyarmak için peygamber göndermesi, kitaplar indirmesi, helali ve haramı bildirmesi hep **“El Hafîz”** ismi şerefının hükmü olacaktır. Bunlar, biz insanlara doğru yolu bulmamız için Rabbimizin ödenmez şükür ve nimetleridir.

İnsan Allah'ın ihsan ettiği bu muhafaza vasıtalarını iyi kullanmalıdır. Allah (c.c.), insanların yaptığı her iyiliğin amel defterine yazıldığını yine yaptığı her kötülüğün amel defterine yine yazıldığını, bir gün önümüze çıkacağını ve onlardan hesaba tâbi' olacağımızı bildirerek, aklımızı başımıza alarak hareket etmemizi emrediyor ve uyarıyor.

Kullardan Allah'ın peygamberlerine, kitaplarına uygun olarak yaşantısını sürdürene, azalarını haramdan, kalbini fesattan, dilini yalan ve iftirdan, bedenini öfke ve şehvetten, nefsinin şeytanın türlü entrikalarından kurtaran kula şu mesajı yolluyor:

Sen bu musibetlerden kendini koru, bana sığın, bana güven; ben de seni korur, saklar, gözetir, severim. Ben Allah'ım! **“Allah!”** diyene **“Lebbeyk!”**, **“buyur kulum!”** derim. Ben, **“Allah!”** diyen kulumu mahrum etmem. Size verdiğim koruma ve acıma hissiniz de benim **“El-Hafîz”** esmâmın sizdeki tecellisidir. Siz onun için acır, onun için fakir fukarayı korursunuz.

Bir şair bunu ne güzel dile getirmiş:

İlâhî! Fazl-u lütfunla bana bir bâb fetheyle

Eriştir vahdet-i zâta kulun ni'me'l-meâb eyle.

Bu dersimizde Rabbimizin “**Hafız**” esmâsına misafir olduk, korumasına bizleri de alır İnşallah!

GÖNLÜM DÜŞTÜ BİR SEVDAYA

Gönlüm düştü bir sevdaya, gel gör beni aşk neyledi
Başımı verdim kavgaya, gel gör beni aşk neyledi

Ben yürürüm yana yana, aşk boyadı beni kana
Ne âkilem ne divâne, gel gör beni aşk neyledi

Ben yürürüm ilden ile, dost sorarım dilden dile
Gurbette hâlim kim bile, gel gör beni aşk neyledi

Benzim sarı, gözlerim yaş, bağrım pâre, yüreğim baş
Hâlim bilen dertli kardeş, gel gör beni aşk neyledi

Gurbet ilinde yürürüm, dostu düşümde görürüm
Uyanıp mecnûn olurum, gel gör beni aşk neyledi

Gâh tozarım yerler gibi, gâh eserim yeller gibi
Gâh çağlarım seller gibi, gel gör beni aşk neyledi

Akar sulayın çağlarım, dertli ciğerim dağlarım
Şeyhim anûban ağlarım, gel gör beni aşk neyledi

Ya elim al kaldır beni, ya vaslına erdir beni
Çok ağlattın güldür beni, gel gör beni aşk neyledi

Ben Yûnus-u bî-çâreyim baştan ayağa yâreyim
Dost ilinde âvâreyim, gel gör beni aşk neyledi

Yunus EMRE

DİNİ HİKÂYE

ÖMRÜ BİR GÜNLERLE GEÇİREN BİR ŞAHSIN HİKÂYESİ

“Hadi oğlum, dersine çalışsana!” dedi, yalvaran gözlerle an-nesi.. **“Bir gün”** dedi ve uyumasına devam etti çocuk. Zaman su gibi akıp geçti. Bir-iki yıl hazırlık kursu aldıktan sonra üniversiteye girebildi. Bir gün fakülte arkadaşlarının, **“Bizimle Cuma namazına gelmeye ne dersin?”** teklifine, **“Siz gidin, bir gün olur ben de gi-derim!”** diye kaçamak bir cevap verdi. İkinci sınıfa geçemedi fakül-tenen atıldı, **“Bir gün”** olup da çalışmak nasip olmadığından... İşsiz güçsüz dolaşırken, bir arkadaşı elinden tutup onu bir işe yer-leştirdi. Gün geldi, evlendi, çocukları oldu. Arkadaşı, **“Çocuklarına imandan, ahlâktan, kültürden bahsetsen, çok boş yetişıyorlar!”** dediğinde, **“Daha küçükler, hele büyüsünler!”** dedi. Çocuklar bü-yüyüp, sorular sormaya başlayınca, onlara geçiştirici cevaplar ver-meye çalıştı, ama bilgisizliğini bir türlü gizleyemedi. İçinde bir eziklik hissetti. Bildiği bir şey vardı, bilgisizliğini yenebilmesi için, kitap okumalıydı. **“İnsan neydi, niçin vardı?”** Evvelâ bu mevzu ile alâkalı kitapları taradı. Bulduğu kitap sayısı bir düzineyi geçmişti. Kasaya doğru ilerlerken, kitapların fiyatlarını şöyle bir hesapladı, olduğu yerde kaldı: **“Şimdi param az, elime toplu para geçecek nasıl olsa, o zaman gelir alırım!”** diye tasarladı ve dönüp kitapları yerine bıraktı. Eline para geçti, ama kitapçıya uğramak aklına gel-medi. Uzun bir aradan sonra işe giderken yolda sakat bir dilenci gördü, para vermek geldi içinden, **“Neyse?”**, dedi **“Dönüşte de verebilirim.”** İşine yaklaşırken bir salâ sesi duydu, dikkat kesildi; meğer bir yakını vefat etmiş! İçine bir huzursuzluk çöktü, **“Ya ölüm bir gün yakama yapışverişse, zaten yaş da ilerlemekte.”** diye dü-şündü. Kendi kendine, **“Artık iç dünyama çeki düzen verme vakti gelmedi mi?”** diye sordu. Cevabı, tereddütsüz **“evet”** ti ama işler de bu aralar hayli yoğundu **“Hele bir yaza varalım, tesislerin açılışını yapalım, düşünürüz!”** dedi yine, Allah (c.c.) 'ın günleri bit-

mezdi ya! Bir iş dönüşü gecekonduarın arasından geçerken, çileli yılları geldi aklına, bir burukluk hissetti **“Hay Allah! Bu gözyaşları da neyin nesi?”** Duygu selinin tazyikine daha fazla dayanamayıp, gözlerden sızan yaşlar, çağlayan oluverdi... Dermanı kalmayınca, çömelerek ağlamasını sürdürdü. Tarifsiz hislerle çatladı ruhu, gözlerini silerek; **“Bunları kaleme almalyım!”** diye mırıldandı. Yine **“bir gün”** dedi; **“Gün gelir yazarım duygularımı.”** **“Gün Olur Bin Aya Değer”** di ama bilmeliydi ki, o güne ulaşabilmek için, her günün kadrini bilip çabaları kilometre taşı yapmalıydı. **“Bir gün”** salâ sesiyle mahalle, sessizliğe büründü. Eş-dost, cenaze namazı için cami avlusunu doldurdu. İşe giderken, dikkatsiz bir şoförün kullandığı arabanın çarpmasıyla hayatını kaybeden “o adam” ın vefalı bir arkadaşı da, **“er kişi”** nin nâşı önünde saf bağladı. Namaz boyunca, hep **“bir gün”** ile geçirtilen günleri acı acı düşündü... Cemaat dağılmaya başlayınca, tabutun başına geldi, imamın süzen bakışlarına rağmen elini tabutun üzerine koyarak şöyle fısıldadı **“Ah dostum! Bilmez miydin ki, bir gün olup da böyle bir güne varacağını?”**

DUA

Allah’ım! **“El-Hafız”** olan Allah’ım! Seni tarif etmektedir; bütün güzel isimler. Sen o güzel isimlerinle aşikâr etmezsen, bizim ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri yâ Rabbî!

Yâ Rabbim! Hıfzının hazinesinde, âlem bir nokta gibidir. Hıfzının hazinesinde ay, güneş, yıldızlar bir parıltıdan ibarettir. Düşen kar, yağın yağmur, esen yel, sende başlar, sende biter **“El-Hafız”** es-mânın sırrına erdirenlerden et yâ Rabbî!

Allah’ım! Şüphesiz sen dünya ve ahiret işlerinde sahibimizsin, her an, her durumda başvuracağımız makam sensin, güveneceğimiz sensin, ümidimiz sensin. Onun için açtık ellerimizi, diktik

gözlerimizi, akıttık gözyaşlarımızı, şehir-i haram, belde-i haram ve iki cihan serveri Peygamberimiz kabr-i şerifi hürmetine, bizi şerli kullarının şerrinden, kötü bakan gözden, iftira-i sözden, koru bizi yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Sen bizim Rabbimizsin, senden başka çalacağımız kapı yoktur, günahlarımız bağışlanmasını, ayıplarımızın kapanmasını, Cehennem azabından kurtulmamızı, kendilerine nimet verdiği nebiler, sıddıklar, şehitler, salihlerinle birlikte Cennet'ine tâlibiz, arzu ve isteklerimiz kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Yüce Allah (c.c.) ım! Dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik ederiz ki, sen Ehed'sin, sen Samed'sin, sen Azîm'sin, sen Kadîr'sin, sen Kerîm'sin, sen Hafîz'sin. Şahitlik ederiz ki, sen kendinden başka ilâh olmayan Allah (c.c.) 'sin, birsin, doğmayan, doğurmayansın, her şeyimiz sana muhtaç, sen hiçbir şeye muhtaç değilsin, muhannetin kapısı güçtür, sağ elimizi sol ele, sağ gözümüzü, sol göze muhtaç eyleme Allah'ım!

Yâ Rabbî! Seni seven kullarınla beraber, huzuru ilâhine geldik, yardımların için kapına geldik, hidayetine sığındık, lütfuna geldik, kulluk edemedik, affına geldik, elimizden, dilimizden, gözümüzden, ne kadar günahlar işlemiş isek tövbe ediyoruz, tövbelerimiz kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Vatanımızı, milletimizi, ailemizi, çoluk çocuğumuzu koru ve gözet! "Hafîz" hıfzınla hıfsed yâ Rabbî! Âmîn!

EL-MUKÎT
(C.C)

EL-MUKÎT (C.C.)

Mukît, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası o her şeye muktedir. O bedenlerin ve ruhların gıdasını veren anlamına gelmektedir.

Dünyaya gelen her canlı hayatiyetini sürdürmek için yiyip, içmek, nefes almak mecburiyetindedir. Onun için gıdaya muhtaçtır. İşte Rabbu'l-Âlemîn bu ismi Celîli ile **“Ben Mukît'im. Yarattığının rızkını da veririm.”** diye buyuruyor. Kul da yaradanının onun rızkını temin edeceğine inanır ve güvenir. Her kul Rabbinin kendisi için takdir edilen ömür içerisinde kendisine tahsis edilen gıdayı yer, hiçbir canlı rızkını yemeden ölmez. Kul o rızkı yemedikçe can vücuttan ayrılmaz.

Yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki, **“Ben yarattıklarımın rızkını istemem, yedirip içimlerini de istemem, benim bunların hiçbirine ihtiyacım yoktur. Ancak ben rızk veririm.”**

Zâriyât suresi, 57-58. ayetlerde: **“Ben onlardan rızk istemiyorum, beni doyurmalarını da istemiyorum. Şüphesiz ki rızkı veren de, güç ve kuvvet sahibi olan Allah'tır.”**

“El-Mukît” aynı zamanda muktedir, her şeyi yaratmaya muktediridir. O'nun her şeye gücü yeter. Yarattıklarının da hayatı idamesi için onlara rızklar yaratır. Herkesin rızkı da kendisince bilinmektedir. Kimse kimsenin rızkını yiyemez. Hem karıncayı, hem de fiilî doyuran Allah (c.c.) Mukît'dir.

“Mukît” esmâsının kısaca ne anlama geldiğini inceledikten sonra şimdi de kutsal kitabımız Kur'an bu konuya nasıl bir açıklık getiriyor, onu incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-MUKÎT İSMİ CELÎLİNİN İZAHI

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de bir ayeti Kerîme vardır. Ayetin meali şöyledir: Nisâ suresi, 85. ayet: **“Kim iyi bir işte aracılık ederse, ondan kendisine bir hisse vardır. Kim de kötü bir şeyde**

aracılık ederse, ona da kötülükten bir pay vardır. Allah (c.c.) her şeye hakkıyla kadir ve nazırdır.”

Bir insan bir arkadaşının, bir komşusunun hayra vesile olacak bir işinde vasıta olursa, Allah (c.c.) katında ona bir mükâfat vardır. Yine bir kimse başkasının zararına, onların aralarının bozulmasına, fitne, fesat sokarak sebebiyet verirse, yine Allah (c.c.) katında ceza vardır. Burada bize verilen mesaj çok açıktır. İyiye, doğruya hizmet et, yardımcı ol, kötülükten kaç.

Yine hepimizin bildiği gibi hocalarımız her Cuma hutbelerini Nahl suresi, 90. ayeti ile bitirirler. Ayet, mealen şöyledir: **“Şüphesiz ki Allah (c.c.) adaleti, iyiliği, akrabaya yardımı emreder. Hayâsızlığı, kötülüğü ve azgınlığı da yasaklar. Düşünüp tutasınız diye size öğütler verir. Allah (c.c.) en doğru söyleyendir.”**

İşte ayetin tefsirinden de anlaşılacağı üzere bu ayette iyiliğin yapılması için emir var. Kötülüğün menedilmesi için yasak var, bu dediklerime iyi kulak verin, onun için size akıl verdim, diye bizi akla mantığa davet için öğüt var. Cenabu Hak her şeye hakkıyla kâdir ve nâzırdır. İslâm âlimleri buradaki **“Mukît”** kelimesi ile ilgili görüşlerini şu iki paragrafta toplamışlardır: **“Allah (c.c.) her şeye kadir ve muktedir. Allah (c.c.) herkesin rızkını gözetken ve kolayan.”** anlamına gelmektedir.

“Mukît” ismi Celîlinin bu okuduğumuz ayetlerle bize verdiği mesaj kısaca şudur: Allah (c.c.) her şeyin muhafızı olup onların şâhidi ve gözcüsüdür. İnsanın yaptığı hiçbir şey ona gizli değildir. O, şefaât eden kimsenin, iyi veya kötü meselede şefaât ettiğini bilir. Bütün bunları kayıt edip, muhafaza eder, sonra da hesaplaşma zamanı gelince bize sorar ve bizden cevap bekler. Bize düşen görev, aklımızı başımıza alıp, cevabını Cenabu Hakk'ın huzuruna çıktığımızda veremeyeceğimiz işleri dünyada yaşarken yapmamaya gayret etmektir.

Rabbimiz **“El-Mukît”** esmâsına layık kullardan etmeyi bizlere nasip etsin.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-MUKÎT İSMİ CELÛLİNİN SIRRI

Yüce Peygamberimiz şöyle buyuruyorlar: “Kim, İslâm âleminde güzel bir yol, bir hasene ihdas ederse, ona bundan dolayı mükâfat vardır. Kim de İslâm âleminde bir bid’at veya kötü bir şey ihdas ederse ona da bundan dolayı ceza vardır.”

Peygamberimizin bize verdiği bu mesajı açacak olursak buyuruyorlar ki: “Kim bir okul, bir hastane, bir cami, faydalı bir kitap vb. hayırlara vesile olacak bir eser yapacak olursa, o eser var olduğu müddetçe o kulun sevap defterine sevap yazılacaktır. Kim de insanların zararına meyhane, kumarhane, gibi faaliyet gösterip, insanların günah işlemesine sebebiyet veren bir yer açacak olursa, o yer var olduğu, insanlara günah işlemeye sebebiyet verdiği müddetçe o eserin sahibine de aynı günahlar yazılacaktır.”

Yukarıda “El-Mukît” esmâsının ayetlerle izahını anlatmaya çalışırken yüce Rabbimizin şu emrini söylemiştik. “Şüphesiz yüce Allah (c.c.), her insanın kendi gücünü sağlayacak gıdasını verir.”

Resulullah şöyle buyuruyor: “Bir yetime yardım eden, rızkına kefil olan kimse şu iki parmağın birbirine nasıl yakınsa, o kimse ile ben de Cennet’te o kadar birbirimize yakın olacağız.”

Buradaki ince nokta, Rabbu’l-Âlemîn buyuruyor ki: “Ben kullarının rızkına kefilim, ama herhangi bir kulum da ihtiyaç sahibinin ihtiyacına kefil olur da onu rahatlatırsa, benim bu esmâmım ruhuna göre hareket etmiş olur. Muhakkak ki ben onu mükâfatlandırırım.”

Bu esmânın ruhunda şefaât vardır. Hazreti Peygamber buyuruyor ki: “Kim Müslüman kardeşi için gıyabında duada bulunursa, bu mutlaka kabul edilir ve melek o dua eden kimseye aynısı da senin için olsun diye dua eder.” diye buyurmuşlardır. Bu olay kötülükte de böyledir. O insanın başkası için yaptığı kötülük kendisine râci’ olur. Buna da “kötü şefaât” denir.

Rivayete göre kötü niyetli Yahudiler Hazreti Muhammed’in ya-

nına geldiklerinde Arapçada ölüm manasına gelen **“Essâmü aleyküm!”** yani, **“ölüm sizlere olsun!”**, derlerdi. Bir gün Hazreti Aîşe selâma benzetilerek söylenen bu sözü duydu. O da **“ölüm ve lânet size olsun! Demek ki siz peygambere böyle söylüyorsunuz!”**, dedi. Bunun üzerine Resulullah yâ Aîşe, ben onların ne demek istediklerini anladım ve ben de ardından **“Ve aleyküm, size de olsun dedim!”** diye buyurdu. İşte bu lafın peşinden yukarıda bahsettiğimiz **“Kim Müslüman kardeşi için gıyabında duada bulunursa, bu mutlaka kabul edilir ve melek o dua eden kimseye aynısı da senin için olsun, diye dua ederler.”** ayeti nazil oldu.

Kısaca din âlimleri bu esmâ ile bize şu mesajın verilmesi isteniyor anlamında birleşmişleridir. İyilik yapan iyilik bulur. Sen de iyilik bulmak istiyorsan iyilik yap. Yapılan bu iyilikler hiçbir zaman boşa gitmez, Rabbu'l-Âlemînin hıfzında saklı bulunmaktadır.

EL-MUKÎT İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Muhakkak ki rızklarını Allah'ın verdiği inanan bir kul, rızık konusunda o'na inanır, o'na güvenir. Rızkına ulaşmak için çalışır ve çabalar. Yalnız bunu yaparken meşru yolların dışına çıkmaz. Hileye, harama başvurmadan vakurlu bir şekilde rızkına koşar. İşini yaparken hiçbir zaman hile, yalan, haram katmaz. Çünkü helal rızkına haram katarak rızkını kirletmez. O rızka ulaştınca da o rızkı veren Allah (c.c.) ismiyle başlayıp rızkı veren Rabbine hamd ve şükür etmek durumundadır. Bunu hiçbir zaman ihmal etmeyecektir. Onun için İslâm büyükleri El-Mukîti ismi Celîli ile Er-Rezzak ismi Celîlini işyerine yazan kimsenin rızkı hem bol olur, hem de bereketi çok olur diye buyurmuşlardır.

Bakınız Ruhi Bağdadi bu konuyu nasıl güzel dile getiriyor:

Et lokması lazım mı doyurmaz mı seni nân

Zehr olsun ol lokma ki ola peşmande-i dûnân

Yani şair şunu söylüyor: **“İlle de doymamız için et yememiz**

lazım değil; eğer iyi kazanılmamış bir lokma yersek o lokma bize zehir olur.” diyor. Bu esmâdan biz kullara verilen mesaj, çok dikkatli olmalıyız ki midemizi helal ve temiz gıda ile aklımızı şer-i ve ilâhi ilimlerle, gönlümüzü de marifetullah ve muhabbetullah ile süslemeliyiz.

BÜLBÜL OLDUM GÜLISTANDA ŞAKIRIM

Bülbül oldum gülistanda şakırım
Gül dalında biten gül neme yetmez
Süleyman'ım kuşdilini okurum
Bana ta'lim olan dil neme yetmez

Derviş oldum pîr eteğin tutarım
Hakk'a doğru çekilmiştir katarım
Baykuş gibi garip garip öterim
İssiz vîrânede çöl neme yetmez

Aşk kitabın açtım okuryazarım
Hakk'a doğru açılmıştır nazarım
Neme gerek dağ başında gezerim
Şol Pîrim'e giden yol neme yetmez

Şu dünyanın n'olacağı ma'lumdur
Bu sırrın aslına inen âlimdir
Az yaşa çok yaşa sonu ölümdür
Eski hırka ile şal neme yetmez

Budala'm sırrına kimseler ermez
Tevekkül malını erteye koymaz
Kişi kısmetinden ziyade yemez
Bana kısmet olan mal neme yetmez

Kul Budala

DİNİ HİKÂYE**İBRAHİM ETHEM VE DAMDAKİ DEVE**

Meşhur Belh hükümdarı İbrahim Ethem, saltanat içinde bir ömür sürdürmektedir. Bir gün, gece yatağında yatmış uyurken sarayın damında bir gürültüdür kopar. İbrahim Ethem hiddetle bağırır **“Kim var orada?”** der. Tavanda bir ses: **“Ben varım!”** der. Hükümdarın sarayında kim olabilirdi? Hele hükümdardan habersiz, hükümdar öfkeyle haykırır: **“Kimsin sen? Ne aryorsun gece vakti orada?”** der. Adam: **“Devemi kaybettim onu arıyorum!”** der. Hükümdar çileden çıkmıştı. Öfkesinden ne yapacağını şaşırırdı. Ve hükümdar hiddetle gürledi: **“Delirdin mi sen be adam, tavanda deve aranır mı?”** Adam: **“Ya sen! Ey Belh hükümdarı! Allah (c.c.)’ı kuş tüyü yataklarda mı ararsın?”** dedi. Bu cevap hükümdarın ciğerini deldi. Yüreğinin yağını eritti. İnci gibi gözyaşı döktürdü. İbrahim Ethem hemen tacı tahtı terk etti. Kendi abasını kendi yamayan bir sofî oldu. Bir İbrahim Ethem, bir çay kenarında abasının söküklüklerini dikerken kendisinden sonra Belh valisi olan yeni hükümdar adamlarıyla (maiyetiyle) İbrahim Ethem’in neden tacı tahtı terk edip bu hâle düştüğünü konuşurlar.

İbrahim Ethem, iğnesini nehre atar. Balıklara: **“İğnemi getirin!”** der. Balıklar iğneği getirir. İbrahim Ethem’e verip tekrar nehre atarlar. İbrahim Ethem valiye döner: **“Ey vali bey! Gördün mü? İbrahim Ethem niçin tacı tahtı terk etmiş!”** der.

İZAH VE AÇIKLAMA

İbrahim Ethem, dünya tacını terk etmişti. Ama Allah (c.c.) onu ahiret tacı tahtına oturttu. Balıklar İbrahim Ethem’e hizmet ediyorlardı. Neydi İbrahim Ethem’i o yüce dereceye, mertebeye çıkaran kuvvet? Kâinatın yegane sahibi, Halîk’ına gönül verdin mi artık gerisi kolaydı. Ama gönül verme İbrahim Ethem gibi dünya tacını tahtını terk edebilen baba yiğitlerin hakkıydı.

DUA

Yüce Allah'ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen o güzel isimlerinle aydınlatmazsan bizleri, bizim ruhumuz karanlıkta kalır, aydınlığa ulaşamayız. El-Esmâ-ül Hüsnâna şahit yaz bizleri.

Yüce Allah'ım! Sen Mukît'sin! Yarattığın her canlının besinini veren sensin. Yâ Rabbî! Köpeklere, kedilere ekmek, et veren sensin! İnekler ot veren sensin, bebeklere süt veren sensin, en küçüğünden en büyüğüne kadar verirsin canlıların besinini, sen seversin vermesini, helal rızkınla rızklarımızı artır yâ Rabbî!

Kulağımıza sesi, gözlerimize rengi, dillerimize zikri veren sensin, "El Mukît" esmâna misafir olduk kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Sen lütuf etmezsen hiçbir şey olmaz. Yâ Rabbî! Lütfeyle ki ruhumuz ferahlasın, gönlümüz gıdalansın, her anda dilimiz "Lâ ilâhe illallâh!" diyerek yüce adını ansın. Mukît sensin, verirsin her bedene gıdayı, ihsan et, lütfet gönlümüze o ilâhi sevdanı. Allah'ım! Sen emretmezsen dal kımıldamaz, damla su düşmez, lütfeyle ruhumuza kendinden ruh kat, gönül gözünü aç, helal rızkınla rızkımız aç, bizi muhannete muhtaç etme Allah'ım!

Allah'ım! Ben küçükken yardıma muhtaçken, senin verdiği nimetleri helal lokma yaparak bizleri besleyen, bizleri büyüten, terbiyen edip yetiştiren anne ve babamıza merhamet eyle. Bütün kadın ve erkek mü'minleri, bütün kadın ve erkek Müslümanları, akrabayı taallukattan ebediyete kavuşmuş olanlarımızın günahlarını bağışla yâ Rabbî!

Ey merhametlilerin en merhametlisi, ey El-Mukît olan Allah'ım! Ey Rahmân, ey Rahîm, ey Ğafûr olan Allah'ım! Bütün ümmetin efendisi ve rahmet nebisi Muhammed efendimize, babamız Âdem, annemiz Havvâ'ya ve bunlardan dünyaya gelmiş, nebiler, siddıklar, şehitler ve salihlerden olan zatlara, yer, gök ehlinde olan meleklerle salât ve selam ettik kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Bedenlerin, ruhların gıdasını her zaman veren sensin yâ Rabbî! Lütfeyle ki gönlümüz rızkınla gıdalansın, kalbimiz her vuruşta senin adını ansın. Gıda sende, kadâ sende, Mukît sensin, verirsin her bedene gıdayı, ihsan et gönüllerimize o ilâhi sevdanı, şerlerin def'i, güzelliklerin celbi, ehli imanın affı için el açtık, yalvardık, kapına geldik, secdene kapandık, El-Mukît esmâna misafir geldik kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

EL-HASÎB

(C.C)

EL-HASÎB (C.C.)

El-Hasîb, Allah'ın 99 isminden bir tanesidir. Kelime manası kullarının yaptıkları her şeyin hesabını tutan, sonra da yaptıklarından dolayı onları hesaba çeken anlamındadır.

Dünya bir misafirhanedir. Misafirliği bitince ahirete, devamlı ikamet edeceği esas evine göç eder.

Dünya kurduğundan beri Âdem (as)'dan bu zamana kadar birçok insanlar geldiler, yaşadılar ve göç edip gittiler. Bundan sonra da insanlar gelecek, yaşayacak sonunda gidecekler.

Dünyaya şimdiye kadar ne kadar insan gelmiştir, bunların her birinin ömrü ne kadar olacaktır, bunların hepsinin hesabı yüce Rabbimizce bilinmektedir. Aynı zamanda bu yaşayan insanların yaşadıkları müddetçe ne kadar hayır ve şer, sevap ve günah işleyecekleri yüce Rabbimizce bilinmektedir.

Bu hesabı yaparken de kullarının kullandıkları hesap makine-lerine ve bilgisayarlara ihtiyacı yoktur.

Bir gün gelir kudret kaleminde ömür mürekkebi tükenince dünyadaki yaptıklarımızdan ve yapamadıklarımızdan sorgu sual edileceğimizi bilerek dünya yaşantımızı bu düstur üzerine inşa etmeliyiz. Yoksa son pişmanlık bize bir yarar getirmez.

El-Hasîb esmâsının lügat anlamını îzâh ederken şairimizin şu mısralarını hiçbir zaman unutmamalıyız:

Zamanı gelince yâ Rab, durur devreden felekler
Dürer amel defterini, hesabı yazan melekler
Hasîb sensin, cümle hesap geçer senin onayından
Huzurunda ins-ü melek, ulu fermânını bekler.

Saadettin KAPLAN

ÂYETLERİN IŞIĞINDA EL HASÎB ESMÂSI

Yüce Rabbimiz, kıymetli kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Nisa suresi, 6. âyetinin son cümlelerinde buyuruyor ki: **“Hesap sorucu olarak Allah (c.c.) kâfidir.”**

El-Hasîb, her canlının hayatı boyunca yapıp ettiklerinin hesabı tutulmakta, lehte aleyhte yaptıkları her şey Rabbu'l-Âlemînçe bilinmekte ve zamanı gelince de tüm yaptıklarının hesabı sorulacaktır. Bu hesabın sonunda insanlar ya mükâfatlandırılacak ya da cezalandırılacaktır.

Akıllı bir insan yaşadığı hayat içerisinde yaptığı her şeyin bir gün hesabını vereceğini bilerek, başkalarının hakkına, özellikle yetim hakkına tecavüz etmemeye dikkat etmemelidir. Çünkü bu suçlar sonunda insanı Cehennem'e sürükler.

Büyük İslâm âlimlerinde olan İmam-ı Âzâm (r.a) âyeti şöyle tefsir etmektedir: **“Mü'min kardeşiniz size bir selâm verirse, hemen sizde Selâmına Selâmla cevap veriniz. Mü'min bir kardeşiniz size bir hediye verdiği zaman onun aynıyla veya fazlasıyla mukabelede bulunun. Zira Allah (c.c.) hiçbir ameli karşılıksız bırakmaz. Bütün amellerin karşılığı Hasîb olan Allah (c.c.) tarafından muhakkak verilir.”**

Ebû Saîd El-Hudrî'den nakledilen bir hadiste Resulullahın (s.a.v) şöyle buyurduğu îzâh edilmektedir: **“İçinizden birisi kendi nefsinin küçümseyip de söylemesi gereken ilâhî bir emri söylemezlik etmesin.”** Çünkü Allah (c.c.) ona, **“bunu söylemekten seni alıkoyan nedir?”** diye sorar. Kul da, **“Rabbim, insanlardan korktum!”** deyince Allah (c.c.) en çok korkulması gereken **“Benim”** diye buyurur.

Peygambere tabii olarak ona vâris olanlar muhakkak ki doğru yolu bulurlar, onların aydınlık izlerini takip ederek Allah'ın lütuf ve keremine layık olurlar.

Zamanında Basra da yaşayan hadis ilminde **“emin ve güveni-**

lir.” olarak bilinen Sâbit-i Benanî Hazretlerinden rivâyet edildiğine göre; mü'min kıyamet gününde, Allah (c.c.) huzurunda olacaktır. Allah (c.c.) o kuluna soracak, **“Ey kulum, sen dünyada iken bana ibadet eden kullarımla bir araya gelip ibadet ediyor muydun?”** Kul şöyle cevap verecek; **“Ya Rabbu'l-Âlemîn ben onlarla beraber olup hep birlikte sana ibadet ediyordum.”** Yine Allahu teâlâ **“Ey kulum sen dünyada iken bana duâ edip, yalvaran, beni zikredip anan kullarımla bir araya gelerek sen de yalvararak beni andın mı?”** diye sual buyurunca, o mü'min kul yine **“Evet yâ Rabbî!”** diye cevap verince, bunun üzerine Yüce Allah (c.c.), **“İzzetim hakkı için, beni zikredip andığın her yerde ben de seni andım. Bana nerede duâ edip yalvardınsa o duânı kabul ettim.”** diye buyurur.

Hâl böyle olunca akıllı bir insan hayatını, gelecekte her şeyin hesabını vereceğinin bilincinde olmalı ve yaşantısını ona göre değerlendirmelidir. Bakınız bir Allah (c.c.) dostu bu duruma nasıl bizim dikkatimizi çekiyor ve bizi şu mısralarla uyarıyor:

**Sorulacak hesabı ince ince her şeyin
Öyle güzel yaşa ki alnın olsun senin.
Aysel ZEYNEP**

Ya Rabbim! Bizi dünyaya gönderdiğin gibi alnı ak, yüzü pak olarak huzur-u ilâhîne kabul buyur. **“El-Hasîb”** isminden alnı açık olarak hesabımızı vermeyi nasip et.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL HASÎB ESMÂSİ

Allah (c.c.) Resulü Efendimiz buyuruyorlar ki: **“Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz.”** Allah (c.c.) buyuruyor ki: **“Menfaati kendinize celb ediniz. Mazaratı yanınızdan uzak tutarsanız kıyamet gününde size sorulacak suallere de kolayca cevap verirsiniz.”**

İnsanın ömrü kendi mülkü değildir. Her insan bir gün gelecek o emaneti sahibine teslim edecektir. Sahibi olan yüce Allah (c.c.) emanetçiye soracaktır. Sana verdiğim bu vücudu nerede, nasıl kullandın? Bu ömrü nerede, nasıl harcadın? Kulun bu suale cevap verebilmesi için dünyadan hazırlıklı gitmesi, alnı açık olarak cevap vermesi gerekmektedir. Ömür her yıl, her ay, her saat hatta her nefes alışımızda tükenmektedir. Onu durdurmak bizim elimizde değildir. İstesek de durduramayız. Nasıl ki saçlarımızın ağarmasını, yaşlanmamızı durduramadığımız gibi. Onun için her insan bunu bilmeli, her zaman hesaba hazır olmalıdır. İki cihan selverinin şu tavsiyesini dünyada kendimize rehber edinmeliyiz.

**Hiç ölmeyecek gibi dünyaya
Yarın ölecek gibi ahirete çalışmalıyız.**

Bir İslâm bilgini de bizi şu şekilde uyarıyor ve bakınız dikkatimizi hangi noktaya çeviriyor: **“Dünyada kalacağınız müddetle dünyaya, ahirette kalacağınız müddette de ahirete çalışınız.”**

Dünya fânî, ahiret bâkî olduğuna göre ahiret azığımızın dünya azığımızdan fazla olması kaçınılmaz bir hakikattir.

Özetleyecek olursak hesap gününü hiç unutmayacağız. El-Hasîb olan Yüce Allah’a hesap vereceğimizin bilinci içinde olarak kalbimizde eşyaya ve dünyaya ait şeylere daha az yer verip El-Rahmân, El-Azîz, El-Celîl olan Allah (c.c.) sevgisini tek sevgi olarak yerleştirip muhafaza edeceğiz.

EL-HASÎB ESMÂSININ KULA VERDİĞİ MESAJ

Dünyadaki fânî hayatımızdan, o ilâhî hesap çekileceğimiz, o ulu mizan gününde, yaratıcımız olan yüce Allah’ın her anda, her yerde ümmetim, ümmetim diyerek bize sahip çıkan iki cihan güneşi Hazreti Peygamberin huzurunda mahcup olmamak için Allah

(c.c.) bize yol göstermek için indirdiği Kur'an'ı kendimize rehber yapıp, onun yolundan ayrılmayacağız. Kul olarak bizi yaratan Allah (c.c.) 'ı hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayacağız. Allah (c.c.) bize yeter, o ne güzel dosttur, bizim pusulamızdır.

İbadet ettiğimiz zaman, Allah'ın Cennet'i için değil de bizzat Allah (c.c.) için ibadet etmeliyiz. Bize emanet olarak verilen ömür sermayesini boşa harcamamalıyız. İki âlemde de her şeyden, hatta aldığımız ve verdiğimiz nefesten dahi sorgu ve suale tabi tutulacağımızı bilerek yaşantımızı ona göre yönlendirmeliyiz.

Özetleyecek olursak Kur'an'ın bunca peygamberlerin, velîlerin, nebilerin uyarılarına dikkat etmeyen bir kula Rabbu'l-Âlemînin Hac suresi, 31. âyetini hatırlatmak istiyorum: **“Allah'a şirk koşan kişi sanki gökten düşmüş, kartal da onu kapmış veya hava onu uzak yere atmış gibidir.”**

Bu âyetin ışığında bir din kardeşimizin, **“Sorulacak hesabı ince ince her şeyin. Öyle güzel yaşa ki yüzün olsun senin.”** uyarılarına dikkat edelim.

Yüce Rabbim bizleri adama benzer şeytan, şeytana benzer adam şerrinden muhafaza buyursun. Dünyada Kur'an'dan, ahi-rette imandan ayırmasın.

BEN NE CEVAP VEREYİM?

Bu dünyaya geldin ne amel kıldın?
Derse Allah, ben ne cevap vereyim.
Şimdi huzuruma ne yüzle geldin?
Derse Allah, ben ne cevap vereyim.

İki yol gösterdim, hem akıl verdim,
İradende seni serbest bıraktım,
Rahmetimi bıraktın, zulme daldın,
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Ramazan verdim, oruç tutmadın,
Akşam tatlı tatlı iftar etmedin,
Niçin doğru yollarıma gitmedin?
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Günahtan kaçmadın, tutmadın emrim,
Beyhude yerlerde geçirdin ömrün,
Gör nice çoğalmış dünyada cürmün,
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Sıcak soğuk dedin abdest almadın,
Kibir, ucb geldi namaz kılmadın,
Günah yığınınına çare bulmadın,
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Berat, Kadir verdim niçin bilmedin?
İki rekât olsun namaz kılmadın,
Havaî işlerden sen usanmadın
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Niçin abdest alıp namaz kılmadın?
Yalvarıp Rabbine etmedin niyaz!
Halk içinde adın çıkmış beynamaz,
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Ezanlar okundu niçin duymadın?
Sen niçin Rahmân'a secde kılmadın?
Ben de sana Cennet'imi vermedim,
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Niçin terk edersin farzı, sünneti,
Duymadın mı Cehennem'i, Cennet'i,
Değil misin Muhammed'in ümmeti?
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Ben seni yarattım has güller gibi
Kaş verdim, göz verdim sümbüller gibi,
Amelini söyle bülbüller gibi
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

Ulu Peygamberi ben sana verdim,
Cennet-i âlâyı sana er gördüm,
Sen fânî dünyada niçin boş durdun?
Derse Allah, ben ne cevap vereyim?

DİNİ HİKÂYE

Rabbu'l-Âlemîn her isteyenini istediğini verir. Onu bazen dünyada iken verir. Bazen de ahirete bırakıp mizanına koyar.

KITLIK ZAMANINDA ALINAN KÖŞK

Meşhur velilerden Habîb-i A'cemî Hazretleri zamanında yaşanan şöyle bir hadise anlatılır: Horasanlı bir adam, evini on bin dirheme satarak, ailesiyle Basra'ya geldi. Oradan hacca gidecekti. Habîb-i A'cemî'yi buldu ve ondan şöyle bir istekte bulundu: **“Ben eşimle hacca gidiyorum. Şu on bin dirhem parayı al da, Basra’da benim için uygun bir ev aliver.”** Horasanlı ve eşi Mekke'ye doğru yola koyuldu... O günlerde Basra'da müthiş bir kıtlık ve açlık baş göstermişti. Habîb-i A'cemî Hazretleri ise elindeki emanet parayla gıda maddeleri alıp, sahibinin hayrına muhtaçlara dağıtmak zorunda kaldı **“Adamın rızası olmazsa parasını öderim!”** diye düşündü. Horasanlı adam, hac dönüşünde kendisine ev alınıp

alınmadığını sordu. Habîb-i A'cemî Hazretleri dedi ki: **“Sen benden bir ev almamı istedin, ben ise sana Cennet'ten bahçeli bir köşk alverdim!”** Adam sevindi ve bu durumu eşine haber verdi. Kadın da buna memnun oldu, fakat köşkün tapusunu da istedi. Horasanlı bu isteği iletince, Habîb-i A'cemî Hazretleri ona şöyle bir senet yazıp verdi: **“Bismillah! Bu senet, Habîb'in Horasanlı zat için Rabbinden aldığı köşkün tapusudur. Allah (c.c.) bu köşkü Horasanlıya verecek ve Habîb'i de borcundan kurtaracaktır...”**

Bu senedi aldıktan sonra adamcağız ancak kırk gün daha yaşadı. Ölmek üzereyken, **“Bu tapu senedini kefenime koyun!”** dedi ve ruhunu teslim etti. Öyle yaptılar. Bir zaman sonra da kabrinin üstünde, parlayan bir levha buldular. Üzerinde şunlar yazıyordu: **“Habîb Ebû Muhammed'in falan Horasanlı için on bin dirheme aldığı köşkün beraatıdır. Rabbi, Habîb'in istediği köşkü Horasanlıya verdi ve Habîb'i de borcundan kurtardı.”**

Habîb-i A'cemî Hazretleri bu yazıyı alıp okuyunca, levhayı öptü ve ağlayarak dostlarının yanına koştu: **“Bu Rabbimin bana olan beraatıdır!”** diye sevincini ifade etti.

DUÂ

Allah'ım! Hasîb olan Allah'ım! Kâinattaki her şey senin eserindir. Kâinattaki her şey seni hatırlatır bizlere. Sen gördüklerimizi aşikâr etmezsen, ruhumuz karanlıkta kalır. Bütün güzel isimlerine şahit yaz bizleri.

Yüceler yücesi Allah'ım! Kalplerimizin katılığını, günahlarımızın çokluğunu, emellerimizin fazlalığını, ibadet ve taatlarımızın az olduğunu biliyoruz. Ama şunu da biliyoruz ki sen bizim Allah'ımızsın. Sen dertlerimizi kendine açacak en güzel dost ve ilâh ımsın. Yalnız senden ister, yalnız sana inanırız, sana tevekkül ederiz. Bizi zatından başkalarına bırakma yâ Rabbi!

Yâ Rabbi! Tevazuuyla sana yaklaşmamıza merhamet eyle, kor-

kumuzu emin eyle, amellerimizi kabul eyle, hâllerimizi ıslah eyle, meşguliyetlerimizi sana ibadet ve taat eyle, sonumuzu hayır eyle, rûz-i mahşerde yüce Cemâlin ve Peygamberimiz Efendimizin huzurunda bizleri utandırma, yüzlerimizi kara çıkarma yâ Rabbî!

İşte acınacak hâlimizle huzurundayız. Hâlimiz bellidir. Her şeyimiz sana gizli değildir. Sen Hasîb'sin; hesap edersin. Sen emrettin, biz terk ettik. Sen yasakladın biz yaptık. Bizleri ancak senin affın kurtarır. Afuvv esmâna muhatap ette affediver yâ Rabbî!

El-Emân Celle Celâluhû

El-Emân Celle Celâluhû

Yâ Hannân Celle Celâluhû

Yâ Hannân Celle Celâluhû

Yâ Rahmân Celle Celâluhû

Yâ Rahmân Celle Celâluhû

Yâ Mennân Celle Celâluhû

Yâ Mennân Celle Celâluhû

Yâ Deyyân Celle Celâluhû

Yâ Deyyân Celle Celâluhû olan yüce Allah'ım!

Daha rûz-i mahşere varmadan biz dünyada iken bizi günahlardan arındır, utancımızdan hemen kurtar yâ Rabbî!

Sen söylüyorsun ki, şu üç yerde kimse kimseyi hatırlamaz. 1. Mizanda 2. Kitapta (amellerimizin elimize verildiği anda) 3. Sıratıta. Yâ Rabbim sabahın seher vaktinde 99 esmânı tesbih yaparak seni zikrettik, hep seni andık, hep seni yaşadık, hep seni aradık, hep senden istedik, sen teksin, tek kalacaksın dedik, tekliliğini dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik eyledik. O mahşerdeki zor anımızda El-Esmâü'l-Hüsnâ'nı bize yardımcı kıl esmâna şahit yaz Allah'ım! El-Hasîb olan Allah'ım! Günahlarımızın def'i, hayırların celbi, maddi ve manevi kazançlarımızın bereketi, ailemiz, çoluk ve çocuğumuzun sıhhat ve afiyeti, ülkemizin bekası ve selâmeti için duâlarımızı kabul et yâ Rabbî! Âmîn!

EL-CELÎL

(C.C)

EL-CELÎL (C.C)

Celîl, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası azamet sahibi mertebesi en yüksek olan, Celâl kökünden gelen bir sıfattır.

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de aynı anlama gelen Zül-Celâl terkibi ile iki ayette yer almıştır. Rahmân suresi, 27.ve 78. ayetlerinde Rabbimizin yüceliği, kudret ve ikrâm sahibi olduğu açık ve seçik olarak belirtilmektedir.

Bunun içindir ki Allah (c.c.) ismi geçtiğinde **“Celle Celâluhû”** diyerek azameti yüce ve ulu olan anlamına vurgu yaparız. Yine **“Celle Şânuhû”**, yani şanı yüce olan ifadelerini kullanarak hep yücelerin yücesi olduğunu ifade ederiz.

Ululuk, büyüklük ancak ve ancak Allah (c.c.) u tealaya mahsus bir vasıftır. O yaratılıştan uludur, ondan başka kimse ululuk vasfını taşıyamaz.

Celâl ve Celîl sıfatına sahip olan yüce Allah (c.c.) her şeyin kararını kendisi verir. Bu kararı verirken de hiç kimseye danışmaz.

Bakınız bir Allah (c.c.) dostu şu mısralarla bunu nasıl dile getiriyor:

**Celîl sensin ya ilâhi, sende azamet ve Celâl,
Hükmedensin âlemlere, olmaz cemâlinde melâl,
Elbet sana sığınırız, yine senin Celâlisten,
Ya Rab! Nasip eyle bize, her ameli helâlinden.**

Böylece Celîl esmâsının hangi manaya geldiğini kısaca izah ettikten sonra yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de bu esmânın bize verdiği mesajı inceleyelim.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-CELÎL ESMÂSİ

Rahmân suresi, 27. ayette buyrulmaktadır: **“Ancak yüce ve ikrâm sahibi Rabbimin varlığı bâkîdir.”** Yine 78. ayette **“Kudret ve ikrâm sahibi Rabbimin adı ne yücedir.”** diye buyrulmaktadır.

Her iki ayette de Rabbimizin hem kudret ve kuvvet sahibi olduğu hem de ikrâm sahibi olduğu hususuna dikkatimiz çekilmektedir.

Rahmân suresi, 27. ayeti biraz açalım **“Ancak Celâl ve ikrâm sahibinin zatı bâkî kalacaktır.”** Yüce Rabbimiz bu ayeti Kerîme ile dünyadaki her şeyin fânî olacağını, bir gelip yo olacağını yalnız ve yalnız Celâl ve ikrâm sahibi olan zatının bâkî kalacağını, diğer her şeyin helak olacağını açık ve seçik bildiriyor. Aynı zamanda kendisini ikrâm sahibi olduğunu bildirerek, ben size sayısız ikrâmı bulunuyorum, verdiğim bu nimetlere teşekkür edin, şükür ediniz uyarısında bulunuyor. Yine yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in kaç yerinde size verilen bu nimetler karşısında **“Ne kadar az şükrediyorsunuz?”** diye serzenişte bulunuyor.

Rahmân suresi, 78. ayette **“Celâl ve ikrâm sahibinin adı ne yücedir.”** diye buyrulmaktadır.

Burada Rabbu'l-Âlemîn bize kendisini tanıtıyor. Ben isyan edilmeye değil, övülmeye layığım. Ben, ikrâm sahibi olduğum için ibadet edilmeye layığım, inkâr edilmeye değil. Şükredilmeye layığım, unutulmaya değil, sık, sık anılarak zikredilmeye layığım. O hâlde bu uyarılarıma dikkat edin! Hâl ve hareketlerinizi buna göre yönlendirin, diye uyarıda bulunuyor.

Bakınız bir mütefekkir, **“O onsuz olunmayandır.”** diyerek her şey O'dur. Allah'ın olmadığı hiçbir şey yoktur. İllâ O vardır. Onsuz bir dünya düşünmek mümkün değildir. Her şeyin başı sonu O'dur. O, sonsuzluk âleminin yüce mimarıdır.

Zerrûkî şöyle demektedir: Celâl ve ikrâm sahibi demek, azamet, kibriya ve mutlak ihsan sahibi demektir. Onun ikrâm ve azamet sahibi olduğunu bilen azameti önünde titrer, ikrâmı önünde ferahlar, ümit ve korku içinde yaşar. Zü'l-Celâli ve'l-ikrâm bir ismi azamdır.

Yüce Allah'ın ikrâm ve rızasının hangi amelde gizli olduğu bi-

linmediği için, yüce Rabbim hayırlı ameller işlememizi ve bu amel-lerimizi çoğaltmamızı ve El-Celîl esmâsına muhatap kılmasını biz-lere nasip etsin.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-CELÎL ESMÂSİ

Kâinatta ne varsa yüce Allah'ı resmetmekte ve onu zikretmek-tedir. Çünkü âlemde güzellik, cemâl ve kemal namına ne varsa, hepsi o yüce yaratıcının zatının nurundan ve sıfatından kaynaklan-maktadır.

Gazzâlî buyuruyor ki: İçinde yaşadığımız dünya âleminde Al-lah'tan başka mutlak kemal ve cemâle sahip olan hiçbir varlık yoktur.

Bir hadisi şerifte yüce Peygamberimizin şöyle buyurduğu ifade edilmektedir: **“Allah (c.c.) güzeldir, güzelliği sever.”** Yüce Allah (c.c.) zatıyla güzeldir, isim ve sıfatıyla güzeldir, fiiliyle güzeldir. Ya-rattıklarından hiçbirisi onun zatının güzelliğini kısmen de olsa ifade edemez. O, öyle anlatılması mümkün olmayan bir güzel ki, Cen-net'te, Cennet ehilleri kendilerini selamlarken, Cennet'te bulun-duklarını, nimet ve sevinçlerini onun nuru cemâlini görünce unutuverecekler, onun bu güzel cemâlinin sürekli kalmasını iste-yeceklerdir. Kalpleri neredeyse bu güzellik ve sevinç karşısında uçar gibi olacak. Allah (c.c.) o cemâlini, o Cennet'inde göstermeyi hepimize nasip eder inşallah.

O'nun için bir şairimiz bakın ne diyor: **“Her güzeli severim, sen-den eserdir diye...”**

Evet, kâinattaki bütün güzel olan canlı ve cansız ne varsa onun güzelliğini bize yansıtmaktadır. Bir tavus kuşunun kuyruğundaki, o tüylerdeki renk ahengini görüp de o senin eserindir ya Rab, de-mek mümkün mü?

Yüce Rabbimizin cemâli kadar isimleri de güzeldir. Araf suresi, 51. ayette bütün isimlerin, en güzelinin ona ait olduğunu nasıl

gösteriyor: “En güzel isimler Allah (c.c.) ’ındır. O hâlde ona güzel isimlerle dua ediniz.”

Yine Meryem suresi, 65. ayet, “Hiç ismi O’nunla birlikte anılmaya değer bir başkasını tanıyor musunuz?”

Onun ne isimleri, ne sıfatları hiç kimse ile mukayese edilemez ve onun ismiyle isimlendirilemez. Hazreti Enes’ten rivayet edildiğine göre Peygamber efendimizin şöyle buyurduğu ifade edilmektedir:

“Ya Ze’l Celâli ve’l ikrâm” Yani ey Celâl ve ikrâm sahibi, diye¹⁹¹ dua ediniz ve Celâl sahibinden bol bol isteyiniz ve bunu söylemeye devam ediniz, anlamını taşımaktadır.

Biz de öyleyse bu tavsiyeye uyarak “Yâ Ze’l Celâli ve’l ikrâm” ikrâmına talibiz, sonsuz maddi ve manevi ikrâmına bizi nail kıl, ikrâmına şahit kıl, “El-Celîl esmâna misafir et yâ Rabbî!” diyerek sık sık dua edelim.

EL-CELÎL İSMİYLE KULA VERİLEN MESAJ

Ululuk, yücelik, yalnız ve yalnız Rabbu’l-Âlemîne has bir vasıftır. O’ndan başka Celâl, Celîl yoktur ve olamaz. Kula düşen görev bu ululuk, bu yücelik karşısında kul olduğunun bilincine vararak onun yolunda yürüyüp, “Celâliyet ve ululuk Allah’a mahsustur.” diye iman edip hâl hareketini ona göre ayarlamaktır.

O, her şeyi ve her zerreyi kudret ve kuvveti ile kuşatmaktadır. Allah’a sığınan, O’nun büyüklüğünü bilerek hareket eden dünyada ve ahirette sıkıntı çekmez. Aksi hâlde dünyada haksız yere kendini vezir sanan, kıyamet gününde rezil olduğunu anlayacak ama “heyhat!”, iş işten geçmiş olacak. Onun için bakınız bir Allah (c.c.) dostu ne güzel ifade ediyor:

O’nu kaybeden neyi bulur,
O’nu bulan neyi kaybeder.

Kullardan Celîl ve Cemîl esmâsından nasibini alan kul, gören göz, çarpan kalp olur. Her şeyi kalp gözü ile görür. Yine bir Allah dostu şairimiz diyor ki:

Resûlü kim bildiyse,
Gönûlde ânı gördüyse,
Özünde ânı bulduysa,
O kâmildir Cemâlullah.

Kuvvetli imana sahip bir mü'min bilir ki, Allah (c.c.) bütün varlığın aynasından tecellî etmiştir. İsmail Ankaravî'nin dediği gibi, yüce yaratıcı kâinatı bir ayna yapıp, o aynada kendisini gösterdi. Kâinatta gizli ve açık olan her şey onun cemâlinin aksidir.

İnşallah bizlere de yüce Rabbim cemâlini, **“Cemâl”** aynasından göstermeyi nasip eder.

O mertebeye ulaşabilmek içinde şu hakikati hiç unutmayacağız. En'am suresi, 103. ayetine sıkı sıkı sarılacağız. **“Gözler onu idrak edemez, hâlbuki O, bütün gözleri idrak eder.”**

ŞİİR

Âlem denen hakkın yüzü
Açabilen gelsin beru
O yüz ise kendi özü
Seçebilen gelsin beru

Haber o yarından
Seçmez bugünü yarından
Bu benlikler diyarından
Kaçabilen gelsin beru

Âlemde gören yarını
Görür hakkın dîdârını
Yâr uğruna hep varını
Geçebilen gelsin beru

Aşkî bilen ehli kemâl
Kenzî ile olur hemhâl
Kaf dağında Ankâ misal
Uçabilen gelsin beru

Bile vücut kitabını
Duyan hakkın hitabını
Aşkın acı şarabını
İçebilen gelsin beru

Kenzî bu sırrı müphemî
Berk eylemez her âdemi
Candan olup da mahremî
Yüce bilen gelsin beru.

DİNİ HİKÂYE

Yüce yaratıcı ikrâm etmeyi, hem de ikrâm edeni çok sever.
Bununla ilgili yaşanmış bir hikâye

O, ZÜ'L-CELÂL-İ VE'L İKRÂM'DIR

Hasan-ı Basrî'nin talebesi, âriflerin başı Habîb-i A'cemî, Ku-reyşî'nin anlatımına göre tevriye günü (arifeden bir gün önce) Bas-ra'da, arife günü de Arafat'ta görülürdü.

Yafî de Habîb-i A'cemî'nin şu kerametini anlatmaktadır:

Habîb-i A'cemî'nin kötü huylu bir karısı vardı. Evde yeterli erzakin bulunmadığı bir gün, Habîb'e dedi ki: **"Bugün eğer Allah**

(c.c.) **sana bir şey göndermezse git, amele olarak çalış, kazan!”** Habîb, Cebbâne’ye geldi, yatsıya kadar namaz kıldı, karısının azarından ve şerrinden korktuğu için ancak yatsıdan sonra evine gelebildi. Kadın, **“Hani ücretin?”** dedi. Habîb, **“Beni çok büyük biri çalıştırdı. Ücretini peşin istemekten utandım!”** Bu, böyle birkaç gün sürdü. Habîb, Cebbâne’ye gidip namaz kılıyor, yatsıdan sonra evine dönüyor, her gün ücretini soran karısına aynı şeyi söylüyordu **“Beni çok büyük biri çalıştırdı. Ücretini peşin istemekten utandım!”** İş uzayınca kadın dedi ki: **“Ya bu adamdan ücretini iste, ya da başka bir yerde çalış!”** Ücretini isteyeceğine söz veren Habîb, her günkü gibi sabahleyin işe gitmek üzere evinden çıktı. Akşamleyin yine her günkü gibi korkarak evine geldi. Bir de ne görsün, evde duman tütüyor, sofraya kurulmuş. Güler yüzle ve neşeyle kendisini karşılayan karısı dedi ki: **“Gerçekten seni çalıştıran kişi, bize büyüklerin gönderebileceği bir ikrâm göndermiş!”** İkrâmı getiren elçi dedi ki: **“Habîb’e söyle, ciddi çalışsın, gevşemesin, bilsin ki biz cimrilikten ya da yoksulluktan ötürü onun ücretini geciktirmedik. Gözü aydın hatın hoş olsun!”** Sonra kadın, gönderilen içi dinar (para) dolu keseleri gösterdi. Habîb ağladı ve eşine dedi ki: **“Bu ücret göklerin ve yerin hazinelerinin sahibi, büyük ikrâm sahibinden bize gönderilmiştir!”** Bu durumu öğrenen hanım, Allah’a tövbe edip bir daha eskisi gibi huysuzluk yapmayacağına yemin etti.

DUA

Rahmân ve Rahîm olan Allah’ın adıyla! Allah’ım! Kâinattaki her şey seni ve senin ismini resmetmekte ve zikretmektedir. Sen bu güzel isimlerinle bizi aydınlatmazsan ruhumuz karanlıkta kalır, doksan dokuz ismine şahit yaz bizleri.

Yâ Rabbî! Sen Celîl’sin, azamet sahibi, mertebesi en yükseksin, bu duamızla Celîl esmâna misafir olduk kabul buyur Yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Sen Celîl, hem de “Zü'l-Celâl-i ve'l İkrâm'sın”, ikrâm etmek senin şânındandır. Biz senin ikrâmın karşısında ayakta durmaktayız. Sen ikrâm etmezsen biz aç kalırız. Bizi şanına yakışır şekilde rızıklandır. Açlıkla ve susuzlukla terbiye etme yâ Rabbî!

Ey Zü'l-Celâl-i ve'l İkrâm sahibi Allah'ım! Rahmetin hatırına, Celâl'in hatırına, Cemâl'in hatırına, kadın ve erkek bütün mü'minleri, kadın erkek bütün Müslümanları ve onların ölüleri ile dirilerinin günahlarını silip af ve mağfiretine dahil et yâ Rabbî!

Ananın evladını, kardeşin kardeşini tanımadığı o mahşer gününde senin huzurunda toplandığımızda, rahmetini umut ederek, azabından korkarak hüküm vermeni beklerken, zor duruma düşmemek için dünyada iken gözümüze nur, gece ve gündüz dilimize zikir ve salih amel ihsan etmeni, 99 esmân yüzü, gözü hürmetine senden talep ediyoruz. İşte bu rızıklarla rızıklandır yâ Rabbî! Bir Allah (c.c.) dostunun dediği gibi:

**Zâlim muhannetin kapısı güçtür,
Bizi o kapıya muhtaç eyleme,
Sağ gözün sol göze faydası yoktur,
Sol gözü sağ göze muhtaç eyleme!**

Rızıkımızı çoğalt, daraltma! Bize kendi kapından başka kapı aratma yâ Rabbî! Dünyada dünya, ahirette ahiret nimetlerine gark eyle bizleri. Çöldeki bir mağarada, en zayıf iki mahlûkatın olan güvercin ve örümcekle koruduğun Habîbin Muhammed Mustafa efendimizi koruduğun gibi, bizleri de şerli kullarının şerrinden, belalı kullarının belasından, hasetten, fitneden ve iftiralardan öyle koru yâ Rabbî! Âmîn!

EL- KERÎM
(C.C)

EL- KERÎM (C.C)

Kerîm, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası keremi, ihsanı bol olan sonsuz ikrâm sahibi anlamına gelmektedir.

Yüce Allah (c.c.) Kerîm'dir. Hiçbir karşılık beklemeden yaratıklarına ihsanda bulunur. Bu karşılıksız ikrâmı yaparken kimseden izin almadığı gibi kimse de O'na bunu niye yaptın diyemez.

Mevlâmız Kerîm'dir, eli açıktır. Büyük ikrâm sahibidir. Günah işlediğimiz anda dahi azap etme iktidarına sahip olduğu hâlde acele edip hemen bizi cezalandırmaz. Tövbe etmemizi bekler. Tövbe edince de affeder.

Kerîm ism-i celîli keramet kökünden gelmektedir.

Ebu'l-Kâsım ez-Zeccâcî hazretleri **“Kerîm”** kelimesinin içerdiği manayı şöyle izah etmektedir:

Kerîm, cömert olan, övgüye mahsus vasıfların tümünü şahsında toplayan, ceza vermesi gereken hâllerde bile affedip bağışlayan, şeklinde ifade ederken şu üç nokta üzerinde durmuştur:

Kerîm olan Allah (c.c.) cömerttir.

Kerîm olan Allah (c.c.) övgüye layık tüm vasıfları zatında toplamıştır.

Kerîm olan Allah (c.c.) cezayı gerektiren şeylerde dahi acele edip, cezalandırmaz **“Tövbe etsin de affedeyim!”** diye bekler.

Bakın, bir mü'min kardeşimiz bunu ne güzel dile getiriyor:

**Verdiğin nimetleri saymaya rakam yetmez,
Öyle cömertsin ki sen, ikrâmların hiç bitmez.
Aysel Zeynep**

Böylece **“Kerîm”** ism-i celîlinin lügat manası izah ettikten sonra şimdi de ayetler ışığında inceleyelim.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-KERÎM İSMİ CELÎLİNİN İZAHİ

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de, Zümer suresi, 53. ayetinde yüce Rabbim şöyle buyuruyor: **“De ki: Ey kendi nefislerine karşı aşırı giden kullarım! Allah'ın rahmetinden ümidinizi kesmeyin. Çünkü Allah (c.c.) bütün günahları bağışlar. Şüphesiz o yalnız o bağışlayandır. O çok esirgeyendir.”**

O çok sevdiği **“sen olmasaydın dünyayı yaratmazdım!”** dediği Habîbine şu müjdeyi veriyor: **“Ey Habîbim! Muhammed (s.a.v) ümmetlerine ve benim kullarıma söyle, benim rahmetimden ümitlerini kesmesinler, Zira ben sonsuz rahmet ve mağfiret sahibiyim.”** diyerek **“El-Kerîm”** olduğunu bizlere bildiriyor.

Yine Neml suresi, 40. ayette buyrulmaktadır: **“Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur. Nankörlük eden de bilsin ki Rabbin müstağnidir, o çok kerem sahibidir.”**

Bu sure Resulullahın kıyamete kadar devam edecek olan en büyük mucizesi ve güçlü delilidir.

Mekke-i Mükerreme nazil olmuştur. Allah (c.c.) hem yaratıcı, hem rızık verici olduğuna, nimetleri onun ihsan ettiğine inanmak, gönülleri Allah'ın insanlara verdiği nimetler karşısında şükre teşvik etmek ve her şeyi yürütüp değiştirme gücünün Allah'a has olduğuna, buna Allah'tan başka kimsenin gücünün yetmeyeceğine iman etmek, işte bu surenin bize verdiği açık seçik mesajdır.

Bu konuda Kurtubî hazretleri şöyle buyuruyor: **“Kim şükrederse kendi lehinedir.”** Zira kul, şükretmekle üzerindeki nimetlerin tamamlanmasına, devam etmesine ve o nimetin daha da artmasına hak kazanmış olur.

Çünkü şükür sayesinde mevcut nimet sağlama bağışlanmış olur. Elde bulunmayan nimetlere de bu yolla sahip olunmuş olunur.

Bir Allah (c.c.) dostu kardeşimiz bu ism-i celîlin manasını şu dizelerle dile getiriyor:

Yöneltme İblis'e ya Rab, öfke ile kinle bizi,
Müşerref kıl ta haşre dek bu şerefli dinle bizi,
Hem dünyada hem ukbâ da etme bizleri perişan,
Sensin Kerîm, ihyâ eyle sonsuz kereminle bizi.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-KERÎM İSMİ CELÎLİNİN SIRRİ

Allah (c.c.) kerem sahibidir. Verdiğini karşılıksız verir. İşlenen bir iyiliğin mükâfatını sevap defterine hemen kaydettirir. Günahları örter, kötülükleri affeder. Kerem mevzuunda Allah (c.c.) Resulünün şöyle söylediği nakledilmektedir: **“Haseb (şeref) mal iledir. Kerem takvâ iledir.”**

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in İnfitar suresi, 6 ayetinin yorumunda şöyle bir hadisten bahsedilir. Bu hadis sahih hadistir. Kerîm olan Allah'ın ilâhi rahmeti mevzuudur. **“Allah (c.c.), mü'min kulu yaklaştırır, üzerine rahmet perdesini kor ve şu günahı biliyor musun?”** der. Kul da, **“biliyorum!”** der. Rabbi ona bütün günahlarını ikrar ettirir. Kul da bu durum karşısında helak olduğunu zanneder. Cenabu Hak buyurur ki, **“dünyada bu günahlarını örttüm. Bu günde onları senin için affediyorum!”**¹⁹²

Suyûtî Hazretleri der ki: **“İlk yaratılan şey kalemdir. Allah (c.c.) ona kıyamete kadar olacak şeyleri yaz, diye emir verdi. Kalemin ise ilk yazdığı. Ben tövbeleri çok kabul ederim, tövbe edenin tövbesini kabul ederim!”** ifadesi oldu. **“İşte tövbe edenin, tövbesini kabul eden, onu affeden ‘El-Kerîm’ olan Rabbimizden başkası olabilir mi? En zor durumda, en sıkıntılı zamanımızda ‘Allah (c.c.) Kerîm'dir’ diye hemen onun Kerîm limanına sığınmaz mıyız?**

İki cihan kurtarıcımız Resulullah Efendimizin şu mübarek duasına bir göz atalım. Eshabtan Abdullah b. Amr, b. El-Astân nakledildiğine göre:

Allahümme ümmetî! Allahümme ümmetî!

“Allah’ım, ümmetimi koru! Allah’ım, ümmetimi koru!” diye mübarek ellerini açarak dua etti ve ağladı. Bunun üzerine Allah (c.c.) Hazreti Cebrâîl’e talimat verdi. Ya Cebrâîl, Muhammed’e git ve ümmet hakkında kendini memnun edeceğimizi ve onu meysus bırakmayacağımızı söyle diye buyurdu.¹⁹³

Özetleyecek olursak, yüce Rabbimiz kullarına karşı af ve mağfiret müjdesini Peygamber Efendimizin mübarek dualarına mukabil defalarca müjdeler vermiş. **“Yeter ki sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım!”** dediği Habîbinin gönlü kırılmasın diye.

Yine Rabbimizin kullarına verdiği bir başka müjde de: Yâ Muhammed! Benim kullarımın günahları benim rahmet ve af deryamın yanında bir katre, bir zerre kadar değildir. Çünkü **“El-Kerîm”** olan yüce yaratıcımızın ikrâmı, merhameti, bağışlaması ve lütfu, doğuyu, batıyı, kuzeyi ve güneyi kaplamaktadır. Yeter ki biz o yaratıcıya layık kul olalım. Yüce Allah’ım! Bütün din-i İslâm’ı **“El-Kerîm”** esmâsına layık kullardan etmeyi bizlere nasip etsin.

EL-KERÎM İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Allah’ın verdiği nimetlerin ve ihsanın tamamı O’nun rahmetinin cömertliğinin ve kereminin eseridir. Allah (c.c.) yardım eder, yardım edenleri de sever. Bu haslete sahip olanlar bir hayra vesile olmadan geçen günleri için üzürlürler.

Bir gün mü’mînlerin emiri, Hazreti Ali’nin ağladığını görmüş ve ona sormuş **“Yâ Ali! Sen niçin ağlıyorsun? Seni üzen sebebi öğrenebilir miyim?”** deyince, Hazreti Ali şöyle cevap veriyor: **“Yâ mü’mînlerin emiri! Yedi gündür evime misafir gelmedi, keremi bol Rabbim acaba derecemi tenzil mi etti? diye korkuyorum!”** demiş.

İslâm inancında veren el, alan elden her zaman makbul kabul edilmiştir. Yağmur yağarken, şu tarla, şu bahçe diye düşünmeden rahmetini döker, güneş doğarken ha keza şurayı aydınlatacağım, ışığımı şuraya saçacağım diye düşünmez, şuasını kâinata eşit olarak saçarak

Kerîm esmâsının kula verdiği rahmeti ve cömertliği ve adaletle paylaşımı bakın Mevlâna şu satırlarla nasıl dile getiriliyor:

Cömertlikte ve yardım etmede, akarsu gibi ol!
Şefkat ve merhamette, güneş gibi ol!
Başkalarının kusurunu örtmede, gece gibi ol!
Tevâzu ve alçak gönüllükte, toprak gibi ol!
Hoş görürlükte, deniz gibi ol!
Ya olduğun gibi görün, ya da görüldüğün gibi ol!

Yalnız şunu unutmamalıyız ki, Allah'ın lütuf ve keremine karşı hiçbir zaman ümitsizliğe kapılmamalıyız. Ümitsizliğe kapılmak çok tehlikelidir. Allah (c.c.), şirk hariç bütün günahları affeder. Resulullah efendimizin de “Şefaati ümmetimden büyük günah işleyenlere saklıyorum!” mealindeki hadisini unutmamalıyız. Bu bizim için bir müjdedir. Ve Allah (c.c.) her zaman Ğafûru'r-Rahîm, Kerîmu'l- Ekrem'dir.

ARZUHÂL ASTİM RÜZGARA..

Hayalde düşte gezerim
 Mevlâ'm seni bulmak için
 Yağmurda yaşta gezerim
 Mevlâ'm seni bulmak için

Bir tahlıl, bir un olurum
 Yolunda dil-hûn olurum
 Daha çok mecnûn olurum
 Mevlâ'm seni bulmak için

Soyundukça kazanırım
 Çukur kazar uzanırım

Gök olmaya özenirim
Mevlâ'm seni bulmak için

Kervan çıkardım yollara
Ders cümle kullara
Hem zenginim hem fukarâ
Mevlâ'm seni bulmak için

Sen işledin nakışımı
Sen sağladın akışımı
Gör boynumu büküşümü
Mevlâ'm seni bulmak için

Yüreğim dilim dilimdir
Niyâzım kilim kilimdir
Rehberim aşktır, ilimdir
Mevlâ'm seni bulmak için

Karakoç der: Yaktım çıra
Mâsivâyı dizdim tara
Arzuhâl astım rüzgâra
Mevlâ'm seni bulmak için

DİNİ HİKÂYE

Allah (c.c.) çok Kerîmdir, ihsan ve ikrâm sahibidir. İkrâmı ve ikrâm edenleri çok sever. Şımarıkları, cimrileri, şükretmeyenleri asla sevmez.

Çünkü **“Kerîm”** esmâsı ile verdiği mesaja aykırı düşer.

Yüce Rabbimizin **“Kerîm”** esmâsını anlatan hikâyeye bir göz atalım.

ABRAS, KEL VE KÖR (ÜÇ ADAMIN İMTİHAN EDİLMESİ)

Buharî ve Müslim hadislerde geçen bu hikâyeyi Ebû Hureyre (r.a), Resulü Ekrem (a.s)'den şöyle rivayet etmiştir:

Resulü Ekrem (a.s) buyurdu: **“Sizden ewelki ümmetlerden üç kimsenin (alatenli, kör, kel) bunların hâlini size hikâyeye edeceğim.”**

Allah (c.c.) bunları imtihan etmeyi diledi de kendilerine bir melek gönderdi. Melek önce alatenli **“Abrs”** hastalığına müptelâ olana geldi: **“Dünyada en çok sevdiğin nedir?”** diye sordu. Alatenli: **“Tenimin güzel olmasını, cildimin güzel ve düzgün olmasını ve insanların benden hoşlanacağı bir güzelliğe sahip olmayı seviyorum. En çok da isteğim budur.”** dedi. Melek o **“Abrs”** hastalığına müptelâ olan alatenliyi bir sıvazladı ve en güzel vücuda sahip oluverdi. Melek: **“Şimdi de sana zenginlik vereceğim. Hangi malı daha çok seversin?”** dedi. Alatenli: **“Ben, en çok deveyi severim”** dedi. Alatenliye on aylık gebe bir dişi bir deve verildi. Melek: **“Bu deveni Allah (c.c.), senin için bereketli kılsın!”** diye dua edip sonra kel hastalığına müptelâ olana gitti. Melek, kele: **“Dünyada en çok sevdiğin şey nedir?”** dedi. Kel: **“En çok sevdiğim, güzel bir saçım olmasıdır. Herkesin benden iğrendiği bu kel hastalığından kurtulmak için her şeyimi veririm!”** dedi. Melek onu da sıvazladı, kelliği kaybolup gitti, kendisine güzel saçlar verildi. Melek, **“şimdi de sana zenginlik vereceğim, en çok hangi malı seversin?”** dedi. Kel: **“En çok sığır severim. Birçok sığır olsun isterim.”** dedi. Kendisine gebe bir inek verildi. Melek: **“Bu ineği Allah (c.c.), senin için bereketli kılsın!”** diye dua ederek kelden ayrılıp âmânın yanına gitti. Melek, köre: **“Dünyada en çok hangi şeyi seversin?”** diye sordu. Kör: **“En çok istediğim gözlerimin görmesidir.”** Melek onu da sıvazladı gözleri açılıverdi. Melek, **“şimdi sana zenginlik vereceğim. En çok sevdiğin mal nedir?”** dedi. Kör: **“En çok sevdiğim koyundur. Koyun sürülerim olsun çok isterim.”** dedi. Köre, gebe dişi bir koyun verildi. Bu hayvanlardan deve ve inek yavruladı,

koyun kuzuladı. Bu üç kimse o kadar zenginledi ki, az zamanda her birinin bir vadiyi dolduracak develeri, sığırları ve koyunları oldu. Her biri birer vadi işgal ediyordu. Her biri kendi mallarıyla uğraşıyordu. Sonra melek tekrar dönüp; alatenliye onun eski şekil ve suretinde gelip: **“Ey zengin adam! Ben garip bir yolcuyum. Yolda kaldım. Bana Allah (c.c.) rızası için bir deve ver de yoluma gideyim. Senin rengini ve cildini düzeltenin hakkı için bana bir yardımda bulun!”** dedi. Alatenli adam: **“Verilecek yer çok, ben hep veririm. Sana gelinceye kadar verecek yerlerim kıyamet gibi. Sana verecek malım yok!”** dedi. Melek: **“Ben, seni tanıyacak gibiyim. Sen, insanların kendisinden nefret ettiği Abras! Kimse insanların senden öğrendiği alatenli adam değil misin? Sen çok fakirdin. Allah (c.c.) sana dişi gebe bir deve vererek zengin etmedi mi?”** dedi. Abras: **“Hayır, ben o adam değilim. Bu mal bana ecdadımdan kalmadı!”** dedi. Melek: **“Eğer yalan söylüyorsan, Allah (c.c.) seni eski hâline çevirsin!”** diye beddua etti ve oradan ayrıldı. Kelin eski kılık ve kıyafetine bürünerek kelin yanına geldi. Ve kele de aynı Abras’a söylediği gibi söyleyerek yardım istedi. Kel de aynı Abras gibi karşılıktaydı. Melek kele de: **“Eğer yalan söylüyorsan, Allah (c.c.) seni eski hâline döndürsün!”** diyerek körün yanına gitti. Körün eski kılık ve kıyafetine bürünerek yanına geldi ona: **“Ben fakir, yoksul bir adamım, yolda kaldım. Memleketime gitme imkânım kalmadı. Bana Allah (c.c.) rızası için biraz yardımda bulun. Senin gözlerini iyi eden, sana zenginlik veren Cenabu Hakkın rızası için bana bir koyun ver!”** dedi. Kör: **“Ey garip yolcu! Ben önceden senin gibi kör idim. Allah (c.c.) gözlerimi bana iade etti. Gözlerimi tekrar geri verdi. Ben çok fakirdim bana koyun verdi, ondan çok zenginlik, bereket verdi. Şimdi bu gördüğün sürüleri hep O verdi. Onun için istediğin kadar koyun alabilirsin. Allah (c.c.) için olan hiç bir şeyden sana zorluk çıkarmam, senden esirgemem!”** dedi. Melek: **“Malın senin olsun! Allah (c.c.) bereketini**

artırsın! Bu, sizin için Allah (c.c.) tarafından imtihandı. Allah (c.c.) senden razı ve hoşnut oldu, arkadaşların helak olup gitti. Onlar Allah'ın gazabına uğradılar!" dedi.

DUA

Yüce Allah'ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen o güzel isimlerinle aydınlatmazsan bizleri, bizim ruhumuz karanlıkta kalır, aydınlığa ulaşamayız. El-Esmâ-ül Hüsnâna şahit yaz bizleri.

Yüce Allah'ım! Sen Kerîm'sin, ihsanın sonsuzdur senin, karşılıksız verensin, rızıkımızı daraltma, yüzümüzü soluk, boynumuzu bükük bırakma, yaptık utandık, suçumuz büyük af için kapına geldik, aç kapını bize başka kapı aratma yâ Rabbî!

Dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik ederiz ki: sen El-Kerîm'sin, sen Vâhidü'l-Ehad'sin, sen Rahmânu'r- Rahîm'sin. Bizler ise günahkâr ve mahcubuz, El-Kerîm esmânın yüzü-gözü hürmetine af rahmetine gark eyle, yanmayan kandilimizi nur ışığına tebdil eyle yâ Rabbî!

Ey affı çok, bağışlayan, günahları örten, affeyleyen Allah'ım! İşlediğimiz o günahlardan dolayı bizden intikam alma! Bizlere azabı layık görme, acı bize Allah'ım!

Bizi kendi hâlimize bırakma! Kendi ikrâm ve ihsanın ile bize muamele eyle yâ Rabbî!

Ey affı seven, istemeden veren, ey Celîl, ey ikrâm sahibi Allah'ım! Bizi gurur, kibir, isyan ve şımarıklıktan muhafaza eyle! Ey "Lebbeyk!" diyen kuluna, "söyle kulum!" diyen, senden yardım isteyene, "iste de vereyim!" diyen Rabbim! Affını istiyoruz, af kapından içeri sok bizleri yâ Rabbî!

Sen sevdin, kâinata da sevdirdiğin Habîbin olan Hazreti Muhammed'i sevdin de peygamberlik makamına getirdin. Makâm-ı İbrahim'den makâm-ı Mahmûd'a erdirdin. Asfiyânın başı son pey-

gamber Muhammed Mustafa kıldın. Salât ona, selam ona, tah-
hiyat ona, ikrâm ona, saygı ona olsun ulaştırıver yâ Rabbî!

Onun mübarek nesline, dostlarına, ona tabi olanlara ne mutlu!
Bizleri de o eşsiz peygamber Muhammed Mustafa'ya ümmet et-
tiğin için sana sonsuz şükranlarımızı, hamdû senalarımızı sunu-
yoruz, kabul buyur yâ Rabbî!

Bir derdimiz de, Kerîm'sin dedik. Kerîm esmâna misafir olduk.
Kabul buyur, kabul buyur, kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

ER- RAKÎB

(C.C)

ER- RAKÎB (C.C)

Rakîb, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası bütün yarattıklarını gözeten, kontrol altında bulundurandır.

Bütün kâinatın yaratıcısı Allahu Zü'l-Celâl yarattıklarını koruyup gözeterek onların rahat bir hayat yaşamalarını temin eder.

Kulların işlediği hiçbir şey ona gizli değildir. O, bilendir. O, görendir. Zira yüce Allah (c.c.) bize şah damarımızdan yakındır. O'nun içindir ki yüce yaratıcımızın bizi her anımızda kontrol ettiğini unutmuyarak, iç âlemimizi ve hâl ve hareketlerimizi kontrol ederek, Allah'ın gönlüne güç varacak hareketlerden kendimizi men etmeliyiz. Bizi her an günaha teşvik eden nefsimize ve şeytana fırsat vermemeliyiz.

Biz insanlar şunu iyice bilmeliyiz ki bu dünyada yaşarken yaptığımız lehte ve aleyhte ki her şey dakika dakikasına melekler tarafından kaydediliyor.

Kıyamet günü mizan kurulunca işlediğimiz cürümlerden dolayı sorgu ve suale çekileceğiz.

Onun için her kul yaptıklarını bilen ve gören bütün işleri murakabe eden Allah'ı hiçbir vakit akıldan çıkartıp, lâ yü'sel hareket etmemelidir.

Bakınız bir Allah (c.c.) dostu kardeşimiz şu dizelerle bunu ne güzel dile getiriyor:

**Yarattığın âlemleri ilmin ile güden sensin,
Bunca sonsuz kâinatı yönlendirip yeden sensin,
Sen ki sonsuz kudretinle gözetensin gönülleri,
Rakîb sensin, kullarını murakabe eden sensin.**

Bize düşen görev onun verdiği nimetlere şükredip, ona karşı nankörlük etmemektir.

Rakîb esmâsının lügat manasını izaha çalıştıktan sonra esmânın ayetler ışığında bize verdiği mesajı incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-RAKÎB ESMÂSININ MESAJI

Tespit ettiğimiz kadarı ile yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in şu ayetlerinde Rabbu'l-Âlemîn Er-Rakîb esmâsı ile biz kullarına mesaj göndermektedir. **"O, namaza kalktığın zaman seni görüyor. Secde edenler arasından da senin içini dışını görüyor."**¹⁹⁴

"Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa hükmeden O'dur. Yere gireni ve ondan çıkana, gökten ineni ve oraya çıkana bilir. Nerede olsanız, o sizinle beraberdir. Allah (c.c.) yaptıklarınızı görür."¹⁹⁵ **"Doğrusu Rabbin hep gözetendir."**¹⁹⁶ **"Allah (c.c.) gözlerin hainliğini de bilir, gönüllerde gizleneni de bilir."**¹⁹⁷

Yine yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Nisâ suresi, 1. ayetinin son satırında şöyle denilmektedir: **"Muhakkak ki Allah (c.c.) sizin üzerinizde tam bir gözeticidir."**

Nisa suresi, 1. ayetten başlayıp 18. ayete kadar olan kısmında yüce Allah (c.c.) bizlerden takva sahibi olmamızı istiyor. Âdeta bizi uyarıyor **"Benden korkun, benim yasak ettiğim şeylerden kaçının, ehl-i takvâ sahibi olun, dininize sımsıkı sarılın. Çünkü sizi gözetleyen tanrınız tarafından suale çekileceğinizi hiç unutmayın!"** diye uyarıyor.

Yüce Allah (c.c.) bu ayetinde şu noktanın altını çiziyor. Kendisinin kulları üzerinde ki hakkının büyük olduğuna işaret ederek, ayetin hem başına ve hem de sonuna, **"Allah'tan korkun!"** emrini pekiştire pekiştire beyan ediyor. Onun için, uyanık olmalıyız ki hem yaptıklarımızdan, hem de yapacaklarımızdan dolayı Allah'tan korkup hâl ve hareketlerimizi ona göre düzenlememiz gerekmektedir. Bir kul Allah'ın kendisinin bütün hâl ve hareketlerinden haberdar olduğunu, sözlerini işittiğini, fiillerini gördüğüne kesin olarak inanırsa vuslata ermiş olur. Bundan gafil olan kimse ise vuslatın başlangıcından uzak olur. Bu hâliyle de **"kurbiyet"** yani Allah'a yakınlaşma ulviyetine ulaşamaz, ondan mahrum olur.

Abbasilerin güçlü hâlifelerinden Hârûn Reşîd, zamanında ya-

şamış olan Behlül Dânâ'yı yanına çağırır. Sarayda kalmasını rica eder. Fakat Behlül her defasında hâlifeye teşekkür ederek bu vazifeyi kabul etmezdi. Günün birinde yine padişah onu yanına çağırır, çok ısrar eder **“Benim sana ihtiyacım var!”** der. Behlül de sarayda kalarak, kendisine **“Çarşı Pazar Müfettişliği”** görevi verilir. O da bunu kabul eder. Bir gün çarşayı denetlemeye gittiğinde dükkân sahibinin müşterilerinin birine malı tartarken eksik tarttığını ve müşteriye kandırdığını görür. Dükkân sahibine sorar: **“Sen nasılsın? Hayatından memnun musun? Geçimin nasıl? Çoluk çocuğunla ağız tatlı bir hayat sürdürüyor musun?”** Adam: **“Ne gezer kardeşim! Hayatımdan hiç memnun değilim!”** diye başlar şikâyetlerini anlatmaya. Behlül bir şey demeden oradan ayrılır ve ona bir ceza vermeyi aklına koyar. Sonra biraz ötede yine bir esnafın bir müşteriye piring tarttığını görür, bakar ki dükkân sahibi kefenin ağır tarafını müşteriye vererek onu memnun ettiğini görür. Behlül, dükkân sahibine yine önceki tüccara sorduklarını sorar. Bu tüccar her soruya müspet cevaplar verir. **“Şükür Allah (c.c.) 'a, işimiz iyi, geçimimiz güzel. Çoluk çocuğumla mutlu bir hayatım var. Allah (c.c.) bereket versin, Allah (c.c.) bu günümüzü aratmasın!”** gibi sözler söyleyerek memnuniyetini Behlül'e bildirir. Behlül'de o tüccarı mükâfatlandırmayı kafasına koyarak çarşıdan ayrılır. Aradan zaman geçer, Behlül aldığı kararları yerine getirmek için çarşıya indiğinde bir de ne görsün. Eksik mal tartan adamın dükkânının yandığını öğrenir, vereceği cezayı uygulayamaz. Mükâfatlandırmak istediği dükkâna gittiğinde adamın dükkânını genişletmek için ara duvarı yıktığında, duvarın içinden bir testi içinde altın bulduğuna şahit olur. Onun da durumunun daha iyi olduğunu görünce, hayretten şaşkına döner. Behlül hemen saraya koşar ve elindeki mührü hâlifeye uzatarak şöyle der. **“Al kardeşim bana verdiğin şu mührü! Zira bu çarşının Er-Rakîb olan, her şeyi bilen ve gözetken, kontrol eden bir müfettişi varmış. O'nun teftiş ettiğini ben teftiş**

edemem. Çünkü o her şeyi bizden iyi bilir, iyi izler.” diyerek sayıdan ayrılır. Bir şairimizin dediği gibi:

Evrenin gizli kalmaz, sana bir tek zerresi,
Görürsün, gözetirsin, her şeyi herkesi!

HADİSLERİN IŞIĞINDA ER-RAKÎB ESMÂSININ MESAJI

Halk arasında Cebrâîl hadisi diye bilinen çok meşhur bir hadisi şerif vardır. Son bölümüne de “ihsan hadisi” deniliyor.

Bu hadisi şerifte iki cihan sultanı Resulullah şöyle buyuruyor: “İhsân, senin Allah’a O’nu görüyormuş gibi ibadet etmendir. Zira sen O’nu görmüyorsan da muhakkak O seni görüyor!” diye buyurarak her şeyi görüp, gözetken Allah’ın murakabesine tabi olduğumuza işaret ederek, bu hususa özel olarak dikkatimizi çekiyor.

Bizi Allah’a ulaştıran yolun üç tane olduğuna dikkat çekiliyor: “İslâm, İman, İhsân.”

İslâm, kulun Allah’a tam teslimiyetidir.

İman, Mü’minlere kalp derecelerine göre Rabbu’l-Âlemînin verdiği derecedir.

İhsân, ruhun en üst dereceye çıkması, yani ruhun miracıdır. Allah (c.c.) ’a, O’nu görüyormuş gibi ibadet etmektir.

Büyük İslâm âlimleri ders verdikleri talebelerine “Rakîb” ismi Celîlini manasını da idrak ederek zikretmelerini tavsiye ederlerdi.

Zira bu esmâ ile tesbih eden kul üzerinde zikrettiği Allah (c.c.) ile bir olmakta, onun zikrini işiten Rabbinin mevcut olduğunu, kendini görmese de Rabbinin kendini gördüğünü bilmenin, hissetmenin huzuru, huşusu, edebi içinde olmanın hazzını taşımaktadır.

Ne mutlu böyle ibadet edenlere! Allah (c.c.) hepimize böyle ibadet etmeyi nasip etsin. Böyle ibadet eden kulunun alacağı mükâfatı bir Allah dostu kardeşimiz bakın şu satırlarla ne güzel dile getiriyor:

Gecenin karanlığı insanları kaplamışken,
Benim gecem yüzünle gündüz gibi aydınlık olmuştur.
Halk gecenin zifiri karanlığında iken,
Biz gündüzün ışığındayız.

ER-RAKÎB ESMÂSINDAN KULA VERİLEN MESAJ

Ârif bir insan, Hak tealanın her yönden kendisini, bütün insanları, hayvanları, bitkileri, madenleri gözetlediğini bilerek hâl ve hareketini ona göre düzenleyendir.

Hazreti Davud yüce Rabbine bir dilekte bulunarak şöyle seslendi: “Yâ Rabbî! Ben seni nerede arayım?” Rabbu'l-Âlemîn: “Bu şekilde beni bulamazsın!”, “Neden yâ Rabbî?”, “Ya Davut! Daha ilk adımda sen benden ayrıldın! Niçin Yâ Rabbî? Çünkü sen beni görmek istediğini kendinden bana doğru ileterek bildirdin. Şayet onu benden sana doğru istemeyi bilseydin, şüphesiz beni bulurdun.”

Yine bu hususu açıklayan Ebu Yezid buyuruyor: İlk önceleri ben şu hususta hareket ediyordum, sonra hatamı anladım ve düzelttim. Ben onu anladım, ben onu sevdim, sonra gerçek gösterilince gördüm ki:

Onun beni anması, benim onu anmamdan öncedir.

Onun beni istemesi, benim onu istememden öncedir.

Onun beni sevmesi, benim onu sevmemeden öncedir.

Her şey yüce Allah (c.c.) iledir, her şey onun lütfu keremi iledir.

O hâlde kula düşen, insanın iç dünyasında vesveseler yaratan, kulu Allah'ın emirlerine karşı gaflete düşürerek emirlerini yerine getirmesini engelleyen “Nefis-Şeytan” ikilisinin şerrinden Hâlâs olabilmesi için bizim de bu iki şer odağını murakabe altına alarak onların tuzağına düşmemeye çalışmamız gerekir.

Büyük velilerden Sehl-i Tüsteri hazretleri anlatıyor: Küçük yaşta

geceleeri az uyur, çok namaz kılardım, gündüzleri çoğu zaman oruç tutardım, vaktimin büyük bir kısmını ibadet ile geçirmeye çalışırdım. Dayım Muhammed Sewar benim bu hâlimi görür ve çok memnun olurdu. Dayım o zamanın büyüklerindendi. Bir gün huzuruna varıp, “Ey âlemlerin şeyhi dayıcığım! Bana öyle hâller oluyor ki gönlüm bir türlü karar kılmıyor, bana ne yapmamı emir buyurursun!” dedim. Ey benim sevgili yeğenim Sehl: “Daima Allah (c.c.) ile ol! Rabbin zikret!”, “Peki, efendim nasıl zikredeyim?” buyurdular ki: Uykuya dalarken, uykudan uyanınca, otururken, yürürken hep şu kelimeyi söyle tembih etti. “Beni gören Allah’ım! Allah’ım, benimlesin! Allah’ım, yardımcısın! Allah’ım, şahidimsin!”

Ondan sonra bu kelimeleri sık sık zikre devam ettim, bana öyle zevk ve öyle neşe veriyordu ki, çok kere cezbeye tutuluyordum.

Aradan bir yıl geçmişti. Bir gün bana dedi ki: “Oğlum sana öğrettiğim o kelimeleri sakın kabre kadar aklından çıkarma ve ona devam et, zira şunu unutma ki, bir kimse Allah (c.c.) ile beraber Allah (c.c.) ile beraber olursa, Allah (c.c.) onun bakıcısı ve şahidi olur.”

Özetleyecek olursak kul Rabbini bu türlü anarsa, Rabbi de onun gönlünde mağfiret ve muhabbet pınarları coşturur, onu nefsinden ve şeytanın şerrinden korur ve muhafaza eder. Rabbim bizleri El-Rakîb esmâsına şahit yazarak gönlümüzü gönlünden, gözümüzü gözünden ayırmasın.

ŞİMDİ

Lügatimde ne varsa sildim tek tek
En büyük sözlüğüm “adındır” şimdi

Hatıralar içinde buldum Sen’i yek
En güzel hatıram yadındır şimdi

Kırık testilerle taşısam da su
İçimde kıvılcımlar yangındır şimdi

Ben ki sonsuzluğun şaşkın yolcusu
Vardığım son adres kapındır şimdi

Yıllarca ferahı maddede aradım
Gönümdeki tek taht aşkıdır şimdi

Yürüdüm yolları hep adım adım
Sen'le en uzaklar yakındır şimdi

Bulanık yağmurlarda yıkandım durdum
Nurunla kirlerimi arındır şimdi

Müjdenin sesini ruhumda duydum
En güzel umutlar yarındır şimdi...

DİNİ HİKÂYE

Bize şah damarımızdan daha yakın olan, onsuz yaşamanın mümkün olmadığı, bizim her dem iyiliğimizi isteyen, bizi hiçbir zaman yalnız bırakmayan Er-Rakîb olan yüce Rabbimizin bu es-mâsının sırrının kulda tecelli edilişinin insan üzerindeki etkisini gösteren, o devirde yaşanmış bir olayı anlatan şu ibret verici hikâyeyi okuyalım:

ALTINLARIN SAHİBİ KİM?

Uzun yıllar önce Anadolu'nun bir köyünde Ahmet isminde bir adam yaşardı. Boyu uzun olduğu için kendisine Uzun Ahmet derlerdi. Dürüst ve iyi niyetli bir insandı. Bütün gün çalışır, çabalardı. Bu durumdan da bir şikâyeti yoktu. Her zaman, **"Benim için**

önemli olan helalinden kazanmaktır.” derdi.

Uzun Ahmet'i tanıyan herkes çok severdi. Çünkü insanlara değer veren, onları kırmamaya özen gösteren bir insandı. Kimse-nin hakkını yemez, kimseye kötülük etmezdi. Rızıkına haram ka-rışmasını diye çok dikkat ederdi.

Bir akşam yine yorgun bir şekilde işinden döndü. Yorulmuştu ama mutluydu. Çok şükür sağlığım yerinde. Çoluk çocuğumun rız-kını helalinden kazanabiliyorum, **“Bana ne mutlu!”** diyordu.

Uzun Ahmet eşi ve üç çocuğuyla birlikte mutlu bir hayat sür-mektedir. Bu ailede büyükler küçükleri seviyor, küçükler büyükleri sayıyordu. Bu yüzden de huzurlu bir yuvaları vardı. Aralarındaki problemlere konuşarak çözüm bulabiliyorlardı.

Bir gün uzun Ahmet askerden gelen oğluna, **“Dedenden kalan tarlalardan birini satacağım!”** dedi. **“Neden satacaksın baba?”** **“Zamanın geldi oğul! Bizim evin yan tarafına senin için bir ev yapıp, seni evlendireceğim!”**

O günden sonra da tarlasına müşteri aramaya başladı. Bir sürü müşteri geliyordu. Ama kimi Uzun Ahmet'in istediği fiyatı vermeye razı olmuyordu, kimini de Uzun Ahmet'in gözü tutmuyordu.

Günler, haftalar böyle geçerken bir gün komşu köyden bir adam geldi. **“Ben komşu köyün imamıyım. Bana, Hasan Hoca derler. Eğer anlaşabilirsek tarlanı almak istiyorum!”**, dedi. Uzun Ahmet'in tarlasına onun istediği fiyatı verdi. Tarlayı satın aldı. Hasan hoca çevresinde güzel huyu ile tanınan bir insandı. Özü, sözü doğrudu, dürüsttü. Kimsenin hakkını çiğnememeye özen gösterirdi.

Uzun Ahmet ile Hasan Hoca birbirlerinden hoşlanmışlardı. Çünkü karakterleri birbirine çok yakındı. Birbirlerinden ayrılırlar-ken, bu alışveriş nedeniyle tanışmış olduk. Bundan sonra da dost olalım, gidip gelelim inşallah, diye konuşular.

Hasan hoca Uzun Ahmet'ten aldığı tarlaya çok önem veriyordu.

Tarlanın verimini arttırmak için tarlayı aktardı. Böylece toprak havalanacak, ekilen ürünler daha iyi beslenecekti. Oğlu Bilal'le birlikte tarlayı sürerlerken kara sabanın ucuna bir şey takıldı. Hasan Hoca oğluna seslendi: **"Bilal, buraya gel!"** Bilal babasının yanına yaklaşıp sordu: **"Ne var baba? ", "Sabanın ucuna bir şey takıldı oğlum. Yardım et de şurayı kazalım. Neymiş bu sabanın ucuna takılan şey, bir bakalım."**

İkisi birlikte kazma ve kürek yardımıyla toprağı kazmaya başladılar. Bir süre sonra Bilal'in kazması bir şeye çarptı. Elleriyle toprağı eşeleyinge orada bir küp gördüler. Her ikisi de şaşkınlıkla küpe bakarken Hasan Hoca oğluna, **"Haydi, yardım et de çıkaram şü küpü!"** diye seslendi. Birlikte küpü çıkarırlarken ikisinin de aklında aynı soru vardı. **"Küpün içinde ne var acaba?"** Bir süre uğraştıktan sonra küpü çıkardılar. Sımsıkı kapatılmış olan ağzını açtılar. Bir de ne görsünler? Küpün içi çil çil altınlarla dolu değil mi?

Bir süre ikisi de bu pırl pırl parlayan altınlara baka kaldılar. Sonra Bilal sevinçle, **"Artık zengin olduk, değil mi babacığım?"** dedi. Hasan Hoca oğlunun yüzüne dikkatle bakarak, **"Nasıl zengin oluruz oğlum? Bu altınlar bizim değil ki!"** Bilal'in yüzündeki sevinç şaşkınlığa dönmüştü. **"Bu altınlar bizim tarlamızdan çıkmadı mı baba?", "Evet, bizim tarlamızdan çıktı!", "Öyleyse neden bu altınlar bizim değil, diyorsun? ", "Çünkü bize bu tarlayı satan adam, tarlasında bir küp altın bulunduğunu bilmiyordu. Bize yalnızca tarlayı sattı. Bu bir küp altın o pazarlığın içinde yoktu."** Bilal babasının yüzüne hayretle bakarak yeniden sordu: **"Peki, şimdi ne yapacağız?", "Bu altınları tarlanın eski sahibine vereceğiz!"**

Bilal bir şey söylemedi ama hayal kırıklığına uğradığı her hâ-linden belliydi. Babası elini dostça bir davranışla onun omzuna koydu: **"Hayal kırıklığına uğradığını biliyorum oğlum!"** dedi **"Ama sen de çok iyi biliyorsun ki haramdan gelen mal hayır getirmez.**

Biz harama el uzatmazsak, Allah (c.c.) bize helalinden verir, üzölme!”

Bilal’ın ilk andaki şaşkınlığı geçmişti. Düşününce babasına hak verdi. **“Nasıl vereceğiz bu altınları tarlanın ilk sahibine?”** diye sordu. Bu sözleri duyan Hasan Hocanın yüreği sevinçle çarptı. Oğlu şeytanın ve nefsinin hilelerine kanmamıştı. Harama esir olmamıştı. Birçok insanın elde etmek için çırpındığı paraya yenik düşmemişti. Çok sevindi. **“Allah (c.c.) senden razı olsun oğlum!”** dedi. **“Ben de senden bu cevabı bekliyordum. Yarın birlikte komşu köye gider, bu altınları Uzun Ahmet’e teslim ederiz!”**

Ertesi gün sabah namazından sonra Hasan Hoca ile oğlu komsu köye gitmek üzere yola koyuldular. Her ikisinin de gönlü huzur doluydu. Çünkü yapılması gerekeni yapacaklardı. Sonunda Uzun Ahmet’in evine vardılar. Sokak kapısını çaldılar. Kibar bir genç kız kapıyı hafifçe aralayıp, **“Buyurun!”** dedi. **“Kimi aramıştınız?”** Bir an Hasan Hocanın oğlu Bilal’la göz göze geldiler. Sonra genç kız utangaç bir tavırla gözlerini kaçırdı. Bilal, **“Aman Allah’ım! Ne güzel bir kız!”** diye düşündü. Bu arada babası, **“Benim ismim Hasan Hoca kızım!”** dedi. Babanla görüşmek için geldik. Gene kız aynı nezaketle, **“Ben hemen babamı çağrayım!”** diyerek gitti. Biraz sonra da Uzun Ahmet kapıda gözüktü. Onları güler yüzle karşıladı. **“Buyurun, hoş geldiniz!”** diyerek misafir odasına buyur etti. Hâllerini hatırlarını sorduktan sonra, **“Hanım börek pişirmişti. Yeni demlenmiş çay da var. Şimdi getiririm!”** diyerek odaya çıktı.

Hasan hoca ile oğlu bu iyi yürekli adamın arkasından sevgiyle bakarak birbirlerine gülümsediler. Bir küp altını görünce kim bilir nasıl sevinecek diye düşünüyorlardı. Uzun Hasan biraz sonra elinde börek tepsisiyle kapıda gözüktü. Arkasında da elinde çay tepsisi bulunan kızı vardı. Tatlı bir sohbet eşliğinde çaylarını içip, böreklerini yediler. Sofradan kalkıp, ellerini yıkadılar. Yeniden min-

derlerine oturdular. Hasan hoca Uzun Ahmet'e, **"Sen bizim buraya neden geldiğimizi bilmiyorsun tabii!"** dedi. **"Bilmiyorum! ", "Sana çok güzel bir haber getirdik. Yanımızda da çok sevineceğin bir sürpriz var!"**

Uzun Ahmet şaşırmıştı. Bir şey söylemedi. Hasan Hocanın sözlerine devam etmesini bekliyordu. Hasan Hoca onu merakta bırakmadı. Başlarına gelenleri bir bir anlattı. Uzun Ahmet hayretle onu dinliyordu. Hasan Hoca sözlerini bitirince kalktı. Yanlarında getirdikleri küpün ağzını açıp, çil çil altınları gösterdi. Uzun Ahmet bu altınlara baktı. Oldukça sakindi. **"Pek sevinmişe benzemiyordu. Çok dürüst bir insansın Hasan Hoca!"** dedi. **"Ama ben bu altınları alamam!"** Bu defa şaşıрма sırası Hasan Hocayla Bilal'a gelmişti. İkisi birlikte sordular: **"Neden?"**, **"Benim bu altınları almam helal olmaz. Çünkü ben size bu tarlayı satarken sadece üstünü değil, altını da sattım. Mademki tarla sizin, tarladan çıkan her şey de sizindir"**, **"Ama sen bize bu altınları satarken toprağın altında bir küp altın olduğunu bilmiyordun ki..."**, **"Olsun. Satmadan önce çık- saydı benim kismetim olurdu. Mademki sattıktan sonra bulundu. Demek ki sizin kismetinizmiş!"**

Uzun zaman bu şekilde konuşarak birbirlerini ikna etmeye çalıştılar. Ancak her iki taraf da kendi düşüncesinden vazgeçmiyordu. Sonunda bu davayı kâdiya (hâkime) götürmeye karar verdiler.

Kâdı hem Uzun Ahmet'i hem de Hasan hocayı dinledi. Bu iki insanın kalplerinde bulunan Allah (c.c.) sevgisi onları ne kadar da yüceltmmişti. Birbirinin elindeki malı almak için nice hilelere başvuran birçok insan vardı. Ama bu insanlar bu büyük serveti birbirlerinden almaya değil, birbirlerine vermeye çalışıyorlardı.

Kâdı onları önce bu güzel davranışlarından dolayı tebrik etti. Sonra da, onlara bazı sorular sordu. Birinin genç bir kızı diğerinin de delikanlı oğlu olduğunu öğrenince, **"Şu anda aklıma bir dü-**

şünce geldi!” dedi. “Bu genç kızla bu delikanlı birbirlerini bir görsünler, eğer birbirleriyle evlenmek isterlerse evlendirelim ve bu bir küp altını da onlara hediye edelim, ne dersiniz?”

Bu sözlere en çok sevinen Bilal olmuştu. Uzun Ahmet'in kızının da Bilal'ı beğendiği anlaşılınca iki genç evlendiler, altınlar da onlara verildi.

Hepsinin de gönülleri huzur içindeydi. Çünkü her an kendilerini gören ve kontrol eden Allah'ın yaptıkları bu güzel davranıştan dolayı kendilerinden razı olduğunun bilincindeydiler.

Yüce Allah'ın en güzel isimlerinden birisi de **“Er-Rakîb”** ismidir. Er-Rakîb, **“bütün varlıklar üzerinde gözcü, bütün işler kontrolü altında bulunan.”** demektir. Allah (c.c.) yapılan her şeyi görür ve herkesin yaptığına göre karşılığını verir. O hâlde her davranışımız O'nun rızasına uygun olmalıdır. O'nun sevdiği işleri yaparak O'nun sevgisini kazanmaya çalışmalıyız. O'nun sevmediği davranışlardan ise uzak durmalıyız.

DUA

Yüce Allah'ım! Seni tarif etmektedir. Bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerinle aydınlatmazsan bizleri, bizim ruhumuz karanlıkta kalır, Er-Rakîb ismi Celîline şahit yaz bizleri.

Yüce Allah'ım! Sen görürsün, gözetirsin işlenen fiilleri, anlarsın her lisan ile söylenen her dilleri, bizleri bağışla, bizlere merhamet et, tövbelerimizi kabul et, bizi tabii afetlerden, adama benzer şeytan, şeytana benzer adamların şerrinden Rakîb esmânın sırrı ile koru ve muhafaza et yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Rahmetin adına, şefkatin hatıranı, kadın erkek bütün mü'minleri, onların ölümleri ile dirilerini de, onların ayıplarını ve günahlarını **“El-Afüv”** esmânın hatıranı affet yâ Rabbî!

Ey ruhların, ey çürümüş cesetlerin Rabbi olan Allah'ım! Ruhlar

tekrar cesetlerine dönünce bütün insanlar senin huzurunda azabından korkarak, rahmetini ümit ederek beklerken, yaptığımız hata günahlardan dolayı ettiğimiz tövbelerimizi kabul buyurarak **“Tewâb”** esmânı kurtarıcı olarak yardımımıza gönder yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Yüce Allah'ım! Bizi peygamberimiz Hazreti Muhammed Efendimize salat ve selam okuyan kullarının en hayırlı olanlarından et. Peygamberimize en yakın bulunanlardan ve ona kavuşanlardan et. Bizi mahşer günü ümmetim, ümmetim, ümmetim dediği mü'min kullarından ederek onun açtığı şemsiyenin altına sokarak bizleri sevindir yâ Rabbî!

Efendimizi Cebrâîl (a.s) alnında yazılmış olan isimler hakkı için, efendimiz İsrâfîl (a.s) alnında yazılı isimlerle ve bütün meleklerin üzerinde yazılı isimler hakkı için, senden af, mağfiret, sağlık, sıhhat, saadet ve bereket istiyoruz, dileklerimizi **“Vehhâb”** ism-i Celîlin hürmetine kabul buyur yâ Rabbî!

Allah'ım! Yüce kürsînin, azametinin, Celâlin, kudretinin ve hükümlerinin hatırına, yarattıklarından hiç kimsenin bilmediği gizli, saklı, o pâk ismin hatırına Cennet'i âlâda cemâlini bizlere göstermeyi nasip et yâ Rabbî!

Allah'ım! Bütün esmâ-i ilâhinle sana yalvarıyoruz! **“Yâ Allah!”** diyoruz! Kalbimizin ta derinliklerinden gelen sesle, **“Lâ ilâhe illal-lâh!”** diyoruz, Resulüne ta yürekten, **“Muhammedün Resulullah!”** diyoruz. Bu ulvî değerlerin yüzü gözü hürmetine bizleri affet, Cehennem ateşinden koru yâ Rabbî! Âmîn!

EL-MUCÎB

(C.C)

EL-MUCİB (C.C)

Mucîb, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası kullarının duasını kabul edip, hemen cevap verendir.

Bizi yaratıp dünyaya gönderen yaratıcımız canlı, cansız bütün mahlûkatın ihtiyaçlarını onlardan daha iyi bilir ve görür. Bir kulu samimiyet içinde hulûsi kalp ile kendisinden bir istekte bulur. O'na hâlini arz ederse, kulunun duasını ve ihtiyacını یشtir, isteğine cevap verir.

Biz kullara yakışan O'ndan devamlı istemek ve O'na hâlimizi arz ederek lûtfuna mazhar olmaya çalışmaktır.

İslâm edebiyatında, kulun bütün benliğiyle yüce yaratana yönelerek O'ndan istekte, dilekte bulunup niyaz etmesine **“Dua”** denilmektedir.

Dua, insanın Allah (c.c.) u tealaya hâlini arz etmesi ve O'na niyazda bulunması olduğuna göre dua bir nevi Allah (c.c.) 'la kul arasında geçen bir tür diyalogdur. Bir başka yoruma göre duada Allah (c.c.) ile kul arasında bir vasıta yoktur. Zira dua sınırı sonsuz olan kudret ve kuvvet sahibi yaratıcının âciz, zavallı, himayeye muhtaç kulu arasında kurulan manevi bir köprüdür.

Yüce yaratıcımız kendisine dua eden ve ibadet eden herkese icabet edeceğini bize şöyle bildiriyor: **“Rabbimiz, bana kulluk edin ki size icabet edeyim, karşılığını vereyim.”**

Ayrıca yece Rabbimiz eşsiz kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in birçok ayetinde kendisine yapılan tövbeleri kabul edeceğini bize bildiriyor.

Allah (c.c.) kuluna şah damarından daha yakındır. Kendisine yalvaranın yakarışını یشtir یشitmez dilerse isteğini hemen yerine getirir. Dilerse hemen vermez, zamanı gelince yerine getirir. Dilerse hiç vermez, vermemesinde yine kulunun lehine bir hayır vardır.

Bazı insanlar aceleci tavırlarıyla, **“Biz istiyoruz, istiyoruz ama Rabbimiz bizim isteklerimizi yerine getirmiyor!”** diye çok yanlış bir

görüşe sahip oluyorlar. Bu görüş tamamen hatalı ve yanlış bir görüştür. O kişiler Rablerinin “Mucîb” esmâsının sırrına layıkı ile mazhar olmamış kişilerdir.

Ayrıca, El-Esmâ-ül Hüsnâ, Allah'ın güzel isimleri ile dua etmenin makbuliyetini yüce Rabbimiz Ârâf suresi, 7/180. ayetinde şöyle buyuruyor: “En güzel isimler Allah'ındır. O'na, O'nun adları ile dua edin!” diye bize tavsiyede, uyarıda bulunuyor.

Bu esmânın sırrına vakıf bir Allah dostu bakınız bunu ne güzel dile getiriyor:

Tövbe bizden, şükür bizden, dua ile niyaz bizden,
İcâbet et, Mucîb olan şanı yüce Rabbimizden,
Esirgeyen, kayıransın, nimetinle doyuransın,
Ayırma ilâhi bizi, sana gelen nurlu izden.

Mucîb esmâsının kısaca ne anlama geldiğini inceledikten sonra şimdi de kutsal kitabımız Kur'an bu konuya nasıl bir açıklık getiriyor, onu incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-MUCİB İSMİ CELİLİNİN İZAHI

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Hud suresi, 61. ayetinde buyuruyor ki: “Şüphesiz ki Rabbim size yakın ve duaları kabul edendir.” Yine Enfal suresi, 24. ayet “Ey iman edenler! Sizi, size hayat verecek şeylere çağırdığı zaman Allah'a ve Resulüne uyun.”

Allah'a ve onun Resulüne itaat ederek çağrısına uyun. Resullullahın sizi bir şeye çağırması, Allah'ın çağırması anlamındadır.

Bir rivayete göre Allah (c.c.) nasıl gökten yağmur yağdırarak ölü toprağı diriltiyorsa, ilim de ölü kalpleri diriltir. İşte o zaman Allah (c.c.) kişi ile onun kalbi arasına girer. Cahillik ise kalbi öldürür. Bir şair şöyle söylüyor:

Cahil elbisesine bakıp kendini beğenmesin,
Cahil ölü, elbise ise kefendir.

Bir sahabe Efendimizin yanına gelerek, **“Yâ Allah’ın Resulü! Seni o kadar seviyorum ki dünya olduğu gibi ahirette de seninle beraber olmak istiyorum. Bunun için ne yapmam lazım!”** deyince, **“o zaman sen de bana yardımcı ol!”** diyerek, **“çok dua et, çok secde ederek sen de bana yardımcı ol!”** diyerek, kendisine yardımcı olması için onun da gayret sarf etmesi gerektiğini hatırlattı. İkinci husus da dua edenin teslimiyetçi olması gerekir.

Duada tam teslimiyet esası vardır. Cenabu Hak Hazreti Musa’ya, **“Yâ Musa! Elindeki âsâyı taşa vur ve su çıkart!”** deyince Hazreti Musa **“Hiç taştan su çıkar mı?”** diye tereddüde düşmeden vurdu ve su çıktı. İşte burada tam teslimiyet vardır.

Dr. A. Carrel bir konferansında şu ilgi çekici beyanı yapıyor:

“Dua kanseri bile iyi edecek bir ilaç gibidir. O her keskin şeyden daha keskindir, nüfuz edici bir özelliği vardır.”

Yalnız şu husus çok önemlidir. Hasta bir çocuk doktora gittiği zaman ne olur?

Doktor amca! Bana iğne yapma diye yalvarır. Ama o hastalığın şifası iğne ile geçecekse doktor çocuğun isteğini dinlemez ve iğnesini yapar.

Her külfet bir nimet karşılığında yapılır. Cennet’e talip oluyorsak biraz meşakkatlere katlanacağız. Çalışıp, çabalayıp, bazen uykusuz kalıp Allah’ın gözüne girmeye çalışacağız. Zira bir İslâm âliminin dediği gibi, **“Cennet’e giden yolda dikenli tarlalar vardır.”** Yolun hepsi asfalt değil, o dikenli tarladan geçmemiz gerekiyor.

Rabbu’l-Âlemînin El-Mucîb esmâsına layık olabilmek için biz de çok çalışacağız, çok gayret göstereceğiz. Nasıl emek olmayınca yemek olmuyorsa, çalışıp, çabalayıp, Allah’ın ve onun Resulünün emrettiği yolda yürümezsek Rabbu’l-Âlemînin bu esmâsının lütfuna mazhar olamayız.

Bunun en canlı misali, Yıldırım Beyazıt zamanında yaşanmış şu ibret verici hikâyede ne güzel dile getiriliyor:

İHTİYARIN VERDİĞİ DERS

Yıldırım Beyazıt, köyleri dolaşıyordu. Köyün birinde, çok yaşlı bir ihtiyara rastladı. Aksakallı ihtiyar bir yandan bir yandan belini tutarken bir yandan da incecik meyve fidanlarını dikiyordu. Beyazıt bunu görünce köylüye takılmak istedi: **“Baba, bu fidanlar ne zaman büyüyecek de meyve verecek? Bunlardan yemek sana nasip olacak mı?”** deyince padişahı ömründe görmemiş ihtiyar gayet sakin bir vaziyette: **“Oğul! Benim yiyeceğimi hiç zannetmiyorum!”** dedi.

Beklediği cevabı alan Beyazıt: **“Be hey amca! Öyleyse kendini neden yorarsın? Meyvesini yemeyeceğin ağaç için neden çalışırsın? Bırak gençler diksin!”** deyince ihtiyar: **“Hey oğul! Sen hepten cahilmişsin. Biz atalarımızın diktiği ağaçların meyvesini yemiyor muyuz? Biz bunları dikmezsek torunlarımız ne yiyecek?”** dedi.

Yıldırım Beyazıt ihtiyarın verdiği cevaptan memnun oldu. Hemen maiyetine emir vererek bir kese altın verilmesini istedi. İhtiyar: **“Bak gördü mü oğul? Sen bu fidanlar ne zaman meyve verecek demiştin ya! İşte gördün, hemen meyve vermeye başladılar.”**

Bu cevap sultanı güldürdü. İhtiyarın hazır cevaplılığı karşısında çok memnun kalarak bir kese altın daha verilmesini isteyince, ihtiyar dayanamadı: **“Gördün mü herkesin ağacı bir meyve verirken benim fidan iki meyve vermeye başladı!”** dedi. Sultan Beyazıt, **“Buradan gidelim, yoksa bütün servetimizi bu hikmet dolu ihtiyara vermek zorunda kalacağım!”** der ve oradan ayrılır.

Dua bir aşk işidir, dua bir sevda işidir. Duayı aşkla, şevkle, ihlâsla yapmazsan, mektup adresine ulaşmaz.

Âşık Veysel’in dediği gibi: **“Güzelliğin bir işe yaramaz, şu ben-deki aşk olmazsa.”**

Yüce Rabbim, Mucîb esmâsına şahit yazsın hepimizi...

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-MUCİB ESMÂSININ SIRRI

Dua ve ibadetler Allah (c.c.) ile kul arasında cereyan eder. Dua kulun kendini yaratan, yaratıcısından rahmet şefkat ve sonunda mağfiret dilemesidir. Kul dua anında Allah (c.c.) ile konuşur, bütün derdini, dileğini, isteğini O'na arz eder. Hatta ve hatta onunla paylaşır. Bu sebeple dua kulluk makamının en önemlisidir.

İncelemeye çalıştığımız El-Mucîb esmâsıyla ilgili Efendimizin dualarından birkaç misal verelim.

Enes İbn. Malik'den rivayet edilen bir hadiste iki cihan serve-rinin şöyle dua ettiği söylenir: **“Ey gözleri ve gönülleri evirip, çeviren Allah'ım! Benim gönlümü de (kalbimi de) dinin üzerine sabit kıl!”**

Hazreti Aişe de bu duayı sık sık okuyan Resulullah'a **“Yâ Allah'ın elçisi! Sen neden bu duayı çok okuyorsun ve çok tekrarlıyorsun?”** diye sorduğunda şu cevabı verdiler: **“Yâ Aişe! Muhakkak ki insanın kalbi Allah'ın parmaklarından iki parmak arasındadır. Dilediği zaman onu kaydırır, dilediği zaman doğrultur.”** diye buyurdu.¹⁹⁸

Yine Resulullahın çok sık ettiği dualardan biri de: **“Allah'ım! Göz açıp kapatıncaya kadar da olsa, beni bana bırakma! Bana verdiğin nimetleri benden geri alma!”**

Yine çok sık ettiği dualardan biri de, **“Allah'ım! Faydasız ilimden makamına, yükselmeyen amelden ve kabul olmayan duadan sana sığınırım!”**

Yine bir başka duası: **“Allah'ım! Bildim ve bilmediğim bütün iyilikleri senden isterim. Bildiğim ve bilmediğim bütün kötülüklerden de sana sığınırım.”**

Yine bir başka duası: **“Allah'ım! Bütün işlerimin sonun güzel eyle. Dünya sıkıntılarından ve ahiret azabından bizi koru!”**¹⁹⁹ Âmîn.

Yalnız Resulullah bizi şu hususta uyarıyor ve dikkat etmemizi söylüyor: **“Allah'a kabul edeceğinden emin olduğunuz hâlde dua**

ediniz. Biliniz ki Allah (c.c.) gaflet, oyun içinde olan kalpten edilen duaları kabul etmez.”²⁰⁰

Kıymetli kardeşlerim!

İki cihan sultanı aziz Resulümüz Muhammed Mustafa (s.a.v.) efendimizin kendisine yaptığı bu duaları, bizlerin de kendisine yapmamızı, El-Mucîb Celle Celâluh ismi Celîli yüzü-gözü hürmetine hepimize nasip eder İnşallah!

EL-MUCİB İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Yüce Rabbimiz bu ismi Celîli ile biz kullarına şu mesajı veriyor: Şunu kesinlikle bilin ki ve ona inanın ki ibadetlerinizi, samimiyetle, içtenlikle yaptığınız her duayı işitir ve ona cevap veririm, diyor. Sizin bana ettiğiniz dualarınızı hiçbir zaman karşılıksız bırakmam, diyor. Zira O yüce yaratıcı **“O, her şeyi bilen, işiten ve verendir.”**

İşte bunun en canlı ve birebir yaşanmış şu ibret verici hikâyesi:

Resulullah Efendimiz ve Hazreti Ömer akşam namazını kılıyorlardı. Efendimiz imam olup, zamm-ı sure olarak bir ayeti kerîme okudular. Hazreti Ömer, bu ayeti kerîmeyi işitince gadaba geldi birden. Çünkü firavunun, kavmine hitaben; **“Sizin tapacağınız en büyük tanrı, benim!”** dediğini bildiriyordu Hak teala. Hazmedemedi bunu. Kan sıçradı beynine. Ve gayrı ihtiyari, **“Ben orada olseydim, onu mutlaka öldürürdüm!”** deyiverdi. Ancak bu sözü namaz esnasında söylemişti. Sevgili Peygamberimiz, namazdan selam verince, **“Yâ Ömer! Namazını iade et!”** buyurdular. Hazreti Ömer edeple sordu: **“Neden yâ Resulullah?”**, **“Çünkü dünya kelamı namazı bozar”, “Baş üstüne!”** dedi. Ve namazı iade etmek için ayağa kalktı. Tam namaza duracaktı ki, o anda bir vahiy geldi Efendimize: (Ey Habîbim! Ömer’in o konuşması hoşuma gitti. Onun namazını kabul ettim ve misliyle sevap verdim) buyurdu Hak teala. Efendimiz: **“Otur ya Ömer! Namazın oldu!”** buyurdular.

Yalnız şu nokta çok ehemmiyetlidir. Bunun üzerinde dikkatle

durmalıyız. Bazen sebebi, çaresi bulunmayan olaylar vardır ki, insanlar çok bunalır, çaresiz kalır. Buna ıztırar hâli, yani çaresizlik hâli denir. Bu hâllerde yalnız ve yalnız Allah'a yönelip ondan yardım umulur. Yalnız ondan yardım istenir. Çünkü O **"Çaresizlerin yegâne çaresidir."** Böyle çaresizlik anında kul İslâm âlimlerinin önerdiği üzere Rabbine şu isimleri ile bütün saflığı, bütün samimiyeti ve bütün teslimi ile yalvararak der ki: **"Yâ Rabbim! Sen Mucîb Celle Celâluhûsun. Yâ Rabbim! Sen Rahîm Celle Celâluhûsun. Yâ Rabbim! Sen Kerîm Celle Celâluhûsun."** diyerek ona niyazda bulunarak kendini Rabbine teslim eder. Böyle hâllerde kendisine iltica edip, **"derdi veren sensin, çaresini de ver!"** diye yalvaranlara Allah'ın vaadi gelir. Çok defa umulmayan yerlerden selamet kapıları açılır. Hazreti Yusuf'un atıldığı kuyudan çıkartılmaları, yanan ateşin içine atılan Hazreti İbrahim'i ateşin yakmaması bunun en bâriz ve en çarpıcı örnekleridir.

Yalnız şu gerçeği hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız. Kul için neyin hayır, neyin şer olduğunu ancak Allah (c.c.) bilir. Çünkü yaratan O'dur, takdir eden O'dur. İstedik de vermedi, lafı tamamen yanlışır. Belki vermemesi, vermesinden hayırlıdır da onun için vermemiştir. Belki karşılığı Cennet'te verilecektir de onun için dünya da verilmemiştir. Bu bir sırdır. Onu ancak kendisi bilir. Dr. Ali Paşa'nın bu konuya ışık tutacak şu şiirini okuyalım.

**Kalb-i mecruha haber verme yâresini,
Koyuver, çırpınadursun arasın çâresini,
Bozma gel hasta ile hastalığın âresini,
Belki Allah (c.c.) yaratır, çaresizin çâresini.
Nâ ümit etme tabip, hastayı dermanından,
İhtiraz üzre bulun, his eyle iz'anından,
Kesmez ümidini kul, Rabbinin ihsanından,
Belki Allah (c.c.) yaratır, çaresizin çâresini.**

Bu konuda **"Mucîb"** esmâna misafir olduk kabul buyur Yâ Rabbî!

KAPINDAYIM

Ötede muhabbetin... Ben beride kalmışım.
Kervan sıraya durmuş, en geride kalmışım.
Bahara bel bağlamış, zemheride kalmışım.
Solacaksam, aşkınla yandırıp soldur beni.
Kapındayım sersefil... El verip kaldır beni.

İnanan yüreklerde sultan sensin sadece
Ruhuma haz veriyor ismindeki her hece
Kabul buyur, selâmım sana her gün, her gece
Ne olur, 'Bu da bizden' deyip de aldır beni
Kapındayım sersefil... El verip kaldır beni

Yağz atlar başıboş, yaklaşan yok ufuktan
Raylar paslı, trenler kalkıp gitmişler çoktan
Nerdesin Sultan'ım? Bir ses ver sonsuzluktan
Yürüdüğün çöllerde, yollarda öldür beni
Kapındayım sersefil... El verip kaldır beni

Sana 'Habîbim' diyen Allah (c.c.) 'ıma kul oldum
Şükür O'na, yeşerten ikliminde gül oldum
Şefaatin olmazsa yandım, bittim, kül oldum
Vuslata adım kala ağlatma, güldür beni
Kapındayım sersefil... El verip kaldır beni...

Safer MERDİVAN

DİNİ HİKÂYE

El-Mucîb olan Allah (c.c.), Allah (c.c.) diyen kulunu bunaltmaz ve yalnız bırakmaz.

UYARI

Sünel Hanım, kaç gündür yattığı bu hastane odasında kimseyle konuşmuyor, lafa söze karışmıyordu. Battaniyesini kafasına çekiyor ve geçmişe dalıyordu sık sık... Artık çok gerilerde kalan günlere gidiyordu. Bazen çocukluğu bazen genç kızlığı geliyordu aklına. Annesi çok yaramaz bir kız olduğunu söylerdi hep. Kendisi de ele avuca sığmaz bir çocuk olduğunu hatırlıyordu. Hatta mahallede topluca yapılan yaramazlıklarda çoğunlukla elebaşlık ona düşerdi. Yaşı ilerleyip, genç kızlığa adım attıkça yavaş yavaş durulmuş sakinleşmişti. Yapmak istediği birçok şey vardı ama çevresindeki büyükler: **“-Sen artık çocuk değilsin. Genç kız oldun davranışlarına dikkat et!”** diyorlardı. İlk başlarda hiç hoşuna gitmiyordu bu uyarılar. Ama zaman geçtikçe kendisi de büyüdüğünü düşünüp davranışlarına çekidüzen verme gayreti içine girmişti. Fırtınalı bir çocukluk ve gittikçe sakinleşen, durulan bir genç kızlık döneminin arkasından mutlu bir evlilik hayatı gelmişti. Eşi güzel ahlaklı, kibar ve duygulu bir insandı. Görücü usulüyle evlenmiş ama daha sonra birbirlerini çok sevmişlerdi. O üzülmessin, kırılmasın, incinmesin diye tetikteydi hep. Beyi de kendisini incitmeye çok dikkat eder, gönül almayı çok iyi bilirdi. Aynı zamanda ibadetine de çok düşkün bir insandı. İslâm'ı öğrenme ve yaşama azmiyle doluydu Birlikte kitap okumaktan ve okudukları üzerinde konuşmaktan zevk alıyor, haz duyuyorlardı. Bu huzurlu yuva daha sonra çocuklarla da zenginleşmişti. İlk oğlu Ömer'in ardından Büşra ve Zehra doğmuşlardı. Yıllar onları yetiştirmek ve büyütmek uğraşısıyla geçmişti, onlar okusunlar, eğitim görsünler diye anne ve baba olarak ellerinden gelen tüm fedakârlıkları göstermişlerdi.

Oğlu üniversiteyi bitirip askere gitmiş, kızları ise evlenmişlerdi. Bu yuvanın başında olduğu gibi sonunda da beyiyle kendisi kalmışlardı baş başa. Yaşanan onca yıldan, çekilen onca zahmetten sonra bile birbirlerine olan sevgi ve saygılarını kaybetmemişlerdi. Yine birlikte yürümekten, birlikte gezmekten ve sohbet etmekten tat alıyor, mutlu bir birlikteliği sürdürüyorlardı. Ancak bu defa da ecel girmişti araya. Akşam yemekten sonra karşılıklı oturmuş çaylarını içiyorlarken birden fenalaşmış ve yere düşmüştü beyi. Ne oldu, ne oluyor diyemeden ani bir kalp krizi ile hayata veda etmişti. Koskoca evde yapayalnızdı artık. Eşi dostu, arkadaşları onu yalnız bırakmamak için gayret gösteriyor ve sık sık arıyorlardı. Ama yine de bir burukluk, bir gariplik duygusu daima geziniyordu yüreğinde **“Hayat bu, imtihan dünyası.”** deyip, bulunduğu duruma alışmaya çalışırken düşmüş ve bir bel rahatsızlığı geçirmişti. Kastamonu'daki doktorlar ameliyat için onu Ankara'daki İbni Sina hastanesine sevk etmişlerdi. Acilen gidip ameliyat olması gerekiyordu. Ancak oğlu askerdeydi. Kızının biri doğum yapmak üzereydi, diğeri ise ev taşıyordu. Kendisiyle birlikte Ankara'ya hastaneye gelecek ve yanında kalabilecek kimse yoktu. Kısacası eşini kaybetmiş olmanın acısını bir kez daha şiddetle hissetmişti yüreğinde. Celâl hayatta olsaydı onu asla yalnız bırakmaz, tatlı sözlerle teselli eder, ümit verirdi. Zaten onun yokluğuna dayanmak son derece zorken bir de bu yapayalnız kalmışlığı yaşamak yarasına tuz biber oluyordu. Öyle çaresiz, öyle bitkin, öyle perişandı ki. En iyisi hiç kimseye haber vermeden Ankara'ya gidip, bıçak altına yatmak diye düşünmüş ve öyle de yapmıştı. Birkaç gündür hastanedeydi ve ne kimseyle konuşmak ve ne de kimsenin yüzüne bakmak geliyordu içinden. Hayata ve insanlara kahretmiş, küsmüşü adeta. Battaniyesini başına çekiyor, herkesten ve her şeyden uzak öylece yatıyordu. Kendisiyle konuşmak isteyenler onun sessizliği karşısında pes etmek, onu kendi hâline bırakmak zorunda

kalıyorlardı. Düşüncelerinden **“Merhabalar teyzeciğim!”** sözü ayırdı onu. Dün gelip başında dakikalarca dil döken küçük kız yine gelmişti anlaşılan. Bir yandan minik elleriyle, başına çektiği battaniyeyi çekmeye çalışırken bir yandan da o masum gülümsemeyle, **“Geçmiş olsun teyzeciğim!”** diyordu. Bugün nasılsınız? Çocuğa dikkatle baktı sekiz-on yaşlarında olmalıydı. Öyle içten, öyle sevimli bir hâli vardı ki... Bu defa cevap vermeden edemedi. Görüyorsun işte, hastayım, yatıyorum. Çocuğun kara gözleri sevinçle parladı. Geçmiş olsun teyzeciğim. Annem bana her zaman **“Derdi veren Allah (c.c.) dermanını da verir.”** der. Doğru söylemiş. Peki, sen ne arıyorsun burada? Ben beynimden ameliyat olacağım, ur alacaklar. Sünel hanımın gözleri hayretle açıldı. Kaç yaşındasın sen? On yaşındayım. Üzüntüyle başını salladı. Ufacık çocuk, sanki normal bir şeyden söz eder gibi beyin ameliyatı olacağım söylüyordu. Karşıdaki çocuk onun duygularını anlamış gibi **“Ben Allah (c.c.) 'a dua ediyorum teyzeciğim. O bana şifa verecek. Sen de dua et, O'ndan şifa iste!”** diyordu. Birden şimşekler çaktı Sünel hanımın beyinde. Kendisi imanlı bir insandı. Ama bu âni hastalık ve yalnızlık sinirlerini öylesine yıpratmıştı ki normal düşünemez olmuştu. Değilse kendisini böylesine kapıp koyuvermez, hayata ve insanlara böylesine kahretmezdi. Darlıkta ve bollukta her zaman Allah (c.c.) 'a sığınır, daima O'ndan yardım isterdi. Ama bu defa ümitsizliğe kapılmış, kaderine küsmüştü. Şimdi ise sonsuz merhamet sahibi Rabbi onu bir çocuğun diliyle uyarıyor adeta... **“Ey kulum kendine gel, her zamanki gibi bana dua et, benden yardım iste!”** diyordu **“Affet beni güzel Allah'ım! Nasıl bu kadar cahilce hareket ettim.”** diye düşünürken sordu: İsmi ne senin tatlı kız? Tuba.

Ne güzel isim. Teşekkür ederim teyzeciğim. Sizin gülümsediğinizi görmek beni çok sevindirdi. Sünel hanımın gözleri yaşardı.

“Sağol yavrum!” dedi **“Yüce Allah'ım! iki cihanda daima yü-**

zünü güldürsün senin!” Teşekkür ederim teyzeciğim. Bu arada yanlarında otuz-otuz beş yaşlarında genç bir hanım belirdi. Ben de seni arıyordum Tuba, diye seslendi. Teyzeyle konuşuyorduk anneciğim.

Bu genç, kibar kadın Tuba'nın annesiydi demek. Başörtüsünün çevrelediği yüzü ne kadar temiz ve ne kadar sevimliydi.

Sünel hanım **“Böyle bir çocuğu ancak böyle bir anne yetiştirebilir.”** diye geçirdi içinden.

Bu arada Tuba'nın annesinin **“Geçmiş olsun”** diyen sesini duydu. Sağolun. Çok tatlı bir kızınız var. Teşekkür ederiz teyzesi, biz de yan odada kalıyoruz. Allah (c.c.) kısmet ederse Tuba yarın ameliyat olacak. Allah (c.c.) şifa versin. Âmin, cümlemize.

Onlar gidince Sünel Hanım bir kendisini bir de yarın beyin ameliyatı geçirecek olan on yaşındaki bu kız çocuğunu düşündü.

Kendisinin göstermesi gereken sabır o çocukta, o çocuktan beklenebilecek olan sabırsızlık ve hırçınlık ise kendisindeydi.

Yüzünü mahcubiyet gözyaşları ıslatırken, **“Yüceler Yücesi Allah'ım! beni affet.”** diye inledi. Ben ne kadar cahilce hareket ettim. Oysa hastalığı da veren sensin, şifayı da. Derdi de veren sensin dermanı da. Sana sığınanları, sana dua edenleri Sen yarıdmsız bırakmazsın. Sana sığındım yâ Rabbî!

Akşam yemeğinden sonra Tuba yine geldi yanına **“Teyzeciğim!”** dedi. **“Siz benim ismimi sordunuz ama ben sizinkini sormadım. Benim ismim Sünel yavrum.”** Efendim? Sünel. Çok değişik bir isim. Herkes öyle der.

Bu arada Tuba'nın elinde bir kâğıt tuttuğunu gördü ve sordu:

O kâğıtta ne var? Bir şiir. Demek sen şiir de okuyorsun? Evet.

Elindeki şiiri bana okumak ister misin? **“Tabii”** dedi ve başladı okumaya...

ANNE VE ÇOCUK

Ben bir kuzuyum
Çobanım ise annem
Beni güzel otlatır mı?
Kurda kaptırır mı bilmem.

Ben bir çiçeğim,
Bahçıvanım ise annem.
Beni ilim ve İslâm suyuyla sular mı?
Yoksa kurutur mu bilmem.

Ben bir gemiyim,
Kaptanım ise annem.
Beni karşı sahile ulaştırır mı,
Yoksa batırır mı bilmem.

Şiiri bitirince güzel kara gözlerini Sünel hanımın gözlerine dikti. Onun ne diyeceğini bekler gibiydi. Şiirin çok güzelmiş yavrum. Sen de çok güzel okudun, aferin. Teşekkür ederim teyzeciğim, siz de şiir seviyorsunuz galiba. Evet, çok severim. Sizden bir şey isteyebilir miyim? Tabii yavrum, yapabileceğim bir şeyse memnuniyetle. Benim hatıra defterime bir hatıra yazar mısınız? Senin hatıra defterin de mi var? Evet, babam aldı. Oldu, yazarım.

Tuba'nın yüzü mutlu bir tebessümle aydınlandı ve şimdi getiririm hatıra defterimi diyerek odasına koştu. Sünel hanım bu sevimli kızın kendisi gibi sevimli defterine su satırları karalarken bir eliyle de gözlerinden akmasına engel olamadığı gözyaşlarını siliyordu: "Akıllı büyük, kendi küçük minik Tuba! Bu günler İnşallah geçecek. Hastanede yanıma gelip, 'teyze üzülme, dua et!' deyişini hiç unutmayacağım. Bana büyük destek verdin. İnşallah seni sağlığına kavuşmuş olarak arkadaşlarının içinde cıvı cıvı oynarken

de görürüm. Bu küçücük yaşındaki sabrın ve Allah (c.c.) 'a olan bağlılığın beni hayretler içinde bıraktığı kadar da sevindirdi. Tuba'cığım, daima Kur'an olsun önderin, her zaman izinde ol Hazreti Peygamberin. Yüce Allah (c.c.) 'dan sana dünya ve ahirette mutluluklar vermesini bütün gönlümle niyaz ediyor, en içten sevgilerimi sunuyorum. Hastahane arkadaşın Sünel."

Ertesi gün Tuba ameliyat olmaya giderken dudakları kıpır kıpırdı. Ta gönlünden gelen dualar sunuyordu Rabbine. O ameliyattayken annesi, babası, bütün sevenleri ve Sünel hanım da içtenlikle dua ettiler. Altı saat sonra doktor ameliyathanenin kapısında görününce herkes onun yanına koştu. Tuba'nın babası heyecandan titreyen bir sesle sordu, **"Ameliyat nasıl geçti doktor bey?"** Başarılı geçti, gözünüz aydın.

Bu sözleri duyan hasta yakınları çok sevinmişlerdi. Çok şükür Allah'ım! sözleri ortalığı kaplamıştı. Tuba'nın babası doktora minnetle bakıyordu **"-Sağolun doktor bey, elinize sağlık,"** diyerek teşekkür etti. Sonra da en çok Allah (c.c.) 'a teşekkür etmesi gerektiğini düşündü. Çünkü doktora bu ameliyatı başarıyla tamamlayacak akıllı, güçlü ve kuvveti veren O'ydu. Hastaya şifa veren O'ydu. Kendisine edilen duaları işiten ve kendisinden yardım isteyenlerin dilediklerini veren O'ydu. Tuba'nın babasının dudaklarından. **"Sana sonsuz, sayısız şükürler olsun Allah'ım!"** sözleri döküldü.

Yüce Allah'ın en güzel isimlerinden biri de El- Mucîb ismidir. Anlamı, **"kendisine yalvaranların isteklerini veren"** demektir.

Allah (c.c.) kendisine dua edenleri duyar. İçtenlikle kendisine el açıp, dua eden insanları sever. Dua dinimizde en değerli ibadetlerden birisidir.

Yüce Allah (c.c.) Kur'an-ı Kerîm'de Sevgili Peygamberimize hitaben,

(Ey Peygamber!) Kullarım sana beni sorarlarsa (bilsinler ki)

şüphesiz ben onlara çok yakınım. Bana dua edenlerin duasını kabul ederim, buyurmaktadır.

O hâlde hepimiz, her zaman Allah (c.c.) 'a dua etmeli, O'ndan yardım istemeliyiz. Ne mutlu bize ki son derece merhametli, şefkatli, kullarının dualarını işiten ve kabul eden bir Rabbimiz var!

El aç Yüce Allah (c.c.) 'a bütün dertlerin biter!

Dua eden kulunu çok sever, yardım eder!²⁰¹

DUA

Yüce Allah'ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerinle aydınlatmazsan bizleri, bizim ruhumuz karanlıkta kalır, aydınlığa ulaşamayız. Bütün güzel isimlerinle birlikte El-Mucîb-u esmâna misafir olmaya geldik, aç kapını yâ Rabbî!

Ey Rabbim, toplandık şu ulvî saatte ellerimizi açtık, huzuruna kavuşmak için kapına geldik, senden af diliyoruz. Allah'ım! sen affedicisin, Allah'ım! sen affetmeyi seversin, Afuvv esmânın yüzü gözü hürmetine bizleri de affet yâ Rabbî!

Ey Rabbim, seni zikretmede, sana şükretmede, sana ibadet etmede, sana dua etmede yardımına ihtiyacımız var. Bizi nefsimizin emrine bırakırsan biz yanarız, yardımını bizden esirgeme yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! bizleri seni zikredenlerden, sana şükredenlerden, sana ibadet edenlerden, sana itaat edenlerden, boynu bükük, yüreği yufka, kalbi sana dönük olarak senin sevginle kendinden geçmiş, senin sevginle mecnuna dönmüş kullarından eyle bizleri.

Yüce Rabbim, kalbimize senin sevgini, sevdiklerinin sevgisini koy. Seni tüm kalbimizle sevelim, bütün gayretimiz senin sevgini kazanmak için olsun. Dilek ve dualarımızı kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Ümmetim, ümmetim, ümmetim olmayınca Cennet'ine girmem diyen, iki cihan güneşi peygamberimiz Hazreti Muhammed (s.a.v.) Efendimize layık bir ümmet olmayı bizler nasip et yâ Rabbî!

Vatanımıza bolluk, bereket, çoluk çocuğumuza sağlık, sıhhat, ordumuza muvaffakiyet, şehitlerimize rahmet, gazilerimize sıhhat nasip et yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Bu dileklerimizi yalnız kendimiz için istemiyoruz, Hepsini yakınlarımız, eş, dost, konu komşu ve tüm mü'min kardeşlerimiz içinde istiyoruz. El-Mucîb esmânın sırrı hürmetine, bana bu isimle hitabeden kullarımın duasını işitir, hemen cevap veririm, diyorsun. Bizimde dualarımızı ne olur kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

EL-VÂSi'

(C.C)

EL-VÂSÎ' (C.C)

Vâsi', Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası ilmi, ihsanı, mağfireti ve merhameti her şeyi kaplayan ve kuşatandır.

Allah (c.c.) Vâsi'dir. O'nun ilmi kudreti, rızkı, rahmeti, mağfireti sonsuzdur, ölçüsü ve endâzesi yoktur. O geniş kerem ve rahmet kaynağıdır.

O gerek havada, gerek karada, gerekse denizde her canlı ve cansız mahlûkatı bilen ve görendir. Hiçbir şey O'na gizli kalmaz.

O'nun rahmeti gazabını geçmiştir. Rahmeti o kadar geniştir ki, bütün insanların işlemiş olduğu günahlar Allah'ın rahmeti karşısında bir fasulye tanesi kadar kalır.

Vâsi' olan Allah'ın kuvvet ve kudreti sonsuzdur. Hâlbuki O'nun yarattığı canlıların ise kuvveti sınırlıdır.

Yüce Allah'ın kudreti ve kuvveti hakkında en ufak bir şüpheye kapılmak insanı şirke götürür. İkinci olarak El-Vâsi' olan yüce Allah'ın ilmide sonsuzdur.

Hâlbuki insanların ilmi ve bilgisi sınırlıdır, yine Rabbinin kendisine lütfedip verdiği akı ve zekâ hafızasının kavraya bildiği kadardır. Ondan ileri gidemez. Bir şairin dediği gibi **“Zira bu terazi bu sıkleti çekmez.”**

Azameti, egemenliği çok geniş olan lütuf ve ihsan sahibi, cömert ve ikrâmı nihayetsiz olan Allah (c.c.) şüphesiz ki Vâsi'dir. O'ndan başka mutlak manada Vâsi' yoktur ve olamaz da.

El-Ewel- El-Âhir'imizi bilen Allah'ım! Vâsi' esmây-ı ilâhinle bizi affet, bizi Cehennem ateşinden koru.

Mucîb esmâsının kısaca ne anlama geldiğini inceledikten sonra şimdi de kutsal kitabımız Kur'an bu konuya nasıl bir açıklık getiriyor, onu incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-VÂSİ' İSMİ CELÎLİNİN İZAHI

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'de bu esmâ dokuz defa zikredilmektedir. Bir ayette “Âlim” ismi öne çıkarak, bir ayette “Hâkim” sıfatı öne çıkarak, başka bir ayette “affi mağfireti” çok sıfatı öne çıkarak, başka bir ayette de “rahmet” sıfatı öne çıkarılarak Allah (c.c.) tavsif edilmektedir.

Bakara suresi, 115. ayette: “Doğuda batıda Allah (c.c.) ’ındır. Nereye dönerseniz Allah’ın yönü orasıdır. Şüphesiz Allah’ın rahmeti geniş, ilmi sonsuzdur.”

Bu ayeti Kerîmenin nazil olmasını âlimler şöyle izah ederler. Yüce Peygamberimizin cemaatinden bir grup namaz kılacaklardı, hava bulutlu ve vakit gece idi. Bir türlü kıbleyi tayin edemediler. Şüpheye düşerek muhtelif yerlerde yatsı namazını kıldılar. Sabah olup hava ağarınca yanlış yere yönelerek namaz kıldıklarını fark ettiler. Medine’ye geldiklerinde bu olayı Resulullah’a anlattılar ve sordular ki yanlış yere yönelerek kıldığımız bu namazı kaza etmemiz gerekir mi yoksa gerekmez mi?

Yukarıdaki ayeti Kerîmenin bu hadise üzerine nazil olduğu ve kılınan namazın makbul olduğu ve kazaya lüzum kalmadığı bildirildi. Dolayısıyla kıbleyi biliyorsak kıbleye dönerek namaz kılacağız, kıbleyi bilmiyorsak ve oranın yabancı isek soracakta kimse yoksa bizde kendi tecrübemize ve bilgimizi kullanarak namazımızı ifa edeceğiz. Zira yeryüzünün her yeri insanoğluna ibadet için mescit kılınmıştır.

Necm suresi, 32. ayet, “Şüphesiz ki Rabbin mağfireti bol olan-
dır.” Allah’ın yasakladığı her şey büyük günahlar arasındadır. Arkasındanda Şüphesiz ki Rabbin mağfireti bol olan-
dır. Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor: Ey Muhammed bu günahkârlar benim rahmetimden günahlarının çokluğu sebebi ile ümitlerini kesmesinler. Zira Rabbinin ihsanı boldur. Tövbe ederek bizim huzurumuza gelerek niyaz edenleri bağışlarız.

Ama şurasını hiç aklımızdan çıkarmayacağız. Bir gün gelecek Vâsi'miz olan Rabbimizin huzuruna çıkacağız. Onun için mahcup olmamak, onun lütfu varken cezasına muhatap olmamak için bir yazarımızın şu uyarılarına dikkat edeceğiz.

**Aheste aheste geçiyor bak ömür bilmem farkında mısın?
Fırsatın olan gün bu gündü eyvah sen hâlâ yarında mısın?**

Yine Beyazıd-i Bestami hazretleri de bu konuda bizi uyarıyor ve diyor ki: **“Kıymetli dostlarım! Yaşadığınız her günü iyice değerlendirin, vaktinizi boş yere harcamayın. Zira kalbinizin her atışı yaklaşan ecelinizin ayak sesidir.”**

İşte Rabbu'l-Âlemîn yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in En'am suresi, 80. ayetinde bize şu uyarıyı da yapıyor: **“Rabbimin ilmi her şeyi sarıp kuşatır. Hâlâ düşünüp öğüt almayacak mısınız?”**

İşte Rabbimizin bu uyarısına kulak vererek çok temkinli, çok dikkatli olmak mecburiyetindeyiz. Rabbimizin ilmi her şeyi kuşatır, yeter ki Rabbimiz dilemiş olsun. O'nun ismi Vâsi'dir. Onun ilmi her şeyi kuşatır. Bir Allah dostunun dediği gibi:

**Yarattığın her canlıyı bir ömür yaşatansın,
El-Vâsi' kudretinle her zerreyi kuşatansın.**

İlmi, ihsanı, merhameti, şefkati kapsayan ve koruyan Vâsi' olan Allah (c.c.) korursa işte böyle korur. Nerede, ne şekilde olursa olsun. İşte misali: Çanakkale Savaşı sırasında İstanbul'la Çanakkale arasında erzak taşıyan geminin kaptanı **“Tahsin Kaptan”** anlatıyor. Yaşadığı ibret verici olayı onun hatıra defterine yazdıklarından okuyalım:

Çanakkale ve İstanbul arasında erzak ve icabında asker, dö-

nüşte hasta ve yaralı taşıyordum. Bir gün, Akbaş'tan İstanbul'a dönüyoruz. Gemiye yaralı ve hasta yükledik. Bir aralık geminin makinisti Hamza yanıma geldi **"Kaptan baba! Alt katta bir mûlazım seni istedi" dedi.. "Biraz sonra öleceğim!"**

Derhal yanına gittim. Genç bir zabıt, ağır yaralı, İsmi Yusuf Efendi idi. Kendisiyle kısa bir konuşma yaptım. Bana **"Biraz sonra ruhumu teslim edeceğim, cenazemi almaya hocam gelecek, ona teslim edin."** dedi. Sadece dudakları tesbih ediyordu...

Yusuf Efendi sessizlik içinde uçup gitmişti... Canı teninden ayrılmış, nefes yok, nabız yoktu. Sadece uyuyor gibiydi. Onu kamara taşıtıp kapıyı kapattım...

İstanbul'a geldik... Sirkeci Rıhtımı'na yanaşacağım. Hadi, dedim. Yusuf Efendi'yi son bir kez daha göreyim. Kapıyı açtım, kamara gül kokusu içinde. Bir de ne göreyim, her yanı nurla kaplı, sanki tebessüm ediyor gibiydi. Sağında ve solunda güzellikleri dille ifade edilemeyecek iki zat oturmuş, Kur'ân-ı Kerîm okuyorlardı. Beni görünce kayboldular. Bu gördüklerim akıl ölçülerine uymuyordu. İhsan deryası içinde yüzüyoruz da bu yüzden suyun başını hiç düşünmüyorduk...

Aradan yıllar geçti. 1971 yılında İstanbul çevre yolu inşaatına başlandı. Bu kısımda karayolları 17. Bölge müdürlüğünde sürveyan olarak çalışan Ahmet Yenel'den dinleyelim.

ÇEVRE YOLU YAPILIRKEN...

Ve yıl 1971... Karayolları İstanbul'da Çevre yolları inşasına başlamış. Planlanan güzergâha göre Edirnekapi Şehitliği'nin bir kısmından da yol geçecektir. Fakat burada Çanakkale Savaşları'nın aziz ve ulvi bazı şehitleri de yatmaktadır.

O tarihte Karayolları 17. Bölge Müdürlüğü 1. Grup Şefliği'nde inşaat sürveyanı olarak görev yapan Ahmet Yenel'i dinleyelim:

Çevre yolu ve tünelinin geçiş yapacağı istikamette, Edirnekapi

Mezarlığı bulunmakta. Ne aksi tesadüf ki Çanakkale Şehitleri'nin gömülü kısmı da tam yolumuzun üzerinde, mecburen mezarları açıp şimdiki şehitliğe nakledeceğiz.

Bir kabirden; elbise ve vücudu nokta kadar bozulmamış bir subay çıktı karşımıza. Tam uykuya dalmış bir kişi, pantolonunun iki yanında kırmızı dikişi vardı. Gözleri yumuk sanki bize gülümsüyordu... Mezar taşında ismi yazılmamıştı ancak, inceleme sırasında isminin Mülazım Yusuf olduğu tespit edilmişti.²⁰²

Rabbim bizleri de Vâsi' esmâsının sırrından nasibini alan kullarından etsin.

HADİSLERİN IŞIĞI ALTINDA EL-VÂSİ' ESMÂSININ SIRRI

Yüce yaratıcımızın Vâsi' ismi şerifinin kapsamında bulunan bazı değişik hadislere yer vermek istiyorum.

Ebu Hureyre'den nakledildiğine göre Hazreti Peygamber efendimiz buyurmuşlar ki: **“Yüce Allah (c.c.) sizden biriniz dua ettim kabul olmadı demez ve acele etmezse onun duasının kabul ederim.”**

Birinci olarak Allah'tan bir şey talep ettiğimizde acele etmeyeceğiz, ikinci olarak duanın kabul olup olmayacağı hususunda şüpheye düşmemeliyiz. Üçüncü olarak duayı devamlı yapmalıyız, aynı zamanda duayı yaptığımız Cenabu Hakkın bizi işittiğini ve bir gün muhakkak isteğimizin verileceğine güvenimizin tam olması gerektiğine, tam olarak inanmalıyız. Yaptığımız dua ile istediğimiz iş haklı ve hayırlı ise Cenabu Hak tarafından verilir. Şayet bizim için hayırsız ise o istek verilmez, bazı ahvalde de verilir, ama ahirette bazı günahlarımıza karşı kefarete olarak mükâfatlandırılarak verilir. Demek ki saf ve temiz bir istek Cenabu Hak katında her an değerlendirilmektedir.

Yine Ebu Hureyre'den rivayet edildiğine göre Resulullah şöyle buyurmuştur: **“Cömert Allah'a yakındır, Cennet'e yakındır, insan-**

lara yakındır, Cehennemden ise uzaktır.”

Yine Resulullah’ın şöyle buyurduğu rivayet edilmektedir: **“Hiç kimse insanlar arasında yayılan ilim değerinde sadaka veremez. İlim öğrenirken ölen kimse şehit olur.”**

Yine başka bir hadiste **“Bir kimse ilmi bir konuyu insanlara öğretmek maksadıyla öğrenirse kendisine yetmiş sıdk sevabı verilir.”**²⁰³

Yüce yaratıcının verdiği engin nimetlerden, engin ihsanlardan istifade edip, onu başka insanların da istifadesine sunan kimse cömerttir.

Hayatta yaşantısı ile insanlara örnek olması bakımından Abdullah b. Cafer hazretlerine söylenen ve ondan alınan cevaba kulak verelim, yalnız dinleme ile değil tatbik ile de uyalım.

Abdullah b. Cafer’e soruyorlar. Ya üstadımız senden bir şey istendiğinde çok ihsanda bulunuyorsun ve cömertlik yapıyorsun. Fakat sen bir şey istemeye kalkınca cimri davranıyorsun. Yani **“Çok veriyorsun az istiyorsun.”** denilince hazret şu cevabı verir **“Ben malımı cömertçe harcıyorum, fakat şerefimi ve aklımı cimrice harcıyorum.”**²⁰⁴

Burada El-Vâsi’ esmâsının sırrı gizlidir. Muhtaç olan ihtiyacı kadarını istesin, cömert ise elindeki nimete göre ihtiyaç sahibinin ihtiyacını görsün. Bunun tersi ise çok isteyip az verendir. İşte o da cimriliktir. Allah’ın El-Vâsi’ esmâsının tam zıddıdır.

O’nun ilminden, onun bilgisinden hiçbir şey kaçmaz. Şayet âlim ben âlimim diyorsa ancak yaratıcının emri ile aldığı ilim kadarı ile âlimdir. Nasıl bir bardak su hacmi kadar su alabiliyorsa âlimde ancak kapasitesi kadar âlimdir.

Demek ki Vâsi’ olan Allah’ın gözetlemesi, koruması, kontrolü altında olduğumuzun bilinci içinde, bizde her hareketimizin kontrol edildiğini bilerek yaşantımızı, hal ve hareketlerimizi ona göre uydurmaliyiz.

Kudretinden bir şey kurtulmaz, o affeder diye suç işlemeye

devam etmek Allah'ın El-Vâsi' esmâsından gerekli dersi almaktır. Şeytanda bizleri Allah (c.c.) affeder diye diye günah işlemize devam ettirir. Şeytanın bu tuzağına düşmememiz, Allah'ın bize uzattığı El-Vâsi' ipine sıkıca sarılmalıyız. O yol bizi sırat-ı müstakime götürür.

Bir Allah dostunun şu uyarısını kendimize bir ikaz olarak kabul edelim ve yaşantımızı ona göre düzenleyelim.

**Gönül duymazsa vicdan ile Allah'ı hakikatçe
Mücerred dildeki ilmi veya irfanı neyler.**

Eğer insan gönül göz ile Allah (c.c.) 'ı hakikatçe, içtenlikle duymazsa, ona ilim ne yapsın, irfan ne yapsın. Rabbim bize kendisini gönül gözüyle gören El-Vâsi' esmâsından müstefit olan kullarından eylesin.

EL-VÂSİ' İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Bu esmâdan kulun alacağı ders şudur: Allah (c.c.) Vâsi'dir. O'nun ilmi, rahmeti, merhameti, mağfireti, affı çoktur. Vâsi' olan Allah (c.c.) her şeyi sarıp kuşatmıştır. O'nun emri olmadan yağmur yağmaz, dal kıpırdamaz. Vâsi' olan Allah (c.c.) mutlak ilim sahibidir.

Bakınız bu esmâdan biz insanların alması gereken ders bir mü'min kardeşimiz tarafından nasıl dile getiriliyor:

**Ben bilmez idim, gizli ve ayan hep sen imişsin,
Tenlerde ve canlarda nihan hep sen imişsin,
Senden bu cihan içre nişan isterdim ben,
Ahir bunu bildim ki cihan hep sen imişsin.
Câmi'**

El-Vâsi' esmâsı ile cihanı kucaklayan Rabbimiz bizleri de dışarıda bırakma, bizleri de kucakla yâ Rabbî!

ELİM SANA ULAŞMIYOR...

Sen gurbette biz sılâda
Elim sana ulaşmıyor
Ak ellerin öpem ama
Ağzım dilim ulaşmıyor

Utandık insan önünde
Yerin var Mevlâ yanında
Mevlid-i Zîşan gününde
Gülüm sana ulaşmıyor

Yanar yine bağrım başım
Hiç dinmiyor ki telâşım
Senin için aktı yaşım
Selim sana ulaşmıyor

Gülşenleri gül eyledik
Gönülleri yol eyledik
Korukları bal eyledik
Balım sana ulaşmıyor

Bu yola canım veririm
Her gece düşte görürüm
Açtığın ufka yürürüm
Yolum sana ulaşmıyor

Peteğimde balım sensin
Hakk'ı anan dilim sensin
Gülşenimde gülüm sensin
Dalım sana ulaşmıyor

Sen gurbette sılâ derken
 Çektiklerim çile derken
 Sana güle güle derken
 Hâlim sana ulaşmıyor

Güner BULUT

DİNİ HİKÂYE

İlmi, ihsanı, mağfireti ve merhameti her şeyi kuşatan Vâsi' olan Allah (c.c.) her zaman **“Veren el alan elden üstündür.”** demiştir. İşte yaşanmış bir öykü ile bunun izahı:

HER CUMA KAZANCINI ÖLMÜŞLERİNE BAĞIŞLIYORDU

Çok parası yoktu. Bunun için ölmüşlerine hayır yapamıyor, sevap bağışlayamıyordu. Hâlbuki ölen akrabalarının kendisinden hediye beklediklerini biliyordu. Ölmüşler dirilerden mutlaka sevap hediyesi beklerdi. Düşündü, taşındı, nihayet kararını verdi:

Bundan sonra cuma günlerimin kazancını ölmüşlerime tahsis edeceğim. Ne elime geçerse onunla hayır işleyip sevabını geçm-işlerime bağışlayacağım.

Gariptir ki kararından sonra cuma günü işleri açıldı, alıp sattığı şeylerden iyi kazanç elde etti. Akşamları yoksulların evleri önünden geçiyor, rastladığı çocuklara parayı veriyor, bazen de aldığı giyim eşyasını gönderiyordu.

Yine bir cuma günü, sabahın erken saatinde iş yerini açmış, müşteri beklemeye başlamıştı. Saatler geçti, gelip giden olmadı. Öğleyin cumayı kılıp tekrar iş yerine geldi, yine müşterinin geldiği görülmedi. O gün eline tek kuruş geçmemiş, ölmüşlerine bir sevap bağışlayamamıştı. İkinci namazını kıldığı caminin imamına üzüntü ile sordu: **“Muhterem hocam, ben bu cuma hiçbir şey ka-**

zanamadım, geçmişlerime hiçbir hediye olmadi. Şimdi dükkânı kapayıp evime gidiyorum. Ölmüşlerim de böylece bu cuma mahzun bekliyorlar. Ne yapayım?”

Hoca Efendi, önce düşündü, sonra şu tavsiyeyi yaptı: “Şimdi yaz mevsimidir, şurada burada kavun karpuz kabukları atılmış vaziyette görünmektedir. Sen bunları topla, hiç olmazsa aç kalmış hayvanlara ver, onların karnlarını doyur. Bu saatten sonra yapacak başka hayır bilmiyorum.”

Genç, Hoca Efendinin tavsiyesine uydu, topladığı kavun, karpuz kabuklarının sokaklarda, boş arsalarda gezerek karnını doyu-ramayan hayvanlara verdi, evine bundan sonra gitti.

O gece rüyasında vefat etmiş akraba ve dostlarını gördü. Her biri kendisine sevgi ve hürmetle baktıkları hâlde, kendisi onlara utancından bakamıyor ve şöyle diyordu: “Kusuruma bakmayın, bu cuma sizlere hediye gönderemedim!”

Hepsi birden cevap verdiler: “Biz senin hediye aldık. Hem de en çok ihtiyacımız olan hediye hediye gönderdiğin!”

Şaşırdı: “Nasıl bir hediye aldınız ki?” Kavun, karpuz göndermişsin. Sıcaktan bunaldığımız bir zamanda, dilimiz, damağımız kurumuş hâlde iken bize kavunlar, karpuzlar verdiler. Biz de iştiha ile yedik, hem serinledik, hem de susuzluğumuz gitti. Sağ ol. Anlaşılan, kavun, karpuz kabukları, kavun, karpuzun kendisini vermiş gibi sevaba vesile olmuş, makbûliyet kazanmıştı.²⁰⁵

DUA

Yüce Allah'ım! Seni tarif etmektedir bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerinle aydınlatmazsan bizleri, bizim ruhumuz karanlıkta kalır, aydınlığa ulaşamayız. Bütün güzel isimlerinle birlikte esmâ-ı hüsnana şahit yaz bizleri yâ Rabbî!

Bugün bayrak şairimiz Arif Nihat ASYA'nın dua şiiriyle sana yalvarıyoruz.

DUA

Biz, kısık sesleriz... Minareleri,
Sen, ezansız bırakma Allah'ım!

Ya çağır şurda bal yapanlarını,
Ya kovansız bırakma Allah'ım!

Mahyasızdır minareler... Göğü de,
Kehkeşansız bırakma Allah'ım!

Bize güç ver... Cihad meydanını,
Pehlivansız bırakma Allah'ım!

Kahraman bekleyen yığınlarını,
Kahramansız bırakma Allah'ım!

Bilelim hasma karşı koymasını,
Bizi cansız bırakma Allah'ım!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allah'ım!

Yarının yollarında yılları da,
Ramazansız bırakma Allah'ım!

Ya dağıt kimsesiz kalan sürünü,
Ya çobansız bırakma Allah'ım!

Bizi sen sevgisiz, susuz, havasız;
Ve vatansız bırakma Allah'ım!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu,
Müslümansız bırakma Allah'ım!
Âmîn!

EL-HAKÎM

(C.C)

EL-HAKÎM (C.C)

Hakîm, Allah'ın doksan dokuz isminden bir tanesidir. Lügat manası yaptığı her işte ve her emirde hikmet sahibi olandır.

Allah'ın koyduğu her emir ve yasakta bir hikmet vardır. İnsanlar yaratıldıktan sonra emirler ve yasaklar arasında bir imtihana tabi tutulmuşlardır. Bu imtihanı kul iyice verip de yüce Allah'ın talimatlarına uyararak onun emirlerini yerine getirirse, uhrevi âlemden mükâfatını görecektir, yok bu emir ve yasaklara uymayarak sorumsuz bir hayat yaşarsa, sonunda hüsrana uğrayacaktır.

Yüce Rabbimiz insanların ruhlarını yarattı, o zaman da kendisine secde edeni de, etmeyeniyi de dünyaya gönderirken şöyle buyurdu: **“Ey ruhlar! Siz de görüyorsunuz ki ben sizi tertemiz bir güvercin saflığı ve temizliği içinde yarattım. Şimdi sizi imtihan etmek üzere yine kendi emrimle yarattığım ve sizin emrinize tahsis ettiğim dünyaya gönderiyorum. Sakın ha, dünyanın o yalancı, aldatıcı güzelliği sizi yanıltmasın. Gittiğiniz gibi tertemiz sizin geri dönmenizi bekliyor ve emrediyorum. Şayet ben “Elest Meclisinde” verdiğiniz o söze sadık kalarak bana dönerseniz, sizi mükâfatlandırır ve Cennet’ime sokarım.”**

Kısaca özetleyecek olursak ahirette kuracağım mahkemede iyi bir savunma yaparak dünyada iyi işler yaptığınızı bana ispat ederseniz, her şeyi adaletli olarak neticelendiren **“Hakîminiz”** olarak ve adaletimden hiç şüpheleniz olmayarak iyi işlerinizi mükafata bağlar, kötü işlerinizi de cezaya çarptırırım.

Kısaca lügat manasını izah ettikten sonra şimdide ayetlerin ışığında bu esmâyı incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA EL-HAKÎM İSMİ CELÎLİNİN İZAHI

Hakîm kelimesi Kur'an-ı Kerîm'de yalnız, tek başına kelime olarak geçmemekle birlikte, yine **“Hakîmiyet”** anlamına karşılık gelen Azîz, Âlim, Habîr, Vâsi', Hamîd, Tewvâb isimleri ile birlikte doksan bir yerde geçmektedir.

Şöyle ki, Sen Alîmsin: Çünkü yerde gökte ne varsa hepsini bilirsin. Sen Hakîmsin: Sen ne dilersen onu yaparsın, dilemediğin bir şeyi hiçbir güç ve kuvvet sana yaptıramaz. Çünkü her şeyin hâkimi sensin. Sen hüküm verensin: Senin verdiği hüküm âdildir, kat'idir. Hiçbir kimse o hükmü değiştiremez ve bozamaz. Sen hikmet sahibisin: Her şey senin hikmetin sayesinde olur, senin hikmetinden sual olunmaz. Yani yerde, gökte, havada, suda v.s. her yerde senin hâkimiyetin vardır. Her şeyi zamanlayan sensin, kışın karlı, baharda yağmuru yağdıran sensin. İşte bunun bilincinde olan kul bu adil yaratıcının adaletinin altında onun yap dediklerini yapacak, yapma dediklerini yapmayacaktır. Akıllı bir insan bunun idraki içinde olmalıdır.

İşte yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in Bakara suresi, 27. ayetinde yüce yaratıcımız bize şöyle sesleniyor ve şu uyarıda bulunuyor: **"Onlar Allah'a kesin söz verdikten sonra, Allah'a verdikleri sözü bozarlar. Allah'ın birleştirmesini emrettiği şeyi ayırırlar ve yer-yüzünde bozgunculuk çıkarırlar. İşte onlar zarara uğrayanların ta kendisidir."**

Bu ayeti Kerîmenin tarif ettiği kendisine söz vererek dünyaya gelip de verdiği sözü unutanlar ve ya sözünü tutmayanlar kimlerdir? Onlara bir göz atalım:

- Münafıklar
- Müşrikler
- Fasıklar (Fesat çıkaranlar)
- Dönekler (Sözünden dönenler)
- Zalimler
- Gafiller
- Hainler
- Beynamazlar (Namaz kılmayanlar)
- Helal kazanmayanlar
- Vatan savunmasından kaçanlar

- Ehli namus kadına zorla tecavüz edenler
- Haksız yere adam öldüren katiller
- Ana ve babasına asi olanlar

İşte yüce Rabbimizin bizi uyardığı Allah (c.c.) 'a, peygambere, Kur'an'a, sünnete, ahlaka uygun hareket etmeyerek küfre giden bu zavallı, âciz, müşrik insanların yeri Cehennem'dir ve bu cürümleri işlemeye devam edenlerin duaları da asla kabul olmayacağı bildirilmektedir. Bunun için Hazreti Musa Allah'a şöyle yalvarıyordu: **"Allah'ım! Sseni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Sana tövbe ederim"** Yine Hazreti Yunus'ta şöyle yalvarıyordu **"Allah'ım! Seni tenzih ederim. Gerçekten ben zaâlimlerden oldum."**

Bu ayetle Rabbimiz bize şu uyarıda bulunuyor: Kul eksikliklerini bilmeli ve hiçbir zaman gaflete düşmemelidir. Allah'ın fazlını, lütfunu, ihsan ve ikrâmını unutmamalı, daima kul olduğunun ve hata yapacağının bilinci içinde olarak tövbe etmeli ve tövbe kapısını devamlı açık tutmalıdır.

Hakîm ismi Celfî Allah'a mahsustur, kul daima yanılabilir. Yalnız burada esas olan insanların bilmediklerini bilmeleridir. Bir gün bir âlim minberde iken cemaatten biri bir soru yöneltti. Âlim bilmiyorum, diye cevap verdi. Bunun üzerine o şahıs minber cahillerin yeri ve makamı değildir, dedi. Bu zatta şu cevabı vererek, Ben ilmim kadar yükselebildim, eğer bilmediğim kadar yükselebilseydim kesinlikle göğe erişirdim, dedi.

Hakîmlerin Hakîmi olan Allah (c.c.) vermediklerine şükredip, verdiklerine kanaat eden kullardan olmamızı bizlere nasip etsin.

Bunun idraki içinde olan bir Allah dostu şu dörtlükle bunu ne güzel dile getiriyor:

Yâ ilâhi, Hakîm sensin, sual olunmaz hikmetinden,
Hükmedersin adlin ile ders almayız ibretinden,
Buyruğunda, yasağında ilâhi hikmetin vardır,
Güzel şeyler sadır olur, senin yüce kudretinden.
S. KAPLAN

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in şu üç uyarısını göz ardı etmeyeceğiz. Buna harfiyen uyacağız. Kendini üç şeyden uzak tut: Bir şeyi azalarına yaptırdığında, Allah (c.c.) sana baktığını hatırla. Bir söz söylediğinde Allah'ın seni dinlediğini hatırla. Aklından, kalbinden bir şey geçirdiğinde Allah'ın onu bildiğini bil.

Taha suresi, 46. ayetini hatırla: **“Çünkü O şüphesiz ben sizinle beraberim, işitir ve görürüm.”**

Onun içindir ki her şeyin Hakîmi, yaratanı, gözeteni var. Bize düşen vazife bunun idraki içinde olup hayatımızı buna göre yaşamak mecburiyetindeyiz.

HADİSLERİN İŞİĞİ ALTINDA EL-HAKÎM ESMÂSININ SIRRI

Şüphesiz ki Allah (c.c.) sonsuz hikmet sahibidir. Faydasız, hikmetsiz, gayesiz hiçbir şey yaratmamıştır. Canlı ve cansız yaratıklardaki nizam, intizam ve ahenk bunun en güzel misalidir. Mülk suresi, 3. ayetinde şöyle buyrulmaktadır: **“Gökleri yedi kat olarak yaratan O'dur. Rahmân'ın bu yaratmasında hiçbir uygunsuzluk göremezsiniz. Gözünü çevir de bir bak, bir çatlaklık görebiliyor musun?”**

Düşünenler için bu durum böyle iken düşünmeyenler ancak ileri geri konuşup bu ilâhi, bu mucizevî olayları görmemezlikten gelip bunlar birer tabiat hadisesidir, der geçerler. İşte böyle insanlara bir Allah (c.c.) dostu şöyle söylüyor: **“Bunlar görene, yoksa köre ne?”** İşte bunlar bakar ködürler, bakarlar ama göremezler. İşte insanın imanı bu görebildiği ile kuvvetlenir, parlar.

Her an, her zaman şair Nâbî'nin şu uyarısını göz ardı etmeyeceğiz.

**Âlem ki tamamı Hüsnâ-i hikmettir,
Meânisini fehmeyleyene Cennet'tir.**

Bizi hikmeti ile aşına eden kullardan et, Hakîm esmâna layık gör, ona göre bizi yönelt yâ Rabbî!

EL-HAKÎM İSMİ İLE İNSANA VERİLEN MESAJ

Kâinatta gördüğümüz bütün canlı ve cansız yaratıklar, hayretle ve hayranlıkla seyrettiğimiz çiçekler, böcekler en güzel isimler kendisine ait olan yüce Allah'ın El-Hakîm ismi Celîlinin belirtileridir.

Sanki bu ismi ile yaratıcımız bize şöyle sesleniyor: Ben yaparım, hem de en iyisini yaparım. Ariya bal yaptıranda, tuzlu denizde tuzsuz dolaşan balığı gezdirende benim, ben her şeyi en ince ayarları yapan, iş ve emirleri yerinde ve zamanında veren benim diyor. Bir şairimiz bunu şöyle dile getiriyor:

**Var ettiğin hiçbir şey değil gereksiz ver boş
Yaratmışsın her şeyi ne güzel ne de hoş.**

Yarattığı her şeye ruh ve mana yükler. Yer, gök, denizler, ay, güneş, yıldızlar onun hâkimiyetinde uyum içinde görevlerini yaparlar. İşte buna hikmet denir. Allah'ın bu hikmetini araştırmak, bulmak ve insanlığın faydasına sunmak için insanoğluna akıl vermiştir. Tuzlu denizde, tuzsuz suyu dolaştıran o Hakîm olan Allah'ın bu sırrını bulup insanlığa anlatan âlim akli sayesinde buna vakıf olmuştur. Allah'ın verdiği akıl nimetini iyi yolda kullanmak en büyük nimettir. İnsanın bütün nimetleri, ilim, hikmet ve hükümleri, güç ve iktidarlara aklını yerinde ve iyi kullanarak elde edilir. Çünkü âlimler ilim sayesinde bu mertebeye erişmişlerdir, ilim sahibi olmakta akıl sahibi olmakla mümkündür.

İşte Hâkim olan Allah (c.c.) bu hâkimiyetini sonsuz ilim sahibi olduğu için gerçekleştirir. Onun ilmi bütün kapıları açan sihirli bir anahtardır. Her şeyin hâkimi olan yaratıcımız bu ismi şerifinden nasibini almış kulları arasına bizleri de katsın, onun hikmetinden istifade edecek akıl, fikirle bizleri donatsın. Yüce yaratıcımız bizleri o yüceler yücesi, hâkimler hâkimine yaraşır kul etmeyi ve aynı zamanda bu esmâdan nasibini almış insanlara da dost etmeyi nasip ve etsin.

BENİM SEVGİM

Kaşa, göze meftun olmaz yüreğim
Sevgi cisme değil bence canadır
Mecaz sevdalardan artık ırağım
Benim sevgim yüce Yaratan'adır.

Kâra, menfaate harcamam onu
Maâsivâyâ doğru değildir yönü
Dünya bir bahçedir, gül de insanı
Benim sevgim gülü Yaratan'adır.

Benim sevgim biter sanma ölümle
Tarif etmek mümkün değil dilimle
Hakk'a kulluk olmak zulümle
Benim sevgim kulu Yaratan'adır.

Benim sevgim güzellikle ölçülmez
Dünya mali sebebiyle alçalmaz
Mâsivânın peteğinden bal çalmaz
Benim sevgim balı Yaratan'adır.

Göç ettirdi sevgi beni yurdumdan
Sildi, tek iz bırakmadı ardımdan
Öyle hâl ki çok memnunum derdimden
Benim sevgim hâli Yaratan'adır.

Görünüşe vurulmuştur kimisi
Leyla için yorulmuştur kimisi
Dost yolunda dirilmiştir kimisi
Benim sevgim yolu Yaratan'adır.

Benim sevgim insanda tene değil
 Kalbe, ruha ve canadır.
 Benim sevgim fânî bedene değil,
 Bedeni, varlığı Yaratan'adır.
Ayşe ÇAKIR

DİNİ HİKÂYE

KALDIRAMAYACAĞIN BİR YÜKÜN ALTINA GİRME!

Adamın birisi Musa (a.s)'a gelerek: “Yâ Musa! Ne olur dua et de Rabbu'l-Âlemîn hayvanların dilinden anlamayı bana nasip etsin!” Hazreti Musa: “Peki, bunu niçin istiyorsun?” Adam: “Belki bundan kendime ders çıkarırım da, o da benim için hayırlı olur, iyi insan olurum!” diye cevap verdi. Musa (a.s): “Git kardeşim sen işine bak, bu hâlin senin için daha hayırlıdır, kaldıramayacağın bir yükün altına girme! Kâinatın hâkimi Allah (c.c.) öyle uygun görseydi, sen hayvanların dilinden de anlardın.” diye cevap verdi. Fakat adam dinlemedi ve ısrar etti.

Ya Musa, ne olur hiç değilse kapımdaki köpekle horozun dilinden anlayayım diyordu. Sonunda Musa (a.s) dua etti. Duası kabul oldu ve adam sevinerek evine gitti.

Şimdi evdeki horoz ile köpeğin konuşmasını işiten evin sahibinin içinde bulunduğu haleti ruhiyeyi beraber yaşayalım.

Ertesi sabah, hizmetçisi sofrayı kurarken bir parça ekmek fırlayıp düştü. Horoz koşup hemen kaptı. Köpek: “Be horoz, yaptığın doğru mu? Sen buğday da, arpa da yiyebilirsin. Bense ekmekten başka bir şey yiyemiyorum. Ne için benim rızımı kapıyorsun” diyerek horoza kızdı. Horoz: “Haklısın ama tasalanma, yarın bizim efendinin eşeği ölecek, sen de böylece bir güzel karnını doyurursun.”, dedi. Adam bunu duyunca hemen eşeğini sattı. Ertesi gün, ne konuşacaklar diye köpekle horozu dinlemeye koyuldu. Köpek horoza sitem ediyor:

“Hani eşek ölecekti, ben de karnımı doyuracaktım.”, diyordun. Horoz: “Eşek öldü ama başka yerde öldü. Fakat hiç merak etme yarın at ölecek, o zaman daha büyük bir ziyafete konacaksın.”, dedi.

Adam hemen atını da sattı. Hayvanların dilini anlayabilmenin onun için çok kârlı olduğunu düşünüyordu. Ertesi gün köpekle horozu dinlemeye gitti. Köpek yine horoza sitem ediyor, yalan söylemeye başladığından şüpheleniyordu. Horoz: “**Ben yalan söylemedim. At ölecekti, sahibimiz sattı. Fakat sen merak etme, yarın sahibimizin en çok değer verdiği kölesi ölecek, o zaman onun hayrına yemekler verilecek, hepimiz doyacağız.**” dedi.

Bunu duyan adam kölesini de sattı. Ertesi gün yine aynı konuşmalara kulak kabartmak için gitti. Bu sefer köpek çok kızgındı. Günlerdir yalanlarla avutulduğunu söylüyordu. Horoz: “**Ben yalancı değilim ve yalan söylemem, diye itiraz etti. Kölede öldü, ama başka yerde... Çünkü sahibimiz onu da sattı. Fakat hiç iyi etmedi.**” Zira ilkin kaza eşeğe gelecekti, böylece sahibimiz kaza ve beladan kurtulacaktı. Onu sattı, kaza ata gelecekti. Sahibimiz sanki açık gözlülük yaparak atı sattı, kaza köleye gelecekti, köleyi de sattı. Şimdi bela sahibimize gelecek. Sıra onda, yarın sahibimiz ölecek, onun ruhu için yemekler hazırlanacak böylece sende, bende herkes doyacak, dedi.

Bunu duyan akılsız adam şaşırdı, korktu, başını dövmeye başladı, ama iş işten geçmişti.

İnsanlar şunu hiçbir zaman unutmamalıdır ki, El-Hakîm olan Allah (c.c.) yaptığı her işte ve her emirde hikmet sahibidir. O ne yaptı ise en iyisini yapmıştır. Kul onun hikmetini sorgulayamaz. Onun kendisine vermeyi uygun gördüğü ile yetinmelidir. Yoksa fazlasını isterse işte başına bu işler gelir. İnsanlar başlarına gelen istemedikleri bir şeyi hayra yormalı, onun daha büyük bir belayı def ettiğini, belalara kalkan olduğunu düşünmelidirler. Evet, per-

denin arkasında neler olduğu ve hadiselerin hikmeti her zaman bilinmeyebilir. İnsan sık sık sadaka vererek belaları def etmelidir. Her şeyin sadakası vardır. Servetin, ilmin, iyi niyetin, sıhhatin, kuvvetin, zamanın...²⁰⁶

DUA

Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler, sen o güzel isimlerini aşikâr etmezsen bizlere, ruhumuz karanlıkta kalır. Bugünkü der-simizde El-Hakîm ismine misafir olduk, misafirliğimizi kabul buyur Yâ Rabbî!

Ey kainatın Hakîmi olan yüce Rabbimiz, hikmetine karşı rızanı, nimetine karşı şükrünü bizlerden esirgeme yâ Rabbî!

Belalara karşı sabrını, dertlere karşı devanı, borçlara karşı edanı üzerimizden esirgeme yâ Rabbî!

Sen El-Hakîm'sin, kedere karşı sevinci, fakirliğe karşı zengin-liği, günaha karşı sevabı bize hükmet, nasip et yâ Rabbî!

Allah'ım! Allah'ım! Allah'ım! Cehennem'ine karşı Cennet'ini, gazabına karşı lütfunu, hışmına karşı merhametini istiyoruz kabul buyur yâ Rabbî!

Günahımıza karşı affını, ağlamamıza karşı sevincini verdin. Biz istemesini de yalvarmasını da bilip beceremeyiz, sen hakkımızda hayırlı olanı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Senin verdiğin bunca nimete layık olamadık. Sana gereği gibi kulluk yapamadık, bu hususta bizlere acı, merhamet et, hidayet ver, Tevhîd kapısını, mağfiret kapısını, şükür kapısını, rızık kapısını açık tut. Zira muhannetin kapısı güçtür, bizi o kapıya muhtaç ey-leme yâ Rabbî!

İlahi Yâ Rabbî! İlahi Yâ Rabbî! İlahi Yâ Rabbî! bizleri az verip şaşırma, çok verip taşırma, Emânsız dert verip bizlere kapı, kapı derman aratma yâ Rabbî!

Küffara karşı bizleri yendirme, İslâm'ı ve İslâm'ın ordusunu ka-

rada, havada, denizde ve her yerde muzaffer kıl Yâ Rabbî!

Cennet yurduмуza kardeşçe, birlik ve beraberlik içinde huzurluca yaşamayı Muhammed ümmetine nasip et Yâ Rabbî!

Dualarımızın kabulü, şerlerin deffi, hayırların celbi, ümmeti Muhammed'in selameti için toplandık, el çatık, yalvardık, gözyaşı döktük. El Hakîm esmânın kapısı önünde sıralandık, sıraya girdik, eksiğimizle, noksanımızla talep ve isteklerimizi arz ettik. Hazreti Kur'an adına, Habîbi, hâlilin, nebiyyin olan sevgili peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.v.) efendimizin hürmetine dua ve isteklerimizi kabul buyur yâ Rabbî! Âmîn!

EL-VEDÛD

(C.C)

EL-VEDÛD (C.C)

Vedûd, Allah'ın doksan dokuz isminden birisidir. Vedûd kendine itaat edenleri çok seven, onlardan razı olan ve aynı zamanda çok sevilen anlamına gelmektedir. Diğer bir ifade ile sevdiği kullarına rahmet eden ve onları rızasına erdiren ve sevilmeye layık olan biricik Allah (c.c.) O'dur.

Vedûd olan Allah (c.c.) iyi kullarını çok seven ve kullarını mü-kâfatlandırarak nimetlerine gark eder.

Dünyaya imtihan için gelen kulun birinci ve en akılcı tutum ve davranışı onun sevgisini kazanarak şefkatini kazanmaktır.

Allah (c.c.) muhakkak ki her kulunu sever, ancak kendisini seveni daha çok sever. İman eden ve imanın gereği olarak ibadet eden, kendi emirlerine riayet eden kullarını daha çok sever. Kulun kalbindeki Allah (c.c.) sevgisinin bütün sevgilerin üstünde olması gerekmektedir.

Kul Rabbinin sevmekle, Rabbinin kendisini sevmesini temin eder ki; işte kul o zaman iki sevgi ile kuşatılmış olur. Yani hem sevmiş hem de sevilmiş olur.

Nitekim Cenabu Hak şöyle buyurmaktadır:

“Resulüm deki eğer Allah (c.c.) 'ı seviyorsanız bana uyunuz ki Allah (c.c.) da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın.” (Ali İmran 31)

Yine yüce Allah (c.c.) nisa suresi, 80. ayette buyuruyor ki:

“Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur.”

Yine yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki:

“Allah'ın sevgisine layık olabilmek için, onun gönderdiği peygamberleri sevmek, onun yüce kitabını sevmek, onun sevdiği insanları sevmek, onun yolunda yürüyenlerle dostluk kurmak gerekmektedir.”

Kısaca yüce Allah (c.c.) bu esmâsıyla **“Sev beni seveyim seni, sevmezsen beni nasıl seveyim seni.”** mesajını bize veriyor.

Yalnız şunu unutmamalıyız ki Allah (c.c.) 'ı sevmek yalnız onu seviyorum demekle olmaz. Bunu yaşam biçimimizle, hal ve hareketlerimizle kanıtlamak durumundayız. Seven sevdiğinin dileklerini tutar, isteklerini yerine getirir. Seven sevgilisini üzmez, onu incitmez, onu her halükarda memnun etmeye çalışır.

Kısaca bu Vedûd esmâsının lügat manasını açıklamaya çalıştıktan sonra ayetler ışığında bu esmânın bize verdiği mesaja değinelim.

AYETLERİN IŞIĞINDA VEDÛD İSMİ ŞERİFİ

Hud suresi, 90. ayet: **“Öyleyse günahlarınız için Rabbinizden bağışlanmayı dileyin ve sonra da tövbe ve pişmanlık içinde ona yönelin. Çünkü O acıyp esirgeyenlerin en yücesi, sevgini kaynağı ve gözeticisidir.”**

Vedûd ismi Celîli mü'min olup da sıkıntı çeken kimselere bağışlayıcı ve rahmetinin bir tesellisidir. Çünkü O Vedûd'dur. Salihlerden vefa ehli olanları sevmesi, kendisine bir karış yaklaşıp bir arşın yaklaşım demesi onun büyüklüğünün ve sevgisinin bir göstergesidir.

Yine Meryem suresi, 96. ayette: **“Sınırsız rahmet sahibi, imana erişip dürüst ve erdemli davranışlar ortaya koyanları sevgiyle kuşatacaktır.”**

Yani Rahmân olan Allah (c.c.) iman edenlere ve güzel amel besleyenlere bu güzelliklerden dolayı onlara kendi sevgisini bahşeder. Onların gönüllerini kendi sevgisiyle doldurur ve böyle mükâfatlandırır. Ayrıca o kişileri, yarattıklarını sevme yeteneği ile donatır. Ayrıca onların hemcinsleri tarafından sevimlerini sağlar.

Ancak emirlerine itaat etmeyenleri ise asla sevmez. Dolayısıyla Allah'ın sevmediği kulu hiçbir mahlûk sevmez. Çünkü Allah (c.c.) o kulunun sevgisini bütün insanların kalbinden siler. (Tefsi-u Kur'an s.45)

Yüce Rabbim El-Vedûd esmâsı yüzü gözü hürmetine bizi sevmesini, kendisini sevdirmesini ve kendisini sevenleri de bize sevdirmesini nasip etsin. Zira El-Vedûd ismi Celîlinin tesiri çok büyüktür. Bu ismi usulüne uygun olarak tam bir teslimiyetle zikreden kimsenin gönlü nurlarla dolar, kalbi genişler ve ferahlar.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL- VEDÛD ESMÂSİ

Ebu Hureyre'den nakledilen bir hadise göre, Allah (c.c.) bir kulunu sevdiği zaman artık olay bilmıştır. Çünkü kendi sevdiği kulunu bütün kâinata da sevdirebilir. Resulullah şöyle buyurmuşlardır:

“Allah (c.c.) bir kulunu sevdiği zaman Cebrâîl’e şöyle seslenir. Ben falanca kulumu seviyorum, sende onu sev” diye buyurur. Rabbinden bu emri alan Cebrâîl sema ehline şöyle seslenir “Allah (c.c.) falan kulunu seviyor, siz de onu sevin.” der. Sonra yeryüzü ehlinin kalplerine onun sevgisini yerleştirir. Böylece artık o kul herkeşçe sevilen bir kul olur.

Ancak bir kulunu da sevmeyince o kulundan nefret eder, nefret edince de yine Cebrâîl’e seslenir: **“Ben falancayı sevmiyorum, ondan nefret ediyorum, sende sevmeye ve ondan nefret et.”** diye buyurur. Bu talimatı alan Cebrâîl de semaya aynen duyurur. Sonrada o kul hakkında nefret indirilir. (Tirmizi tefsiri say.3160).

Ebuzer'den nakledildiğine göre Allah (c.c.) şu üç guruba giren insanları sevmez. Onlardan nefret eder ve başkalarının da nefret etmesini sağlar. Bunlar şu kimselerdir:

Zani ihtiyar

Kibirli fakir

Zalim zengin

Hadiste Allah'ın sevdiği kişilerin özellikleri ise şöyle sıralanıyor:

Sadak vermekten zevk alanlar

Hayır yapmaktan hoşlananlar

Allah (c.c.) için çalışıp mücadele eden ve gece ibadetini seven

İnsanlar Allah'ın sevgisine hak kazanmış, onun lütfuna mazhar olmuş insanlardır.

Yine başka bir hadiste Allah'ın sevgisini kazanan insanlar için şöyle buyruluyor: Evde veya başka bir mekânda toplanıp da onun kitabını okuyanlar, dine, imana ve insanlığa fayda temin etmek maksadıyla bir araya gelerek Allah (c.c.) 'ı zikredenlerden bahsediliyor ki bunlar yaptıkları işin kolaylığına ve zorluğuna göre sınıflandırılarak mükâfatlandırılıyorlar.

Ebu Hureyre'den nakledilen bir hadisi şerifte Resulullah şöyle buyurmuşlardır: Yeryüzünde Allah (c.c.) 'ı zikretmek için toplanan mü'minleri araştırıp bulan, onların yerlerini tesbitle görevlendirilen Allah'ın melekleri vardır. Onlar böyle bir topluluğa rastlayınca, hemen birbirlerine haber verirler, **'Gelin, aradıklarınız buradadır.'** O meleklerin hapsi gelip o topluluktaki şahısları kanatlarıyla kuşatarak dünya ile sema arasındaki bütün boşluğu doldururlar. Yüce Allah (c.c.) bu durumu bildiği hâlde meleklerine sorar: **"Orada toplanan kullarım ne yapıyorlar, niçin toplanmışlar?"** Yâ Rabbim! Seni anıyorlar, sana tekbir getiriyorlar, sana hamd ve senalarını bildiriyorlar, sana dua ediyorlar. Verdiğin sağlığa, sıhhate şükreliyorlar, sana sevgilerini ve saygılarını bildiriyorlar, diye cevap verirler. Yüce Allah (c.c.) meleklerine tekrar sorar: **"Peki, onlar beni gördüler mi?"** Melekler: **"Hayır, görmediler yâ Rabbî! O görmedikleri hâlde toplanıp sana ibadet edip, şükürlerini bildiriyorlar."** **"Peki, ya beni görselerdi ne yaparlardı?"** **"Eğer seni görselerdi, çok daha fazla ibadet edip, çok daha fazla seni tesbih ederlerdi."**

Allah (c.c.) tekrar sorar: **"Peki, o kullarım toplanıp bir araya geldiklerine göre benden ne istiyorlar, neyimi talep ediyorlar?"** **"Yâ Rabbî! Senden Cennet'ine girmek istiyorlar."** **"Peki, benim Cennet'imi gördüler mi ki?"** **"Hayır, Yâ Rabbî! görmediler."** **"Ya görselerdi, ne yaparlardı?"** **"Eğer görselerdi, Cennet'e ulaşmak için hırsla, canla, başla daha fazla ibadet edip, daha fazla dua"**

edip, daha fazla gayret gösterirlerdi.” Bunun üzerine Allah (c.c.) sormaya devam eder: “Peki, ban neden sığınyorlar?” “Cehenneminden korktukları için, oraya girmemek için!” “Peki, Cehennemimi gördüler mi?” “Hayır, Rabbimiz görmediler!” “Ya görselerdi, ne yaparlardı?” “Ya Rabbu'l-Âlemîn eğer Cehennem'ini görselerdi, ondan daha fazla kaçmak, uzaklaşmak, oraya girmekten daha fazla korkacak girmemek içinde, çok daha fazla gayret gösterirlerdi.” Bunun üzerine Hak teala şöyle buyurur: “Ey bu topluluğu gören ve izleyen meleklerim sizi şahit tutuyorum ki onları affettim!”

Bu hadiseyi oradaki sahabelere nakleden Resulullah sözüne devamla şunları söyler: Aralarından bir melek şöyle der: “Yâ Rabbe'l-Âlemîn, bu topluluğun arasında günahı çok fazla olan bir kul dahi vardı. Bu o topluluktan değil, o başka bir maksat için oraya uğramıştı, orada oturup kaldı. Onu da affedecek misiniz?”

Allahu teala: “Onu da affettim. O cemaat öyle bir cemaat ki onlarla oturanlar, onlarla bir arada bulunanlar öyle şanslı ki onların sayesinde bedbaht olmazlar.” diye buyurur. (Buhârî, Müslim, Tirmizi).

İşte Vedûd olan Allah (c.c.) kulunu sevince, o kulunun sevdiğini de sever.

EL- VEDÛD İSMİ ŞERİFİNDEN KULA VERİLEN MESAJ

Rahmetim gazabımı geçmiştir, diyen yüce Allah (c.c.) sevginin en doruk noktasına ulaştığı bir rahmet kaynağıdır.

Sevgiyi yaratan kendisidir. Kullarının gönlüne sevgi tohumunu atan ve orada yerleşip, yeşermesini sağlayan yine kendisidir. Onun için şair diyor ki:

Yaratılanı severim, Yaratandan ötürü...

Onun verdiği sevgi ile ben sevmeyi öğrendim. Eğer ben bir şeyi seviyorsam, yaratıcımın ban lütfettiği sevgi tohumunun yeşerip yayılmasından ötürüdür.

Bu Allah (c.c.) vergisi sevgi bazı kullarda öyle doruk noktasına varıyor ki Hazreti Ebu Bekir'in yalvarması gibi, Hazreti Ebu Bekir açmış ellerini Rabbine bakınız nasıl yalvarıyor:

“Ne olur Allah'ım! Meğer Cehennemini yarattın oraya insanları sokacaksın, senden dileğim, benim vücudumu o kadar büyüt ki, vücudum bütün Cehennemi doldursun. Oraya başka hiç kimse girmesin, onların yerine ben gireyim.”

İşte Allah (c.c.) sevgisinin kulda tecelliyatının en üst düzeye, doruk noktasına çıkmasıdır bu.

Yine ruhen kemale ermiş bir Allah (c.c.) dostu bir sevgi denizi, bir sevgi ummanı zat, yine Rabbine şöyle yalvarıyor:

“Cehennem üstünde bir köprü olmak isterdim, ta ki üzerimden insanlar geçsin, onlar Cehennem ateşine düşmesinler.”

İşte sevginin kemale ermiş, Rabbinden yalnız kendimiz için değil başkaları içinde böyle güzel, müspet dileklerde bulunmayı hepimize nasip etsin.

Allah (c.c.) sevgisinin kulda tecelliyatının en güzel örneği, en güzel taşıyıcısı iki cihan kurtarıcımız, gözbebeğimiz, Resulullah'ımız bakın dostu için değil, kendi hayatına ve ashabının hayatına göz dikmiş düşmanları için dahi beddua etmeyip, Uhud Savaşı'nda küffarla savaşırken müşrikler tarafından dişi şehit edilen nur cemâli kan içinde kalan Resullullah Rabbine şöyle yalvarıyordu:

Allah'ım! Sen kavmime hidayet ver. Zira onlar hakikati bilemiyor, göremiyor, anlayamıyorlar. (Gazzali).

Yâ Rabbî! Ne mutlu bize ki böyle bir peygamberin ümmetiyiz. Ne mutlu bize ki, kalplerimiz o yüce Allah (c.c.) 'ında bizi sevdiğini bilmenin mutluluğu ve sevinciyle dolu. Ne mutlu bize ki El-Vedûd esmâsının tecelliyeti ile bizi müşerref ettiği için, şükür sana, rahmet sana olsun.

BEN ALLAH'A AŞIĞIM

Tüm âlem şahid olsun, ben Allah'a aşığım!
Bu muhteşem evreni Yaradan'a aşığım!
Neye sahipsek bizler, hepsi O'nun eseri!
Bizi yoktan var eden, o Sultan'a aşığım!
Yer, gök, âlem hep O'nun, bütün evren tek O'nun,
Canlı cansız hep O'nun, O Hannan'a aşığım!
Ölümü ve hayatı, geceyi ve sabahı,
Var eden bu hayatı, O Mennân'a aşığım!
Günahları affeden, bizi hayra yönelten,
Kat kat sevaplar veren, O Deyyân'a aşığım!
Canlı cansız her şeyi şefkatiyle kuşatan,
Gönle merhamet koyan O Rahmân'a aşığım!
Renkleri, desenleri, ışığı, gölgeleri,
Bütün güzellikleri Olduran'a aşığım!
Nasıl anlatsam bilmem, O'na hayranlığımı,
Kullarını Cennet'e Çağırân'a aşığım!
Bizi iman nuruyla sevindirip, yücelten,
Küfür batağından Kurtaran'a aşığım!
Bize sevgi öğreten, bizi bizden çok seven,
Kalpte ateşini Yandıran'a aşığım!
En büyük mutluluktur, O'nu delice sevmek,
Çok seven çok sevilen bir Allah'a aşığım!

Aysel Zeynep

Hannan: Çok acıyan, çok acıyıcı.

Mennân: Çok ihsan eden, veren, ihsanı bol.

Deyyân: Mükâfatlandıran veya cezalandıran.

DİNİ HİKÂYE MECÂZÎ AŞKTAN İLÂHÎ AŞKA

Mecnun, Hicaz'da bir kabile reisinin Kays adlı oğludur. Bir vesile ile başka bir kabile reisinin kızı olan Leyla ile tanışır. Bu iki genç birbirlerine sevdalanırlar... Gittikçe alevlenen bu macerayı Leyla'nın annesi öğrenir. Kızının bu durumuna kızan annesi, onu bir daha evden dışarı çıkarmaz. Kays bir daha Leyla'yı göremeyince üzüntüden çılgına döner, başını alıp çöllere gider ve Mecnun diye anılmaya başlar...

Mecnun'u çölde bulur!

Mecnun'un babası, oğlunu bu durumdan kurtarmak için Leyla'yı isterse de Mecnun (deli, çılgın) oldu diye Leyla'yı vermezler. Leyla evden kaçarak, Mecnun'u çölde bulur. Halbuki o, çölde âhular, ceylanlar ve kuşlarla arkadaşlık etmektedir ve **"mecâzî aşk"** tan **"ilâhî aşk"** a yükselmiştir. Bu sebeple Leyla'yı tanımaz. Babası Mecnun'u iyileşmesi için Kâbe'ye götürür. Duaların kabul olduğu bu yerde Mecnun, kendisindeki aşkı daha da artırması için Allahu tealaya dua eder:

**"Ya Rab belâ-yı aşk ile kıl aşına beni
Bir dem belâ-yı aşktan etme cüdâ beni!"**

Duası neticesi aşkı daha da çoğalır ve bütün vaktini çöllerde geçirmeye başlar. Diğer tarafta ise Leyla da ıstırap içindedir. Bir zaman sonra ailesi, Leyla'yı İbn-i Selâm isimli zengin ve itibarlı birine verir. Ancak, Leyla kendisini bir cinnînin sevdiğini ve eğer kendisine dokunursa ikisinin de mahvolacağını söyleyerek İbn-i Selâm'ı kendisinden uzak tutmayı başarır.

Mecnun, çölde, Leyla'nın evlendiğini arkadaşı Zeyd'den işitince çok üzülür. Leyla'ya acı bir sitem mektubu gönderir. Leyla da durumunu bir mektupla Mecnun'a anlatır. Kendisini anlamadığından

dolayı o da sitem eder. Bir müddet sonra İbn-i Selâm ölür. Leyla baba evine döner. Birçok tereddütten sonra her şeyi göze alarak, Mecnun'u çölde aramaya başlar. Fakat Mecnun, dünyadan elini eteğini çekmiş ilâhî aşk yüzünden Leyla'nın maddî varlığını unutmıştır. Leyla, çölde Mecnun'u bulduğu hâlde, Mecnun onu tanımaz. Leyla da kahrından hastalanıp yataklara düşer. Kısa zaman sonra da ölür.

Leyla'nın mezarına gelir... Mecnun, Leyla'nın ölüm haberini öğrenir. Onun mezarına gelir ve:

**“Ya Rab, mana cism ü cân gerekmez
Cânânsuz bu cihân gerekmez!”**

Der, kabrin yanında son nefesini verir. Bir müddet sonra Mecnun'un sadık arkadaşı Zeyd rüyasında, Cennet bahçelerinde birbiriyle buluşmuş iki mesut sevgili görür **“Bunlar kimdir?”** diye sorunca, derler ki: **“Bunlar Mecnun ile onun vefalı sevgilisi Leyla'dır. Aşklarını dünya hevesleriyle kirlletmedikleri için burada buluştular.”**²⁰⁷

DUA

Allah'ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, El-Vedûd esmânın sırrı ile bizleri şerefendir Yâ Rabbî!

Allah'ım! Senin imzanı taşırız. Kâinattaki bütün zerreler, canlı, cansız her şey senin eserindir, diye sevgini üzerimizden eksik etme yâ Rabbî!

Allah'ım! Saygıyla, sevgiyle, tevazuuyla sana yaklaşmamıza merhamet eyle, korkumuzu emin eyle, amellerimizi kabul eyle, hallerimizi ıslah eyle, sonumuzu hayretle, sevginle haşreyle Yâ Rabbî!

Allah'ım! İşte biz bu hâldeyiz, senin yüce huzurundayız, durumumuz, tutumumuz sana gizli değildir. Sen emrettin, biz terk ettik, sen yasakladın, biz işledik, sen yapma dedin, biz yaptık, bizi ancak senin sevgin ve affın kurtarır, affına layık gör Allah'ım!

Allah'ım! Resulün Efendimizin kapısına intisap ettik, bizleri o kapıdan uzaklaştırma yâ Rabbî!

Ancak sana inanır, senden yardım ister, sana güvenirim. Bu güzel isimlerin yüzü gözü hürmetine arzu ve isteklerimizin hayırlı olanını bizlere nasip eyle Allah'ım!

Allah'ım! Seni sevmeyi, seni seveni sevmeyi ve senin sevgine bizleri yaklaştıracak şeyi bizlere nasip et.

Senin sevgini, bütün sevdiğimiz her şeyin üstünde tutmayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Ey yardım dileyene yetişip duasını kabul eden, her türlü sıkıntı ver ihtiyacı gideren, mazlumnun imdadına yetişen, ezeli ve ebedi her şeyi yoktan var eden Allah'ım! Allah'ım! Senden iş bekleyenler var, onlara hayırlı iş ver, senden aş bekleyenler var, onlara aş ver. Senden şifa bekleyeler var, onlara hayırlı şifa ver, muhannete bizleri muhtaç etme, bizleri gören ve gözetken ol yâ Rabbî! Bizleri gözden ırak, gönülden ırak tutma yâ Rabbî! Şerlerin defi, hayırların celbi, ümmeti Muhammed'in selameti, çoluk çocuğumuzun ve akraba-i taallukatın hidayeti, vatan ve milletimizin payidar olması için, huzurunda toplandık, el açtık, boyun büktük, gözyaşı döktük, El-Vedûd esmâna misafir geldik kabul buyur, bizleri kucaklayarak selamete erdir yâ Rabbî! Âmîn!

EL-MECÎD

(C.C)

EL-MECÎD (C.C)

Mecîd, Allah'ın 99 isminden birisidir. Lügat manası asil, şerefli ve seçkin, cömert olandır. Mecîd kavram olarak yüce kitabımız Kur'anı Kerîm'de dört ayette yer almaktadır. Özellikle namaz kı-larken selam vermeden önce okuduğumuz salâvat duasını **“En-neke hamidün mecîd”** Şüphesiz sen hamde layık ve yücesin, diyerek bitirdiğimiz **“Allahümme Salli”** ve **“Allahümme Barik”** dua-larında Rabbu'l-Âlemîn kendisini Mecîd ismiyle nitelemiştir.

Allah'ın şanı çok yüce ve yüksektir. O'na hiç güç ve kuvvet yet-mez. Bütün kemal sıfatlar O'nda toplanmıştır.

Şan, şeref, güç ve kuvvet sahibi Allah (c.c.) aynı zamanda kerem sahibidir. Hata yaptığı zaman hemen ceza vermek gücüne sahip olduğu hâlde bu gücünü hemen kullanmaz, günah yazan meleklerine emir verir. Belki kulum bu yaptığı hatadan pişman olur tövbe eder diye, kul uyuyuncaya kadar yazdırmaz. Belki ben-den af diler, işte o zaman bende affederim, diye talimat verir.

Şayet o kul bir sevap işlemişse, hayırlı bir iş yapmışsa sağ ta-raftaki melek onu hemen yazar. Cenabu Hak o kuluna işlediği se-vabın durumuna göre bire on, bazen bire yüz, bazen de bire yedi yüze kadar sevabın yazılacağını, hatta o sevabı işleyen iyi, salih, mü'min bir kul ise bire bin kadar sevabın yazılacağı müjdelen-mektedir. Onun için kul Allah'a karşı gayet ciddi ve samimi olma-lıdır. Yaptığı her işte onun rızasının olup olmadığını gözetmelidir. Ayrıca insanlar riya ve gösterişten uzak durmalıdırlar. Riya ve gös-teriş için yapılan amelin, yapana hiç faydası dokunmaz. Hatta za-rarı dokunur. Allah'ın gazabına uğrarlar. Yapılan her işten, her icraattan O'nun muhakkak haberi vardır **“Ben size şah damarı-nızdan daha yakınım.”** diyen Allah'a yaptığımız işlerden haberi yokmuşçasına fütursuzca davranmak en büyük ahmaklıktır.

El-Mecîd ismi şerifinin lügat manasına değindikten sonra bu esmânın ayetler ışığında bize verdiği mesaja göz atalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA MECÎD İSMİ ŞERİFİ

Mekkeli müşrikler peygambere iman etmediler. Bunun üzerine Kaf suresi, 1. ayeti nazil oldu. Bu ayette buyruluyor ki: **“Ey Mekkeli müşrikler! Şerefli Kur’an’a yemin olsun ki, muhakkak sizler öldükten sonra elbette dirileceksiniz.”** Çünkü onlar öldükten, vücutları toprak olduktan sonra dirileceklerine inanmıyorlardı. Bundan gerçektende korkuyorlardı. Kur’an hakkı için bu olacaktır, diye Allah’ın yemin etmesi, içlerinden bazılarının insafa gelerek, akıllarını başlarına alarak iman etmelerini sağlamak içindir.

Bu sureye Kâf suresi, denilmesi Kur’an’ın mucize bir kitap olduğuna dikkatimizi çekmek içindir. İbni Abbas’ın dediğine göre **“Kasem”** Allah’ın isimlerinden biridir. Yine Muhammed b. Kab’a göre Allah’ın Kadir, Kâdir, Kâhir, Karib, Kâbid, Kâdi, Kudüs, Kayyum gibi isimlerinin anahtarıdır. Kâf bu isimlerin baş harfidir demektir.

Kur’an’ın bir ismi de Mecîd’dir. Kur’an’a Mecîd denilmesinin sebebi diğer kitaplara karşı şerefli ve üstün olduğu için veya Mecîd olan Allah’ın kitabı olduğu içindir.

İmam-ı Gazzâlî şöyle söylüyor. Her ilim Kur’an’dan alınmıştır. Bir insan ömrünün sonuna kadar bir ayeti Celîlenin manasını öğrenmek için çalışsa ömrü kâfi gelmez. Her bir kelimededen, her bir harften deniz dalgası gibi manalar fışkırmaktadır.

Kur’anı Kerîm bütün mahlûkatın Allah (c.c.) ’ı tesbih ettiğini söylüyor. Kur’anı Kerîm bize ses dalgalarından, karıncaların, kuşların kendi aralarında konuşmalarından bahsediyor. Kısaca hülasa edecek olursak Kur’an Allah (c.c.) ilmini temsil ediyor. Demek oluyor ki Kur’anı Kerîmi yalnız okumak, onu ezberlemekle yetinmeyip, onun bizlere verdiği mesaj ve Allah’ın ilmini öğrenip, bilgilenip, edindiğimiz bu ilim ve bilgileri insanlığın hizmetine sunarsak Kur’anın bu mucizesinden istifade etmiş oluruz.

Bir hadisi şerifte şöyle beyan ediliyor: **“Kur’an’da ölümden**

başka her şeyin ilacı vardır.” Uzay çağı dediğimiz bu günkü ilim çağında buraya ulaşılmış mıdır? Tabî ki hayır.

Hâlid-i Bağdadi’nin dediği gibi **“Kur’an-ı Mecîd’den ziya almayanlar ebediyen karanlıktan kurtulamazlar.”**

Yine Ali Ulvi Kurucu bir eserinde bakınız bunu şu satırlarda ne güzel dile getiriyor.

**Bambaşka ufuklar açıyor ruhlara Kur’an,
Yükselmededir marifet iklimine her an,
Kur’an bize yâd ediyor bezmi elest’i,
Mü’min o tecellinin ezelden beri mesti.**

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-MECÎD ESMÂSİ

Şimdide Resulullah efendimizin Kur’anı Mecîd ile ilgili sözlerinden misaller alalım. Hazreti Osman’dan rivayetle Resulullah buyuruyor ki: **“Sizin en hayırlınız Kur’anı öğrenen ve öğretendir.”**

Yine Hazreti Ayşe Validemizden nakledildiğine göre Resulullah efendimiz bir sohbetinde şöyle buyurmuşlardır: **“Kur’anı Kerîmi okumakla mahir olan, yüce itaatkâr elçi meleklerle beraberdir. Kendisine zor geldiğinden dolayı Kur’anı kekeleyerek okuyana ise iki ecir vardır.”**

Yine İbni Abbas anlatıyor. Bir toplulukta idik, Resulullah şöyle buyurdu: **“Allah (c.c.) bütün hak sahiplerine hakkını vermiştir. Şu kadar var ki, Allah (c.c.) farzları, doğru yolları, cezaları, helali ve haramı kesin olarak bildirmiştir.”**

Allah (c.c.) İslâm dinini vaz etmiş ve onu kolaylık müsamaha ve genişlik dini yapmış, darlık dini yapmamıştır.

Bilmiş olun ki kendisine güvenilmeyen bir kimsenin imanı yoktur. Sözünde durmayanın dini olmaz. İsyan ederek Allah’a vermiş olduğu sözü bozan kimseyi Allah (c.c.) yakalar. Bana verdiği sözü tutmayan kişiye de ben düşman olurum. Düşman olduğum kişiye mağlup ederim. Bana vermiş olduğu sözde durmaya kişi şefaa-

time nail olamaz ve Havz-ı Kevser'den su alamaz. (Taberani C.1 S.101).

Evet, insan vücudu Hak teala hazretlerinin kutsal yüzünün aynasıdır. İşte yüce Allah (c.c.) bize aynadan bakar, ayna tozlu olursa yüzümüzü nasıl göremezsek, işte bu aynanın tozlanması gibi bizimde içimizi ve kalbimizi Hak tealadan ayrı, boş ve faydasız şeylerle doldurursak, aynadaki tozdan dolayı yüzümüzü iyi göremezsek, işlediğimiz günahlardan dolayı da Allah (c.c.) 'la kendi aramıza bir perde çekmiş oluruz. O nedenle layıkıyla Allah'ın cemâlini göremeyiz. Bundan mahrum oluruz. Onun için gönül aynamızı sık sık temizleyip, günah tozu ile kirlitemeyelim.

Bu durumu Mevlâna ne güzel dile getiriyor: **“Ey dostlar eğer suretten geçer ve mana Âlemîne giderseniz, orasının Cennet ve gülistan içinde gülistan olduğunu görürsünüz.”**

Rabbim hepimizi Mecîd esmâsı yüzü gözü hürmetine gönül aynamızı temiz tutarak cemâlini göstermeyi bizlere nasip etsin.

EL-MECÎD İSMİ ŞERİFİNDEN KULUN ALACAĞI DERS

Mü'min bir kul Cenabu Hakkın azamet ve şanını düşünerek O'na karşı çok dikkatli, saygılı ve samimi olmalıdır. Gerek dünya hayatında, gerekse yaptığı ibadetlerde Allah (c.c.) rızasını ön planda tutmalıdır. Yalandan, riyadan, gıybetten ve bütün kötü huylardan kaçmalıdır.

Yüce Allah (c.c.) sayısız nimet vererek, bizi cömertçe her bakımdan donattığı şu dünya Âleminde, bize düşen görev Mecîd olan Rabbimize layık olarak bir hayat sergilememiz olmalıdır. O'nun Mecîd esmâsına layık bir kul olabilmek içinde, O'nun gönderdiği kitabı okuyup, O'na layık olmak, O'nun gönderdiği peygamberi örnek alıp O'nun yolunda yürümemiz lazımdır.

Yüce Allah'ın bize bizden daha yakın olduğunu, bize şah damarımızdan yakın olduğunu söylersin, öyleyse yüzümüzü de Mecîd

esmâna çevir, sana layık kul olmamızı bizlere nasip et.

Mevlâna'dan nakledildiğine göre: Beyin biri hamama gitmek ister, onunda **“Sungur”** isminde bir kölesi vardır. Bey hadi sungur tası, tarağı, sabunu alda bir hamama giderek güzelce yıkanıp, arı-
nalım, der. Sungur baş üstüne der, hazırlığı yapar, yola çıkarlar. Hamama varmadan yol üstünde bir cami vardır. Orada ezan oku-
nur. Sungur beyim şimdiye kadar hiç namazımı geciktirmedim, sen şu dükkânda birazcık otur, ben namazı kılıp geleyim, der. Bey izin verir, Sungur camiye girer, namazını kılar, cemaat dağılır. Kimse kalmaz ama Sungur bir türlü camiden çıkmaz.

Patron meraklanır, camiye girer, bakar ki, Sungur'dan başka camide kimse kalmamıştır. Patron sesler: **“Ey Sungur neden çık-
mıyorsun? Yoksa benim beklediğimi unuttun mu?”**

Sungur cevap verir: **“Bey bırakmıyorlar?” “Kim bırakmıyor Sun-
gur?” “Beyim sizi kim dışarıdan içeriye girmek için bırakmıyorsa, beni de o dışarı içeriden dışarı bırakmıyor. Sana o taraftan bu ta-
rafa adım attırmayan, bana da bu taraftan o tarafa adım attırmı-
yor.”**

Sen yüceler yücesi, eşsiz ve emsalsiz, güçlü, cömert olduğunu El-Mecîd-u ismi Celîlinde bize duyurursun. Bize bizden daha yakın olduğunu söylersin, öyleyse yüzümüzü de Mecîd esmâna çevir de bu ismi Celîline layık kul layık kul olmanın gururunu yaşayalım.

AÇIN BU RAVZA'YI HABİBİ'DE VAR

Kimler yaptı bu Ravza'nın yapısın,
Melekler açar tavaf kapısın,
Hacer-ül Esved'in güzel kokusun,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Ravza'na bakmaya insan mı kanar?
Aşkından içenler böyle mi yanar?
Ebubekir, Ömer, hem Osman da var
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Bu Ravza'da vardır yeşil direkler,
Saçaklara konmuş bütün melekler,
Orda kabul olur duâ dilekler,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Halkı saf bağlayıp na'tlar okurlar,
Sokakları kokar türlü kokular,
Enbiya, evliya burda yatırlar,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Her âşık olanlar murada ermez,
İzin gelmeyince Ravza'na girmez,
Aşkından içenler kendini bilmez,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Yangınlar yanar da dumanı nerde?
Aşkın ateşi var kaynıyor serde,
Kalkmayınca görmez gözdeki perde
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Çıkardım dağlara, Habîbim derdim,
Ol ulu Mevlâ'ma arzuhal verdim,
Çok şükür Mevlâ'ma maksuda erdim,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Ol Ravza'ya karşı ettim kıyamı,
Ortalığa saçtın gülü reyhanı,
Senin nurun aydınlattı cihanı,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Gecelerde eser senin yellerin,
Hakikatten açan senin güllerin,
Ümmetine şifa olan dillerin,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Ben senin aşkına genç iken eriştim,
Şimdi mecnun olup dağlara düştüm,
Nice evliyalar kapısın açtım,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Bende âşık oldum gül cemâline,
Güllerin benzemez dünya gülüne,
Topladım gülleri aldım elime,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Çıkarım dağlara yol vermez dağlar,
Yüz tutup Mevlâ'ma sıdk ile yalvar,
Ol Fatma-yı Zehra validem de var,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Osman'a verildi Zinnureyn adı,
Melekler semada etti feryadı,
Ben senin isminden almışım tadı,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Ol Ali değil mi ilmi kapısı,
Melekler karalar giydi hepisi,
Hasan Hüseyin'in gelir kokusu,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Ümmetinden selâm getirdim sana,
Nice armağanlar verdiler bana,
Ravzana eriştim ben yana yana,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

İstemem dünyayı cihanı versen,
Bu asi Ravza'ma girmesin dersen,
Kabire de girsem vazgeçmem senden,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Ol benim aşkımı alsalar benden,
Ol dostlarım gelir Hind'den Yemen'den,
Ateşlere yansam da vazgeçmem senden,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Bilirsin içimi sana sözlerim
Ol kapından gitmez kara yüzlerim,
Boran gibi yağlar döker gözlerim,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Zümrütten yakuttan yapısı da var,
Besmele yazılmış kapısı da var,
Senin ümmetinin hepsi de var,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Enbiya evliya makamı yerdir,
Oku Kur'an'ını ahkâmını bildir,
Sana ümmet olmak bir gonca güldür,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Bu Ravza'da vardır nurdan bir direk,
Etrafında durur hesapsız melek,
Semayı devreder bu çarkı felek,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var
Cümle dertlilerin tabibi de var

Ravza'nın içinde abidler dolu,
Mevlâsı göndermiş bu âciz kulu,
İsyanım sorarsan defterler dolu,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Uzaktan yakından sana gelirler,
Tavaf ettirirler bütün deliller,
Sorun bu Çoban'ı burda bilirler,
Açın bu Ravza'yı Habîbi'de var,
Cümle dertlilerin tabibi de var.

Lâdikli Ahmet Ağa

DİNİ HİKÂYE İKİMİZ İÇİN DE FARKLI BİR GÜN OLACAK!

Reşâhat müellifi Ali bin Hüseyin el-Vaiz, bizzat kendisinin yaşadığı bir hadiseyi şöyle anlatıyor:

Benî Cidan Mescidinde müezzinlik yaptığım yıllardı... Bir gün tanımadığım bir genç mescide geldi. Namazı kıldık, daha kendisine bir şey sormadan yanımdan uzaklaştı... Aradan birkaç gün geçti genç yine geldi, namazı kıldıktan sonra;

“Bugün ikimiz için de çok güzel, farklı bir gün olacak.” dedi ve gitti.

GENCİ ARAMAYA ÇIKTIM...

İkinci namazı oldu genç yoktu, akşam oldu yok, yatsıyı bekledim yine yoktu. İçime bir şüphe düştü ve onu aramaya çıktım. Sora sora evini buldum. İçeri girip baktığımda gencin vefat ettiğini gördüm. Defin işlerini halletmek için hemen oradan ayrıldım...

Sabah namazı için mescide gittim, ezanı okuduktan sonra

mescidin kible tarafındaki bir nur dikkatimi çekti. Baktığımda onun bir kefen olduğunu anladım. Kefeni alıp doğru evime götürdüm. Namaz için camiye gittim. Namaz bittiğinde yanı başımda devrin en ünlü Şeyhlerini gördüm.

Sâbit el-Benânî, Malik bin Dinar, Habîb el-Fârîsî ve Salih el-Mürri, benim mescidime gelmişlerdi. Onlara sordum: **“Siz bu mescide gelmezsiniz, böyle dördünüzü bir araya toplayıp buraya getiren sebep nedir?”**

“Bu yakınlarda biri öldü. Onun için geldik. Bizi onun yanına götürür müsün?” dediler.

Bu dört mübarek zat ile vefat eden gencin evine gittik. Bu Allah (c.c.) dostları genci hemen tanımıştı.

Malik bin Dinar dedi ki: **“Ey güzel kardeşim! Bir yerde seni tanıdıklarında hemen orayı terk eder, başka yere yerleşirdin, tanınmayacağın yere giderdin. Bu yolculuğun hep sürdü, şimdi son noktaya geldin artık bundan ötesi Rabbinin yanıdır. Haydi, kardeşimizi yıkamaya götürelim.”**

YERE GÖĞE SİĞMAYAN CEMAAT

Genci yıkanacağı yere götürdük. Bu dört Allah dostundan her biri bir kefen getirmişti. Ben sabah yaşadığım olayı anlattım ve o nurlu kefenin evimde olduğunu söyledim.

Bu zatlar bana dediler ki: **“Tamam, bu genci o kefenle defne-deceğiz, kefeni alıp gel!”**

Evden kefeni alıp geldim, genci kefenledik. Sonra namaz için mescide doğru hareket ettik ki, o da ne! Kalabalıktan yürüyemiyoruz.

Yanımda bulunan Malik bin Dinar’a sordum: **“Bu ne hâldir?”**

Bu genç Allahü tealanın gizli dostlarındandı. İşte bu kalabalık Allahü tealanın haberi ile toplanan insanlardır. (KAYNAK: Meşhurların son sözleri Vehbi Tülek)

DUA

Allah'ım! Allah'ım! Hamidün Mecîd olan Allah'ım! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimler. Sen güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, El-Esmâ-ül Hüsnâna şahit yaz bizleri. Allah'ım! Allah'ım! Hamidün Mecîd olan Allah'ım! Muhammed (a.s) efendimize, O'nun evladı ayaline ona tabi olan akrabalarına ve ona yakın olan ashabına, ceddi alasına olan İbrahim'e ve ehli ayalinin tümüne salât ve selam olsun. Onun ehli evladına, akraba ve ceddi alasına rahmet ettiğin gibi bize de rahmet et Yâ Rabbî!

Ey yüceler yücesi Allah'ım! Sen övülmüş ve övülmeye de layıksın, senin şerefın yücedir, çünkü sen Allah'ım! Allah'ım! Hamidün Mecîd'sin. Şan ve şeref sana layıktır, sana yakışır. İşte o yüce şerefle sevdiğin, sen olmasaydın kâinatı yaratmazdım dediğin peygamberine, ehline, ayaline, ashabına ve bütün gerçek ümmetlerine neyi ikrâm ettin ve neye layık gördünse bizlere de onlar gibi rahmet ve ihsan eyle Allah'ım! Onları nasıl mübarek kıldıysan, onların hürmetine bizleri de mübarek kıl yâ Rabbî!

Âcizane ve fakirane boynumuzu büktük, elimizi açtık, gözyaşlarımız ile kapına geldik. El-Mecîd esmâna misafir geldik, aç kapını, bizi kapının önünde bırakma, misafir et yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! En sevgiline sevdirdi bizi, en sevgilini sevdiğin gibi sev bizi, Yâ Rabbî! Yol göster aklımıza, Yâ Rabbî! Nur ver gönlümüze, Yâ Rabbî! Yar ol kalbimize, bizi şaşırp, şaşkına dönmüşlerden etme Yâ Rabbî! Ey Rabbim! Sen dertlerimizi kendisine açacağımız ne güzel dost ve ilâhsın, düşmanlarımıza ve nefsimize karşı senden yardım istiyoruz, bize yardım eyle.

Ey Rabbimiz! Bizi yalnız bırakma, senin kapına geldik kabul buyur, bize başka kapı aratma. Ey ümit makamının en hayırlısı, dilek makamının en keremlisi, ey merhametliler merhametlisi, bizleri affeyle, rızana layık eyle Yâ Rabbî! ÂMİN

EL-BÂÏS

(C.C)

EL-BÂİS (C.C)

Bâis, Allah'ın 99 isminden birisidir. Lügat manası **“uykudan uyandırmak, diriltmek”** demektir. Bâis-u esmâ-i hüsnadan biri olarak daha çok ölüleri diriltten anlamında kullanılmaktadır.

Malumlarınız üzere imanın altı şartı vardır. Bunlardan bir tanesine öldükten sonra dirileceğimize inanmaktır. Kıyamete kadar insanlar doğacak ve öleceklerdir. Kıyamet koptuğu gün ise sağ olanlar topyekûn öleceklerdir. Hiçbir canlı kalmayacaktır. Sonra yüce Allah'ın karar verdiği gün gelince, bütün ölenlere yeniden ruh verilerek diriltilip mahşer yerine toplayacaktır. Bu toplantı yerinin bir adı da Arasat Meydanıdır. İşte bu dirilmeye **“Ve'l-ba'sü ba'de-l mevt”** denir. İşte **“Bâis”** adıyla yüce Allah (c.c.) kullarına bu mesajı veriyor. Dünyaya getiren de benim, öldüren de benim, öldükten sonra diriltten de benim, diyor.

Bizim dini inançlarımıza göre Bâis'i inkâr eden dinden çıkmış sayılır. Çünkü yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in birçok ayetinde dünyadaki yaşantımızdan dolayı ahirette hesaba çekileceğimiz açık ve seçik belirtilmiştir. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur: **“Ha-bîbim onlara deki evet siz Baas olacaksınız.”**

Lügat manasına kısaca değindikten sonra ayetler ışığında bu ismi Celîli incelemeye çalışalım.

AYETLERİN IŞIĞINDA BÂİS İSMİ ŞERİFİ

Yasin suresi, 51. ayette buyrulmaktadır: **“Sûr'a üfleyince kabirlerinden kalkıp Rablerine doğru akın ederler.”**

Her şeyin bir sonu olduğu gibi, kâinatında bir sonu vardır. Kâinatın bozulup tarumar olup, göklerin parçalanıp dağılmasına, yer-yüzünün toz bulutu hâline gelmesine kıyamet kopması denir.

Kıyamet kopacağı zaman kâinatın tek yaratıcısı, İsrâfîl adındaki meleğine **“Sûr”**a üfürmesini emreder. Emir gereği İsrâfîl sura üfürür. Kâinattaki bütün canlılar anında ölür. Buna ilk üfleme denir.

Bu ilk üflemede Allah (c.c.) diledikleri müstesnadır, yani onlar şimdilik ölmeyeceklerdir. Bütün canlılar öldükten sonra gökler ve yer tarumar olur, yani kıyamet kopmuş olur.

Yüce Yaratıcı sonra yine İsrâfil'e ikinci kez sura üfleme talimatı verir, bu talimat yerine getirilince, o zaman bütün canlılar tekrar dirilip, mezarlarından başlarını kaldırarak gökyüzüne doğru bakarlar. Gökyüzünün paramparça olup, her parçanın yere düştüğünü görürler. Sonra yere baktıklarında yeryüzünde mahşer yerinin kurulduğunu ve kendilerinin mahşer yerine çağrıldıklarını görürler. İşte o an herkes büyük şaşkınlık içindedir, kimse ne yapacağını bilmez ve orada kimse kimseyi tanımaz. Herkes kendi başının çaresine bakmanın telaşı içindedir.

İşte o gün orada herkes hesaba çekilir. Kimsenin hakkı zayıp olmaz, kimseye de haksızlık yapılmaz. Dünyada iken yaptığı bütün iyiliklerin mükâfatı orada görülür, yine kötülüklerinde cezası aynen görülür. İşte o gün hesap günüdür, o gün iyilerle kötülerin ayırt edileceği gündür. Sonunda iyiler mükâfatlandırılarak Cennet'e, kötüler ise cezalandırılarak Cehennem'e sevk edilirler.

İşte Yasin suresinde yüce Allah (c.c.) kıyamet gününün korkularını ve o günde olacak büyük afetler ve korkunç hadiseleri haber veriyor.

Sonunda kalanlarında ruhları kabz olunacak, en son ölecek olanda ölüm meleği olacaktır. Yüce Yaratıcı tek Allah (c.c.) kalacaktır. Yüce Allah (c.c.) şöyle seslenecek:

Bugün mülk kimindir?

Bugün mülk kimindir?

Bugün mülk kimindir?

Sonra yine bu soruya kendisi bizzat, **“Vahidu'l-Kahhâr olan Allah'ındır.”** diye cevap verecektir. O Vâhid ve Kahhâr olan Allah ki tekdir. Her şeyi Kahru galebesi altına almıştır, her şeyin yok olmasına hükmetmiştir.²⁰⁸

Burada Kur'an'ın bize verdiği mesaj açık ve seçik şudur. Dünyaya gelen her canlı bir gün gelecek ölümü tadacaktır. Öldükten sonra ikinci hayat ahiret hayatıdır. Dünya fânî ama ahiret bâkîdir. Herkes yaptıklarından suale tabi tutulacaktır. Bunun sonunda ya mükâfat veya ceza vardır. Ona göre dünya hayatımızı organize ediniz, yoksa orada pişmanlık fayda vermiyor, cezalı cezasını çekiyor.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EL-BÂİS ESMÂSİ

Rivayet edildiğine göre Kureyş kabilesinin kâfirlerinden olan Ubey b. Halef Peygamber Efendimize şöyle bir sual sorar: **“Bir taraftan eline aldığı bir çürümüş kemiği ufalayarak, bir taraftan da “Ey Muhammed Allah (c.c.) şimdi bu elimle ufaladığım kemiği sonra canlandırıp diriltecek öyle mi?” Bunun üzerine Resulullah o zata şu cevabı verir: “Evet, seni öldükten sonra yeniden diriltecek ve Cehennem’e sokacaktır.” İşte o müşrikin yeniden dirilmeyi inkâr etmesinden sonra kendisine cevap verilmek üzere Yasin suresinin yedinci ayeti inmiştir. Bu ayetin gelmesinden sonra sahabeler telaşlanmış olacak ki Resulullah’a nasıl dua edelim diye sormuşlar. Resulullah’ta onlara şöyle dua etmelerini tavsiye etmiştir: “Allah (c.c.) bize yeter, O ne güzel vekildir. Allah’a tevekkül diye dua ediniz.” diye buyurmuşlardır.**

Kıyamet günü hesap vermek mevzuunda Hazreti Peygamber Efendimize çok sualler sorulmuştur. Yine onlardan biri Ebu Bürde’den rivayet edildiği hadislerden birinde Efendimiz şöyle buyurmuşlardır. Kıyamet gününde kul şu dört şeyden sorgu ve suale çekilecektir. Bu sual orada her kula sorulacaktır.

Ömrünü nerede, nasıl geçirdin?

İlmin ile amel ettin mi?

Malını nerede kazanıp, nerede harcadın?

Vücudunu nerede, nasıl yıprattın?²⁰⁹

Bu suallerin cevabı alınmadan kul bir adım bile atamaz. Bunun bilincinde olan iki cihan selveri Resulullah İbn b. Mace'den nakledildiğine göre, Resulullah yatağa girince mübarek sağ elini sağ yanağının altına koyarak şöyle dua ederlermiş.

“Ey Allah'ım! Beni öldükten sonra tekrar dirilttikten sonra veya kullarını topladığın zaman koru!” Yine uyandığı zaman şöyle dua edermiş: **“Bizi öldükten sonra tekrar diriltten Allah'a hamd olsun. Dönüş O'nadır.”**

Biz de dilimiz ikrar edip, kalbimizle tasdik ederiz ki, öldükten sonra tekrar dirileceğiz, sorgu ve suale çekileceğiz. İnşallah amel defteri sağ elinden verilen kullardan olmayı Rabbim hepimize nasip etsin.

EL-BÂİS İSMİ ŞERİFİNDEN KULUN ALACAĞI DERS

İmanın şartlarından biriside öldükten sonra dirilmeye inanmaktır. Bu konuda Allah (c.c.) kati vaadi vardır. Bu Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerle sabittir. Ahiret hayatına inanmamak insanları küfre götürür.

Bunun bilincinde olan bir kul dünyadaki ömür sermayesini tüketmeden, ahiretteki manevi azığını hazırlamalıdır. Ölümün insana ne zaman, nerede geleceği belli olmadığı için her an bu akıbeteye hazır olmalıyız **“Hiç ölmeyecekmiş gibi dünyaya, yarın ölecekmiş gibi ahirete hazır olun!”** sözündeki uyarıyı hiç ama hiç aklımızdan uzak tutmamalıyız.

İki cihan sultanı Hazreti Peygamber Efendimize b,r toplantıda bu husus soruluyor. Sahabenin biri: **“Yâ Resulullah bize ölümü ve ölüm anındaki durumu anlatır mısınız?”** deyince Resulullah o topluluğa şöyle seslendi: **“Ölümü ve ölüm anını size anlatayım mı?”** Cemaat seslendi: **“Anlat ya Resulullah!”** Resulullah buyurdu ki: **“Bir mü'minin ölüm anındaki hâlini, bir de imansız birinin ölüm hâlini anlatacağım. Mü'min bir insanın ölüm anındaki durumu:**

Melekler ölüm hâlindeki insanın yanı başına gelirler, gelirken de manevi Cennet kefenini getirirler. Onlar güler yüzlüdür, o insanı ferahlatırlar. Sonra odaya Azrail (a.s.) girer, başucunda durur: 'Hey temiz nefis, bu temiz adamdan çık!' zamanı geldi, artık seni götürelim. O anda o şahsın manevi gözü açılır, yan gözündeki perde kalkar, makamı ve mevki-i gösterilir. Adam ferahlar, yüzündeki korku izleri tebessüme dönüşür. Can ayaklarından başlamak üzere yukarı doğru çıkar ve son olarak 'Huuu!' diyerek ağzından çıkar. Hiç acı çekmez. Melekler o ruhu alırlar. Cennetten getirdikleri o manevi kefene sararlar, elden ele gezdirerek semaya çıkarırlar. Ruh çıkmıştır, vücut artık canlı değildir. Cesettir, ceset olduğu yerde kalır. Melekler aldıkları emaneti yani o kulun canını canın sahibine sunarlar. Cenabu Hak meleklerle, bu kulumu Cennet'ime götürün, oraya yerleştirin talimatını verir. Şimdi geelim yerdeki cesede. Cesedin başında namaz, sağında oruç solunda verdiği zekât kalkan olur, ruhun etrafını çepeçevre sararlar. Namaz vakti ezan okununca ceset kalkmak ister, bırakınız beni namazımı kılayım, der. Melekler sen sıranı savdın, sen onu dünyada yerine getirdin, derler. Artık ibadetleri kıldığı namaz, tuttuğu oruç, verdiği fitre, zekât ve diğer yaptığı iyi işler onun dört tarafını kuşatmıştır, ceset rahattır."

Sual melekleri başlar suale:

"Rabbin kimdir?" Mevta cevaplar: "Rabbim Allah'tır."

"Dinin nedir?" "Elhamdülillah İslâm"

"Karşında duran o kişi kimdir?" "Allah'ın Resulüdür ve benim peygamberimdir."

"Onu nerden bilirsin?" "Onu ben Kur'an'dan okudum ve öğrendim!" der.

Namaz ilk imtihandır, onu geçen sınıfı geçer. Kul hakkı, komşu hakkı ayrıca sorulacaktır."

Hazreti Ebu Bekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve Hazreti Ali

kılınacak cenaze namazında saf tutarlar. Tabut yakınlarının ve meleklerin omzunda kabre götürülür. Kabir donatılmıştır, Cennet'ten bir bahçe hâlinedir. Kabre konulur. Eğer ruhu teslim eden mü'min bir kul değilse: Yine gökten melekler iner, bu defa siyah bir kefen getirirler ve başucunda emir beklerler. Ölüm meleği gelir, kul onu görünce korkar. Siz kimsiniz, beni nereye götürüyorsunuz, bırakın beni tövbe edeyim, af dileyim, der. Melekler geçti artık onlar fayda etmez, derler. Kişi şaşkın, acı çekiyor, korkuyor, çok sıkıntılı, kan ter içerisinde iken ölüm meleği cana talimat verir "Kötü nefis çık artık" der. Ruh cesedi terk eder. Bu terk ediş çok acılı olur. Aynen bir hayvanın derisini yüzerek çıkartmaya benzer. O insan dünyada iken İslâm'ı yaşamadı, İslâm'ca yaşamadı. Hâşâ Allah'tan korkup da onun yapma dediklerine kulak asmayıp inadına yaptı. Peygamberi tanımadı, onun buyruklarına uymadı. İşte ruizi mahşerde de peygamber onu tanımaz. Niye geldiniz, beni nereye götürüyorsunuz, bana ne yapacaksınız, melekler şöyle cevap verecekler. "Dünyada iken simsiyah saçların ağarmaya başlayınca sana sordular mı, yüzlerin kıvrışırken sana sordular mı ki, şimdi seni götürürken sana sorup, senden izin alsınlar" derler. Sonra melekler ruhunu alacaklar. Etrafa kötü bir koku yayılacak. Melekler ruhu semaya götürürken semanın kapıları açılmayacak, meleklerle denilecek ki "O dünyada iken hak yedi, zulüm yaptı, kul hakkı yedi, komşuları ile iyi geçinmedi, ibadet yapmadı, İslâm gibi yaşamadı, onu atın!" diyecekler. Yumurtanın kayaya düştüğü gibi. Sorgu melekleri başlayacak suale: "Rabbin kim?" "Ha-ha-ha..." "Resulün kim?" "Ha-ha-ha..." Anlamsız sesler çıkararak bir türlü cevap veremeyecekler. O insana artık gideceği yer gösterilecek. O insan öyle bir bağırarak ki bütün hayvanlar onun sesini işiterek ürperecekler. Allah (c.c.) bizleri böyle can vermekten korusun, kollasın yâ Rabbî!" İşte Resulullah Efendimiz bu ibret verici uyarıyla yüce Allah'ın tüm insanları ölümden sonra diriltip hesaba çekeceği ve layık oldukları mükâfat veya cezayı vereceğini bizlere

bildirmiştir. Yüce Allah (c.c.) asla sözünden dönmez. Ne mutlu dünyada güzel bir hayat yaşayarak hem dünyasını hem de ahiretini Cennet edebilenlere.

BİZ DÜNYADAN GİDER OLDUK

Biz bu dünyadan gider olduk kalanlara selam olsun
Bizim için hayır dua kılanlara selam olsun

Ecel büke belimizi söyletmeye dilimizi
Hasta iken hâlimizi soranlara selam olsun

Tenim ortaya açıla yakasız gömlek biçile
Bizi bir anı vech ile yuyanlara selam olsun

Azrail alır canımız kurur damarda kanımız
Yayacağın kefenimiz saranlara selam olsun

Gider olduk dostumuza eremedik kastımıza
Namaz için üstümüze duranlara selam olsun

Sözdür söylenir araya kimse döymez bu yaraya
İltip bizi makbereye koyanlara selam olsun

Bunda hep gelenler gider herkes gelmez yola gider
Bizim hâlimizden haber soranlara selam olsun

Âşık oldur Hakk'ı seve Hak derdine kıla deva
Bizim için hayır dua kılanlara selam olsun

Miskin Yunus söyler sözü kan yaş doldu gözü
Bizi bilmeyen ne bilsin bizi bilenlere selam olsun

Yunus Emre

DİNİ HİKÂYE

HAZRETİ İSA 'NIN KÜPLE ARASINDA GEÇEN KONUŞMA

Bir defasında İsa (a.s) bir yere gidiyordu. Bir ırmak kenarına vardı. Bir müddet ırmak kenarında dinlendi. Abdest alarak birkaç rekât namaz kıldı. Daha sonra ırmaktan bir yudum su içti. Su çok tatlı ve hoş idi. Dört bir yana bakındı. Bu sırada ırmağın kenarında içi su ile dolu bir küpün kısmen toprak içine yerleştirilmiş olarak durmakta olduğunu gördü. Canı bu küpteki sudan da içmek istedi. Fakat ondaki suyun, ırmaktaki suyun tersine gayet acı, olduğunu fark etti. Bu işe şaşıtı. Zira su, bu küpede o ırmaktan geliyordu. Acaba bu durumda neden ona gelen su acı oluyordu da ırmağın suyu tatlı kalıyordu. Bir müddet bunun sebebini düşündü. Bir neticeye varamadı. Bu sırada vahiy meleği Cebrâîl (a.s.) geldi ve kendisine hitaben şöyle dedi:

Ey Allah'ın nebisi! Şanı mübarek ve yüce olan Allah (c.c.) sana selam etti ve küpün suyunun niçin acı olduğunu küpe sormanı, onun sana cevap vereceğini söyledi.

Vahiy meleğinin bu haberi üzerine Hazreti İsa, içine gelen suyun niçin acı olduğunu küpe sordu. Allah'ın iradesi ve emri ile dile gelen küp dedi ki:

Ey Allah'ın Nebisi! Vaktiyle ben ulu bir padişah idim. Dünyada 300 yıl ömür sürdüm. Üç yüz bin kişilik ordum vardı. Ülkemde üç yüz büyük şehir vardı. Her şehirde de büyük ve muhteşem birer sarayım vardı bu sarayların her birine zaman zaman uğrar ve zevki sefa sürerdim. İşte bu zevki sefa âlemlerinde ömrümü tüketirken bir gün ansızın hastalandım. Azrail geldi. Bir darbe ile canımı aldı. O andan itibaren de bütün o saltanat, devlet, zevki sefa... Hepsi de elimden uçup gitti. Hiçbirinin bana en ufak bir faydası olmadı. Bütün görüp geçirdiklerim bana bir gün kadar gelmedi. Beni bir yere gömdüler. Üzerime de büyük bir türbe yaptılar. 300 yıl o türbede kaldım. Çok ah-vah ettim, feryatlar ettim. Fakat hiçbir kim-

seden ve hiçbir şeyden en ufak medet gelmedi. Bir ara bir zelzele oldu. Benim türbem de yakınımıdaki şehirde yıkıldı. 300 yıl kadar bu şehir bir harabe vaziyetinde kaldı. Sonra onu yeniden imar ettiler. Benim türbemin bulunduğu yere de bir kiremitçi geldi Oradaki topraktan tuğla-kiremit yapıp pişirerek satmaya başladı. Bir gün o yerlerin padişahı da geldi ve oraya büyük bir saray yaptırmak istedi. O kiremitçiye kiremit ve tuğlalar ısmarladı. Bu arada, benim türbemin bulunduğu yerden toprak kazdılar. Benim bedenimin karışmış olduğu topraklar da bu arada kazıldı. İşte benim etimle kemiklerimin karışmış olduğu bu topraktan kiremitler, tuğlalar yaptılar, pişirdiler. Sonra da onlarla padişahın sarayını yaptılar. Ben de yıllarca kiremit olup padişahın sarayının damında bulundum. Aradan bir hayli zaman geçti. O padişahı öldü. Saltanatı da sarayı yıkıldı. Sarayın kiremitleri de kırıldı. Daha sonra oraya bir küpçü geldi. Sarayın bulunduğu yeri küp haneye çevirdi. O benim etimden kemiğimden olan kiremitleri cem edip dövdü, balçıkla karıştırarak küp yaptı. Sonrada sattı. Bir müddet de evlerde dolaştım. Nihayet bir gün bir sel afeti oldu. Beni bulduğum evden sürükleyerek getirdi. İşte buraya bıraktı. Nice yıllardan beri buradayım...

Küp, hikâyesini anlatmıştı. Fakat İsa (a.s) asıl merakı tatmin olmamıştı. Zira onun merak ettiği şey, ırmağın suyu tatlı olduğu hâlde, ondan küpe dolan suyun acı olmasıydı. Sordu:

Peki, şu ırmağın suyu gayet tatlı ve hoş olduğu hâlde, ondan sana dolan suyun acı oluşunun sebebi hikmeti nedir?

Küp, cevaben dedi: Ey Allah'ın nebisi! Azrail (a.s.) canımı almak üzere hamle edince ölüm acısı bütün varlığıma öyle bir yayıldı ki, onu Hâlâ duyarım. İşte bu acılık onun tesiridir. Suyu acılaştıran da odur.

İmdi ey aziz Müslüman kardeşim, cefalarla dolu vefasız fânî dünya hiç kimseye yar olmaz, hiçbir kimseye kalmaz. İster padi-

şah olsun, ister köle olsun, gelen, mutlaka gider. O hâlde sen de ölecek sen de gideceksin.

Bu hikâyeden çıkartacağımız ders çok mühimdir. Zira bir şairin dediği gibi;

**İster vekil ol, ister vükela
Sonunda koyarlar, seni bir çukura.**

Nitekim bu hususu daha net, daha açık şekilde dile getiren bir hadislerinde Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuşlardır: **“Şüphesiz ki Allah (c.c.) sizin suretlerinize, şekillerinize, mallarınıza, mülkünüze bakmaz. Bilakis kalplerinizin temizliğine ve amellerinizin güzelliğine bakar.”**

Allah (c.c.) hepimize güzel ahlak ve güzel amel nasip etsin.

DUA

Yâ Rabbî! Seni tarif etmektedir, bütün güzel isimlerin. Sen o güzel isimlerini bizlere aşikâr etmezsen hâlimiz nice olur, o isimlerinle tanıştır, o isimlerine layık kul olmayı bizlere nasip eyle yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Yaratan sen, yaşatan sen, öldüren sen, tekrar diriltenden sensin. **“Ba’su ba’de-l mevt”** ine inandık, iman ettik, âmentü dedik, dilimizle ikrar, kalbimizle tasdik ettik, huzuru ilâhinde kabul buyur yâ Rabbî!

Allah’ım! Malımızı, mülkümüzü, sağlık ve sıhhatimizi, çoluk çocuğumuzun istikbalini, dünya ve ahiretteki hal ve ahlakımızı, imanımızı senin doksan dokuz ismi Celîllimize havale ediyor, senin yüce himayene sığınıyoruz, bizi koru, kucakla, muhafaza eyle yâ Rabbî!

Senin yüce katından, kudretinden, kuvvetinden, af ve mağfiyetinden yardım diliyoruz. Sana dayanıyoruz, sana güveniyoruz.

Açtığımız elleri, döktüğümüz gözyaşlarını geri çevirme yâ Rabbî!

Ey yüce mülkün tek ve yegâne sahibi Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin, dilediğinden de alırsın. Sen dilediğini aziz, dilediğini zelil edersin. Hayır-şer, sağlık-sıhhat, Cennet-Cehennem senin kudretin elindedir. Senin her şeye gücün yeter, bizi zulme değil şefaatine layık görerek bizleri kucakla yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Yolumuzu karartma, rızığımızı daraltma, devasız dert verip de derman aratma Allah'ım!

Allah'ım! Bizleri fakirlikten, yoksulluktan, borçlu olmaktan kurtar. Senin yolunda çalışarak helal lokma kazanmayı bizlere nasip et yâ Rabbî!

Allah'ım! gazabından, azabından, şerli kulların şerrinden, şeytanın vesvesesinden sana sığınıyoruz, bizleri hıfzet yâ Rabbî!

Dünyana inandık, ahiretine inandık, kitabına inandık, peygamberine inandık, hepsine iman ettik. Son nefesimizde buyurun Kelime-i Şahadet getirerek ruhumuzu teslim etmeyi nasip et Allah'ım! Âmîn!

EŞ-ŞEHÎD
(C.C)

EŞ-ŞEHÎD (C.C)

Şehîd, Allah'ın doksan dokuz isminden birisidir. Lügat manası Allah (c.c.) her şeyi görüp, gözeten, her şeye, her zaman muttali olandır.

Gece gündüz kim nerede, ne işi yaparsa yapsın Allah (c.c.) o kişinin bütün hareketlerini bilir, gözler ve gözetir. Allah (c.c.) her an o kişiye şahiddir. Yüce Yaratıcımızı biz göremiyorsak da o bizi her zaman görür. Allah (c.c.) her yerde hazır ve nazırdır. O'nun ilmi her şeyi kuşatır.

Bunun bilincinde olan Hazreti Peygamberimiz **“Allah'ı görüyor gibi ibadet et. Her ne kadar sn O'nu göremiyorsan da O seni görüyor.”** diye buyurmuşlardır. İnsanlar bazı işlerini gizli yerlerde, gizli işler yaparak gizlediklerini zannederler. Bu gizlilik kulun kuldan gizlemesidir. Hâlbuki Şehîd olan, yani şahid olan Allah'tan gizlenmek mümkün değildir.

Halk arasında güzel bir darbı mesel vardır. Çölde avcıyı gören devekuşu başını kuma sokarmış, ben avcıyı görmüyorum ya o da beni görmez, diye kendisini aldatır. Yine sonunda avcıya yakalanmış.

İşte Rabbu'l-âlemîn bu esmâsıyla devekuşunun düştüğü bu gülünç hale düşmeyelim diye bize mesaj veriyor.

Büyük hesap günü geldiğinde kâinatın yaratıcısının karşısında dünyada yapılan her şey bir bir önüne serildiğinde dünyada inkâr ettikleri şeyleri o büyük şahid karşısında inkâr etmeleri mümkün mü?

Kısaca yüce Allah (c.c.) bu esmâsıyla kâinatı yaratan ben olduğuma göre, o kâinattaki bütün canlı ve cansız her şey benim gözetimim altındadır. Ben Allah'ınızım, her şeyi görürüm ve her şeye şahidim, diye bize mesaj veriyor.

AYETLERİN IŞIĞINDA ŞEHİD İSMİ ŞERİFİ

Yüce kitabımız Kur'an-ı Kerîm'in birçok ayetinde "İnnallâhe alâ külli şey'in Şehîd" yani, "Allah (c.c.) her şeyin üstündedir, şahididir." diye geçmektedir.

Yine Ali İmran suresi, 18. ayette buyruluyor ki: "Allah (c.c.) kendisinden başka tanrı olmadığına şahittir. Melekler ve ilim sahipleri de adalet ölçüsüne sarılarak şahitlik etmişlerdir ki, o Aziz ve Hakîm olandan başka hiçbir ilâh yoktur."

Yüce Yaratıcımız bu ayetle vahdaniyetini ve ulûhiyetini zikrediyor. Diğer bir ifade ile Yüce Allah (c.c.) kâinatı yaratmadan önce kendi zatından başka bir mabud ve ilâh olmadığına kendisi şahidlik ediyor. Melekleri ve insanları yarattıktan sonra, onlar Allah'tan başka hiçbir ilâh olmadığına Mabudu Mutlak olduğuna şahadet etmiştir. Yani Yüce Allah (c.c.) önce kendi zatına şahadetini zikretmiş. Sonra meleklerinin, daha sonrada ilim ehlinin şahadetini zikretmiştir. Bundan sonrada bu ayeti Celîle ile de "Mabud-u Hak O'dur, O'ndan başka ilâh yoktur." diye buyurmuştur.

Sanki Yüce Rabbimiz bu ismi Celîli ile mü'min kullarına şöyle sesleniyor: "Ey Muhammed ümmeti, sizler, Allah'ın ve meleklerin, ilim sahiplerinin şahadetine uygun şekilde, Allah'tan başka ilâh yoktur, diyerek şahadet getirin."

İşte bunun içindir ki insanın söyleyeceği en kıymetli söz Kelime-i Tevhîd'dir.

Er- Razi eserinde şöyle söylüyor. Yüce Allah (c.c.) buyuruyor ki: "Ey Muhammed seni insanlara peygamber olarak gönderdik" Bu senin görevin sadece peygamberlik vazifeni yapıp, tebliğ etmektir. Sen ise bunu en iyi şekilde hakkı ile yerine getirdin. Senin bu Allah'ın tebliğini canla, başla çalışarak yaptığna ben şahidim. "Şahit olarak Allah (c.c.) yeter."

Yine Yüce Rabbimiz bize şöyle sesleniyor: "Ey insanlar bütün dinlerden üstün olan hak dini ile yine bütün peygamberlerden

üstün olan peygamberi gönderen, o din ki insanlar için bir hidayet yolu, bir kurtuluştur. Allah (c.c.) indinde İslâm dininden başka din yoktur. Ona inanıp, ona tabii olanlar kurtulup huzura erişmiş olanlardır. Uymayanlar ise helak olmuşlardır. Onları büyük azap beklemektedir. Şayet kâfirler Hazreti Peygamberi kabul edip de peygamberliğine inanmazlarsa onun peygamber olduğuna şahit olarak ben (Allah) yeterim.”²¹⁰

Böylece bu esmâ ile Yüce Rabbimizin kendi vahdaniyetine şahadeti, yine Resulüne bizzat şahadetini izah eden ayeti inceledikten sonra şahitlik mevzusundaki hadislerle dönelim.

HADİSLERİN IŞIĞINDA EŞ-ŞEHİD ESMÂSİ

Her şey Yüce Allah'ın şahitliği üzerine kurulmuştur. Şayet böyle olmasa, her günahkâr yaptıklarını o kıyamet gününde inkâr etmeye kalkmaz mı? Buna rağmen o azabın korkusu karşısında yine bunları ben yapmadım diye inkâra kalkacak. Fakat Yüce Allah (c.c.) bu yalancıların, yalanını kendi şahitliğini ortaya koyarak yüzlerine vuracaktır. Cenabu Kibriyanın bu adaleti ve bu şahitliği olmasa günah işleyenle, sevap işleyen bir olur ve herkesin yaptığı yanına kalır.

Buna rağmen o gösterilen azabın karşısında, bizzat Yüce Allah'ın şahitliği huzurunda dahi, onlar biz bunları yapmadık, diye inkâr etmeye devam ederler. İşte o zaman Yüce Allah (c.c.) inkâr edenlerin, ellerine, ağızlarına, gözlerine, kulaklarına ve akıllarına emreder. Bu inkârcıların yaptıklarına karşılık, sizde şahitlik görevinizi yapın, demesi üzerine, o insanın bütün azaları dile gelerek tek, tek yaptıklarını en ince teferruatına kadar anlatarak şahitlik görevini yaparlar. İşte bu imtihandan sonra günahkâr olanlar bölük bölük ceza yerlerine sevk olunurlar. Bir mü'min kardeşimiz bu durumu şöyle dile getiriyor:

İnsü cinnü hep o sıratın geçerler karşıya

Yedi yerde sual vardır, benzemez bu karşıya.

Enes ibn. Malik'den şu hadis rivayet edilmiştir. Şahitlik konusunda bir seferinde, Resulü Ekrem ile bazı ashabın yanlarından bir cenaze geçti. Ashabı kiram bu cenazeyi hayır ile andılar. Nebi de, **“vacib oldu”** buyurdu. Sonra başka bir cenaze daha geçmişti. Ashabı Resul bunu şer ile andılar. Resulü Ekrem de yine. **“vacib oldu.”** buyurdu. Bunun üzerine Ömer b. Hattab: **“Ne vacib oldu ya Resulullah?”** diye sordu. Resulullah: **“Şu geçen cenazeyi hayır ile yad ettiniz, ona Cennet vacib oldu. Sonraki cenazeyi şer ile andınız. Buna da Cehennem vacib oldu. Çünkü siz yeryüzünde Allah'ın şahitlerisiniz.”** buyurdu.

Ebu Hanife, Malik ve Şafi'ye göre kâfirin Müslüman hakkındaki şahadeti caiz değildir. Yine Ebu Hureyre'den nakledilen bir hadiste Resulullah Efendimizin sabah namazını kıldıktan sonra ayağa kalkarak üç defa. **“Yalncı şahitlik ile Allah'a ortak koşmak (günah)ta bir sayıldı.”** dedi ve Hac suresi,nin 30 ve 31. ayetlerini okudu. Ebu Hureyre'nin rivayetinde ise Efendimiz şöyle buyurdu: **“Her kim bilmediği bir konuda, bir müslümanın aleyhine şahitlik yaparsa Cehennemdeki yerini hazırlasın.”**²¹¹

İşte bu hadislerden açık ve seçik olarak anlaşılacağı üzere Allah'ın kendisini görmeyeceğini, konuşmaları duymayacağını sananlar, yaptıkları günahların kendi karşılıklarına çıkmayacağını sanalar, kıyamet günü gelip, terazi ortaya konulduğunda ne yanıldıklarını anlayacaklardır. Fakat iş işten geçmiştir, son pişmanlık fayda vermeyecektir. Elimizde fırsat varken, yaptığımız her hareketin bir gün cevabını vereceğimizi bilerek, akıllı hareket etmemiz gerekmektedir. Şunu hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayalım ki, bir mü'min kardeşimizin dediği gibi, **“Yarın, kalan ömrümüzün ilk günüdür.”** Yine bir mü'min kardeşimizin dediği gibi, **“Attığımız her adım bizi bekleyen ecelimizin ayak sesleridir.”** Allah (c.c.) her şeye şahit olandır. Yüce Rabbim şer işlerde değil de işlediğimiz hayır işlerde bizlere şahitlik yapsın.

EŞ-ŞEHÎD İSMİ ŞERİFİNDEN KULA VERİLEN MESAJ

Bu esmâdan nasibini alan kul bilir ki Allah (c.c.) bir damla sudan var ettiği ve ona can verdiği etten ve deriden bir elbise giydirerek dünyaya gönderdiği kulunun her şeyine şahittir.

Gecenin karanlık olması, gündüzün aydınlık olması onun için hiç fark etmez.

Çünkü o her ortada görür, gözetir ve şahit olur.

Hesap günü geldiğinde herkesin yaptığı işler önüne serilecek, iyi işler mükâfatlandırılacak, kötü ve şer işler ceza ile neticelendirilecektir.

Orada hiç kimse en küçük bir haksızlığa uğramayacaktır.

İşte bu esmâ ile bilinçlenen kul dünyada işlenen her şey için ahirette suale çekileceğini bildiği için dünyada iken tedbirini alacak, mümkün mertebe ahirette cezalandırılacağını, Eş-Şehîd esmâsıyla bize ilan eden Allah'ın uyarısına dikkat ederek yaşantısını ona göre tanzim edecektir.

Bakınız inançlı bir kardeşimiz şu satırlarla bu esmânın biz insanlar üzerindeki etkisini nasıl dile getiriyor:

Şehîd sensin;

Senin şahitliğinde görünenler

Görünmeyene şahitlik ederler.

Sen şahid olmazsan,

Gül açmaz, bülbül ötmez; âşık ve maşuk ayrı düşer.

Kutlu nazarında ağırla beni ve sevdiklerimi.

Sensin Şehîd;

Senin tanıklığınla gökler yere ışık gönderir, ışıklar gözlere değer.

Sen tanık olmazsan, gönüller kederlenir, gökler karanlığa düşer.

Sana tanıklığa çağır gönlümü ve gözlerimi.

Seni görür gibi yaşamak en güzel hâldir.

Senin beni gördüğünü bilmem, benim seni görmem demektir.

Senin gördüğünü görmek en güzel tecellidir.

Sen göstermezsen kendime bile körüm; gözler görmeye bahanedir.
 Senin nazarına değmek en güzel ayrıcalıktır.
 Senin bakışın olmasa, ışık yolunu şaşırır, güneşler gölgelenir.
 Senin şahitliğin en büyük aydınlıktır.
 Senin şahitliğin olmasa, ruhlar karanlığa düşer, kalpler zulmetlenir.
 Senai DEMİRCİ

Özetleyecek olursak, bu esmânın sırrından nasibini almış biri, hangi meslekten olursa olsun, hangi işi yapara yapsın, Allah'ın razı olmayacağı bir işi yapmaz. İşte böyle insanlar toplumda diğerlerine örnek olurlar.

Böyle insanların vekili, yardımcısı Yüce Yaraticımız Cenabu Hak'tır.

Hiçbir zaman aklımızdan çıkarmayacağımız husus Allah (c.c.) her şeye şahittir, şahit olarak da Allah (c.c.) yeter.

Aynı zamanda Allah (c.c.) şahit, melekler şahit olunca da kulun görmedim, bilmiyorum, deme şansı yoktur.

Mücadele suresi, 6. ayette: **“Allah (c.c.), şüphesiz ki hepinizi görüp, gözetmektedir, şüphesiz ki Allah (c.c.) her şeye şahittir.”** diye bizi uyarıyor Yüce Rabbimiz.

Şükür sana bizi gören, gözeten, her hâlimize şahit olan Allah'ım! gördüğünü, gözetlediğini, şahitliğini bildiğimiz hâlde hayâsızca, fütursuzca neler yapıyoruz.

Ya bizi gözetlemeseydin elimizin, ayağımızın, gözümüzün ve aklımızın bize şahitlik yapacaklarını bildirmemiş olsaydın, nice olurdu hâlimiz.

Eş-Şehîd esmâna misafir olduk, yarın huzuruna çıktığımızda kötü amellerimize değil de iyi amellerimize şahitlik yapmanı bizlere nasip et Allah'ım!

İLAHİ AZRAİL CANIM ALICAK

İlahi Azrail canım alıcak
Canını tez veren kulundan eyle
Fena mülkten beka mülke göçürsem
İman ile göçen kulundan eyle

Sırat'ı tez geçen kullar kurtula
Münafıklar yüz üstüne sürtüle
Her kişinin hayrı şerri tartıla
Hayrı ağır gelen kulundan eyle

İletüben kabr evine koyalar
Anda Münker Nekir ile geleler
Rabbın peygamberin kimdir diyeler
Asan cevap veren kulundan eyle

Rabbim nazar eder ise kuluna
Tamu değmez onun hiçbir kılına
Salına salına Cennet iline
Ön saf ile giden kulundan eyle

Asan cevap vermez ise dilimiz
Katı müşkil olur anda hâlimiz
Sırat köprüsüne uğrar yolumuz
Sırat'ı tez geçen kulundan eyle

Ey Muhyî nedir senin maksudun?
Her ne diler isen kadir ma'budun
İlahi dilerim yetir maksudum
Cemâlini gören kulundan eyle
Muhyi

DİNİ HİKÂYE

ÇOBAN

Bir güzel yaz gününde koyunlar yeşillikleri iştahla yiyor, çoban da bir ağacın gölgesinde oturmuş onları izliyor. Önünde uzanan bu güzel manzarayı zevkle seyrederken ileriden kendisine doğru yaklaşmakta olan birkaç kişiyi görür. Onlar da kendisini görmüşlerdi. Biraz sonra yakınına geldiler.

“Selamün aleyküm!”

“Ve aleykümü’s-selâm ve rahmetullah!”

Adamlardan biri yanındakilere dönerek;

“Burası hem yeşillik, hem de çevre çok güzel görünüyor!” deyince diğeri cevap verdi:

“İsterseniz burada yiyelim yiyeceklerimizi!”

Üçüncü adam da bir baş hareketiyle **“evet!”** deyince, çobanın az ilerisindeki ağacın altına oturdular. İki adam yiyecekleri çıkarıp, sofrayı hazırlamaya çalışırken üçüncüsü çobana dönüp sordu;

“Nasılın çoban kardeş?”

“Allah’a şükür, iyiyim! Ara sıra böyle yeşilliklerle süslü dağlara çıkmak rahatlatıyor insanı. Çok güzel oluyor!”

“Ne dersin burada sürekli bulunmak da güzel mi?”

“Bence güzel. Doğa ile baş başa olmak huzur veriyor insana koyunlarım benim için çok değerlidir. Onlara zarar gelmemesine özen gösteririm. Zaman zaman tehlikeli yamaçlara çıkanlara kızar, geri çağırırım onları; sözümü dinleyip geri gelirler, sanki anlarlar beni...”

“Hayvanlarla dostsun yani!”

“Evet, ama yalnız hayvanlarla değil!”

“Peki, başka?”

“Başka çok... Yeşilliklerle, ağaçlarla, dağlarla, akarsularla da dostum. Ben onları çok severim.”

“Başka!”

“Kendimle dostum. En önemlisi beni Yaradan’la dostum.”

“Ne demek kendinle dost olmak?”

“Kendin olmaktan, hayatından mutlu olmak demek.”

“Bir de en önemlisi beni Yaradan’la dostum dedin...”

“Evet, beni ve tüm dünyayı, güneşi, ayı, yıldızları, gökyüzünü, yeryüzünü kısacası her şeyi Yaradan Allah (c.c.) ile dostum ben.”

Çobanın bu sözleri karşısındaki adamın çok hoşuna gitmişti. Sohbeti daha da derinleştirmek istedi:

“Söylediklerini biraz daha açar mısın?”

“Her şeyi Yarada ve yaşatan, her zaman, her şeyi görüp gözetten Allah’a severek kulluk ederim.”

“Kulluk etmek sözüyle neyi söylemek istiyorsun?”

“O’nun biz insanlardan yapmamızı istediği her şeyi yapmayı... Ve yapmamızı istemediği her şeyden de titizlikle kaçınmayı...”

Sevgi dolu gözlerle baktı çobana ve içtenlikle konuştu:

“Senin kadar ilginç bir çobanla ilk defa karşılaşıyorum.”

Çoban bir şey söylemedi, hafifçe gülümseyerek kalktı yürüdü. Sürüden ayrılan koyunlara doğru gitti. Anlaşılan onları toparlayıp, geri getirmek istiyordu.

Sofranın hazırlanmış olduğunu gören üçüncü adam yemeğe başlamadan çobana seslendi:

“Çoban kardeş buyur, beraber yiyelim!”

“Sağ olun, size afiyet olsun!”

“Olmaz, ama sen gelmezsen biz huzurlu yiyemeyiz. Haydi, lütfen gel!”

“Misafirperverliğiniz için çok teşekkür ederim ama ben yiyemem, siz buyurun!”

“Neden?”

“Ben oruçluyum!”

Yazın bu sıcak gününde Ramazan da olmadığı hâlde oruçluydu çoban. Bravo doğrusu demek geldi içinden adamın, ama söylemedi, yalnızca;

“Allah (c.c.) kabul etsin!” demekle yetindi.

Yemekleri iştahla yerlerken içlerinden birisi;

“Ah!” dedi “Bir kuzumuz olacaktı da ateşe çevirip kebab yapacaktık. Tadına doyum olmazdı.”

İkinci adam söze karıştı;

“Doyuncaya kadar yerdik, ölünceye kadar anardık!” diyorsun öyle mi?

“Aynen söylediğin gibi! Ama ne yazık ki bir kuzumuz yok. Bir kuzumuz yok ama bir çobanımız var. O çobanın da bir sürü koyunu ve kuzusu var!” “Yani? Yanisi çobandan satın alınız!” “Yaşasın arkadaşım, ne güzel düşündün!” Yemeği bitirir bitirmez sürüsüyle birlikte biraz daha ileriye giden çobanın arkasından yetiştiler, “Kolay gelsin çoban kardeş!” “Sağ olun!” “Senden bir ricamız var!” Diğer arkadaşı söze karıştı: “Daha doğrusu seninle karlı bir ticaret yapalım!” diyoruz. Çoban onlara hayretle baktı ve; “Anlayamadım!” dedi. “Biraz daha açık konuşursanız. Canımız taze bir kuzu alıp çevirmek, kebab yapıp yemek istedi. Taze bir kuzuya iyi bir fiyat veririz!” “Üzgünüm ama size yardımcı olamayacağım!” “Neden?” “Bu koyunların ve kuzuların sahibi ben değilim. Sahibi de hiçbir hayvanını satmama izin vermez. Kusura bakmayın!” Adamlardan birinin gözleri hilekarca parladı ve, “Her işin bir kolayı var arkadaşım!” Diğeri de onu destekledi, “Tabii ya!” “Hem senin, hem de bizim işimiz görülsün!” Çoban ne demek istediklerini anlayamamıştı. “Bu işin mümkünü yok arkadaşlar. Bir dakika dinler misin kardeşim?” “Buyur!” “Bak, sen bize bir kuzu sat. Sonra kuzuların sahibine dağdan düştü öldü dersin. Böylece kuzunun parası da sana kalır.” Çobanın yüzündeki çizgiler ve gözlerindeki bakışlar sertleşti. Bu sözleri duymaktan hiç memnun olmamıştı. Sert bir sesle sordu: “Kuzuların sahibi gerçeği nereden bilecek diyorsun, öyle mi?” “Evet öyle!” “Her an seni gözetliyor değil ya!” “Kuzuların sahibi her an gözetlemez, doğru ama her an

görüp gözetene ne diyeceğim?” “Sen ne diyorsun kardeşim? Bu dağın başında kim gözetleyebilir seni her an?” Çoban tok bir sesle tane tane cevap verdi: “Her şeyi gören ve gözeten Allah! Söyler misin O’na ne diyeceğim?” Bu müthiş cevap üzerine adamlar hiçbir şey söyleyemedi. Çoban onlara “Yazıklar olsun size!” dercesine bir bakış fırlatıp, geçti gitti. Bu iki adam Peygamber Efendimizin arkadaşlarından İbni Mes’ud’un arkadaşı idiler. Bu sıcak günde oruç tutan bu çobanı denemek istemişlerdi. Geri dönüp aralarında geçen konuşmaları İbni Mes’ud’a anlattılar. İbni Mes’ud o çobanın dürüstlüğünü öylesine beğenmişti ki, sürünün sahibini buldu. Tüm koyunları satın aldı. Ve hepsini o çobana hediye etti. Yüce Allah’ın en güzel isimlerinden birisi de Eş-Şehîd ismidir. “Her şeye şahid olan, her yerde hazır, her şeyi bilen ve gören” anlamına gelir. Yüce Allah (c.c.) her zaman, her yerde, her şeyi görür ve bilir. O’ndan gizli saklı, O’nun görmediği ve bilmediği hiçbir şey yoktur ve olmaz.

DUA

Allah’ım! Allah’ım! Şehîd olan Allah’ım! Kâinattaki her şey seni tesbih etmekte ve bize seni hatırlatmaktadır. Bu güzel isimlerinle aşîkâr etmezsen bizim ruhumuz karanlıkta kalır, nice olur hâlimiz! Doksan dokuz ismine layık kıl bizleri Allah’ım!

Ey Rahmân, ey Rahîm olan Allah’ım! Bu dersimizde “Eş-Şehîd” esmâna misafir olduk. Biliyoruz ki sen her şeyi bilen ve gözetensin. Ey kullarının işledikleri günahları affetmeyi seven yüce Allah’ım! Her dakikası rahmet ve mağîret, her saniyesi fazilet ve inayet, her kelimesi mahz-ı hidayet, her cümlesi kanunu medeniyet olan, “Kur’an-ı Azîmu’ş-Şân” şerefine günahlarımızı affet Allah’ım!

Ey sonsuz keremine nihayet olmayan, kullarını lütuflarından mahrum bırakmayan ulu Allah’ım! Yâ Rab! Divanına geldik, elle-

rimizi açtık, gözyaşlarımızı saçtık, sana yalvarıyoruz “Sen olmasaydın bu dünyayı yaratmazdım!” dediğin Habîbin, Muhammed Mustafa (a.s) efendimizin aşkına, hatırına dualarımızı kabul buyur Allah'ım!

Yâ Rabbî! Sahip olduğumuz mal senin, edindiğimiz mülk senin, taşıdığımız can senin, kıldığımız namazda secdene kapandığımız yüz senin, göz senin, alın senin, bu organlarla yüzümüzü yere koyarak sana şükrediyoruz, sana yalvarıyoruz. Ettiğimiz dualar, yaptığımız ibadetleri yüce katında reddetme, kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Senin şanına layık ibadet etmemiz imkânsız ancak yaptığımız bu ibadetleri eksiğiyle, noksanıyla kabul etmen de ancak senin şanına yakışır, azımızı çoğa tutarak kabul buyur yâ Rabbî!

Yâ Rabbî! Vatan ve milletimizi payidar et, ordumuzu muzaffer et, yavrularımızı ailesine, vatanına ve milletine layık olanlardan eyle, yüce bayrağımızı şerefine yakışır şekilde ülkemizin üstünde dalgalandır yâ Rabbî!

Evlerimize huzur, gönüllerimize nur yağıdır yâ Rabbî!

Hastalarımıza şifa, dertli olanlarımıza deva, borçlu olanlarımıza edalar nasip eyle yâ Rabbî!

Sen her şeyimize şahidsin, yüzlerimizin karasına bakma, biz kapına geldik, bize başka kapı aratma, bizi hatalarımızdan dolayı narına atıp yakma, bizi şefkatinle kucakla yâ Rabbî!

Biz biliyor ve inanıyoruz ki her şeyi gören ve gözetken şahid olan sensin! İşte inandığımız için biz de şahadet getirerek diyoruz ki, “**senin varlığını ve teklüğünü dilimizle ikrar ve kalbimizle tasdik ediyoruz, ‘Şahid ol, şahid ol, şahid ol!’ yâ Rabbî! Âmîn! “**

DİPNOTLAR

- 1 Adlar, isimler.
- 2 En güzel, benzersiz güzel, çok, en çok, pek çok güzel...
- 3 Allah, Celle Celâlühû'nün 99 güzel ismidir.
- 4 Ulu, yüce
- 5 Sayısız, sınırsız
- 6 Güzel, iyi, hayırlı iş, iyilik...
- 7 Allahü Teâlâ'nın ismi söyleyince, işitince ve yazınca "O, Azîz ve Celîldir yücedir" mânâsına söylenilen ve yazılan saygı ifâdesi.
- 8 Allahü Teâlâ'nın bir eseridir.
- 9 Allahü Teâlâ ile ilgili olan, Allah'a özgü olan, lâhutî...
- 10 Nefes, mecazîdir.
- 11 İlk insan, ilk Peygamber...
- 12 Allahü Teâlâ'nın selâmı onun üzerine olsun manasına daha çok peygamberler ve dört büyük melek için kullanılan dua ve tazim saygı ifadesi.
- 13 Allahü Teâlâ'nın isimleri ve yaşadığı yeryüzündeki tüm eşyanın isimleri... Yaşam için gerekli olan isim bilgisi...
- 14 Yaratılmışların en şerefli
- 15 Açıklamalı, geniş bilgi veren eserler.
- 16 Allah'ın gücü.
- 17 Bütün isimleri özetleyen genel bir isimdir. Bu isim, Allahü Teâlâ'ya mahsus bir isimdir. Başka şeyler için kullanılamaz. Özel bir addır.
- 18 Toplanmışır.
- 19 Büyüklük, ululuk.
- 20 İsmidir, sözüdür.
- 21 Varlığı yoktan var eden...
- 22 Nasıllılığını bilemediğimiz ve kendi yaratması; kendine ait bir yaratmayla...
- 23 Dış görünüş, günlük yaşamda bedenen işlenen iş ve davra-

nışlar, görünen yönüyle...

24 Kalp ve rûh, iç âlem, gönül.

25 Süslemiştir.

26 Âlemin, evrenin, var olan her şeyin yaratıcısı, nizama-intizama koyucusu, terbiyecisi, yöneteni olan...

27 İsimlerin başıdır, en büyüğüdür. En büyük isim.

28 Varlığı mutlaka lâzım olan Allahü Teâlâ. Vücûd, var olmak demektir, yalnız Allahü Teâlâ vâcib-ül-vücûddur.

29 **"Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh"** mübârek sözü. Manası şöyledir: "Görmüş gibi bilir ve inanırım ki, Allahü Teâlâdan başka, varlığı lâzım olan, ibadet ve itaat olunmaya hakkı olan, hiç ilâh, hiçbir kimse yoktur. Görmüş gibi bilir, inanırım ki, Muhammed sallallahü aleyhi ve sellem, Allahü Teâlâ'nın hem kulu, hem peygamberidir. O'nun gönderilmesi ile O'ndan önceki peygamberlerin dinleri tamam olmuş, hükümleri kalmamıştır. Ebedî saadete, kurtuluşa kavuşmak için, ancak O'na uymak lâzımdır. O'nun her sözü, Allahü Teâlâ tarafından kendisine bildirilmiştir. Hepsi doğrudur. Yanlışlık ihtimalî yoktur."

30 **"Lâ ilâhe illallah, Muhammedün resûlullah"** sözü. Manası şöyledir: Allahü Teâlâdan başka ilâh yoktur. Muhammed aleyhisselâm O'nun resulüdür, peygamberidir.

31 Allahü Teâlâ'nın kahr ve gazab sıfatlarından. Azamet, büyüklük, ululuk, hiçbir şeye muhtaç olmamak...

32 Faziletli, gereği gibi...

33 Tersine, zıddına

34 Önem verilen, sayılan bir varlıktan gelen iyilik, yardım, ihsan, inayet, atıfet

35 Açık, belli... Biz kullar Allahü Teâlâ'nın isimlerini ve sıfatlarını dünya duyu organlarımızla hissedemeyiz ve bilemeyiz. Yalnızca yarattığı eserlerinden O'nun isimleri vasıtasıyla tanırız. Bu tanımamız kula ait bir tanımadır. Kendi zatıyla mevcut olan o isimle-

rine yalnızca şahit oluruz. Göremeyiz, bir yansımasını kavrayamayız.

36 Celâl ve ikram sahibi

37 Allahü Teâlâ'nın güzel isimlerinden. Affı çok olan, günâhlarından, hatâ ve kusurlardan dolayı cezâlandırmayan, günahları affedip amel defterinden silen.

38 **"Kabul et!"** manasına, duâ sonunda söylenen söz.

39 Cennet bahçelerinin ağacı olan Tûba...

40 Bereket...

41 Peygamber. Nebi: Yeni bir din getirmeyen, daha önce gönderilmiş olan bir Resulün dinîne davet eden, çağırان peygamber. Resullere yeni bir dinle gönderilen peygamberlere tâbi olan peygamberler.

42 Cennet elbisesi

43 Duru, aydınlık, tertemiz ve arınmış...

44 Allahü Teâlâ'nın Kevser suresinde Peygamber efendimize verdiği bildirdiği büyük ihsân. Âhirette Cennet'te Peygamber efendimize âit meşhûr nehir veyâ kıyâmet hesap günü Cehennem üzerindeki Sırat köprüsü geçilmeden önce Peygamber efendimizin ve ümmetinin başına geldikleri meşhûr havuz.

45 Gözlerin görmediği, ağızların tatmadığı Cennet'te özel bir içecektir.

46 Kıyamet günü Allah'ın huzuru...

47 Daha çok sahabeden birinin ismi anıldığı veya yazıldığı zaman söylenen ve yazılan "Allahü Teâlâ ondan râzı olsun" mânâsına duâ, hürmet ve saygı ifâdesi.

48 Peygamber efendimizin ism-i şerîfi anıldığı, işitildiği ve yazıldığında söylenen ve yazılan, Allahü Teâlâ'dan, O'nun dünyâda ve âhirette her türlü iyiliğe ve üstünlüğe kavuşmasını istemekten ibâret olan hayır duâ, hürmet, saygı ve bağlılık ifâdesi. Buna salât u selâm da denir.

49 Kur'an-ı Kerîm, 57/11

- 50 Tasavvufta gönül ferahlığı, rûhen rahatlama. Sıkıntı ve gönül darlığının zıddı...
- 51 Görünme.
- 52 İsim ve sıfatının gereğidir.
- 53 Umumi rahmet
- 54 Âlemlerin rabbi, sahibi olan Allahü Teâlâ.
- 55 Kötü
- 56 İyi, işe yarar. Değer, önem.
- 57 Sırlar, gizli ve akıl ermeyen şeyler.
- 58 Tenezzül, istek
- 59 Bilme, anlama. Marifet. Kalple bilip tanıma.
- 60 Ateşe tapan.
- 61 Dört büyük melekten biri. Peygamberlere vahy getirmek, onlara Allahü Teâlâ'nın emir ve yasaklarını bildirmekle vazifeli melek.
- 62 Allahü Teâlâ'nın emirlerini ve yasaklarını, peygamberlerine melek vasıtasıyla veya vasıtasız olarak bildirmesi.
- 63 Dinde yasak olan şeyler.
- 64 Cimri, kimseye yardım etmeyen. İyilik yapmayı sevmeyen... Kimseye yardım etmeyen, iş bitirmeyen.
- 65 Allahü Teâlâ'nın lütuf ve rızâ sıfatı.
- 66 Bismillâhirrahmânirrahîm sözü. Besmelenin manası: "Her var olana, onu yaratmakla iyilik etmiş ve varlıkta durdurmakla, yok olmaktan korumakla iyilik etmiş olan Allahü Teâlâ'nın yardımı ile bu işi yapabiliyorum."
- 67 Âraf Suresi, 156. ayet
- 68 Âlimler, ilim sâhipleri
- 69 Kabirde suâl soran melekler.
- 70 Yaratılmışların
- 71 İnsanın ölümü ile başlayan ebedî sonsuz hayat.
- 72 Ahirette hesap günü, mükâfat ve ceza günü
- 73 Göklerde
- 74 Yeryüzü

75 Hamd, medh, övgü.

76 Tasavvufta Allahü Teâlâ'nın rızasına kavuşmak için evliyâ bir zâtın terbiyesi altına giren talebe.

77 En büyük mahkeme, âhirette bütün insanların amel defterlerinin tartıldığı ve dünyada yaptıklarının hesabını verecekleri yer.

78 Ahmet Ziyaaddîn Gümüşhânevî, s. 56

79 Vakit, an, tam zamanı.

80 Samed: O hiçbir şeye muhtaç değildir. Her şey O'na muhtaçtır

81 Sanem: Put

82 Mahbup: Sevgili

83 Bu hadis Buhari ve Müslim'de yer almıştır.

84 Bağışlanma diliyorum. Allâh'tan ki, ilâh yoktur. Hayy ve Kayyum olan sadece O vardır. Tövbem O'nadır!

85 Allah'ın selamı ve bereketi üzerinize olsun!

86 Allahım! Sen Selâm'sın ve selâm sendendir. Ey Celâl ve ikram sahibi! Sen ne kadar yücesin!

87 Peygamberimizin kabrine

88 Buhari, Müslim, Tirmizi'den

89 Buhari Müslim Tirmizi'den

90 Bakara suresi, 2/186

91 Gâfir suresi, 40/60

92 El-Maksud s.150

93 Osmanlı arşivinden alınmıştır.

94 **Nigah:** Bakış Başka dua istemem. **Rukye:** muska

95 MÜRŞİDE UYSAL, Uysal Yayınevi, Cilt 1-sahife 36

96 Gazzâlî-Esmâ Şerhi s.157

97 Buhari, Müslim.

98 Tirmizi'den nakledildiğine göre şu dua âyeti sık sık okurdu.

99 Saygı, onur ve büyüklük anlamıyla kullanılan bir söz

100 Zuhruf suresi 32. ayet

101 Enbiya suresi 41. âyet

- 102 Hafî: Çok ikram eden
- 103 Ahfa: En gizli
- 104 Tirmizî.
- 105 Hicr suresi, 15/88
- 106 İsra suresi 17/24.
- 107 Vakıa suresi 56/3
- 108 Gazzâlî El-Maksat s.14
- 109 Yüceltip nimetleriyle donatan
- 110 Alçaklıktan, onursuzluktan ve ezilmişlikten
- 111 Şerefe, onura ve haysiyete
- 112 Yükseltip bahşedendir.
- 113 Bakara suresi, 253. ayet
- 114 Enbiya suresi, 107. ayet
- 115 İnşirah suresi 4. ayet
- 116 Yani namazda otururken okuduğumuz 'ettehiyatü duası'nı okurken.
- 117 Sebe suresi, 28. ayet
- 118 Allah'ın dostudur.
- 119 Anlamı, Allah ile arada aracı olmadan konuşan demektir.
- 120 Halkına
- 121 Kur'an-ı Kerim'de ruh deyimi Hazreti İsa için kullanılmıştır.
- 122 Nisa suresi, 171. ayet
- 123 Manası, Allah'ın sevgilisi, dostu anlamında kullanılır. Aynı zamanda Habîb-i Hüdâ veya Habîb-i Kibriyâ da denilmektedir.
- 124 Allah'ın sevdiği kişi
- 125 Peygamber efendimizin ümmetini mahşer günü toplayacağı sancağın adıdır.
- 126 Fedâilu's-Sahabe
- 127 Amcasının oğlu ve damadı Hazreti Ali'yi
- 128 Efendisidir
- 129 Bu da Hazreti Peygamberin, peygamberlerin en üstünü olduğunun bir göstergesidir.

130 Tanıklık eden bir işaretidir.

131 İsrâ suresi, 1. ayet

132 Büyük meleklerin toplandığı yer

133 Hülâsatü'l-Ahbâr, s. 63

134 Fakirleri

135 İbrâhim aleyhisselâmdan sonra yaşamış bir peygamber veya velî.

136 Sadreddin Konevî 1210-1274 yılları arasında yaşamış bir tasavvuf düşünürüdür.

137 Ricâlü'l-gayb, gayb erenleri, bilinmeyen Hakk dostları demektir.

138 Yükselen

139 Fakir

140 “**Şah damarınızdan yakınım**” derken ayrı bir hususiyet var, çünkü şah damarı beyni sulayan damardır. Bu damar ne demektir? ... beyin hücrelerine akan kan demektir. Allah beyin hücrelerinize akan kandan daha yakınım demekle beyin hücrelerinin fonksiyonlarını kastederek düşünce ve akıl dediğimiz şeyden daha yakınım size diyor... Şah damarınızdan daha yakınım derken, yani “beyninize bir düşünce geldiği zaman kendiniz imâl ettiğinizi sanmayın, ben ondan yakınım, ondan mukaddemim” diyor Allah... ONK. DR. HALUK NURBAKİ

141 Âlimlerin

142 Hasan-ı Basri, Tabîînin büyüklerinden.

143 Mecusi, ateşe tapan

144 Sözleşme

145 Allahü teâlânın azameti, kudreti ve büyüklüğünü gösteren ve Arşın altında olduğu bildirilen Allahü teâlânın yarattığı en büyük varlıklardan biri.

146 Fecr suresi, 27-30. âyetler

147 Ebu Said el-Harraz, Bağdat`ın büyük velilerindendir.

148 Sevinci

- 149 Dünya ve ahrette başımız, liderimiz, önderimiz...
- 150 1944 yılında doğdu. Yazar.
- 151 1884'te vefat etmiş, Karamanlı şâir.
- 152 Yükseltir
- 153 Alçaltır
- 154 Dalalet ve sapıklıkta olanların yoluna değil... Yani Hıristiyanların yoluna değil...
- 155 Örtme; Allahü teâlânın, kullarının günahlarını bağışlaması.
- 156 Erişmek, kavuşmak, gönlün devamlı olarak ve kıl kadar istikamet değiştirmeyerek Allahü teâlâyâ bağlı kalması.
- 157 Doğruluğu
- 158 Değer verdiğim, önemsedığım ve sevdiğim bir dostumsun.
- 159 Allah'ın nimeti, bereketi anlamında; "Allah'ın eli" demektir.
- 160 Harput'ta yetişen meşhur velilerden... 1858 H.1274'de Erzurum'da doğdu.
- 161 Okuyarak, çalışarak ve araştırarak elde edilen, öğrenilen ilimler.
- 162 Buhârâ'dan gelip Erzurum'a yerleşen Seyyid Ahmed Merâmî Hazretleri, hoşsohbet bir zat idi.
- 163 Kalb Gözü: Kin, hased, kibir gibi mânevî hastalıklardan kurtulup, her an Allahü teâlâyı anan kimsenin kalbinde meydana gelen, işlerin iç yüzünü görme kuvveti, basîret.
- 164 Şiirde geçen bazı kelimelerin anlamı: Dahilek: Sana sığındım. Hûn: Hor ve zelil olmak. Şevk: Arzu. Nîrân: Narlar, ateşler. Bezm: Sohbet meclisi. Figân: Bağırıp, çağırma. Cemâl: Güzellik, yüz güzelliği. Ferah-nâk: Neşeli, sevinçli. Muazzam: Büyük. Sehâ: Cömertlik. Reh râh: Yol. Reh-nümâ: Yol gösteren. Habîb-i Kibriyâ: Hz. Peygamberimizin özel sıfatlarından. Felek: Gök, devir. Manzûr: Bakış. Firâk: Ayrılık. Visâl: Kavuşma. Mestûr: Örtü. Bûy: Koku. Revân: Giden. Dîdâr: Görünme, yüz. İhtirâs: Arzu. Müntehâ: Sona erme. Mesheylesem: Dokunsam. Haremgâh: Kişinin kendisine özel, herkesin giremediği yer. Âsân: Kolay. Leb: Dudak. Pây: Ayak,

takat, iz. Tezkîr: Hatırlamak. Taltîf: İltifat, değer. Kıtmîr: Ashâb-ı Kehf'in köpeğinin adı.

165 1887-1962 yılları arasında yaşamış bir ahlak önderidir.

166 Peygamber efendimizin dört seçkin ve büyük halifesi: Hazret-i Ebû Bekr, Hazret-i Ömer, Hazret-i Osman, Hazret-i Ali.

167 Allah'a karşı sorumluluk bilinci içinde olup itaat edip çeken ve korkan kişiler

168 Hamd şükür sancağı. Kıyâmet gününde, canlılar dirilip, Arasat meydanında toplanınca, Allahü teâlâ tarafından Peygamber efendimize ihsân edilecek olan ve altında bütün inananların toplanacağı sancak-ı şerîf.

169 Zilzal suresi, 7-8 âyet

170 Kıyâmet gününde bütün mahlûkâtın bütün canlıların yeniden dirildikten sonra hesap için toplanacakları yer.

171 Vakıa suresi, 74. ayet

172 "Büyük olan Rabbimi tesbih ve tenzih ederim" manasına rûkû'da söylenen tesbih.

173 "Yüce olan Rabbimi tesbih ve tenzih ederim" manasına secdede söylenen tesbih.

174 Tesbih C.3 S.416

175 Çok doğru olan, doğruluğun zirvesinde bulunan, sözünü amelle ve uygulama ile doğrulayan kimse" anlamındadır.

176 Peygamberlik, nebîlik demektir.

177 Kendisinden razı olunmuş. Hz. Ali'nin lakabı.

178 Burûc suresi 85/14

179 Nisa suresi, 123. ayet

180 Nisa suresi, 110. ayet

181 Riyaz'üs Salihin, Dikkat! Hâşâ Allah'ın utanması söz konusu değildir, Allah'ın kullarına son derece merhametini göstermek için kullanılmıştır.

182 Mülk suresi, 67-2

183 Mümin suresi, 7-8-9. ayetler

- 184 Kaf suresi, 16. ayet
- 185 Kaf suresi, 17. ayet
- 186 Kaf suresi, 18. ayet
- 187 Hac suresi, 24. ayet
- 188 Râd suresi, 11.ayet
- 189 İbn-i Kesîr, s.4218
- 190 Terhip s. 442
- 191 Kurtubî s. 561
- 192 Sahîhâyn, el Fethu'l-Kebîr, c.1 s.357
- 193 Hadis, Müslim
- 194 Şuarâ suresi, 218-219. ayetler
- 195 Hadid suresi, 4. ayet:
- 196 Fecr suresi, 14. ayet:
- 197 Mümin suresi, 19. ayet:
- 198 İbni Kesir s. 3272
- 199 Tergîb-Terhib s. 424
- 200 Tirmizî, s. 87
- 201 Kaynak: Öykülerle El-Esmâ-ül Hüsnâ s. 203-210
- 202 Kaynak: Vehbi TÜLEK Meşhurlardan son sözleri
- 203 Terğîp ve't-Terhîb, s. 133
- 204 Kaynak Kuşeyrî, s. 415
- 205 Kaynak: Öykülerle El-Esmâ-ül Hüsnâ
- 206 Kaynak: Mesel Denizi Mehmet AKAR
- 207 KAYNAK: Meşhurların son sözleri Vehbi Tülek
- 208 İbn Kesir s. 6952.
- 209 Tirmizi, Terhib c.7, s. 113
- 210 Semerkandi, C.6, s. 33
- 211 Terğîb ve Terhib s. 500

KAYNAKÇA

- Ahmet Ziyaaddîn Gümüşhânevî'nin Eserleri
- Buhari'nin Sahih'i
- El-Fethu'l-Kebîr
- Fedâilu's-Sahâbe
- Gazzâlî'nin, El-Maksûd'u
- Gazzâlî'nin, Esmâ Şerhi
- Hülâsatü'l-Ahbâr
- İbn-i Kesîr'in Eserlerinden
- İslam Ansiklopedisi, Diyanet Vakfı
- Kur'an-ı Kerîm Meali
- Kurtubî'nin Eserlerinden
- Kuşeyrî'nin Risale-i Kuşeyrî
- Mehmet AKAR'ın, Mesel Denizi
- Mürşide Uysal'ın Eserleri
- Müslim'in Sahih'i
- Osmanlı Arşivlerinden
- Öykülerle El-Esmâ-ül Hüsnâ
- Riyâzü's-Sâlihîn
- Semerkandî'nin Eserlerinden
- Terğîp ve't-Terhîb
- Tirmizi'nin Sünen'i
- Vehbi Tülek'in, Meşhurların Son Sözleri

NOTLAR

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

